ILLÉS ÁRPÁD

desvonalait, mert korábbi korszakaiból származó képeinek nagyrészét a festő megsemmisítette. Amivel viszont 1963-ban, majd négy évvel később, a KKI kiállítótermében felhívta magára a figyelmet (majd rokon- és ellenszenvezőkre osztotta a vele foglalkozók, a rá figyelők táborát), azt *a gondolati rendszert és kifejezési formát élete végéig megtartotta, variálta, fejlesztette.*

Öntörvényű világot fedezett fel

MAGYAR HIRLAP 1980/10/23/6

Koncsol: Emlékkiállítás

ILLÉS ÁRPÁD 7

és alakított ki magának, amelyekben csak *belső fejlődések* mozgathatták, alakíthatták festészetét. Mondjuk ki: ötvenéves korára találta meg *stílusát*. Mert az Illés-stílus senkivel össze nem téveszthetően vett részt a mai magyar festészet életében, a maga zártságával és beléje hatolhatatlanságával, ezért aztán követők és utánzók sem kerültek erős sodrásába.

MAGYAR HIRLAP 1980/10/23/6

Kenessei: Emlékkiállitás

MOK

Illés Árpád, Káldor László és Szilvási Lajos grafikusok

Közös munkája volt a moszkvai magyar könyvkiállításon az igen kifejező tablók, melyek nagyban elősegítették a kiállítás sikerét.

Haas Károly: Egy kiállítás tapasztalatai. Magyar Grafika 1959, 3. évf 1 sz. 16 l.

Illés Árpád, grafikus

Szerb György

EGYSZER

ELMESÉLI MAJD

(Illés Árpád rajza)

Szerb Gyög.: Egyszer elmeséli majd 10.

Népszava, Bp. 1975. szept. 14.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Árpád

EGYETEMI LAPOK

1963 MÁJ 25

1021

Illés Árpád kiállításáról

Május 3-án nyílt meg *Illés Árpád* festőművész kiállítása a Fényes Adolf-teremben. Rendkívül tehetséges, vívódásokkal és szenvedélyekkel teli művész munkássága bontakozik ki előttünk. Illés Árpád a valóság osztatlan egyetemességét, a megismerés optimizmusát kifejező korszerű művész.

A XX. század egyre táguló világát fogalmazza meg. A társadalomban, a természetben és a tudományban egyaránt a végső kérdések érdeklik. A megismerésben a mikro- és makrokozmosz. Az anyag kavargása állandóan alakuló ezer meg ezer formája, az atomok világa mellett a csillagok rendszere, a világűr végtelensége, a különböző térdimenziók bonyolult rendje. Az emberiség általános problémái izgatják, de konkrétan a szocialista művész biztonsága és figyelmeztető nyugtalansága ez. Az egyén szabadsága, az ember sorsa, a háború réme. Az *„Atomháború"* csupasz tájában, a félelmes, kopasz fa alatt ülő alak szinte az emberiség egészének kétségbeesését — a *„Halálfélelem"* fantommá torzult önarcképe pedig a tiltakozást, szembeállást szimbolizálja.

Ábrázolásmódját a külső-belső tartalom kettőssége, ellentéte és egysége alakította ki. Erősen absztrahált, de mindig konkrét emberi tartalmat hordozó képein minden esetben valóságos külső, vagy belső motívumból indul ki. Az egyszerű látvány, a külső világ társadalmi, vagy természeti élménye a végtelent kutató, belső emberi, mondhatnánk azt is, pszichológiai kozmosz víziójává nő. Az *„Erdő"* c. képén a görcsös faágak, kapaszkodó gyökerek nem a konkrét tájat, egy erdőrészletet mutatnak, ez már — ahogy a művész maga is mondja — az erdő fogalmát fejezi ki. Az absztrakció sohasem üres formajáték, az elvontság, az általánosító jelleg mindig szenvedélyektől fűtött, nagyon is egységes festői látványban valósul meg. A *„Tér"* című kép geometrikus formái, végtelen távlatai: fogható emberi világ. A csillagok között repülő ember egyszerű, s felemelő történelmi élménye ez. Máskor, ha a belső látomásban gyökeredzik a festői tartalom, a vízió íve a külső világ végtelensége, egyetemessége, a kozmosz felé tör. A külső-belső világ dialektikájából adódik, hogy Illés Árpád nem a látványt magát ábrázolja, hanem a látvány mélyén rejtőző lényeget.

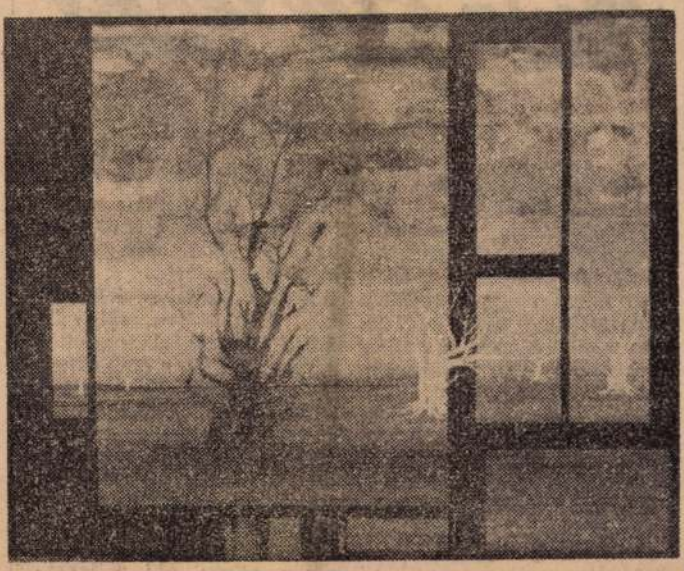

Illés Árpád: Ablak (tempera)

Formalitás lenne őt egyszerűen szürrealistának mondani. Művészi és emberi magatartása alapvetően eltér a szürrealista felfogástól. Illés Árpád alkotómódszere távol áll a szürrealizmus esetleges pszichikai automatizmusától. Látomása mögött mindig tudatos festői tartalom és művészileg pontosan közölhető alkotói cél feszül.

Mondanivalójának belső feszültségét geometrikus és természetelvű motívumok, szinte amorfan lobogó formák, a komplementer színek izzása hordozzák, a szintézisre törő festői látomás egységében.

(A kiállítás május 27-ig van nyitva.)

Gy. Petényi Katalin
IV. évf. műv.-tört.—
magyar hallg.

Szólni kell tenni

Szándékos rongálás

Ha valaki betéved a jogi kar épületének VI. számú előadótermébe, meghökkentő látványnak lehet tanuja. A katedra mellett egy párnázott ajtó nyílik a büntetőjogi tanszék felé. Az ajtó közepén a műbőr borításból egy szabályos, körülbelül 30x30 cm nagyságú négyzet hiányzik. Vajon hová tűnhetett? A válasz egyértelmű. Ismeretlen tettes kimetszette. Az elkövető alapos, körültekintő munkát végzett, az ajtón sikerült jelentős kárt okoznia.

Az elmúlt években ilyen jellegű rongálásokra szép számmal volt már precedens — de nem az egyetemen. A MÁV szigorú rendszabályokat volt kénytelen foganatosítani a vasúti kocsik üléseinek rongálói ellen. Előfordultak hasonló esetek az autóbusz, villamos közlekedéssel kapcsolatban is. A szigorú szankció kiálásba helyezése és nem kevésbé a szocialista öntudat, a társadalmi tulajdon védelmének megerősödése révén az effajta károkozások száma az utóbbi időben jelentősen csökkent.

És most a vandalizmus ugyanilyen jelével találkozunk az egyetem épületében. Súlyosbító körülményként hat, hogy mindez a jogi karon történt. A jogi karon, ahol a jövendő jogászokat nevelik. Felvetődik a körülmény, hogy a közelmúltban nemegyszer találkozhattunk egyetemünkön belül lopással, ami szintén összeegyezhetetlen egy egyetemi hallgató jellemével. Lapunkban többször jelentek meg felháborodott hangú cikkek, melyekben követeltük az ilyen egyetemi hallgatókhoz nem méltó cselekmények szigorú megtorlását. Ezekután sokkal elfogadhatóbbnak látszik az a feltevés, hogy egyetemünk hallgatói között megbúvik egy-két olyan egyén, aki a társadalmi együttélés legalapvetőbb normáit sem képes tiszteletben tartani.

Nem valószínű, hogy a rongálót anyagi előnyszerzés motiválta, hiszen a kivágott műbőr darab értéke mindössze néhány forintra tehető. Ezzel szemben az okozott kár igen jelentős. Az ajtót újra kell kárpitozni, burkolatát pedig teljes egészében ki kell cserélni. Elsősorban mégsem nem az okozott anyagi kár miatt emeljük fel szavunkat. A megdöbbentő, a felháborító az, hogy az egyetemi hallgatók között találhatunk ilyen felfogású egyéneket.

Hogy ki volt a rongáló — utólag nehéz kideríteni. Viszont fokozni kell az éberséget, lehetetlenné kell tenni, hogy a jövőben hasonló esetek előfordulhassanak közös összefogással

560 leány otthona – N

Újjászületik

Amióta az Astória aluljáró barikádjai feldúlták a Rákóczi út és Múzeum körút kereszteződésének békés forgalmát, elterelődött a figyelem egy jóval szerényebb körülmények között bonyolódó, de egyetemistáink számára mégis igen jelentős építkezésről. A régi Pannónia szálló helyén készül újjászületni a Zrinyi Ilona leánykollégium.

A szerződés papírjain az átadás kettős határideje így szerepel: első ütem 1963 november vége, második ütem 1964 április.

— *Az első ütem alatt itt a régi kollégiumi szobák átadását kell érteni* — adja meg a felvilágosítást *Magas Antal*, az ELTE gazdasági igazgatója — *természetesen belekombinálva némi átépitést is. Például minden szoba előtt kis előtér lesz, itt áll majd a szekrény és nem a folyosón, mint azelőtt. Az igazi bővítést azonban a második ütem jelenti. A tanács segitségével sikerült lakást biztositani a József Attila telepen a kollégiumban élő húsz család számára. Tíz család még e hónapban megkezdi a költözködést. Az így felszabadult emelettel és a tervezett emeletráépítéssel bővül a Zrinyi-kollégium. Itt kap majd helyet a minden igényt kielégitő, szép, modern klubszoba is.*

Magas Antal úgy véli, ha az építkezés az eddigi ütemben folytatódik, nem lesz akadálya a terv pontos betartásának. Sajnos, azonban a november végére elkészülő új diákotthoni szobák nem tud

Árpád Illés grafikus

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU
Budapest

1021

Árpád Illés: Kirche

Jahre 1931,
dem Dirigent
Weissbach. D
Meisterwerk
ten größten
gen Diri
Claudio Abb
es wirkten m
Nationalphilh
dapester Chor
tung von Mik
die Solisten
Julia Hamari.

Der 35jährige Dirigent gehört bereits zu den großen Künstlern von ganz besonderer Inspiration, zu denen, denen nichts wichtiger ist als die Musik, das Credo des Komponisten. Deshalb dirigiert er in einer so unglaublich hinreißenden Weise. Seine Dirigententechnik hat nichts Spektakuläres, er gehört nicht zu den Virtuosen des Dirigentenstabs, um so mehr hat er über das vorgeführte Werk auszusagen. Heute, im Zeitalter des sog. „objektiven" Musizierens scheut sich Abbado nicht, zuzugeben, daß seine Vorbilder die großen Meister der romantischen Schule, und den singfreudigen Budapester Chor unterstützt, der sich besonders durch hauchzarte Pianoeffekte auszeichnete. Im Sopran- und Altsolo ernteten Éva Andor mit ihrem kultivierten und äußerst musikalischen Gesang, bzw. die nach längerer Zeit wieder in Budapest auftretende und ihren wachsenden internationalen Ruf mit innigem Stilgefühl, mit perfekter Einfühlung in Text und Musik und mit einer ausnehmend wertvollen Stimme bestätigende Julia Hamari, einen wohlverdienten warmen Applaus.

Es war ein Konzert, an das wir noch lange mit Stolz und Ergriffenheit zurückdenken werden. **Mihály Meixner**

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BUDAPESTER RUNDSCHAU
Budapest
1969 NOV 28

Sack
Das
ıten,
zers
Iau-
icht
elle:
echs
hon
Ver-
nen
je-
Zeit
ter
ber
nd
die
ins
die
ınd
das
ein
als
mt
ert:
ich
m-
itte

strahlt wie das Gesicht eines kel; eine Drehbank hat er, ei-

1021

Grafik von Árpád Illés

Illés Árpád

evölkerung." Der
er Probleme verrä
sten, geht er doc
deen und nicht vo
uktivkräften un
onsverhältnissen
er Zeit aber w
öllig neuer Aspe
chichte. Seine
Werke zeichneten
ur durch diese neue Methode,
ondern auch durch den kla-
en, „sparsamen", spannenden
til aus.

Die Nachwelt ehrt in Voltai-
nicht nur den Schriftsteller,
ondern auch das Vorbild
ner humanistischen Haltung,
e zur Befehdung von Un-
cht auch dann verpflichtet,
enn die Folgen persönliche
achstellungen und Mißach-
ng sind. Diese Haltung ließ
n die verfolgten Protestan-
n oder die Freidenker — wie

die völlige Ruhe ist der Tod."
Der „verspielte Voltaire" —
so nannte ihn ein Ungar —
war im Ungarn des 18. Jahr-
hunderts von großer Wirkung.
Seine Gegner verleumdeten
ihn und seine Anhänger eben-
so wie in Frankreich: vom
Aristokraten József Teleki bis
zum Servitenmönch Leo Szaitz.
Viele aber waren über Vol-
taire anderer Meinung. So bei-
spielshalber der kaiserliche
General Graf János Fekete,

entw
chen
terzi
seau
souc
das
Schi
Schu
einst
Befr
ten."
„Phil
den
der

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖNYV VILÁG

1972 MAJ

Illés Árpád

1021

Szóképek

Mondok egy találós mesét:
Növekedett egy kétágú fa,
a kétágú fa tetejébe egy nyolciccés hordó,
a nyolciccés hordó tetejébe egy csiga,
a csiga tetejébe egy őrlő malom,
az őrlő malom tetejébe két olajos kanna,
a két olajos kanna tetejébe két csillag,
a két csillag tetejébe sík mező,
a sík mező tetejébe sűrű erdő, csikók laknak benne.

Mi ez? Mi ez így együtt? Mi áll össze ezekből a furcsa, össze nem illő dolgokból?

Igazad van, nem lehet kitalálni. Mondok egy könnyebbet. Ugyanennek a találós mesének másik formáját (mind a kettőt Nagyszalontán jegyezték fel, ahol Arany János született).

Legalul van két karó,
azon fölül egy hordó,
azon fölül nyújtom-bújtom,
azon fölül tátom-bátom . . .
(itt már bizonyosan kitaláltad, hogy mi ez)

azon fölül szirtyem-szortyom,
azon fölül illancs-pillancs
azon fölül nagy sík mező,
azon fölül sűrű erdő, csikók laknak benne.

Tehát mind a kettőnek egy a megfejtése: ember. Ha az elsőt lerajzoljuk, elég furcsa ábra lesz belőle, de most már, hogy tudod a megoldást, bele tudod látni az emberalakot.

(Részlet Vargha Balázs: Játsszunk a szóval! című könyvéből. Móra. 226 oldal, kötve 20 Ft.)

Illés Árpád rajza

Három könyvheti antológiáról

Szép versek 1971

lén kilencedszer jelent a *Szép versek* kötete. nem változott: egy- év magyar lírájának sztmetszetét nyújtja. antológiának sokféle yt — olvasói kívánsá- — kell kielégítenie.

zdag a mi mai költé- ink; alapjait tekintve sta igényű, történelmi yományai révén elköte- tt, de a nyelvi hajlé- ységnak, ritmikai és kezeti újításoknak is bő t engedő, sőt követelő. y lehet ennyiféle gya- atot, bőségével zavarba eredményt egy kalap vonni? — sokszor fel- ék már a kötetek két kesztőjének ezt a kér- . Gondolom: *akkor* és lehet csak *elvi* teljes- e törekedni, ha az egyes yzatok közötti kapcsok ól láthatók, s egyre erő-

lentőssé érett költők közül számomra Kormos István munkássága a leginkább meggyőző.

A költészet mai gyors fejlődésével lépést tartó, bármely olvasó előbb-utóbb rádöbben arra, hogy nem elég csak figyelnie a változásokat, vagy fitogtatnia a tájékozottságát, hanem a saját ízlését is meg kell időnként vizsgálnia, s meg kell újítania. Azaz: magánál többet kell ismernie, látnia — nem állhat meg régi kedvenc költőinél. Az igazi tehetség *képes* elfogadtatni velünk a sajátunktól messze eltérő világnak a *létezését*, létezésének szuverén jogát; ideáit ettől még kisebb-nagyobb fenntartással kezelhetjük. Én egyre több ilyen költőt vélek a magam számára felfedezni, akik más és más helyzetből érzik át, de meggyőzően fejezik ki a mai ember dilemmáit, mérlegelik lehetőségeit és választásait, egy szersmind a felelősségét is. Mert a költészetben nem lehet sokáig mellébeszélni, nem lehet a személytelenség leple alá bújni: itt csakhamar színt kell vallani.

Z. Szalai Sándor

Körkép '71 és Rivalda 70—71

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 JAN 7

MAGYAR PAPÍRIPAR

Illés Árpád

1021

ILLÉS ÁRPÁD linómetszete

sök azért,
azokat az ú
mákat, amel
kedő termel
telményeiké

A mérnök
kenység je
hogy legyen

— sajátos,
talmú hozzá

— lényege
— fejlett hivatástudat;
— felelősségérzet.

A mérnöki üzemi munkának

ad minden támogatást. A gyári vezetők az ifjúsági törvényben foglalt lehetőségeket kihasználva az újonnan munkába lépő fiatalokkal az első évben

ILLÉS ÁRPÁD

Ami azt illeti, e tévedés logikusnak látszott. Illés Árpád azt megelőzően, harminc évvel korábban szerepelt önálló kiállítással, és a két bemutatkozás közt eltelt időben makacsul kereste azt a festői kifejezést, amit *maradéktalanul a magáénak vallhatott.* Ma már nehéz megállapítani a hosszú élet és művészi pálya egyes állomásait, vagy fejlő-

MAGYAR HIRLAP 1980/10/23/6

Kenessei: Emlékkiállitás

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
68 I 102
SAJTÓSZEMLE
Illés Árpád

1021

Illés Árpád képei

Az oldenburgi Ursula Wendtorf-galéria rövid időn belül másodízben állította most ki egy Németországban mindeddig ismeretlen kortársi magyar művész, Illés Árpád képeit.

Illés Árpád nem tartozik a realizmus formalistái közé, amiért is képei a budapesti művészkörökben meglehetős feltűnést keltettek. Festményeinek témája ugyan egy reális világból ered, s magán viseli a balatoni táj atmoszférájának a nyomait, de a műtermi munka során a művészi intuíció alapvetően átformálja ezt a realitást. Illés egy varázslatos közbenső világot fest, amelyben nem a tárgyak maguk az uralkodók, hanem a közöttük lévő kapcsolat. Bár a festő művészi szempontból elég nehéz helyzetben van, formanyelve mégsem jelent világtól való elzárkózást. Művei inkább figyelmeztetésként foghatók fel, hogy a realitás iszonyatai közepette ne felejtkezzünk meg a poézis varázsáról.

(Frankfurter Allgemeine Zeitung für Deutschland, 1967. október 20.)

amely megfojtja az újrakeresztelők kommunista birodalmát, s mellékes alapjában véve az iszonyú végjelenet, Hanoi pusztulásának víziója is, mert a szerző itt voltaképp a történelem vak abszurditásának felmutatására helyezi a fősúlyt, valamint a komikumra, amelyben ennek az abszurditásnak egyetlen színpadi-ábrázolási lehetőségét látja. Csakhogy a müncheni kamaraszínházban csupán festőien, megindítóan vagy épp vidáman hat az, amivel a gúnyolódó Dürrenmatt példát akart statuálni.

Soha Dürrenmatt oly élesen nem határolta el magát Shakespearetől, Brechttől, Beckett-től és egyéb színműíróktól mint az ehhez a darabhoz írt

[illegible] a
Judi [illegible] rű
dara [illegible] on
sem [illegible] nt
funk [illegible] ze
ágá [illegible] m-

mal könnyeket csalni a nézo szemébe: ő a világ folyásának paradox-komikus vagy mondjuk ki nyugodtan, abszurd voltát akarja felmutatni, azt a vak mechanizmust, amely mindenféle impériumokon és ideológiákon, tragédiákon és katasztrófákon közönyösen átgázolva megy a maga útján.

Schweikart nemcsak a melodramatikus jeleneteket tudja hatásosan megrendezni, hanem a leplezetlenül bohózatosakat is mint például a feje-

MAGYAR MŰVÉSZHETEK

REPREZENTATÍV

KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA

1947 JANUÁR

v. ERNST MÚZEUM
VI., NAGYMEZŐ-U. 8

Kövesi Albi 92
Kúnváry Illa 204
Kúrácz Dersö 140

MAGYAR MŰVÉSZHETEK REPREZENTATÍV KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSA

1947 JANUÁR 4-TŐL 26-IG

v. ERNST MÚZEUM

VI., NAGYMEZŐ-U. 8. TELEFON: 421-968

FŐVÉDNÖKÖK:

TILDY ZOLTÁNNÉ
köztársasági elnökasszony

MOLNÁR ERIK
népjóléti miniszter

VÉDNÖKÖK:

Nagy Ferencné, Rákosi Mátyásné, Szakasits Árpádné, B. Szabó Istvánné, Bartha Albertné, Bán Antalné, Bárányos Károlyné, Bognár Józsefné, Erőss Jánosné, Gerő Ernőné, Gyöngyössy Jánosné, Jékely Lászlóné, Keresztury Dezsőné, Mistét Endréné, Molnár Erikné, Rajk Lászlóné, Rácz Jenőné, Ries Istvánné, Rónai Sándorné, Vas Zoltánné, Kővágó Józsefné, Némethy Károlyné

BÍRÁLÓBIZOTTSÁG:

Elnök: Balogh István

Tagok: Bálint Endre, Beck Ö. András, Bernáth Aurél, Borbereki Kováts Zoltán, Csók István, Ferenczy Béni, Gadányi Jenő, Gál István, Genthon István, Hatvany Ferenc, Hermann Lipót, Hubay Andor, Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Kisteleky Károly, Kmetty János, Kodály Zoltán, Kopp Jenő, Lossonczy Tamás, Pátzay Pál, Rudnay Gyula, Szanday Sándor, Szőnyi István

MŰVÉSZI TANÁCSADÓ BIZOTTSÁG:

Elnök: Korcsmáros Nándor

Tagok: Bajor Gizi, Albin János, Apró Antal, Gallay Lajos, Goda Gábor, Justus Pál, Kossa István, Némethy Károly, Major Tamás, Ortutay Gyula, Révai József, Selinkó Géza, Szilárd Vilmos, Tóth Aladár

SAJTÓBIZOTTSÁG:

A budapesti napilapok főszerkesztői

A MAGYAR MŰVÉSZHETEK FŐRENDEZŐJE: KISTELEKY KÁROLY

A kiállítás rendezői: Gadányi Jenő és Hermann Lipót

A január 4-i ünnepélyes megnyitáson
NAGY FERENC miniszterelnök
mond bevezető beszédet

ELŐSZÓ

A „Magyar Művészhetek Reprezentatív Kiállítása", amelynek anyagát összefoglalja ez a katalógus, lényegében kettős akció célját szolgálja. Nemcsak arról van szó, hogy, mint minden képzőművészeti kiállítás, gyönyörködtesse a közönséget, hozzájáruljon az ízlés terjesztéséhez és ezáltal a művészet támogatásához. Ennek a kiállításnak, amelynek anyagát a mai magyar képzőművészet termékeinek legjavából válogattuk össze, ezen túlmenő célja és jelentősége is van. Elsősorban a hadifoglyok támogatásának ügyét szolgálja.

Nem kell külön kiemelni, hogy a magyar társadalomnak milyen kötelezettségei vannak ezen a téren, még a mai súlyos viszonyok közepette is. Igazán csak megilletődötten és elismeréssel kell rámutatni, hogy milyen példaadó módon járnak elől a jótékonyság terén a művészek, pedig éppen képzőművészeink azok, akiknek gazdasági helyzete talán a legjobban rendült meg. Mégis sietnek példát mutatni és kiállított műtárgyaik eladási árának tetemes részét ajánlják fel a hadifoglyok megsegítésére.

Remélem, hogy a kiállítás látogatóinál élénk visszhangra fog találni a művészeknek ez a nemes gesztusa. Nincs kétségem, hogy a látogató közönség nyomatékosan méltányolni is fogja művészeink elhatározását. Aki ezen a kiállításon műtárgyat vásárol, ne feledkezzék meg arról, hogy nemcsak saját magának szerez vele örömet, nemcsak gyönyörködtető és értékálló alkotások birtokába kerül, nemcsak a magyar képzőművészet ügyét támogatja, hanem közvetve maga is nagylelkű gesztust mutat a hadifoglyok iránt.

Tehát: Siess, adj, segíts!

Balogh István

FESTMÉNYEK:

I. TEREM.

1. Szántó Piroska: „Fekete táj", tusrajz
2. Háj Károly László: „Fáradtság", szénrajz
3. Feszty Masa: „Koncert a bunkerben", szénrajz
4. Kádár György: „Asszony", pasztell
5. Deli Antal: „Udvarrészlet", pasztell
6. Hegedüs László: „Táj lóval", vízfestm.
7. Háj Károly László: „Merengő", szénrajz
8. Aszódi Weil Erzsébet: „Mulatság", rézkarc
9. Berend Ilona: „Mécsvilágnál", olajfestm.
10. Scheiber Hugó: „Utcarészlet", pasztell
11. Hende Vince: „Táborhegy", vízfestm.
12. Varga Nándor Lajos: „Felhős táj", vízfestm.
13. Bródy Lilly: „Kertben", pasztell
14. Csebi Pogány István: „Szüret", vízfestm.
15. Elekfy Jenő: „Zebegényi táj", vízfestm.
16. Beck Schwarz Elza: „Bérház", színes rajz
17. Hajduné Rasovszky Anna: „Tengerparton", vízfestm.
18. Halápy Edo: „Akttanulmány", vízfestm.
19. Gáborjáni Szabó Kálmán: „Tisza", vízfestm.
20. Csebi Pogány István: „Balaton", vízfestm.
21. Bornemissza Géza: „Novemberi est", vízfestm.
22. Rozgonyi László: „Erdőben", pasztell
23. Hegedüs László: „Naplemente", vízfestm.
24. Diósy Antal: „Pesti Lánchídfő", vízfestm.
25. Bródy Lilly: „Fiatal lány", pasztell
26. Emőd Aurél: „Szigliget", vízfestm.
27. Czumpf Imre: „St. Etienne du Monte", vízfestm.
28. Beck Schwarz Elza: „Felrobbantott Margithíd", színes rajz
29. Szalatnyay József: „Út a révhez", vízfestm.

30. Szőnyi Gyula: „Októberi köd", vízfestm.
31. Schönberger Armand: „Compositio", tempera
32. Szalatnyay József: „Domboldal", vízfestm.
33. Csabai Wagner József: „Olasz kikötő", vízfestm.
33/a. Halápy Ede: „Szajnapart, Páris", vízfestm.

II. TEREM.

34. Diener Dénes Rudolf: „Csendélet", olajfestm.
35. Zádor István: „Szobarészlet képekkel", olajfestm.
36. Báró Hatvany Ferenc: „Tájkép", pasztell
37. Molnár C. Pál: „Kastély előtt", tempera
38. Rónai Gábor Marianne: „Férjem a kuckójában", olajfestm.
39. Novotny Emil Róbert: „Ostrom után", olajfestm.
40. Heintz Henrik: „Compositio", olajfestm.
41. Vidovszky Béla: „Szoba belseje olvasó nővel", olajfestm.
42. Mattioni Eszter: „Csendélet", pasztell
43. Bényi László: „Csendélet", olajfestm.
44. Lorberer Anna: „Virágcsendélet", olajfestm.
45. Boldizsár István: „Körönd 1946 májusában", olajfestm.
46. Szobotka Imre: „Erdőszélén", olajfestm.
47. Szőnyi István: „Zebegényi táj", olajfestm.
48. Szlányi Lajos: „Asztagrakás", olajfestm.
49. Boldizsár István: „Tatatóvárosi táj", olajfestm.
50. Zádor István: „A Kapisztrán-tér a budai várban", tempera
51. Bernáth Aurél: „Dunapart", pasztell

III. TEREM.

52. Rudnay Gyula: „Tájkép", olajfestm. Mgt.
53. Hermann Lipót: „Pihenők", olajfestm.
54. Domanovszky Endre: „Csendélet", tempera
55. Csák István: „Nő virággal", olajfestm.
56. Gráber Margit: „Csendélet", olajfestm.
57. Koszta József: „Virágcsendélet", olajfestm.
58. báró Hatvany Ferenc: „Akt", paszteli
59. Csók István: „Kislány olvas", olajfestm.
60. Feiks Alfréd: „Velencei karnevál", olajfestm.
61. Holló László: „Mezei munkások", olajfestm.
62. Koszta József: „Tájkép", olajfestm.

63. Szőnyi István: „Társalgás", olajfestm.
64. Hermann Lipót: „Börzsönyi táj", olajfestm.

IV. TEREM.

65. Czóbel Béla: „Olvasó kislány", olajfestm.
66. Kmetty János: „Szentendre", olajfestm.
67. Gál István: „Szentendrei utca", olajfestm.
68. Czóbel Béla: „Alvó kislány", olajfestm.
69. Redner Renée: „Táj", olajfestm.
70. Barcsay Jenő: „Dombos táj", olajfestm.
71. Redner Renée: „Fej", olajfestm.
72. Egry József: „Balatoni táj csónakkal", tempera. Mgt.
73. Lossonczy Tamás: „Compositio 1946", olajfestm.
74. Miháltz Pál: „Komor táj", olaj-tempera
75. Lossonczy Tamás: „Compositió 1946", olajfestm.
76. Gyarmathy Tihamér: „Compositio", olajfestm.
77. Faragó Pál: „Két figura", olajfestm.
78. Gyarmathy Tihamér: „Compositio", olajfestm.
79. Martinszky János: „Compositio", olajfestm.
80. Gadányi Jenő: „Nyár", olajfestm.
81. Martinszky János: „Compositio", olajfestm.
82. Egry József: „Párás nyár", olajfestm.
83. Perlrott Csaba: „Őszi táj", olajfestm.
84. Márffy Ödön: „Kioszkban", olajfestm.
85. Modok Mária: „Csendélet", olajfestm.
86. Hincz Gyula: „Csendélet", olajfestm.
87. Egry József: „Nervi", pasztell
88. Korniss Dezső: „Fej", olajfestm.

V. TEREM.

89. Breznay József: „Csendélet", olajfestm.
90. Tóth B. László: „Óbudai táj", tempera
91. Ilosvay Varga István: „Rózsaszín harmónia", olajfestm.
92. Kövesi Albi: „Tanya", olajfestm.
93. Szilvásy-Simon Margit: „Tanya ősszel", olajfestm.
94. Senyei Oláh István: „Ázott utca", olajfestm.
95. Conrád Pál: „Esik", olajfestm.
96. Rozs János: „Kordés", tempera

97. Conrád Pál: „Karácsony", olajfestm.
98. Román György: „Karácsony", olajfestm.
99. Szilvásy-Simon Margit: „Korai hó", tempera
100. Jobbágyi Geiger Miklós: „Kerti ház", olajfestm.
101. Prohászka József: „Napsütés", olajfestm.
102. Döbrentey Gábor: „Körhintán", olajfestm.
103. Kákay Szabó György: „Papírcsákó", tempera

VI. TEREM.

104. E. Kandó Gyula: „Csendélet II.", olajfestm.
105. Bán Béla: „Ülő nő", olajfestm.
106. E. Kandó Gyula: „Csendélet I.", olajfestm.
107. Deli B. Rózsi: „Compositio", olajfestm.
108. Rózsa György: „Csendélet", olajfestm.
109. Zemplényi Magda: „Álmodó anyag", olajfestm.
110. Martyn Ferenc: „Compositio", olajfestm.
111. Bálint Endre: „Csendélet képekkel", olajfestm.
112. Martyn Ferenc: „Compositio", olajfestm.
113. Marosán Gyula: „Abstrakt", olajfestm.
114. Kontraszty László: „Kép", olajfestm.
115. Rafael Viktor: „Lekvárt főző asszony", tempera
116. Vaszkó Erzsébet: „Tájkép", pasztell
117. Kádár Béla: „Akt", tempera
118. Monostori Moller Pál: „Ostrom után", olajfestm.
119. Kántor Andor: „Reggeli fények", pasztell
120. Kelemen Emil: „Éltető", olajfestm.
121. Duray Tibor: „Lovasfigura", tempera
122. Nolipa István Pál: „Gyárkémény", olajfestm.
123. Hantai Simon: „Figura", vízfestm.
124. Hantai Simon: „Ülő nő", montage
125. B. Bélaváry Alice: „Csendélet madarakkal", olajfestm.
126. Hincz Gyula: „Compositio", olajfestm.
127. Tallián Mária: „Csendélet", olajfestm.

NAGYTEREM.

128. Marosán Gyula: „Téli táj", pasztell
129. Ifj. Endrédy György: „Téli idő", tempera
130. Garai Ákos: „Árvíz az Alföldön", olajfestm.

131. Dombrovszky László: „Csendélet", olajfestm.
132. Nádas József: „Csendélet", olajfestm.
133. Vörös Géza: „Lovak", olajfestm.
134. Gábor Móric: „Virágcsendélet", tempera
135. Frank Frigyes: „Csendélet", olajfestm.
136. Wilhelm Lujza: „Tanulmányfej", olajfestm.
137. Ferenczy Valér: „Borús falusi utca", olajfestm.
138. Török Jenő: „Hímző nő", olajfestm.
139. Friedler Ferenc: „Sárga és zöld", tempera
140. Kurucz Dezső: „Halászok", tempera
141. Járitz Józsa: „Kertben", olajfestm.
142. Dorogi Imre: „Rakodómunkások", olajfestm.
143. Toroczkay Oswald: „Folyó partján", olajfestm.
144. Boldogfai Hajgató Ferenc: „Tópart", olajfestm.
145. Bényi László: „Dunakanyar", olajfestm.
146. Olatz Oszkár: „Zarándok", olajfestm.
147. Schalk László: „Műteremben", olajfestm.
148. Komáromi Katz Endre: „Fiatal lány", olajfestm.
149. Halápy János: „Körbe-körbe", pasztell
150. Berend Ilona: „Utca eső után", olajfestm.
151. Hajnal János: „Bóbiskoló öregasszony", olajfestm.
152. Pap Géza: „Interieur", olajfestm.
153. Benedek Jenő: „Pipás cigány", olajfestm.
154. Csáki-Maronyák József: „Ablak előtt", olajfestm.
155. Bánovszky Miklós: „Szentendre", olajfestm.
156. Morinyi Morino Ödön: „Kacsa", olajfestm.
157. Boros Géza: „A kapás", olajfestm.
158. Hrabéczy Ernő: „Politika", olajfestm.
159. Viski Balázs László: „Akt", olajfestm.
160. Belányi Viktor: „Gyümölcscsendélet", olajfestm.
161. Csáki-Maronyák József: „Csendélet sütőtökkel", olajfestm.
162. Kárpáthy Jenő: „Csöndes délután", olajfestm.
163. Szigethy István: „Két eperfa", olajfestm.
164. Mihalovits Miklós: „Krisztus sírbatétele", tempera
165. Beck Judit: „Csendélet", olajfestm.

ELŐCSARNOK.

166. Záhonyi Géza: „Tavaszi színek", olajfestm.
167. Rottmann Mozart: „Tanulmányfej", olajfestm.

168. Vajda Julia: „Csendélet", olajfestm.
169. Holló László: „Önarckép", olajfestm.
170. Börzsönyi Ferenc: „Menekülők", olajfestm.
171. Dénes Irén: „Tájkép", vízfestm.
172. Jankai Tibor: „Fiatal lány", olajfestm.
173. Dénes Irén: „Nő krizantémmal", vízfestm.
174. Szőnyi Gyula: „Kosárhordó lányok", rajz
175. Remsey Jenő: „Tavaszi napsugár", olajfestm.
176. Aszódi Weil Erzsébet: „Nehéz út", rézkarc
176/a. Illés Árpád: „Műteremablak", olajfestm.
177. Klie Zoltán: „Önarckép", olajfestm.
178. Pirk János: „Ásó ember", rajz
178/a. Balmányi Ferenc: „Kötőnők", olajfestm.
179. Oelmacher Anna: „Nő kalapban", pasztell
180. Bokor Vilmos: „Ősz a kertek alatt", olajfestm.
181. Szivessy Barbara: „Bajor Gizi", pasztell
182. Sz. Gyenes Lajos: „Vörös muskátli", olajfestm.
183. Farkasházy Miklós: „Kék ember a tájban", pasztell
184. Molnár Piroska: „Ágyban", vízfestm.

SZOBROK.

185. Vedres Márk: „Női akt", bronz
186. Jankó János: „Garasos barát", égetett agyag
187. Borbereki Kováts Zoltán: „Újjáépítés", gipsz
188. Sjöholm Ádám: „Leányfej", agyag
189. Kisfaludy Stróbl Zsigmond: „Adoration", fa
190. Petri Lajos: „Leányportré", műkő
191. Bokros Bierman Dezső: „Fej", bronz
192. Beck András: „Női fej", bronz
193. Szandai Sándor: „Fürdőző nő", bronz
194. Kerényi Jenő: „Akt", bronz
195. Medgyessy Ferenc: „Kislányfej", kő
196. Földes Lenke: „Compositio", márvány
197. Borbereki Kováts Zoltán: „Akt", márvány
198. Tar István: „Akt", terrakotta
199. Pándi Kiss János: „Tüskéző", bronz
200. Mikus Sándor: „Leányfej", bronz
201. Kerényi Jenő: „Akt", bronz
202. Szandai Sándor: „Leánykafej', terrakotta

203. Jakovits József: „Torzó", terrakotta
204. Kunváry Lilla: „Újjáépítés", relief, gipsz
205. Szőllősi Endre: „Sas kutyával", terrakotta
206. Marosán László: „Búcsúzkodó", fém
207. Szabó Iván: „Kettős plakett", bronz
208. Csúcs Ferenc: „Érmék", 16 drb, bronz
209. Liszkai Kováts Zoltán: „Diana", bronz
210. Jankó János: „Napibéres", égetett agyag
211. Istók János: „Érdem jutalma", bronz
212. Telcs Ede: „Apostol", bronz
213. Varga Oszkár: „Ruhafacsaró lány", bronz
214. Dabóczy Mihály: „Öklelő bika", bronz
215. Bán Edit: „Alvó nők", gipsz
216. Ősze András: „Leány a napfényben", bronz
217. Olcsai Kiss Zoltán: „A vöröskatona", elefántcsont

29 november

134

Balogh. államtitkár:

Tildy Zoltán

Kiadásért felelős: Szilárd Vilmos
30857 — Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Budapest, VI., Nagymező-utca 3
Nyomdáért felelős: Dr. Zolnay László

ÁLTALÁNOS
NYOMDA

tovább

Illyés Árpád

~~Beron Gyula~~

~~Czékus Kálmán~~

~~Gremsperger Ernő~~

~~Holló László~~

~~Horn Antal~~

Illyés Árpád

Jákó Géza

Kálmán László

Középiskolai rajztanári oklevelet kaptak

Képzőm. Fönk. Erk.

1908–9. 64. l.

8/Pg

Bizottság !

m tisztelettel bejelenteni,hogy az esz-
rongálmányainak helyreállitásával kap-
att mult évben megkezdett - munkákat

.

.

Mély tisztelettel

bizotts.tag

Illés Arpád MDK

Tájkép, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

Illés Árpád MDK

Csendélet, olf.

Mücsarnok 1944 VII.Nemzeti Képzőművészeti Kiáll.

M.D.K.

Illés Árpád

Fendrik Ferenc: "Őszi muzsika" c. könyvének címlapját tervezte.

Film Színház Irodalom, Bp. 1941. dec. 12-18.
IV. évf. 50. sz.

MDK

Illés Árpád

/rajz/

Erdélyi József: Villám és virág c. könyve

A művészi védborítók. M. Kultur Szemle, 1942. febr. 15. képpel.

34 l.

Ilés Árpád
festő

1930 tágán a Győri Képző és Spar-
művészeti Társulat egész alatt
bordottalni a szárnyart a művész.

Salamon Nándor: Festészet a virek városában.
Művészet, 1974. julius – 16 lap.

MDK

Illés Árpád

Csendélet. Olajf.
Tajkép. "

VII. Nemzeti Képzőművészeti Kiáll. Kat.
Műcsarnok. 1944. Jun. 1-18-ig. 24, 25. l.

Illés Árpád

Linometrietei (2db)
Repr.

Új Symposion, 42. n. 10, 11. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Illés Árpád

Quw, 1965.

Új Symposion 42. n. 29.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Illé Árpád

Linómetrele

Új Symposion, 42. n. 3..

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Illé Árpád

Csillag, 1966.

Az Új Symposion, 42. szám, 2.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Illés Árpád

Épi jel, 1969.
Rev.

Új Symposion, 42. szám, 5.o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Illés Árpád

Nyitott ajtó, 1964.
Balvány, 1968.
Repr.

Új Symposion, 12. sz. 6-7. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Illés Árpád

Linómetnete

Új Symposium ~~19~~ 42. n. 30. o.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Illés Árpád

Linómetszetek

Új Symposion, 42. sz. 18. o.

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Illés Árpád

Barbár Király. 1967.

Új Symposion, 42. n. 23. a

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Yelés Árpád
grafikus

M.D.K.

„Teve a tű fokán"

Élet és Irodalom, 1966. március 19 - 4 lap

Illés Árpád
grafikus

M.D.K

"Balaton"

Élet és Irodalom, 1967. jul. 15 - 10 lap

Gelei Árpád
grafikus

M.Dk

Templomostáj

Élet és Irodalom, 1967. június 10 - 5 kép.

Illés Árpád

Cimnélküli metszetét hozza a lap.
Repr.

A müvész munkája, -Mészáros Dezső kiállitásáról készült kép hátlapján látható.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. okt. 11.
XIX. évf. 41. sz. 16. lap.

Illés Árpád

Jenő

VI. Izabella u. 65.

MKSz 1947

Illés Árpád

"Illusztráció" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. január 3.
XIV. évf. 1. sz. 4. lap

Illés Árpád

Metszetének repr.-ját hozza a lap.
Két mü cim nélkül.

Élet és Irodalom, Bp. 197o. márc. 7.
XIV. évf. lo. sz. lo. lap
11. "

Illés Árpád

Ikrek hava c. képének reprodukciója
felvétele illusztrációja

a Budapest c. folyóirat 1971. 11. számát

hátsó borító

Illés Árpád
festő

M.D.K.

Illés Árpád kiállításáról:
„Kontrapunkt" (repro)

Élet és Irodalom, 1968. okt. 19 – 6 lap.

Illés Árpád

"Sellő" c. művének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. május 29.
XV. évf. 22. sz. 4. lap

Illés Árpád

"Pegazus" c. művét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. juni.26.
XV. évf. 26. sz. 2. lap

Jelés Árpád
Grafikus

M.D.V.

„Strohodil"

Élet és Irodalom, 1968-okt 26-4 lap.

MKR

Illés Árpád

mint rendező

szerepelt a Lőportár utcai művelődési teremben rendezett kiállításon.

Gábor István: Egy kiállítás vendégkönyvébe.

Pedagógusok Lapja 1964. jún. 5.

Illés Árpád

Teknősbékát ábrázoló metszetét hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. jan. 15.
XVI. évf. 3. sz. 10. lap

Illés Árpád

"Sárkány" c. művét bemutatja a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1971. dec. 25.
XV. évf. 52. sz. 12. lap

Jlléš Árpád

Festménye (repr.)

Új Symposion. 1966. 13. sz. 13. l.

Illés Árpád

Festménye (repr.)

Új Symposion. 1966. 14-15. sz. 10. l.

Illés Árpád, festő

MDK

Kompozíció:

Repr

— : Palást

Hátsó-belső-borító-3.

ALFÖLD, Debrecen. 1970. szept. XXI/9.

Gellés Árpád festő

M.D.K

Kilátás az ablakon"
" (Agyon)

Élet és Irodalom, 1963. május 4 – 4 lap

Illés Árpád festő M.D.K.

kiállitása a fényes Adolf-teremben

napló

Magyar Nemzet 1963. április 30. 4.l.

Illés Árpád M.D.K.

Az orchoni feliratos kövek. / Atlas der Altentümer d
der Mongolei, hssg.v.W.Radloff.Spbg.1892. c. kiadvány
ban levő kép után készült rajz./

repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 19
9.l.

Illés Árpád M.D.K.

A bethlenszentmiklósi Bethlen-kastély rajza fénykép után. repr.

Keresztury Dezső:A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956.
83.l.

Illés Árpád M.D.K.

A Magyar Tudományos Akadémia palotája. /rajz/ repr.

Keresztury Dezső: A magyar irodalom képeskönyve Bp. 1956

232.1.

Illés Árpád, festő

Festmény: Kep.

Illés Árpád: Vízmosás

Műmelléklet: 1.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

XVII
6.

Illés Árpád

Két metszet cim nélkül. Az egyik stilizált, torz arc, a másik szintén stilizált állatfej. Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. márc. 8.
XIX, évf. lo. sz. 8. lap.

Illés Árpád

"Kigyó" cimmel rajz, a közepét ketté vágó
öllóval ábrázolva.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. febr. 8.
XIX. évf. 6. sz.16. lap.

Illés Árpád, festő

L.:Lóránt János

Tandi Lajos:Kiállitási mérleg 91-93.
Tiszatáj,Szeged,1977.október XXXII/10.

Illés Árpád, festő

L.: Gerber Klára

Losonczi Miklós: A vasi műhely 209-210.

Látóhatár, Bp. 1977. junius

Illés Árpád

Négy részből álló metszetét hozza a lap. Repr.

Fenti képeket lásd: Somogyi Győző: "Busz-megálló" c. rajzának hátlapján.

Élet és Irodalom, Bp. 1977. május 21. XXI. évf. 21. sz. 2. lap.

Illés Árpád

Metszetének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 22.
XVI. évf. 17. sz. 8. lap.

Illés Árpád

Metszetét -cim nélkül- hozza a lap.
Repr.

Struccszerü madarat ábrázoló metszetének repr.-ója.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. ápr. 29.
XVI. évf. 18. sz. 1o. lap.
14. "

Illés Árpád

"Ihlet" cimmel a lap bemutatja a müvész rajzát, mely kezet ábrázol lángnyelvvel a kinyujtott középső uj fölött.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1972. juni. 17.
XVI. évf. 25. sz. 3. lap.

Illés Árpád

temperája a „Balaton-part." 1964.
119 sz. reprodukció.

Szalai Zoltán: Balatoni képes krónika.
Budapest, 1969.

M.D.K.

Illés Árpád

"A Kettévágott kigyó" c. rajzát hozza a lap.
Repr.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. aug. 2.
XIII. évf. 31. sz. 5. lap

M.D.K.

Illés Árpád

"Teknőc" c. képének repr.-ját hozza a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 8. lap

M.D.K.

Illés Árpád

"Békakirály" c. művének repr.-ját bemutatja a lap.

Élet és Irodalom, Bp. 1969. jan. 4.
XIII. évf. 1. sz. 2. lap

Illés Árpád
festő

1933-ban rendezte meg első
önálló kiállítását Illés Árpád.
Ez időben alkalmazott grafikával
vegyes, merkantil jellegű kiállítási
munkákkal foglalkozott.

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Gellés Árpád
festő

Gellés Árpád a képzőművészeti
Főiskolán Rudnay Gyula tanít-
ványa volt, de utóbban futurista
és más avantgarde mellett
kísérletekkel foglalkozott.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Múzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Illés Árpád Gyöngyi Borsos Miklóssal
és Endrédy Györggyel együtt tanult
rajzolni Pandur Jóssefnél és Bekéssy
Leónál.

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Illés Árpádot Lehel Ferenc Gulácsy
könyvével Borsos Miklós ajándékoz-
ta meg. A könyv igen nagy ha-
tással volt Illés Árpádra

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád 1

a Xantus Muzeumban állitott ki. Festő-rajtatan/r, akinek a kezdeti lépést Győr adta. Első mesterei Borsos, Endrédy, akik jó barátai is voltak.

Rajztanitás 1976/1/32

Salamon: Győri tárlatok

ILLÉS ÁRPÁD, festő

1933 nyarat Keszthelyen töltötte. E nyár hónap alatt szamos Balaton képet festett, melyekből még a nyar végén Keszthelyen kiállitast rendezett. Ez volt életének első önálló kiállitasa. 228.old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Az "Argonauták" című művészteti, társadalmi és tudományos folyóirat 1927. márc. 21-én jelent meg. Címlapját Illés tervezte. Szerkesztésében is részt vett. 228.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, ILLÉS ÁRPÁD
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

MDK

Illés Árpád

Tájkép, of.

7.nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

MDK

Illés Árpád

Csendélet, of.

7. nemzeti képzőm. kiáll. 1944. jun. Mücs.

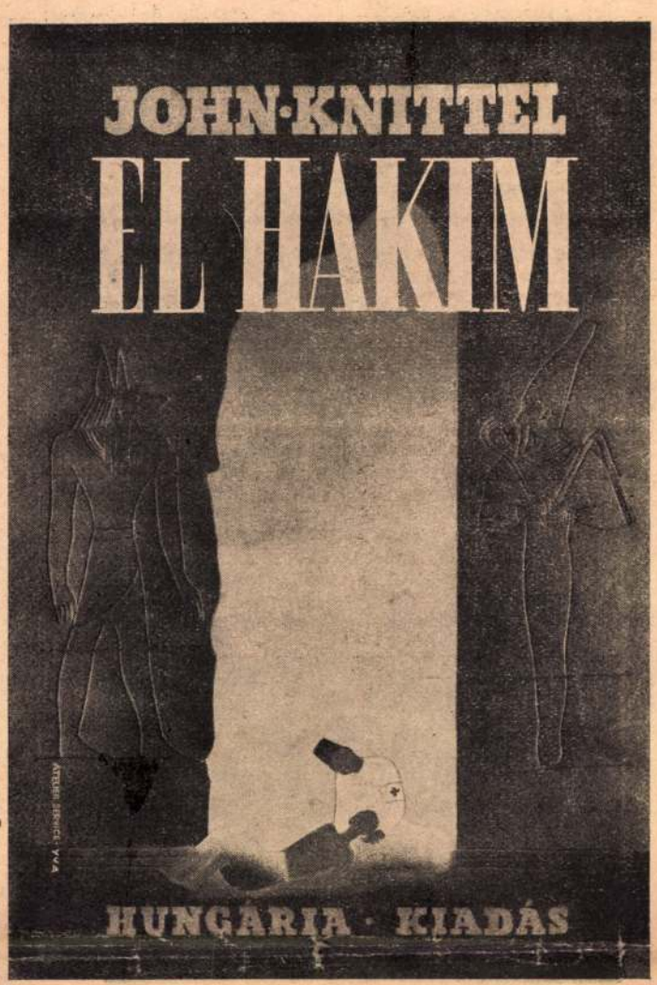

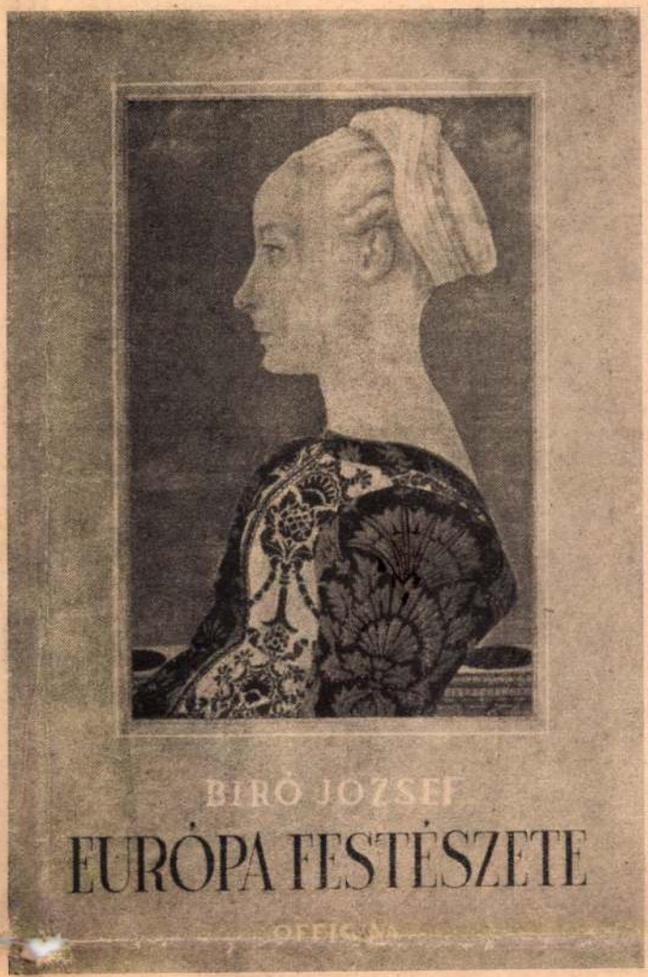

A művészi védboríték

Mint neve is elárulja: a védboríték nem szerves része a könyvnek, külső burok csak, amely ha megrongálódik vagy elvész, vele a könyv épsége és értéke nem csökken; csak addig van bizonyos hivatása, amíg a könyv az előállítótól a vevőhöz kerül, óvja a könyvet ennek az útnak a hányattatásaitól, portól, nem eléggé vigyázó kezektől, nedvességtől, — olvasás közben is hasznos szerepet tölthet be ugyanilyen veszedelmek ellenében, de a könyv megszentelt helyén, a szekrényben vagy a polcon már semmi keresnivalója sincs. Legalábbis így volt ez eredetileg, amikor a védboríték mulandó feladatához mérten rendszerint gyengébb minőségű fehér papírtakaró volt csupán, nem fordítottak rá semmiféle különösebb gondot, nem, már csak azért sem, nehogy vetélytársa lehessen a kötésnek, a mult századvégi s e századeleji könyv kötésének, amely „dusan aranyozott" cirádáival, pompázatos tarkaságában mindenekfölött érvényesülni akart s legmeglepőbben egy ilyen semleges boríték alól bontakozhatott a vevő szeme elé.

Így volt ez mindaddig, amíg egyrészt a könyvkötés nem kezdett egyszerűsödni, másrészt az üzleti élet, amelyben szintén érvényes a fizikából ismert „horror vacui" elve, fel nem ismerte, hogy ezt a könyvburkolatot felhasználhatja propagandára, a könyv feltűnőbbé tételére meg egyéb kiadványok reklámjára. Úgyhogy végül is az egykori papíron semmi sem maradt szüzi fehérségében, hisz egyes amerikai könyvkiadó vállalatok ma már odáig mennek, hogy a védő borítéknak nem csak a hátát és behajtott széleit, de egész belső felét is kihasználják üzleti tevékenységük hírverésére.

S mert az üzleti érdek úgy kívánja, az egykor szerény, jelentéktelen papírlapból díszes, művészi hatású nyomtatvány lett, hovatovább egyik legfontosabb és legszebb része a könyvnek, hovatovább az egyetlen valami a könyv külső kiállításában, amire a tömegtermelésre kapott könyvkiadás hajlandó művészi gondot fordítani s érte akár „felesleges" áldozatot is hozni.

Hosszú, nagyon hosszú az út, amíg a magyar könyvtermelésben a védboríték jellegtelen fehérségéből mai pompázó, szinte hivalkodó tarkaságáig s művészi igényéig eljutott. Hisz még húsz-huszonöt évvel ezelőtt is ugyszólván ismeretlen valami volt a magyar könyvirodalom akár a kötött, akár a fűzött könyv színessége, erősen tartotta magát az a hit, hogy a könyv fedelén a betűnek, a nyomdai munkának kell uralkodnia, hogy a könyv komolysága vesztene vele, ha — gyereknek való s ponyvát kereső „népi" olvasmányokon kívül — képes ábrázolással kezdene hivalkodni: legfeljebb dekoratív keretrajz vagy emblémaszerű kis ábra kerülhetett a borítékra, de csakis a fűzött könyvre. A kötött könyvet védő burkolat megmaradt tovább is puritán egyszerűségénél és nemesen korszerűtlen, üzletiességgel nem törődő művészietlenségénél.

Az első magyar kísérlet a színes védborítékra talán az egykori „Athenaeum-könyvtár" köteteinek kedvesen szerény s a színességgel bizony még habozó burkolata volt. Alkalmazására a kiadó az angol Nelson-cég népszerű kis könyveitől kapta az indítást s a könyvek olcsó áruk mellett, páratlan sikerüket jórészt ennek az érdeklődést és figyelmet felhívó színességnek köszönhették. A kísérletnek mégsem lett folytatása. A háború szólt közbe, amely takarékosságra késztette könyvkiadásunkat s meglehetősen feleslegessé is tette a hangosabb hírverést, hisz lövészárkos évei alatt jobban fogyott a könyv, mint a cukor. S csak olvasnivaló legyen, mindenféle nyomtatvány hálás olvasók tömegére talált.

Hiba volna meg nem említeni itt a „Nyugat-könyveket", amelyek borítékjainak dekoratív színességében először jelentkeztek nálunk a modernebb művészi törekvések; s nem volna méltányos említetlenül hagyni a gyomai Knerr-nyomda

Hincz Gyula rajza

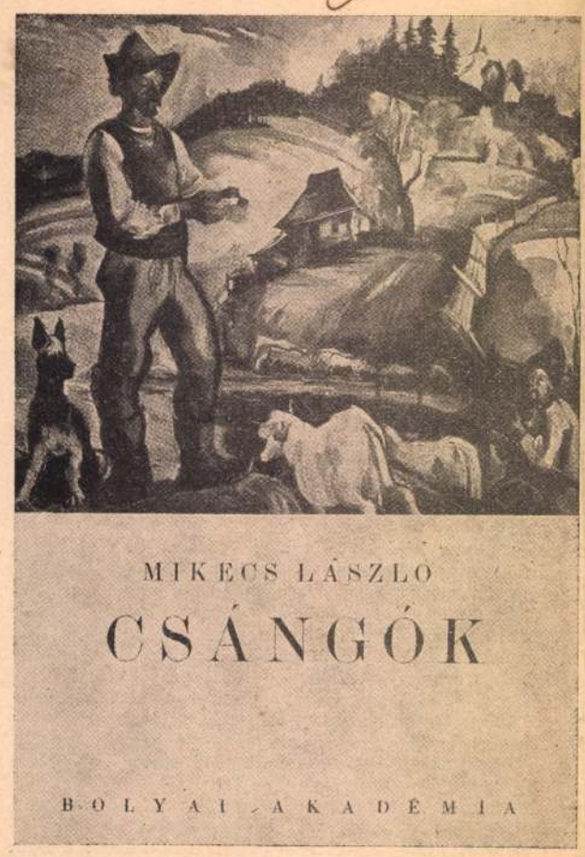

Nagy Imre festménye.

könyveit, amelyeknek fedőlapja szinte először figyelmeztet a könyvfedél tipográfiájának művészi kompoziciójára. A magyar könyv művészi tálalásában jelentős állomás mind a két törekvés és hogy nem volt tartósabb a hatásuk, annak oka abban keresendő, hogy könyvkiadásunk, ami a külső kiállítást illeti, hamarosan az angol, illetőleg amerikai könyvek befolyása alá került. A befolyást tengerentúlról a német könyvipar közvetítette s bizonyos értelemben megváltozva, módosulva, „megközépeurópaisodva" jutott hozzánk, eredeti frisseségéből kissé veszítve, de hogy úgy mondjam, művészibb fellépéssel.

Érdekes, hogy a francia könyvkiadás hatását a könyv nyomdai kivitelében seholse találjuk. Aminek oka egyszerűen az ,hogy a mindenben oly újító francia szellem a könyvkiadásban máig is erősen konzervatív maradt; ott már nagy újítás számba ment az, hogy néhány kiadó eltért a szinte már kötelezően egyöntetű sárga papírfedéltől, amely addig minden francia könyvtermék biztos ismertetőjele volt. De meg a francia könyvkiadás nem is ismeri a kötött könyvet, nemigen törődik a könyv külsejével; illetőleg a kötést és vele a művészi gondot a bibliofil kiadványokra tartja fenn, ezeket tartja egyedül igazán könyvnek, az igényesebb olvasó ezeket vásárolja; az amatőr könyvekben aztán a legnagyobb művészi eredményeket éri el.

Nehéz volna ma megállapítani, hogy melyik magyar könyvkiadó ismerte fel leghamarább a sokszínű védborítékban rejlő propagatív erőt s próbált olyasféle kiállítású könyvekkel megjelenni, mint amelyek Németországból jöttek hozzánk. Az első színes védborítékú magyar könyvek-

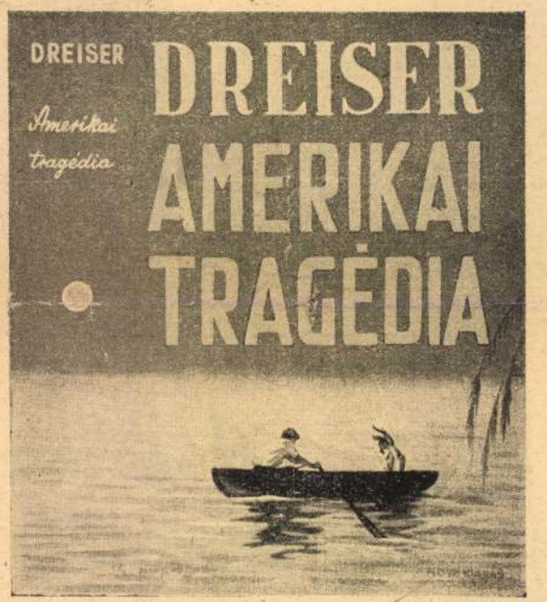

Pályi Jenő rajza

nek mindenesetre nyert ügyük volt. Elképzelhetjük, hogy hathattak a könyvesbolt kirakatában a szintelenségükben szerénykedő vagy finom ornamenseikkel csakis intimebb hatásra törekvő könyvek között. Minden tekintetet magukra hívtak, szinte kiemelkedtek a kirakatból. Nem csoda, hogy az első kísérlet mind több követőre talált, bár nem lehet éppenséggel gyorsnak nevezni azt a folyamatot, amellyel a magyar könyvkiadás a tipografikus megoldású fedőlapról áttért a plakátszerű borító lapra. Éppen legnagyobb könyvkiadóink bizonyultak tartózkodóknak, valahogy talán túlságosan hangosnak találták a könyv ilyen szem elé tolakodó prezentálását. Kötötte őket a hagyomány, mely a könyv kiállításában szépnek a nemes egyszerűséget hirdette. Hogy utóbb mégis rászánták magukat a könyv színes borítékozására, azt az üzleti élet kényszerűsége alatt tették. Elég az hozzá, hogy könyvkiadásunkban néhány év alatt diadalmaskodott a színes védboríték, elannyira, hogy talán túl is lőttek vele a célon: az egyes könyv a kirakat tarkabarkaságában elveszett, mert minden könyv színes lett, hát mindegyik egyformán hatott s ma valahogy az a helyzet, hogy a sok hivalkodó s rikító boríték között már a puritánul egyszerű könyv tűnik ki s az hívja magára leginkább a bolt előtt álló ember figyelmét.

Nem akarjuk mondani, hogy ezzel a magyar védboríték fejlődésén végigvezettük az olvasót, inkább csak néhány szembeötlőbb tünetét említettük itt meg s a „Magyar Kultúrszemle" szívesen venné, ha olvasói közül minél többen szolgáltatnának új és érdekes adatokat a magyar könyvmívesség e fejezetének multjából.

Gábor Pál rajza

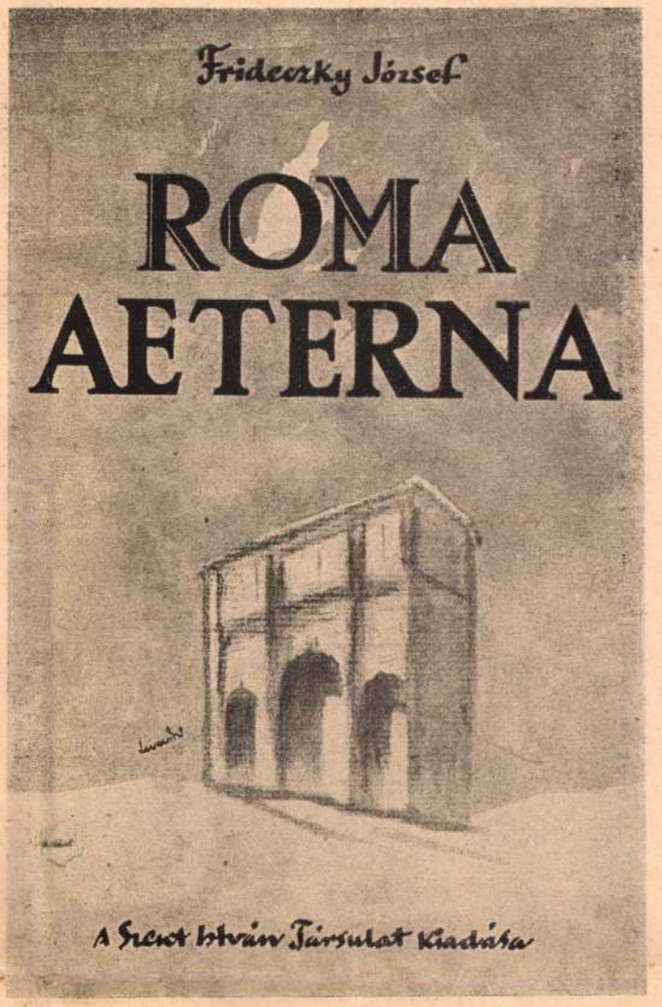

Janovits István rajza

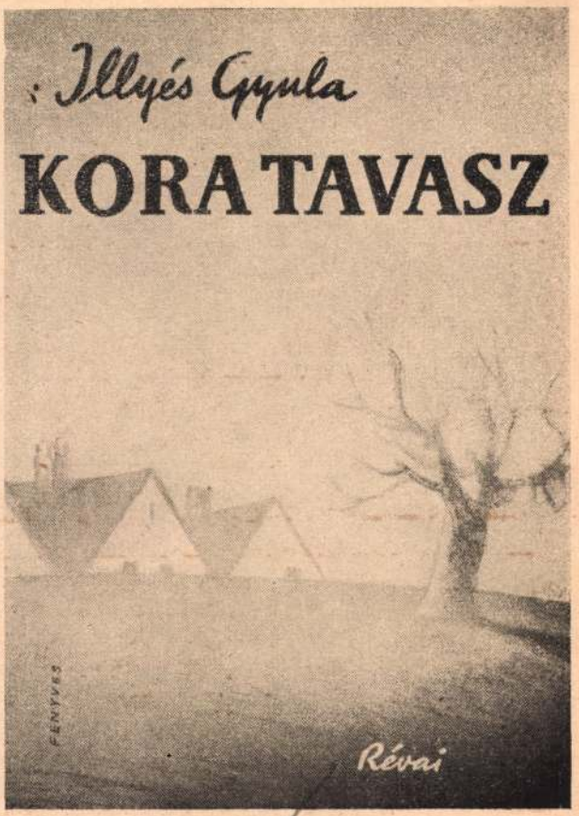

Fenyves Sándor rajza

Fáy Dezső rajza

Fenyves Sándor rajza

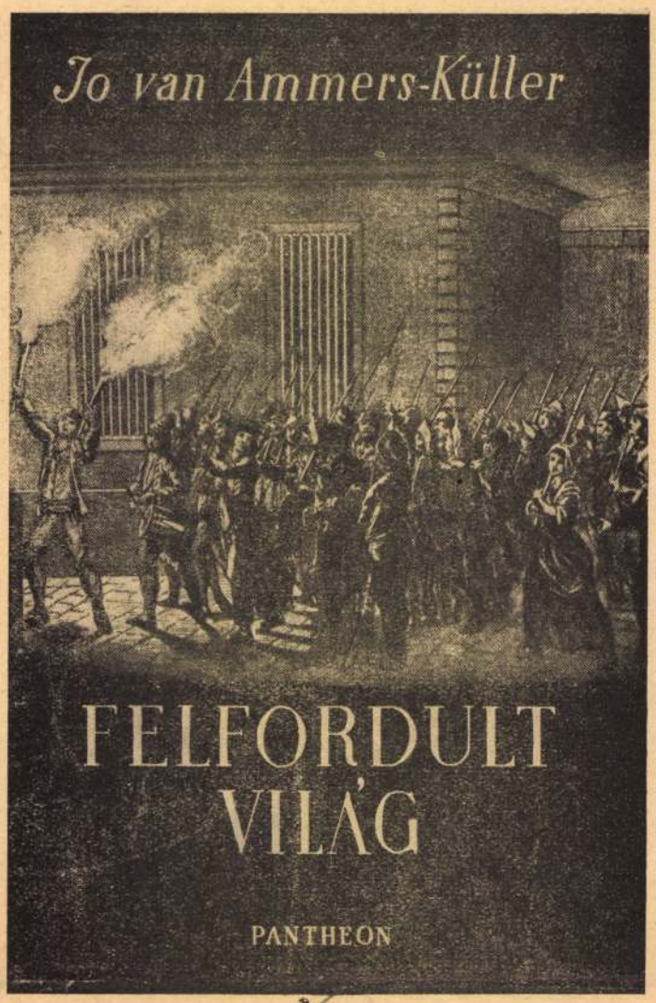

Csillag Vera rajza

Z. Szüts E. rajza

néhai Madaras László rajza

Ehrmann Mariella rajza.

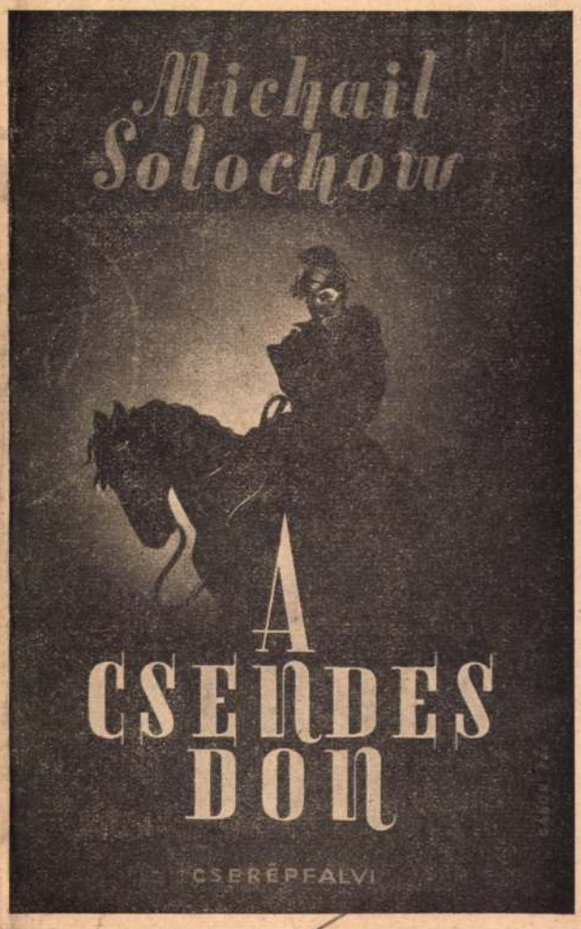

Gábor Pál rajza

Bortnyik Sándor rajza

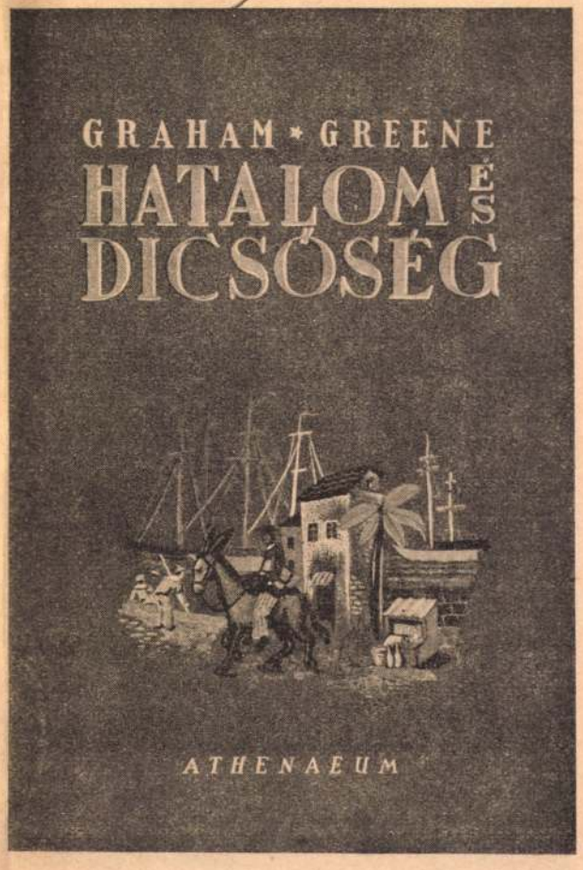

Végh Gusztáv rajza

Végh Gusztáv rajza

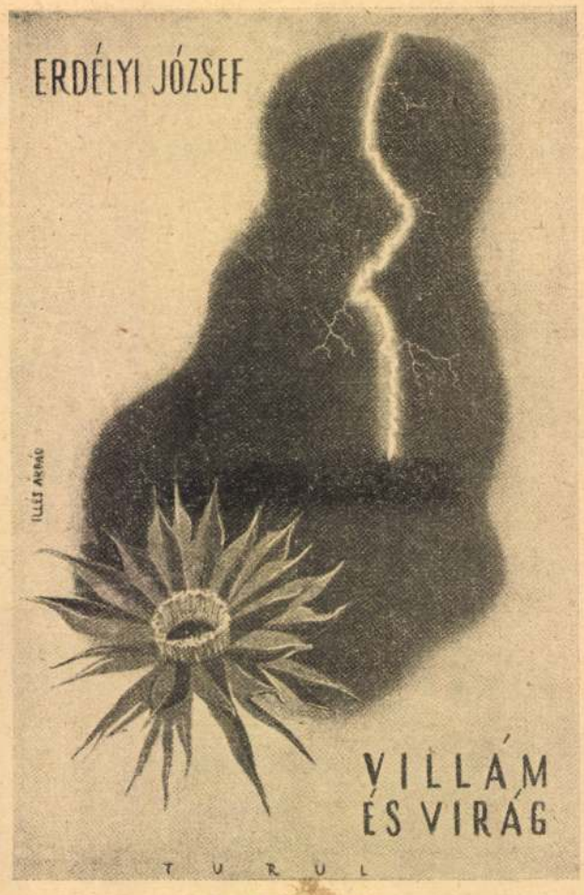

Illés Árpád rajza.

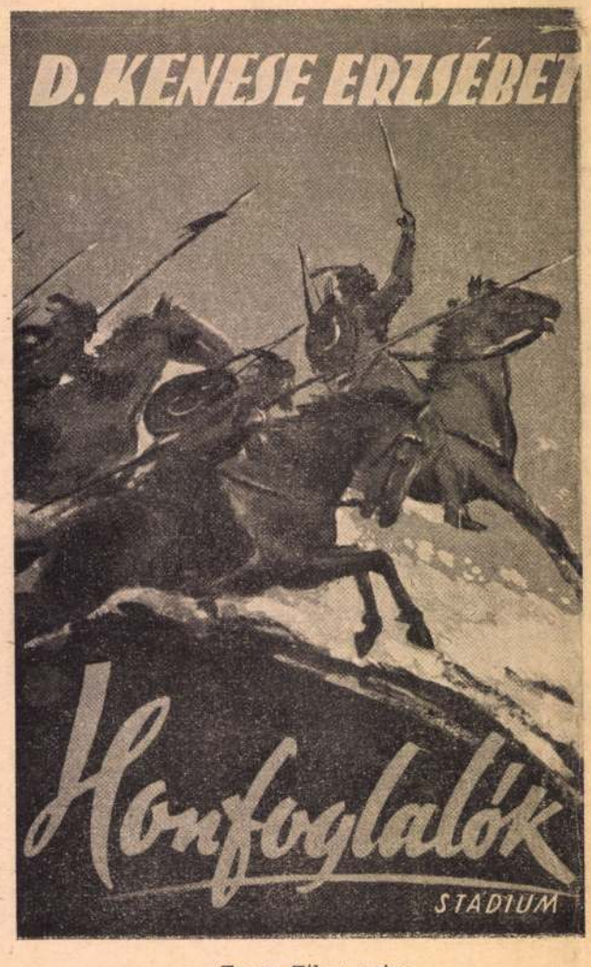

Toncz Tibor rajza

Mindenesetre az a helyzet, hogy rövid egy-két évtized alatt a könyvboríték minálunk komoly és jelentős művészi iparrá fejlett. Sikerült magához kapcsolnia legjobb festőművészeinket, alig van nevesebb mai festőnk, akinek ne ismernők néhány próbálkozását a védboríték területén. De a legjobb védborítékok nem az ő kezük alól kerültek ki. Legtöbbjük ha jót nyujtott is a boríték festői megoldásában, annak hatását lerontotta azzal, hogy nem bizonyult jó betürajzolónak. Aztán meg más valami a boríték és más valami a kép; amíg a kép elmélyülést kíván, a boríték — a plakáthoz hasonlóan — azonnal akar hatni. A védőborítékon össze kell egyeztetni a művészi finomságot a reklám kétségtelenül durvább effektusaival. Nem elég, hogy a festő a maga művészi problémáinak elvont világából olykor-olykor átránduljon az alkalmazott grafika merőben más törvényeknek engedelmeskedő területére. Ahhoz, hogy a művészi magyar védboríték létrejöhessen, egy-egy művésznek minden erejét erre kellett összpontosítani. S mert a könyvkiadás részéről komoly kereslet mutatkozott a könyvhöz értő grafikusok iránt, hamarosan egész gárda tehetséges rajzoló és festő állott a magyar könyvmívesség rendelkezésére s ma az a helyzet, hogy az évi könyvtermelés számos művészi megoldású s egyben biztos reklámhatású védborítékot mutathat fel.

Persze sok a rossz könyvboríték is. Sőt nagy általánosságban aligha lehetne kielégítőnek mondani azt, amit ezen a téren művészetünk és nyomdaiparunk termel. Egy-egy szép borítékra tíz rossz esik, ha ugyan nem több. Ne kutassuk, ki a hibás: a grafikus-e, aki nem eléggé biztos a maga eszközeiben, vagy a könyvkiadó, aki a művészi értéknél többre becsüli a hatásosságot s barbárabb megoldásra kényszerítve a művészt, kevésbé hatásos művet kap tőle, — a helyzet az, hogy a magyar könyveskirakat polcain végigtekinteni nem épp a legüdítőbb látvány.

Már most beszéljünk arról, hogy miként is készül az ilyen védboríték. Az ideális állapot az, hogy a kéziratot odaadják a művésznek, az elolvassa, tünődni kezd, hogy ugyan milyen rajzzal fejezheti ki egyetlen lapon azt, ami a műben a lényeg. Azt, ami a műnek a hangulata. Nem kis feladat egy többszázoldalas könyvnek a „tartalmát" egy lapon s a festő eszközeivel kifejezni. De a feladat megoldásának egyéb akadályai is lehetnek. A grafikus keze erősen meg van kötve. Így például a könyv kalkulációja legtöbb esetben nem engedi meg, hogy a művész festői hajlamait

korlátlan színekben élje ki, úgy kell megfestenie a védborítékot, hogy az három, de nagyon gyakran két színnel legyen nyomható. Aztán meg hányszor megesik, hogy a kéziratot végig sem olvashatja, néhány szóban kap csak felvilágosítást tartalmáról és szelleméről. No meg kedvére el sem töprenghet azon, hogy mi lenne a legjobb megoldás; a könyvkiadó sürgeti, egykét napon belül, ha törik, ha szakad, munkájával el kell készülnie. Elmélyülés helyett tehát gyorsnak és szellemesnek kell lennie; s alkalmazkodnia kell a könyvtermelés üzleti jellegéhez azzal, hogy amit csinál, annak kivitelezése a legolcsóbb lehessen. Csupa megszorítás között dolgozik, de ha igazán művész, ezek a megkötöttségek is előnyére válhatnak.

Mit ábrázoljon hát a védboríték? A megoldásnak számtalan módja van, a legkézenfekvőbb közöttük az, hogy a művész kiemel a regényből egy jellemző jelenetet és megfesti azt. Ez a legegyszerűbb megoldás, de egyben a legművészietlenebb is. Mi sem természetesebb, mint hogy a legtöbb védborítékon ezzel a megoldással találkozunk. A boríték ilyenkor kissé a fürdőprospektusok vagy a filmek előzetes reklámjának jellegét veszi fel. S nem csoda, hogy az ilyen fedőlapokkal azokat a könyveket látják el, amelyek a legközelebb állnak a ponyvához, vagy amelyekkel a könyvkiadó a ponyva sikereire pályázik.

Művészi törekvésű grafikus csak a legritkább esetben elégszik meg az ilyen megoldású rajzzal. Ő ha jelenetet emel ki a könyvből, azt mint a könyvet kifejező szimbolumot fogja fel és átstilizálja. Rajzban, színben igyekszik kihozni a könyv hangulati elemeit, törekvése az, hogy a kiválasztott jelenettel érzékeltesse az egész könyv levegőjét. De ugyanakkor ennél többre is kell törekedni, illetőleg egy másik szempontot sem szabad elhanyagolnia, azt, hogy műve bizonyos értelemben behízelgő, vonzó, a művészi határok között tetszetős is legyen; hogy a könyv felé csalogassa a kirakat előtt álldogáló vagy a könyvesbolt polcain szemlét tartó vásárlót.

Azonban gyakran kerül abba a helyzetbe a rajzoló, hogy sem ilyen jellemző jelenetet nem tud kiválasztani a könyvből, sem bármilyen szimbolizáló ábrába nem tudja egybefogni a könyv hangulatát; gyakran kerül olyan helyzetbe, hogy rá kell jönnie: bárminő rajznál hatásosabb a tipografikus megoldás. Se tájat, se emberi alakot nem rajzol, helyesebbnek tartja, ha csupán az író nevét és a könyv címét írja a borítékra. A védboríték megoldási módjának tulsó véglete ez. S bár a legegyszerűbbnek látszik, talán ez kívánja a legnagyobb művészi érettséget s a legbiztosabb ízlést. Mert ezeknek a betűknek is ki kell fejezniük valamit a könyv mondanivalójából, hangulatából, bonyodalmaiból, mindenesetre azonos szelleműnek kell lenniök a művel.

Érdekes tünet, hogy a magyar védboríték sorából újabban az úgynevezett fotomontázs szinte teljességgel kimaradt. Pedig néhány évvel ezelőtt úgy látszott, hogy a fényképész teljesen ki fogja szorítani a festőt a vádborítékról. Talán az szüntette meg a fotomontázs divatját, hogy annyira divatos volt; s hogy különösen szinben, nagy változatosságra nem nyujtott módot, egyik könyv elveszett a másik mellett. Pedig volt néhány igen sikerült s művészi értékelésre joggal igényt tartó ilyen védboríték s különösen útleírások, riportkönyvek borítékjaként tett a fénykép kitűnő szolgálatot. Ahogy annak idején túlságba vitték, ma annyira hiány, hogy úgyszólván teljességgel elhanyagolják.

Épp az a körülmény, hogy a fotomontázs divatjának letűntével annyi sikerült ilyen boríték veszett el szem elől, vetette fel azt a talán nem haszontalan s aránylag könnyen megvalósítható ötletet, hogy érdemes lenne könyvborítékjainkat egybegyüjteni s időről-időre kiállítást rendezni belőlük. Bizonyos, hogy igen tanulságos kiállítások lennének ezek. S bizonyos az is, hogy tipográfiával, könyvdíszítéssel foglalkozó grafikusaink mai nemzedékéből többen igen szépen szerepelhetnének az ilyen bemutatón.

Egy ilyen kiállítás művészi színvonalát eléggé sejttetik az itt közölt illusztrációk. A magyar könyvkiadás egy-két hónapjának termékeiből válogattuk egybe a védborítékokat, minden kiadótól azt a rajzot kaptuk, melyet ő a legsikerültebbnek tartott. Kiviláglik e képekből, hogy milyen erős a törekvés a művészi igényű borítéklapok iránt kiadó és könyvszerető közönség részéről egyaránt s kiviláglik az is, hogy a magyar könyv e mai nehéz időkben is mer és tud szép és értékes lenni.

I R O D A L M I S Z E M L E

Csongor a hármas úton

(Részlet Vajda Endre: Vörösmarty Mihály művei regékben című műből).

A hármas út fölé ismét a magány titokzatossága terült. Sugárszerűen ágaztak szét a rejtélyes központból, de hogy melyik a középső, senki nem mondhatta meg.

Ide jött Csongor és az első pillanata boldog öröm volt. Azonban ahogy a végtelenbe elvesző útakat végignézte, csüggedten hajtotta le fejét. Melyiken indulhatna el Tündérhon felé? Bármelyikre is lép, az vinni fogja de vajjon merre? Ott hagyhatja éveit az elmaradó kövek mellett és még mindig nem fogja tudni, hogy helyes irányba halad-e. Mert ki érheti el a célt, amely olyan messze van, hogy a rohanó fergetegből is csak a könnyű sóhaj ér oda. Így mondta ezt neki Tünde, és olyan fáradt lett a gondolattól, mintha már sok száz esztendeje róná a port.

Várni kell és remélni. Talán akad valaki, aki útbaigazítással tud szolgálni. Annyi ember van a világon és mindenki a boldogságot szomjúhozza. Azt pedig hol lehetne másutt megtalálni, mint Tündérhonban? És bizonyára lesz olyan boldog, kell legyen, aki meg tudja mondani.

Amíg gondolkozott, bő lebernyegbe öltözött férfi közeledett az uton. Az első vándor. Vajjon meg tudja-e mondani, merre van a keresett cél.

— Megállj vándor, kérésem van hozzád! — szólította meg Csongor.

— Mi az, mi kell? Talán pénzt akarsz tőlem? Én csak annak adok, aki dolgozik; járj utána és lesz magadnak is!

— Nem, — rázta meg a fejét Csongor — nincs szükségem a pénzedre. De azt szeretném megtudni, hogy merre van Tündérhon. Te, aki annyit jártál a világban, talán megmondhatod.

— Tündérhon, biggyesztette le fitymálva ajkát az idegen. Én kalmár vagyok és bejártam a messze Indiákat. Hajóim ott futnak a tengereken a világ távolabbi partjain. Arannyal, fűszerrel, elefántcsonttal, délszaki gyümölcsökkel térnek vissza, de Tündérhonról egy sem tud. Megmondjam neked, hol van? Hát itt a zsebemben! Itt csengenek az aranyak és hivogatják magukhoz a világ többi aranyát. Ebből lesz nekem palotám, függőkertem, szolgák díszes seregével és hárfát pengető lányokkal.

Csongor megrázkódott a hideg szavaktól. Úgy érezte, mintha a bánya fekete torkában állott volna meg, ahonnan nyirkos lehelet szállt feléje. A kalmár messze járt lázas gondjaival, bár még visszanevetett.

— Vigyázz, hogy éhen ne vesz a tündérhazában. A csillagokat hiába próbálnád megenni, azok nem adnak táplálékot.

De már új alak jött az úton. Míg a kalmár macskaléptekkel osont tova, ennek lába alatt megrendült a föld és páncélja elárulta, hogy harcos ember. A fején levő korona azt is megmutatta, hogy nem akármilyen közember, hanem maga a fejedelem.

— Megállj! — toppant eléje merészen Csongor.

— Ki vagy, te föld hitvány pora? Nem félsz, hogy lábam eltipor? Tudd meg, fejedelem vagyok és kardomat elviszem kelettől nyugatig. Az én birodalmamban nem megy le a nap és míg északon jeges lepel alatt szunnyadnak a gyér füvek, délen fényesen csurog az izzadság fekete rabszolgáim meztelen vállain a nap hevétől.

— Ha ekkora birodalmad van, talán meg tudod mondani, merre találom meg Tündérhonban Üdvlakot?

— Jó fiú, elröppent fejedből az ész kis madara, hogy ilyen badar dolgokat kérdezel? Nincsen Tündérhon és nem is lehet. Mert ha megtalálnád, én leigáznám és rabszíjra fűzném lakóit, hogy nekem engedelmeskedjenek. De csanj fel katonának és gyere velem. Akkor neked is jut valami ebből a kézzel fogható és lábbal járható földi birodalomból. Nem akarsz? Kár érted. Jó harcos lenne belőled harcaimban. Isten veled, engem roppant birodalmam ügyei várnak.

Csongor szánakozva nézett a nehéz léptekkel tovatűnő alak után. Milyen rabszolga, gondolta magában. De nem sokat törődött vele. Figyelmét egy új közeledő foglalta le. Orrán roppant pápaszemmel, kezében hatalmas könyvvel tudós férfiú baktatott az úton. Aika halkan járt. Szüntelenül régi gondolatait ismételte, melyek, minél többet foglalkozott velük, annál rövidebben mondták ki számára tudása végső törvényét, hogy tulajdonképpen nem tud semmit. Istenről töprengett és a lélekről.

Csongor beszédbe elegyedett vele is, de szánakozása mélyült. Ettől sem fogja soha megtudni, merre találja meg Tündérhont. Egyetlen csillaga, mely vezetni fogja, szerelme marad.

Balogh Károly:

Római könyv

(Részlet az író ilyen címmel megjelent művének Kispolgári otthonok című fejezetéből).

S most nézzük meg, hogyan lakik, hogyan rendezkedik be az egyszerűbb római polgár, valamelyik nagy bérház kicsiny lakásában.

Előbb azonban gondoljunk egy pillanatig a mai nagy városok modern polgári otthonára. Ez, ugyebár, ha még olyan csöpp is, ha nem is több két-háromszobásnál, kielégíti az elemi igényeket. S mennyi kényelmet nem nyujt az a pár kis helyiség! S mily lakályos, barátságos az egész!

Nem hiányozhat belőle a villanyvilágítás, villanycsengő, villany, vagy gáztűzhely. Legtöbbje szabályozható központi fűtéssel, ha nem, akkor jólfülő kályhával, hideg-meleg vízzel, fürdőszobával, W C-vel ellátott. Szóval: „összkomfortos" lakás... Jól szellőztethető, higiénikus, világos. Többnyire rádióra, telefonra akadhatunk benne. Varrógépre, írógépre, jégszekrényre, villanyvasalóra, porszívóra... Liften járunk az emeletre s úgyszólván minden gombnyomásra működik.

Sokat jelentő dolgok ezek s az antik világban — gyorsforralóval, termosszal, százféle konzervvel együtt — valamennyi hiányzik a római polgár otthonából.

De tartsunk őszinte számadást! Ha száz, sőt csak ötven év előtti időkbe tekintünk, látjuk, hogy akkor jórészben nálunk is hiányzott még mindez.

A repülőgéptelen, automobiltalan, rádiótlan időkben nem volt még mozi és töltőtoll. Hiányzott a gilette-penge, öngyujtó és aszpirin. S ugyan melyik tucatlakásban találtál volna fényesfehéren csempézett, világos, csapcsavarásra magától-értetődőleg meleg vizet ontó fürdőszobára? S hol volt — még nem is olyan nagyon régen — a villanylámpa?

Nagyapáink, gyermekkorunkban, faggyugyertya lángjánál tanultak. Ennek s holmi szerény olajlámpának fényénél írta Madách Az Ember Tragédiáját... Mi magunk — az idősebb évfolyamokat értem — a mennyezetről lefüggő petroleumlámpa világánál játszottunk, biflázgattunk. Mily szépen ír Kosztolányi erről a vén függőlámpáról...

Faluhelyen pedig, odakint az istállókban, több ezredév örökségeképen, tűzveszélyes olajmécsesek pislogtak, lobogtak. De már nem díszes bronzból, szépen formált cserépből valók, mint az antik világban, hanem silány, gyárikészítményű bádogmécsesek.

Száz év... Ötven év... S már ezalatt is mekkora változás! Hát még közel kétezer év alatt! S már az a száz év előtti biedermeier-lakás — ha nem is volt valami „összkomfortos" — már az is idegenül hatott volna a régi rómaira. Hát még a mai!

Gondold el: belépne hozzád furcsa viseletben, Rövidujjú, ingformájú gyapjutunikában, mezítelen lábszárával, lábán valami szandálfélével. Furcsa viselet, ugyebár? De neki tán nem lenne furcsa magadhordotta, nadrágos, gombrajáró ruhád? Bizony, hogy az lenne! S furcsán hatna rá a lakásodban erre-arra nyiló számtalan ajtó; falnak nevezett csupaablak; fényezett tölgyfaparkett; túlsok bútorféle... Érteni meg úgyszólván semmit sem értene meg berendezésedből.

A legegyszerűbb faliórárol sem tudná megmondani — felfogni sem egykönnyen — mi is az tulajdonképen?

Hellyel kínálnád meg. Rugós karszék, diván? De hát mondd, mi az a „rugó"? Ókori vendéged nem tudná s istenuccse megijedne, ha leülne... S mi az a sok apró tálika, edény, itt is, ott is az asztalokon? Hamutartó? Hát ez meg mire jó?

Az ablakon nagy, egészen átlátszó táblaüveg. A falon jókora, foncsoros üvegtükör. Estére ragyogó világosság a szobádban... Azt hinné, valami milliomos lakásába tévedt.

S vajjon mi az, amiben most holmi forró folyadékot hoznak be éppen? Látná, hogy valamiféle kancsó, de hát miből is van? Porcellánból? Mi az a „porcellán"? S mi a tea? Meg az a fehér izé, az a „cukor"? S ahhoz a „teához" tehéntejet adnak? Fuj! Hiszen az csak orvosságnak, a vaj meg kenőcsnek való! Hát nincs errefelé jóizű kecsketej? Ez meg itt „rum"? Mi az? S itáliai citrom? Rómában sosem látott ilyet... S hol vannak a rabszolgák? Nincsenek rabszolgák? De hát akkor hogyan lehet egyáltalán élni?

Bizony, idegenkedve nézne körül lakásunkban római vendégünk. Sehogysem érezné magát otthonosan. Hiába dugdosnánk, rejtegetnénk előle a rádiót, telefont, fényképezőgépet, hogy elkerüljük a sok kérdezősködést, magyarázgatást, idegen maradna itt neki minden, minden!

Hogyne volna tehát nekünk is idegen az ő lakása, berendezése.

Mégis, nagyon nagy a különbség. S ez abban rejlik, hogy a civis Romanus otthona, a maga egyszerűbb, kezdetlegesebb mivoltában, nekünk sokkalta könnyebben érthető, mint neki a mienk, a fejlettebb, a bonyolultabb.

Az ő otthonába lépve számunkra érthetetlen dologgal — bútorral, eszközzel, használati tárggyal — alig kell megismerkednünk. Többnyire inkább csak hiányokra lelhetünk. A mellett ne feledjük azt sem, hogy a déli éghajlat népeinek a lakás fogalma ma sem jelenti egészen ugyanazt, mint amit nekünk, ridegebb, északi tájak lakóinak jelent...

Harsányi Lajos:

Égi és földi szerelem

(Részlet az író ilyen című regényéből.)

Másnap a lord négyszemközt beszélt vele.

— Te, — mondta neki kedvetlenül — én holnap visszamegyek Londonba, de azt hiszem téged is viszlek!

— Nem! — sápadt el Margaret.

— De igen! Kibírhatatlan a modorod. Ahogyan az este viselkedtél, az elviselhetetlen. Otthon, Angliában, egész sereg fiatalember forgolódott körülötted, sokkal különbek, mint ez a fekete magyar.

— Nem különbek!

— Soha sem láttalak ilyennek! Úgy látom elveszíted a fejedet, ha itt hagylak.

A leány védekezett.

— De mikor olyan érdekes a történet, amit mesél!

Lord Owen tenyere közé vette Margaret arcát. Hosszan nézett a szemébe.

— Engem akarsz megcsalni? — mondta neki szemrehányóan. — Azt gondolod, elhiszem, hogy téged érdekel egy unalmas apácatörténet? Éppen te vagy az, akinek ilyen ásatag dolog tetszik. Szó sincs róla!

— De igen!

— Neked a mesélő tetszik, nem a mese! Nem ismerek rád!

— Szeretlek!

— Ne hizelegj! Komoly dologról van szó. Nem akarom, hogy egyetlen lányom egy keleteurópai koldús maharadzsa felesége legyen!

— Nem akarok a felesége lenni!

— Hát mit akarsz?

— Semmit! Egyszerűen szórakoztat a középkori legenda, melyet a rokonszenves barbár olyan meghatóan ad elő. Érdekel a mese is, a mesélő is. Mire a mese véget ér, az érdeklődésem is lelohad. Ennyi az egész.

— Nem hiszem!

— Hidd el! Hát így ismersz te engem? Örököltem én tőled egy cseppnyi romantikus vért?

— No, azt aligha!

— Látod, hát bízzál bennem! Tudom én, hogyan kell bánni a fiatalemberekkel, a regényes rajongókkal és a vídám udvarlókkal. Láthattad otthon. Orránál fogva vezetek egész falka fiatalembert, ha kell, de nem vesztem el a fejemet.

A lord puhult.

— Ez a fekete magyar talán mégis más?

— Hogyan volna más? Éppen te mondtad, hogy otthon sokkal különbek forgolódtak körülöttem, mégse lett semmi baj.

Lord Owen még egy darabig küszködött, mint a rossz úszó a vizen, aztán elmerült. A lányával szemben nem volt akarata. Csak azt kötötte szívére, hogy mindig délelőtt menjen a romokhoz és déli egy órára itthon legyen. Az asszonyoktól így is éppen elég szemrehányást fog hallani.

Margaret az apja nyakába ugrott. Összecsókolta és tizenegy óra felé már rohant a romokhoz.

— Mitől oly boldog? — fogadta Gazdag Ferenc.

— Apám a világ legjobb embere! — lihegte a leány.

ILLÉS ÁRPÁD 1

A sors nagy rendező. Élet és halál, művész és művészet alakulásában-alakításában övé a végső szó. *Illés Árpád* még részt vett az idén őszre tervezett kiállításának előkészítő munkáiban, festményei reprezentatív bemutatásának összegyűjtésében, a megbeszélésekben, aztán fél évvel a kiállítás megnyitása előtt, 72 éves korában elhunyt. A kiállítás így

MAGYAR HIRLAP 1980/10/23/6

Kenessei: Emlékkiállítás

ILLÉS ÁRPÁD 2

— az ő és a rendezők szándéka ellenére — *emlékkiállítássá vált.* Anélkül (és ezt érdemes hangsúlyozni), hogy az eredeti elképzelésen változtatni kellett volna.

MAGYAR HIRLAP 1980/10/23/6

Kenessei: Emlékkiállítás

ILLÉS ÁRPÁD

Az immár az emlékezés jegyében megnyílt tárlat *csak jelzésekkel villantja fel a hosszú életpálya állomásait*, mert elsősorban az utóbbi öt-hat év termésére összpontosít. Ez a fél évtized a festmények vallomása alapján egy körülbelül *húszéves alkotói periódus szerves része*, logikus folytatása mindannak, amivel a hatvanas évek elején egycsapásra maga felé fordította a szakma és a hozzáértő közönség figyelmét. Az 1963-as, Fényes Adolf-

MAGYAR HIRLAP 1980/10/23/6

Kenessei: Emlékkiállitás

ILLÉS ÁRPÁD 4

teremben látott kiállítása után a csak a stílusra figyelők úgy gondolták, hogy egy *fiatal tehetség* felbukkanását üdvözölhetik jelentkezésekor, holott a festő akkor *55 éves volt.*

MAGYAR HIRLAP 1980/10/23/6

Kenessei:Emlékkiállitás

Illés Árpád 2.

A szürrealizmus első magyarországi képviselője.Szürrealista,sejtelemszerü mondanivalóit a cimek is jelzik:Lidércfény,Érzések és indulatok,Égitestek zenéje.

Dr Maksay:Három kiállitás
Rajztanitás 1969/1 29lold.

Illés Árpád
festő

14.D.K.

Két évvel előtt volt első önálló kiállítása, ötvenéves korában, a Fényes Adolf teremben. „Ablákok", „Láp", „Csodálatos halászat", „Csendélet" című képei eredetiek.

Haits Géza: Műtereimlátogatás Illés Árpád festőművésznél
Művészet, 1965. szept. – 34 kg

Illés Árpád: 3.

Nagy Katalin rendezte, értőn és érzőn a „Kék mágia költője" – Illés Árpád kiállítását, melynek megnyitásán Sík Csaba mondott tartalmas, elemző bevezetést. A forró látomás, a torlódó élet és a végtelen magány szintézisének művészét ismertük meg a Köröndön

(barát): Káprázat a Köröndön

Ország Világ 1968/48 24. old

Illés Árpád: 1.

Kiállítását a VI. kerületi Harafias Népfront kulturtermeiben rendezték meg. Séjtelemszerű, különös képsorra váltakozva villanó fényekkel és színekkel fogad. A „Szilvester" harsány pompája, a „Kék Mágia" buja orchideái a „Lidércfény" vörös káprázata, a „Korall templom" dús vegetációja a „Madár-ember" szárnyalása, költői pantellszínei nemcsak gyönyörködtetnek, hanem meglepnek.

(barát): Káprázat a Köröndön

Ország Világ 1968/48 24. old

Illés Árpád: 2.

Más képeiben a szerves élet, az emberi szerveret legtil-
kosabb világát tárja fel a festő, azt, amit a sebén
sem ismerhet; az élet áradó, lüktető, titokzatos folya-
matát. A vonzás és a szabadesés, a súlytalanság
és a lendületet sugárzó erővonalait villantja fel –
melyeket a fizikus törvényekbe foglalhat, de látni
és láttatni csupán a művén képes.

(barát): Káprázat a Köröndön

Ország Világ 1968/48 24. old

Illés Árpád

"Megtalált illuziók" cimmel Vadas József számol be három kiállitásról.
Az Ernst Muzeumban kerültek bemutatásra a művész alkotásai. A most hatvanhat éves művésznek tiz év óta nem volt önálló tárlata, csupán Győrben, „saját pátriájában mutatkozhatta be müveit néhány évvel ezelőtt," mondja a kritika, majd igen nagy elismeréssel méltatja a "brilliáns szinérzékkel" alkotott játékos hangulatú képek sorát, az utolsó két évtized termékét.
Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 16.
XVIII. évf. 11. sz. 13. lap.

Illés Árpád

"Egy szükebb kör szerint -a müvész- az élő magyar festészet élvonalába tartozik" jegyzi meg Vadas József. Képein tömlőszerü alakzatok, ringó amőbák láthatók, a fák szines léggömbökhöz hasonlitanak, „a tündöklő felszin látványa érdekli. Mintha életlenre állitott kamera lencséjén át nézné a világot: a természet harcoló elemei lágyan egymásba olvadnak, a szürke részletek szines csillagokként ragyognak fel" s végül megállapitja, hogy tetszetős kompozicióinak komolyabb mondanivalója is van szineinek lebilincselő versengésénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1974. márc. 16.
XVIII. évf. 11. sz. 13. lap.

Illés Árpád
munkája inkább átmenet azoknak a műveknek a csoportjához, amelyek önállobb művészi világról, erőteljesebb intellektuálitásról tanúskodnak. Részt vett a fővárosi pedagógus képzőművészek tárlatán.

Havas Lupa: Kiállitásról kiállitásra.

Magyar Hirlap 1972/303 6old

Illés Árpád festő

Fehér Ferenc költő a festő képeit versbe szedte, mely verseket Csohány Kálmán illusztrálta.

Losonci Miklós: Fővárosi kiállításokon.

Pestmegyei Hírlap, 1974. márc. 13.

Gellés Árpád

Részt vett a XIII. kerületi Pedagógus
Képző műhelyek kiállításán.

Fóthy János: Három kiállitás.
Művészet, 1970.szeptember - 33.lap

Mès Árpád festő

az Építők Műszaki Klubjának

Lépzőművész tagja, művével szerepel

az Iparten Liállításán.

Magyar Nemzet
1969 május 16

Naplé -

Illés Árpád, festő

MDK

Beszélgetés a pedagógus-festő-művémel a címben adott kérdésekről.

B. L.: A gyerekek rajzairól — a rajzoló gyerekekről 22-23

CSALÁD és ISKOLA, bp. 1967. dec. XVIII./12

Illés Árpád M.D.K.

Résztvett a kiállitáson

Diszlette rv

/gábor/:Rajzpedagógusok kiállitása

Magyar Nemzet 1963. február 27. 4.l.

Illés Árpád

Kiállítása Csemó Judittal és László Gyulával a Pedagógus Szakszervezet XIII. ker. kulturházában.

„Atomháború" /repr. Rajztanítás 1962. IV. 4. l./

Rajztanitás 1962. IV.sz. 28.l.
Péter Imre: Jegyzetek csoportkiállitásokról

ILLÉS ÁRPÁD 8

Képein organikus formák kígyóznak, vibrálnak, folynak medrükben, áthatások erősítik és gyengítik egymást, a négyzethez közelálló formájú képmezőin, színek játéka vibrál, és valahogy mégsem lírai a képek összhatása, hanem nagyon is *tárgyias, konkrét, erőteljes és eleven.* Egy régi technika újrafelfedezésével érte el ezt: a *tojástempera* használata segítette hozzá. A tiszta színek értéke mindenütt egyenletes, őszinteséget és a bonyolult formák ellenére is az értéshez elegendő egyszerűséget hordoznak kavargó felületei.

Kenessei András

MAGYAR HIRLAP 1980/10/23/6

Kenessei: Emlékkiállitás

Illés Árpád

Szerepel az Építők hűszaki Klubja kiállításán

Magyar Nemzet 1969 V. 16.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

M.D.K.

Illés Árpád

"Emlékezetes diszlettervei után, most négy kis méretü temperaképével jelentkezett"-irja a lap . Az Épitők Müszaki Klubja képzőmüvész tagjainak kiállitásán szerepel a müvész alkotásaival/az Iparterv székházában rendeztek. ,melyet/

Film Szinház Muzsika, Bp. 1969. május 24.
13. évf. 21. sz. 15. lap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

ILLÉS ÁRPÁD, festő

1975-ben a Győri Xantus János Múzeumban ~~xxxxxxxxxx~~
időszaki kiallitása volt Illés Árpád festőművésznek.
312.old

DÁVID LAJOS: Jelentés a Győr-Sopron Megyei Múzeumok
Szervezet 1975.évi működéséről 301.old

ARRABONA, A Győri Xantus János Múz.Évkönyve. 18.
Győr, 1975

Illés Árpád

1.

Fő-motívuma a teknősbéka lassú méltósága és a fojás „nyugalomba rejtőzött" feszültsége. Számára a zene a mű festői fogantatásának forrása. Van Kodályhoz (Hárry János) és Bartókhoz kapcsolódó „kék hangütésű" műve.

Losonci Miklós: Illés Á. világa; Műgyűjtő, 1973/2. sz. 44. l.

1021 -

Illés Árpád festő

1974. március 16. Televizió 18,10 /11/ KGyné

Képes krónika

- " A valóság áttételeken keresztül megtalálható minden ecsetvonásomé mögött, sokkal inkább, minthogy ha természetelvü volnék." - vallja ars poétika-ként.

Ki most Veress Sándort kértük meg, mondjon néhány szót Illés Árpád képei láttán.

- Nagy örüm nekem, hogy Illés Árpád barátom képkiállitásáról beszélhetek. Több, mint 40 éves barátság füz bennünket össze, s ilyenmódon láthattam az ő festészetét mindenféle alakulásában. Ugyhogy a képkiállitás, amin most jelen vagyok, egyszerre uj is nekem, meg nem is. Nem uj annyiban, hogy minden etádiumát ismerem és uj mégis annyiban, hogy az utolsó év termését is tartalmazza, amit még nem láttam. És mindig meglepő, uj kombinációt jelent a képek megnézése.

Illés Árpádnak hatalmas szinkultúrája van, ami a magyar festészetben manapság páratlan. De nemcsak szinkultúrájáról kell szólni, nagyon különös mintázási módja van.

Képei ellenére többnyire nem a szó szoros értelmében vett ábrázolóképek, mégis mindig figurákat látunk rajta, alakokat. Nagyon különös fiziológiai, biológiai formákkal, gyakran emberi formákkal összefüggő forma-világ az övé.

Illés Árpád nemcsak, mint festő, hanem mint illusztrátor is gyakran működik.

Befejezésül még annyit, hogy minden jót, még sok szép, uj festői korszakot kivánok Illés Árpádnak ! a folyton megujuló, folyton ujat kezdő festőnek.

Jelés Árpád
festő

Az Ernst Muzeumban rendezett kiállításon bemutatta a „Szárny János" „Archép", „Profeta" című művét.

Horváth Béla: Kiállitási jegyzetek.
MŰVÉSZET, 1973. január 5.oldal

Gellér Árpád
festő

„Archip" (repro)

Horváth Béla: Kiállítási jegyzetek
Művészet, 1973. január – 5 oldal

Illés Árpád

Kiállítása volt Győrött
Illés Árpádnak.

Salamon Nándor: Festészet a verek varosában.
Művészet, 1974 julius - 16 lap.

Gellis Árpád
festő

Méltatás

Vándor
Salamon ~~Tamás~~: Festészet a városi városokban.
Művészet, 1974. július - 16 lap.

Illés Árpád

1. Tojás	tojástemp.	70×50
2. Tésztek	— 4 —	61×65

XIV. Szegedi Nyári Tárlat
1973. júl. 22 – szept. 16.

Illés Árpád festő

Az Ernst Múzeumban gyűjteményes kiállítása nyílt Illés Árpád festő- és Szandai Sándor szobrásznak. Illés Árpád varázslatos egyéniség, sziporkázó ötlettel telítve. „Tajgetosz hegye" – „az éjszaka zenéje" – „Ophélia és tenger" c. |említve|

Losonci Miklós: Fővárosi kiállítások.

Pestmegyei Hírlap, 1974. márc. 2.

Illés Árpád festőművész
az Ernst Múzeumban febr. 12.-
én nyílik meg kiállítása.

Láttuk, hallottuk.

1974. II. 14. 11.50 N. /11/ Petőfi

Illés Árpád

neve említve

Művészettörténeti Értesítő 1972

305, 315. old.

Illés Árpád festő

a Szegedi Nyári Tárlaton szerepelnek művei.

Láttuk, hallottuk

1943. VIII. 25. Petőfi 21.25 Kr.

Illés Árpád

Bemutatott műve:

8 o. sz. „Csendélet", olaj.

Balogh J.: A „Magyar Képzőművészetért"
I. művészeti kiállítás, Budapest, 1946. VII.

91

Jelés Árpád

festőr

Képei szín-vonal-formahul-
tiráról tanuskodnak.

Erdős György „Tettrekész humanista örökség"
Művészet, 1972. junius – 40 oldal.

Illés Árpád

Csendélet temp. 39×52

N. Debreceni Országos Ujsági
Tárlat 1974.

Illés Árpád

Dinamikus erendélet, tojtemp.
A igerság felsejlése, — v —

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Illés Árpád

Dinamikus csendélet, repr.

XV. Szegedi Nyári Tárlat

Illés Árpád

Weöreséknél Csöngén, 1943. okoj
Önsöglalat, 1943. tojóstamp.

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Határ, 1930. olaj
Müncheni utca, 1930. olaj

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr.–márc.

Illés Árpád

Vegyes, tojástemp. 1964.
Kék etüd, 1966. -"-

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr – márc.

Illés Árpád

Bohóc és holdvilág, 1966. olaj
Csontok és csillagok, 1966. tojástemp.

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr – márc.

Illés Árpád

A mikroszkóp világa, 1966. tájékoztató.
Tallas Rigyó, 1966. —"—

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr – márc.

Illés Árpád

Vizmosás, 1966. tojéstemp.
Afrika, 1967. —"—

Illés Árpád Kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Behemót kötet, 1967.
A éjszaka zenéje, 1967.

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. február-március.

Illés Árpád

Korallterplom, 1967. tojéstemp-
Madártemplom, 1967 — " —

Illés Árpád Kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Rosa Belvedere tündér, 1967. tojástemp.
Biológiai vita,

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr.–márc.

Illés Árpád

Dénon, 1968. tajékemp.
Életfa, —— " ——

Illés Árpád Miállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr.-márc.

Illés Árpád

Hajnali utazás, 1968. tojástemp.
Halottak foggatása, —"—

Illés Árpád Miállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr.-márc.

Illés Árpád

Pajzs, 1968. tájéstemp.
Sárga kép, 1968. —"—

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr–márc.

Illés Árpád

Sejtelem, 1968. tojástemp.
Arany, 1969. — lk —

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr.-márc.

Illés Árpád

Arc, 1969. tojéstempere
Hét nap, 1968. — " —

Illés Árpád Miállítása
Ernst Museum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Hétköznap, 1969. tojéstemp.
Az igazság felsejlése, 1970. ic

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-már.

Illés Árpád

Izrael hava, 1969. tájékterp.
Kellértár, 1969. — " —

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-már.

Illés Árpád

Könyörgés, 1969. tajéstemp.
Múló idő, 1969. —"—

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. felv-mán.

Illés Árpád

Palást, 1969. tajstemp.
Tajfetosz, 1969. — " —

Illés Árpád Kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr.-márc.

Illés Árpád

Változat a „Generisből" témére
Anyag és nyelven, 1970.

Illés Árpád Kiállítása
Ernst Museum, 1974. febr.-márc.

Illés Árpád

Arckép, 1970. tojástempera
Bagatell, 1970. — k —

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr.-márc.

Illés Árpád

Revenyes, 1970. tojéstemp.
Dinamikus csendélet, 1970. tojéstemp.

Illés Árpád Miállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr–márc.

Illès Árpád

A lilit és az embrió (Változat a „Generisből" témára), 1970. tajtemp.
Lucifer (Változat a „Generisből" témára) tajtemp.

Illès Árpád Miállítása
Ernst Museum, 1974. febr.-márc.

Illés Árpád

Önarckép, 1970. tojástemp.
Próféta, 1970.

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr–márc.

Illés Árpád

Termésbéke, 1970. tojástemp.
Üvegablak terv, 1970. —"—

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Üvegablak terv, 1970. tojástemp.
Változat a „Generisből" témára,
1970. tojástemp.
Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Anya és lánya, 1971. tojéstemp.
Emlékezés Igor Stravinszkyre, 1971.

Illés Árpád Kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Esőcsinálók, 1971. tojástemp.

Hajnal és éjjel, 1971. —u—

Illés Árpád kiállítása

Ernst Múzeum, 1976. febr–márc.

Illés Árpád

Hány János, 1871. tojástemp.
Mellkép, 1871.

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1944. febr-márc.

Illés Árpád

Mellkép, 1937. tojástemp.
Nori arckép —"—

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1914. febr.-márc.

Illés Árpád

Pákoly, 1971. tajóstemp.
Termékenység, —"—

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr–márc.

Illés Árpád

Változat a „Tojás" témára, 1971. tojtemp.

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr – márc.

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára, 1972.

---

k

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr – márc.

Illés Árpád

Czendélet, 1973. tojéstemp.
Ennitkrés (Triptychon), 1973. tojéstemp.

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr–márc.

Illés Árpád

Hétfejű sárkány (Petőfi ill.) 1873. tojásterp
Királynő, 1973.

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Ulés Árpád

A Zirányná lovagja, 1973. tojásterp.
Mohos szikhát Prilepben, —"—

Ulés Árpád Ziállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Prilepi emlék, 1973. tojástemp.
Sárga forma, —"—

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr–márc.

Illés Árpád

Változat az „Ismeretlenből érkezett vendég" témára, 1973. tájéstemp.

—— " —— —— " ——

Illés Árpád Diállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

neve emlitve

Kutila 1971 jamás

20. old.

Illés Árpád

A dohánylevél apotheozisa
tojástemp. 50×30 cm

Emlékezés I. Stravinskijre 97×34 cm

XIII. Szegedi Nyári Tárlat
1972. jul – sept.

Illés Árpád

Teknőstéka tojás-temp.

52 x 35

6. Balatoni Nyári Tárlat

Illés Árpád

Változat a „Tojás" témára, 1973. tojástempera

Illés Árpád kiállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr.–márc.

Illès Árpád

Változat a „Tojás" témára, 1973. tojtemp.
Változat a „Tojás" témára, 1973 – "

Illès Árpád Miallítása
Ernst Múzeum, 1974. febr–márc.

Illés Árpád

Változat a „Tájés" témára, 1973. tájtemp
Változat a „Tájés" témára, 1973 – k

Illés Árpád Miállítása
Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Változat a „Tojás" témára, 1973. tojástemp.

Változat az „Ismeretlenből" ismerett vendég" témára, 1974. tojástemp.

Illés Árpád Miallitász

Ernst Múzeum, 1974. febr-márc.

Illés Árpád

Tekněsbéka tojás-temp. 52x35

6. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely 1972.

Mès Árpád

neve emlétve

Kutsa 1971 október
11. old.

Illés Árpád

Árvíz szellem. 1971. Tojástempera. 48 x 30 cm

Képzőművészeti Almanach 3, Corvina 1972

Illés Árpád

festő

„Ártó szellem" 1971.

Tojástempera, 48 X 30 cm.

Repr.

Képrőmű. Almanach 3.

Corvina 1972.

Illés Árpád, festő

□ ILLÉS ÁRPÁD emlékkiállítása ma délután 4 órakor nyílik a Műcsarnokban. Közreműködik a Liszt Ferenc kamarazenekar.

–: A szcenográfia '80

Esti Hírlap, Bp. 1980 okt. 7

2.

Illés Árpád

HÁROM KIÁLLÍTÁS nyílt kedden Győrött. A Xantus János Múzeumban a nemrég elhunyt Illés Árpád festőművész alkotásai kerültek közönség elé, a me-

Magyar Hirlap 1981/3/25/8

Illés Árpád

festőművész

A lívai absztraktot Tépviseli a Miskolci Téli Tárlatom.

M —

ciffe

Déli Hírlap
1980 dec. 1.

Illés Árpád, festőművész

A XXIII. Szegedi Nyári Tárlatot ezúttal – a szokásostól eltérőleg – isakis a korábbi években díjazott alkotók munkáiból rendezték, amely ~~itt~~ így min den korábbinál magasabb színvonalú. –
Illés Árpád vibráló folthatásokkal manipuláló „Tiszta víz" c. tempera-festménye szerepel a tárlaton. (említve)

Szomory György: XXIII. Szegedi Nyári Tárlat. Pesti Műsor, 1982. aug. 11. 1–2 old.

Illés Árpád

„Változat a „Tojás" témára tempera
23x35 cm

„Rejtelem" tempera 28,5x50 cm

Balatoni Nyári Tárlat 1976

Balatoni Múzeum, Keszthely

Illés Árpád festő

A vasi műhely él és ~~dol~~ növekszik, jók az adottságai. A vasi műhely ereje abban is megnyilvánul, hogy komoly értékeket sugárzott a magyar képzőművészeti kultúrának; ennek távozott Illés Árpád, Rosa-nits Tibor és még többen, ők azóta nagyvárosokban vegeznek festői szolgálatot. A művész a vasi műhelyhez tartozik.

Sasonci Miklós: A vasi műhely
Vasi szemle, 1976. 4. 547. old. 550

Illés Árpád, hobrász

Kiállításáról. (Ernst Múzeum.) Megemlí-
tett művei: A mikroszkóp
világa, Biológiai rita,
Gyöngyöglakat ...)

Miklós Pál: Képző művészeti Krónika
542-549.

XVII
6.

JELENKOR, Pécs, 1974. június

Illés Árpád, festő

Nyőrött nyílt meg
tárlata.

— : Hír 8,

NÉPSZABADSÁG, Br. 1975 szept. 9.

Illés Árpád

Csendélet arcképpel 1974
tojás pe temp.
61,5 x 45 cm

XVI. Szegedi Nyári Tárlat
1975 Jul-Aug.

Illés Árpád
festő

„Kiválynő" 1973.
„Ibáry János" 1971.
} repro

Passuth Krisztina: Illés Árpád képei
Tükör, 1974. ápr. 9 - 13 oldal.

Illés Árpád
festő

„Weöreséhnél Csöngen"
" 1973. (repro)

Passuth Krisztina: Illés Árpád képei
Tükör, 1974. apr. 9 – 13 oldal.

Gellért Árpád
festő

Gellért Árpád kiállítása az Ernst Múzeumban volt. Képei különleges hatást tettek.

Passuth Krisztina: Gellért Árpád képei
Tükör, 1974. ápr. 9 - 13 oldal.

Gellér Árpád

Az Ernst Múzeumban február 22-én nyílt Gellér Árpád és Kondor Sándor kiállítása.

-----: Kiállítási naptár.
Művészet, 1974.február - 48.oldal

Illés Árpád

Házak, 1930 olaj 28 x 21.5 cm

Münchenű utca 1930.

olaj, 34 x 48 cm

Illés Árpád festőművén kiáll.

Ernst museum 1974

Illés Árpád

Weöreséknél Csöngén 1943
olaj 80×100 cm

Ördöglakat, 1943
tojástempera 50×60 cm

Illés Árpád festőnüvész kiáll.
Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Vigan 1964 tojástempera 61,5 × 45 cm

Kék etüd 1960 tojástempera

~~61,5 × 45 cm~~

80 × 100 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Bohóc és holdvilág 1965

olaj: 106 × 115 cm

Csontok és csillagok 1966

tojástempera 62 × 46 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Mellkép 1971. tojástempera 52×35 cm

Női arckép 1971. tojástempera
70×50 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása
Ernst múzeum 1974

Tollas Árpád

A mikroszkóp világa 1966
tojástempera 29 × 45 cm

Tollas kígyó 1966,
tojástempera 37.5 × 31 cm

Tollas Árpád festőművész kiállítása
Józsa Múzeum 1974

Illés Árpád

Vizmosás 1966, tojástempera 67 x 53 cm

Afrika 1967 tojástempera 50 x 70 cm

Illés Árpád festőművén kiáll-
ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Bolond Istók 1967. fájann 75×45 cm

Az éjszaka zenéje 1967, tojás tempera

100 × 110 cm

Illés Árpád festőminén kiáll

Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Koralltemplom 1967 tojástempera
31,5 x 22 cm

Madárember 1967, tojástempera
és pasztell 35 x 26,5 cm

Illés Árpád festőművész kiáll-
Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Rosa Belvedere tündér 1967
tojástempera 100 x 125 cm

Biológiai vita, 1968, tojástempera
66 x 50 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.

Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Démon 1968, tojás tempera 50+70 cm

Életfa 1968, tojás tempera 70+50 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.

Ernst museum 1974

Illés Árpád

Hajnali ulazás 1968, tojástempera 50+70 cm

Halottak faggatása tojástempera 61×46 cm

Illés Árpád festőművész kiáll

Ernst museum 1974

Illés Árpád

Pojzs 1968, tojéstempera 70×50 cm

Sárga kép 1968, tojéstempera
35×46.5 cm

Illés Árpád festőművén élt
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Sejtelem 1968, tojástempera 50×50 cm

Arany 1969, tojástempera 70×50 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása

Ernst Múzeum 1974

Illés Árpád

Arc 1969, tojástempera 24 x 18 cm

Élet nap 1969, tojástempera
44 x 45 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása
Győr múzeum 1974.

Illés Árpád

Születésnap 1969, tojástempera
75 × 60 cm

Az igazság felsejlése 1970
tojástempera 62 × 46 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása
Orosz múzeum 1974

Illés Árpád

Skrek hava 1969, tojástempera
76 x 62.5 cm

Kelléktár 1969, tojástempera
70 x 50 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.
Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Könyörgés 1969, tojástempera
80 × 65 cm

Múló idő 1969 tojástempera
50 × 50 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Palást 1969 tojástempera
64 x 47 cm

Tajgetor 1969 tojástempera
90 x 67 cm

Illés Árpád festőművén kiált
Vanst muzeum 1974

Illés Árpád

Változat a "Genezisből"
Témára 1969, tojástempera
15.5 x 19.5 cm

Változat a "Genezisből" témára
tojástempera 33.5 x 45 cm 1969

Illés Árpád festőművész kiállítása
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Anyaság és szellem 1970
tojástempera 62 × 45.5 cm

Arcképek 1970, tojástempera
33 × 51 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Bagatell 1970 tojástempera
20 x 20 cm

Derengés 1970, tojástempera
49.5 x 36 cm

Illés Árpád festőművész kiáll-
Ornst muzeum 1974

Illés Árpád

festő

Illés Árpád ki állítására bemutatta a „Mikroszkóp vikaga", a „Kor all. Sem-plom", a „Biológiai vita" stb. című művet.

Passath Krisztina: Illés Árpád képei.
Tükör, 1974. ápr. 9 - 13 oldal.

Illés Árpád
festő

Illés Árpád kiállítás áu bemutatta a tölbi között az „Életfa", az „Ösmomlók", a „Változat a generiskol" ciniu müvet.

Passuth Kusztina: Illés Árpád képei.
Tükör 1974. ápr. 9 – 13 oldal

Illés Árpád
festő

A művész a kiállításán be-
mutatta számtalan „Változat
a Tojás témára" című művet

Passuth Krisztina: Illés Árpád képei.
Tükör, 1974. ápr. 9 – 13 oldal

Jelés Árpád
festő

A művész egységes stílussal
összefogja a legkülönbözőbb
elemeket, gyökereket, tojást, egy
egy arc jellegzetes rozmáscut.

Passuth Krisztina: Jelés Árpád képei
Tulkor, 1974. április 9 - 13 oldal.

Illés Árpád

A Fv.-ik Szegedi Nyári Tárlaton szereplő művei.

Láttuk, hallottuk,

1974. VIII. 25. | Petőfi | 9.40 Ka | 30 |

Illés Árpád

Gyönge fuvallat a tóra zihál,
tojástemp. 44×31 cm

7. Balatoni Nyári Tárlat
Balatoni Múzeum, Keszthely, 1974.

Illés Árpád, festő

Máj. 9-én intézeti napok kezdődtek a Szombathelyi Felsőfokú Tanítóképzőben. Az első napon Illés Árpád akvarell kiállítását is megnyitották.

– : Hír

10.1

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. máj. 10. [Vidéki]

MDK

Illés Árpád

"Műteremablak",olajfestm.

Magyar művészhetek reprezentativ képzőművészeti kiállitása v.Ernst Múzeum.

Katalógus 1947 jan.4-26-ig. 10.o.

Illés Árpád /szül 1908/ MDK

festő

Repr:

"szigliget a Badacsonyról" 1953.

17.o. v.ö. 157.o.

KERESZTURY DEZSÖ: Balaton. Bp. 1960.

Képszerkesztő: Dr. Bodnár Éva

Illés Árpád /szül 1908/ MDK

festő

Repr.:

"Hegyoldal szőlőkkel." 1950.

XØ 108.o.

vő.160.o.

KERESZTURY DEZSÖ: Balaton. Bp. 1960.
Képszerkesztő : Dr. Bodnár Éva.

MDK

Illés Árpád, festő

Szürrealista szín világot idéz képeivel.

Bánszki Pál: Gondolatok a Debreceni II. Orsz. Nyári Tárlatott 84-86.

ALFÖLD, Debrecen - 1970. aug. XXI/8.

MDK

Illés Árpád, Jestő

Gulácsy művészetét közelinek érzi.

Dévényi Iván: Szabadi Judit: Gulácsy Lajos 759–760.

JELENKOR, Pécs. 1970. júl.-aug. XIII/7-8.

Ilies árpád

Kezepel a Balaton. Nyári.
Tárlaton Keszthelyen

Jelenkor 1966 VIII. n. 741 old.

MDK

Illés Árpád

Kiállitási kritika

Élet és irodalom 1968 ápr.2o.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Tüzek, +olaj

Hades, + "

Kék etüd

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Bohóc és holdvilág, +tàaj

Ágak, bogak, templomok

Tenger

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Vigasz

Növények

Elsüllyedt kincs

Illés Á. kiáll. kulturális kepes. Int. 1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Bizánci éjszaka

Mennyország kapuja

Az idő

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Idolok

A tenger ajándéka

A piros léggömb

Illés Á. kiáll. kulturális kapcs. Int. 1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Délibáb

Örvény

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs.Int.1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Kaleidoszkóp

Teknősbéka

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs.Int.1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

A mikroszkóp világa

A szék

Dunántuli táj

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs.Int.1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Balatonpart

Csontok és csillagok

Cerberus

Illés Á. kiáll. kulturális kapcs.int.1967.ápr.

Illés Árpád

Felmérésben szereplő művész.

G. Nagy Katalin: Kísérleti felmérés a művészeti ízlésről; Valóság, 1970. 5. sz. 58

Illés Árpád

Stílusa ellentétes Barcsayéval: minden mozgy, szertefolyik, értelmes.

S. Nagy Katalin: Kísérleti folmérés művészeti ízlésről; Valóság, 1970. 5. sz. 58. l.

Illés Árpád

neve emlitve

Kepzőművészet

Vigília 1969
september
633 sold.

Illés Árpád

Szerepel a VI. kér. művészek

kárlatán

Meghívó 1970 XI. 27

Illés Árpád festő

temp.:

Phönix

Karnevál egy barokk városban

Barlang

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs.Int. 1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Lumnitzer nővérek

A szivárvány születése

Népmese

Illés Á. kiáll. kulturális kapcs.int. 1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Ős-tó

Fehér kép Tóth Menyhért tiszteletére

Illés Á. kiáll. kulturális kapcs.int. 1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Kék barlang

Virágcsokor

Csillag

Illés Á. kiáll. kulturális kapcs.int. 1967.ápr.

Illés Árpád

festőművész kiállítását D. Fehér Zsuzsa művészettörténész nyitja meg a Kulturális Kapcsolatok Intézetében.

Magyar Nemzet, 1967. IV. 1.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Mantra I.

" II.

" III.

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs.Int. 1967.ápr.

NDK

Illés Árpád festő

temp.:

Uti emlék

Elhagyott ház

Heroszkó

Illés Á. kiáll. kulturális kapcs.int.1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

tanp.:

Veszedelmes utazás

Tollas kigyó

Gyökér

Illés Á. kiáll. kulturális kapcs.int.1967.ápr.

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Le Sacre du Printemps

Quw

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs.Int. 1967.ápr.

MDK.

Illés Árpád

Müteremlátogatásról cikk

Művészet 1965 szept.

Illés Árpád

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

CSEPEL

1963 ÁPR 2 6

Munkásművészek kiállítása

Hétfő délután, a csepeli Ifjúság Házában *Illés Árpád* festőművész nyitotta meg ünnepélyes keretek között a csepeli munkásotthon képzőművészeti köre kiállítását. Bevezetőt *Gádor Emil* festőművész mondott. Beszédében rámutatott a munkásművész-fiatalok mai lehetőségeire.

A kiállítást elsőként az Erőmű szocialista brigád tagjai tekintették meg. Nagy elismerést keltettek *Pásztor László*, *Németh Miklós* és *Bojtos Károly* munkái, de a kiállított képek kivétel nélkül magas színvonalról tanúskodnak. A kiállítás május 6-ig tart nyitva.

e és csapott botránnyt, de
oztatni.

Az egyik munkás-dalka
ölteményét, a „Szeptembe
iselő sehogysem tudta m
nekelni és főleg, hogy mi
ikert, miért ismételteti újr
ogy a dalkar a „semleges
eltebb, vérforraló forradalmi munkásdal, a Varsavjanka dal-
amára énekelte!

Varsavjanka

Régi lengyel forradalmi munkásdal. Ismeri a legtöbb né-

Illés Árpád

Ördöglakatjával szerepelt a kiállításon.

Frank János: Jegyzetek a XI. Képzőműv. Kiállításról; Képző-
művész. Almanach 1; Corvina 1969, 30. l.

Illés Árpád

Szendélek, olajfestmény

A Magyar Képzőművészet
I. Kiáll. Katalógusa 1946 július

MEK

Illés Árpád festő

temperák:

Geometrikus és szabad forma,
kerámialap, épületdekorációs-terv

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem, 1963.máj.

Illés Árpád festő

temperák:

Támadás

Mikrókozmosz, szőnyegterv

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem, 1963.máj.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Walpurgis éj

Misztifikáció, faliképterv

Játék

Illés Á. kiáll. Nógyon A.terem,1963.máj.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Hegyilakók

Hajnal

Kompozició

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem,1963.máj.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Táj- és geometria

Ósanyag

Látomás

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem,1963.máj.

Illés Árpád
festő

M.D.K

Rudnay növendék volt a Főiskolán, már akkor futurista jellegű képeket festett. Korán 5 éves korában elkezdett egy szivszakasta sorozatot.

Frank János: Illés Árpádnál
Élet és Irodalom, 1968. jun. 29-8 lap.

Illés Árpád
festő

M.D.L.

„Balatonpart" - jót mutatta
be a tárlaton.

Heitler László: III. Balatoni Tárlat, 1966.
Művészet, 1967. február - 46 kap

MDK

Illés Árpád festő

temp.:

Vizmosás

Ophelia

Csigaház, +olaj

Illés Á. kiáll. Kulturális Kapcs. Int. 1967.ápr.

Fehér Árpád
grafikus

M.D.K.

„Ikrek"

Élet és Irodalom, 1968. jún. 22. - 3 lap

M D Ly

Jelés Árpád
festő –

Rész vett a tárlaton.

Villós Pál: A VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás
Élet és Irodalom, 1968. ápr. 20 – 7 kap

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Űrhajóállomás

Echo

Szél, faliképterv

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem,1963.máj.

MDK

Göndör Bertalan

Göndör B. emlékkiáll. Nemz.Gal. 1962.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

A nagy hal, faliképterv

Karácsony

Utca

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem, 1963. máv.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Tér

Vulkán

Hókusz-pókusz

Illés Á. kiáll. Fényes A.teren, 1963. máv.

MDK

Illés Árpád festő

temporák:

G. herceg otthon van

Atomháboru

Ablak

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem, 1963. máv.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Virágok

Erdő mélyén

Virágok emléke

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem, 1963. máv.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Vegetáció

Tóparti város

Fák II. gobelinterv

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem, 1963. máv.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Forrás

Ablak a folyó felé

Vizinövények, moz.terv

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem, 1963. máv.

M.D.K.

Illés Árpád festö

Piros léggömb c.

müvét a Müvelödésügyi Minisztérium megvásárolta 1967.

Müvelödésügyi Minisztérium vásárlásai 1967. 2.1.

Illés Árpád
festő

M.D.K

Festett szerkes szinű naturálista festményeket, természetelvű ablokat, csendéleteket, a Kárpát alján és a Balaton mellett tájképeket.

Frank János: Illés Árpádnál
Élet és Irodalom, 1968. jun. 29-8 lap

Illés Árpád
festő

M.D.K

Művészelét, lírai szürrealiz-
musnak szokták nevezni.
Legfontosabb hifejező eszköze
a szín.

Jenk János: Illés Árpádnál
Élet és Irodalom, 1968. jun. 29-8 lap

Illés Árpád
festő

M.D.Y.

Egyéni termékeny festő, Kiállítása volt a Fényes Adolf levenben 1959-ben 1967-ben pedig a Dorottya utcai galériában.

Frank János: Illés Árpádnál
Élet és Irodalom, 1968. jun. 29 – 8 lap.

Illés Árpád
festő

M.D.Y

Tárlata volt Oldenburgban és
Delmenhorstban. Weöres Sándor
szőleteiben készített ainlapokat.

Frank Jacios: Illés Árpádnál
Élet és Irodalom, 1968. jun 29-8 lap

M.D.V.

Illés Árpád
festő

Festésen kívül tanítással,
alkalmazott grafikával fog-
lalkozik a most 60-ik évet
ünneplő műnéri.

Frank János: Illés Árpádnál
Élet és Irodalom, 1968. jun. 29-8 lap

MDK

Illés Árpád

Ördöglakat, temp.

11. M. Képzőm. kiáll. Műcs. 1968.

Illés Árpád

festőművész kiállítása megnyílt
a Hatásfok Népfront VI. kerületi Klubjában
Nyitva okt. 31-ig

Magyar Nemzet 1968 okt. 5
– Napi krónika –

Illés Árpád

Kiállít

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat

Hajdú-Bihari Napló, Debrecen, 1970.

aug. 16.

Dél-dunántúli Képzőművészek kiállítása

1968 1969

Illés Árpád

festőművész-tanár a Kizleledési Múzeum gyermekrajz ziállításának művészeti rendezője – neve említve.

Magyar Nemzet
1969 jan. 26.

Illés Árpád

Képekkel

szerepel az alábbi tanulmányban

Bánki Pál: Gondolatok a
Debreceni II. Orsz. Nyári Tárlat ról

Alföld 1970 VIII. sz. 84 old.

Illés Árpád

Palást temp. 63×47
Hajnali utazás -"- 50×70
Túl az időn -"- 50×50

II. Debreceni Országos Nyári Tárlat
Déri Múzeum, 1970. jul. 19-aug. 9.

Illés Árpád

Szerepel az Építők Műszaki Klubja
táslatán az parterben

Magyarország 1969 V. 5

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Gulácsy emléke kisért

Az elsüllyedt katedrális

Halálfélelem

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem,1963.máj.

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Kilátás az ablakból

A varázsló asztala

Kinai történet, szőnyegterv

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem,1963.máj.

M.D.K.

Illés Árpád
festő

A kiállításon bemutatta a „Kék estjét", a „Lepke", a „Hajnali részegség"-ünnü műveit

Domonkos Imre: A budapesti VI. kerületi ... Művészet, 1967. szeptember 42. lap.

MD[44].

Illés Árpád

Kiállitási hir

Köznevelés 1967 máj.25.p.396.

ILLÉS ÁRPÁD
Nap, 70x50 cm.
Arany, 70x50 cm.

Szerepel a VI. Lev. művészek Tavlatán
a VI. Nyugront Klubban

Maphívó 1969 XI. 14

MDK

Illés Árpád festő

temperák:

Holdfény

Erdő

Korall

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem, 1963. máv.

MDK

Göndör Bertalan

Chován L.: Kiáll. Kultúrapos.Int. 1963.máj.

A zsúkutca balladai:

Göndör B.: Chlamláll. Nemz.Gal. 1962.

Chován Bérant festő

MDK

MDK

Illés Árpád festő

temperék:

Toronyablak, faliképterv

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem 1963.máj.

NDK

Illés Árpád festő

temperék:

Aluljáró

Tájkép fákkal

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem 1963.máj.

MDK

Illés Árpád festő

temperék:

Balett-diszlet

Diszlet székekkel

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem 1963.máj.

MDK

Illés Árpád festő

temperék:

Motivum, kerámiaterv

Szinház

Diszlet függönnyel

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem 1963.máj.

MDK

Illés Árpád festő

temperék:

Iris

Az égő csipkebokor

Illés Á. kiáll. Fényes A.terem 1963.máj.

Jelés Árpád

A kompozíciós szín és forma problemat Jelés Árpád vetette fel.
Erre példa a „Tajgetosz"

Horváth Béla: Egy rendszer - alkotó művész.
Művészet, 1976. julius - 14.oldal.

Illés Árpád, festő

megcsúlítve.

(Tóbiás Áron: hangfelvétele)

– Illésői beszélgetések Radnóti Miklósról 39-52

Tiszatáj, Szeged 1977. marc 3/XXXI.

Illés Árpád

A Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállitó Termében rendezett tárlatokon szereplő külföldi és magyar művészek közül néhány nevet emlit meg Frank János: "Rekviem egy galériáért" cimmel.
A külföldiek közül a japán Ikeda Masuo, Vercors, a magyarok közül: Bálint Endre, Orosz János, Illés Árpád, Balázs Irén művészeket sorolja fel.
A cikket lásd: Bálint Endre nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. aug. 9.
XIX. évf. 32. sz. 9. lap.

Illés Árpád festőművész

Az ország különböző helyein rendezett kiállitásokat ismerteti a lap, s felsorolja a kiállitó művészek nevét:
Illés Árpád, Swierkiewicz Róbert, Hegyi György, Kő Pál, Bikácsy Daniella, Csabai Kálmán, Moldován István, Somogyi-Soma László, Nagy Gabriella.
Illés Árpád kiállitását szeptember 7.-én nyitják meg a győri Xantus János Muzeumban.

Élet és Irodalom, Bp. 1975. szept. 6.
XIX. évf. 36. sz. 8. lap.

Illés Árpád 2

Évtizedekig hallgat, dekorativ szándéku nonfigurativ korszak követi ezt.

Rajztanitás 1976/1/32

Salamon: Győri tárlatok

Illés Árpád, festő

k.: Kassák 3

Bodrif.: Kiállítási .... 1127-1130.

JELENKOR, Pécs, 1975. december XVIII/12.

MDK

Illés Árpád, festő

A kult. kapcsolatok Intézetében mutatja be újabb műveit.

„festészete erősen kapcsolódik a modern polgári művészet szürrealista irányzatához".

Rózsa Gyula: Jegyzetek kiállításokból

7

Népszabadság Bp. 1967 ápr. 20.

Illés Árpád

Szöveg művet nem említ.

Bodnár Éva
A Balaton a képzőművészetben

Jelenkor, 1966. 8.

M.D.K.

Illés Árpád festő

Etüd kékben /1966/
Mantra III /1966 / / tempera / repr.
Örvény / 1966/
Idolok /1966 / repr. / tempera /

Major Máté: Illés Árpád uj képei

Magyar Épitőművészet 1967/5. 52-53.l.

M.D.K.

Illés Árpád festő

Ofélia /1963/
Vizmosás /1964/
Az idő /1964/
Csigaház /1965/
Elhagyott ház /1966/
Vigasz / 1964/
Le Sacre du Printemps / 1965/

Magyar Épitőművészet 1967/5. 53.l.

./ .

M.D.K.

Illés Árpád festő

Némrég volt 60 éves,

első önálló kiállitása 1963- ban a Fényes Adolf-teremben.

általános iskolai rajztanár,

Vigasz c. képe saját közlése alapján Weöres Sándor+ Dalok Na Conxy Pan-ból c. verse inspirálta.

Magyar Építőművészet 1967/5. 53.1. . /.

Illés Árpád

„Lepke" c. képe a VI. ker. rajz-tanárok kiállításán a Népfrontbizott-ság termeiben szerepelt.

Székely András: Tizenöt rajztanár kiállitása
Rajztanitás 1967. V. 31.1.

Illés Árpád

1967. áprilisában kiállítása a Kulturális Kapcsolatok Intézetében 50 képből.
„Lepke" /repr./

László Gyula Ferenc: Illés Árpád kiál. Rajztanítás 1967. V. 30. l.

Illés Árpád [festő]

MDK

Felkereste műtermében a rádió riportere, de nemcsak a művén bemutatására fordított gondot, hanem arra is, hogy hallhassa Illés néreteit a képzőművészeti nevelés, az iskolai oktatás, a művészeti didaktika kérdéseiben.

Nóti Ilona: Képzőművészet – irodalom 2

ESTI HIRLAP B 1966. dec. 23.

M.D.L

Ylis Árpád
Jestő

Az Kulturalis Kapcsolatok
Intézetében rendezett kiál-
lítást

–: Kiállítások
Művészet, 1967: április – 47 kap

Iktatószám:
Ügyintéző:
Tárgy:

Illé Árpád

festőművén.
Szül. 1908.

Tölgyesi János: Illé Árpád művészetéről
in Symposion, 42. sz. 16. o.

MÜVÉSZETTÖRTÉNETI
DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

Illés Árpád

dominánsan kén, oldott, de súlyos kompozíciója „az Ördöglakat" – szerepelt a XI. Magyar Képzőművi-i kiállításon

Képzőművi Almanach Bp. 1969. 30. o.

Frank: Jegyzetek

Illés Árpád

Született Kiskőcskön 1908-ban. Festő.

Tanulmányai: Képzőművészeti Főiskolán, Budapesten. /: Rudnay Gy:/ Neves könyvillusztrátor, szinpadi díszlet tervező.

1963: Gyüjteményes kiállítása, Budapest, Fényes Adolf galéria.

Fehete Márton: Prominent Hungarians Home and Abroad, ~~Budapest~~ München 1966. 334 l 132 l.

Illés Árpád, festő-grafikusmüvész

Keresztury Dezső költő az ötvenes években sok irodalmi kiállítást rendezett. Ebben a soha nem tanult tevékenységben munkatársa volt Illés Árpád. Néhány nyarat együtt töltöttek Szepezden, ahol Keresztury nézte, hogyan fest Illés és kedvet kapott a próbálkozásra, így két-három éven át a vízfestészet lett pihentető magánszenvedélyem.

Keresztury Dezső: Képeim, verseim.

Tükör, 1980. aug. 3.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A "LUCIFER" című műve.-- E festmény vad kavargása emlékezetes maradt a tárlatot látogatóknak. 217.old

KALDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ARPAD, festo

AZ "ÉLETFA"-ban, cimü müvében, miként a Vizmosas-ban is elénk tárul az erdőmély és a vizek dus vegetációja; hullámzó, szerteagazó és egymasba kapcsolódó sokszinü formaikban az élő világ továbbfolytatódása. 216.old

KALDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE. XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A "KIRÁLYNŐ" című műve.-- Ezen a fenséges-magasztos,s ugyanakkor komikumot hordozó tartása emlékezetes marad a tárlatot látogatóknak. Él7.old

KALDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása,Illés Árpád képei Él5.old

VASI SZEMLE. XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A "PRÓFÉTA" cimü müve.-- Ebben a mindenkihez szólást jelző kéz hangsúlyozása emlékezetes marad a tárlatot látogatóknak. 216.old

KALDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád képei 216.old

VASI SZEMLE. XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A "VIZMOSAS" című művében, miként az "ÉLETFÁ"-ban is elénk tárul az erdőmély és a vizek dús vegetációja; hullámzó, szerteágazó és egymásba kapcsolódó sokszínű, formaikban az élő világ továbbfolytatódása. ≥ 16.old

KÁLDI JUDIT: Igaz kapcsolatok igazolása, Illés Árpád
képei 215. old
VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A "KÉK ETŰD" és "AZ ÉJSZAKA ZENÉJE" című képei zeneművészet színekkel és formákkal. Illés ugyanis mélységesen szereti a zenét, és mindazt, ami zenei művészetében a zene átalakul: a színek és a formák ritmusában valósul meg. 216. old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád
Képei 215. old
VASI SZEMLE, XXVIII. évf. 1974. 2. sz. Szombathely

ILLES ARPAD, festo

"CSONTOK ES CSILLGOK" című müve.--A csontok, az élőlények vazainak keresztbemetszett alapelemei találkoznak a csillagokkal. Igy valnak e festményén azok test véri közösséggé, hordozva magukban az emberit és a mindenséget. 216.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád Képei 215 old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A csontok,

ILLÉS ÁRPÁD, festő

"A valóság áttételeken keresztül megtalálható minden ecsetvonásom mögött"-vallja a művész maga. Ez nem jelenti a természet másolását, de a mélyebb összefüggések, a felszín alatti teljesebb igazságot, a lényeg, a való világ csontig égett vázának feltárását. ~~111.~~ old 215 oldal

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád
képek 215. oldal
VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ARPAD, festo

Illés Árpád a lét paradicsomi arcat keresi, a romlatlan szépet, ami minden küzdelmet igazol. Piktúrájában egy külső és belső víziókból összeálló világ tárul elénk, de a víziókmak mindig a valóság az alapja.
215.old

KALDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád
Képei 215 old
VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

---

festékanyaga a tojástempera, amely alkalmas a levegő át
tetesző erejét kiszűrő előadásra. A tiszta, erőteljes
színek dinamikát sugároznak. A vörösek, kékek, sárgák,
barnák vibrálása renddé, feszültséggel telí harmóni-
ává változik. Újabban inkább egy-egy szín számtalan
árnyalatának nagy felületen egyenletesen felrakott
színfoltja dominál a kompozició alakitásánál. 215.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád
képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évi. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLES ARPAD, festo

A Vas megyei/kisköcski/származású művész ma Bpesten él. Sok magyar és külföldi galériaban, kiallitóteremben bemutatkozott mar alkotasaival. 1974 tavaszan jórészt az utóbbi esztendokben készült, mintegy szaz festményébol rendezett kiallitast Bpesten, az Ernst Múzeumban. E hatalmas anyag összegez, karaktert hangsulyoz, a művész palyáján. 216.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

"A valóság áttételeken keresztül megtalálható minden ecsetvonásom mögött"-monja a festő.-A színek,a jelek,j jelrendszerek feloldható jelentést hordoznak,asszociáci ciókat ébresztenek,elgondolkodtatnak,de közvetlenül az érzelmekre is hatnak,mert o sohasem feledkezik meg a poézis varazsáról. ~~111.old~~ 215old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása,Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ARPAD, festo

Képein rajta van a régi gyermekjátékok öröme,de az atla
laszi erofeszités ms.a játék logikaval,képzelőerővel tar
sul.A targyakat szétboncolja,felkutatja apró összefüggé
seiket.Akkor azutan egy merész képzettarsitassal hirte-
len eltavolodik,szinte felröppen a földről,eliramlik a
mindenségbe. 216.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása,Illés Árpád
képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festo

Az utóbbi két évben egy egész sor változatot készitett a "tojas"témara.A szinek,a formak egymasközti viszonyaadja e képek feszültségét,és azt is érezzük,hogy a tojastéma csak ürügy volt szamara,hogy a fejlődést,a valtozast,az alakulast kutassa formai és emberi értelemben egyarant. 217.old

KÁLDI JUDIT: Igaz kuzdelmek igazolasa,Illés Árpád képei 218.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLES ARPAD, festő

Illés Arpád az elpusztithatatlan és végtelen életet kutatja,s ebből teremt lirat,zenét,idoálló szépségeket. 217.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása,Illés Arpad képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A "HALOTTAK FAGGATASA" című müve.-- E müvén a dantei pokol borzalma emlékezetes maradt a tárlatot látogatóknak. 217.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLES ÁRPÁD, festő

Illés Árpád: Királynő, tojástempera, 70+50 cm.
Fekete repr. 217.cm.

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ARPÁD, festő

Illés Árpád: Életfa, tojástempera, 70+50 ✕ cm.
fekete repr. 216.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLES ARPAD, festo

Illés Arpád: Páholy, tojastempera, 38+58.5 cm.
Fekete repr. 215.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolásán, Illés Arpád képei 215.old

VAGI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

Illés Árpád

kiállitott a Magyar Nemzeti Galériában.
A kiállitáson szerepel az Arckép és
a halottak faggatása.

Zentai Mária:Kortárs festők és ifjabb közönségük a Nemzeti Galérián

Rajztanitás 1972/1 2.old.

Illés Árpád

Weöres Sándor „egyik legjobb, legvizgalmasabb festőnknek" tartja. Említi egyik kompozícióját („kagylós-fakígyas"). A művészt györi gimnazistakként ismerte meg.

Dévényi Iván: Weöres Sándor alkatában; Műgyűjtő 1972/4.sz. 49.l.

Illés Árpád festőművész

Az Ernst Múzeumban Szandai Sándor szobrásszal közösen nyílt meg tárlata. A művész fő erőssége a kisméretű, intim hatású kép. Technikája: olajjal és temperával fest. Leegyszerűsített formájú jelképei: fejek, különös emberalakok (említve). Mintha egy tárgylemezen nyüzsgő mikrólények, csillók, spirálak, ostorocskák, tömlőcskék sokaságát fogalmázná látomássá: „A mikroszkóp világa" – „Biológiai vita". – „Ördöglakat" c. vízió. (említve).

Miklós Pál: Képzőművészeti Krónika.

Jelenkor, Pécs, 1974. 6. 547. old.

Illés Árpád

Tebznárban kiállítása volt az
Ernst múzeumban.
- Egykori Rudnay tanítvány

Dévényi Iván ismertetése.

Vigília 74/4 278.o.

Illés Árpád
festő

A művész stílusát nehéz valamilyen meghatározott művészeti irányzat keretébe szorítani. Illés Árpád 40 éve fest.

Passuth Krisztina: Illés Árpád képei
Tájékoztató, 1974. április 9 - 13 oldal.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

"AZ ÉJSZAKA ZENÉJE" című műve.--Az ultramarin éjszaka vörös fényű húrjai megfeszülnek és csöndet zenélnek ezen és a "KÉK ETŰD" című képein, mert az éjszakában a húrok egyetlen penditésre szazszorosan zengenek. 216.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

"A KÉK KÉK ÉTUD" című műve.--Az ultramarin éjszaka vörös fényű hurjai megfeszülnek és csöndet zenélnek ezen és AZ éjszaka zenéje című képein, mert az éjszakában ahúrok egyetlen penditésre szazszorosan zengenek. 216.old

KALDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása, Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.sz. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

"IKREK HAVA" című műve.--Magával ragad az Ikrek ǵ hava című képének ultramarin-vörös kompozíciója. 216.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása Illés Árpád képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.szám, Szombathely

ILLES ÁRPÁD, festo

A TAJGETOSZ" című müve.-- Az élvepusztulás szörnyüségé
gét jajgatja a Tajgetosz című festménye. 216.old

KÁLDI JUDIT: Igaz küzdelmek igazolása Illés Árpád
képei 215.old

VASI SZEMLE, XXVIII.évf. 1974. 2.szám, Szombathely

Ilés Árpád
festő

1933-után sokat utazott az
országban Ilés Árpád és sok
tájképet festett.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Muzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Illés Árpád 1908-ban Kishöcsön
Vas megyében született, majd
Győrött nevelkedett és középiskolás
évei alatt már festett.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Múzeumban.
Művészet, 1974. március - 36 oldal.

Illés Árpád
festő

Illés Árpád munkásságan Gulácsy
hatása sokáig tükröződott, romanti-
kus lelkivilága egész életmüvére
kihatott.

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Kiállítésán szerepel az „Éjszaka Zenéje", a „Vék étude" és a „Triptichon" fermény

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Illés Árpád kiállítása több nagyobb
témakört foglal magában, ilyen
a „Változatok az idegenből jött ven-
dég témára" és „Változatok a Gene-
zisre".

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Kiállításán lévő anyagban több témakört mutatott be, úgymint: „Változatok a fejekre, egymásik Változatok a tojásra".

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Jelés Árpád
festő

Kiállítási anyaga, néhány gyermekkori és korábbi alkotó periódusait képviselő munka kivételével az utólbi évek termésébe áll.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Muzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

1958-1969 között rajztanár-
ként működött Illés Árpád.
Ezután szakítva az alkalma-
zott grafikával végleg a festés-
re adta magát.

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Gulácsy Lajos
festő

Nyolcadik önálló kiállítása ez a 65-éves mesternek, aki nemrég a Művelődésügyi Minisztérium díját kapta.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Muzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Illés Árpád egyidő után a Széchenyi Könyvtár irodalmi és zenetörténeti kiállításainak lett művészeti rendezője.

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

ILLES ÁRPÁD, festő

Ami a szubjektumba a lét poklaiból bekerül, azt osztonösen elutasítja, vagy groteszt fintorral elénktarja, de olyan szinorgiával fedve le, hogy el kell hinnünk: abban a mélységben, ahol ő otthonosan mozog, már alig van jelentősége az iszonyatnak, a gonoszkodó indulatnak. 252.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád

226 old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLES ARPAD, festő

A művészről, akinek képei Chagall, Miró, Appel képei mellett szerepelnek a wilhelmshaweni uj Kunsthalleban, nem lehet nem tudomast venni. O oly magabiztos az abrázolasi és esztétikai problémák megoldásaban, mint a festőileg legérzékenyebb alkotók. 230. old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád

226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Születésnapján a Rádióban Szíj Rezső köszöntötte a mi művészt. E sorok írója tisztelettel adózik a mesternek és a szerencsének, mely lehetővé tette, hogy tanúja legyen az Illés-életmű alakulásának és az ezután születő alkotásoknak. 230. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXXII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A szinek zenéjéből fakadó erő előbb 1959-ben a Szervánszky müteremben szervezett kiállitáson hozta meg számára a sikert. 1962-ben D. Fehér Zsuzsa mütörténész fedezte fel tehetségét a XIII. kerületi kollektiv kiállitáson. 229. old

K. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád

226. old

VASI SZEMLE. XXXXI. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Pályájának első döntő élménye az Amicusnál megjelent Lehel Ferenc által írt Gulácsy-monográfia. 14-15 éves volt és az akkor vésnökként Győrben dolgozó Borsos Miklóstól kapta ajándékba. Gulácsy nagy hatást gyakorolt reá és meghatározta vele való lelki rokonság tudatos vállalását. 226.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szam, Szombathely

ILLÉS Árpád, festő

1928-ban került a Képzőművészeti Főiskolara, ahol Ámos Imre, László Gyula, Litkey György évfolyamtársaival együtt öt éven át Rudnay Gyula tanítványa volt. Mestertét tisztelte, müveiért rajongott, a rajzai szélére készitett kis korrigáló vázlatokat kivágta, és lefixálva eltette. De a háborúban elvesztek. 228.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS Árpád, festő

Egy Sziv utcai albérletben igyekezett saját festői kifejezésmódját megtalálni. A futurizmus határán járó képeket alkotott s a kollázzsal próbálkozott. A Rudnay-szellemtől idegen művekben a mozgást, az erőt, a dinamizmust absztrakt foltok és vonalak, színek segitségével akarta ábrázolni. 228.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

---

képein az alkalkzatok kapcsolódása gyors gesztusokról árulkodik a folytonosan befelé figyelés biztonságot hordozó sebességéről. A klasszikus képi igényt is az alk kotást, mint esztétikai jelenségértékű szót is, tökéletesen kielégitik a forma- és szinhatások. Mindezt a képek expresszív módon közlik a szemlélővel. 238.old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Megtalálta az önmagát kifejező formát, Behatolt a felületek mögötti teljesebb igazságba. Feldolgozódott élményait úgy rendezi el képein, hogy egyben hivatkozik befogadó élményeire és képzeletére is. Festményei képi értékek hordozóivá váltak és Illés a "lélek naturalistája" vált. 229.old.

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

HALOTTAK FAGGATÁSA, c.képe.1968.-Kékek számtalan változat
A háttér szürke,a hátrahanyatló bikafej alatt a szivtájékon vörösben izzó lángok,és a vörös:a termékenységet szimbolizáló motivum is.E kép szintézise eddigi munkájának.A formák domborusaga,a szinek foltha tasa,a tömegek és foltok aranya organizalasaval a kifejezés egyenrangú lesz a látvany belső átérzésével.-Kép 230.old.-235.ol

S.NAGY KATALIN: Vasi müvészportrék. Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 2.szám. 1969. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

ÉLETFA, c.képe. 1968.- Kék, vörös, sárgában tartott kép. Az ág bogas építkezés mögött az egyedi létezés rejtélye, szüksségszerű összefonódása múlttal és jövővel. Totem is meg csodafa is az, amely köré számtalan mítoszt szott a népi képzelet. Ebből táplálkozva nő, egyre magasabbra vilagítva az emberiség történetén át. 235.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék. Illés Árpád 226.o

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 2.szám. 1969. Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Damjanich, majd Szív utcai műterme az 1930-as években a pesti szellemi élet egyik gócpontja volt. Weöres Sándor Pesten nála lakott. Sas utcai műtermében adott hajlékot az "Argonauták" néven alakult irodalmi körnek, amely hasonló címü művészeti, társadalmi és tudományos folyóiratának első számával 1937. márc. 21-én jelentkezett
228. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A színek vibrációival látomásszerű formákat teremt. Nem elégszik meg az illuziókkal, a pillanatlátással, de megfogalmazza az ember új kapcsolatát önmagával, történetiségével és perspektivájával. Az intuitiv humanitás istenekkel, mágiákkal vetekedő hite, bizakodása ez, az élet totalitásának vállalása, az örökkévaló ember szeretete.
232. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ARPAD, festő

1968-ban kiállitása .-Sik Csaka mondta:"Képeinek leglényegesebb alkotó eleme a szin;egy idegen és távoli világ legtöbbünk által már elfelejtett anyanyelve.Szabatosan és egyszerüen beszéli festoi anyanyelvét.Nemcsak meglepó szókapcsolatait,varatlan s költoi hatast biztositó mondatfüzéseit ismeri,hanem benso természetét is.
229.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

EMLÉKEZÉS, c. képe, 1963.-Az emlékezés mechanizmusát és a feltüremlő gondolatokat szimbolizálja e kettős szerkezetü kép. A foltok ritmusa a spontanitást, a körben harmszögben konstruálás a múltból tudatosan előhivott formulákat/házak, fák, arc/jelöli. Az asszociációs tengelyre saját szubjektiv létünket füzhetjük fel. Kép 225. old
233. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLE S ARPÁD, festő

ILLÉS ÁRPÁD, festo

A nagyközönséget a meglepetés nagyszerü élménya érin tette 1963-as fényes Adolt terembeli kiallitasan, mely hez László Gyula irt értékelő szavakat: "képei nem idegen vilagról adnak hirt, hanem a bennük a bennünk is rej jő, aggódó vagy kivirulasra xxxxx váró szépségek formalódtak meg...." 229.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS Árpád, festő

Az animisztikus létezés kezdetén van így, mint annyi sok Illés képen, mikor még minden a vízhez kötötten létezik, és ebben a végtelen, időtlen kékben úsznak, lebegnek, tapogatóznak, s remegnek, tekergőznek a vörös, sárga, zöld paranyi lények, folyondárként töltve be a kép egészét.
233. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Illés láthatóvá tud tenni eddig csak érzelmeinkben jelen volt jelenségeket. S ha ebből az örök mozgásra, alapuló festészetből a lét derüs harmóniáját válik felfogni, ez a szinek érzékletes gyönyöréből fakad. Illésnél a szinek ilyen mértékü felhasználása az alkotó temperamentum határtalan impulzusából adódik. 233.old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

---

60 éves és tiz-tizenkét éve találta meg sajat festői útját. A hosszú felkészülés, érlelődés nem vált hátrányára. A kifejezés igazságára törekszik és az alkotó s alkotása között létrejövő feszültség a bizonyitéka annak hogy müvészi palyafutasa a felületi látvány mögötti leg teljesebb mélységig ivel. 233.old

S. NAGY KATALIN: Vasi müvészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPAD, festő

VIZMOSAS,c.képe.- Egyik legjelentősebb műve.A végtelenség és örökkévalóság bizonyítéka.Az állandóság és mozgás árad a lehulló vízlepelből.A lét számtalan változata kerül ki ecsetjéből.Az élet tör át a sejtelmes, mély tisztaságon,a megszülető embert hozva a felszínre. a kép 1964-ből. 234.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Grafikai munkákat vállalt az Atheneum kiadóvállalatnál, ahol a költő Radnóti Miklós bízta meg feladatokkal. A Móricz díszkiadású sorozathoz, kodolányi regényhez készít címlaptreveket; lexikonokat, ifjúsági könyveket illusztrál és weöres Sándornak: Teljesség felé" c. kötetét könyv díszekkel látta el.. Fest, és kollektív kiállításokon szerepel. 228. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Bpesten László Gyula meghivta,hogy segitsen őstörténeti kiállitásnak rendezésénél. Ebből kezdve a Nemz. Múz., a Néprajzi Múz. és Múz. a Néprajzi Múz. az Orsz. Széchenyi Könyvtár kiállitását rendezte. Itt tett szert azokra a régészeti,népraj-zi,őstörténeti ismeretekre, melyből mai festészetének jelképrendszere nagyrészt táplálkozik. 228.old

S.NAGY KATALIN: Vasi müvészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Leszáll az öntudatlanságba, a személyiség és az emberiség ősbölcsőjéhez, a pszihikus léthez, amelynek horizontján a tengeri csillagok lebegésével sodródnak elő a múlt és jövő kódjai. Meg kell fejtenünk e szinekkelelénk tárt írásjeleket, hogy saját egyedi és megismételhetetlen létezésünket védhessük meg a végtelenség magábaszivó erőivel szemben. 231.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

HAJNALI UTAZÁS, c. képe. 1968. - Ahogy a vonatablak mögött ülő ember mered a tájra és agyában a zakatoló ritmus az utazási cél, a természet velvillanásai és saját múltjának visszarezdülései emocióktól terhes formációkat vetítenek szem elé, úgy ragadja meg itt a festő az eltűnő pillanathan is végtelen időt. 234. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE. XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A FOLYÓ KÉT PARTJA, c.képe. 1968.-Kék, zöld, vörös és okker a végtelenben eredő és a végtelenbe futó folyam körül bu burjánzónövényzet, élet. A képet középen kettészeli a nag árterü, sebes viz, melynek hatókörében jöhet létre a gaz. dagon viruló vegetáció. A kép szimbolikaja egyértelmü és nagyszerü igazságokat sugároz. 234.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE. XXXII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festo

OSIGAHÁZ, c.képe/1964/.-A képzettársitás kettősége.A"hátadon a hazad"igazságát hangsúlyozzák a kékek;a befelé-fordulást,magánosságot,az önmagéra utaltságot szimbolizálva.De a hazak nagyságán is túlnőtt osiga a vágyat is jelenti a befogadásra,s ajelenségek felfogásán túl,az azokkal való közvetlen kontaktus igényléséét is.Kép 227. old.--- 233.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLES ÁRPAD, festo

VESZEDELMES UTAZÁS, c. képe. 1965.-Lila és sárga foltok ijedt madarak szarnycsapasaikent húzódnak az út felett. mely a halottnak tüno varhoz vezet. Csupa dinamizmus, feszültség. A menekülő formak az úttal ellentétes iranyban mozognak. Az ég sulyosan széles ecsetv onasokkal nehezedik a mindenségre. Eros érzelmi hatás és tökéletes perspektiva, a több dimenzió festoi megoldasa. 234. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

CSONTOK ÉS CSILLAGOK, c. képe. 1966. - A vörös harca a kékkel Festészetének fő csúcspontja. A vörös megjelenése az eddig túlsúlyban lévő, elgondolkodtató kék mellett, aktivitásának növekedését, a lehetőség hitéből fakadó öröm felizzását is jelenti. A pszichikai szférában lejátszódó eseményekből táplálkozó, jellegzetesen illési formavilág.
234. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

BARBAR KIRÁLY, c. képe. 1967. - A motívumok gazdagodása egyszerűsödést hoz. Csak a lényegre szorítkozik. Ha csak a vonalak ritmusát követjük megértjük azt aminek illusztrálására Weöres egy versére hivatkozom. "Van valami ami változatlan. Mindennek lényege ez a változatlan. Ha minden esetlegestől mentesülök, nem marad más belőlem, csak a változatlan." - ~~xxxx~~ 234. old Kép 235. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE. XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

SZILVESZTER, c. képe. 1968.-A kavargás itt a szertelen öröm kavalkádját idézi. A vörösek, sárgák a féktelen jókedv hangulatából csapódnak ki, de a szerteúszó formák a lehulló trombitakat, a részegség ködébe hanyatló éjt is jelzi. A tehetetlenül áradó szilajság mögött megbujó gyarlóságokra figyelmeztet. Ezért nem dekorativ a kép.
kép. 232. old. - 234. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE. XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Illés Árpád: Perpetuum mobile, /tempera/, 50.5+40.6 cm
Fekete repr. 231.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Illés Árpád: Halottak faggatása,/tempera/,61.7+45.7 cm
Fekete repr. 230.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Balatoni akvarelljeinek kiállitását Gádor Emil nyitotta meg és Keresztury Dezső irt hozzá méltatást. 229.o

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Illés Árpád: Szilveszter, /tempera/ 50+40 cm.
Fekete repr. 23?.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Illés Árpád; Barbár király, /tempera/, 35.8+26 cm.
Fekete repr. 233.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

ILLÉS ÁRPÁD: Békakirály, /tempera/, 28+44.3 cm.
Fekete repr. 254.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, ILLÉS ÁRPÁD
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Illés Árpád: Emlékezés, /tempera/, 60.5+ 47 cm.
Fekete repr. 225.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, ILLÉS ÁRPÁD
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Illés Árpád: Kék este, /tempera+olaj/, 80.4+99 cm.
Fekete repr. 227.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, ILLÉS ÁRPÁD
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Illés Árpád: Csigaház, /tempera,+olaj/, 50+75 cm.
Fekete repr. 227.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, ILLÉS ÁRPÁD
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Kisköcsön gazdálkodó atyjának Edvi Illés Herminnel kötött házasságából született /1908/a nagyon fiatalon rajzolni festeni kezdő fiú: Árpád. Atyja az első világháborúból 100%-os rokkantként került haza. 226.old

S.NAGY KATALIN: Vasi Művészprtrék, Illés Arpad
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Vas megyei Kisköcsön született 1908. május 20-án. Sok sikeres, nagy hatást kiváltó kiállitás, munkásságát elemző és értékelő sok cikk teszi időszerüvé, hogy meg ismerjük e vidék nagy festőfiát. 226.old

S.NAGY KATALIN: Vasi Művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

1967-ben Oldenburgban volt kiállitása az Ursula Wendtorf Galériában. A külföldi kiállitók a romantikus, lirai beállitottságára figyeltek fel. 229.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Hazafias Népfront Bpesti VI.ker.Bizottsága és a VI.ke
ker.tanacs vb.népmüvelési osztalga a müvésu 60.szüle-
tési évfordulójanak alkalmaból 1968 októberében ün-
nepi kiallitast és ankétot rendezett. 229.old

S.NAGY KATALIN: Vasi müvészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Képeinek minden kollektív magyar kiállításon szerepelnie kellene: a Nemzeti Galériában, a Műcsarnokban, a miskolci tárlaton csakúgy, mint a szocialista tartalmú művek kiállításain az Ernst Múzeumban. 230. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE. XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

1967 áprilisban a kulturális kapcsolatok intézete rendezésében állitotta ki legujabb müveit. Major Máté a katalógusban: "Piktúrája tisztán tartalmazza a festészet... jellemző tulajdonságait...." 229.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
228.old

VASI SZEMLE. XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Major Máté szerint: "témái a vizuális külső-belső valóságból valók, anyagai a festészet anyagai, eszközei a színek és formák, természeti, tárgyi és maga teremtette formák ... Gyakorolt műfajai pedig azok, melyek asszociációk keltésével közvetlenül az érzelmekre hathak." 229. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

1968-ban Delmenhortsban volt kiállítása. Jürgen Weichardt a Frankfurter Allgemeine Zeitungban: "Művei inkább figyelmeztetésként foghatók fel, hogy a realitás tsuonyatai közepette ne feledkezzünk meg a poezis varázsáról" 229.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Képei a tudattalanság primátusát hirdetik. A tudattalanságét, ahol a lehetetlen egyensúlyozódik lehetségessé, ahol az álmok, vágyak irrealitása víziós eneggiákban szabadul fel realitassá, ahol ósi mitoszok olvadnak egybe új mitoszokkal. 233.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Ha elemezzük képein, hogyan találkozik egymással két szín vagy két forma, bizonyítékot kapunk arra, hogy korunkban is élő és formaló erő a művészet művészettörténeti kontinuitas. Mindezt a képek expresszív módon közlik a szemlélővel. 232.old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

....

PERPETUUM MOBILE, c, képe. 1967. -A Consonanza kontrasztja. Talán óriássá duzzad, forgó, amit a legyőzhetetlen erejü szél egy gyerekember kezéből ragad el. A színek, a formák viharzó kavargása, a soha meg nem állás, az örök mozgásra ítéltetettség .-Kép. 231. old. --- 234. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

CONSONANZA, c. képe. 1967. - E pasztellel és temperával készült kép a szürkék, halványzöldek és világoskékek olyan variációját rejti, hogy a formák kontrapunktikus megoldása ezek ismerete nélkül nem is követhető. A temperamentumos Illés itt szonettszerű lírában énekel. 234. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

BÉKAKIRÁLY, c. képe, 1968. - A népmesék, a gyermekkor kedve
ves figuraja, kinek a művész festői kulturajaval oly kör
nyezetet teremt, hogy elhisszük, ez a béka, ifjú emberré
valtozik. Tremtő fantaziaja a valóság legősibb, legmélyeb
igazságait vetíti elénk. -kép. 254.old.--- 234.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPAD, festő

Eddig csak Németországban, Erdélyben, Kárpataljan, Szarvaskőn jart most jart Hollandiaban, Németosrzagban, két izben Franciaorszagban: talalkozhatott a kortars-művészet képviselőivel. 229.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPAD, festő

KÉK ESTE, c. képe, 1965. -Az est sajátságosan szürődik át az utcán. Az álom szinezi a házak falát és a nézó érzi, hogy a fák alatt járkálva önmagára talál rá a város csendjében. -Kép. 227. old---- 234. old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226. old

VASI SZEMLE, XXIII. évf. 1969. 2. szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Természetes volt, hogy Pesten képességeit szakavatott művészpedagógusok segítségével elmélyítse s megtanúlja mindazokat a mesterségbeli ismereteket, melyek hiányában a festő csak dadogva fejezheti ki az önmagán átszürt világot. 228.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szam, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A főiskola megnyitása előtt az Epreskertben részt vett egy előkészítő jellegu tanfolyamon, ahol közeli kapcsolatba kerult Schreier Andrással, aki megjárta Párizst és Vágó müépitész házában lakott. Elvitte Illést Vagóhoz, hogy annak Gulácsy képeit megtekintse. 228.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

Vágó Műépitész házában a Gulácsy képek előtt megigézve adta át magát a csodálatos, bizarr, lebegő, álomi létben derengő hangulatuknak 228.old. Vágónál megismerkedett Gara Arnold grafikussal is, aki saját rajzaival ajándékozta meg Illést. 228.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád 226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

Gellés Árpád
festő

Németországi tanulmányútján
ismerkedett meg Nolde és Barlach
művészetével Gellés Árpád.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Muzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Illés Árpád a háború után a Vigopera szcenikusa lett. Sokat dolgozott a művész a Néprajzi Múzeumnak.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Muzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

A művész meghívást kapott az oldenburgi, a dermonhorsti, a vilhelmshaveni „Künstler des XX. Jahrhunderts", a fiellfeldi „Künstler aus Ungarn" című kiállításra.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Muzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Ilés Árpád
festő

A művész sem térmában, sem fel-
fogásban, sem hipe alakzatban vagy
szerveréssben nem utánoz senkit. Amit
kap, azt az ilettől, a természettől, a
növény és álattvilág teszilotéről hapja

Horváth Béla: Két művész az Ernst Muzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Tellér Árpád festő

Tellér Árpád pikturájában nagy szerepe van a keverés. Festményeit előszeretettel reprodukálják hanglemezek tasakjain.

Horváth Béla: Két művész az Ernst Múzeumban.
Művészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád
festő

Tiszta világító erejű színekkel dolgozik, ezekre építi jobbára elvont formavilágú kompozicióit.

Horváth Béla: Két müvész az Ernst Muzeumban.
Müvészet, 1974. március - 36. oldal

Illés Árpád festőművész

a Képzőművész Szövetség festő szakosztálya kiállítását „Festészet '77" címmel a Műcsarnokban rendezték, melyen szerepel a művész műve.

Horváth György: Festészet '77.
Magyar Nemzet, 1978. febr. 5.

Illés Árpád

A Budavári Palotában látható az elmúlt 30 év magyar képzőművészetét átfogóan bemutató kiállítás. — A művész művei is reprezentálja a mai fiatal generációt.

N.R.: Képek, szobrok harminc év magyar művészetéből.

Dalgozók Lapja, 1977. aug. 27.

Gulácsy Árpád festőművész

kiállításának megnyitója febr.
22.-én lesz az Ernst Múzeumban.

Kiállítások.

Élet és Irodalom, 1944. febr. 16.

Gellis Árpád
festő

Gellis Árpád elvont formaalakzatokkal és pusztán színösszeállításokkal is tud tipikus alakzatot elénk varázsolni.

Horváth Béla: Kiállítási jegyzetek.
MŰVÉSZET, 1973. január 5.oldal

Illés Árpád

Említve

Képrőművészet
Vigilia, Bo. 1969. sep.

Illés Árpád

Emlitve

Ramm László: Fiatalmüvés rel bemutatója

Apáró Mérnöte, Bp. 1970. feb. 14.

MNK

Illés Arpád

Csendélet, olajf.

I.Művészeti Kiáll.Kat.1946.Jul.7.-Jul.28.-ig
9.1.

MDK

Illés Árpád, festö

Vörös fal. Olf.

Föv.Kpt.-MKSzSz.-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6.Kat.12.1.

Illés Árpád, festő MDK

Máj. 3-án kiállítása nyílik meg a fényes Adolf Teremben.

– :Kis hiradó 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1963. ápr. 30.

M.D.K

Fehér Árpád festő

A „Tenger" és a „Növények" c. művét állította ki a tárlaton.

Frank Julos: A IV. Országos Pedagógus Képzőművészeti kiállítás
Élet és Irodalom, 1965. febr. 27 - 9 lap

Gellis Árpád
festő

M.D.K.

Szombathelyen tartott
tárlatot.

— : Hárch:
Művészet 1962. július — 38 lap.

Illés Árpád

Emlekezés Igor Sztravinszkijre
1971. tojástempera 48 x 35 cm

Csöcsiiáló, 1971, tojástempera
41 x 31.5 cm

Illés Árpád festőművész kiáll
Ernst muzeum 1974.

Illés Árpád

Változat a "Generációból" témára

tojástempera 36.5 × 58.5 cm

Anya és lánya / Biedermeier arckép

1971. tojástempera 50 × 70 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Hajnal és éjfél 1971. tojástempera 70 x 50 cm

Háry János 1971. tojástempera 70 x 50 cm

Illés Árpád festőművész kiáll

Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Mellkép 1971. Tojástempera

45 x 35 cm

Mellkép 1971. Tojástempera

48.5 x 34 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása

Orosz múzeum 1974

Illés Árpád

Pákoly 1971. tojástempera
38 x 58.5 cm
repr.

Illés Árpád festőművész kiál-
Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Háry János 1971.
tojástempera 70 + 50 cm
repr.

Illés Árpád festőművész kiáll.
Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Királynő 1973

tojástempera 70×50 cm

repr.

Illés Árpád festőművész kiá
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Változat az "Ismeretlenből
érkezett vendég" témára 1973.
50 × 40 cm tojástempera lap.

Illés Árpád festőművész kiállítása
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Prilepi emlék 1973

tojástempera 52×33 cm

sepr.

Illés Árpád festőművész kiállítása

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Csöcsináló 1971.

tojástempera 41 x 31.5 cm

repr.

Illés Árpád festőművész kiállítása

Ernst muzeum 1974.

Illés Árpád

Páholy 1971. tojástempera
38 × 58.5 cm

Termékenység 1971. tojástempera
70 × 50 cm

Illés Árpád festőművész kiállít.
Ernst múzeum 1974.

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára 1971

tojástempera 22.5 × 34 cm

Változat a "Tojás" témára 1971.

tojástempera 23 × 35 cm

Illés Árpád festőművei kiáll-

ítást nyitnak 1974

Illés Árpád

Vidgzós 1971 tojástempera
52 × 38.5 cm

Kamarazene 1972. tojástempera 51 × 29.5 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása
Ernst Múzeum 1974

Illés Árpád

Mátor 1972 tojástempera

44 x 44 cm

Sol 1972. tojástempera

70 x 50 cm

Illés Árpád festőművén Kiáll-

Krust múzeum 1974

Illés Árpád

Szerkezet (Változat a "Tojás" témára) 1972. tojástempera
51 x 33 cm

Tekenősbéka 1972 tojástempera
70 + 50 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása
Orosz múzeum 1974

Illés Árpád

Tengeri szörny 1972

tojástempera 17 × 63 cm

Változat az "Ismeretlenből érkezett Vendég" témára 1972, tojástempera 40 × 50 cm

Illés Árpád festőművén kiáll.

Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Változat az "Ismeretlenből érkezett Vendég" témára 1972 tojástempera 50x40 cm

Változat az "Ismeretlenből" érkezett Vendég" témára tojástemp. 51x34.5 cm

Illés Árpád festőművén kiáll.

Ernst museum 1974

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára 1972.
tojástempera 34.5 × 23.5 cm

Változat a "Tojás" témára 1972.
tojástempera 33.5 × 22.5 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.
Ernst múzeum 1974.

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára 1972
tojástempera 35 x 22.5 cm

Változat a "Tojás" témára 1972
tojástempera 48.5 x 34 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára 1972

tojéstempera 36 x 22 cm

Változat a "Tojás" témára 1972

tojéstempera 51.5 x 40 cm

Illés Árpád festőművén kívüli

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Változat a "Fojós" témára 1972

fojóstempera 52 × 35 cm

Változat a "Fojós" témára 1972

fojóstempera 65 × 50 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára 1972
tojástempera 70 × 50 cm

Változat a "Tojás" témára 1972
tojástempera 100 × 70 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára 1972
tojástempera 23 x 15 cm

Változat a "Tojás" témára 1972
tojástempera 26 x 23 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Csendélet 1973. tojástempera 39,5 × 52 cm

Áruitkezések (Triptychon) 1973

tojástempera 52 × 105 cm

Illés Árpád festőművén kiáll-

Orust muzeum 1974

Illés Árpád

Hétfejű sárkány (Petőfi ill.) 1973
tojástempera 70 x 50 cm

Királynő 1973 tojástempera
70 x 50 cm

Illés Árpád festőművén kiáll.
Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

A királynő lovagja 1973

tojástempera 34.5 x 24 cm

Mohos sziklák Prilepben 1973

tojástempera 58 x 45.5 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása

Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Prilepi emlék 1973 tojástempera 52 x 33 cm

Sárga forma 1973 tojástempera 35 x 52 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása

Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Változat az "Ismeretlenből érkezett Vendég" témára 1973 tojás tempera 49 x 33.5 cm

Változat az "Ismeretlenből érkezett Vendég" témára 1973 tojás tempera 51.5 x 34.5 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása Ernst muzeum 1974.

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára 1973
tojástempera 36 × 58.5 cm

Változat a "Tojás" témára 1973
tojástempera 37 × 24 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása
Ernst múzeum 1974.

Illés Árpád

Változat a "Tojás" témára 1973
tojástempera 38 x 29 cm

Változat a "Tojás" témára 1973
tojástempera 70 x 50 cm

Illés Árpád festőművén
kiáll. Ernst muzeum 1974.

Illés Árpád

Változat az "Ismeretlenből ér-
kezett Tudós" témára 1973
tojástempera 50 x 50 cm
Illés Árpád festőművész
kiáll. Trust múzeum 1974.

Illés Árpád

Weöresékről Csöngén 1943

olajfestmény - 80 × 100 cm

repr.

Illés Árpád festőművén kívül

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Dinamikus csendélet 1970

tojástempera 24 x 42 cm

repr.

Illés Árpád festőművén kiáll-

Ernst museum 1974

Illés Árpád

Életfa 1948

tojástempera 70×50 cm

lepr.

Illés Árpád festőművén kívül

Ernst múzeum 1974

Illés Árpád

Dinamikus csendélet 1970
tojástempera, 24 x 42 cm

A Lilit és az embrió (Változat a „Genezisből" témára) 1970
tojástempera 70 x 50 cm

Illés Árpád festőművész kiáll-
Ernst muzeum 1974

Illés Árpád

Lucifer (Változat a "Genezisből" témára) 1970 tojástempera 52,5×40 cm

Őszmorulák 1970, tojástempera 51×33 cm

Illés Árpád festőművész kiállítása a Műcsarnok múzeum 1974

Illés Árpád

Üvegablak terv 1970 tojástempera
50 × 60 cm

Üvegablak terv 1970 tojástempera
50 × 60 cm

Illés Árpád festőművész kiállítás
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád, festő

A kiállítás grafikai munkáit véperte.

Bálványos Éva: Kodály-kiállítás

2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. szept. 26.

ILLÉS Árpád

Nagy Gáspár: Az Andromédán túl és a Ság hegyen innen: Emlékezés Illés Árpádra. = Új Magyarország, I. 8. sz. 1991. május 6. 11. p. ill.

megnyitó a Szombathelyi Keptárban 1991. ápr. 30.

Illés Árpád

festő

Illés Árpád sajátos technikája a tojástempera is. Ezzel a technikával a németalföldi nagymesterek dolgoztak.

Passeth Krisztina: Illés Árpád hepa.

Tükör. 1974. apr. 9 - 13 oldal.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A háború után megnősült, / három gyermeke van. 1947-48-ban a Vigopera díszlettervezője, majd címlapterveket készít ett a Pantheonnál, alkalmazott -és reklamgrafikával foglalkozott, muzeumi munkakat végzett. 1958 óta rajzot tanít heti 24 órában. 229.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226 old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A mesterség legfontosabb titkait Ruinaytól tanúlta, de szelleme, tehetsége szabadabb légkörre vágyott: igy a Főiskolán az utolsó évben Kandóhoz iratkozott, és az ő osztályában már teljesen korrektúra nélkül dolgozott
228.old

S.NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

Illés Árpád
festő

M.D.K.

A Fák", a „Diszlettervek", a „Varázsló asztala", az „Atomháboni" a „Rend" a „Tóparti város" ciminü müveit állitotta ki.

Szatmári Gyulla: Csernó Judet, Illés Árpád és László Gyula kiállitása

Müvészet, 1962. augusztus — 48 lap

M. D. K

ILLÉS Árpád festő

Irodalmi est kiállításán

Nasló

Magyar Nemzet 1962. junius 2. 4. e

M.D.Y

Illés Árpád
festő

Az Épitők Rózsa Ferenc Kultúrottho-
nában rendezett tárlaton vett részt:

Maksay László: Pedagógus hépzőművészek országos kiállítása.
Művészet, 1965. szeptember - 45 lap.

Illés Árpád

A peda gógus képzőművészek kiállitásán a Fáklya klubban részt vett Gál Dezső:Lányos csendélet /szürrealista kép/,Bazsó Márta :Kut az üveghegyen ,Illés Árpád, Ebergényi Amadil:Háló,Major József, Moletz Kass Judit .

Rajztanitás 1975/4-32
Dr Maksay:Fővárosi Pedagógus Képzőművészek kiállité

Illés Árpád

A Fővárosi Pedagógus Képzőművészek kiállitásán a Fáklya klubban részt vett Illés Árpád, Juhász Erika, akik már országos tárlaton is szerepeltek, posztimpresszionista tájképekkel Tahi Tóth Nándor, Moór Magdolna: Csendélet hajnali fényben, Sztankovits Emilia: Csendélet, konstruktiv alkotásokkal: Roisz Vilmos, F. Bachó Zsuzsa, Zeggugos utca c. alkotásával Rudolf Éva.

Rajztanitás 1975/4/31
Dr Maksay: Fővárosi Ped. Képzőm. kiállitása

Illés Árpád

„Látás és alkotás" c. kiállítás anyaga most jutott el Miskolcra. A kiállítás a ma élő legidősebb tűz festőgeneráció két-két lapját mutatja be, melyen szerepelnek a művész lapjai is.

Déli Hírlap, 1976. aug. 6.

Illés Árpád

MDK

Az Ernst múzeumban pedagógus művészek állítanak ki. Pesti művész is részt vesz.

/csendélet/

Esti Hírlap Hírlap 134 sz. 1959. jun. 10

M. D. K.

Fellés Árpád
festő

Az Archivum kiképzésén
dolgozott.

Sz. B.: A budapesti Bartók Archivum-kiállítása.
Művészet. 1962. február. — 26l.

Illés Árpád, festő MDh

A Pedagógusok Szakszervezetének XIII. kez.-i művelődési termében nyílt meg tárlata:

–: Hír

12. l.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1962. jún. 17.

Illés Árpád

Illés Árpád vezetésével Lakos Lajos és Tüske István restaurálják a budai ~~Várszínház~~ falfestményeit egykori karmelita kolostor refektóriumának

Zolnay László: A Budai Várszinház történetéből.

36-38.l.

Budapest, 1975. 1.sz.

Illés Árpád
festő

Miltalics.

Passerth Krisztina: Illés Árpád lépei.
Tükör, 1974. április 9-13 oldal.

ILLÉS Árpád

Jánosy István

Illés Árpád képeiről

Új Tükör 1984. ápr. 22. XXI. évf. 17. a. 24-25.

ll

243. FÜLEP LAJOS – KORONGHI LIPPICH ELEKN

Firen

Méltóságos Uram,

engedje meg, hogy megint életjelt adjak magamról, miután hos jelentkeztem. Abban a hitben éltem – s megvallom, még ma sem Méltóságod neheztel rám valamiért, talán azért, mert a hozzám fűzött ígéretemet oly lassan váltom be; ez a hit azért támadt bennem, esztendejénél írtam Méltóságodnak, röviden beszámoltam arról, ho választ azonban nem kaptam – amit, rögtön hozzá teszem, jogom sem vagyok annyira elbizakodott, hogy engem megilletőnek véljek; cs Méltóságod mindig oly lekötelező szívességgel viseltetett irántam, ne hanem spontán kifejezett barátságos szavai formájában is, jutottam hogy hallgatásának neheztelés vagy kiábrándulás az oka. Azonban a nem, mégis jelentkezem, hogy megmondjam, még élek és dolgozom, mint valaha s hogyha sokkal tovább tart is azoknak megvalósítása, a könnyűnek véltem, mégiscsak meglesznek s bizonyosan jobban, m volnék velük. Az individualizmusról és stílusról tervezett könyvem é el, mindössze az történt, hogy egyes fejezeteibe jobban elmélyülve, a fej nagyobbra dagadt s önállósult: így a Danteről tervezett fejezetem valós tanulmány lett (kbelül 10–12 ív), mely már nyomdában van; rövidebb németül és olaszul is napvilágot fog látni, mert a hozzáértők vé jelentékeny dolgokat foglal magába, melyeket ki kell vinni a nagy ny Giotto-fejezet is kinőtt kereteiből és Szent Ferenccel évekig foglalkoztan elveszett időnek, mert megtanultam rajtuk a methodikus tudományos m is sorjában nyilvánosságra fogom hozni őket.[1] A felületességet a kevésbbé bírom el, mint valaha, aminek nem jártam egészen a végére, a kezemből, mert amit ma csinálok, azzal nemcsak a mi kritikátlan jelenek meg, hanem kiviszem oda, ahol szigorúan ítélnek.

Utóbbi időben már Rómában időztem, ahova most vagyok átköltözőb görög dolgokkal foglalkozom. Ezen is alaposan keresztül kell menne az alapja mindennek.

Még nyolc napig Firenzében lakom (6 Piazza Donatello, ahonnan mindent utánam küldenek), aztán Rómába megyek, lakásom egyelő

ILLÉS ÁRPÁD, festőművész-tanár

Közlekedési gyermekrajz kiállítás. A pályázatokra be érkezett 4000 rajz. A kiállításon látható volt mintegy 250 darab.-Balogh J né, Farkas György, Illés Árpád é Bernáth Aurél festőművész-tanárok, a beküldött anyag bírálói, három kategóriában díjaztak. 58.old

---Az el nem idegenedett világ képei előtt Közlekedési gyermekrajz kiállitas 58.old

Múzeumi Magazin, 1969. 2.sz. Bpest.

Illés Árpád M.D.K.

Művei a kiállitáson

Tenger

Tóvári Tóth István: A IV. Orsz. Pedagógus Képzőművészeti Kiállitás

Kisalföld, 1965. febr. 14.

Illés Árpád M.D.K.

Müvei a kiállitáson

Tóth István : A IV. Orsz. Pedagógus Képző-
művészeti Kiállitás

Kisalföld 1965. febr. 14.

MDK

Illés Arpad

"Műteremablak", olajfestm.

Magyar Művészhetek Reprezentativ Képzőm.
Kiall.1947.Jan.Ernst Múzeum.Kat. 10.l.

MDK

Illés Árpád

Csendélet, olaj

Magyar Képzőművészetért. 1. kiáll. Ernst Múz.
xxxxxx 1946. jul. 9 l.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Árpád

ESTI HIRLAP

1963 APR 30

□ ILLÉS ÁRPÁD festőművész kiállítása május 3-án, pénteken nyílik meg a Fényes Adolf teremben. A megnyitóbeszédet László Gyula festőművész, egyetemi tanár tartja.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Árpád

MAGYAR NEMZET

1965 ÁPR 30

Illés Árpád festőművész
~~kiállítása~~ nyílik meg május
3-án délután a Fényes Adolf-
teremben. Megnyitót mond
László Gyula egyetemi tanár.

-1-

Illés Árpád, festő (n. 1908.-) M.D.K.

„nem divatból szürrealista, hanem mert eleve annak születtek. Talán a sors ezzel akarta hárpótolni a nagyon is reális mindennapok robot-jáért, amit a rajztanári állás jelentetett ... képein van valami a Kelet meseszerű-ségéből... még a legelvontabbakon is talál-kozhatunk az értelem megfogható jegyeivel ..." írja Szij Rezső

ALFÖLD, Debrecen, 1967. XVIII. évf. 6 ~~sz.~~ old.

a hátsó borítólap külsején. U.o. egy repro.

M.D.K.

Illés Árpád, festő

„Csontok és csillagok" c. képét közli a lap az elülső borítólap egyik belső oldalán.

— ALFÖLD, Debrecen, 1967.XVIII.évf. 6. sz. —old.

Illés Árpád fe tő M.D.K.

For ás.

Tenger /tempera/ repr.

Balett diszlet, tempera. repr.

Geometrikus és szabad forma, tempera. repr.

Hulljáró, tempera repr.

Echo ,tempera repr.

Kisdéginé Kirimi Irén:Illés Árpád festőművész kiállitása

Magyar Épitőművészet 1963/4 50-51.l.

Ellis Árpád
festő

M.D.K

Csendélet
Ophelia } repro

Haits Géza: Műtereimlátogatás Ellis Árpád festőművésznél
Művészet, 1965. szept. – 34 kg.

M.D.K

Illés Árpád

festő

„Bánya", „Ophelia", „Tenger"
„Virmosás" cimű festményei
egyéniségét tükrözik.

Haits Géza: ~~Illés~~ Műtereculátogatás Illés Árpád festőművésznél

Művészet, 1965. szept. – 34 lap.

Illés Árpád

Próféta 1970 tojástempera

~~51 × 33~~ cm
70 × 50 cm

Tékozlóbeka 1970 tojástempera

70 × 50 cm

Illés Árpád festőművész kiáll.
Ernst múzeum 1974

Illés Árpád festőművész

A második miskolci téli tárlaton

temperája szerepel.

Láttuk, hallottuk.

1942. VII. 16. 21,45 D. Petőfi

Illés Árpád művészpedagógus.

az Ernst Múzeumban rendezték a fő. pedagógus képzőművészek kiállítását, melynek megnyitóján díjjal jutalmazták műveiért.

(Péter Imre): Köszöntés és rekviem.
Köznevelés, Budapest, 1972. ?. 24.

Illés Árpád

Festményein az anyag belső szerkezetét vizsgálja. Arcképe a „zsigerekre vetkőztetett" (!) homr sapiens, szelid csápjainal (!). Fontosak számára a busómasszok, bokályok, zebrabőrök.

Losonci Miklós: Illés Á. világa; Műgyűjtő, 1973/2. s. 45. l.

Illés Árpád

Balatonpart. Tempera, 33 x 44,5 cm.
Csillag. Tempera, 46 x 63 cm.
A boszorkányok látgatása. Tempera, 32 x 48 cm.

Műgyűjtő, 1973/2. sz. 44-45. l.

Illés Árpád

Műve szerepel Vadlony Sluvár gyűjteményében.

Dévényi Ivóm: A „hitos fotografus" gyűjteménye; Műgyűjtő, 1943/2. sz. 13. l.

Illés Árpád

Képmáslap Weöres Sándor gyűjteményében.

Dévényi Iván: Weöres S. otthonában, Műgyűjtő 1972/4.sz. 48.p.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.

172./.-ILLÉS ÁRPÁD,- Barlang,/1964/,-tempera.papír,-30.5+46 cm.-Ltsz.68.555.-308.old. 22.sz.kép.

ROZVÁRY FERENC: Uj szerzemények, Képtár 305.oldnete,
A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, II. 308.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményeinek jegyzékéből.
A közölt képek jegyzéke:
22./.-ILLÉS ÁRPÁD,- Barlang,-papir, tempera.-30+ 46 cm.-Ltsz.68.555.-Kunvári gyüjtemény ből.Feketve repr. 304.old.

KONVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 301.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
173./.-ILLÉS ÁRPÁD,- Tél, /1964/,-tempera,papir,-30á 46 cm.-Ltsz.68.556.-308.old.

KOVÁRY FERENC: Uj szerzemények, Képtörténete,
A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968. Pécs, 1971.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
174./,-ILLÉS ÁRPÁD,-Tengeri látomás/1962/,-olaj,papir,-24+18 cm.-Ltsz.68,307,-30g.old.

ROMVARY FERENC: Uj szerzemények, Képtár története,
A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
175./.-ILLÉS ÁRPÁD,- Sárga tengeri látomás,- olaj, papir,-22+ 16 cm.-Lts z.68.558.- 308.old.

ROMVÁRY FERENC: Uj szerzemények, Képtár 305.old.
A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
176./.-ILLÉS ÁRPÁD,- Tengerviz I,-olaj,papir,-
21.5+ 30 cm.Ltsz.68.558.-308.old.

ROMVÁRY FERENC: Uj szerzemények, A Modern Magyar Képtár története,
Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, XIII. 1968.
Pécs, 1971.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
177./.-ILLÉS ÁRPÁD,-Tengerviz II.-olaj,papir,-
21.5+ 30 cm.-Ltsz.68.560.- 308.old.

KOMÁROMY FERENC: A Modern Magyar Képtár története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs. 1971.

ILLÉS ÁRPÁD, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár 343 darabból álló Kunvári gyüjteményének jegyzéke.
Festmények, grafikák.
178./.-ILLÉS ÁRPÁD,- Tengerviz III,-Olaj,papir,-
21.5+ 30 cm.-Ltsh.68.561.- 308.old.

KONVÁRY FERENC: A Modern Magyar képzőmüvészet története, Uj szerzemények, II. 305.old.

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve. XIII. 1968. Pécs. 1971.

Illés Árpád

Szerepel Szij Rezső gyüjteményében.

Losonci Miklós - Látogatás Szij Rezsőnél; Mügyüjtő, 1971. 4. sz. 32. l.

Illés Árpád

Bemutatott műve:

"Ördöglakat", tempera, 50 x 60

Zala Tibor: XI. magyar képzőművészeti kiállitás, Budapest, 1968.

6 1

Illés Árpád, festő

HÁROM KIÁLLÍTÁS nyílt meg kedden Győrött. A Xantus János Múzeumban a nemrég elhunyt Illés Árpád festőművész alkotásai kerültek közönség elé. A megyei művelődési központban bolgár népi iparművészeti bemutatót rendeztek, míg a Petőfi Sándor Ifjúsági Ház Felvidéki András grafikáinak ad otthont.

— : Hü

Népszabadság, Bp. 1981. márc. 25. 8

Illés Árpád

Festőművén kiállítása a Fényes Adolf tekintben. Kiállított művei közül nevezetesek: Kozmosz; Atomhábéru; Halálfélelem; G. herceg; Gulácsy emléke kísért; Holdfény; Erdő; Karácsony; Elszállyedt katedrális; Égő csipkebokor; Szutó föld.
A kínai, japán, és indiai festénet volt rá hatással.

Jánosy István: Illés Árpád festőművén kiállítása (cikk)
Jelenkor 1964. II. 167. oldal

Illés Árpád
festő

M.D.K.

A „Karácsony", a „Hajnal", a „Vulkán" az „Atomkiáború", „Guliácsy emlékkiséret" c. képei a Fényes Adolf teremben vannak kiállítva. — „Karácsony" (repro)

Szabadi Judit: Illés Árpád kiállítása a Fényes Adolf teremben
Művészet, 1963. augusztus – 38 lap.

Ylles Árpád
festő

M.D.K.

Az „Csanyag", a „Táj és geometria"
„Hókusz - pókusz", „Varázsló asztala"
az „Urhajó állomás", a „Szél", az „Erdő"
az „Echo" c. képei szerepelnek a tárlaton

Szabadi Judit: Ylles Árpád kiállítása a Fényes Adolf teremben
Művészet, 1963. augusztus – 38 lap

Illés Árpád festő

M.D.K.

Táj és geometria.

Szél.

Játék.

Fák. /gobelinterv/

Atomháboru.

kerámia és

Vulkán.

mozaiktervek.

Kilátás az ablakból.

A nagy hal.

Magyar Nemzet 1963. május 21.4.l.

/sárvári/ Illés Árpád festőművész kiállitása

Illés Árpád

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1993 OKT. 5.

MAGYAR NEMZET

Illés Árpád

— **Illés Árpád festőművész** kiállítása megnyílt a Hazafias Népfront V. kerületi klubjában. A tárlat október 31-ig tekinthető meg, naponta 11 és 19 óra között.

— **Rajzpályázatot** hirdet a Köz-

...ldo-csökkentés miatt a mun-

Illés Árpád

Zeregel a VI. ker. művéted)
Tárlatán (1970 XI.)

Meghívó

Illés Árpád

Stílusa: expressív-szürreális absztrakció, formavilága organikus, dekoratív színskála jellemzi. Országos kiállításokon ritkán szerepel, egyéni kiállítása utoljára 1968 októberében volt a Hanafias Népfront VI. kerületi helyiségében.

S. Nagy Katalin: Kísérleti felmérés a művészeti ízlésről; Valóság, 1970. 5. sz. 58 l.

Illés Árpád

Vadas József: "Bartók a képzőművészetben" cimmel ir a Fészek Klubban rendezett kiállitásról, amely huszonhat művész munkáját mutatba Bartók művészetének szentelt emlékkiállitáson. Közöttük szerepel a művész is.

Élet és Irodalom, Bp. 1971 ápr. 3.
XV. évf. 14. sz. 13. lap

Illés Árpád

1908-ban született, művészi pályafutása a harmincas évek elején indult meg. Eleinte Gulácsy Lajos befolyása alá került. Ittább az avant gardista irányzat hive lett.

Kerékgyártó István: Árpád Illes-on expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44. sz.

1791

Illés Árpád

Egy magyarország kis faluban született, Győrött nevelkedett. 1928-ban ratkozott be a bp-i Képzőművészeti Főiskolára. Később a volt Vigopera színpadi tervezője lett.

Kerékgyártó István: Árpád Illés-an expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44 n. 1801

Illés Árpád

Később pedig muzeumi tárlatokat rendezett. Másolatokat is készített különböző művekről, illusztrációkkal is foglalkozott. Művészi személyisége 1958 után bontakozott ki.

Kerékgyártó István: Árpád Illés - an expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44. p.

18.01

Illés Árpád

Ezidőben rajztanári állást kapott, ami módot adott arra, hogy többet foglalkozzon művészetével. Műcci bár figuratiock, közel állnak az abstrakt irányzathoz.

Kerékgyártó István: Árpád Illés-on expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44. pz

1801

Illés Árpád

Termékeny művészként ismerjük, kilenc év alatt 10 önálló tárlaton szerepelt. 1963-67 ig Budapesten mutatta be műveit, majd 1967-ben Oldenburgban volt kiállítása.

Kerékgyártó István: Árpád Illés, an expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44 p. 1811

Illés Árpád

Majd Dehmenhorstban a Pro Arte Galériában mutatkozott be. 1968-ban a „Künstler des 20 Jahrhunderts" egyike volt Wilhelmshavenben megtartott kiállításon.

Kerékgyártó István: Árpád Illés-on expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44. sz. 1811

Illés Árpád

1969-ben a Bielefeld-i Kunsthalle-ban szerepel mint „Künstler aus Ungarn." Képei általánosságban életörömet fejeznek ki alkalomadtán játékos rónia.

Kerékyártó István: Árpád Illés-on expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44 m. 1811

Illés Árpád

Műveci között szerepelnek kimondott non-figuratívok, így például „Concerto," „Két-esetes öröm," című kompozíciók. Képei között akadnak figurativ motívumok is.

Kerékgyártó István: Árpád Illés-an expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44. sz. 1811

Illés Árpád

nem másolja sem pedig alakítja – formálja a természetet, eggyé lesz azzal. Képes arra is hogy szemléltesse a születést, a növekvést, a metamorfozist.

Kerékgyártó István: Árpád Illés – an expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971. 44. k. 1811

10

Illés Árpád

Reprodukciók: „Gemini" (tojás tempera, 70 x 62.5 cm, 1969); „A próféta" tojás-tempera, 70 x 50 cm, 1970.

Kerékgyártó István: Árpád Illés – an expressive surrealist. The New Hungarian Quarterly, Budapest, 1971.

44.12.

1811

Illés Árpád

Frank János: Illés Árpádnál.
Élet és Irodalom, 1968. 26. sz. 8. l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért.1971.2.sz.149.182.l.

160. l.

Illés Árpád
festő

M.D.Y.

A kiállításán bemutatta az 1967-es évben készült „Az ijszaka renége" c. művet, valamint a „Duót", 1966-ból való mű, 1967-ben fogausza a „Bolond Istók".

Losonci Miklós: Illés Árpád új festményei
Művészet, 1969. február – 42 lap.

Illés Árpád

groteszk elemeket összekomponáló apró
línómetszeteit mutatta be a kiállításon.

Tölgyesi János: VI. kerületi művészek kiál-
lítása a kerületi Hazafias Népfront termeiben.
„Művészet" folyóirat, Bpest. 1968. III. 3. p. 441.

Illés Árpád

Illés Árpád festőművész kiállitása. 1967. ápr. Bp, Kulturális Kapcsolatok Intézete. - Kat. bev. Major Máté, 1967. - Ism: László Gyula Ferenc, Rajztanitás, 1967. 9.évf. 5.sz. 3o. l. - Rózsa Gyula, Népszabadság, 1967.ápr.2o. - Major Máté, Magyar Épitőművészet, 1967.16.évf. 5.sz. 52-53. l. - Mezei Árpád, Művészet, 1967. 8.évf. 8.sz. 43-44. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. /Művtört.Ért. 197o.1.sz. 68-1o7. l./

91. l.

Illés Árpád

Szij Rezső: Illés Árpád /Az Alföld képcsarnoka/. - Alföld, 1967. 18. évf. 6. sz., a hátsó borítón képpel

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

82. l.

Jelés Árpád

festő

M.D.K.

Kiállitásán bemutatta a „Cerberus"-t, a „Hades"-timű művét, valamint a „Karne-vál egy barokk városban,

Nemi Árpád: Jelés Árpád képcinek kiállitása Művészet, 1967. augusztus-43 lap.

Illés Árpád
festő

M.D.K.

Kiállításán bemutatta a
„Fiók barlang", a „Defectus
solis" ennii műveit.

Meri Árpád: Illés Árpád képeinek kiállítása
Művészet, 1967. augusztus - 43 lap.

M.D.K.

Illés Árpád

Lettő-

„Karnával egy barokk város-
ban" (repro)

Merei Árpád: Illés Árpád képeinek hiálhtése.
Művészet, 1967. augusztus - 43 lap.

Ilkés árpád

Művei vannak dr. Kunvári Béla gyűjteményében

Jürgen Weichardt: Eine ungarische Privatsammlung

Weltkunst (München) 1969 4 r.

1021

Illés Árpád festőművész

1974.II.23. 7,00 N. /11/

Reggeli Krónika III.

- Jó reggelt kívánok! Február 23-a szombat van. Mikrofonnál Szabó József.
- Időjárásjelentés!

- A továbbiakban megegyezik a Reggeli Krónika második kiadásában elhangzottakkal.

- Hétvégi programjavaslat.
- Igaz, hogy kissé hidegebbre fordult az idő, de a séta, a kirándulás ilyenkor is jót tesz. Az ÉVM sport klubja például Pomáz Lajosforrás, Kőhegy, Szentendre útvonalon szervez túrát, melyen bárki részt vehet. Találkozás vasárnap reggel nyolc órakor a HÉV Batthyány-téri megállójánál. Az autósoknak egy kissé talán szokatlan programot ajánlunk. Érdemes elmenni a Pesthez közeleső Fejér megyei Alcsútdoboz arborétumába. És akiknek nincs idejük kirándulásra, azoknak javasolom, hogy nézzék meg a Szépművészeti Muzeum délben nyíló különleges grafikai kiállítását, ahol nagy mesterektől hét évszázad vízfestményei, akvarelljei láthatók. Az Ernst Muzeumban Illés Árpád festőművész és Szanday Sándor szobrászművész tárlata nyílt meg tegnap este. Végül gondlom a sportkedvelőknek nem mondok újat azzal, hogy ma indul a tavaszi bajnoki labdarugó szezon.

Budapest, 1960. december 7.

Tisztelt Szerkesztőség!

Mellékelten küldöm a Szegedi Irodalmi Színpad műsorát, amelyet a Tanácsköztársaság 40. évfordulójára állítottunk össze.

Kérem, hogy ezt a műsort a Színpad című folyóiratban közölni szíveskedjenek.

Tisztelettel:

Kovács Ferenc

1972.X.25. 19,30 N.

Tv-híradó

- Az Ernst Muzeumban 115 tanár képzőművész ~~XXXX~~ alkotásaiból rendez kiállitást a Pedagógus Szakszervezet. A kiállitás érdekességeként emlithetjük meg, hogy a rajzszakosok mellett matematika, biológia és földrajztanárok is bemutatkoznak a tárlaton. A Művelődésügyi Minisztérium háromj, a Munkaügyi Minisztérium egy és a Fővárosi Tanács három dijjal jutalmazza a legjelentősebb munkák alkotóit. Ills Árpád nyugdijas pedagógus.

- A kiállitáson bemutatott három munkám egy legujabb kisérletemnek az állomása is. Állandóan valami problémát tüzök magam elé

Ills Árpád nyugd. pedagógus, 702

1972.X.25. 19,30 H.

Tv-híradó

- Az Ernst Muzeumban 115 tanár képzőművész XXXX alkotásaiból rendez kiállítást a Pedagógus Szakszervezet. A kiállítás érdekességeként em ithetjük meg, hogy a rajzszakosok mellett matematika, biológia és föl rajtanárok is bemutatkoznak a tárlaton. A Művelődésügyi Minisztérium hároj, a Munkaügyi Minisztérium egy és a Fővárosi Tanács három díjjal jutalmazza a legjelentősebb munkák alkotóit. Ills árpád nyugdíjas pedagógus.

- A kiállításon bemutatott három munkám egy legujabb kisérletemnek az állomása is. Állandóan valami problémát tüzök magam elé

102

ami addig érdekel, ameddig meg nem tudtam oldani. Na most ezen az ton szeretnék még továbbhaladni. Az embert szeretném kifejezni, azt az embert, akinek lelke van.

- Sz.Nagy Mária.

- Az itt bemutatott portré édesapámról készült. Számora az ő alakja, magatartása egy különleges világot mutat meg mindig. Kicsit zárkózött volt, kicsit megközelithetetlen, de mégis valami különleges jóság sugárzott belőle. Hallatlanul nagy emberi és humánus tartalma volt.

- A kiállitás november 12-ig tekinthető meg.

- Időjárásjelentés!

Illés Árpád

Szül. 1908. máj. 20.
Kiskőcskön (Vasm.)

A képzőmüvészeti főiskolát végezte Tombor Ilonával együtt.

1949. decemberében készítette a Nemzeti Muzeumban rendezett régészeti kiállítás installációját, rendkívül sok képes ábrázolással.

Láttam munkakörben
1949. dec. 20.

51 · sz. ér. k. jamnách 28 ...
1905

Illés Árpád

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

ILLÉS ÁRPÁD

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

MAJOR MÁTÉ

AKADÉMIKUS

1974. FEBRUÁR 22-ÉN PÉNTEKEN DU. FÉL 6 ÓRAKOR

ERNST MÚZEUM

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.

2887 fnyv I

2887 fnyv I

Gellés Árpád

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

ILLÉS ÁRPÁD

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

MAJOR MÁTÉ

AKADÉMIKUS

1974. FEBRUÁR 22-ÉN PÉNTEKEN DU. FÉL 6 ÓRAKOR

ERNST MÚZEUM

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.

Fk.: Varga Imre — 300 db — 70.45848 Közl. Ny. — 200

FÉSZEK MEGHÍVÓ

A Képzőművészek Szövetsége és a Fészek Művészklub
tisztelettel meghívja Önt 1970. január 13.
kedd délután 6 órára

ILLÉS ÁRPÁD

festőművész

kiállításának megnyitására

Megnyitja:

Dr. Solymár István

A kiállítás megtekinthető ~~december 26~~ jan. 25-ig.

illés árpád

festőművész képeiről

vetitettképes előadást tart

dr. haits géza

művészettörténész

---

a szabó pál kulturotthonban

budapest, XIV. ker. thököly út 164.

1966. február 28-án, hétfőn

19 órakor

---

a hazafias népfront XIV. kerületi

bizottságának és a

XIV. kerületi tanács

népművelési osztályának

rendezésében

---

megközelithető

a 44, 68 villamossal és a

7 autóbusszal

belépés dijtalan

---

barátait is szivesen látjuk

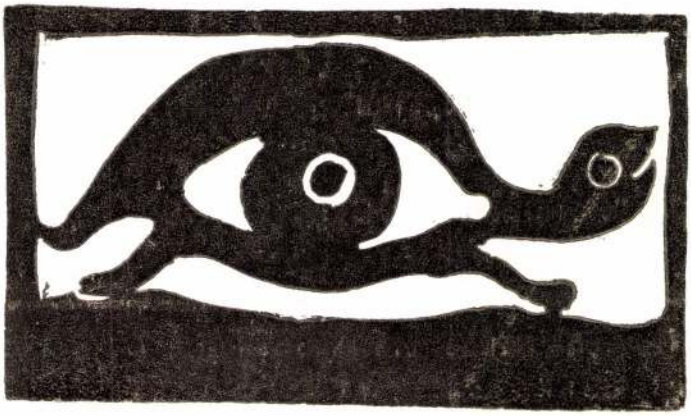

meghívó

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

ILLÉS ÁRPÁD

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

MAJOR MÁTÉ

AKADÉMIKUS

1974. FEBRUÁR 22-ÉN PÉNTEKEN DU. FÉL 6 ÓRAKOR

ERNST MÚZEUM

BUDAPEST, VI., NAGYMEZŐ UTCA 8.

Illés Árpád

Illés Árpád, festőművész

A Műcsarnok

meghívja Önt az

ILLÉS ÁRPÁD

(1908-1980)

emlékkiállítás

megnyitására

Közreműködik a

Liszt Ferenc Kamarazenekar

1980. október 7, kedd délután 4 órakor

Műcsarnok

Budapest, Hősök tere

80 9886 – FNYV 1

NAGY GÁSPÁR: A TENGER AJÁNDÉKA
(ILLÉS ÁRPÁD KÉPIRE)
CÍMŰ KÖLTEMÉNYÉT

DOMINEK ANNA
ADJA ELŐ

KÖZREMŰKÖDIK:

RÓNAFALVI ZSUZSANNA
A ZENEMŰVÉSZETI SZAKKÖZÉPISKOLA NÖVENDÉKE

A SZOMBATHELYI KÉPTÁR
TISZTELETTEL MEGHÍVJA

ILLÉS ÁRPÁD
FESTŐMŰVÉSZ

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

MEGNYITÁSÁRA
1991. ÁPRILIS 30-ÁN 16.30 ÓRÁRA

A VASI SZÁRMAZÁSÚ MŰVÉSZRE

NAGY GÁSPÁR
KÖLTŐ
EMLÉKEZIK

F. k.: Dr. Gráfik Imre – Sylvester-PRINT Kft.

A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK

MEGHÍVJA ÖNT

ILLÉS ÁRPÁD

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁNAK MEGNYITÁSÁRA

MEGNYITJA

D. FEHÉR ZSUZSA

MŰVÉSZETTÖRTÉNÉSZ

1967. ÁPRILIS 7-ÉN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

A KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETÉNEK KIÁLLÍTÓTERMÉBEN

BUDAPEST V, DOROTTYA U. 8

635 fnyv 1

Illés Árpád

MEGHÍVÓ

ILLÉS ÁRPÁD

FESTŐMŰVÉSZ

KIÁLLÍTÁSÁRA

MEGNYITJA:

LÁSZLÓ GYULA

FESTŐMŰVÉSZ, EGYETEMI TANÁR

1963 MÁJUS 3-ÁN PÉNTEKEN DÉLUTÁN 1/2 6 ÓRAKOR

FÉNYES ADOLF TEREM, VII. RÁKÓCZI ÚT 30

1540 fnyv 1

TIT tárlatvezetés
Máj. 18 án du. 4 kor

Balogh András
festőművész

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Illés Árpád

festőművész

a Munka Érdemrend ezüst fokozata tulajdonosa

1980. március 24-én, életének 72. évében elhunyt.

Temetése 1980. április 2-án, du. 14 órakor lesz a **Rákoskeresztúri köztemetőben.**

EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK.

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

Illés Árpád, festő

K. T.: Koncert; képpel,

Esti Hírlap, Bp.

Tavasszal már hírt adtunk a Bercsényi klub sikeres kísérletéről, amelyben a dzsessz és a modern zene élményét képzőművészeti alkotások bemutatásával színesítették. Az idén ősszel ismét elkezdődött a közös koncertek és kiállítások sorozata, s ezúttal kisfilmek vetítésével gazdagodott a klub műsora.

A minden héten kedden jelentkező programokat a *Kőszegi Rhythm and Brass* koncertje kezdte, ekkor nyitották meg *Gulyás János* fotókiállítását Modulált fénynégyzet címmel. A múlt hetekben *Szabados György* és *Horváth Lajos* zongora-hegedű estje, *Kósa Gábor*, *Dukay Barnabás*, *Soproni József* és a *Váczi Tamás—Tréfás János* szerzőpáros modernzenei bemutatója, *Illés Árpád* és *Maurer Dóra* kiállításai, *Huszárik Zoltán* és *Tóth János* kisfilmjei szerepeltek. „Közös alkotói módszerek a kortárs zenében és képzőművészetben" témával előadói sorozat indul *Maurer Dóra* és *Jenei Zoltán* vezetésével.

E héttől látható *Gályon Tibor* Sík hatások című képkiállítása, ezt *Farkas Ádám*, majd *Vajda Júlia* tárlata követi. Ma újabb Szabados—Horváth koncertet tartanak; december

próbálta indokolni. Valójában ez a kérdés a háború utáni problémák egyike, és a két ország közötti kapcsolatok keretébe tartozik, tehát a Vietnamról szóló párizsi megállapodás vonatkozik rá".

Mint független országnak,

a Vietnami Szocialista Köztársaságnak joga van arra, hogy az ENSZ tagja

Illés Árpád

Móricz Zsigmond:

Boldog világ
Móricz Zsigmond legszebb állatmeséi
Endrédy György illusztrációival
Alapára: 32.— pengő

Weöres Sándor:

A teljesség felé
A mai tépettlelkű emberének gyógyító könyve
Illés Árpád könyvdíszeivel és címlapjával
Alapára: 14.— pengő

„Móricz Zsigmond"-könyvkiadó

1*

Fa. 32×40.

Burlando Leopold (szül. 1841).

43. A SEKRESTYÉBEN. Jelzés len
Vászon. 61×45.

Bylert Jan van (1603—1671).

44. ZENÉLŐ TÁRSASÁG.
Vászon. 123×195.

Canon Johann (1829—1885).

45. FALSTAFF. Jelzés a jobboldalo
Bádog. 20×16,5.

Caruson S. (angol, 19. század).

46. NŐI KÉPMÁS.
Miniatür. 8×6,5.

Celo (19. század).

47. OLASZ TÁJ. Jelzés lent balra:
Vászon. 28×20.

Cignani Carlo (1628—1719).

48. A HAZATÉRT HARCOS.
Vászon. 110×142.

Gyllés Árpád

illusztrálta az

alábbi könyvet

(Devaí Jenő): Angol

könyv a 6. oszt. ha-

mára. Bp. 1948.

VKM kiad. 155 l.

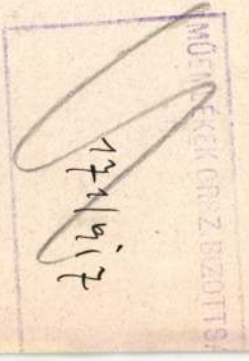

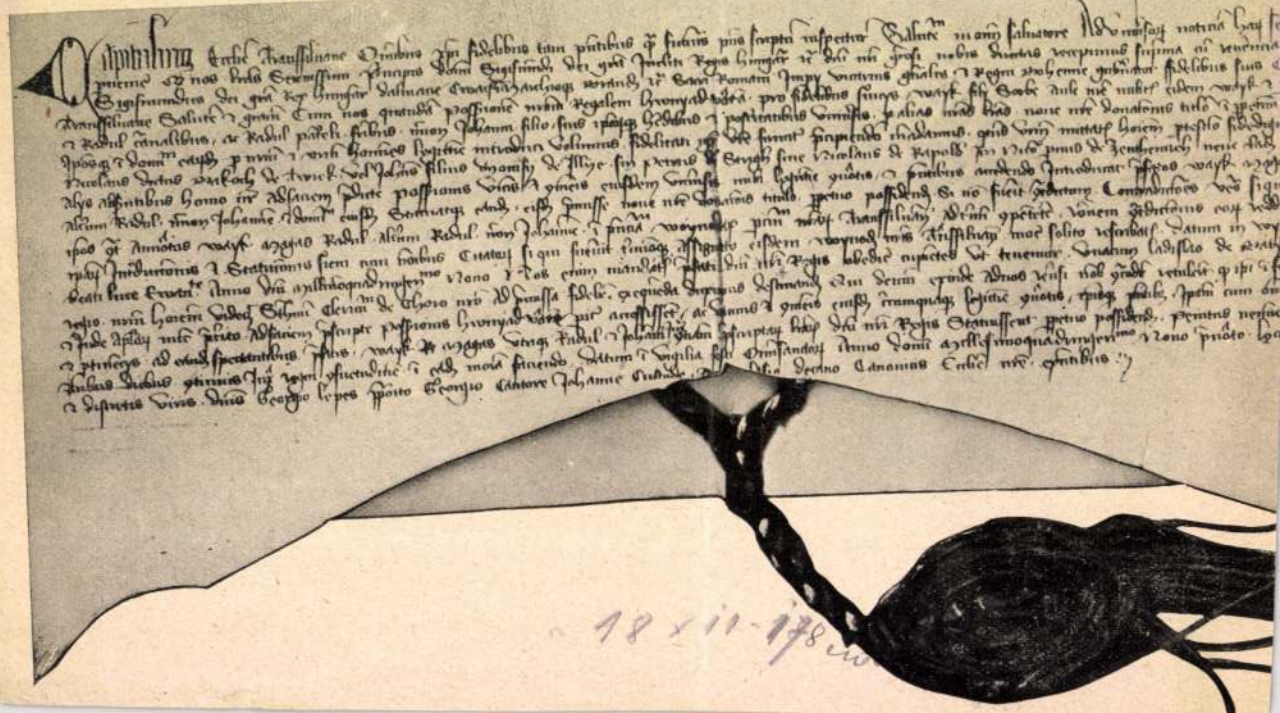

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

67 okt 20

Frankfurt Allg. Zeitung

Illés Árpád

Arpád Illes

Erste deutsche Ausstellung in Oldenburg

1021

Mit Bildern von Árpád Illés zeigt die Oldenburger Galerie Ursula Wendtorf zum zweiten Male innerhalb kurzer Zeit in einer Erstausstellung für Deutschland das Werk eines bis dahin in der Bundesrepublik unbekannten zeitgenössischen ungarischen Künstlers. Er gehört nicht zu den Formalisten des Realismus, weshalb seine Bilder in Budapester Künstlerkreisen große Beachtung gefunden haben. Illés' Bilder geben eine zwar ursprünglich reale, oft von der Atmosphäre der Plattensee-Landschaft beeinflußte Welt wieder, die aber im Atelier durch Stimmung, Intuition und künstlerische Gesichtspunkte eine grundsätzliche Verwandlung erfahren hat. Illés malt eine zauberhafte Zwischenwelt, in der nicht die Dinge selbst herrschen, sondern die Beziehungen zwischen den Dingen aufgezeichnet werden. Trotz der künstlerisch schwierigen Situation, in der Illés lebt, bedeutet diese Themawahl keine Weltflucht, sondern eine Mahnung: in der grausamen Realität den Zauber des Poetischen nicht zu vergessen.

J. W.

(Bis 31. 10. 67, werktags 15—18 Uhr, sonntags 10—13 Uhr)

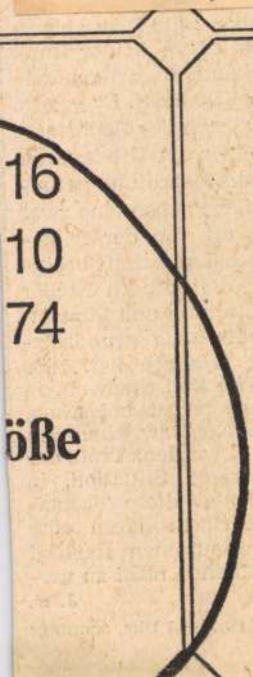
16
10
74
öße
Bauchv
Brustur
Körperg
C&A-S

A „MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETÉRT"

TILDY ZOLTÁN
a magyar köztársaság elnöke legfőbb védnöksége alatt álló

I. MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁNAK KATALÓGUSA

1946. jún.

VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. (VOLT ERNST MÚZEUM)

A „MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETÉRT"

TILDY ZOLTÁN
a magyar köztársaság elnöke legfőbb védnöksége alatt álló

I. MŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁSÁNAK KATALÓGUSA

A kiállítás 1946 július 7-én 10 órakor nyílik, bezárul július 28-án

Nyitva hétköznaponként 10-től 4-ig, vasárnap 10-től 2-ig

VI., NAGYMEZŐ-UTCA 8. (VOLT ERNST MÚZEUM)

Kiadásért felelős: Szilárd Vilmos.

Általános Nyomda és Grafikai Intézet Rt., Bpest, VI., Nagymező u. 3.
Nyomdáért felelős: Dr. Zolnay László.

VÉDNÖKÖK

NAGY FERENC
miniszterelnök

RÁKOSI MÁTYÁS
miniszterelnökhelyettes

SZAKASITS ÁRPÁD
miniszterelnökhelyettes

KERESZTURY DEZSŐ dr.
vallás- és közoktatásügyi miniszter

KŐVÁGÓ JÓZSEF
Budapest székesfőváros polgármestere

KODÁLY ZOLTÁN
a Művészeti Tanács elnöke

FISCHER JÓZSEF
a Közmunka Tanács elnöke

RENDEZŐBIZOTTSÁG

Orsz. elnök: BALOGH ISTVÁN dr. min.-elnökségi államtitkár

Arányi Árpád, Bárdos György dr., Bernáth Aurél, Csók István, Hegedűs József dr., Herman Lipót, Fellner Alfréd, Fenyő Miksa, Fruchter Lajos, Genthon István dr., Kopp Jenő dr., Korcsmáros Nándor, Kmetty János, Kossa István, Lengyel Lajos dr., Márffy Ödön, Molnár C. Pál, Némethy Károly dr., Ortutay Gyula, Pátzay Pál, Kisfaludy Stróbl Zsigmond, Róz Jenő dr., Sidló Ferenc, Szőnyi István, Szenczi Sándor, Vidor Gyula dr., Ugron Gábor dr.

SZERVEZŐBIZOTTSÁG

ELNÖK: Szőnyi István
TÁRSELNÖKÖK: Beck András, Lengyel Lajos dr.
ÜGYVEZETŐ ELNÖK: Szentgyörgyvári Gyenes Lajos
TAGJAI: Barta Ernő, Bernáth Aurél, Fried Pál, Kmetty János, Biai Föglein István, Ferenczy Béni, Szigethy István, Szalay Lajos, Szilárd Vilmos, Zádor István
A KIÁLLITÁS RENDEZŐ IGAZGATÓJA: Selinkó Géza
A RENDEZŐ IGAZGATÓHELYETTES: Toroczkay Oszvald
FŐTITKÁR: Bényi László dr.

ELŐSZÓ.

A magyar képzőművészet életét évtizedek óta figyelemmel kísérem. Sikereinek, melyeket határainkon belül és kívül elért, mindig őszinte szívből örültem. Láttam, hogy hányszor került már súlyos, néha szinte válságos helyzetbe, de belső művészi értéke és ereje leküzdötte a nehézségeket és olyan életerőről tett tanuságot, amely a legnagyobb elismerést érdemli meg. Napjainkban azonban a magyar képzőművészet minden eddiginél súlyosabb válságokat él át és ezért megmentése érdekében céltudatos beavatkozásra van szükség.

Az állam és a magyar társadalom egyaránt elszegényedett. Művészetünk mindig a gazdasági feleslegekből élt, ilyenekben pedig ma nagyon szegények vagyunk. Ha ezt a kiállítást végignézzük, rögtön meggyőződünk arról, hogy képzőművészetünk a támogatást mindenképpen megérdemli és ha anyagiakban szegények is vagyunk, de kiváló tehetségekben, komoly művészi szándékokban és törekvésekben még mindig gazdagok. Olyan alkotó lélek jelenlétét láthatjuk itt, amelyre méltán büszkék lehetünk és joggal mondhatjuk, hogy a porbasujtott magyarság élniakarása és életöröme nemes művészi formákban és törekvésekben nyilvánul meg. Éppen ezért nem engedhetjük meg, hogy ezek a tehetségek a puszta anyagi létért folytatott küzdelmükben kifáradjanak és képzőművészetünk jövője megrendüljön. Számra nézve kis nép vagyunk, de ez a kiállítás is bizonyítja, hogy a teremtő magyar szellem alkotásaira, a magyar kultúra gazdag és változatos színeire és komoly nívójára bátran hivatkozhatunk a nagy világ előtt.

Köztudomású, hogy az új demokratikus magyar állam a maga részéről minden lehetőt megtett, hogy valamiképpen

lehetségessé tegye művészeink megélhetését. De az állam ezt a semmiképpen el nem hanyagolható feladatot egyedül nem oldhatja meg. A támogatás munkájába gazdasági és társadalmi életünk tehetősebb rétegeinek is bele kell kapcsolódniok, annál inkább, mert vásárlásaikkal a legemberibb és legnemesebb területen szolgálják nemzeti érdekeinket és ugyanakkor nem egyoldalú áldozatkészségről tesznek tanuságot, mert ők maguk is maradandó, komoly értékekkel lesznek gazdagabbak.

A felszabadulás óta eltelt másfél esztendő arról tanuskodik, hogy a magyar társadalom a művészettel szemben kötelességét kezdi felismerni. Remélem, ennek a kiállításnak tapasztalatai is azt fogják majd bizonyítani, hogy művészeink nemes törekvése az eddiginél még kiterjedtebb megbecsülésre talál.

Balogh István

KÉPEK:

I. TEREM.

1. Kasitzky Ilona: Templom, tusfestmény
2. Zobor Jenő: Tanulmányfej, tempera
3. Beron Gyula: Kalvin-tér, vízfestmény
4. Élesdy István: Tabáni részlet, tusfestmény
5. Kontraszty László: Sorbanállók, tempera
6. Pekári István: Valle dei Mulini, olajfestmény
7. Berkes Ilona: Öregasszony, tempera
8. Göllner Miklós: Szentendrei utca, vízfestmény
9. Komjáti Gyula: Erdő mélyén, rézkarc
10. Bajor Ágost: Esztergom, rézkarc
11. Aszódi Weil Erzsébet: Munka, rézkarc
12. Hende Vince: Ködös Andrássy-út, vízfestmény
13. Kántor Andor: Késő délután, pasztell
14. Bencze László: Fahordás, tempera
15. Elekfy Jenő: Margitszigeti részlet 1945-ben, vízfestmény
16. Csebi Pogány István: Sétány ősszel, vízfestmény
17. Szántó Piroska: Pihenő, pasztell
18. Somogyi Jolán: Leány kutyával, olajfestmény
19. Varsányi Pál: Munkásfej, rézkarc
20. Scheiber Hugó: Munkanélküliek, pasztell
21. Mohácsi Á. Győző: Compositio, tempera
22. Tipary Dezső: Rákosi táj, vízfestmény
23. Garay Ákos: Ménes, pasztell

24. Ferenczy Noémi: Kék virágok, vízfestmény
25. Révai Mária: Öregember, pasztell
26. Bornemissza Géza: Kert, vízfestmény
27. Szalay Lajos: Akt, tollrajz
28. Feszty Masa: Az élet újra indul, krétarajz
29. Albert Ferenc: Kertrészlet, olajfestmény
30. Róna Emmy: Ember, tempera
31. Komlós Miklós: Dunamenti táj, olajfestmény
32. Czumpf Imre: Postumia, vízfestmény
33. Ifj. Endrédy György: Kárpátalja, vízfestmény
34. Schubert Ernő: Interieur, vízfestmény
35. Bodnár Bertalan: Hazafelé, pasztell
36. Kádár Béla: Lovas compositió, vízfestmény

II. TEREM.

37. Diener Dénes Rudolf: Interieur, olajfestmény
38. Berény Róbert: Horgászok, olajfestmény
39. Herman Lipót: Kertben, olajfestmény
40. Báró Hatvany Ferenc: Virágos csendélet, olajfestmény
41. Molnár Róza: Olvasó nő, olajfestmény
42. Mattioni Eszter: Visegrád, olajfestmény
43. Gráber Margit: Interieur, olajfestmény
44. Rónai Gábor Marianne: Hajógyári sziget, olajfestmény
45. Modok Mária: Virágok, olajfestmény
46. Vörös Géza: Fekvő nő, olajfestmény
47. Bartha László: Meditáció, olajfestmény
48. Bernáth Aurél: Dunai látkép, olajfestmény
49. Frank Frigyes: Mimi az asztalnál, olajfestmény
50. Szőnyi István: Reggel, tempera
51. Márffy Ödön: Önarckép, olajfestmény
52. Csók István: Margithíd ködben, olajfestmény

III. TEREM.

53. **Domanovszky Endre**: Csendélet, tempera
54. **Faragó Pál**: Csendélet, olajfestmény
55. **Mihálfz Pál**: Ember és ló, olaj-tempera
56. **Szentiványi Lajos**: Csendélet citrommal, tempera
57. **Fónyi Géza**: Csendélet, olajfestmény
58. **Barcsay Jenő**: Falu, olajfestmény
59. **Szilvásy-Simon Margit**: Városliget, olajfestmény
60. **Vaszkó Erzsébet**: Compositió, pasztell
61. **Perlrott Csaba**: Csendélet szoborral, olajfestmény
62. **Ilosvai Vargha István**: Öreg fák, olajfestmény
63. **Deli Antal**: Szakadékos táj, olajfestmény
64. **Beck Judit**: Önarckép, olajfestmény
65. **Czóbel Béla**: Csendélet, olajfestmény
66. **Schalk László**: Alkonyat után, olajfestmény
67. **Kmetty János**: Csendélet, olajfestmény
68. **Toroczkay Oszvald**: Kertek alján, olajfestmény
69. **Korniss Dezső**: Vihar után, olajfestmény
70. **Hrabéczy Ernő**: Szalonnasütés, olajfestmény
71. **Holló László**: Tanulmányfej, olajfestmény
72. **Török Jenő**: Téli táj, olajfestmény

IV. TEREM.

73. **Zádor István**: Kilátás a hatodik emeletről, tempera
74. **Chiovini Ferenc**: Csikók a hóban, olajfestmény
75. **Vidovszky Béla**: Interieur, olajfestmény
76. **Kárpáthi Jenő**: Dunaföldvári táj, olajfestmény
77. **Boldizsár István**: Virágzó fák, olajfestmény
78. **Vass Elemér**: Tél, olajfestmény
79. **Bényi László**: Terraszon, olajfestmény
80. **Illés Árpád**: Csendélet, olajfestmény

81. Benkhard Ágost: Kárpátaljai táj, olajfestmény
82. Gosztonyi Béláné: Tájkép, olajfestmény
83. Boldogfai Hajgató Ferenc: Völgyben, olajfestmény
84. Fried Pál: Bölénycsorda, olajfestmény
85. Novotny E. Róbert: Virágzó fa, olajfestmény
86. Breznay József: Olvasó, olajfestmény
87. Glatz Oszkár: Merengő, olajfestmény
88. Halápy Ede: Nyomortanya, vízfestmény
89. Szlányi Lajos: Hóolvadás a hegyekben, olajfestmény
90. Belányi Viktor: Gondokban, olajfestmény
91. Iván Szilárd: Fekvő nő, olajfestmény
92. Istokovits Kálmán: Kefekötősátor, tempera
93. Barta Ernő: Olvasó nő, pasztell

V. TEREM.

94. Bélaváry Alice: Szenvedés, olajfestmény
95. Hincz Gyula: Compositió, olajfestmény
96. Gyarmathy Tihamér: Compositió, olajfestmény
97. Ős Nagy István: Nyár, olajfestmény
98. Tóth Menyhért: Ember a víz előtt, olajfestmény
99. Anna Margit: Fésülködő lány, tempera
100. Lossonczy Tamás: Compositió 1935, olajfestmény
101. Kühner Ilse: Olvasó nő, olajfestmény
102. Román György Endre: Sziget, olajfestmény
103. Bán Béla: Levelek, olajfestmény
104. Klie Zoltán: Szántóföldek, olajfestmény
105. Viski Balás László: Hegedülő nő, olajfestmény
106. Marosán Gyula: Madár, olajfestmény
107. Fekete Béla: Compositió, tempera
108. Kandó Gyula: Interieur, olajfestmény
109. Rozsda Endre: Végtelen, olajfestmény

110. **Medveczky Jenő**: Vörös-boros csendélet, olajfestmény
111. **Deli B. Rózsi**: Esti fények, olajfestmény
112. **Bálint Endre**: Szines compositió, olajfestmény
113. **Zemplényi Magda**: Compositió, olajfestmény
114. **Martyn Ferenc**: Compositió, olajfestmény

VI. TEREM.

115. **Csapó Márton**: Festők, olajfestmény
116. **Emőd Aurél**: Csendélet, olajfestmény
117. **Faber Gabriella**: Sárga tulipánok, olajfestmény
118. **Sikuta Gusztáv**: Út, olajfestmény
119. **Kákay Szabó György**: Gyermekjátékok, olajfestmény
120. **Péczely Antal**: Áhitat, olajfestmény
121. **Monostori Moller Pál**: Nagymarosi táj, olajfestmény
122. **Bortnyik Sándor**: Nagymező-utca, olajfestmény
123. **Szobotka Imre**: Vízmosás, olajfestmény
124. **Gyelmis Lukács**: Csendélet, olajfestmény
125. **Csabai Wagner József**: Tél, pasztell
126. **Mányai József**: Mosónő, olajfestmény
127. **Háy Károly László**: Pesti háztetők, olajfestmény
128. **Kliené Róna Klára**: Pihenő, pasztell
129. **Csűrös Béla**: Napnyugta, olajfestmény
130. **Heinz Henrik**: Akt, olajfestmény
131. **Dvorák Oszkár**: Békás-szoros, olajfestmény
132. **Komlós István**: Háztetők, olajfestmény
133. **Remsey Jenő**: Vallomás, olajfestmény
134. **Nolipa István Pál**: Szerszámok, olajfestmény
135. **Oelmacher Anna**: Üres a tányér, olajfestmény
136. **Menyhárt József**: Fürdőzők, olajfestmény
137. **Sárdy Károly**: Háztetők, olajfestmény
138. **Kovács János**: Erdő széle, olajfestmény

NAGYTEREM.

139. **Hajnal István**: Pirosruhás nő, olajfestmény
140. **Szabó Vladimir**: Ünnepség, olajfestmény
141. **Redő Ferenc**: Erdőben, olajfestmény
142. **Dorogi Imre**: Hajósok, olajfestmény
143. **Biai Főglein István**: Rózsák, olajfestmény
144. **Bánovszky Miklós**: Szénaboglyák, olajfestmény
145. **Gál István**: Menekültek, olajfestmény
146. **Vén Emil**: Halászfalu, olajfestmény
147. **Rozgonyi László**: Kisvárosi tájkép, olajfestmény
148. **Papp Gyula**: A nagy kalapács, olajfestmény
149. **Mágori Vargha Béla**: Ablakomból, olaj-tempera
150. **Lakos Alfréd**: Gyászolók, olajfestmény
151. **Jobbágyi Geiger Miklós**: Notre-Dame, olajfestmény
152. **Halápy János**: Nyár, pasztell
153. **Bolmányi Ferenc**: Pufti olvas, olajfestmény
154. **Gadányi Jenő**: Csendélet, olajfestmény
155. **Prohászka József**: Önarckép, olajfestmény
156. **Morinyi Morino Ödön**: Napfényes utca, olajfestmény
157. **Döbrentey Gábor**: Halászok, olajfestmény
158. **Szervánszky Jenő**: Férfi a szobában, olajfestmény
159. **Dombrovszky László**: Tavasz, olajfestmény
160. **Duray Tibor**: Magyar bika, olajfestmény
161. **Bródyné P. Lilly**: Interieur, olajfestmény
162. **Jakab Ödön**: Zögöd-falu vége, olajfestmény
163. **Benedek Jenő**: Fiatal leány, olajfestmény
164. **Bánáti Szverák József**: Szentendrei táj, olajfestmény
165. **Kelemen Emil**: Botorkálás, olajfestmény
166. **Pirk János**: Nagybányai emlék, olaj-tempera
167. **Komáromi Katz Endre**: Meditatió, olajfestmény

168. Szigethy István: Téli táj, olajfestmény
169. Sz. Gyenes Lajos: Őszi hangulat, olajfestmény
170. Baros Géza: Felsőbányai táj, olajfestmény
171. Gáborjáni Szabó Kálmán: Kislány forró levessel, olajfestm.
172. Rozs János: Halászok, tempera
173. Berend Ilona: Őszi udvar, olajfestmény
174. Ferenczy Valér: Városligeti részlet, olajfestmény
175. Molnár C. Pál: Látogatás, olajfestmény
176. Lehel Mária: Napraforgók, pasztell
176/a. Pálya Celesztin: Önarckép, olajfestmény

ELŐCSARNOK.

177. Senyei Oláh: Debreceni városkép, olajfestmény
178. Kiss Farkas Imre: Óbudai utca, olajfestmény
179. Gábor Móric: Csendélet, olajfestmény
180. Conrád Pál: Zöldségárus, olajfestmény
181. Gömöri Raidl Ida: Ülő nő, olajfestmény
182. Schönberger Armand: Csendélet, olajfestmény
183. Benedek Katalin Mária: Boldog Jordán prédikációja, temp.
184. Udvary Dezső: Építkezés, olajfestmény
185. Berda Ernő: Város peremén, olajfestmény
186. Halász Szabó Sándor: Falusi házak, olajfestmény
187. Basch Edit: Olvasó nő, olajfestmény
188. Záhonyi Géza: Hófoltok, olajfestmény
189. Farkasházi Miklós: Tél, pasztell
190. Börzsönyi Ferenc: Gyerekek a szabadban, olajfestmény
191. Vajda Julia: Csendélet, olajfestmény
192. Gács György: Házak, olajfestmény
193. Tordai Schilling Oszkár: Előadás után, olajfestmény
194. Pap Géza: Lehel-piac, olajfestmény
195. Pohárnok Zoltán: Út, olajfestmény

196. **Bendéné K. Friderika:** Szentendrei táj, olajfestmény
197. **Tóth B. László:** Hídroncsok, tempera
198. **Koffán Károly:** Falurészlet, olajfestmény

SZOBROK.

199. **Varga Oszkár:** Álló fiú, gipsz
200. **Kernstockné Telcs Gina:** Merengő, márvány
201. **Liszkai Kovács Zoltán:** Táncosnő, gipsz
202. **Pátzay Pál:** Bernáth Aurél képmása, terakotta
203. **Bokros Birmann Dezső:** Rokkant katona, bronz
204. **Vilt Tibor:** Kis bronz
205. **Vedres Márk:** Kaszaverő, bronz
206. **Nóti András,** Léda, márvány
207. **Ferenczy Béni:** Atléta, bronz
208. **Kövesházi Kalmár Elza:** Dárdavető, réz
209. **V. Scháar Erzsébet:** Tapsoló, bronz
210. **Csúcs Ferenc:** Barika, bronz
211. **Mikus Sándor:** Szeneslegény, bronz
212. **Szandai Sándor:** Madaras akt, terakotta
213. **Szabó Iván:** Térdeplő nő, márvány
214. **Kunvári Lilla:** Parasztasszony, gipsz
215. **Pándi Kiss János:** Fürdőző nő, bronz
216. **Matzon Frigyes:** Pieta, fa
217. **Medgyessy Ferenc:** Fésülködő, kő
218. **Setét Julia:** Arcmás, terakotta
219. **Varga Ferenc:** Látogatás, terakotta
220. **Rápolthy Lajos:** Bánat, gipsz
221. **Győry Dezső:** Szt. Ferenc, terakotta
222. **Jankó János:** Zord idők, bazalt
223. **Boldogfai Farkas Sándor:** Munka után, műkő
224. **Forgács Hann Erzsébet:** Női fej, bronz

225. **Ispánki József**: Ló, gipsz
226. **Barta Lajos**: Chopin: Mazurka, gipsz
227. **Eősze András**: Rózsaszemző, bronz
228. **Sóváry János**: Tanulmány, terakotta
229. **Jálics Ernő**: Pihenő, gipsz
230. **Petri Lajos**: Ungár Imre arcmása, gipsz
231. **Istók János**: Tanulmányfej, gipsz
232. **Halmágyi István**: Múzsa, ólom
233. **Jakovits József**: Compositió, gipsz
234. **Földes Lenke**: Anya gyerekkel, kő
235. **Dalóczi Mihály**: Siratók, terakotta
236. **Gádor István**: Anya, terakotta
237. **Szöllősi Endre**: Leányfej, terakotta
238. **Kisfaludy Stróbl Zsigmond**: Boxolók, bronz
239. **Laborcz Ferenc**: Sogno, bronz
240. **Borbereki Kovács Zoltán**: Akt, bronz
241. **Ungvári Lajos**: Olvasó nő, terakotta
242. **Martinelli Jenő**: Merengő, gipsz
243. **Andrássy Kurta János**: Sarlózó nő, bronz
244. **Kerényi Jenő**: Talpát néző leány, bronz
245. **Marosán László**: Olvasó lány, bronz
246. **Madarassy Walter**: Emlékrelief, terakotta
247. **Pikszay Rudolf**: Terefere, márvány
248. **Borsos Miklós**: Dombormű, vörösréz
249. **Antal Károly**: Legelő csikó, bronz
250. **Borsódi Bindász Dezső**: Lurkó, gipsz
251. **Szomor László**: Halászok, beton
252. **Halápy Julia**: Fekvő akt, márvány-műkő
253. **Csillag István**: Mózes, gipsz
254. **Beck András**: Táncoló asszonyok, bronz

169

Illés Árpád 80

Ilosvai Varga I. 62

Ispánki József 225

Istók János 231.

Istokovits Kálmán 92

Iván-Szilárd 91

Jakab Ödön 162

Jakovits József 233

Jálics Ernő 229

Jobbrai Geiger Miklós 151

M. Kepzőmův-ert

1946 jul.

(v. Gust)

duplum

előredoboa

K

ÁLTALÁNOS NYOMDA

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK

SZABAD SZERVEZETE

VI. ANDRÁSSY-ÚT 69 (RÉGI MŰCSARNOK)

AZ ELSŐ SZABAD NEMZETI KIÁLLITÁS KATALOGUSA

1945 JULIUS HÓ

AZ ELSŐ
SZABAD NEMZETI KIÁLLITÁS
VÉDNÖKEI;

gr. TELEKI GÉZA
magyar vallás- és közoktatási miniszter

BALOGH ISTVÁN
államtitkár

DARVAS JÓZSEF
nemzetgyülési képviselő

dr. ERDEI JÓZSEF
magyar belügyminiszter

FARKAS FERENC
nemzetgyülési képviselő
a Művészeti Tanács főtitkára

KOSSA ISTVÁN
a Szakszervezeti Tanács főtitkára

VAS ZOLTÁN
Budapest Székesfőváros polgármestere

Dr. NÉMETHY KÁROLY
székesfőv. tanácsnok

dr. OLTVÁNYI IMRE
a Nemzeti Bank elnöke

RÉVAI JÓZSEF
nemzetgyülési képviselő
a Nemzeti Főtanács tagja

SIMON LÁSZLÓ
államtitkár

SZAKASITS ÁRPÁD
a székesfővárosi törvényhatósági bizottság elnöke

	ANNA MARGIT	
1	Fej, olajtemp.	5000.—
2	Csendélet, tempera	2000.—
	ANTAL KÁROLY	
3	Legelésző csikó, bronz	
4	Anyaság, kő	Nem eladó
	ASZÓDI WEIL ERZSÉBET	
5	Arató, rézkarc	1000.—
6	Váci utcában, rézkarc	600.—
	ÁMOS IMRE	
7	Önarckép, olajfestmény	15000.—
	BALÁZS LÁSZLÓ	
8	Páholyban, olajfestmény	12000.—
	BARCSAY JENŐ	
9	Kisvárosi utca, olajfestmény	8000.—
10	Erdélyi táj, tempera	5000.—
	BARTA ERNŐ	
11	Visegrád, olajfestmény	15000.—
	BARTA LAJOS	
12	Mademoiselle Sady, terrakotta	12000.—
	BARTA MÁRIA	
13	Fiú, tusrajz	Magántulajdon
14	Mézethozó, tusrajz	Magántulajdon
	BASCH EDIT	
15	Borszéki erdő, vizfestmény	2000.—
16	Pihenés, vizfestmény	2000.—
	BÁLINT ENDRE	
17	Formák nyelvén, tusrajz	1000.—
18	Kép 1945, szines tusrajz (keret nélkül)	4000.—
	BÁLINT REZSŐ	
19	Interieur, olajfestmény	Eladó
	BÁN BÉLA	
20	Nagyanya, olajfestmény	13000.—
21	Szendergő, olajfestmény	15000.—
	BECK ANDRÁS	
22	Kompozició	8000.—
23	Papucshúzó, bronz	8000.—
24	Ketten, gipsz, anyagban, megrendelhető	
24a	Szőnyi István, magántulajdon	

BECK JUDIT

25 Építkezés, olajfestmény — Eladó
26 Parasztasszony a piacon, olajfestmény — 10000.—

BECK Ö. FÜLÖP

27 Móricz Zsigmond, bronz — 30000.—
27a Kodály Zoltán, gipsz 20000.—, bronzban — 30000.—
27b Plakettek a vitrinben, felírás szerint

BELÁNYI VIKTOR

28 Műteremben, olajfestmény — 6000.—

BENDÉNÉ K. FRIDERIKA

29 Szentendrei táj, olajfestmény — 6000.—
30 Kora tavasz, olajfestmény — 4000.—

BENEDEK JENŐ

31 Egy pohár bor, olajfestmény — 10000.—

BENKHARD ÁGOST

32 Erdő belsője, olajfestmény — 10000.—

BERDA ERNŐ

33 Külváros, olajfestmény — Magántulajdo

BERÉNY ROBERT

34 Falusi vágóhíd, olajfestmény — Eladó
35 Kukoricás, olajfestmény — Eladó

BERNÁTH AURÉL

36 Zebegényi táj, pasztell — Magántulajdon
37 Tó partján, olajfestmény — Magántulajdon

B. BÉLAVÁRY ALICE

38 A festő, olajfestmény — 2000.—
39 Helembai utca, olajfestmény — 3000.—

BÉNYI LÁSZLÓ

40 Erdei híd, tempera — 2500.—

BIRÓ ANTAL

41 Festő, olajfestmény — 5000.—

BODNÁR BERTALAN

42 Falu, olajfestmény — 2000.—

BOKOR VILMOS

43 Park hó alatt, olajfestmény — 5000.—

BOKROS BIERMANN DEZSŐ

44 József Attila, terrakotta — Eladó
(Bronzban a Fővárosi Képtár tulajdona)
45 Rokkant katona, bronz — Eladó
46 Szekula Jenő, terrakotta — Eladó

BOLDIZSÁR ISTVÁN

47	Reggeli napfény	Eladó

BOLDOGFAI FARKAS SÁNDOR

48	Munka után	6000.—
49	Női fej, terrakotta	8000.—

BOLDOGFAI HAJGATÓ FERENC

50	Fehér ház, olajfestmény	7000.—

BOLMÁNYI FERENC

51	Naplemente, olajfestmény	8000.—
52	Szentendrei hid, olajfestmény	9000.—

BORBEREKI K. ZOLTÁN

53	Munka, vázlat, gipsz	Megrendelhető

BORICS PÁL

54	Édes anyám, kő	

BORTNYIK SÁNDOR

54a	Néma házak, olajfestmény	Keret nélkül eladó
55	Pesti házak, olajfestmény	Keret nélkül eladó

BÖHM LIPÓT

56	Önarckép, olajfestmény	20000.—

CONRÁD PÁL

57	Önarckép, olajfestmény	4000.—

CZIMRA GYULA

58	Kilátás csendélettel, olajfestmény	5000.—

CZÓBEL BÉLA

59	Ülő női akt, olajfestmény	Magántulajdon
60	Női arckép, olajfestmény	Magántulajdon

CSABAI ÉKES LAJOS

61	Krétarajz	2000.—

CSATÓ GYÖRGY

62	Asszonyok, olajfestmény	Nem eladó

CSÁKY MARONYÁK JÓZSEF

63	Kocsmaudvar, olajfestmény	8000.—
64	Veranda, olajfestmény	6000.—

CSEBI POGÁNY ISTVÁN

65	Hajó érkezése, vízfestmény	2800.—
66	Önarckép	Magántulajdon

CSEMICZKY TIHAMÉR

67 Gyászoló, tusrajz 3000.—
68 Szabadulás, rajz 3000.—

B. CSEUZ ÉVA

69 Macskazug, pasztell 2500.—
70 Falu vége, pasztell 5000.—

CSORBA GÉZA

71 Madách (a magyar Pantheonból), terrakótta

DELI ANTAL

72 Szénaboglyák, pasztell 2000.—
73 Házak, pasztell 2500.—

DELI B. RÓZSI

74 Csendélet, olajfestmény 4000.—
75 Csendélet, hangszerekkel, olajfestmény 5000.—

DÉSI HUBER ISTVÁN

76 Felvonulás, linoleum-metszet keret és passepart. nélkül 800.—
77 Összecsapás, linoleum-metszet keret és passepart. nélkül 800.—

DIENER DÉNES RUDOLF

78 Csendélet, olajfestmény 6000.—
79 Zsófika, olajfestmény 8000.—

DIÓSY ANTAL

80 Utcarészlet, vizfestmény 5000.—
81 Ködös utca, vizfestmény 5000.—

DOMANOVSZKY ENDRE

82 Csendélet, tempera 10000.—

DOMJÁN JÓZSEFNÉ

83 A halász vacsorája, fametszet 1000.—

DÖBRENTEY GÁBOR

84 Pehelyke, tempera 3500.—
85 1945 május 1., tempera 3500.—

DURAY TIBOR

86 Don Quixote, olajfestmény 15000.—
87 Felbukott ló, olajfestmény 10000.—

E. KANDÓ GYULA

88 Vörös fazék, olajfestmény 7000.—
89 Baba tányérral, pasztell 2000.—

EGRY JÓZSEF

90	Balaton, olajpasztell	Magántulajdon
91	Balatoni fények. olajfestmény	Magántulajdon

ELEKFY JENŐ

92	Őszi rózsák, vizfestmény	3000.—
93	Tájkép, vizfestmény	3000.—

EÖSZE ANDRÁS

94	Plántáló. bronz	10000.—

FARAGÓ PÁL

95	Kis kép, olajfestmény	5500.—
96	Fekete-vörös-kék kép	8000.—

FARKASHÁZY MIKLÓS

97	Halászok, pasztell	9500.—
98	Körték, pasztell	10000.—

FABER GÁBRIELLA

99	Kékruhás nő, olajfestmény	5000.—
100	Városliget, vizfestmény	2500.—

FELEKI FETTER FRIGYES

101	Vásárból hazafelé, krétarajz	5000.—

FENYŐ GYÖRGY

102	Svábhegy, olajfestmény	3000.—

FERENCZY BÉNI

103	Atalanta, bronz	Eladó
104	Golyózó fiu, bronz	30000.—
105	Ülő leány, bronz	30000.—
106	Torzó, bronz	15000.—
107	Női akt törülközővel, bronz	30000.—

FERENCZY NOÉMI

108	Fahordónő. vizfestmény	20000.—
109	Öntöző, gobelin	100000.—

FERENCZY VALÉR

110	Fasor a Stefánia utnál, olajfestmény	20000.—
111	A Vilma királynő út, olajfestmény	24000.—

FORGÁCS HANN ERZSÉBET

112	Akt, ólom	12000.—

FÖLDES LENKE

113	Leányfej, gipsz	
114	Kettős fej, gipsz	
115	Fürdő nő, gipsz	
116	Kompozició, gipsz	
117	Pihenő nő, zsirkő	
118	Ülő női akt, márvány	

FRANK FRIGYES

119 Önarckép, olajfestmény 10000.—
120 Dombos táj, olajfestmény 8000.—

FREUND VERA

121 Önarckép, vízfestmény 1200.—
122 Dunapart a Gellérthegggyel, vízfestmény 2000.—

FÜRI SIK JÓZSEF

123 Fűzfák, pasztell 1200.—
124 Táj, pasztell 5000.—

G. SZABÓ KÁLMÁN

125 Asszonyok, olajfestmény 15000.—
126 Zagyvai halászok, olajfestmény 10000.—

GADÁNYI JENŐ

127 Figurák a kertben, olajfestmény 8000.—
128 Csendélet, olajfestmény 8000.—

GÁBOR MÓRIC

129 Szabadság és nép, freskó-terv. 10000.—

GÁDOR ISTVÁN

130 Munkásasszony, terrakotta Eladó

GÁL ISTVÁN

131 Tavaszi zsongás, pasztell 6500.—
132 Maya, olajtemp. pasztell 10000.—

GEBHARDT BÉLA

133 Városházi romrészlet, vízfestmény 2800.—
134 A koldús, vízfestmény 2800.—

GERENDÁSSY GYÖRGY

135 Délibáb, vízfestmény 1300.—
136 Szérüskert, vízfestmény 1200.—

† GOLDMANN GYÖRGY

137 Női fej, fehér műkő —.—
138 Női fej, fehér műkő —.—
139 Dombormű —.—

GÖMÖRI RAIDL IDA

140 Ülő nő, olajfestmény 8000.—

GRABER MARGIT

141 Csendélet, olajfestmény 2000.—
142 Anyám, olajfestmény 5000.—

GYARMATHY TIHAMÉR

143 Távozó madarak, olajfestmény 7000.—
144 Vihar előtt, vizfestmény 2000.—

GYŐRY DEZSŐ

145 Leányka, gipsz, bronzban 60000.—

H. MATTIONI ESZTER

146 Önarckép, tempera 15000.—
147 Tisza, tempera 20000.—

HANTAI SIMON

148 Figura, pasztell 3000.—
149 Csendélet, vizfestmény 2000.—

HARGITTAI PÁL

150 Vizparton, tusrajz 800.—
151 Gyümölcsfák, tusrajz 800.—

HÁY KÁROLY LÁSZLÓ

152 Kakas a szemétdombon, olajfestmény 10000.—

HEGEDÜS LÁSZLÓ

153 Nappal, vizfestmény 4000.—
154 Derü, vizfestmény 4000.—

HERMANN LIPÓT

155 Parasztudvar, olajfestmény 1800.—
156 Falusi utca, olajfestmény 1800.—

HRABÉCZY ERNŐ

157 Alföldi udvar, olajfestmény 10000.—
158 Gyuri uzsonnát kap, olajfestmény 8000.—

ILLÉS ÁRPÁD

159 Csendélet, vizfestmény 3000.—
160 Felvidéki táj, olajfestmény 9000.—

ILOSVAI VARGA ISTVÁN

161 Öregasszony, olajfestmény 5000.—
162 Utca kúthúzó emberrel, olajfestmény 7000.—

IRÓ GYÖRGY

163 Apám, vizfestmény 600.—

IVÁN SZILÁRD

164 Rajzok Eladó

JÁRITZ JÓZSA

165 Tengerpart, olajfestmény 2000.—
166 A nagy fa alatt, olajfestmény 2500.—

K. SZABÓ N.

167	Kissvábhegyi kilátás, olajfestmény	4000.—

KASZNÁR ARANKA

168	Szentendrei házak, krétarajz	2000.—
169	Játék a fák között, olajfestmény	2000.—

KÁKONYI ISTVÁN

170	Pihenés, vizfestmény	3000.—

KELEMEN EMIL

171	Lovak hiddal, olajfestmény	6000.—
172	Önarckép, olajfestmény	8000.—

KEMENES BÉLA

173	Külvárosi kocsmában, vizfestmény	1500.—

KERÉNYI JENŐ

174	Danaida, terrakotta	5000.—
175	Menekülő, terrakotta	4000.—

KLIE ZOLTÁN

176	Tisztás, olajfestmény	12000.—
177	Madaras nő, olajfestmény	10000.—

KLIENÉ RÓNA KLÁRI

178	Leány virággal, krétarajz	5000.—
179	Baranyai szőllők, pasztell	10000.—

KLING GYÖRGY

180	Krisztina körut, tempera	17.000—
181	Fej, olajfestmény	16000.—

KMETTY JÁNOS

182	Vörös kancsós csendélet	15000.—
183	Dombok, olajfestmény	12000.—

KOFFÁN KÁROLY

184	Vázlatok, tusrajz	5000.—
185	Kompozició, tempera	5000.—

KOMJÁTI GYULA

186	A Sashegy viharban, tempera	1200.—

KONDOR GYÖRGY

186a	Zugló, vizfestmény	Eladó

KORNISS DEZSŐ

187	Tavaszi délelőtt, pasztell	Nem eladó
188	Puszta, olajfestmény	5000.—

KOVÁCS MARGIT

189 Kisleány, terrakotta —.—

KÖVESI ALBI

190 Pihenő, olajfestmény 5000.—

KUNVÁRY LILLA

191 Sándor Imre arcmása, gipsz 5000.—
192 Salamon professzor arcmása, gipsz 5000.—

KÜHNER ILSE

193 Tájkép, rajz 1000.—
194 Sárgaruhás nő, olajfestmény 6000.—

LÁZÁR SÁNDOR

196 Somodori udvar Magántulajdon

LENGYEL G. GÉZA

197 Hegyi falu, olajfestmény 4000.—

LORBERER ANNA

198 Gyülekező fellegek, olajfestmény 10000.—
199 Csendélet, olajfestmény 6000.—

LOSSONCZY TAMÁS

200 Kompozició, olajfestmény Eladó

LÓRÁNT ERZSÉBET

201 Tüntetés, tusrajz 4000.—

MAROSÁN GYULA

202 Város, olajfestmény 5500.—

MAROSÁN LÁSZLÓ

203 Anya gyermekével, gipsz Eladó
204 Olvasó nő, bronz Eladó

MARTYN FERENC

205 Rajz (1935) —.—
206 Rajz (1935) —.—

MÁGORI VARGA BÉLA

207 Munkások a viz partján, olajfestmény 15000.—

MÁRFFY ÖDÖN

208 Tájkép, olajfestmény 25000.—
209 Csendélet, olajfestmény 20000.—

MEDGYESSY FERENC

210 Orosz katona, bronzban 12000.—

MEDVECZKY JENŐ

211 Nyári csendélet, olajfestmény 15000.—
212 Sappho, tempera 12000.—

MELLER ÁGNES

213 Virágok, vizfestmény 1800.—

MENYHÁRT JÓZSEF

214 Festő állvány előtt, grafika 300.—

MÉSZÁROS LÁSZLÓ

215 Munkás asszony, bronz —.—

MIHÁLTZ PÁL

216 Csonkolt fák, olajtempera 8000.—
217 Elhagyott udvar, olajtempera 8000.—

MIKOLA ANDRÁS

218 Tájkép, olajfestmény Eladó
219 Tájkép, olajfestmény Eladó

MIKUS SÁNDOR

220 Női akt, bronz —.—
221 Assisi szent Ferenc, bronz —.—

MOLNÁR RÓZA

222 Pesti háztetők, olajfestmény 5000.—

MÓRICZ MARGIT

223 Ebéd a mezőn, vizfestmény 3000.—

MORZSA MORCHARDT GYULA

224 Petőfi, bronz 5000.—

MUZSLAI KAMPIS MARGIT

225 Erdély, vizfestmény 2500.—

NAGY ÉDIT

226 Vízhordók, tempera 3000.—

NÁDAS JÓZSEF

227 Tájkép, vizfestmény Eladó
228 Szines rajz Eladó

NOLIPA ISTVÁN PÁL

229 Konyharészlet, olajfestmény 10000.—
230 Szobasarok, rajz 4000.—

NOVOTNY EMIL RÓBERT

231 Tájkép, olajfestmény 6000.—
232 Tájkép, olajfestmény 6000.—

OROSZ PÁL

233 Önarckép, tempera 1500.—

OELMACHER ANNA

234 Generációk, linoleum-metszet 1500.—
235 Töprengés, linoleum-metszet 1000.—

ŐSZ-NEMES GYÖRGY

236 Favágó, gipsz 5000.—

P. BAK JÁNOS

237 Parasztok, olajfestmény 10000.—
238 Villamoson, olajfestmény 5000.—

† PAJZS GOEBEL JENŐ

239 Tájkép, pasztell Eladó

PAP GÉZA

240 Tabán, olajfestmény 4000.—
241 Vitrin, olajfestmény 4000.—

PAP GYULA

242 Dinnyés csendélet, olajfestmény 12000.—
243 Aratás, olajfestmény 35000.—

PERLROTT CSABA VILMOS

244 Csendélet és olvasó nő, tempera 15000.—
245 Szobor csendélet, olajfestmény 10000.—

PETRI LAJOS

246 Szabó Dezső, gipsz 8000.—
247 Kőhordó, gipsz 12000.—

PIRK JÁNOS

248 Vázlat, tempera 1500.—

PITUK JÓZSEF

249 Tusrajz 4200.—

POHÁRNOK ZOLTÁN

250 Tél Zebegényben, vízfestmény 4000.—
251 Önarckép, olajfestmény 7500.—

PUSZTAI ERZSÉBET

252 Délután, pasztell 3000.—

R. GÁBOR MARIANNE

253 Édesapám, olajfestmény — Eladó
254 Műteremsarok, olajfestmény — 12000.—

RAÁB ERVINNÉ

255 Kertész bojtár, pasztell — 2000.—

RAFAEL VIKTOR

256 Patak partján, vizfestmény — 10000.—
257 Ritmikus hegyek, tusrajz — 3000.—

RÁKOSI ÉVA

258 Sapkás gyermek, relief — Nem eladó

REDNER RENÉE

259 Három tusrajz — darabja 1500.—

REDŐ FERENC

260 Külváros, olajfestmény — 5000.—
261 Erdei út, olajfestmény — 3000.—

RÉVAI MÁRIA

262 Leányfej, vizfestmény — 800.—
263 Szobában, pasztell — 3000.—

ROMÁN GYÖRGY

264 Kompozíció-vázlat, pasztell — 2000.—

RÓNAI GÉZA

265 Táj, pasztell — 10000.—

ROZSDA ENDRE

266 Végtelen, olajfestmény — 15000.—

S. SZŐGYI LAJOS

267 Áldott aki jő, tempera — 3000.—

SÁRDY KÁROLY

268 Ferencvárosi kis erdő, olajfestmény — 4000.—
269 Vizfestmény — 1500.—

SENYEI OLÁH ISTVÁN

270 Falusi feszület, olajfestmény — 8000.—

SÉTÉT JULIA

271 Tanulmányfej, gipsz — Eladó

SIKUTA GUSZTÁV

272 Városligeti tájkép, olajfestmény — 3000.—
273 Korsós csendélet, tempera — 3000.—

SPINDLER LASZLÓ

274 Gitárral, rajz — 2000.—

SUGÁR ANDOR

275	Tájkép, olajfestmény	6000.–

SCHALK LÁSZLÓ

276	Mozsártörő, rajz	1800.–
277	Konyhakép, rajz	1500.–

SCHÖNBERGER ARMAND

278	Csendélet, tempera	2000.–
279	Önarckép, vizfestmény	2000.–

SCHUBERTH ERNŐ

280	Csendélet, vizfestmény	5000.–
281	Csendélet, vizfestmény	5000.–

SZABÓ IVÁN

282	Pihenő, terrakotta	5000.–
283	Kofa, márvány	10000.–

SZALAY LAJOS

284	Tusrajz	1000.–
285	Tusrajz	1000.–

SZANDAI SÁNDOR

286	Férfi fej, bronz	6800.–
287	Labdázó fiu, bronz	50000.–
288	Anya gyermekkel, bronz	4800.–

SZÁNTÓ PIROSKA

289	Gerecse, pasztell	5000.–
290	Bivalyok, krétarajz	5000.–

SZENTIVÁNYI LAJOS

291	Reggeli fény, vizfestmény	3000.–
292	Világító udvar, vizfestmény	4000.–

SZIGETHY ISTVÁN

293	Március, olajfestmény	7000.–
294	Óvóhely, olajfestmény	12000.–

SZILVÁSY SIMON MARGIT

295	Móló, tempera	5000.–
296	Virágcsendélet, tempera	5000.–

SZŐNYI ISTVÁN

297	Pad, tempera	Magántul.
298	Ablakban, tempera	Magántul.

TAMÁS ERVIN

299	Szentendre, vizfestmény	1200.–
300	Táj, vizfestmény	1000.–

TORDAI SCHILLING OSZKÁR

301 Nehéz kereszt, rézkarc — Nem eladó

TÓTH B. LÁSZLÓ

302 Udvari részlet, tempera — 3000.—
303 Szabad sarok, tempera — 3000.—

TÖRÖK JÁNOS

304 Koldus, rajz — 1500.—
305 Vak, tusrajz — 2000.—

TÖRÖK JENŐ

305a Zebegényi út, olajfestmény — 20000.—

TÖRZS ÉVA

306 Fiu, olajf. — Eladó

UJPESTI FARKAS ALADÁR

307 Vitázó, terrakotta — Eladó

UNGVÁRI VEISZ TIBOR

308 Tükör előtt, vizfestmény — 1500.—

VAJDA JULIA

309 Csendélet, pasztell — Magántulajdon
310 Csendélet, tintarajz — 2000.—

† VAJDA LAJOS (1908-1941)

311 Fej, tusrajz — Eladó
312 Fej, pasztell — Eladó

VARGA OSZKÁR

313 Női fej, terrakotta — 8000.—
314 Férfi fej, bronz — Magántulajdon

VAS ELEMÉR

315 Virágok, olajfestmény — 20000.—
316 Interieur, olajfestmény — 20000.—

VASZKÓ ERZSÉBET

317 Férfi fej, pasztell — 8000.—

VEDRES MÁRK

318 Álló nő, bronz mag. tul. másodpéld. — 20000.—
319 Fesülködő nő, bronz — 10000.—
320 Pihenő sportoló, bronz — 8000.—
321 Fürdőző nő, másodpéldány — 10000.—
322 Ivó férfi, bronz — 12000.—

VESZTRÓCZY MANÓ

323 Balatoni táj, olajfestmény — 8000.—

VÉN EMIL

324	Pihenés, olajfestmény	4000.—
325	Kis leány, olajfestmény	4000.—

VÖRÖS GÉZA

326	Tájkép, olajfestmény	Eladó
327	Önarckép, olajfestmény	Eladó

VUJOVICH IRMA

328	Virágok, olajfestmény	7000.—

WIENERNÉ GÁBOR ELLY

329	Tájkép, olajfestmény	2000.—

Z. GÁCS GYÖRGY

330	Csendélet, olajfestmény	4000.—

ZÁDOR ISTVÁN

331	Út a holt Tiszához, tempera	20000.—
332	Bernáth Aurél munka közben, olajf.	20000.—

ZEMPLÉNYI MAGDA

333	Idill, olajfestmény	10000.—

F. k. Bende János — Vészi és Stein nyomda

Illés Árpád festőművész

Éneklő festék

(Illés Árpád győri kiállítására)

Egyszer — lemászni készülve épp a tetőről — egy bádogosmunkás bepillantott Illés Árpád budapesti műteremszobájába. Megkérte a festőt, hogy közelebbről is megnézhesse a számára érthetetlen, de vonzó képeket. Illés Árpád hosszan elbeszélgetett az ablakon át érkezett műélvezővel, s boldoggá tette őt a munkás kíváncsisága. E beszélgetés nyomán jutott el Illés Árpád — aki nemcsak festőnek kiváló, hanem pedagógusként is az — Csepelre, ahol sereg előadás, beszélgetés során segítette az érdeklődőket, hogy elfogulatlanul és (kisebbrendűségi érzésből fakadó) elfogultság nélkül találkozhassanak művészettel, szembesülhessenek képekkel.

Foglalkozás — képzettség —, iskolázottságbéli különbségek gyakran lényegtelenné válnak, ha a művészet erőivel kerülünk szembe. Bárki érezheti (épp korunk művészetével találkozva) elfogódottságát, szorongását — akár az a bádogos, aki a számára ismeretlenre emelte figyelő tekintetét. De festményhez, vershez, zenéhez mindig is ez a szerény, elfogulatlan, a hamis beidegzettség nélküli — ám figyelő — magatartás nyit utat. Mert nincs okunk a szorongásra, inkább a nyílt szív és értelem örömével kell megállnunk egy-egy kép előtt.

Illés Árpád Győrött élt fiatal korában, akárcsak Borsos Miklós. Két éve kedves napokat tölthettünk el együtt a városban, a Cigánylapos öreg házai közt, ahol első képeit festette.

Nem véletlen, hogy Győr városának (s az ide vonzó emlékeknek) hívására én is gyakran örömmel tapasztalhatom: ez a város szívesen hoz áldozatokat, hogy múltját megbecsülve, gyümölcsöztesse annak értékeit a jelenben és a jövő számára. Illés Árpád képei helyükön vannak ebben a — szellemiekben fölgyorsulva gazdagodó — városban. Hűség ez; tájhoz, elődökhöz, halottainkhoz, gyermekeinkhez. E mély erőkkel meghatározott adottságok kötnek össze költőt, muzsikust, festőt korunkkal — ami csak egy pillanat.

A művészet természetesen táplálkozik saját korából, anyagát onnan meríti, de nemcsak korát fejezi ki. A barlangrajz épp oly jó, mint valamelyik Picasso rajz. A művészet egésze mégis egyre több, bonyolultabb, gazdagabb. A művészet *van*, ahogy Illés Árpád egyik nyilatkozatában mondta. Nem tudom: a festészetben járatos szakemberek úttörően modernnek vagy konzervatívnak tartják-e őt. Azt tudom (tőle), meri vállalni, hogy valami szépet hozzon létre. Hisz abban, hogy a rend (színek, formák, arányok életből fakadó élete) a festmény novellisztikus megnyilvánulások nélküli valóságában sugárzásra képes, s ebben a sugárzásban súlyos és szép mondanivaló feszül.

Illés Árpád baráti módon, de főleg művészete szellemében jó társa korunk nagy költőinek, zenészeinek. Erről egész életműve szól beszédesen. Nemcsak a Weöres-kötetek (a Tűzkút, a Merülő Saturnus) címlapjai, nemcsak Durkó vagy Kadosa hanglemezeinek borítói. Illés Árpád szereti a kortárs zenét, költészetet, figyel rá, sőt Bartók, Stravinsky szinte mérték és mintaadó inspirátora is. Képeit épp ezért nem az irodalmias, a tematikus úton közelíthetjük meg jól.

Debussy nem címeket írt híres zongora-prelűdjei fölé, hanem a darabok után a lap aljára jegyzett egy-egy — vagy néhányszavas — mottót cím helyett. Hasonló módszert követ Illés Árpád. Címei (noha ritkán konkrét témára is engedik a nézőt asszociálni) nem a műélvező dolgát könnyítik meg, inkább a katalogizálás munkáját. Tehát a címek csupán jelzések. Hiszen a képek mondanivalói — akár a zenéé vagy a versé — nem magyarázatra várnak, hanem magyarázatai a másképp el nem mondható tartalmaknak.

A látszólagos „történéshiány" Bartók Béla Mikrokozmoszában és az Illés-képekben számomra nyilvánvalóan hasonlítható. Mert rá is alkalmazhatom, amit Mészöly Miklós Bartókról mond: „Reális elvontságok; matematikával ökonomizált lírai jelzések"? — „a kristályszerű elrendezettség lírája"? — Igen: a zene szigorú szerkezeteit ismerjük fel Illés Árpád képteremtő művészetében is. E táblaképeken, amelyek egyébként vonzóan szerepelhetnének akár díszítőelemként is nagy felületen, freskóként mozaik-, gobelin-, vagy üvegkép-változatokban...

Az anyagnak, (sőt magának a festéknek) régi mesterekre emlékeztető tisztelete; a mesterség józan nyugalma jellemzi Illés Árpád festői gondolkodását. Nem kívánhatok jobbat: éljünk e képek tiszta sugárzásában, lássuk és halljuk (elvont formájukból hozzánk szóló) zenéjüket, beszédes dallamvilágukat! Szeretettel ajánlom e képeket a rendjükben gyönyörködni képeseknek, a műértőknek épp úgy; mint a véletlen, de fogékony műélvezőknek.

Czigány György

Élet és Irodalom, Bp. 1980. febr. 16.
XXIV. évf. 7. sz. 12. lap.

A tuloldalon lásd: Kosnás Roland: "Plakátterv" c. rajzát.

Kosnás Roland

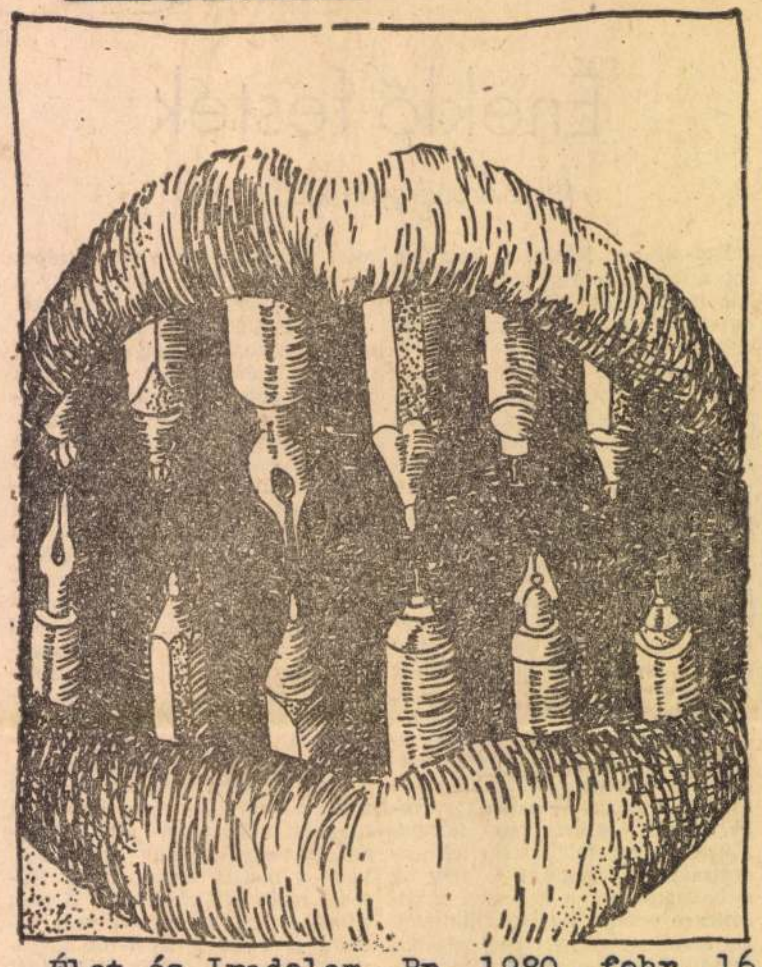

Élet és Irodalom, Bp. 1980. febr. 16.

Kosnás Roland: Plakátterv

XXIV. évf. 7. sz.11. lap.

Embert nyelvéről...

■ *Kossa János: Nyelvünk fűszerszámai (Gondolat, 379. old.);*

Tanulmányok a regionális köznyelviség köréből

(Akadémiai, 146. old.)

Nem tudunk magyarul. Nem ismerjük anyanyelvünk legelemibb szabályait sem. Szóban éppúgy, mint írásban, a legelképesztőbb hibák sorát követjük el. S. O. L. (= Save our language!), mentsétek meg nyelvünket.

Kossa János kitűnő könyvének olvasása közben szinte „nyelvvilágvégi" hangulatba zuhanok. Hát már senki sem tud magyarul?! Nem, nem egészen így van. Sokan tudnak, beszélnek és írnak is szépen. Javító szándékban, tettben sincs hiány. Napilapjaink nyelvhelyességi, nyelvészeti rovata, a századik évén túl levő, patinás Magyar Nyelvőr, a nemrég alapított Édes Anyanyelvünk (mely eddig háromszor jelent meg), a Rádió, a nyelvhelyességi cikkeket tartalmazó kötetek sora, mind azt a nemes célt tűzte maga elé, hogy javítson nyelvünkön. Egyúttal azonban azzal a kellemetlen tanulsággal is szolgál. Érdekesek, már összehasonlító kontrasztív vizsgálatok esetleges témáiként is, azok a nyelvi hibák, amelyek a kétnyelvűség következtében keletkeznek, amikor az idegen nyelv szolgál mintául az anyanyelv számára.

★

Nem csupán a szakemberek számára érdekes a Nyelvtudományi Értekezések jubileumi, 100. kötete, a *Tanulmányok a regionális köznyelviség köréből*, amelyet *Imre Samu* szerkesztett.

A regionális köznyelv kutatása új ága a nyelvtudománynak, az utóbbi esztendőkben van kibontakozóban. Hazánk lakosságának túlnyomó része valamilyen átmeneti nyelvi állapotot beszél, amelyet regionális köznyelvnek neveznek. A regionális köznyelv átmenet a nyelvjárás és a köznyelv között. Kialakulását elősegítette a nemzeti nyelv létrejötte, megszilárdulása. A nemzeti nyelv integráló erőként hatott nyelvjárásainkra, tudjuk meg *G. Varga György*nek a kötetben közölt tanulmányából. A regionális köznyelv létrejöttét azonban nagymértékben előmozdította az emberi tevékenység területeinek gyarapodása is. Hazulról hozott

Ihász Irén festőművész

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 DEC 8-

Vas Népe

1021

— CELLDÖMÖLKÖN a kemenesaljai Művelődési Központban ma délután 5 órakor nyílik meg Ihász Irén, Rómában élő celldömölki születésű festőművésznő kiállítása. Megnyitó beszédet Balázs Rudolf, a nagyközség tanácsának elnökhelyettese tart. A tárlat december 22-ig várja az érdeklődőket.

rópa könyvkiadó is, amely az idén a versenyben javasolt művek közül tizet új kiadásban megjelentetett. Az iro-

1021
Illés Árpád
festőművész

Kid. 1980. jan.

KÉPZŐMŰVÉSZETI NOTESZ

TOLNAI OTTÓ

ILLÉS ÁRPÁD

Budapesten, egy egész délután, Illés Árpád-képeket néztem: sok újat a műterem állványán váltogatva és régieket is a lakás nemcsak festményekkel zsúfolt falain. Örültem, hogy ilyen „testközelbe" kerülhettem e képekkel (még fonákjuk is érdekelt), hogy végre az Illés Árpád-i tengerfenék flórája és faunája közé ereszkedhettem, de a műterem más pontjai is vonzottak: a sok-sok hanglemez, az a kolompokkal teli hangszerasztalka, amely a nemrégi földrengést oly hangosan jelezte, a Weöres Sándor-verseskötetek sora a könyvespolcon stb. stb.

Magamban két nagy korszakra osztottam munkásságát: a korai figurálisra és a szintén két részre tagolódó absztrakt-szürrealista — a mély, sokszorosan áttört, a festés folyamatának nyomait is őrző anyagszerűbbre és a letisztult, kivilágosodott, bölcs, anyagtalan legújabbra.

A korai munkákat most láttam először, de Weöres Illésről írt kis remeklésének köszönve már évek óta velem van közülük az egyik — többször hivatkoztam is e leírásra, mint a képzőművészeti kritika ideális példájára: „Élénken emlékszem egy régi képére: — írja Weöres falusi fabudi deszkaajtajának támasztott söprű; az ajtó sötétre barnult, és előtte a sárga szalmasöprű szinte ragyogott, világított, Nap-szerű élőlénnyé változott, mint a halálnak támaszkodó élet."

Szürreális világ volt már az is, hiszen ilyen csönd, ilyen súlytalanság, harmónia csak az álomban lehetséges. René Clair számomra oly kedves és fontos korai filmjei is eszembe jutottak e képek előtt.

Itt valami nagy vihar készül, mondjuk, vésztjósló ez a csönd, ez az irreális lebegés már valami *más* mágneses teret jelez. És tényleg: gyökeres változás történik, „felrobbannak" képei, és megszületik az egyik legnagyobb magyar szürrealista festő.

„Amint látni — mondja — 50 éves koromban kezdődött ez a belső világteremtés: jelképek, zenei asszociációk, természeti képek és népmű-

vészet hatásának a bonyolult, de mindig lemérhető kölcsönviszonyából."

„Absztrakt-szürreális korszakának munkái különös egységet, egészet, egy végtelen frízt, zenei folyamatosságot képeznek: a tengerfenékről emelkedünk a Nap felé — és a lila után most a sárga dominál.

Bencze László találta tán meg a legpontosabb kifejezést: *trópus* (— mindenesetre magyar trópus, teszi hozzá).

A lakásban sétálva, még nem ismerve Bencze írását, egy nagy vad falra szögezett bőre alatt én is közel voltam már e kifejezéshez. Marc nevét említettem — és most megemlíteném még „a legszürrealistább" festő, Miro és a jugoszláv Petlevski nevét is, bár elgondolkodtatott a Kerékgyártó István által említett Gorky is, akinél, mint Breton mondja, „először jelentkezik kriptogramként a természet".

Állandóan új képeket akarok látni, hátha sikerül megoldanom az Illés Árpád-i rejtélyt, de hiába, nem sikerül megtalálnom, hol, miből is szabatnak, honnan is irányíttatnak ezek a heterogén, nyugodtan mondhatjuk, abszolút heterogén formák, nem tudom megtalálni, hogyan és hol fogja össze ezt a sosem nyugvó színességet. Pedig valahol itt a fókusz, a centrum.

Minden motívum, leveles vagy tüskés forma szétfelé tart, mégis valami tojásdaddá rántja össze őket. A csap végén csüngő vízcsepp kohéziója ilyen hihetetlenül erős...

Páratlan naivitás, heterogenitás, lazaság, amely egy megleshetetlen pillanatban következetes, immár évtizedek óta azonosan tudatos gesztus által egyneművé varázsolódik.

Ha van anyaga e tojástemperával készített képeknek, akkor az egyértelműen zenei.

Igen, nem véletlenül említettem a sok lemezt, a zenét. Ott-tartózkodásom alatt pl. csengett a telefon, és Kurtág jelentette be magát.

Úgy hozta a véletlen, hogy a látogatás után modern magyar zeneszerzők lemezei között válogattam — nagy meglepetésemre a legtöbb lemez tasakján Illés Árpád-festmény!

„Munkáim kifejezetten zenei ihletésűek", nyilatkozta. Mi most hozzáfűzhetjük: ez az ihletés oly mély és autentikus volt, hogy az új magyar zene egyik kútfőjévé válhatott.

Igen érdekes lenne pl. Durko Magyar rapszódiáját (melynek „gyorsan mozgó, melizmatikus, sőt improvizatív karakterű fafúvós szólamait és éretten pompázó zenekari színeit" emelte volt ki a kritika) összevetni a lemez tasakján levő Illés-képpel...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Árpád

REFORMÁTUSOK LAPJA

1963 MAR 10

1021

Művészi képek — a szépség ablakai

Illés Árpád festőművész alkotó otthona fönt fészkel egy pesti nagy ház utolsó, ötödik emeletén. Úgy tetszik: szinte közelebb az éghez, mint a földhöz. Ragyogó, hatalmas ablakából a fal is, meg a mennyezet is kitelik. Hogy szökik be a napsugár! Hogy bújócskázik a pompás dísznövények élő rácsai közt!

Tavaszi nagy kiállítására válogatja össze alkotásait a mester. S nagyon-nagyon örülök, hogy tanúja lehetek e szép foglalatosságnak.

A festményeket nézvén, mesevilág ablaka tárul: emberi jellemet öltött fák erdeje, zubogva gyöngyöző csuda-kék forrás, sejtelmes álombeli vidék tűzgallyas lombokkal int felénk. Majd a „varázsló asztala" lep meg színköltészetével... Újabb kép: karácsonyi emlékek elővilágítása a gyermekkor tündé távolából... Jaj, most szívszorító látomás: táj — atomtámadás után. A kiégett, letarolt világ észveszejtően rendetlen rendje megdöbbentő színekben... Megint derűsebb, bizakodóbb lélegzetvétel. — „Ezt látják a világűr utasai". ...Szédületes, fényévnyi terek-távolságok néhány négyzetcentiméteres síkba zártan. Ámde nemcsak a nagymindenség belső-látásban megragadott színes képe: a paranyok kristályvilága is dús szépségében tárulkozik elő Illés Árpád képein — a szív nagyítója alatt.

— De jó, hogy tavasszal a Csók István Galériában a nagyközönség is megnézheti e remek képeket!

*

Széttekintgetek a műteremben. Patinás szobrok, tornyosuló könyvek, sorjázó képek társaságában — sok kedves holmi közt — rábukkanok egy jókora lakatra. — Nyisd ki, ha tudod! — mosolyog a művész, és már adja is kezembe a kulcsot. Tünődve forgalom ezt a vasba-zárt titkot: — valamelyik középkori mesterlegény céhbeli remekét. Hosszas próbálkozás után — hopp! — a kulcslyuk kisajtaját nicsak: kinyitottam! De a závárzat teljes kikattintása végülis csak a házigazda segítségével sikeredett... Egy mellékesnek látszó, kovácsolt díszt kellett oldalra szorítani a lakat hátlapján. Ekkor „fogott" a kulcs; egyébként csak üresen kavart körbe-körbe.

*

Ahogy elnézem az elmés nyílózáruló alkalmatosságot, arra gondolok: íme, nem más ez, mint tulajdonosának „mestersége címere". Igen, valahogy így vagyunk a művészettel is, — legfeljebb az első lépés sikerül „magától". Mindenkinek van ilyen, olyan nézete, ítélete a műalkotásokról. Velünkszületett ízlésünk azonban pallérozásra szorul. Mesternek is bele kell avatkoznia nevelésünkbe, hogy ami kezdetben ösztönös volt, végül megtisztulva, megérlelődve tudatossá váljék.

Van a szépségnek olyan törvénye, amiről szóban csak dadogni lehet. Az avatott művész azonban ihletében ezt — a színek és a formák anyanyelvén — nem csak elmondja, hanem meg is verseli. S hogy ennek tanúja lehettem, ezért érdemes volt fölkapaszkodnom e minden értelemben magasan rejtező műterembe.

H. F. I.

Istentiszteletek rend

BUDAPEST

Baross tér: 9, fél 11 és 7. — **Buda:** Haypál Béla, 6 Sütő István. — **Budafok:** 10 és 6. — **Albertfalva:** 8. — **Kelenvölgy:** 10. — **Budahegyvidék:** 9 Czövek Olivér, 10 dr. Finta István, 6 Czövek Olivér. — **Csaba utca 3:** fél 11 Konkoly Iván. — **Diana út 17:** 10 és 11 Mirtse Árpád. — **Csepel:** 8 és 9 Bajusz Ferenc, 10 és 5 dr. Szabó Géza. — **Csepel-Királyerdő:** 8, 9 és 10. — **Kalamár utca 279:** fél 9. — **Csillaghegy:** 10 és 5. — **Frangepán utca:** 10 dr. Kiss Sándor, 5 Farkas Eszter. — **Váci út 129:** fél 10 Nagy Kálmán. — **Gorkij fasor:** 10 Uray Géza, 6 P. Tóth Lajos. — **Vörösmarty utca 51:** 10 Dobos János. — **Józsefváros:** 9 Molnár András, fél 11 Kovács Bálint, 6 Molnár András. — **Rákóczi út 57:** 10. — **Kálvin tér:** 10 dr. Kenéz Ferenc, fél 12 Pap Ferenc, 6 Boross Géza. — **Kelenföld:** 9 Sebestyén Andor, fél 11 Hajdú Péter, 5 kátémagyarázat. — **Kispest-Központ:** 10 Kiss Ernő, 6 dr. Békássy Árpád. — **Kispest-Rózsa tér:** fél 11 Ablonczy Dániel, 6 Hajdú Péter. — **Kispest-Wekerletelep:** 10 Horváth Tivadar, 5 Tóth Béla. — **Klauzál tér** (Gyulai Pál utca 9): fél 11 és 7. — **Kőbánya:** 10 Gottfried Schautschick, 6 Kara Pál. — **Pongrácz-telep:** ¼11 Matos János. — **Külső-Józsefváros:** fél 11 dr. Domján János, 5 Héder László. — **Külső-Kelenföld:** fél 11 Fazekas László, 6 Somogyi Pál. — **Németvölgyi út 139:** fél 11 Somogyi Pál. — **Külső-Üllői út:** 10 és 6 Parragh Sándor. — **Mátyásföld:** fél 11. — **Árpádföld:** fél 10. — **Nagytétény:** 11 Karsay Ferenc, 7 Marosi Bálint. — **Baross Gábor-telep:** 9 Karsay Ferenc. — **Nagyvárad tér:** 10 dr. Patay Pál, fél 7 dr. Berta Barna. — **Gubacsi út 91:** fél 10 Szabó Lajos. — **Óbuda:** 9, 10 és 6. — **Pasarét:** 10 dr. Joó Sándor, 6. — **Pesterzsébet-Klapka tér:** 10 Kovács József, 5 Benkó Károly. — **Pesterzsébet-Központ:** 10 Takaró Károly, 6 Nagy Sándor. — **Pesterzsébet-Szabótelep:** 10 és 6 Benkő Barna. — **Torockó utca 20:** 11 dr. Muzsnay László. — **Pesthidegkút:** 10 és 5 Hegyaljai György. — **Pestimre:** 10 és 5 dr. Székv Endre. — **Pestlőrinc-Erzsébettelep:** 10 és 6 Nagy Gyula. — **Pestlőrinc-Ganzkertváros:** 10 és 5 dr. Makay Miklós. — **Pestlőrinc-Kossuth tér:** 10 és 6. — **Pestlőrinc-Szemeretelep:** 10 és 7 Pócs Lajos. — **Pestújhely:** 10 és fél 7. — **Pozsonyi út:** 10 Szúdy Nándor, 6 Dombrádi Nagy László. — **Rákoscsaba:** fél 9, 10 és fél 6 Oros László. — **Rákosfalva:** 9 és 10 Hegyi Füstös István, 6 Nagyaitai Imre. — **Rákorhegy:** 9, 10 és **lota-Óváros:** 10 és 5 Faragó Tibor. — **Régi Fóti út 75:** 10 és 5 dr. Fekete Lajos. — **Rákospalota-Újváros:** 10 és 5. — **MÁV-telep** (Széchenyi utca): 9 és 4. — **Rákosszentmihály-Sashalom:** 10 Biró Béla, 6 Pánczél Tivadar. — **Soroksár:** 10 és 6 dr. Galambos József. — **Újtelep:** 10. — **Szabadság tér:** 10 Karsay Dezső, 6 Szombathy Gyula. — **Törökőr:** 9 és 10 Szemenyei Sándor (úrv.), 6 Kovács Lajos. — **Újpest-Belsőváros:** 10 és 7. — **Újpest-Újváros:** 8 dr. Gyökössy Endre, fél 11 Szente Péter. — **Zugló:** 9 és 10 Vízaknai Tamás, 5 Szemenyei Sándor.

DEBRECEN

Nagytemplom: 8 dr. Tóth Kálmán, 10 dr. Bartha Tibor, fél 12 Szalkay Kázmér, 6 Tankó István, 7 Szalkay Kázmér. — **Kistemplom:** 9 Balogh Tihamér, 11 dr. Farkas Pál, 6 Balogh Tihamér. — **Kossuth utca:** 10 Kulcsár Dezső, 4 Kéki Imre. — **Árpád tér:** 9 és 4 Rédei József. — **Mester utca:** 9 (úrv.) és 6 Magyar Lajos. — **Ispotály:** 10 és 4 Zsíros József. — **Homokkert:** 10 és 6 Erdei Károly. — **Csapókert:** 10 és 5 Kiss Antal Jenő. — **Szabadságtelep:** 10 és 6 Nagy Sándor. — **Kerekestelep:** 10 Madarász József, 5 Kántor József. — **Nagyerdő:** 11 Elias József, 4 Kiss Lajos. — **Széchenyi-kert:** 10 és 5 Szathmáry Sándor. — **Nagy Sándor-telep:** 9 Kovács Tibor. — **Ondód II:** 11 dr. Rápolty Árpád. — **Kunpálhalma:** 2 dr. Rápolty Árpád. — **Pipóhegy:** 11 Birinyi János. — **Állóhegy:** 1 Birinyi János. — **Fáncsika:** 10 Dienes László. — **Diószegi út:** 2 Dienes László. — **Ebes:** 10 Illyés Péter.

MISKOLC

Alsóváros (Baross Gábor u. 3.): fél 9, 10 és 5 Kóris Lajos. — **Zsarnay-telep:** fél 3 Kóris Lajos. — **Avas:** 9 és 10 dr. Bartha Árpádné, 10 és 6 Daboczy István. — **Belváros:** fél 9, 10 és 6 Kovács Imre. — **Csabai kapu** (Dankó Pista u. 36.): fél 9, fél 11 és fél 6 Kádár Zoltán. — **Diósgyőr:** fél 9 Kígyóssy Dezső, 10 és 3 Benyhe Imre. **Diósgyőrvasgyár:** fél 9 és 10 Dózsa Molnár Dániel, 6 Csomós János. — **Felsőváros:** 9 Szilágyi László, fél 11 Fodor Lajos (úrv.), fél 3 és 4 Kolumbán Zoltán. — **Hejőcsaba:** 9, 10 és 3 Ablonczy L. — **Görömböly:** 9, 10 és fél 5 dr. S. Kis Zoltán. — **Mályi:** 2 és 3 dr. S. Kis Zoltán. — **Martintelep:** 10, ¼12 és fél 6 Tóth Gusztáv. — **Pereces:** fél 9 és 10 Kolumbán György. — **Csernalj:** 5 Kolumbán György. — **Szirma:** fél 11 és fél 3 [illegible] fél 5 Sep-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1963 MÁJ 10

Illés Árpád

CSEPEL

1921

Illés Árpád festőművész kiállítása

A Rákóczi út körengetegéből belépve, a Fényes Adolf-teremben sajátos, kicsit álomszerű világba érünk. Annak tűnik Illés Árpád festőművész kiállítása. Hadd tegyük mindjárt hozzá, hogy a csepeliek barátjának — és a csepeliek képzőművészek tanítójának — piktúrája szép eseménye képzőművészeti életünknek.

Selymesen zizegő kékek, a narancs és a vörös szemet pihentető-nyugtalanító színfoltjai és a fekete alaphangok valóban álomszerű világba vezetnek. Illésnél a fekete szín is oldó. Lorca mondotta a fekete hangokról, hogy duende — pajkos kobold, az igazi tehetség kézjegye — van benne. Illés fekete színei külön életet élnek. De kékjei is és mind, mind a többi színek. Van-e nagyobb dicséret ennél?

Témaválasztása meghökkent. Olykor játékos — mint a Misztifikáció, a Játék és a Hókusz-pókusz című képei —, de a legnagyobb, a legkomolyabb témákhoz is hozzányúl. Az ősanyagig, a végtelen térig eljut. Humanista mondanivalója is van: a megrázó erejű Atomháború képe ilyen. Mondjuk-e tovább? A nagy hal, háttérben a rozsdaszín égbolttal híven kifejezi Hemingway öreg halászának álmát. A tájkép fákkal — azok a fák levelek nélkül is élnek! — majdnem abszurdnak hat.

A nagy festők a szemükkel festenek. Illés a tudat alatti mélységekből felkavart élményeit egyéni látásmóddal fejezi ki. A legmegfoghatatlanabbat, a tovaillanót ragadja meg, hogy fegyelmezett és túlfinomodott ecsetjével rádöbbentsen: íme, milyen keveset tudunk önmagunkról! A szürrealizmusnak — Illés szürrealista festő — talán ez a legnemesebb hagyománya. Ezt fejlesztették tovább az irodalomban Éluard és Aragon, a festészetben Picasso. Illés is a realizmushoz vezető lépcsőkön jár.

Hajtun József

...k tág tere van

...műben

— Mit javasol a helyzet enyhítésére?

— Úgynevezett komplex intézkedések kellenének! A termelést, a havi programot ösz-sze kellene hangolni a munkaerő-igényléssel. De ettől még messze vagyunk. Az 525 főre elismert igényünket előbb 515-re mérsékelték, de ez a szám is illuzórikus, mert most is 13 fő hiányunk van. Hiányzik tehát a belső kooperáció. Hogy előbbre haladjunk, azt tesszük, hogy ötvözetenként *Nochta Zoltán* főtechnológus irányításával felmérjük a munkaerő- és gépi kapacitást. Elsőként az alpakkalemez-gyártást térképeztük fel —, egy hét múlva be is fejezzük a munkát — ily módon a tudományos-műszaki adatok segítenek a termelés korszerűsítésében. Mint mondottam, legszívesebben töröl-ném a túlórát.

Égető probléma tehát a túlóra kérdés a Fémműben. De nincs olyan kérdése a terme-

Homok a kenyérben

— *Nézzék azt a darab kenyeret. Kóstolják meg! Recseg-ropog az ember foga alatt. Itt vásároltam a csepeli 21 904. számú önkiszolgáló pékboltban.*

Panaszosunk a népi ellenőrzésnél tett bejelentést. Ennek nyomán vizsgálat indult. A Fővárosi Sütőipari Vállalat laboratóriuma megállapította: jelen esetben nem a sütöde, hanem a malom hibáztatható. Őrlésnél homokkal szennyeződött a kenyérliszt.

Intézkedett a Fővárosi Tanács Élelmiszeripari Igazgatósága. Elrendelte, hogy a malmokból a sütőipar-nak szállított lisztet fokozott gonddal ellenőrizzék. Egy-egy szállítmányból adott esetben vegyenek lisztmintát.

Eltelt egy hónap. Azóta egyetlen csepeli nem ízlelt homokot a kenyérben. Ebe-rebb a malom, a kereskedelem. Jobban vigyáz a

Illés Árpád festőművész kiállítása

Dekoratív és színgazdag; — ez a két benyomás tudatosul bennünk először Illés Árpád festőművész képeit nézve a Fényes Adolf teremben.

Az 50-es évek derekán járó művésznek ez az első gyűjteményes kiállítása, nem véletlen tehát a bemutatott művek egységes hangja, kimunkált, érett stílusa. S ha ez bizonyos értelemben jó is, az életmű egészét tekintve leszűkítő.

Illés Árpád sajátos festői világot épített fel; magával küzdve azonban ebből a világból kimaradt egy tágabb horizont, az élet kicsiny és nagy, új hétköznapokat teremtő harca. Képei álom és valóság határán mozognak. Sajátos kettősségük, az alaktalan ős-kaosz, s a racionális elme által teremtett geometrikus rend korlátot emel eléjük. Drámai összecsapás helyett szépen kidolgozott, fényes, színpompás felületeket kapunk.

A művész maga sem foglal egyértelműen állást egy-egy témája mellett. Olykor úgy érezzük, misztikus erőt tulajdonít az anyagnak, egy jelenségnek, vagy térnek. Máskor a kiemelés érdekében az ecset mellett körzőt és vonalzót is használ, mint például *Táj és geometria*, vagy *Játék* című képén.

Illés Árpád legsikerültebb munkái jobban kötődnek a valósághoz. Megrázó, a vízió erejéig felfokozott festménye az *Atomháború*, vagy a *Vulkán* narancsvörös színeiben felizzó, az emberi szenvedélyt is tükröző képe. A természet és a művész világában a tisztaságot, rendet jelképező geometria összhangját fejezi ki a *Kilátás az ablakból* című műve.

Érdemes felfigyelnünk munkáinak dekorativitására. Bemutatott falképtervei, *A nagy hal*, *a Szél*, kerámia-, és mozaiktervei, vagy a *Fák* érdekes, zöld-fekete színhatású gobelinterve jól érvényesülnek speciális rendeltetésű, nagy felületeken.

(sárvári)

1963 MAJ 21

MAGYAR NEMZET

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

és vidéki gyára
intézmények 30
gyet igényeltek
napokra és
tízezer műszak
meg a gazdag
got. Termész
megbeszélésekr
rült.

A *Kohó- és*
nisztérium na
csarnokában a
szerkiállításon
szorok, orvosok
Műszerügyi Int
társai, valamint
ügyi Minisztérium képviselői *tanulmányozták a kórházi és orvosi berendezéseket*, fel-
reléseket. Különösen felkeltette az érdeklődést *az új elektroencefalográf, amely az agyvizsgálatoknál nyújt segítséget*, így például az agydaganatok és egyéb agyi elváltozások megállapításánál.

Az orvosi műszerkiállítás sikere

A *Petőfi csarnokban* található a hordozható tüdőszűrő berendezés, amelyet *fél óra alatt bárhol fel lehet szerelni.* Hosszasan időztek az orvosok *az új sebészasztalnál*, amely rendkívüli előnyöket

gyel Népköztársaság
ti nagykövetségének kereskedelmi tanácsosa és *Szentaskó* Antal, a KPM Autófenntartó Ipari Tröszt vezetője üdvözölte a 14 gépkocsivezetőt. Ezt követően Wladislaw *Sybilski*, a lengyel MOTOIMPORT külkereskedelmi vállalat igazgatója köszöntötte őket. A többi között elmondotta, hogy *a zerani gépkocsigyár nemrég készítette el a százezredik Warszawa gépkocsit és ez Magyarországra került, Budapesten közlekedik.* Vezetőjének, *Csiki* Lídiának és váltótársának, *Angyal* Ferencnek, az Autótaxi Vállalat dolgozóinak, valamint a 150 000 kilométeres gépkocsivezetőknek jutalmul lengyel gyártmányú Blonie

Illés Árpád festő
1021

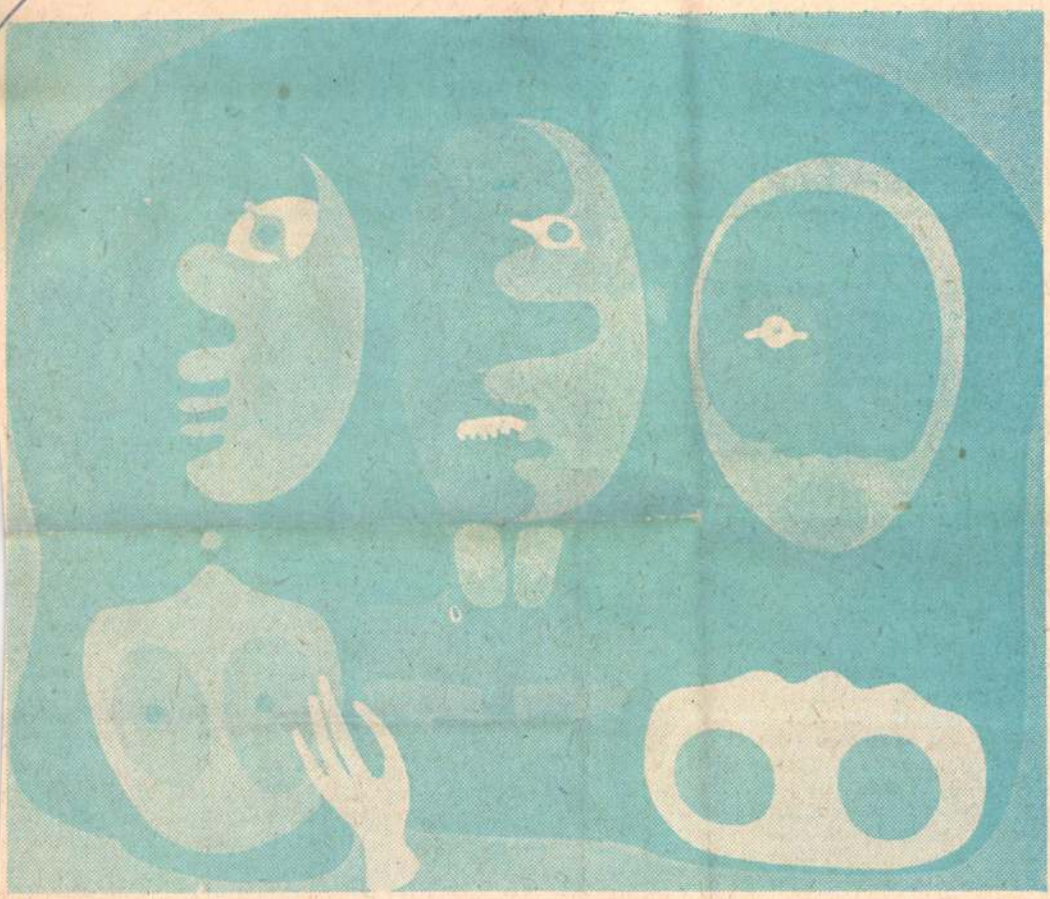

ILLÉS ÁRPÁD

BEMUTATOJA AZ E-GALÉRIÁBAN

Több évtizedes alkotóüzdelem letisztult eredményeit láthattuk ezen a bemutatón. A kiállított 11 kép ízelítőt adott a művész legújabb tevékenységéből. Illés Árpád a természetelvű ábrázolás talajáról indult, és sok lényeges fejlődési állomás érintésével jutott el a jelenlegi alkotó periódushoz. Frank János írja róla: „Valóságos vagy képzelt tájat vetít elénk, figurákat, fejeket, mindig az élő világot, de Illés saját törvényei szerint. A téma, a modell többnyire rejtett marad a képein, hol könnyebben, hol nehezebben tudjuk megfejteni a festő direkt mondanivalóját, s persze az a mondanivaló sem egy jelentésű mindig." A művész ars poetikája: „A valóság áttételeken keresztül megtalálható minden ecsetvonásom mögött, sokkal inkább, mintha természetelvű volnék."

A színekre épülő festészetben semmit sem bíz a véletlenre, ezért ez a modern művész nem használ műanyagokat, a Van Eyck-i recept szerint kevert tojástemperával dolgozik. E festék tulajdonságait kihasználó éles hatású színfoltok dekoratív hatásával, a formák mozgalmasságával kialakított kép, a dekorativitás és a dinamika ellentmondástól mentes összhangja.

Illés Árpád bemutatóján a mai magyar képzőművészet nagy hatású reprezentánsát láthattuk.

— SCHL —

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
A JÓVÓ MÉRNÖKE
Budapest

Nevezetes n

Elmondta: Kleofász M

1944 karácsonya Budapesten... A dátum és a hely mindenkiben amolyan félelemmel vegyes borzongást kelt. Aki átélte és végigfélte azokat a várakozással és rémhírekkel súlyosbított napokat, az legszívesebben elfelejtené. Aki meg később született, csupán a történelemkönyv lapjairól meg az elmondott történetekből kapott valamit, az kíváncsi. Hogyan történt, talán azt is ki lehet kutatni, mi miért és főleg: utána miképpen indult az élet.

Kleofász Mihály villanyszerelő harminchat éve dolgozik az egyetemen. Az itt eltöltött közel hétezer munkanapból mégis az a bizonyos december 24-e maradt meg legélesebben az emlékezetében...

— Németh István villanyszerelő kollégámmal találkoztam össze a műhelyben. Gyorsan kiderült, amire a legrosszabb álmainkban gondoltunk csak, az most igaz. A gazdasági igazgató elszelelt és nem is jött vissza. Az egyetemet megszállták a németek. Ketten voltunk bent az alkalmazottak közül. Én sem könnyen keveredtem ide. Német lőszerszállító kocsi meg szamaraskordé felváltva hozott, gyalogoltam is egy jó darabot. A biai hegyről visszanézve az etyeki domboldalon furcsa szekereket láttam. Egy német a foga között szűrte a szót és odamutatott: ruszkik!

Fél tíz tájban körbejárták az egyetemet. Az első német elkapta mindkettőjüket és megkérdezte: kifélék, mifélék, mit akarnak?

— Mondtuk, hogy villanyszerelők vagyunk. Erre kényszeríteni akartak bennünket, hogy azonnal javítsuk ki a megrongálódott vezetékeket. Mondtuk: nem megy, kevesen vagyunk, nincs szerszá-

ahogy ők mondták — „egy zsidóraktárból". Kleofász Mihály meg Németh István jobbnak látta eltűnni az egyetemről, csak azon tanakodtak: hova tegyék azt a rengeteg műszert, szerszámot, amit a villanyszerelő műhelyben halmoztak fel?

— A műhely végében egyszer valami miatt kiütöttünk két téglát a falból. Kiderült, hogy a két vastag téglasor között egy olyan egyszer háromméteres üreg rejtőzik. Utolsó portyánkon sikerült megcsapni két német sátorlapot. Ebbe csomagoltuk be nagy gonddal a volt- meg ampermérőket, az értékes szerszámokat és más műszereket. Mikor elkészültünk, a kis lyukon keresztül behelyeztük a két fal közti üregbe a csomagot. Maltert kevertünk és a friss nyomot piszokkal szűrkítettük, aztán ráragasztottunk egy nagy plakátot. Kikapcsoltuk az egyenáramot és hazafelé indultunk.

Kleofász Mihály ekkor már tudta, mi a háború. Sebesülten került haza a harctérről alig egy éve, a műhelyben mindenkinek mesélte, hogy nem hisz a propagandának, az orosz embereket egyáltalán nem elvadult állatoknak ismerte meg. Az egyik nyilas ezért piros sarló-kalapácsot festett a sapkájára. Nevetett rajta egyet, azontúl azzal járta az egyetemet. Lányi professzor megkérdezte, nem fél-e ilyen jelzéssel mászkálni. Egyik nap egy tanársegéd félrehúzta és óvatosan megkérdezte, hogy tagja-e a földalatti mozgalomnak. Mindkétszer nemet mondott.

Azon a karácsonyestén nem jutott haza. Etyek estére felszabadult. A következő Pesten töltött napokból csak kusza emlékek maradtak. Részeg katonák, akik le akar-

berendezést a nyilasok és a németek. Tudtam, hogy nemsokára vége a háborúnak és csak azt számolgattam, hány év múlva lehet itt újra oktatás.

Szeptemberben már órá tartottak. Nyárra megala kították a vagyonőrséget mert a tolvajok, rablók éj szakánként szívesen látogat ták az egyetemet, hogy vi gyék azt a keveset, ami tú élte a háborút. Egyszer est egy nagykabátos alak a l épület második emeleti folyo sóján három golyót lőtt Kleo fász Mihályra (egy sem talá — szerencsére), aztán zsák mány nélkül menekült. Nap pal meg folyt a romeltakarí tás, az újjáépítés.

— Nem számított ott a beosz tás, a tudományos rang vag kor. Professzorok és segéd munkások egymás mellet tolták a talicskát, cipelték zsákokat, oltották a meszet Egyszer vagy másfél napi egymás után toltuk a talics kát — kockakövekkel rakv — Csűrös professzorral Szabadság-híd építéséhez. Legtöbbször kocsira felkéredzkedve kerültem el Torbágyig onnan Etyekre csak gyalog mehettem tovább. Rettentően fárasztó napok, hetek, hónapok, évek voltak azok, de a lelkesedés sokszor feledtette velünk a fáradtságot és a kevés kosztot.

Az E, T, H épület előt bandukolva Kleofász Mihálynak mindig azok a hónapok jutnak az eszébe, amikor ot állványoztak meg betonoztak hogy az új házakban miné előbb meginduljon az okta tás.

— A felszabadulás előtt a leg kisebb építési kérelemre i azonnal azt válaszolták

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1961 ápr. 7.

MAGYAR NEMZET

Illés Árpád

Illés Árpád festőművész kiállítását a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Dorottya utcai kiállítótermében április 7-én délután nyitja meg D. Fehér Zsuzsa művészettörténész.

...ozástól, ami nem sokáig
tart, mert egyikük megszólal
magyarul, üdvözöl, kezet nyújt

Illés Árpád új festményei

Illés Árpád

Iparművészeti pedantérián nevelkedett absztrakciós szerkezeteket láthatunk, olyan műveket, melyek az átköltött valóság látványait rögzítik. Színérzék, megfelelő ökonómia, aprólékos műgond jellemzi Illés Árpád zenei emóciókat is felvillantó asszociatív festményeit (Az éjszaka zenéje 1967). Salvador Dali, Klee eredményeit szintetizálja sárga foltokkal, piros „felhangokkal" (Duó 1966).

Általában minden nagyon artisztikus — igényes a falusi világot táncoló fákkal jelenítő fajansza (Bolond Istók 1967). Ami problémának marad Illés Árpád művészetében — az, hogy a stiláris eszközök egyeduralma, a színek mágikus imperativusai nem engedik életre kelteni az ábrázolás „ősi örömét".

Az elhagyott realista kelléktár feltámasztása és szelekciós alkalmazása minden bizonnyal friss energiákkal éltetné és növelné Illés Árpád bátran egyéni irányba törő festői világát.

Művészet 1969 11. sz.

Varga Magda: Atom non (Bellum)

gához — művészetének kezdő elemeihez — melyet befejezetlenül hagyott, irányt tévesztett — használhatatlan festői úton jár.

Bármilyen furcsa — így igaz, a kritika tiszteletünk jele, mely az üresjárat gyors és végleges befejezését — lélekgazdagító új alkotásokat igénnyel Molnár Sándortól

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR — 7

Magyar Nemzet

Illés Árpád festő

1021

Magyar Nemzet

Képek, szobrok az Ernst Múzeumban

Kettéosztották a *Ernst Múzeumot*; *Illés Árpád* és *Szanday* Sándor nem vállalta a „közös" kiállítást. Illés képeit az Ernst Múzeum utcai frontjának szoborsorában láthatjuk, Szanday szobrainak a két nagyobb terű, plasztikai munkák bemutatására kétségkívül alkalmasabb „udvari" helyiség jutott. Elkülönülésükön azonban nincs csodálkozni való. Hiszen végeredményben igazuk van. Illés képei keveset jelentenek Szanday magabiztos naturalizmussal megformált portréi, illetve díszítőszobrászati célú anyagkísérletei mellett. És Szanday művei se nagyon kívánják Illés képeinek társaságát — természetesen, miként az előbb is, teljesen függetlenül kettejük személyes érzéseitől. Hiszen műveik sem érzelmi alapon különülnek el. Egyszerűen azért, mert más világot jelentenek.

Illés Árpád

tárlata most fényesen bebizonyítja, hogy lírai festő ő. Képeit érzelmek szülik: ezek diktálják a színeket, a harmóniákat, vagy diszharmóniákat, a rendezett, vagy torlódó formákat. Ez nem azt jelenti, hogy Illés Árpád e képeket szülő érzelmek játékszere. Ellenkezőleg! Nagyon is kordában tartja őket, s mindenképp kontrollálni igyekszik kivetülésüket: műveit.

Nem csoda hát, ha így fogalmazott egy interjúban: „A véletlentől félek. Szeretek megharcolni az anyaggal: azt akarom, hogy ne ő parancsoljon nekem, hanem én parancsoljak neki".

Ez a tudatos munka nem csupán a festés folyamatát határozza meg Illés munkásságában, hanem a végeredményt is. Ami körülbelül azt jelenti, hogy Illés Árpád a maga „fékezett gesztusaival", ellenőrzött mozdulataival bizonyos szempontból kordába szorítja festményeit is, nemcsak festésmódját. Kevés köze van hát az informel irányzataihoz, s ha lehet, még kevesebb a gesztusfestészethez, amelynek — attitűdje révén — akár rokona is lehetne. De nem válik azzá, hiszen fő törekvése a mű egzakt megfogalmazása, s fő gátja az ellenőrzés alól könnyen kicsúszó improvizáció lehető legteljesebb kiküszöbölése.

Mindez azonban — s ez munkásságának különössége — nem teszi hideggé és spekulatívvá Illés Árpád festészetét. Lírája szabadon érvényesül a feszes keretben, a pontos és minden véletlentől mentes testekben. Sőt, egyre feszesebbé válva — éppenséggel szabadabb lesz Illés Árpád festészete. Mostani, eddigi életművét áttekintő kiállítása mindenesetre úgy mutatja, hogy törekvéseivel visszakanyarodott fiatalkorának egyszerű, nagyon tudatosan szerkesztett képideáljához és — más módon és más eredménnyel ugyan, de szellemében — pontosan azt valósítja meg, amit a legkorábbi képeken is megpróbált megfogalmazni, s amitől életének egy — nem is jelentéktelen — festői periódusában, „szürrealista" korszakában bizony alaposan eltávolodott: az egyszerű nyelven bonyolult tartalmakat megfogalmazó festészetet. Új képeinek sorozatai (mindenekelőtt a *„tojás" variációi*) azt mutatják: nem is eredmény nélkül. Hisz bennük látásmódját, érzelmi töltésű fogalmazásmódját oly módon koncentrálta Illés Árpád, hogy lírája átlépi az egyéni lét falát, s elmondja üzenetét.

Szanday Sándor

szobrászata kétrétegű: többékevésbé békésen megfér benne egymással a már-már naturalizmusba hajló realizmus és a formai improvizáció, meg az anyagkísérlet és a majdnem következetes szigorral (de nem gépies biztonságú törvényteremtéssel és -alkalmazással) szerkesztett dekoratív-optikai hatású munka.

Sőt, bármily furcsa, nemcsak egymással fér meg a kettő, de egymás mellett is. Az „absztrakt" Szandayt csöppet se zavarja a vele egy időben ugyancsak produkáló „naturalista". Ami egyáltalán nem csodálnivaló, hiszen — ha szabad így fogalmazni — „mindkettő szobrász"! Sőt, végeredményben csupán a felületes szemlélő számára jelentenek végletet, ellentétes pólust. Szandayt azért nem zavarja a kettősség, mert ugyanazok a problémák foglalkoztatják mindkét stílusában, s hogy éppen melyik kerül tevékenységében előtérbe, azt nem a két „stílus" aktuális „árfolyama" szabja meg, hanem az, hogy az adott plasztikai probléma körüljárásához és megoldásához melyik nyelv az alkalmasabb. Magyarán: Szanday Sándor azért csinál „absztrakt" szobrot, mert olyan problémája akadt, amelynek „realista" megoldása föltétlenül hamis, mesterkélt „eredményt" hozna: és akkor mintáz „realista" művet, ha nem boldogul más módszerrel.

Mindenesetre érdemes felfigyelni dekoratív kísérleteire: egyik-másik eredményük bizonnyal helyére lelne, s helyrebillentené egy-egy építészeti sivatag pszichológiai egyensúlyát.

h.

...vetés

...et- és munkakörülményeit

több sikert hozzon a nők harcában.

A Nemzetközi Nőszövetséghez és az afrikai nők konferenciájához intézett táviratában a DIVSZ a világ ifjúságának szolidaritásáról biztosítja a nőmozgalmat, az ENSZ Emberi Jogok Bizottságához intézett táviratában pedig követeli a chilei börtönökben és koncentrációs táborokban sínylődő nők szabadon bocsátását, valamint Gladys *Marin*, Julieta *Campusano* és Mireya *Baltra*, a chilei nőmozgalom kiemelkedő képviselői életének megmentését.

...tműbőrgyár, nyomda

...könnyűipar fejlesztésére

amelynek rendeleti úton történő szabályozása már a közelmúltban megjelent. A *ruházati iparban* ebben az évben mintegy 3,5 milliárd forintos beruházást kell végrehajtani. Fontos szakaszához érkezik a *magyar—szovjet papíripari választékcsere* egyezségben foglalt kötelezettség teljesítését szolgáló beruházások kivitelezése. Az év végéig be kell fejezni a dunaújvárosi *író-nyomó papírgépek* rekonstrukcióját. A *Fűzfői Papírgyár* korszerűsítését olyan ütemben kell kivitelezni, hogy a munkálatok a jövő év végéig befejeződjenek.

A nyomdaiparban a nyolcszázmillió forintos beruházás keretében kerül sor az *Athenaeum Nyomda* új üzemének építésére. A *bútoriparban* az idén 300 milliós külső anyagi forrás igénybevételére lesz lehetőség a rekonstrukciós tervek megvalósításához. Az *Iskolabútor- és Sportszergyár* budapesti telepét megszüntetik, és ezzel párhuzamosan lehetőség nyílik más gyáregységeinek korszerűsítésére és fejlesztésére. Befejezik az idén a *Budapesti Bútoripari Vállalat gyárainak korszerűsítését.*

Mintegy 1 milliárd forintos beruházással fejlesztik *a könnyűipari szolgáltatásokat.* Befejezik a budapesti, a székesfehérvári, a nagykanizsai *mosodaüzemek* rekonstrukcióját és meggyorsítják több vidéki mosoda építkezését. Folytatják a tisztítószalonok fejlesztését.

...phet"

...a Belvárosban

...ték a berendezési tárgyakat. Több belvárosi üzletet alacsonyabb osztályba soroltak át.

Pullai Árpád látogatása Szolnokon

Pullai Árpád, az MSZMP Központi Bizottságának titkára szerdán Szolnokon tett látogatást. A megyei pártbizottság székházában dr. *Gergely* István, a megyei pártbizottság első titkára tájékoztatta a megye politikai, gazdasági és kulturális helyzetéről. Pullai Árpád ezt követően felkereste a megyei állami építőipari vállalat központját, majd megtekintette a szolnoki vasúti személypályaudvar rekonstrukciós munkáit. Találkozott a rekonstrukciós munkán dolgozó szocialista brigádok vezetőivel, érdeklődött életük, munkakörülményeik iránt.

Délután a megyei pártszékházban pártaktíva-értekezletet tartottak, amelyen Pullai Árpád tartott tájékoztatót az időszerű politikai kérdésekről. Az aktívaülés után a tiszaligeti KISZ-tábort kereste fel és eszmecserét folytatott a városi KISZ-bizottság vezetőivel.

Lengyel—magyar vegyiszálgyártási együttműködés

Szerdán érkeztek haza Lengyelországból a Magyar Viscosagyár és a HUNGAROTEX szakemberei, akik Lodzban, a TEXTILIMPEX lengyel külkereskedelmi vállalattal és a lengyel vegyiszálipari egyesüléssel aláírták a következő ötéves tervidőszakra szóló vegyiszálgyártás-szakosítási és kölcsönös szállítási szerződést. A megállapodás alapján 1976—80. között a lengyel fél 32 800 tonna poliészter anyagot, a magyar fél 2400 tonna danamidfonalat és 29 000 tonna crumeronszálat szállít. A megállapodás értéke kölcsönösen mintegy 50—50 millió rubel.

Jogszabálytervezet a kardiológia irányelveiről

Elkészült és rövidesen jogszabály formájában is megjelenik a kardiológia irányelveit tartalmazó miniszteri utasítás. A tervek szerint valamennyi megyében és a fővárosban több helyen *vezető kardiológusokat neveznek ki a szív- és érbetegek gondozásának irányítására.* Az új szakfelügyeleti rendszer létrehozásával — amelyet később valamennyi orvosi ágra ki kívánnak terjeszteni — országszerte jól képzett specialisták irányítása alá kerül a szívbetegek ellátása. Az intézkedéssel egyebek között azt kívánják elérni, hogy megszűnjék a betegek fölösleges küldözgetése és hogy a helyi szakvélemény alapján elsősorban azok jussanak a jobban ellátott...

1021

Csütörtök, 1969. május 15.

Tárlatjegyzet

Gyermekrajzok Veszprémben

Több okból is tanulságos a veszprémi Bakonyi Múzeumban látható csaknem *félezer gyermekrajz*. Ki lehet olvasni belőlük, hogy iskoláskorú fiaink, leányaink, hogyan csodálkoznak rá a világra: mit jegyeznek meg, mit tartanak lényegesnek belőle. A gyermek-alkotók érzelmi állapotukról, egyéniségükről akkor is sokat, meglepő dolgokat árulnak el, ha a megadott téma kötelezte őket. Jelen esetben *közlekedési témák megragadása volt a feladatuk:* a Közlekedési Múzeum pályázata vetette elő a gyermekekkel a legtávolibb országrészekben is a gombfestéket vagy a ceruzát.

Árulkodnak a rajzok arról is, hogy például Petőfi Sándor szülőfalujában, Kiskőrösön, vagy Veres Péter falujában, Balmazújvároson mennyire eleven a rajzoktatás. Megyékre lehet ilyen szempontból következtetni. Fehér foltként jelentkezik például Szabolcs-Szatmár, mintha az ottani gyermekek vizsgafeladatul talán egy falevelet sem tudnának a rajzlapon megkörvonalazni és kiszínezni.

Veszprém megyei iskolásoktól *bőven érkezett rajz* az országos pályázatra. Ez már magában is jó. Azért, hogy nem díjazták őket, hogy a meghívóra is a budapesti kilencéves Muhits Andrea grafikája került; a különdíjat pedig a kiskőrösi Tagai Zsuzsa nyerte, nem kell kétségbe esnünk. Inkább tanulságul szolgálva villanyozzanak fel a plakátok közül a legötletesebbek: a korcsoportok győzteseit ne tekintsük csodagyerekeknek, hanem olyanoknak, akikkel meg akarták és meg is tudták szerettetni a rajzolgatást.

A gyermeknapokon nálunk is évről évre megjelennek a rajzok a járdán. Egy-egy „versenyművet" legszívesebben fölszednénk, szülői elfogultsággal még be is kereteznénk. Az egyik ilyen — estére már a cipők talpán széthordott — vallomás-sorozatból például a BÉKÉT VIETNÁMNAK feliratú képeket menthettük volna meg — a rajzolóknak gyermekkorukra emlékeztetőül.

A veszprémi múzeumban *látható vallomások a „Légy óvatos!" figyelmeztetés jegyében születtek:* a szabályok betartását propagálják. A kiállítás művészeti rendezője, *Illés Árpád* festőművész-tanár az ismert művész-pedagógusokból egybehívott zsüri válogatását a művek hangulata szerint is avatottan csoportosította. Öröm és élvezet nézegetni a „körbevezető" rendezés nyomán a közlekedési eszközökről és a baleseti veszélyekről kialakuló gyermeki elképzelést. A lovasfutár, a parasztszekér, a repülőgép és az űrhajó szinte alkotóik helyett beszélgetnek egymással. A dunaújvárosi gyerek mozdonyt rajzolt, a biharugrai „csak" szekeret, de annak nyomában már ott kapaszkodik a ZETOR is.

Mit tartanak lényegesnek — megadott téma szerint — a környezetükből a Veszprém megyei gyerekek? Elfogódottan, de nem elfogultan megállapíthattuk, hogy a balatonkenesei *Csik Márta* jól megfigyelte a boroshordókat fuvarozó embert; Balatonfűzfőn *Páli Ottó a* jövő vasútját álmodta papírra; a bakonyszentlászlói *Károlyi Zsuzsa* rajzával arra figyelmeztet, mennyire veszélyes az utcán focizni. *Tóth Csaba* a pápai „zebra" pillanatképét adja, a veszélyesen átrohanó TEFU kocsival. A „Futár" személyében *Viski László* mintha a végvárak életét álmodná vissza — a falak alá érkező Tinódy Lantos Sebestyént.

(cserhát)

VeszPrémi.N

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

...árka

...főről ni...

15 év tapasztalata bizony

A szakmunkástanuló képzésről jelentik

Lassan befejeződik az oktatás valamennyi iskolában, köztük a szakmunkásképző intézetekben is. A fiatalok jórésze néhány héten-hónapon belül munkáért kopogtat a gyárkapukon. Legtöbb helyen szívesen is várják őket, hiszen szükség van a szakmunkás utánpótlásra. Annyira, hogy több száz dolgozót maguk az üzemek képeznek szakmunkásokká a gyárkapun belül. Erről szólnak ipari tudósítóink is megyénk három nagy üzeméből, ahol természetesen a most végzett szakmunkástanulókra is nagy szükség van.

Kevés a jelentkező

„Bizony egy ilyen nagy vállalat szakmunkás utánpótlása nem kis gond" — mondják a Nitrokémia Ipartelepek munkaügyi osztályán. 159 harmadéves tanuló tesz szakmunkásvizsgát a tanév végén. Közülük már 126 tanulmányi eredménye alapján „kiemelt", ami azt jelenti, hogy mint szakmunkások dolgoznak az üzemekben.

Különösen hiány van az esztergályos és épületgépész utánpótlásból. A gyakorlat szerint a végzős tanulók egy része — körülbelül egyharmada — elmegy. A tanulók között nagyon sok a vidéki, akiknek az otthon közelsége jelent támaszt az életbe induláshoz, no meg a tsz-ek adta elhelyezkedési és kereseti lehetőség. Ez részben elfogadható. De bizony kifogásolnivaló az, hogy vannak vállalatok, ahol kényelmi szempontból a szakmunkás-utánpótlást úgy képzelik el, hogy a végzős tanulóknak a rendeletileg megengedett béren túl adnak, mint például a Gyár- és Gépszerelő Vállalat. Ez, ha szabálytalan is, de kétségkívül nem olyan költséges, mint három évig taníttatni egy szakmunkást.

A következő tanévben 330 elsőéves tanulót vesz fel a MÜM 303 Intézete. Sajnos, az eddigi jelentkezés alapján ez a terv nehezen lesz megvalósítható.

Markovits József

részvételével. Előzetes számítások szerint, ha más intézkedés nem történik, 1970—72-ig a papíripari szakmunkás utánpótlás azonban így is biztosítva lesz.

Paál Ferenc

Bevált a szövőképzés

A Pápai Textilgyárban igen sajátos az ipari tanulók helyzete, képzése. Jelenleg 39 vasipari, lakatos, esztergályos, bádogos, festő és villanyszerelő tanuló van — több mint az utánpótlás szükséglete. Így a felszabadulók csak részben maradnak a vállalatnál. A többiek inkább a város más üzemeibe kerülnek, melyekben nincs megfelelő lehetőség a szakképzésre.

Más a helyzet a szövőipari tanulókkal. Jelenleg 99-en

Termelési tanács...

SZOCIALISTA BRIGÁDOK... KITUNT...

(Tudósítónktól)

Az ajkai bányáknál lezajlo... sok, ennek keretében értékeltél... évi tevékenységét. Az eredmé... társadalmi munka eredmények... a tanácskozáson a megtisztelő... az üzemvezetőség 50 dolgozót ... ismerésben, mintegy 72 ezer fo... gádcímeket és a jutalmakat a ... szére rendezett összejövetelen a... vezető, melynek keretében Be...

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 337-748, 340-726

PEST MEGYEI HÍRLAP

1978 ÁPR. 20

Illés Árpád, grafikus
1021

SZENTENDREI KIÁLLÍTÁSOK

Lasancin Múzeum

Növényarcok és aszimmetriák

Fellendült az igényes kiállítások programja Szentendrén a Pest megyei Művelődési Központban. A könyvtárban *László Gyula* portréi után most *Illés Árpád* grafikáival ismerkedhet a közönség május 12-ig. A klubterem május 7-ig látja vendégül *Szántó Piroska* kréta-, zománc-, és pasztelltechnikával készült festményeit.

Jelrajz, groteszkek

Illés Árpád groteszkje

Köztudott, hogy *Weöres Sándor* lírája és *Illés Árpád* képei között éppen a gondolkodás játékossága kapcsán régi a rokonság. Illés Árpád renden belüli aszimmetrikus kulcsa, csigás örvénylései, groteszken mértéktartó erotikája, szelidített szörnyfigurái, jelrajzai hasonló szemlélettel csatlakoztak Weöres akrobatikusan virtuóz verseléséhez, magas szintű játékosságához. Most ez a rokonság, ez az egyensúly felborult az élet drámája következményeként. Illés Árpád fiát gyászolja, de milyen megdöbbentő valóság, ettől 1978-as rajzai, melyet itt és most mutatott be először, még mélyebbek és megrendítőbbek lettek. Nem igényeljük a fájdalmat, de ez a művészet árasztó forrása; paradox igazság.

...nk, a Magyar Népköztársaság!

(Az MSZMP Központi Bizottságának május elsejei jelszavaiból)

...is 5-én

...ítőkészség ...unkában

...rási hivatalról ... bizottsága

társadalmi munkákkal jelentősen hozzájárulnak a járás fejlődéséhez. A tanácsok tömegkapcsolatát *Dömsödön, Dunaharasztin, Ráckevén, Szigetszentmiklóson* ítélte elsősorban példamutatónak a megyei tanács vb.

A tanács vb a munka elemzésekor azt vette figyelembe, honnan indult a járási hivatal hét évvel ezelőtt, s hogyan oldotta meg a párt és tanács reá vonatkozó határozatait. Éppen azért, mert jól koncentrált a legégetőbb tennivalókra és igyekezetét, valamint a helyi tanácsok szorgalmát sok siker kísérte —, a tanács vb elismerte munkájukat, de ülésén újabb sürgős feladatokra, javítanivalókra hívta fel a figyelmet, s hozott határozatot.

Magasabb mércét

A tömegkapcsolat erősítése miatt például a többi között kifogásolta, hogy a megválasztott tanácstagok egy része *nem számol be* rendszeresen tevékenységéről választóinak, nem töltik be feladatukat. Ennek az is oka, hogy a járási hivatal nem mindenkor ad elég segítséget számukra. Bármi legyen az oka: ezen változtatni kell — mondotta ki a megyei tanács vb. — Nem lehet senki passzív tanácstag, nem lehet indok arra, hogy valahol ne képviseljék megfelelően a lakosság érdekeit.

Javításra vár a helyi tanácsapparátusok tevékenységének *törvényességi felügyele-*

Illés Árpád

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Képcsarnok

KISALFÖLD

1980 NOV. 15

1021

■ Az egy éve elhunyt Illés Árpád festményeiből rendeztek kiállítást a budapesti Műcsarnokban. Képünkön: Bálint Mihály utca, Gyorött.

A Hajdúság agráripara

Próbaüzemelés után a Kabai Cukorgyárban

Aki „körbejárja" Kabát, ami a cukorgyár miatt fő nevezetessége lett a Hajdúságnak, de az országnak is, gondolkodásban addig is eljut, hogy nemcsak az intenzív répatermesztés adta az okot ahhoz, hogy ide épüljön az ország legnagyobb cukorgyára. Ezen a környéken a mezőgazdaságnak olyan nagymérvű fejlődésével találkozhatunk, ami — ismerve az indulási pontot is — valóban tanításra érdemes. Így az sem véletlen, hogy az országban elsőként itt alakult Agráripari Egyesülés, a HAGE, aminek a szíves meghívásával vált lehetővé, hogy a Győr-Sopron megyei *Szigetközi Agráripari Egyesülés* taggazdaságainak a vezetői ellátogassanak a Hajdúságba, így a kabai cukorgyárba is.

daság 600 000 hektárral hozott létre.

A KITE a technológiájával tizennégy megyében érdekelt, természetesen elsősorban az Alföldön. Hét növény termesztésének koordinálását vállalta magára, ez annyit jelent, hogy a termelési rendszer műszaki és agronómiai szolgáltatást nyújt. Nyolc alközponttal dolgozik a szaktanácsadói hálózata, Nádudvaron áll a központi javítóműhely, de megoldják a szántóföldi szervizt is. A KITE 355 dolgozót foglalkoztat, ebből százhúszan a technológiák kidolgozásában, helyszíni adaptálásában vesznek részt. A dolgozóknak több mint a fele nem nádudvari lakos. A sok látvány mellett irigylésre méltó az alkatrészraktáruk, ami 450 millió forint értékben

sége. A tavalyi próbaüzemeléskor kétszer annyi répát dolgoztak fel mint tervezték, jelenleg a napi feldolgozás hatezer tonna. Biztos bázisa a gyárnak a Hajdúsági Agráripari Egyesülés, mivel a répaszükségletnek a kétharmadát megtermeli. A kabai gyárnak pedig minden törekvése, hogy megőrizze a répatermesztés rentabilitását, s áldoz is a kultúra fejlesztésére.

A méretekről: maga a főépület 240 méter hosszú, egy lakótelep, hetven család otthona, elkészült már a gyár mellett, azok számára, (műszakiak és munkások), akiknek a munkahely melletti közelsége a termelés érdekében nagyon fontos. Az erőtelep része a három kazán, ami 36 atmoszféra nyomású gőzt termel, a három tüzelő olajtartály

Illés Árpád

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművész

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP
1980 NOV 16

1021

Bálint Mihály utca, Győrött
Illés Árpád festménye

hiszen tudt
vagy, édesa
A tanító né
édesanyánal
lad az első
keztem, má
általán leh

Problémá
őszintén j
amihez tan
úgy gondol
asszony éle
Ezért dön
nyilvánosan válaszolok. Hátha segítsek azoknak is, akik nem tudnak vagy nem akarnak gondjukkal úgy feltárulkozni, mint te.

Azzal kezded leveledet, hogy Imréd jó férj, és a kis Zoltánnak nagyon jó édesapja. Segít neked, igyekszik a baba körüli teendőkben is részt venni, ha éjjel felsír, zokszó nélkül felkel hozzá, megteáztatja, hogy te pihenhess.

Eddig sohasem volt türel-

három este másra vizsgá a kisfiadat. Ha Imre arra vágyik, akkor egy-egy névnap, születésnap, házassági évforduló alkalmából vacsorázzatok meg vendéglőben, vagy üljetek be szerényen egy kis vacsora utáni italra.

Magatokhoz is hivjatok néha vendéget, az is kell az életben, hogy a barátok összejöjjenek. Vezesd úgy be, hogy ne nagy trakta és ivászat legyen az összejövetelekből, hanem fekete és apr

Illés Árpád

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművész

FEJÉR MEGYEI HÍRLAP

1980 NOV 30

1021

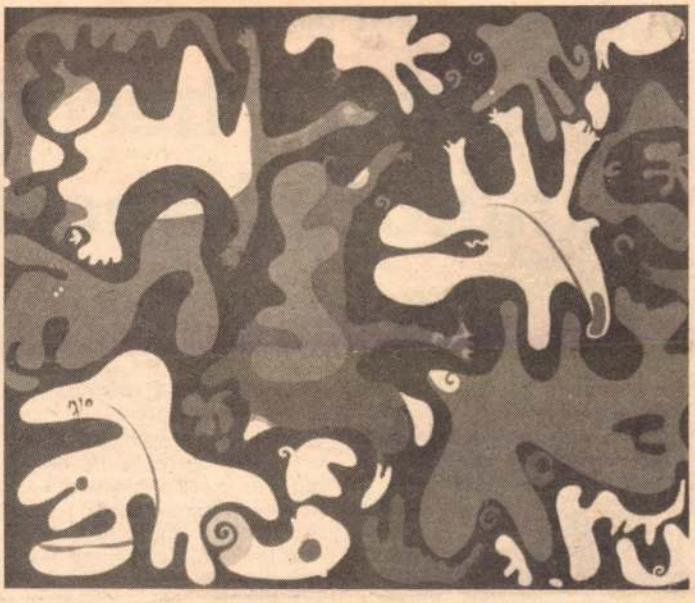

Illés Árpád festményei

A dohány

A „sancta herba" a „nikotinháború"

Hamvadó cigarettavég — ezúttal egy hamutartó-szívben. Itt-ott még látható a plakát, amelynek — mint megannyi szenvedélyes hangú írásnak — az Egészségügyi Világszervezet (WHO) idei dohányzás elleni kampánya volt az ihletője.

Hogy miért e világméretű propagandahadjárat, egyesek szerint valóságos „nikotinkeresztesháború" a dohányosok eme „ártatlan magánöröme" ellen? Azért, mert az orvosok — megcáfolhatatlan tények és szomorú statisztikák birtokában — szükségesnek látták megkongatni a vészharangot.

De hogyan is jutottunk idáig? Hogyan alakult ki a dohányzási szokás és miként vált immár megfékezésre érett világszenvedéllyé? A dohányzás történetének nagy-könyve mindehhez érdekes adalékokkal szolgál.

Egy szenvedély bölcsőjénél

A krónikát 1492 novemberében a Kolombusz-expedíció tagjai kezdték írni, valahol a Kis-Antillák vidékén, ahol európai szem először csodálkozott rá a dohányra. A bennszülöttek akkor már vagy kétezer éve ismerték e növényt, amelynek gyógyerőt tulajdonítottak, szárított leveleit pedig hosszú nádszálpipába tömve, vagy kukoricalevélbe csavarva szívták. Náluk a dohányzás kultikus cselekedet volt, amely úgy tott volna. A füstölés kezdetben rendkívül nagy ellenszenvet kelt, s hamarosan megkezdődik a harc a „dohot hányó növetény" és hívei ellen.

Ha a dohányzás történetének első európai fejezeteit nézzük, tapasztalhatjuk, hogy milyen elkeseredett harc folyt sokáig az „átkos szenvedélyt" tűzzel-vassal kiirtani igyekvők és a dohányosok között.

A papság elsősorban azért emelte fel szavát, mivel a dohányzást pogány szokásnak, értelmetlen élvezetnek minősítette, amely elvonja a hívők figyelmét a túlvilági dolgokról. Nem is beszélve arról, hogy terjesztői jórészt gyanús személyek (gyülevész hajósok, katonák stb.) voltak.

A világi hatalmak egyrészt alattvalóik erkölcseit féltve üzentek hadat a dohánynak, másrészt — és ez a valóban fontos szempont maradt a legtovább érvényben — a mind gyakoribbá váló tűzesetek miatt léptek fel ellene.

Kiátkozás, nyakvas

A dohányzáson tettenértek büntetésének számos módozatát ismerjük. A törököknél a halálbüntetés, Oroszországban az orrcsonkítás volt ideig-óráig a legsúlyosabb büntetésnem. Másutt börtönbe vetették vagy pénzbírsággal sújtották a dohányosokat, az egyház pedig egy időben még

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Gyula

NÉPSZABADSÁG
1967 APR 20.

Jegyzetek KIÁLLÍTÁSOKRÓL

Három festő egyéni tárlatáról számolunk be ezen a héten: *Illés Árpád* a *Kulturális Kapcsolatok Intézetének* Dorottya utcai kiállítótermében mutatja be újabb műveit; *Gyémánt László* a Képcsarnok *Mednyánszky Termében*, *Arató János* a Rákóczi úton a *Fényes Adolf Teremben* jelentkezik képeivel és grafikáival.

Illés Árpád

festészete erősen kapcsolódik a modern polgári művészet szürrealista irányzatához, ahhoz a törekvéshez, amely a látomásokra, a megfestett irreális elemekre, a meglepő motívumokra és az abszurd hatásokra épít, s ezek — meg valóságos elemek — keverésével teremti meg nyomasztó világát.

Eredeti, első megjelenésében ugyanis egyértelműen és tendenciózusan nyomasztó és menekülő volt ez a festészet, a világ embertelenségének, az értelem céltalanságának hatásos propagálója. Az irányzat azonban — mint a legtöbb izmus — sokféle változáson esett át az elmúlt évtizedekben, s mai művelői nem szükségszerűen kölcsönzik az alkotói módszerrel annak filozófiai tartalmát is.

Illés művei, például — ezt mutatja a kissé zsúfolt kiállítás —, egyáltalán nem sugallnak kiábrándult világvége-hangulatot, nem tagadják az emberi lét értelmét — inkább könnyeden színes, hangos elevenségükkel valami furcsa vidámságot, csábos csillogást mutatnak. A kötetlen, természeti formákra csak ritkán emlékeztető motívumok sejtetnek ugyan valamit az irányzat régi misztikumából, de ez inkább csak emléke, jelzése a hajdaninak.

„Optimista szürrealizmus" lenne tehát Illés festészete? A kifejezés bármily lehetetlennek tetszik, elvileg ez is elképzelhető. A válasz mégsem ilyen egyértelmű; a tetszetős, vonzó, nagy mesterségbeli kultúrával és technikai tudással megoldott képek valódi optimizmust sem sugallnak, s nem sűrítik magukba a két véglet feszültségét, ellentéteit sem. Az elegáns foltok, az érdekes színhatások csak megragadják, de nem rázzák meg a nézőt. Inkább olyanok, mint az épületdíszítő művek: némi önálló képzőművészeti mondanivaló él bennük, hatásuk azonban elsősorban dekoratív.

Vitathatatlanul jól érvényesítik viszont a művész ízlését, tehetségét, kultúráját.

Gyémánt László

festészete ugyancsak a szürrealizmus iskolájához kapcsolódik. Noha ez az első önálló kiállítása, művészete nem egészen idegen, a fiatal művész kollektív kiállításokon tette ismerőssé a nevét. Régebbi képei (a most ismét látható *Az idő mellék termékei* például) tartalmilag is jobban kötődtek az irányzat „hagyományos" tragikus szemléletéhez, ámbár inkább csak mélységesen drámaiak s nem kiégettek voltak.

Ezekből az alkotásokból is kiderült a fiatal festő vitathatatlan tehetsége, technikai tudása, ábrázolókészsége és problémaérzéke. Valamint az is, hogy kezdetben nem a reális és a látomásos meghökkentő összekapcsolásával, hanem csak valódi tárgyak, nagyon érzékszerűen megjelenített, egymás mellett különösen ható motívumok egybekomponálásával idézett drámai hangulatot, szellemi feszültséget.

A kiállítás tanúsága szerint Gyémánt túllépett ezen a korszakon. Újabb művei már összemosták a látomást, az elképzeltet a valódival, tehát közelítenek a „klasszikus" módszerhez, egyszersmind azonban tartalmilag távolodnak annak drámaiságától, vívódásától. A magyarázat abban rejlik, hogy a fiatal művész mind fölényesebben használja veleszületett és megszerzett adottságait, mind tetszetősebb, bravúrosabb képeket fest, s közben — egy kicsit az előbb jellemzett módon — csillogóbbá, itt-ott felszínesebbé is válik. Ez sem egyszerűen a látványtól való elszakadás következménye, hanem valamiféle fiatalos, de veszélyessé is válható formai erőpróbáé.

A formai változások a fiatal és tehetséges művész esetében — igaz — sok új eredmény kiindulópontjai is lehetnek. Ezzel biztat néhány hasonló felfogású, de tartalmasabb kép. A *Romos katedrális* nem kevésbé tetszetős, mégis ellentétekkel teli szín- és gondolatvilága, a *Reportage*, amely ugyancsak önkényes motívumokból sűrít össze eleven és igaz festői tartalmat, vagy a *Szeszek*, amely szerénységében is meggyőzően komoly, emberi.

Ezek a művek adnak talán további útbaigazítást a tehetséges fiatal művész számára.

Arató János

festményei és grafikái más művészi magatartást és alkotói módszert mutatnak. Az alig néhány év termését bemutató gyűjteményből kiválnak az 1964-ben készült enteriőrök — elsősorban színes grafikák —, amelyek csendes, de igényes költőiséggel vallanak a művész kulturált és érzékeny világáról.

A következő néhány év láthatólag erősen Szentendre, elsősorban Barcsay Jenő művészete példájának a jegyében telt el. Nemcsak a témák és a motívumok, a feldolgozás módja is erősen kapcsolódott az idős mesterhez: Arató ugyanazokat a fokozatokat tette meg a képépítő művészetben, mint mestere — természetesen kevesebb küzdelemmel, halkabban. Mindenképpen meg kell különböztetni azonban ezeket a finom, őszinte alkotásokat a felületes rutinmunkától. Annál is inkább, mert néhány 1966-ban keletkezett képe mintha azt mutatná, hogy a művész ismét elszakad átmeneti példaképétől, s régebbi oldottabb stílusát követve törekednék újabb eredményekre.

Rózsa Gyula

— **Katona József szülőházában,** Kecskeméten az emlékmúzeumban a nagy drámaíró hagyatéka mellett kap helyet egy másik állandó kiállítás is, a város szülöttének, a nemrég elhunyt Kodály Zoltánnak a munkásságát szemléltető anyag.

— **Vízen és vízparton** címmel tart előadást április 25-én délután 5 órai kezdettel dr. Anghy Csaba, az Állatkert főigazgatója a MOM Művelődési Házban (XII., Csörsz u. 18.).

— **A közúti közlekedésre** vonatkozó valamennyi jogszabályt egységes kötetbe foglalva 120 000 példányban jelentette meg a Műszaki Könyvkiadó.

— **Hármas bikaborjak** születtek a kámi termelőszövetkezet egervölgyi tehenészetében. Az egyenként 30—35—25 kiló súlyú állatoknak a Sáfrány nevű tehén adott életet; kicsinyeivel együtt egészséges.

éves *Suhajda Béla* ugyanis egyensúlyát vesztette és a vízbe esett. A belvízlevezető csatornában most aránylag magas a vízállás, egyes helyeken a két métert is meghaladja. A kisfiú, aki nem tudott úszni, kétszer is a víz alá merült.

A gyerekek megijedtek, elszaladtak a vízparttól a tízéves *Tanyi Ernő* kivételével, akinek sikerült a partra vonszolnia társát, s így megmentette az életét.

Tánczene. 22.25: Operettrészl. 22.40: technicizmusról. 23.00: Thomas operából. 23.30: Könnyűzene.

PETŐFI RÁDIÓ

10.00: Ifjúsági Rádió. 10.25: A Gyermekrádió műsora Leninről. 10.45: Brahms: D-dúr szerenád. 11.39: Zenetörténet a keringőről. 12.45: Ez itt Lévédia. Novella. 13.05: Rosztropovic gordonkázik. **Kettőtől — hatig...** Zenés délután: 14.08: Cigánydalok. 14.30: Zenekari muzsika. 14.52: Pályaválasztás. 15.00: Csak fiataloknak! 15.45: Mozart: A-dúr szonáta. 16.05: Mai témák, mai dalok. 16.19: Hangképek, tudósítások a tsz-ek I. kong-

(ism.). 11.10: Iskola-tv: Kémia (ált. isk. VIII.). 11.30: Útrakészen (riportfilm, ism.). Iskola-tv (ism.): 13.40: Élővilág. 14.30: Olvasás. 15.25: Magyar nyelvtan. 16.20: Kémia. 17.45: Hétmérföldes kamera. Úttörőhíradó (ism.). 18.00: Hírek. 18.05: Magyar Hirdető. 18.15: A világ térképe előtt. 18.30: Sokszemközt (aktuális ipari riportműsor). 19.00: Helyszíni közvetítés... 19.25: Telesport. 19.50: Esti mese. 20.00: TV Híradó. 20.20: Halló, fiúk! Halló, lányok! 21.20: Kapcsoljuk a Zeneakadémiát! Az MRT Szimfonikus Zenekarának hgv.-e. Közreműködik: Nikita Magaloff. 22.05: TV Híradó, 2. kiadás.

A budapesti színházak mai műsora

Operaház: Orfeusz (Venczell-bérlet, 8. előadás, 7). **Erkel Színház:** Szerelmi bájital (9. bérlet, 8. előadás, 7). **Nemzeti Színház:** Bíbor por (7). **Katona József Színház:** Az ifjúság édes madara (7). **Madách Színház:** A mi kis városunk (7). **Madách Kamaraszínház:** A bolond lány (7). **Vígszínház:** Macska a forró tetőn (7). **Odry Színpad:** Leon és Noel (fél 8). **József Attila Színház:** Kilenckor a hullámvasútnál (H-bérlet, 5. előadás 7). **Thália Színház:** A tanítónő (7); A per (stúdióelőadás, 8). **Fővárosi Operettszínház:** Békebeli háború (7). **Bartók Gyermekszínház** (a Fővárosi Operettszínházban): Copperfield Dávid (du. 3). **Zeneakadémia:** A Rádió és Televízió Szimfonikus Zenekarának hangversenye. Közreműködik: Nikita Magaloff (Rádiózenekari bérlet, 3. előadás, fél 8). **Egyetemi Színpad:** Az első atombomba és előzményei (7). **Vidám Színpad:** Nyugalom, a helyzet változatlan! (fél 8). **Kis Színpad:** Két férfi az ágy alatt (7). **Állami Bábszínház:** János vitéz (de. 10); Gulliver Liliputban (du. 3). **Kamara Varieté:** Sztrip 10 (6, fél 9).

IRODAGÉPÉRTÉKESÍTŐ VÁLLALAT
TUDOMÁNYOS AKADÉMIA
zöket Kivitelező Vállalata
LÍTÁST
ak 15. évfordulója alkalmából.
célra kifejlesztett vegyi
zök, műszerek.
. április 20. és 25-e között,
(Bp. VI., Népköztársaság útja 2.)
án 13—16 óráig,
—16, szombaton 10—13 óráig

1965 1990

ELDÖNTÖTTE MÁR?
...hogy hol tölti szabadságát?

Utazzon Csehszlovákiába – IBUSZ-szal!

5 NAPOS PRÁGA—PILSEN-I UTAZÁS (vonattal)
Utazási időpontok: májustól—szeptemberig
Részvételi díj: 1080,— Ft
Költőpénz: 375,— Kcs = 553,— Ft

6 NAP A MAGAS TATRABAN (vonattal)
Utazási időpontok: májustól
és szeptembertől kezdődően.
Részvételi díj szezonban: 1090,— Ft
utószezonban: 995,— Ft
Költőpénz: 450,— Kcs = 663,— Ft

4 NAPOS „KIS" SZLOVÁKIAI KÖRUTAZÁS (autóbusszal)
Utazási időpontok: augusztustól—októberig
Részvételi díj: 950,— Ft
Költőpénz: 300,— Kcs = 443,— Ft

6 NAPOS UTAZÁS TRENCSENTEPLICBE (vonattal)
Utazási időpontok: július—augusztus
Részvételi díj: 1100,— Ft
Költőpénz: 450,— Kcs = 663,— Ft

KÉRJEN RÉSZLETES FELVILÁGOSÍTÁST AZ IBUSZ IRODÁKBAN!
Folytatjuk a következő számban!

Káprázat a Köröndön

ILLÉS ÁRPÁD KIÁLLÍTÁSÁRÓL

Izgalmasan érdekes kiállítást tekinthetünk meg a Körönd egyik épületében, a Hazafias Népfront VI. kerületi kultúrtermeiben. Illés Árpád festőművész sejtelemszerű, különös képsora váltakozva villanó fényekkel és színekkel fogad. A „Szilveszter" harsány pompája, a „Kék Mágia" buja orchideái, a „Lidércfény" vörös káprázata, a „Korall-templom" dús vegetációja, a „Madár-ember" szárnyalása, költői pasztellszínei nemcsak meglepnek, hanem gyönyörködtetnek is. Más képeiben a szerves élet, az emberi szervezet legtitkosabb világát tárja fel a festő, azt, amit a sebész sem ismerhet: az élet lüktető, áradó, titokzatos folyamatát. A vonzás és a szabadesés, a súlytalanság és a lendület sugárzó erővonalait villantja fel — melyeket a fizikus törvényekbe foglalhat, de látni és láttatni csupán a művész képes.

Nagy Katalin rendezte, értőn és érzőn, a „Kék mágia költője" — Illés Árpád új kiállítását, melynek megnyitásán Sík Csaba mondott tartalmas, elemző bevezetést.

A forró látomás, a torlódó élet és a végtelen magány szintézisének művészét ismertük meg a Köröndön.

(barát)

Dr. Seck említett cikkében a magatartás-kutató *Baeumer* professzor *„Ostoba tyúk”* című könyvére hivatkozik, amelyben a szerző a csirkéknek ezt a képességét kísérletek leírásával bizonyította.

Egy alkalommal Baeumer professzor kénytelen volt két kakas közül az egyiket levágni, mert a két állat állandóan harcban állt egymással. Amint a professzor a levágott fejet megmutatta a másik kakasnak, ez azonnal rátámadt vetélytársa élettelen fejére. Amikor azonban az iménti támadó a levágott kakasnak csak a testét látta, ezt figyelemre se méltatta.

blek köze, újból fellángolt a hatalmi harc, annak bizonyítékaként, hogy a baromfitársadalom nem ismerte fel az elmaszkírozott tyúkokat. A festékkel álcázott „magas rangú” tyúk azonban továbbra is elzavarta „alacsonyabb rendű” társait, amiből az következik, hogy *a már egyszer megszerzett privilégiumokat a vezető szerepet betöltő állatok mindenképpen meg akarják tartani.*

A tyúknak is vannak ismerősei

Az idevágó szakirodalom szerint egy tyúk általában 100—200 társát képes egymástól megkülönböztetni, ezeket „sze-

latok nemcsak enni-innivalójukat és fészküket találják meg, hanem egymást is jól ismerik. A csoportok egymástól való távolságát dr. Seck 3—4 méterben adja meg. Ez a terület körülbelül 100—200 csirkéből álló közösségnek nyújt otthont.

Az ezeken a határokon belül élő család idővel elrendeződik, és aláveti magát a csoportban kialakult rendnek. A családok keveredése a kutató tapasztalatai szerint zavaróan hat a közösség rendjére: új vetélkedést idéz elő, ami nyugtalanságot, következésképpen a tojóteljesítmény visszaesését vonja maga után. A nyugtalan légkör emellett még a betegségekre való

A
Sec
A b
gál
nös
nyo
der
sés
ho
dá
va
re
se
ezek egymás farkába harapdálnak, ha vihar vagy frontátvonulás közeledik.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
ORSZÁG VILÁG

1966 NOV 20

1021

ILLÉS ÁRPÁD: PEGAZUS

korábban sárgacipő
den színében pom
csak ennyit tudott
annyit jelent: „Te
A szegény ember c

Én is álltam. I
volna, menten meg
tisztító automata el
amelyre ez volt írv
stark abdrücken" —
akkor nyílik ama biz

Hascsikarásom volt és elképzelheti a szerkesztő úr, milyen gyorsan, milyen buzgón, milyen nagy igyekezettel kotorásztam a zsebemben, hogy előhalásszak egy schillinget. Közben különféle tornákat végeztem. És bekövetkezett a tragédia. Nem volt egy schillingesem.

Ekkor jutott eszembe az, amit a levél elején írtam. Nehéz normálisnak lenni. Tisztelettel:

Vitéz Johannes Hári

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
TOLNAMEGYEI NÉPÚJSÁG

1021 Illés Árpád

ILLÉS ÁRPÁDNÁL

MŰTEREM

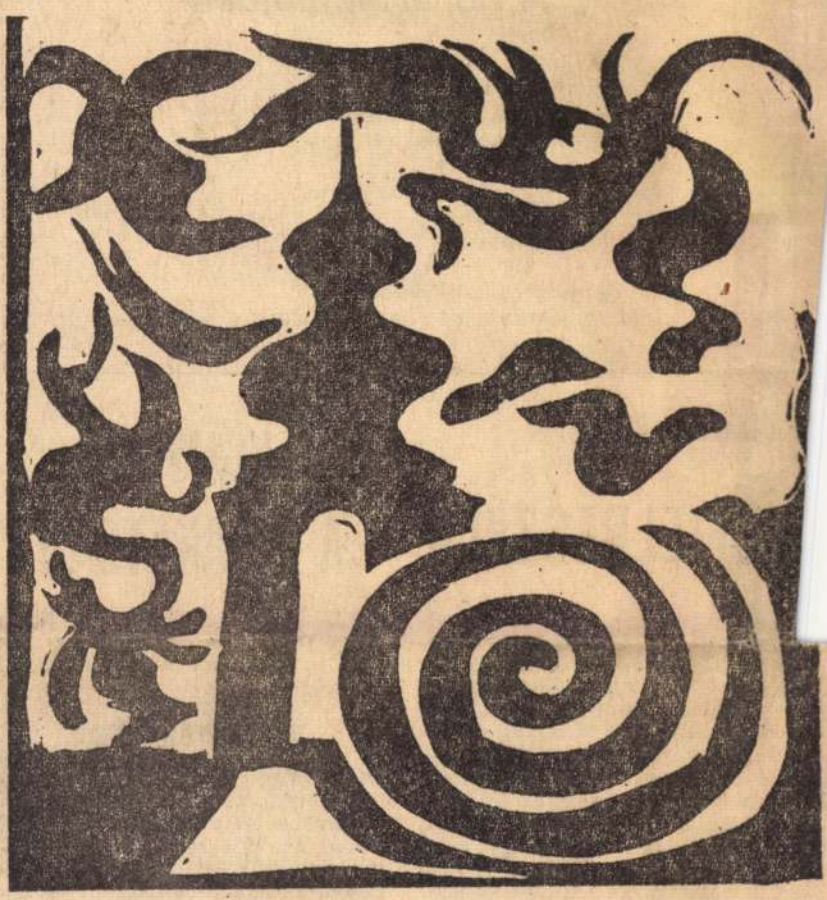

Egyéni, igen termékeny festő. Kiállításainak mindig feltűnő sikere volt. 1959-ben a Fényes Adolf teremben, 1967-ben pedig a Dorottya utcai galériában, majd Oldenburgban és Delmenhorstban volt tárlata. A szélesebb közönség ismerheti Weöres Sándor köteteihez készített címlapjait, illetve Illés festményeinek a borítókon közölt színes reprodukcióit. A művész hatvan éves; ez a cikk születésnapi köszöntő is egyúttal.

— Négy évtizednél hosszabb pályafutásának inkább csak az utóbbi tízéves szakaszát ismerem. A — mondjuk — szürrealista képeit. De biztos, hogy ez valamire épült. Érdekelne művészeti „előélete":

— Rudnay-növendék voltam a főiskolán, de már akkoriban futurista jellegű képeket festettem, pedig azt sem tudtam még, hogy mi az. Nagyon korán, még ötödéves koromban elkezdtem egy szürrealisztikus rajzsorozatot. Ezután leegyszerűsített, szürkés, színekben szegény, naturálisabb festmények következtek. Utánuk természetelvű aktok, csendéletek és Kárpátalján meg a Balaton mellett festett tájképek. Ez az évekig tartó tanulmány nem volt hiábavaló, akkor ismertem meg a valóságot. Azt az anyagot, melyből most is élek. Mert az utóbbi másfél évtizedben visszafordultam ahhoz, amit a főiskola utáni években csináltam.

— Mutatni nemigen tudok a régi dolgaimból, rengeteget kísérleteztem, de nagyon szigorú voltam magamhoz, csaknem mindent elpusztítottam.

— Bejövet láttam — igaz, hogy csak az előszobába száműzve — egy posztimpresszionisztikus olajfestményt. Rendetlen szobabelső, biedermeier bútorok, petróleumlámpa az előtérben, és az ágyban egy fiatalember alszik. Remek kép; múzeumi darab.

— Talán az Irodalmi Múzeumba való. Az a fiatal ember *Weöres Sándor*, náluk voltam akkor vendégségben *Csönögön*. Ő éjjel dolgozik, nappal alszik, a képet teljes világosságban festhettem. Pesten meg ő lakott nálam, egész éjszaka vitatkoztunk, sok mindenki járt hozzánk. *Festőként* is tanultam Weörestől.

— Többféle dologgal foglalkozik a festésen kívül: tanítással, alkalmazott grafikával. Hogy egyezteti össze?

— Nehezen. Szeretek tanítani, és szeretek *tanulni* a gyerekektől, mint ahogy tanulok a természeti népektől is. De a tanárság elveszi az időmet a festéstől.

— És nálam nem sikerül, hogy az alkalmazott grafika — például egy múzeumi terem installálása — mellett fessek is. Nem tudok óránként váltani. Azért nem, mert annyira tisztelem az alkalmazott grafikát. Írok verseket is, de inkább akkor, ha valami miatt nem festhetek.

— Ars poeticája? Illetve mi Illés Árpád munkamódszere?

— Festés közben szól a lemezjátszó — nagy lemezgyűjteményem van —, a zene indítékot ad a képeimhez, megadja az alaphangot és mintegy hangfüggönnyel választ el a világtól. Ez nem jelenti azt, hogy a képeim közvetlenül kapcsolódnak egy zenedarabhoz, bár ez is előfordult.

— Művészetemet *lírai szürrealizmusnak* szokták nevezni. Ezt vállalom. Az élet és a jelenségek kozmikus kapcsolatait kutatom. Munkáim nem ábrázolnak, hanem kifejeznek. A valóság — áttét[illegible]ken keresztül — megtalál[illegible] minden ecsetvonásom mögött, [illegible]kal inkább, mintha természete[illegible] volnék. Az élet sokrétű és vált[illegible] az én munkáim is sokrétűek [illegible] változóak. Legfontosabb kifej[illegible] eszközöm a szín. Mondanivaló[illegible] képenként változnak, mert én [illegible] dolgok *gyökerét*, a lét lényeg[illegible] keresem. Az okot keresem, a [illegible]ki indítékot. Munka közben s[illegible]badjára engedem magam, hogy [illegible]tán nyakoncsípjem az ösztöneir[illegible] és értelmet adjak nekik, fe[illegible] közben.

— A véletlentől félek. Szeretek megharcolni az anyaggal; azt akarom, hogy ne ő parancsoljon nekem, hanem én parancsoljak neki. Csak klasszikus technikákkal dolgozom — olajjal, olajtemperával —, legtöbbször a *Van Eyck-i* recept szerint. Ritkán sikerül valami gyorsan; néha egy évig festek egy képet. Minden képet befejezek! Annyit gyötröm, hogy néha kilyukad a papír. Akkor megfoltozom és folytatom a munkát.

— Tervei?

— Ez nálam nagyon fontos kérdés. Az utóbbi években jöttem rá, hogy mi a helyes út; ha ad éveket a sors, most találom meg igazán a mondanivalómnak megfelelő formát. Mindig kerestem. Úgy érzem, most kell behoznom sok esztendő *adatgyűjtésre* fordított idejét. Elérkezett az *adatközlés ideje*.

Illés elvont festészete kizárólag a valóság, a természet elemeiből épül fel. Csakhogy ezeket az elemeket másképpen sorolja egymás mellé ez a művész, mint a szemünk, ez nem szimpla tájleírás. Síkba veti fel a képet, s teljes egyensúly a végeredmény. Korábbi kék-vörös, mondhatnám, tengeralatti látképei után, mostanában keményebb határú, egyenletesen festett, világosabb színfoltokból alkot, szinesebb, vidám kompozíciókat. Festményein dominál a természet, nagyon ritka a tárgyi rekvízitum. Az ember inkább linóleummetszeteinek és — remek, de sajnos kisszámú — fajansz-csempe képeinek főszereplője. Illés két fő műfajának nemcsak témái különbözőek, hanem előadásuk is: festményei föltétlen festőiek, grafikái markánsan grafikusak.

Frank János

ÉLET ÉS IRODALOM
Magyar Hirdető
SAJTÓTIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PILINSZKY JÁNOS:

A hóhér naplójából

Egyszer történt, hogy meginogtam
s elvesztve egyensúlyomat
a feneketlen és királyi csöndben
meg is történt, hogy meginogtam.

Különben csak az órák ketyegnek
egyre pontosabban
egyre hangosabban.

Nem tudok meghalni többé,
mióta a gyémántokat visszahelyeztem a koronába.

LEMEN JÁNOS:

ÉT ELBESZÉLŐ

ét romániai magyar író novelláskötetét adta ki a *bukaresti Irodalmi Könyvkiadó.* Bajor Andor könyve *(Főúr, írja a többihez)* humoros tárcák, napi igényeket szolgáló s ezeket jól kielégítő novellácskák gyűjteménye. Felületi fonákságok kipellengérezése, kedves badarságok egyvelege; az író szóreti hőseit, maga is elmulat rajtuk, közibük áll, s még egy jelző erejéig sem sérti meg őket. A szatíra vénája igazán hiányzik belőle. Hozzá képest a mi szelíden ironikus Tabi Lászlónk vitriolos purifikátornak hat.

A fiatal *Domokos Eszter (Szárnyas bokával...)* jó, nagy jövőjű elbeszélő s vérbeli nő-író. Nőies az árnyaltságában, az apró szituációk pontos ábrázolásában, a szerelmi élet hangsúlyozott szerepeltetésében, hősnői belső monológjaiban s végül nőies kegyetlenül tárgyilagos megfigyeléseiben; kitűnően szerkeszt; a világ, amelyet ábrázol, még eléggé zárt, de tudatosan az; a művész nem arra törekszik, hogy minden élményét belezsúfolja egy-egy írásába, csupán egyetlen pillanat, egyetlen élmény megragadása a célja. Néhány remek írása (például *Próza, Petike előzményei)* sűrített dráma. Minden novellája érett, kiforrott alkotásnak hat. Sok önéletrajzi elemet sző elbeszéléseibe, mégis személytelen író; talán még bátortalan is. Első kötete alapján bajos megjósolni, mire viheti még, de érdekes kísérlet volna — s neki és talán az irodalomnak is megérné —, ha megpróbálkoznék egy nagyobb koncepciójú alkotással. Ha azonban meg akar maradni továbbra is novella-írónak, így is komoly nyeresége lesz a magyar nyelvű irodalomnak.

kezdődik, amint egy új dal kicsit is elterjed. Bármilyen külföldi tánc-séma lejtését követi is a dallam, a mindennapi használatban többé-kevésbé kisimulnak nyelvellenes súlyai, átalakulnak természetellenes hangközei. A szerzőség kérdése lényegtelen, senki meg nem jegyzi, ki írta a szövegét és a dallamot — legfeljebb az előadót ismerik —, amint elterjedt, menten anonimitásba süllyed — vagy emelkedik — a dal. Nem elhanyagolható tényező az sem, hogy némely együttes — például Tolcsvayék — éppen magyar népzenei motívumokkal gazdagítják az internacionális beat-idiómát.

Nem nagyon ismert adat, hogy nálunk egyetlen évben, 1966-ban több mint 7000 gitárt adtak el a hangszerboltok. Ennek többszörösét hozták be a fiatalok külföldről, a baráti országokból, ahol a gitár sokkal olcsóbb, mint nálunk. A zenélő kedvű fiatal Tinódi Lantos Sebestyének aktivitása beláthatatlan méretű instrumentális-vokális kultúra körvonalait vázolja fel már ma is. Olyan alulról jövő kultúra körvonalait, amelyre meglehet, nem illik Bartók szép párhuzama a népdal és a Bach fuga egyenértékéről, de amely mégis legsajátabb értéke országszerte a gitározó-éneklő fiatalok tömegének. Kézlegyintéssel, a divat mulandóságára való hivatkozással, vagy éppen haragos szóval ez a széles mozgalom nyilván nem intézhető el. A jelenleg objektíve fel nem támasztható hazai népdalkultusz elsiratása helyett, hiszem, sokkal fontosabb és hasznosabb a mai igricek tanítása-nevelése, ízlésük csiszolása és — nem utolsó sorban — törekvéseik szerető támogatása.

KÖNYVEK A KIRAKATBAN

Jó három tucatnyi könyv vár e héten megint bemutatásra (a múlt heti ismertetőből kimaradottakkal együtt.) Egy

verseskötet

jelent meg a számos prózai elbeszélő mű, ismeretterjesztő és tudományos könyv mellett: Mihályi Ödön, az 1929-ben, harminc évesen autóbaleset következtében elhunyt, s azóta méltatlanul elfeledett költő *Fekete vihart kívántál* című, életművét reprezentáló kötete (Szépirodalmi). A heti

regénytermés

nem hozott újdonságot. Belih és Pantyelejev *Skid Köztársaság*-a (Kozmosz) kevéssel a felszabadulás után Skid avagy a csavargók köztársasága címmel aratott sikert. Némi önkénnyel a regények közé sorolhatjuk a *Benvenuto Cellini mester élete, amiképpen ő maga megírta Firenzében* című késő-reneszánsz remeket is Füsi József fordításában — a Corvina adta ki újra. Győry Dezső *Viharvirág*-jából utánnyomás készült a Magvetőnél. Az Akadémiainál megjelent Jókai Mór *A kiskirályok* című műve. Harmadik kiadását érte meg a Móránál Szilvási Lajos *Egyszer volt szerelem* című regénye. S Bukarestből importált két regény: André Gide *A Vatikán titka* (a Horizont-sorozatban) és Georges Simenon *A titokzatos lány* (az Árgus-sorozatban). Mai magyar irodalmunkat képviseli viszont a hét három

elbeszéléskötete,

Fendrik Ferenc *Szombat délután, egyedül,* Rákosy Gergely *Elmarasztalva: Brigitte Bardot* (mindkettő Szépirodalmi-kiadvány) és Gyenes István *Külön bejárat* (Magvető) című könyve. Az

ifjúságnak

szól Gerő János *A Duna foglyai* című kisregénye (a Móra Sirály sorozatában), a romániai népmeséket tartalmazó *Az okos fiúcska* című kötet, s a Szinnai Tivadar korszerűsítette Karl May-regény: *Az inka öröksége* is (úgyszintén a Móra gondozásában). Az irodalmi és művészeti tárgyú

esszék, tanulmányok

közül első helyen Horváth Károly *A klasszikából a romantikába* című művét említenénk (az Akadémiai Kiadó Irodalomtörténeti Könyvtárának 21. darabja), A Gondolat Irodalomtörténeti Kiskönyvtára Vargha Kálmán *Juhász Gyula* című tanulmányával gyarapodott. S ide tartozik az ismert szovjet filmrendezőnek, Mihail Rommnak *Jegyzetek a filmről* című, portrékat, esszéket, cikkeket tartalmazó kötete is (Magvető, Elvek és Utak-sorozat). Csak felsorolni maradt hely a

társadalom-tudományok

újdonságait: Békés Rezső *A mai szociáldemokrácia* (Kossuth); Oldrich Miksik *Katonai pszichológia* (Zrínyi); Adam Schaff *Marxizmus és egyén* (Kossuth); Vajda Mihály *Zárójelbe tett tudomány.*

Ismét kapható Lenin *Mi a teendő?* című műve.

Cs. K.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Bp. Rundschau
1967 JUN. 2
1021

Im Atelier von Árpád Illés

Der Weg, den *Árpád Illés* ging, führt durch ihn selbst. Seine Bilder sind Stationen dieses Lebensweges. Ein Meister, der erst spät heranreift, ist er Ende seiner Fünfzigerjahre, fühlt aber erst in letzter Zeit mit Gewißheit, daß er in seinen Werken sein innigstes Ich auszudrücken vermag. Er bedient sich nur „reiner" Mittel und des Pinsels. Das mag heute als konservative Technik gelten, ist aber auch eine künstlerische Attitüde. Bei Illés ist es der letztere Fall. Er mag keine Zufälligkeiten in der Kunst, trachtet sie zu vermeiden, seine Bilder entstehen immer mit schwerer, geduldiger Arbeit und er wird die Nabelschnur immer erst dann durchschneiden, wenn er fühlt, daß sein Kind fürs Leben tauglich ist.

In seinen Jugendjahren war er von der mysteriösen, expressiven Welt *Lajos Gulácsys* beeindruckt. Der andere, den er als seinen Meister verehrt, war *Arnold Gara*, ein bedeutender Vertreter und Theoretiker der ungarischen Malerei zwischen den zwei Weltkriegen.

Illés ist ein ruhiger, stiller Mensch. Seine Bescheidenheit beruht auf das Erlebnis der Unermeßlichkeit der Welt; dennoch folgt seine im Schaffen entschiedene Attitüde aus der Erkenntnis der Rolle des Menschen inmitten dieser Unermeßlichkeit. Seine Inspiration schöpft er nicht aus der Kulturgeschichte, der Geometrie oder der Mode, sondern aus der Natur mit all ihren *existierenden* Elementen. Trotzdem forscht man umsonst nach einer direkten Wiedergabe der Natur in seinen Bildern: er ist kein Naturalist, in seinen besten Werken erscheint die Natur hochgradig sublimiert; sie sind deshalb so persönlicher Prägung, weil sich in ihnen die Natur nur über verantwortlich herausgearbeitete, streng inhärente Gesetzmäßigkeiten offenbart. Die *sichtbare Welt* ist bei *Illés* von der *gesehenen Welt* determiniert, jedoch nicht willkürlich, sondern als Ergebnis einer langen künstlerischen Entwicklung. Es rührt vielleicht daher, daß seine Bilder auf den ersten Blick nie den Eindruck machen zu irgendeiner Richtung oder Schule zu gehören: den Beschauer erfaßt stets die primäre Schönheit des Sichtbaren. Wollte man die Schattenseiten dieser Malerei suchen, könnte man am ehesten diese gedrängte Schönheit des gemalten Sichtbaren oder Gesichts beanstanden, die manchmal die Tiefe des Kunstwerkes beeinträchtigt. In anderen Fällen hat man das Gefühl, der Künstler wolle der Roheit des Lebens ausweichen, und der Beschauer empfindet das als einen Mangel.

Vor kurzem suchte ein deutscher Kunsthistoriker das Atelier von Illés auf; als Ergebnis kann man zwei Ausstellungen in der Bundesrepublik verbuchen; auf der einen wird er gemeinsam mit der Bildhauerin *Lilla Kunváry* ausstellen.

Vielen war der Schutzumschlag zu dem Gedichtband von *Sándor Weöres* „Feuerbrunnen" eine Überraschung: eine Reproduktion nach einem Gemälde von *Illés*. Der Redakteur des Bandes, der von der persönlichen Freundschaft der beiden Künstler nichts wußte, sah irgendwo ein Illés-Bild und erkannte die gemeinsamen Züge in der Anschauungsweise des Dichters und des Malers.

„Im Sog" — Gemälde von Árpád Illés

Vor einigen Tagen wurde seine zweite selbständige Ausstellung (im Institut für Kulturelle Beziehungen mit dem Ausland) geschlossen; sie hatte sehr großen Erfolg. Die erste war vor vier Jahren im Adolf-Fényes-Saal. Diese verspätete Vorstellung eines Künstlers vor der Öffentlichkeit ist gewiß ein bedeutender Augenblick in seinem Leben. Seine früheren Werke gleichen prinzipiell den neuen, doch bedient er sich heute einer anderen künstlerischen Sprache. *Árpád Illés* hatte die Geduld und die Energie, die reife Blüte seiner Kunst abzuwarten.

Wir sind der Ansicht, die Kunst von *Árpád Illés* wäre größerer Beachtung wert, als ihr heute seitens der offiziellen Kunstkritik zuteilt wird. Wir wissen genau: eines Tages wird ihn die öffentliche Anerkennung „erreichen", doch dürfte es für die richtige Herausbildung der Proportionen des ungarischen Kunstlebens nicht gleichgültig sein, wie lange sich dieser Moment verzögert.

László Balla

STUDIO 67

Ausstellung junger Künstler

Welches sind die Faktoren, die die Konsolidierung der bildenden Künste in Ungarn fördern können? Die Frage ließe sich mit der Aufzählung mehrerer Dinge beantworten, so etwa die Stabilisierung der demokratischen Öffentlichkeit, die Erweiterung der Informationen über die Erfolge der universellen Kunst, eine anspruchsvollere und der Arbeit entsprechendere Haltung der jungen Generation, usw. All diese Tugenden kann mitunter aber auch eine Ausstellung, vor allem jene der jungen Künstler aufweisen. Seit Jahren erfreut sich schon das Studio junger Künstler der Sympathie des für die aufrichtige Kunst begeisterten Publikums; im Vorjahr ist diese Sympathie bis zur Überraschung, ja sogar bis zur Begeisterung angestiegen, als — zum ersten Mal in Buda-

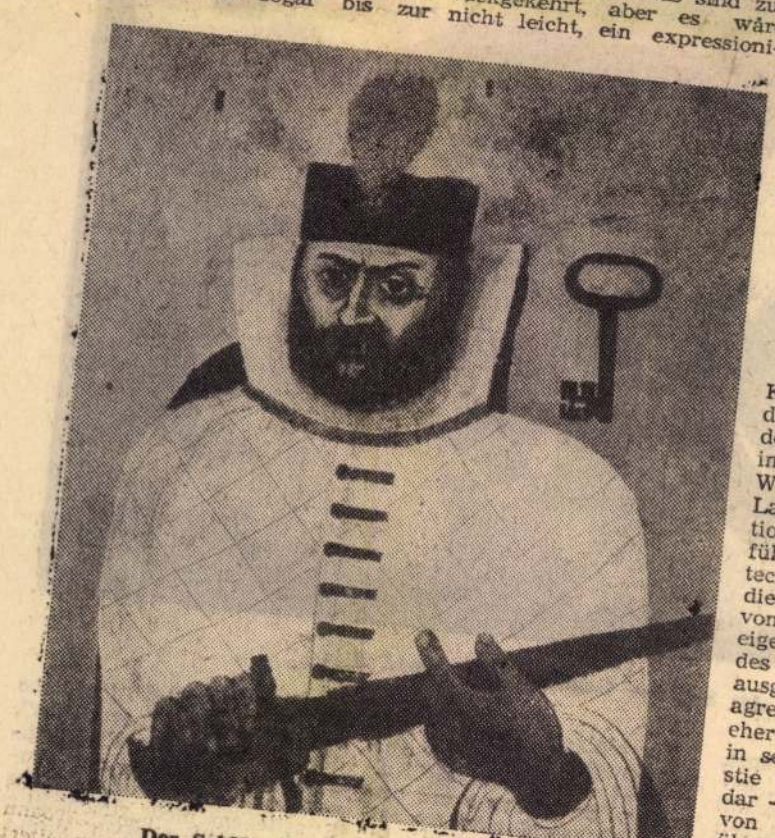

Der Schlüssel — Gemälde von Viola Berki

pest — stisches Gemälde aufzuweisen. Über diesen Werken schwebt zu real, und das Gefühl der Ratlosigkeit lebt nicht nur in der Jury, sondern auch in den Künstlern.

Bei der im Wiener Collegium Hungaricum veranstalteten Ausstellung von Kondor, Vilt und Gádor sahen wir diese Ratlosigkeit mit einer hohen künstlerischen Qualität verbunden und konnten in unserem Bericht ein Attribut ähnlicher Qualität gebrauchen: Manierismus. Diesmal müßen wir uns viel bescheidener ausdrücken — die Bezeichnung heißt jetzt Eklektik. Im Studio der jungen Künstler sind meistens die Merkmale des Kubismus zu erkennen, ohne aber, daß die Bilder kubistisch wären. Zahlreiche Gesten des Expressionismus sind zurückgekehrt, aber es wäre nicht leicht, ein expressionistes verirren. Wird wohl einmal eine Ariadne erscheinen, um mit ihrem Faden die ungarische Kunst ans Tageslicht zu bringen?

Man würde glauben, daß einige gute Werke der Ausstellung immerhin einen Ausweg aus diesem Paradoxem zeigen. Merkwürdigerweise war diese Ausstellung aber auch in dieser Hinsicht außerordentlich. Die Werke zweier Maler hoben sich von den übrigen ab, es wäre aber kaum möglich, dem Stil des einen oder anderen zu folgen. Der eine dieser Künstler ist Viola *Berki*, die mit ihren märchenhaften Malereien ein bereits in sich labiles Gleichgewicht der primitiven Sehensart und der bewußten piktorellen Berufung geschafften hat, wobei es gänzlich unmöglich ist, daraus irgendwelche Lehren zu ziehen. Es ist der epische Ton der ungarischen Volksmärchen, ihre humorvollen Wendungen und grotesken Proportionen, die hier mit der rafiniertesten Technik verbunden, wiederkehren.

Narrative Malerei

Der andere hervorragende Künstler ist László *Lakner*, der übrigens gleichzeitig an der ungarischen Ausstellung in London in repräsentativer Weise vertreten ist. Die Werke Lakners weisen keinerlei nationalen Charakter auf, man fühlt vielmehr die Montagetechnik von *Rauschenberg*, die vionäre Darstellungsweise von Francis *Bacon* oder die eigenartige Interpretierung des Surrealismus. Sein hier ausgestelltes Werk stellt den agressiven Menchen oder noch eher das geistige Portrait des in seiner Agressivität zur Bestie gewordenen Bürokraten dar — ein Thema, welches von Amerika bis Ostasien überall formuliert werden könnte. Warum können die übrigen jungen Künstler diesen Weg nicht beschreiten? Die Antwort ergibt sich aus der Ausstellung selbst, wo noch zahlreiche andere Werke ein ähnlich narratives Thema behandeln, ohne aber selbst ein Minimum der Authentizität erreichen zu können. Die narrative Auffassung kehrt nämlich in diesen Werken zu den Überlieferungen des anekdotischen Akademismus zurück.

Einige junge Künstler streben danach, die Erfolge der Avantgarde zwischen den beiden Weltkriegen aufzufrischen. Allerdings ist dieses sympatische Bestreben immer mit der Gefahr verbunden, von vornherein muffige Bilder zu schaffen, welche die Freuden der SKIRA-Alben in erhöhtem Maße fortzusetzen scheinen. In der gegenwärtigen Ausstellung des Studios waren nur das Bild „Wie fällt der Regen" von Gábor *Karátson*, voller Klee-Reminiszenzen, sowie die architektonisch motivierten Gemälde von Pál *Deim*, die nicht nur zu wiederholen sondern auch eine originelle Lyrik darzustellen versuchen. Eine größere Selbstsicherheit konnte bei den graphischen Künstlern bemerkt werden, die infolge der anspruchsvollen Arbeit der Buchillustration sowie der Nachfrage nach kleinen und billigen graphischen Blättern vor einigen Jahren aus dem grauen Nichtssagen hervorgehoben wurden. Neben ihren Erfolgen sind aber die bedeutungslosen Kleinplastiken der Bildhauer zu einem gänzlichen Verbleichen verurteilt. Dieser Teil der Ausstellung war möglicherweise noch schwächer, als die äußert problematischen Bilder.

Nichtsdestoweniger glauben wir, daß die Existenz das Studios junger Künstler und die mit zahlreichen Mangelhaftigkeiten belasteten Ausstellungen der ungarischen Malerei den Weg weisen, sich selbst zu finden. Wenn wir auch nicht auf eine Intervention der mythischen Ariade rechnen können, so müssen die Minotaurusse der grauen Bedeutungslosigkeit früher oder später von diesen jungen Kämpfern bezwungen werden.

Géza Perneczky

Illés Árpád, festőművész

Mély megrendüléssel tudatjuk, hogy

Illés Árpád

festőművész

a Munka Érdemrend ezüst fokozata tulajdonosa

1980. március 24-én, életének 72. évében elhunyt.

Temetése 1980. április 2-án, du. 14 órakor lesz a **Rákoskeresztúri köztemetőben.**

EMLÉKÉT MEGŐRIZZÜK.

Magyar Képző- és Iparművészek Szövetsége

Magyar Népköztársaság Művészeti Alapja

A gyászoló család.

Életem, emlékeim

Beszélgetés Illés Árpád festőművésszel

– Először 1954-ben találkoztunk, a Nemzeti Múzeum aulájában, ahol éppen a Rákóczi-kiállítás művészeti rendezőjeként tevékenykedett. Életpályáján tehát volt egy korszak, amikor múzeumokban dolgozott. Mit tud erről az időről mondani?

– Ez nagyon fontos periódusa életemnek, sok múzeumban dolgoztam, és nagyon sok kiállítási munkában vettem részt, ez egyike a legfontosabb periódusoknak, pedig akkor festettem a legkevesebbet. Én most ezekre az évekre úgy emlékezem vissza, hogy ez anyaggyűjtő időszak volt. Rengeteg sok, nagyon különféle múzeumi munkában kellett részt vennem mint tervező művésznek, és egy kicsit mindig meg kellett ismerkednem a dolog tudományos részével is, a tárgyi anyaggal is, mondhatnám, hogy tanulnom kellett hozzá, hogy el tudjam látni a feladatot, amit rám bíztak. Azonkívül nagyon érdekes, nagyon művelt, kitűnő embereket ismerhettem meg, akiknek a közelsége egy életre kihat egy művész életében. Természetesen nálam is így van.

– Azt mondta egyszer, hogy a Néprajzi Múzeumban is dolgozott ebben a időben, és művészetére ez rendkívüli hatással volt.

– Igen, a Néprajzi Múzeumban sok munkát bíztak rám, és az összes múzeumi munkáim közül ezek voltak későbbi festő pályámra a legnagyobb hatással. A Néprajzi Múzeum kiállításai során a természeti népek művészetének alkotásait egyenként kellett kezembe vennem, és egészen közelről kellett megismerkednem ezekkel a remekművekkel. Aki ezt nem tapasztalta, nem tudhatja, hogy micsoda hallatlan különbség valamit reprodukcióból, vagy akár eredetiben, de egy üveglapon keresztül megismerni, vagy úgy ismerni meg, hogy az ember kezébe veszi. Mert úgy kell elhelyezni azt a valamit a vitrinbe, hogy a legjobban érvényesüljön. Szóval, valóban meg kell ismerkedni a művekkel. Most a Néprajzi Múzeumban is,

1

de már a Nemzeti Múzeumban is másolnom is kellett a műveket. A Nemzeti Múzeumban az Altamirai barlang falaiképeiből egy bölényt kellett lemásolnom, nagyon hitelesen, azonkívül afrikai sziklarajzokat, a Néprajzi Múzeumban afrikai régi néger festményeket stb., ősemberműveket, ami óriási nagy dolog, mert egy ilyen múzeumi hitelességű másolatnál az ember annyira megismeri azt a művet, ahogyan sosem ismerné meg, ha csak reprodukcióban vagy egy múzeum kirakatában látja. Az ember egészen elmélyed akkor benne, és vérévé válik.

– Amikor befejezte a főiskolát, akkor csatlakozott valamilyen irányzathoz?

– Már főiskolás időmben, a főiskolai tanulmányaim mellett, odahaza, a Szív utcai stb. albérleti szobáimban, nagyon modern műveket hoztam létre. Futurista voltam, később olyasmit is csináltam, amit most már szürrealizmushoz hasonlónak nevezhetnék. A mulatságos számomra az, hogy nekem fogalmam se volt akkor arról, hogy mit csinálok.

– Az európai avantgarde akkori munkáit ismerte?

– Reprodukcióból igen, mert a főiskolai éveimben nagyon szorgalmas könyvtárlátogató voltam, a Szépművészeti Múzeum könyvtárába jártam, és a Főiskolának is gyönyörű könyvtára volt, és főleg folyóiratai. És ez volt a döntő. Nem is annyira a könyvek, hanem a külföldi művészi folyóiratok. A Szépművészeti Múzeum könyvtárába járt a Cahier d'Art, és annak óriási reprodukciós anyaga volt, onnan szedtük mi akkor magunkba azt a szellemet, ami tulajdonképpen talán kicsit korai is volt akkor.

– A Főiskolán a tanárok adtak ilyen indíttatást a hallgatóknak? Vagy valamilyen más irányzat volt a kedvesebb?

– Tanáron múlott. Vaszary János olyan ember volt, aki nagyon modern szellemben tanított, ő kifejezetten adott indíttatást. Én Rudnay tanítványa voltam, Rudnay viszont haragudott az ilyesmire. Azért is volt talán, hogy én titokban csináltam, otthon. Rudnaynak fogalma se volt arról, hogy én mit csinálok az iskolai órák után. Azt szerette, ha utánozzák a tanítványai, és csak azt a szellemet tűrte meg a tanítványai között, amit ő is képviselt.

– Tanárok és tanítványok között bizalmas volt a viszony?

– Volt tanár és tanítvány, akik között igen. Például Glatz Oszkár jellegzetesen olyan tanár volt, aki mint apjuk, olyan volt a gyerekeknek, és mindenki nagyon bizalmas lehetett vele. Még én is, aki nem voltam a tanítványa. Rudnay zárkózott ember volt. Én nem tudok arról, hogy például valakit egyetlenegyszer is meghívott volna a lakására, megmutatta volna a készülő műveit; sose beszélt róluk. Viszont a korrektúrái rendkívül érdekesek voltak, annyira szellemesek, hogy más osztályokról is átjöttek meghallgatni.

– Emlékszik valami vidám történetre főiskolás korából?

– Egy másik osztályon, nem a mienkén, Vaszarynál történt a következő mulatságos történet: egyik kedves kollégánk, aki ma is jó barátom, olyan furcsa fiú volt, és

2

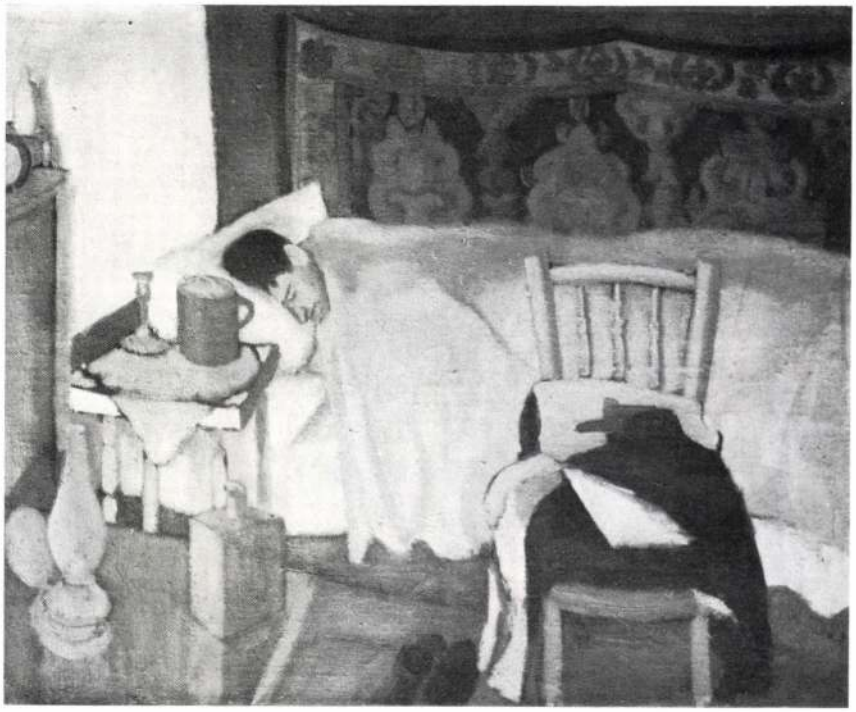

ő elhatározta egyszer, hogy nem beszél, fejébe vette, és tényleg nem beszélt, nem szólt egy szót se. Így elmúlt több nap is, hogy nem mondott semmit. Amikor jött Vaszary korrigálni, a tanítvány fölállt, Vaszary leült a bakra, hogy a modellt ugyanarról a helyről lássa, ahonnan a tanuló. Elkezdte a korrektúrát és magyarázott. A barátom ott állt mellette, illedelmesen, és hallgatta. Igen ám, de az történt, hogy Vaszary kérdezett valamit. És a mi barátunk egy szót sem felelt. Akkor Vaszary megismételte hangosabban a kérdést, de barátunk akkor sem felelt egyetlen szót se. Akkor Vaszary ránézett, úgy a háta mögé, és nagyon hangosan, már majdnem kiáltva megismételte a kérdést. És a mi barátunk akkor sem válaszolt. Akkor odafordult a tanársegédhez, azt mondja: a Tóth úr nem beszél. Mondja a tanársegéd: Mester kérem, már harmadik hete! Ja, pardon! – mondta Vaszary. Nem haragudott meg és tovább korrigált.

– Miután elvégezte a főiskolát, hogyan tudott festeni, hogyan tudott dolgozni?

– Amikor elvégeztem a főiskolát, akkor egészen hamisan képzeltem az életet. Romantikus voltam, és minden másként történt, mint ahogy elgondoltam. Én azt hittem, hogy akkor én most festő vagyok, és énnekem nincs más dolgom, mint hogy fessek, de aztán pénzt kellett keresnem. Fiatalon meg is nősültem, és kénytelen voltam pénzt keresni. Nem volt egyéb lehetőségem akkor, mint hogy alkalmazott grafikával próbáljak foglalkozni. Mennyivel könnyebb a mai fiatalnak! Elvégzi a főiskolát, és ösztöndíjat kap. Hát nálunk ilyesmiről szó sem volt. Nekünk önmagunknak kellett a munkát fölhajtani, megcsinálni, s ez annyira elvett minden energiát, minden erőt, minden időt, hogy amellett bizony nem volt festés. De még más baj is volt. Az alkalmazott grafika magas rangú művészet. De egészen más szemléletet kíván, mint a képzőművészet. És teljes lehetetlenség egyidőben két művészeti szemléletnek áldozni. Valaki vagy alkalmazott grafikát csinál és nem fest, vagy fest, és nem csinál alkalmazott grafikát. Vagy mind a kettőben rossz lesz. Nem lehet mind a kettőt jól csinálni. Én sajnos évekig küszködtem az alkalmazott grafikával, mert meg kellett élni, és csak időnként tudtam festeni. Minden alkalommal, amikor elkezdtem festeni, mindig mindent elölről kellett kezdeni, mintha életemben először festettem volna. Nagyon sok év telt így el, látszólag terméketlenül. Most már tudom, hogy azért az nem volt terméketlen.

Mikor elkezdtem tanítani, akkor voltam

1 Illés Árpád: Parókia,
olaj, vászon, 49,5x63 cm, 1928
2 Illés Árpád: Weöreséknél Csöngén,
olaj, 80x100 cm, 1943 (fotók Illés Ádám)

3

3 Illés Árpád: Halottak faggatása, tojástempera, papíron, 61x46 cm, 1968
4 Illés Árpád: Az ismeretlenből érkező vendég ünneplő ruhában, tojástempera, vászon, 60x80 cm, 1976 (fotók Illés Ádám)

életemben legjobban elfoglalva, legjobban kihasználva, de mégis akkor festettem legtöbbet. És az a sok év, ami ezt a periódust megelőzte, amikor imitt-amott tudtam csak festeni, mindig mindent újrakezdve, azalatt fölgyülemlett bennem a rengeteg sok festenivaló, és mint egy vulkán, úgy robbant ki belőlem. Talán ez tette lehetővé, hogy egész napi tanítás után egész éjszakákon át tudtam tíz éven keresztül dolgozni.

– A kritikusok azt írják, hogy körülbelül 1958-tól beszélhetünk Illés kiérlelt alkotói periódusáról. Erről van szó csakugyan?

– Igen, a tanításos évek alatt érlelődött ki az a festészet, amit a kritikusok komolyan vesznek.

– Most menjünk egy kicsit vissza: mikor kezdett, hogyan kezdett festeni?

– Gyerekkoromban kezdtem festeni, nem is tudom megmondani, mikor. Ahogyan elkezdtem beszélni, ugyanúgy elkezdtem festeni is. Nem is emlékszem az időre, mikor én más voltam, mint festő. Kisfiú koromban úgy mondtam, hogy festő *leszek*. Aztán, hogy mikor kezdtem úgy mondani, hogy *vagyok*, azt nem tudom megmondani.

– És arra emlékszik, hogy mit rajzolt? Természet után rajzolt vagy másolt? És milyen témák ragadták meg a kisgyerek fantáziáját?

– Gyermekkoromban legelőször fejből, elképzelésem alapján rajzolgattam, de nagyon korán elkezdtem természet után rajzolni, és az a műterem, ahol legtöbbet tanultam, a győri Cigánylapos volt. Ez Győrnek egy városrésze, az úgynevezett Újvárosnak a szélén, ahol nagyon érdekes, a barokk korból itt maradt viskók vannak, nagyon rozoga házak, amik nem is nevezhetők semmilyen stílusúnak sem, csak rendkívül festőiek. És jórészt cigányok lakják. Oda jártam festeni, minden szabad időmet ott töltöttem, már fiatalember koromban, és később, főiskolás éveimben is, mikor hazajártam a szünetekben, és én ott tanultam legtöbbet. A természettől, amit a Cigánylapos nyújtott nekem.

– Baráti vonzások alakítottak valamit festői elképzelésein?

– Sajnos keveset. Talán semmit. Ez nagy hiba is. Hiszen ha végigtekintünk világhírű nagy mesterek életének alakulásán és művészetük fejlődésén, mindig kiderülnek ilyen kölcsönhatások. Voltak baráti körök, amelyeket közös érdeklődés hozott össze. Egymást doppingolták, egymást segítették. Nekem mindig voltak barátaim, és remélem, lesznek is. De olyan barátaim, akik a művészetemben befolyásoltak volna, sajnos nem voltak. De azért azt el kell mondanom, hogy mikor fiatal gyerekként Győrött a Cigánylaposon festettem, Borsos megajándékozott egy Gulácsy-monográfiával. Ez a Gulácsy-monográfia későbbi pályámnak is nagyon fontos indítója volt, sőt egész életutamat meghatározta. A reprodukciók és a kissé naiv, romantikus szöveg nagyon megfogott engem. Hatása alá kerültem Gulácsynak. Mikor fölkerültem a Főiskolára, és hoztam Győrből a Gulácsy hatása alatt készült romantikus képeket, akkor Schreier András barátom, aki évfolyamtársam volt, elvitt látogatóba Gara Arnoldhoz, aki Gulácsynak közvetlen jó barátja volt, sőt a Gulácsy-könyvben Gulácsyval együtt le is van fényképezve. Gara Arnoldnak megmutattam az akkori, fiatalkori munkáimat, és Gara Arnold nagyon megdicsérte azokat. Ez volt életemben az első dicséret, amit kaptam. Talán más festőknél is fontos az első dicséret. De Schreier barátom nemcsak Gara Arnoldhoz vitt el, hanem rokonához, Vágó műépítészhez is, akinek óriási nagy gyűjteménye volt. Ebben a gyűjteményben nagyon szép Gulácsyk voltak. Ott láttam életemben először eredeti Gulácsykat. Ezek után természetes, hogy a Gulácsy hatása még jobban elmélyült bennem. Meg is festettem később egy képet, aminek az a címe, hogy *Gulácsy emléke kísért*. Ez a Gulácsy-hatás bizonyos mértékben meghatározója az én festészetemnek, egész életemen végigkísért. Az a romantikus látás,

4

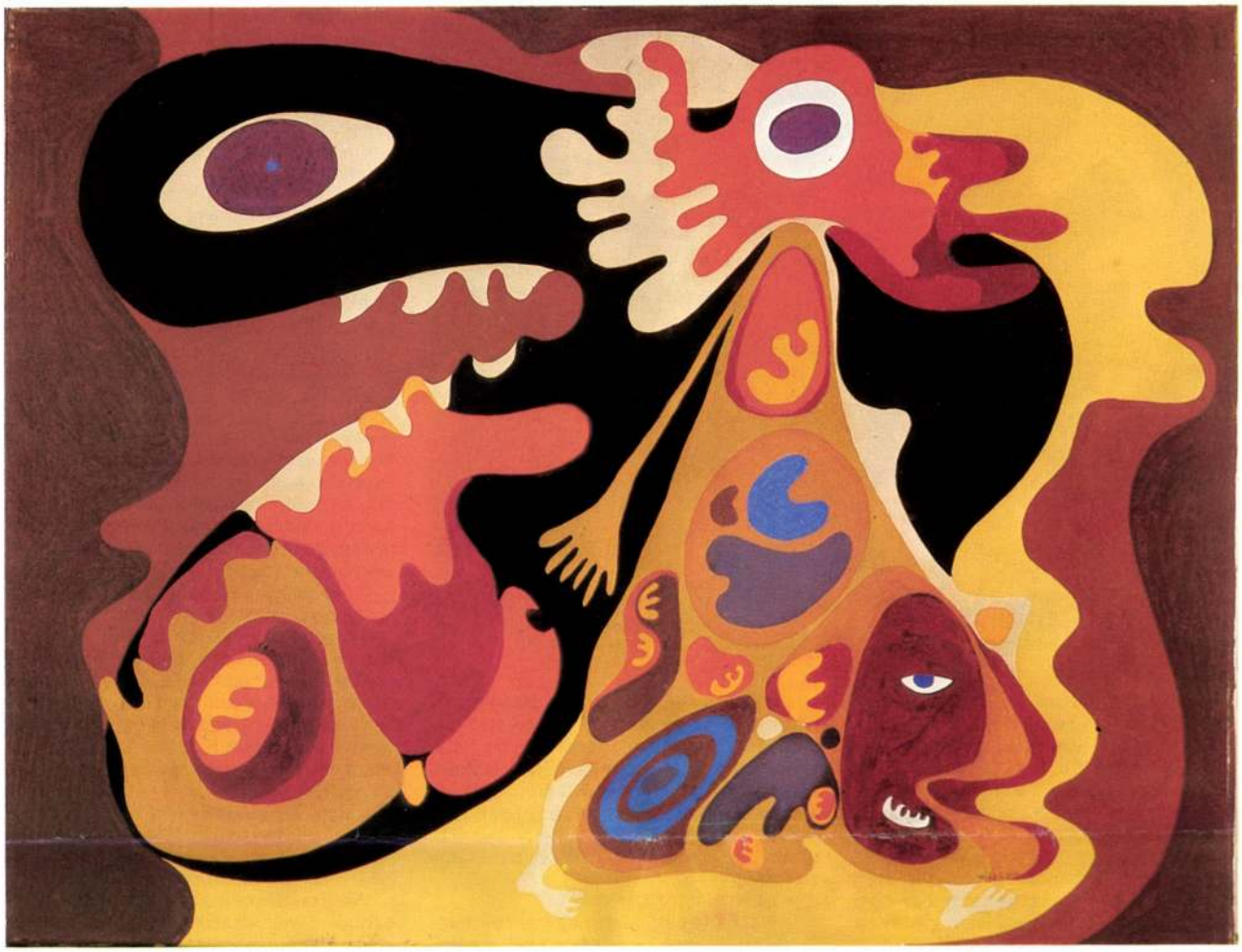

amit Gulácsytól örököltem, mint optimizmus kerekedett teljessé.

– Úgy tudom, hogy az irodalommal és az irodalmat művelőkkel szorosabb kapcsolatban volt, illetve van.

– Mindenféle egyéb művészettel mindig szoros kapcsolatban voltam, vagyok, és remélem, leszek is. Ez nemcsak a művekre vonatkozik, hanem az alkotókra is. Nagyon sokat köszönhetek nekik. Weöres Sándor például fiatalkorában mindig nálam lakott, amikor Pesten volt, és így az ő révén is rengeteg sok író, más művész fordult meg nálunk, és éjszakákon keresztül izgalmas, parázs esztétikai viták voltak.

– Ez egy írói csoport volt?

– Nem volt kifejezetten csoport, ezek olyan barátok voltak, akik följártak hozzánk beszélgetni. De írói csoporttal is volt közösségem, a Tóth Árpád társasággal, olyan időszakban éppen, amikor Weöres Sándor közelünkben sem volt, valahol külföldön mászkálhatott akkor is. Hajnal Anna, Keszi Imre, Waldapfel Imre révén kerültem velük össze, akkor nekem nagyon szép, nagy méretű műtermem volt a Sas utcában, és én fölajánlottam a műtermemet az összejöveteleik céljára. Nagyon hosszú időn keresztül nálam ülésezett ez a társaság, aztán később Hajnal Anna lakásán. Természetesen én nemcsak a műtermet adtam oda, hanem a fülemet is, és oda is figyeltem, hogy mi történik. Nagyon szép műveket hallottunk, előadták ezek a fiatalok novelláikat, verseiket, mondhatom, hogy magas nívójú összejövetelek voltak. Természetes, hogy egy fiatal festőre erősen hat az ilyesmi.

– A XX. századi magyar irodalomból kiket szeret a legjobban?

– Az idős nemzedék közül énhozzám legközelebb Kosztolányi áll; Füst Milán csodálatos költészete és Babits. Ez a három. A három közül személyesen sajnos csak Füst Milánt ismertem, de őhozzá nagyon sokat jártam egy időben, éveken keresztül.

– És ennek a szimpátiának van valami nyoma a festészetében?

– Még így is lehet mondani, hogy van nyoma, mert például a Hajnali részegséget megfestettem. Nem úgy mint illusztrációt, hanem ahogy az a vers énekelt bennem, én azt megpróbáltam színekkel elmondani.

– Hogyan tudná meghatározni festészetének lényegét?

– Én úgy festek, ahogy a madár énekel. Énnekem belső, lelki szükség, hogy fessek, és nagyon sokszor előfordult már, hogy fogalmam se volt róla, hogy mit csinálok. Munka után derült ki, hogy jé, ezt csináltam! De azért ez természetesen nincs mindig így. Olyan is előfordul, hogy tudom, mit akarok csinálni. De akkor sem lesz mindig az belőle, amit elhatároztam. De néha még az is előfordul, hogy az lesz belőle.

– Illés Árpád képeiről azt szokták mondani, hogy az életszeretet sugárzik belőlük. Erről tudna valamit mondani?

– Az, hogy az életszeretet sugárzik a képekből, az nagyon hihető, mert én nagyon szeretem az életet. Mindenki, aki valaha foglalkozott a képeimmel, beszélt vagy írt róla, megállapította, hogy optimista kicsengésűek a munkáim. Vitaesteken, ankétokon ezért nem is egyszer támadtak. Énnekem elsősorban az a fontos, hogy az a kép, amit csinálok, szép legyen. Én ehhez ragaszkodom. Nagyon jól tudjuk, ma nem illik olyan nagyon szép képeket festeni. Nem időszerű, úgy látszik. Én nem tehetek róla – akkor én konzervatív vagyok. Ez a szépségtartalom ugyanakkor optimizmust is sugároz, természetesen. Ez nyilván nem véletlenség, ez nemcsak alkatom, tulajdonságom, hanem szándékom, akaratom is.

– Milyen motívumokat használ a képein?

– Más is, én is kialakítunk magunknak egy úgynevezett jelrendszert, mert ezt a

5

szakmában az okosak így szokták mondani, hogy jelrendszer. Nekem is vannak ilyen visszatérő jeleim, amiket motívumnak nevezek inkább. Ezek: egy jellegzetes hullámvonal, újabban a tojás, a teknősbéka; volt egy időszak, amikor egy szék, a legrégebbi időtől mostanáig a csigavonal. Ezek a motívumok úgy születnek meg, hogy az a fontos, hogy a kép szép legyen. De jelentenek valamit, bár nem mindig tudom, amikor kitalálom, hogy az mit fog jelenteni.

– *Milyen színeket használ?*

– Felfogásom az, hogy egy festő ne csak motívumban, hanem színekben is legyen gazdag. Sokat adok arra, hogy állandóan változzanak a képeim, és ma festek egy világos képet, holnap festek egy sötét képet; egyszer egy sárgát, egyszer egy pirosat, mindent ki akarok próbálni és mindent meg akarok csinálni, nem elégszem meg azzal, hogy kitaláltam egy színakkordot. Én olyan festő vagyok, aki nagyon sok színakkordot tud kitalálni, s akkor még egyet, és akkor még egyet, és ennek sose lesz vége.

– *Hogyan szokott festeni?*

– Úgy szoktam festeni, ahogyan más hivatalba jár. Rendszeresen, mindennap; megvan a bizonyos idő, amikor elkezdek dolgozni, és ameddig fizikailag bírom, én addig mindennap dolgozom. De nem lehet mindig egyformán dolgozni, mert van, amikor simán megy a munka, van, amikor nehezen megy, van, amikor semmi sem sikerül, van, amikor minden sikerül, és segítséget is lehet találni ehhez. És nálam ez a segítség a zene. Ez úgy történik, hogy szép hanglemezgyűjteményem van, és mikor festek, akkor a hanglemezjátszó forog, és szól a zene. Ez a zene egyrészt hangfal, ami elválaszt a külvilágtól és minden egyébtől, ami zavarna a munkában, másrészt ihlető is. Mert megteremti azt a révületet, ami szükséges ahhoz, hogy az, amit az előbb hivatalnokmunkának neveztem, mégse legyen hivatalnokmunka. Ez ad egy olyan légkört, ami néhány perc múlva már sűrűsödik, és bizonyos idő után eléri azt az izgalmi állapotot, ami fontos ahhoz, hogy abból a valamiből, amit csinálok, valóban műtárgy szülessen meg.

– *Mit szokott hallgatni?*

– Nehéz felelni, mert nagyon sok mindent. Klasszikus, régi mestereket is, preklasszikusokat is, és modern zenét, mai zenét is. Lutosławskyt, természetesen rengeteg Bartókot, Stravinskyt. Azonkívül a kortárs barátaim zenéjét. Nagyon sokat. Legkevésbé szeretem a romantikusokat.

– *Vannak zenei tárgyú, zenei témájú képei? Vagy hatott a zene valamiképpen a képeire?*

– A zene hat a képeimre, ezt mindenki észrevette eddig, aki zenével is, képzőművészettel is foglalkozik. Egy-két olyan munkám van is, ami kifejezetten valamelyik zenéhez kapcsolódik. Ilyen például Az éjszaka zenéje, Stravinsky-mű is van, a Sacre du printemps, amit megfestettem; Debussy is, az Elsüllyedt katedrális, és egy Szöllősy András-mű is.

– *Lemezborítót is készített?*

– Soha életemben nem készítettem lemezborítót, ellenben a muzsikusok észrevették az én festményeimben, hogy azok zenékre készülnek, és ők kérték, hogy Illés-képeket reprodukáljanak a hanglemeztasakon. De azok nem lemezborítók, amit én arra a célra csináltam, hanem művek, amit fölhasználtak, méghozzá – erre nagyon büszke vagyok – mindig a zeneszerző kívánságára.

– *Ugyanígy használták fel képeit Weöres Sándor köteteire is?*

– Igen. Ez ugyanúgy történt, azok sem készültek a kötet címlapjának, habár ifjúkorunkban, amikor még együtt laktunk, jelent meg néhány köteten Illés-kép, illetőleg azok Illés-címlapok voltak, amelyeket terveztem a kötetre. De a később megjelent műveken levő Illés-képek már nem a kötethez készültek.

– *Versillusztrációi vannak?*

– Versillusztrációm csak a Babits Jónás könyvéhez vannak, életemben soha más versillusztrációt nem csináltam.

Weöres Sándornak a Dalok Nakonxipánból című versciklusa az én Izabella utcai műtermemben született meg, és akkor annyira tetszett nekem, hogy azonnal elhatároztam, hogy megfestem mind-

6

egyik szakaszt külön. Akkor Weöres Sándor, erre föl, mindegyik szakasznak adott is egy külön címet, hogy az legyen majd a kép címe. De sajnos, csak három született meg a sokból, azok közül is már kettő külföldi magántulajdonban van, sosem fogom viszontlátni, egy még mindig megvan, a *Vigasz* című.

– *Beszélne valamit utazásairól is?*

– Valami különleges csoda révén az elmúlt években többször is jártam külföldön. Sok mindent láttam. Svájcon és Ausztrián keresztül Franciaországba utaztam, jártam a francia Riviérán, az Alpokban, voltam Olaszországban, Hollandiában, Nyugat-Németországban, ahol kiállításaim is voltak, hisz én éppen úgy kerültem oda, és nagyon sok fontos dolgot láthattam, egy kicsit kinyílt előttem a világ. Régen a művészek ezt a legfiatalabb korukban csinálták, amikor a legnyitottabbak mindenfelé; én evvel is elkéstem. Már bizony idős korban értem meg, hogy először külföldre mehettem. De ami késik, az nem múlik, velem is megtörtént és nem volt későn. Semmi sincs későn.

– *Lehet-e egy életből tanulságot levonni?*

– Az élet elrohan, és az élet örömei azért vannak, hogy éljünk velük. Nem vagyok az aszkézis híve. Semmi érzékem sincs az aszkézishez. Kizárólag az élet örömeinek vagyok híve.

De ezen túl és ezen kívül még valamit szeretnék mondani, amit nem kérdezett, és ha alkalmat ad arra, hogy önmagamtól is mondjak valamit, elmondanék egy fontosat. Ahogy eddig kritikákban, tanulmányokban, a rádióban, előadásokon, vitaesteken emlegettek, mindig úgy jött ki, mintha én egy természettől elrugaszkodott, absztrakt festő lennék. Bár mindenki szürrealistának nevezett, de ezen belül mintha semmi közöm sem lett volna a természethez. Ez súlyos tévedés. Mindig, a legabsztraktabb képeim esetében is ott van mögöttem a valóság. Minden munkám a valóságra támaszkodik, abból építkezik, és ez számomra másképp elképzelhetetlen. A legabsztraktabb művész se higgye azt soha, hogy őneki nincs semmi köze a természethez. Semmit nem lehet kitalálni, csak azt, ami van. És csak a meglevő dolgokat lehet variálni. Tehát a legnagyobb fantázia is csak a meglevő dolgok variációjára képes, és a variációkkal teremt új viszonylatokat. Olyan viszonylatokat, amilyenek még nem voltak. Ez a nagy fantázia alkotása. De olyan motívumot, ami nincs, olyat nem lehet kitalálni. Tehát a természet van elöl, mint mondtam. A világ legjobb oroszlánszobra is csak egy kavics a valódi oroszlánhoz képest.

Albert Zsuzsa

7

5 Illés Árpád: Az ellopott varázserő, tojástempera, vászon, 60x80 cm, 1978
6 Illés Árpád: Eredet (Vázlat a tojástémára), tojástempera 60x80 cm, 1978
7 Illés Árpád: Az utolsó kép, tojástempera, vászon, 60x80 cm, 1980
(fotók Illés Ádám)

Fantasztikus természetrajz

Karol Baron festészetéről

A szlovák művészetről a földrajzi közelség ellenére igen keveset tudunk. Egy-két kiemelkedő egyéniség, például *Albyn Brunovsky, Vladimir Gažovic* vagy – az egyik utóbbi Művészetben – *Jakoby Gyula* híre ugyan eljut hozzánk, de tevékenységük összefüggéseit nem ismerjük. Igaz, ennek oka lehet az is, hogy a szlovák művészet lényegileg tér el a magyartól: más szemlélet szülötte. A szlovák nemzeti jelzőt – ellentétben a csehszlovákkal – nem szóbotlásként használom. A cseh művészet – történeti okokra visszavezethetően – mindig közelebb állt az európai törekvésekhez s ezen belül különösen a német tendenciákhoz. A szlovák művészet kettős hatás alatt fejlesztette ki önálló stílusát. Az egyik a szláv lelkület: a pátoszos, érzékeny líraiság. A másik, nem kevésbé jelentős: a francia művészet iránti érdeklődés. A kettő sajátos egységbe ötvöződik a szlovák művészet lírai intellektualizmusában. Karol Baron művészetének előzményeit is e tényezők adják.

A közép-szlovákiai Zsolnán él és alkot. Baronnak szerteágazó kapcsolatai vannak a szürrealizmus művelőivel a világ minden táján – művészetét ez a tágabb orientáció erősen befolyásolja. Egyik vezető egyénisége a csehszlovák szürrealisták csoportjának, amely a század húszas éveitől folyamatos kapcsolatot tart fenn a francia szürrealistákkal – tehát önmagát mindig nemzetközi összefüggésbe helyezve értékeli. A szürrealista művészet az utóbbi időben újabb reneszánszát éli Európa-szerte, de jelentős bázisai vannak Amerikában is, elsősorban New Yorkban és Chicagóban.

Századunk a művészeti stílusok születésének kora. A századelőn gyors egymásutánban léptek színre a nagy művészeti irányzatok, melyek az összetett valóságot más-más szempontból vizsgálták és rögzítették. Egyes stílusok rövid virágzás után letűntek (például futurizmus, dada), mások folyamatosan tovább éltek; időnként kormeghatározó tendenciaként, máskor a kort színező sajátos szemléletként. Az utóbbiak közé tartozik a szürrealizmus, mely feltűnése óta él és hat, és lényegében mindig is hatott elsődlegesen szemlélet volta miatt. A művészettörténet tanúsága szerint a stílusok egymásmellettisége nem e századi specialitás; minden korszak egyik jellemzője. Így hatott napjainkig és hat jelenleg is a szürrealizmus.

A szürrealisztikus szemlélet szinte a művészet kezdeteitől fogva jelen van. Hatása olyan korokban válik dominánssá, amikor az ember és a valóság eltávolodik egymástól; pontosabban, amikor a realitás elviselhetetlenné válik a humánum számára. Olyan korlát ékelődik ilyenkor a művész és a világ közé, melyet csak a felfokozott fantázia tud áttörni. *Bosch, Brueghel, Goya, Blake, Odilon Redon* művészete e felismerés példázata. A huszadik század valóságának egyik adekvát megközelítési formája a szürrealizmus. Éltető tényezője a kor felfokozottsága, melyet csak egy neurotikusan érzékeny művészet képes kifejezni. Jelenünkre különösen jellemző a valóság megfoghatatlanná válása. Összetettségében, rétegezettségében analizálhatatlanná vált, csupán egyes részei ismerhetők meg és rögzíthetők; teljes mélységében elérhetetlen – a totalitás eszménye tovatűnt. Az ember, aki felismeri önnön tudatában a világ szétesését, kénytelen rádöbbenni, hogy e

1

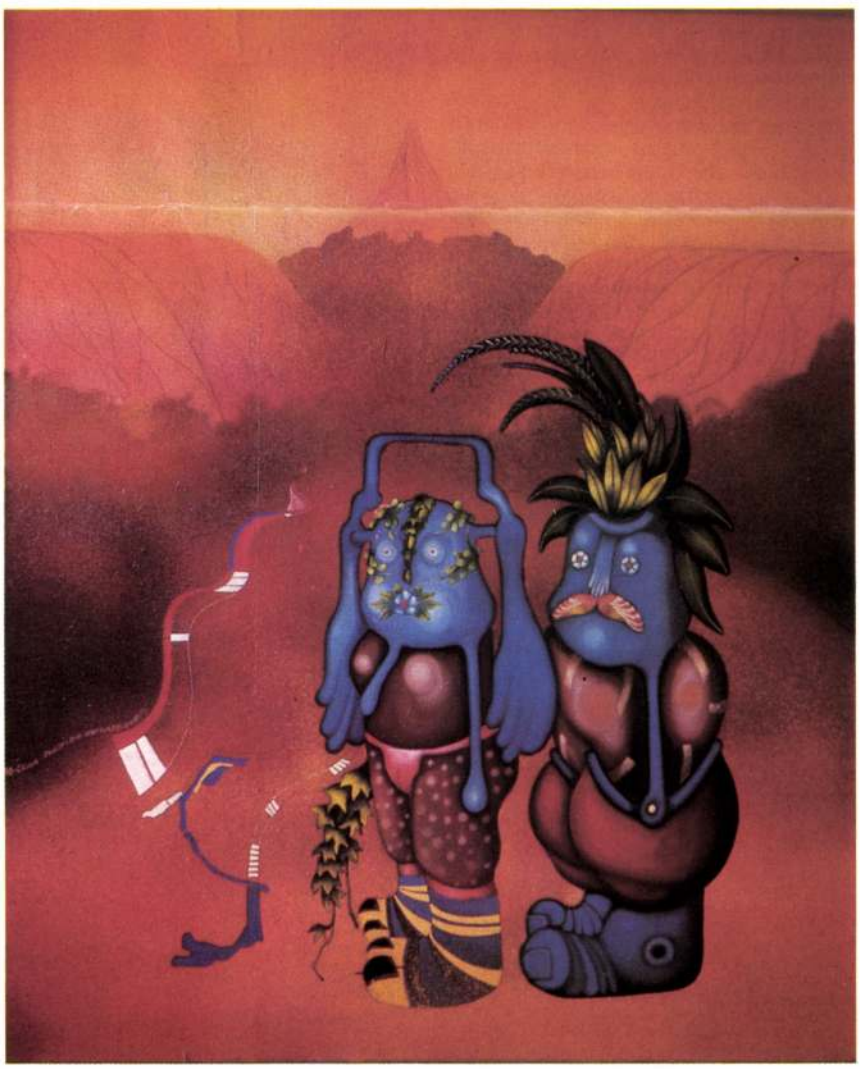

folyamatnak ő is részese. Elszigetelődését, deformálódását a fantázia szárnyalásával próbálja ellensúlyozni. Valóság és fantázia egybemosódik koruhkban; a valóság olyan tényeket produkál, melyek meghaladják a legmerészebb képzelődést is. Így minden elképzelhetővé válik: realitás és fantasztikum egymásba olvad, kölcsönösen áthatol egymáson. Ma már senkit sem lepnek meg akár a legvadabb gondolatpárhuzamok – a szürrealitás eszmélkedésünk részévé vált. E talajon bontakozott ki Karol Baron művészete.

Karol Baront szürrealista művésszé a valóság elemeire kiélezett különös érzékenysége teszi. Sajátos ízt ad műveinek – meghatározó szemléletén túl –, hogy egyszerre indulatos és humoros; a groteszk speciális ágát alkotva ezáltal. Művészete felmutatja a hagyományos értelemben vett szürrealizmust is, de újabb témákkal, kifejezési eszközökkel gyarapítja azt. Folytatója a szürrealizmus felfokozott, meghökkentő, szabad képzettársításainak; de újat ad céljában: jelenkori deformáltságunk ábrázolásában. Baron képeinek tanúsága szerint kétirányú ez a torzulás. A természet antropomorfizálódik, az ember determináló tevékenysége folytán. Az embert a természet egyre kevésbé alakítja; meghatározóbb társadalmi létéből, maga szabta korlátaiból adódó formálódása.

Baron a csehszlovák szürrealisták csoportjának tagjaként elméleti kérdésekkel is foglalkozik. Legutóbbi tanulmánya a gyermekkor szürrealista értelmezését kísérli meg. Kezdjük hát szürrealisztikus művészetének elemzését e motívumkörrel. A szürrealizmus kezdeteitől fogva épített a mélylélektan azon felismerésére, hogy a gyermekkori élmények lényegesen befolyásolják a személyiséget. Karol Baron művészetében a gyermekkor két különböző dimenzióban hat. Az egyik a közvetlen élményvilág: a táj, a madarak, bogarak burjánzó léte. A másik áttételesebb, de meghatározóbb: a gyermeki szemlélet továbbélése. Él és munkál benne a gyermeki őszinteségű rácsodálkozás mindenre – hasonlóan rokon vele igaz lényeglátásában is. Gyermekien elfogulatlan fantáziája szabad szárnyalása, mely a képzelet különös, de logikus játékait eredményezi. A gyermeki szerepjátékból őrzi Baron a beleélés csodálatos képességét; kedves és szelíd szörnyetegei ettől válnak hibáinkat elítélő, de ugyanakkor megértően simogató lényekké. *Majális*-ciklusának *Bemutatkozás* című darabja sokat mutat e gyermeki jegyekből. A háttér borzas hegye emlékeztet a mesevilág szellemeire, melyek hol jóindulatúak és barátságosan virágdíszbe öltözők – mint itt –, hol ijesztően monumentálisak. A két bemutatkozó figura sajátosan egyesíti magában a természeti, az emberi és a mesterséges jegyeket. A bal oldali leányzó lesütött levélszeme, csücsöri szája ostobácska. Szalagbokrétás díszes kalapja és hivalkodó zoknija piperkőcségről árulkodik. Beszédes fejdíszén a kis kígyó: a rejtett álnokság jelképe. Fejének feketesége ürességet sejtet. A szemközti ifjún két motívum hangsúlyozódik ki: kiöltött

2

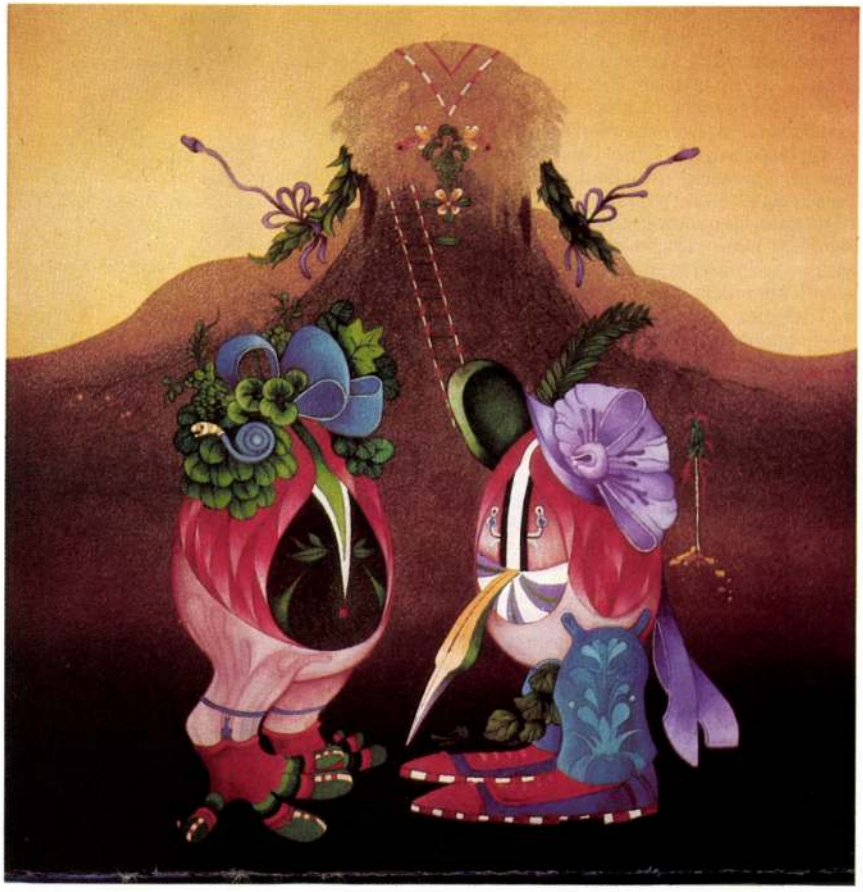

nyelvű feje és levelekből alkotott, sarjadó nemisége. Első ránézésre a szeme ragad meg, mely az ismerkedés közben is távolba néző, kutató. Magányt és nyugtalan vágyódást tükröz; az önmagába zárt ember két jellemzőjét. A bizonytalanság szomorúságát sugározza. Hatalmas nyelve a hiábavaló locsogás megjelenítője, lábának mérete a kereső bolyongásé. Két emberi lény nyilatkozik meg így teljes őszinteséggel, felfedve minden esendőségét. Karol Baron ezeket a figurákat szabadon és szinte automatikusan szárnyaló fantáziával, könnyed természetességgel bontja ki magából. Mindenen végig árad az éles, elevenbe hasító irónia, mely szinte tombol *Vasárnapi sétá*ján. Átlagember és neje sétára indul. Romantikus, kanyargós hegyi tájat jelez a monokróm színvilág, utalva arra, hogy a környezet számukra valójában nem is létezik. Érdeklődésük centrumában saját lényük áll. Fejük kék hólyagból és növényekből formált tömbje korlátoltságról, naiv öntetszelgésről vall. Mesterkélt, ostoba és piperkőc egész lényük, s az a beállított viselkedés is, ahogy „feloldódnak" a természetben. Meghökkentően szembetűnő nemiségük. A szürrealizmus tematikai gazdagságának egyik jelentős tárháza az erotika. Karol Baron művészetében igen jelentős szerepet játszik, valamilyen – burkolt vagy nyilvánvaló – formában minden művén jelen van. A hatalmas méretű ujjak, a mellek, a különböző anyagokból alkotott falloszok a nemiség, az erotikus viselkedés más-más összetevőjét villantják fel. A *Bemutatkozás* című képen a leveles ág félénken zárkózott ifjút jellemez. A *Vasárnapi sétán* az öregedő, hivalkodó, mindenáron érvényesülő nőiséget Baron a férfi nadrágtartóval jelzett, rejtett, hervadó férfiasságával teszi még groteszkebbé, nevetségesebbé.

Játékos szürrealizmusnak tűnik első látásra Baron művészete. Korántsem áll meg azonban a felszíni jelenségek elemzésénél, műveinek egy része komor igaz-

1 Karol Baron: Vasárnapi séta, olaj, vászon, 180x150 cm, 1977
2 Karol Baron: Bemutatkozás (a Majális-ciklusból), olaj, vászon, 200x180 cm, 1980
(fotók Krunák E.)

ságokat fed fel. Eddig elemzett, játékosan groteszk képein is érzékelhető, hogy figuráinak deformálása mindig indokolt. A természet, a fantázia, az álom és a látomás nála egységes világot alkot. Szabad képzettársításai mélyén következetes gondolkodás lappang – világa belső törvényei szerint építkezik. Mozgatója a dolgok belső logikájának iróniája. Művészi gondolkodása jól nyomon követhető *Abszurd redukció* című sorozatának néhány alkotásán. Az *Infantilis gyász* az egyik emberi elferdülés precíz elemzése: a madártartás, a madárhoz való mániákus ragaszkodás megjelenítése. A madarat tartó nő kiszakad a valóságból, világát a madár alkotja, ő a központ, a mérce, a dédelgetett kedvenc. A nő csak vele foglalkozik, úgy érzi, a madár egyre inkább megérti őt, hasonlóvá válik hozzá. Valójában a folyamat fordított, ő „száll le" a madár szintjére, alakul át tudatilag. Deformálódása természetesen nem tökéletes, csonkult lénynyé, köztes alakzattá válik. Baron festményén drámaian, félelmes feszültséggel ütközik az asszony-madár és a valóságos. Motiválja az értelmezés lehetőségét a madár hátán levő csap, mintha csupán kitömött lény vagy tákolmány lenne. A kép középterében a hatalmas fémkukac rejtett szexuális jelkép: a lefojtott, rossz útra tévedt ösztönök és érzelmek ijesztően monumentális emlékoszlopa. Elválasztja az embert játékszerétől, felkiáltójelszerűen mutat rá a szituáció hazug kiúttalanságára, demoralizáló természetellenességére. A vörös alap az elferdülések füllesztő, fojtogató légkörét teremti a bántóan éles kékek köré. E bizarr világ teljesedik ki a *Természetes természetellenességek* című ciklus *Ki az első, avagy a mélyszántás mestere* hangzatos címet viselő táblájún. Ironikusan egybeolvad itt ember és tevékenysége; az ember teljesen átalakul: áthatol rajta a monoton munka, mely számára fontosabb, mint önnön maga. A figura terményekből alkotott feje *Arcimboldo* gyümölcs-virág fejű embereit idézi. Csak míg a manierista művésznél az egész csupán fantasztikus ötlet és groteszk játék – addig Baronnál vészteljes jelzés. Félelemmel telített sejtelmességében talán *Dali* mutánsaival (például a *Szent Antal megkísértése* figuráival) rokonítható. Az emberi szív kibuggyan az ekevasra emlékeztető páncélformából. A lábak és karok madárcsőr formájúvá válva hasítják a földet. A lény még utal ugyan az emberre, de az alkalmazkodásból eredő mutáció véglegesnek tűnik. Annyira „tökéletessé" vált tevékenysége szempontjából, hogy elvesztette embersége egyéb, „tökéletlen" jegyeit. Az emberi teljesség elvesztése, a pszichikum és a tudat beszűkülése korunk egyik legégetőbb kérdése. Fájó sebeket hasít nap mint nap, szorongással tölti el az embert ha szembenézni kényszerül vele. A feladatok túlzott specializálódása, az emberi készségek beszorítása, a teljesítménycentrikus szemlélet komoly veszélyt rejt magában az ember szempontjából. Karol Baron *Természetes természet-*

3

4

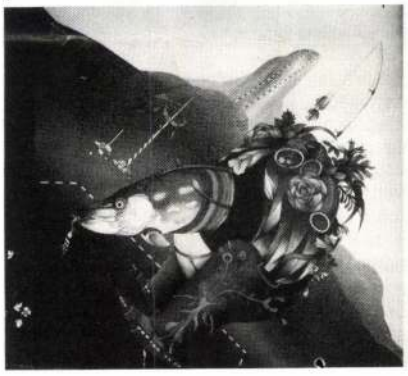

ellenességek ciklusa nem fantáziaszüleményeket vonultat fel, hanem az embert reálisan fenyegető torzulásokat mutatja be, kisarkítva ugyan, de erős érzelmi-indulati töltéssel. Realitás és fantasztikum tökéletes, egymásra utalt egységet alkot így képein.

Közvetlenül s igen erősen kapcsolódik a szürrealista szemlélethez Karol Baron szuverén látása révén. Képei egy részén különös formában: a médium automatizmusán át érvényesül a valóság. A művész ilyenkor elfogulatlanul, nyitott szűrőként áll szemben a világgal. Átáramlik rajta a környezet millió benyomása, s szabad folyást enged hirtelen képzettársításainak is. Így születő abszurd élményei révén a valóság- és képzeletrétegek összemosódnak; egy újfajta valóság születik. Ez az élmény az átváltozás művészetéhez segíti hozzá az alkotót. Ilyenkor lehetséges az a szürreális élmény, mely például Odilon Redon képein ölt testet, amikor az ember feloldódik saját szemében, vagy az, hogy egyszerre legyen többféle lényben jelen, mint például Karol Baron *A csuka* című festményén. Különös metamorfózis játszódik itt le. A horgász egyszerre önmaga, az őt körülvevő táj és a vágyva vágyott zsákmány: a csuka. A három létező teljesen áthatol egymáson, szétválasztásuk lehetetlen. A vízparti növényekből alkotott fejű, horgászbotkezű, csónaklábú ember hatalmas szájába bombaként ékelődik a csuka. A horgász falánk gömbölydedsége, a csuka gyilkos és hatalmas behatolása mindkét fél vesztét jelzi. Valóságosnak, kézzelfoghatónak e képen mégis csak a csuka tűnik, ő a főszereplő, minden neki rendeződik alá. A hal a természet csúcsa, az istenség hordozója: a cél, a tökély. Az emberi értelem így megint kihelyeződött, külső formát öltött, deformálódott, mutánssá alacsonyodott. Végtelenül groteszken, ferde tükörben jelenik meg a szenvedélyének hódoló, annak rabjává váló figura. Kulcsműve e kép Karol Baronnak nemcsak tematikája, szürrealisztikus gondolkodásmódja, de képépítése szempontjából is. Sajátos belső logikája ölt testet a folyamatok szimultán ábrázolásában. Az ember kilép a természetbe, kihasítja a maga határlécekkel jelölt privát területét, és lassan elhatalmasodik rajta a szenvedélye, s már nem tudni: a hal van-e érte vagy fordítva? Az átváltozás teljes folyamatát egyetlen képi jellé ötvözve jeleníti meg Karol Baron. A lappangó abszurd összefüggés feltárását szolgálja minden elem. A kölcsönös hasonulás: ember és hal összeforrása azonban nem a természet és az ember ősi egységét idézi, hanem valami feszült, fájdalmas összecsapást, csonkulást. Lidércnyomásszerű látomásként jelenik meg az elhatalmasodott horgászszenvedély jelképe.

Az eddigi képeken egy-egy kedvtelés vagy félresiklott emberi érzelem, illetve tulajdonság ironikus leképezését követtük nyomon. 1980-ban alkotott *Majális*-sorozatának *Metamorfózis* című darabján Karol Baron a teljes valóságot elemzi. E feladat monumentalitása, teljességigénye révén összefoglalja eddigi művészetének eredményeit és jellemzőit. Metamorfózisának témája a tavaszünnepi átalakulás. Az a perc, amikor mindenki igazi lényét mutatja fel, bár látszólag maskarát ölt. Mint tavasznyitó ugyanakkor a szabadság, a szárnyalás, a természettel való találkozás ünnepe is. Mindez azonban csupán be nem teljesülő lehetőség. A háttér antropomorf tája a mesterséges beavatkozás jegyeit viseli. Eredeti szépsége elvész díszítettsége alatt. Az összevarrt és lecsatolt száj biztosíték, hogy véletlenül se szólalhasson meg a természet tiszta hangja. A két szemüregből kinyúló vérvörös lakkozott körmű ujj brutális szexuális szimbólum, erőltetett és kihívó. A hegyek és az emberek között apró, kedves hegyi manó viszi az ünnep jelképét, a májusfát – de ő kiszakított mindkét világból, létezése önmagáért való; mégis rejti a kapcsolatteremtés, az ősi szimbólumok feltámasztásának parányi, esendő lehetőségét. Rendkívül meglepő e képen az

5

emberek csoportja. Kiérve a természetbe azonnal körülkerítik saját területüket. Külön világot teremtenek, a lehatároltság mindennél fontosabb számukra. A legteljesebb rabság ez, de ugyanakkor „saját" világot alkot, a „ketrec" melegét adja. S ez az utóbbi nagy csábítás a ma emberének, jóllehet a deformálódás újabb „formátuma". A szabályos sportpálya – életterük – közepén doboz, a televízió szinonimája, a manipuláció jelképe. Képernyőjén mesterséges táj jelenik meg, ezt nézik az igazi helyett: a pótlékot a valódi helyében; félrevezetettségük, látszatlétük tökéletes megfelelőjeként. A pálya vonalán felvonulnak Karol Baron jellegzetes mutánsai: az ostoba önző, a hallgatag rosszhiszemű, a magába zárkózó, a szexnek élő félig ember, félig állat; az egymásra megtévesztésig hasonlító konformista lények. A külső vidám burok alatt így az őszinteség, az elevenbe vágó felismerés fájdalma lappang. Végső konklúziója a természet tönkretétele, az ember maradandó torzulása, leszűkülése, bezárkózása; az őszinteség elvesztése. Karol Baron művészete a valóság ily formában megváltozott arculatának leleplezése. Ironikus fantáziajátékként kifordítja figuráit – belső világuk válik láthatóvá külsejükön. Művészete embercentrikus, ami e tárgyak által determinált korban hitvallásként hat. A kor központi kérdéseit élezi ki, jóllehet a válaszadással, a kiút megjelölésével adós marad. Meseszerű lényei súlyos tartalmak hordozói – az emberi szétesés jelképei. Karol Baron táblaképein egy új természet bontakozik ki, félelmetes elferdüléseinek groteszkségében. Minden műve egy-egy kiáltás az emberek felé, hogy ez a fantasztikus természetrajz csak képein jelenjen meg, s ne válhasson valósággá.

Krunák Emese

3 Karol Baron: Ki az első, avagy a mélyszántás mestere (a Természetes természetellenességek című sorozatból), olaj, vászon, 180x150 cm, 1978
4 Karol Baron: A csuka (a Majális-ciklusból) olaj, vászon, 150x150 cm, 1980
5 Karol Baron: Metamorfózis (a Majális-ciklusból), olaj, vászon, 220x200 cm, 1980
(fotók Krunák E.)

1

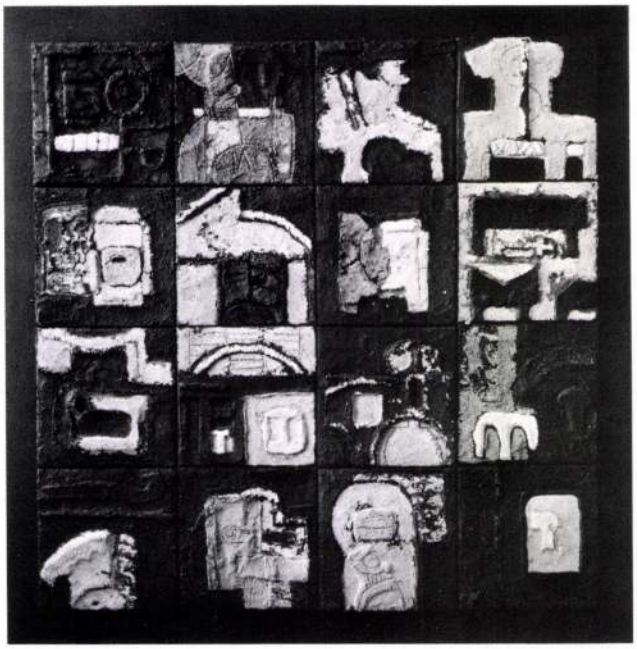

2

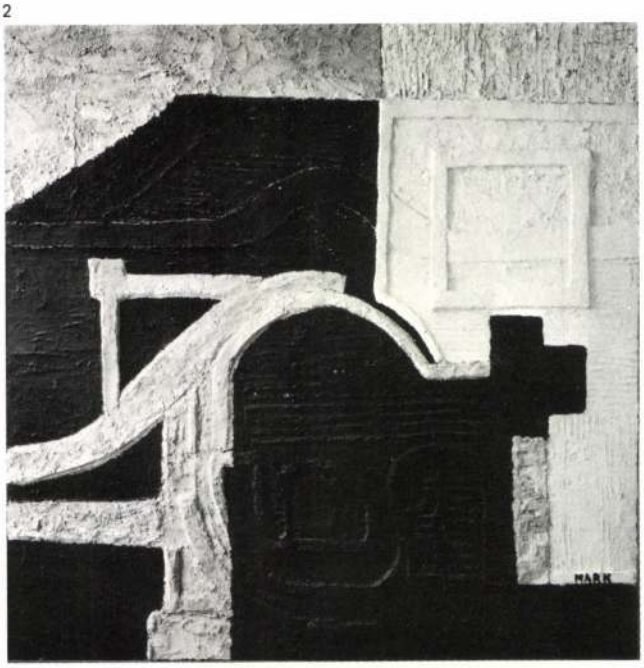

Jegyzetek Márk Anna képeihez

Anna Mark választott hazájában, Franciaországban (és ennek határain kívül is) ismert és számon tartott művész, 1961 óta szépen sorjáznak tárlatai. Első bemutatkozásai az évenként összehívott és rendezett *Comparaisons* csoportkiállításokon voltak (Musée d'Art Moderne, Párizs, 1961–63), első önálló tárlata 1964-ben, a párizsi *Galerie du Haut Pavé*-ban, azóta bőséggel állít ki Párizsban és más francia városokban, az USA-ban, Svájcban, Angliában és más helyütt. Az 1979-es párizsi (Galerie Lucernaire) talán a tizedik önálló bemutatkozása volt.

A művésznő a budapesti Képzőművészeti Főiskolán Berény Róbert növendéke volt 1946 és 1950 között, majd az Állami Bábszínháznál lett díszlet- és jelmeztervező. „Szomorú inasévek" ezek, az efféle indítékú piktúra nehéz szárnypróbálgatásai. Kedves munkahelyén ismerkedik meg *Ország Lili*vel (a recenzens jó néhány kapcsolatot lát, ha nem is formavilágukban, de indítékaik között), majd az ekkor már egykori Európai Iskola meghatározó egyéniségeivel, prominenseivel. Úgy tűnik, nem kevés gondolati azonosság él Márk Anna és az idetartozó mesterek között (itt elsőként *Bálint Endré*re gondolhatunk), a „való világ" emlékeket hordozó tárgyai és jelenségei, a gondolkodó és emlékező ember olykor szürreális síkokra emelt élményei jelentkeznek a művésznő érettebb alkotásaiban.

Festményei reliefek inkább, az idő és más természeti erők által megkínzott falfelületek sokszor monokróm látványa mögött asszociatív élmények tűnnek fel, elsősképp így az *idő* a képlékeny műanyagból domborműre formált, és enyhén, főként matt színekkel (sárgával, szürkével vagy feketével) „dúsított" felületeken.

1969-ben Anna Mark az Oise melletti Royaumont-ba egy érdekes indítékú csoportkiállításra hivatalos: *„A szép az utcán hever"* volt a kiállítás összefoglaló címe. *Brassai* „grafitti-felvételeinek", *Lucien Hervé* kitűnő fényképsorozatának és hasonló című albumának ismeretében az „utcán heverő szép" felfedezését akár mozgalomnak is nevezhetnénk – a városban élő ember sajátos természetlátása és természetélménye revelálódik itt. Anna Mark a tárlaton a meggyötört falfelületeket idéző festményreliefjeivel szerepelt.

Érzéseink szerint ezek a lefogott színezésű „falfelületek" csak a maguk látványjellegében azonosíthatók a „városi ember szépélményével", tehát egyidejű indítékokkal. Hiszen a mi „kelet-európai emlékezetünkben" (feltételezésem szerint a művésznő emlékezetében is) elsősorban *„szentendrei falak"* ezek. A maguk paraszti barokk íveivel és kapuzataival korántsem törékeny emlékeket idéznek nosztalgikusan, valóban bartóki élményt, vágyat és ihletést. Aligha csupán „a szép az utcán hever" talán köznapibb és közkeletűbb élményű felfedezéseit.

„Az öreg falak emlékekkel vannak tele ..." – ismeri fel *Bernard Noël* Anna Mark egy 1976-os tárlatának meghívószövegében, de korántsem ismerheti fel, élheti át a valóságos indítékokat: ezek a *mi* falaink, ugyanilyenek a láttukra szőhető emlékek is. A művésznő címekkel sohasem bíbelődik a reliefek alatt, hisz nem azonosítható látványemlékeket, inkább lírai látomást teremt, és a látványból alakuló látomás mindannyiunk számára különböző lehet, van olyan is nyilván, aki csak a szép felületeket fedezi fel. Talán Anna Mark is az el-eltűnődő szemlélőre bízza a legszívesebben az asszociációs kapcsolatokat.

Bennünket tehát Szentendrére, a dunamenti kisvároska napjainkban oly gyorsan tünedező és mindegyre nehezebben megtalálható sikátoraira, faragott-ácsolt kapuzataira, íveire és bélleteire, a megfáradtan

1 Márk Anna: Relief I., vegyes technika, 150x150 cm
2 Márk Anna: Relief II., vegyes technika, 120x120 cm
3 Márk Anna: Relief III., vegyes technika, 100x100 cm
4 Márk Anna: Relief IV., vegyes technika, 100x100 cm
5 Márk Anna: Napóra, Rosny-sous-Bois

3

4

omladozó („hulljon-e?") vakolatokra emlékeztetnek ezek a relieffestmények, verssorokat és egykor volt élményeket, álmokat és lírai nosztalgiákat közvetítenek. És feltehetően külhoni sikerük titka is ez: mindenki, aki elmélyed Anna Mark egy-egy ily módon alkotott „felülete" előtt, valamely egykori és elpusztíthatatlanul eleven élmény nosztalgiáit élheti újra át, a szokatlan képzőművészeti alkotás (akár egy dallam, mely velünk tart feledhetetlenül) a szemlélő legmélyebb tudattartalmait ébreszti fel. A *Szeptemberi áhítat* álmos estéinek és esős délutánjainak felfeltörő emlékvilága ez, eleven emberek és eleven élmények élnek a megviselt falazatok és kapuboltívek mögött. A tetten ért szürrealitás – de írhatnánk lírai „álomszőtteseket" is – az emlékezet által őrzött múlt emlékművei. De az „álmok" és „szőttesek" többnyire lebegők (akár Krúdy végtelen mondatai), ezek az alkotások azonban vaskos és súlyos *„objet"*-k is egyben: az egykori látványvilágból érett álomkép súlyos és komor tárgyvilággá változott a művésznő tudata és ujjai nyomán. Domborművekké, amelyeken csak „lírizál" a szín, mintegy látvánnyá teszi a kézzel tapinthatót.

Az egy-egy látványemléket felvillantó festményreliefek mellett a művésznő oeuvre-jében (főként az utóbbi esztendők alkotásai között) vannak *„összegzések"* is. Itt az önálló négyzetekre bontott felületeken egymás mellett és egymásra is hatással (tehát egybehangzón) a formavilág egyedi motívumai szerepelnek, fehéren vagy homokszínűn a fekete-szürke relieffelületek „ikonosztázain". Másutt egy ismert kapuboltív köti össze olykor az elváló négyzetek motívumait, afféle asszociatív kapcsolatokat teremt. Olykor egy bekarcolt szemforma sejlik fel egy reliefrészlet közepén, bizonnyal az „emlékezet szeme", amely sohasem csukódhat be, meglát és megőriz múlhatatlanul.

Úgy véljük, Anna Mark művészete minden nyitott tudatú és lírára fogékony szemlélőben megteremtheti a maga helyét és asszociatív kapcsolatait. Különösképpen és leghamarább a gyermekek fogadhatják be, aminek a művésznő két, a közelmúltban felállított munkája szép bizonyítéka lehet. *Napórája* egy francia alsófokú iskola (Rosny-sous-Bois) udvarán áll, itt a füves térben felállított fémrúd árnyéka az időt más-más formákban mutató sztélékre vetül, valami apró és gyermeki „Stonehenge" ez. Játék és varázs a kőtömbök és az árnyék kapcsolataiban.

A másik efféle mű egy kétszer két méteres farelief („assemblage") a saint-queni iskola folyosóján. A formák között az ismert félköríves „boltozatmotívumok" a meghatározók, de itt már a geometria szigorú rendjében, mintegy megszerkesztetten akár a mérőeszközök és a szerszámok asszociatív kapcsolatait teremthetik. Tudatformáló tartalmukban a világ rendjének valóságát és ihlető erejét közvetítik.

Bodri Ferenc

5

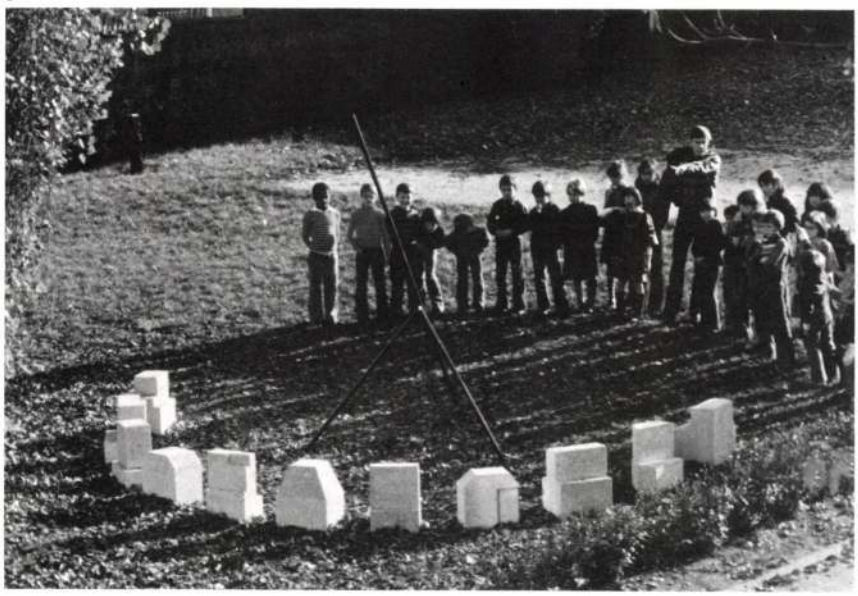

Istenek, szentek és hősök

Kiállítás az amszterdami Rijksmuseumban

„Az új polgári naturalizmus nemcsak arra törekszik, hogy minden lelki élményt láthatóvá, hanem arra is, hogy minden láthatót lelki, benső élménnyé tegyen. Az intim táblaképfestészet, amelyben e művészetfelfogás testet ölt, az egész újabb polgári művészet jellegzetes formájává lett, a polgári lélek mélysége és határai semmilyen más formában nem nyilvánulnak meg ilyen adekvát módon. Ez pedig a lelki tartalom szűk keretek között való maximális fokozásának eredménye. A polgárságnak nincs szüksége nagy demokráciákra; az udvari művészet méretei a magánosok számára elérhetetlenek, a reprezentatív feladatok aránylag ritkák és az udvarok igényeihez képest jelentéktelenek" – írja Arnold Hauser a XVII. század, az aranykor holland művészetéről, amelyről *Eugène Fromentin*, a XIX. század nagy kritikusa állapította meg – a holland festészeti iskola eredetének és karakterének a sajátos vonásait keresve –, hogy ebben a művészetben egy többségében kálvinista vallású polgári nép – Európában első ízben – festette meg saját arcmását. E korban válik az életkép, a tájkép és a csendélet autonóm műfajjá; s minél mindennaposabb valamely motívum, annál nagyobb a művészeti értéke.

Ezt az értékelést nagyjában-egészében magáévá tette a szakirodalom. A németalföldi festészet aranykorának hagyománya a nemzeti identitás celebrálása: egyének és testülethez tartozó emberek arcképei, festői beszámoló életükről, odahaza és munka közben, tengeren és kocsmában, családi körben és orvosnál, valamint városaiknak és a tengertől elhódított országuknak a képei. Mint *Téophile Thoré-Bürger* jellemezte: „nagy XVII. századunknak egyfajta fényképei". Ezt a képet az aranykor művészetéről lényegében az elmúlt század kritikusai formálták ki, mintegy a megújult polgári naturalizmus és az impresszionizmus igénytelen témáinak előképét keresve – és találva meg – a polgári Hollandia művészetében. „Nincs többé misztikus művészet – jelentette ki Thoré-Bürger –, mely a régi babonákat élesztette, nincs többé mitologikus művészet, mely a régi szimbólumokat élteti, nincs többé az arisztokraták művészet[illegible]ta vált nincs többé a pápák és királyok, istene[illegible]örténhősök művészete."

Ennek a nézetnek, a holland festészet jellegét illető, a múlt századból örökölt felfogásnak bizonyos mértékig a megcáfolására vagy legalábbis módosítására szervezte meg a Detroit Institute of Arts az *Istenek, szentek, hősök* című, nagy közönségsikert aratott kiállítást – alcíme: *Holland festészet Rembrandt korában* – a neves holland művészettörténész, Albert Blankert vezetésével, szakemberek nemzetközi együttesének közreműködésével: a tárlatot bemutatta a washingtoni National Gallery of Arts és az amszterdami Rijksmuseum is. Az összeállítás arra törekszik, hogy azt a műfajt mutassa be, amelyről eddig az aranykor holland festészetében kevéssé vettek tudomást: a történelmi festészetet. A festészetnek ez a műfaja, mely a XVIII. századig felöleli a vallásos, a mitológiai és a költői témákat[illegible]erepet jelzik, amit a történelmi tudat az emberiség életében betölt. E képek festőinek szándékai sokfélék. Fontos szerepet játszott a didaktikus karakter: különösen a bírósági tárgyalótermek részére festett törvényességallegóriák voltak kedveltek. Sok, a mitológiából választott képen a rossz példákkal találkozunk, amelyeknek a jó cél érdekében elrettentésül kell szolgálniuk. Az ábrázoltak erkölcsi magatartása pedig a nézőket jámbor magaviseletre ösztönözte. S csak gyanítani lehet, hogy nem egy esetben az istenek buja világát megörökítő jelenetek csupán ürügyül szolgáltak a szabadon – nem egy ízben szabadosan – ábrázolt csoportok bemutatásához.

A múlt történeti befogadását mindig megszabja a jelen és a jövő érdekeinek aspektusa, a konkrét társadalmi megbízónak mint az osztály reprezentánsának, az

1

1021

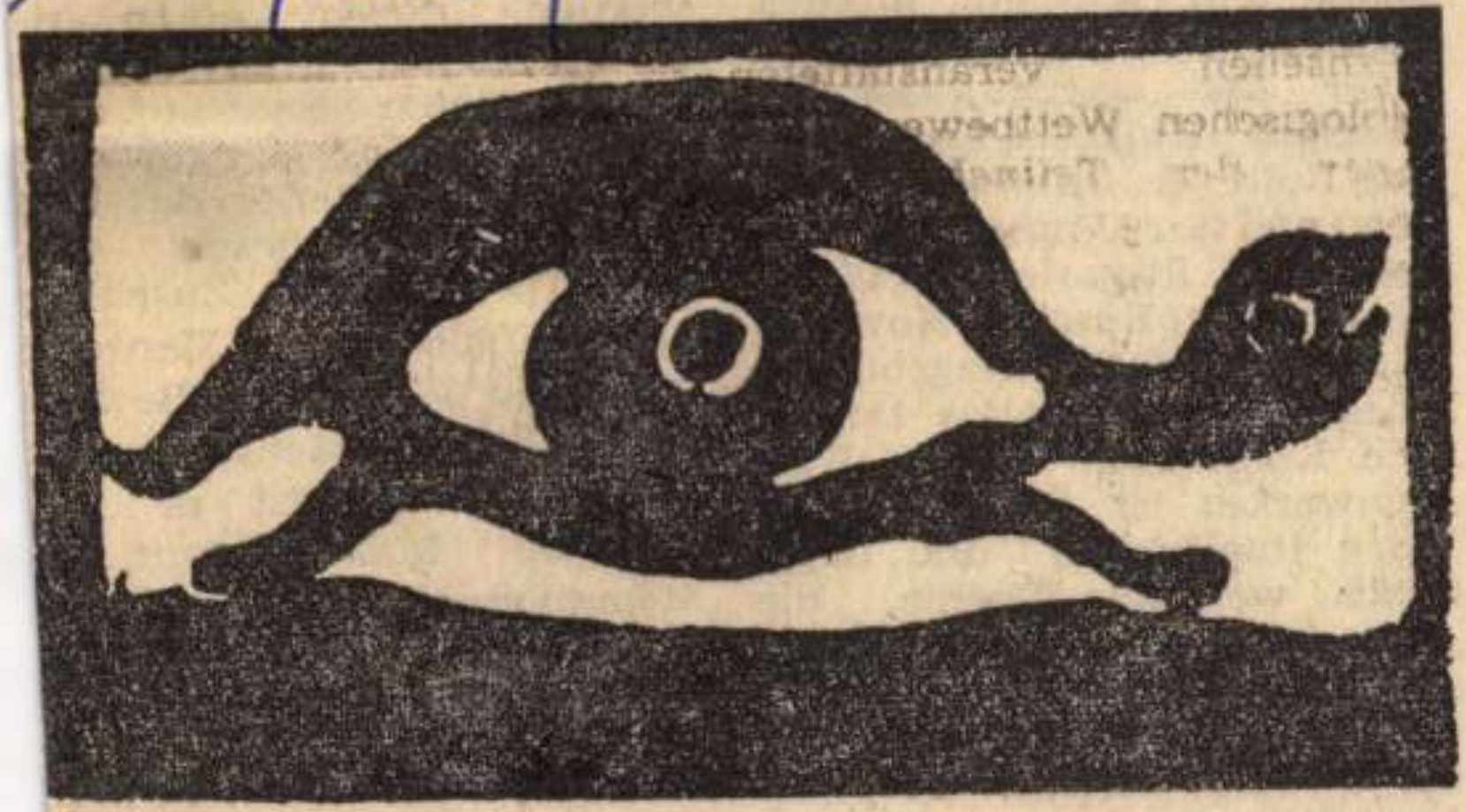

Árpád Illés: Symbol. (Linolschnitt)

...samen Sorge...
Menschheit

aus einem speziell ...
schen und speziell i...
tuellen Aspekt. Boldiz...
einer der bekanntest...
blizisten Ungarns, Auf...
ner Rolle in öffentlich...
ben und de... Journalis...
zeichnen literarische ...
seinen Weg: Romane, N...
Studien und Reisetag...
Dies ist sein zweites Drama. Die Konzeption dieses Bühnenwerkes ist deshalb spezifisch intellektuel und ungarisch, weil das Thema, das hier durch ein Verfeinern der Erinnerung und des Gewissens bearbeitet wird, sich in Ungarn wirklich abspielte und ihm die Besten der Intelligenzler zum Opfer fielen. Zu Anfang des faschistischen Regimes wurden die besten Intellektuellen „nur" umzin-

...ie verzerrten Kräf...
...fenden Antihu...
...Zuschaue...
...tie...
...ate...
...ies...
...ser...
...Dra...
...Sat...
...aue...
...che...
...ußt...

sein: „Ist der Mensch in To...
desgefahr, so ist er kei...
Fremder" Man erkennt, da...
Menschen, im Falle einer Ge...
fahr, nicht einzeln gerett...
werden können. Eine

IMRE DOBOZY

Verhu...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

1966 OKT 26.

102

Illés Árpád

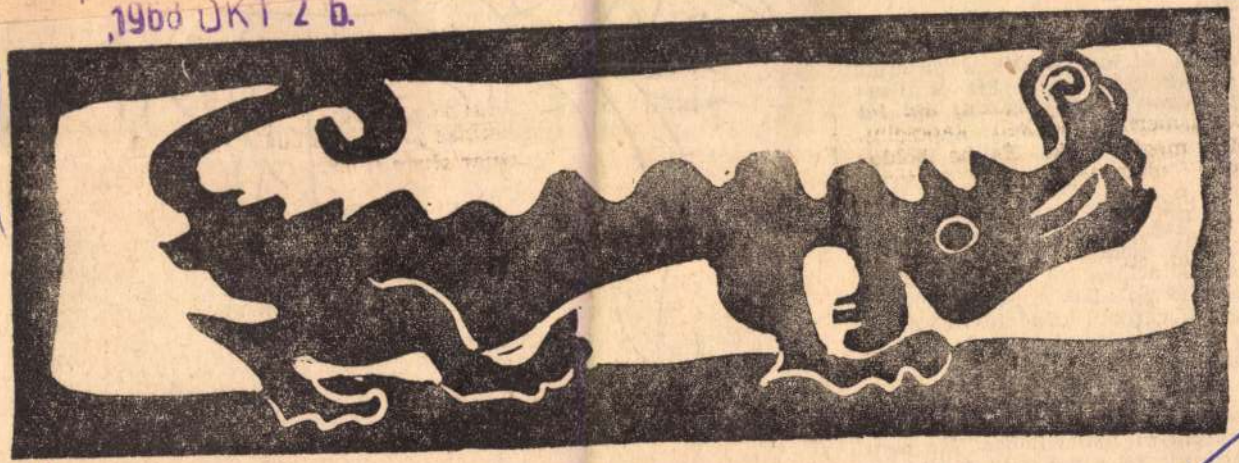

Illés Árpád: Krokodil

szép...

A sonkádi tanyán borjúkat hízlalnak, és ide tartozik a gazdaság néhány szép birkanyája is. Harbula Feri a gazda — az apja is gazda volt valamikor, mégpedig jó, nem messze innen, Kölcse községben.

A hízójószág... azzal van a legtöbb baj. Nem a súlygyarapodással; az rendben lenne. Egy borjú havi eltartása 445 forint 48 fillér. Hat hónap alatt a jószág kihízik. Erre a várható időpontra szerződik le a szállítást a kereskedelmi vállalattal.

De mi van akkor, ha a jószág a hat hónap letelte után még négy hónapig áll az istállóban? Ha nem vásárolja fel a vállalat? A kihízott állat eszik — de nem hízik tovább.

Négyszer 445 forint 80 fillér. Ezt most már...

Illés Árpád: Békakirály

indokolatlanok akkor sem, ha sokan, nagyon sokan, még a lét elemibb gondjaival küzdenek.

Ma már talán az is mind nyilvánvalóbb, hogy lényegesen nagyobb vállalkozásba fogtunk. S ennek többé-kevésbé mindenki részese —, akár még akarata ellenére is —, hiszen valamennyien ugyanazon a hajón utazunk.

Mindenesetre számolnunk kell vele, hogy mennyiféle ember van ezen a hajón.

Ezért ha azt mondom, bizakodjunk az új esztendőben, korántsem gondolok arra, hogy mindenki ugyanazokért a szelekért imádkozik.

Vannak szkeptikusok; vannak kiábrándultak, akik talán szeretnének is újra lelkesedni, de félnek az újabb csalódástól; vannak csak maguknak gürcölők, akik hajlandók bárkin átgázolni; és vannak birtokon belüliségükbe beletokosodottak, akik reszketnek minden változástól; s egyelőre legalábbis, legtöbben azok vannak, akik semmiért nem mozdíthatók: a közönyösök. Ki ne látná mindezeket a hajón?

De vannak, kétségtelen, s mind többen, akik bíznak a tiszta, jó szelekben. Hogy csak jól kell állítani a vitorlákat, és nem félteni

kat, túlszaladunk. Nem h
hogy bárki is valamiféle
uarás"-ban reménykedne, va
képzelné, hogy „a felső ha
mennybolt".

Olyan iskolákon mentüni
keresztül, hogy lassan talán
ban kezdünk kinőni a gyerm
pőből. Mintha a társadalom
kíthatóságának a felismerésével együtt arra is rá kellene jönnünk: némileg még a nemzeti jellem is alakítható. Vagy inkább, hogy a nemzeti jellem valamilyen alakítása nélkül talán nem is lennénk képesek a társadalom, saját társadalmunk valóságos alakítására.

Beletörődtünk már pedig, hogy ez a mi népünk „a hőkölő harcok népe", a meggondolatlanságok, az ellobbanó szalmaláng népe.

Lehet, hogy mégis leszokunk a huszárrohamokról, várfalak ellen, melyeken szétzúzzuk a fejünket?

Lehet, hogy megtanulunk tervszerű megfontolásokkal élni? Gazdaságos motorokba fogni zubogó energiákat?

Próbáljuk hát megtölteni az idei BUÉK-ot reális tartalmakkal. Miben reménykedjünk? Hasznos gyűrközésben. Áltatni ne áltassuk magunkat. Csak küzdjünk, értelemmel s erőnk szerint.

szeti közelharc folyt angolok és franciák között a *communication* szóról. Leírva mindkét nyelvben ugyanaz, de a franciák *information*-nak fordították. Ez szótár szerint pontos, de értelme kinőtte a szótárt. A mai közgyűlésre a francia nyelv átvette az angol homonimát és már a szélesebb értelemben használja. Mi egyelőre nem tehetünk mást, mint beérjük a szó eredeti latinos alakjával, mindaddig, amíg egy „mozi"-szerű telitalálattal valaki nem alkot egy olyan szót, amely egyszerre mondja ki a közlés és a művészi kifejezés fogalmait, és ugyanakkor a *tömeg* és a *táv* fogalmát is belesűríti.

(Másként kell írni) A tömegkommunikációs forradalom kétszeresen is forradalmi. Az egyik az, hogy a kapcsolatokban, az érintkezésben, a

---

* (Kedves B. I.: — nem kellene az ÉS-t is És-nek írni? Nem tekinthetjük már köznévnek? — **A szerk. megjegyzése.**)

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PEDAGÓGUSOK LAPJA
Budapest

Illés Árpád

1973 SEP 7

1021

Illés Árpád: Kompozíció

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRMONDÓ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Így tehát nemcsak elérte, c
meg is haladta a középiskol
tanárnak, a második bércs
portban járó bértétel alsó h
tárát. Ezért a magasabb kép
sítés ellenére sem jogosult k
telező béremelésre. Bizonyár
azért kapott főiskolai végzett
séggel a kötelező bérmini
mumnál magasabb munka
bért, mert végzett munkáj
alapján erre érdemessé vál
A munkáltatói jogkört gya
korló igazgatója — figyelemb
véve eddigi eredményes mun
káját, és szorgalmát, amelly
magasabb képesítést szerzet
átsorolása alkalmával a rer
delkezésre álló béralap terhe
re további differenciált bé
fejlesztésben részesítheti. Az

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1972 JUN 17

ÉLET ÉS IRODALOM

Illés Árpád
1021

Illés Árpád: Ihlet

1972. JÚNIUS 17.

Péter Imre: A modell

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1974 MÁR 21

LUDOVÉ NOVINY

Árpád Illés

1021

Výstava Árpáda Illésa

Akademický maliar Árpád Illés v budapeštianskom múzeu Ernsta vystavil svoje diela. Materiál výstavy tvoria najvýznamnejšie diela jeho štyridsaťročnej umeleckej činnosti. — Á. Illés: „U Veöresoveov v obci Csönge" (1943, olej).

ĽUDOVÉ NOVINY Týždenník Demokratického zväzu Slovákov v Maďarsku. Hlavný redak vydávanie zodpovedá *Norbert Siklósi*. Rozširuje *Maďarská pošta*. Pred lap Iroda'' (1900 Budapest, V., József nádor tér 1.) priamo alebo po Vállalat. Predplatné na polrok 19,20 Ft. Ⓐ 74.0541 Tlačiareň *Athen*

...výchovy a všeobecného vzdelania.

MARLÉNE DIETRICHOVÁ už dovŕšila 71. rok svojho života a ešte stále vystupuje na javiskách takmer celého sveta. Naposledy vystupovala v New Yorku, napriek tomu, že už dlhé roky Marléne žije v Amerike, americké obecenstvo nemá veľmi rada, najmä nie obecenstvo newyorské. „Je pravda, že mi hádžu kvety na javisko, — povedala roztrpčene, — ale viem dobre, že iba preto, aby videli, či sa ešte viem zohnúť..."

va

me
ské
rok
šte
ktc
der
me
mil
pol
mil

Spievajme naše piesne!

Moderato

Kesztölc, ž. Komárom

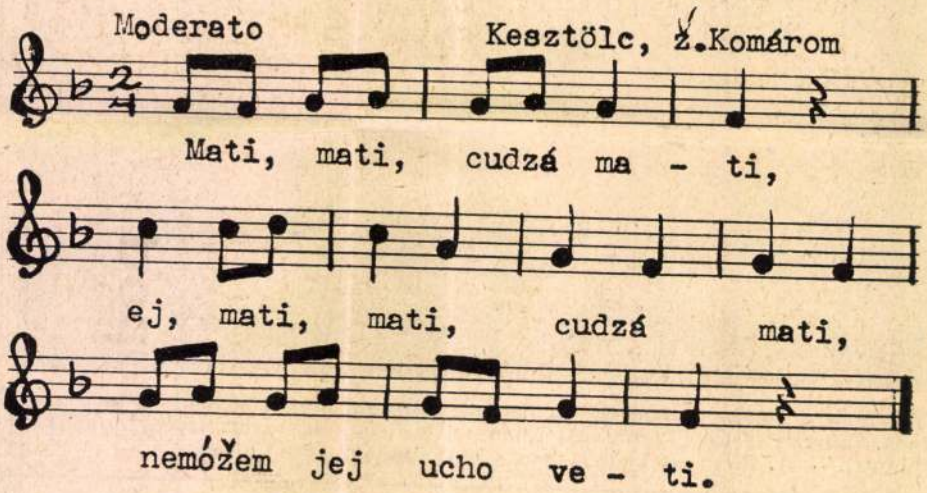

Mati, mati, cudzá mati,
ej, mati, mati, cudzá mati,
nemôžem jej uchoveti.

Ani s chódzu, ani z reču,
ej, ani s chódzu. ani z reču,
ani z žánnú márnú veeu.

Sp. FUZIK FERENCNÉ FUZIK PAULA, 53 r.
Zap. Dr. Kálmánfi Béla, 1966.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 FEB 8

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Illés Árpád

— Valunk — mondják szinte egyszerre — és nincs kire hagyni a gyereket.

gyasztása. D. nem különleges város, csak fiatal. D. az ötvenes évek végén óvodahiánnyal küzdött,

mindig van üres kégli.

És azután a szívességet viszonozzák a jövő héten, vagy két hét

1021

Illés Árpád: Kígyó

körben üveges szemcsék, kicsit kijebb hártyás jéggyűrű, átsejlik rajta a feketezöld, bozontos, nyirkos föld. Ezt, így, csak én láttam. De ez csak egy fűszál egy pillanata. S a többi? A mindenféle emberi pillanat, amelynek egyetlen, halandó tanúja vagyok?

— Elfutottak veled is, nélküled is. Ne törődj velük!

— Próbáltam. Mentem előlük, az üres papírlapok elől, futottam, amerre láttam: utazni vagy mosogatni, társaságban meg lekvárt főzni. De megvártak, kezdődött elölről az egész.

— Tudom én, hogyan élsz. Fantommunkákban fáradva ki, azzal áltatva magad, hogy dolgoztál, de közben lenyúzott bőrrel jársz-kelsz, amit még a levegő is összekarmol, s naponta soha meg nem írt sorok temetőjében botladozol, ahol egyre sokasodnak a sírhalmok, hiszen potenciálisan naponta *nem írsz meg* valamit. Jó így

Véső a kín az éjszakában.
Sötétség-tömbök omlanak:
lebeg a sárga oktaéder
az éjszaka málló falában.
Én sugaradban rendületl
fekete antracit vagyok.

Életünk, 1974. 3.

Illés Árpád

1021

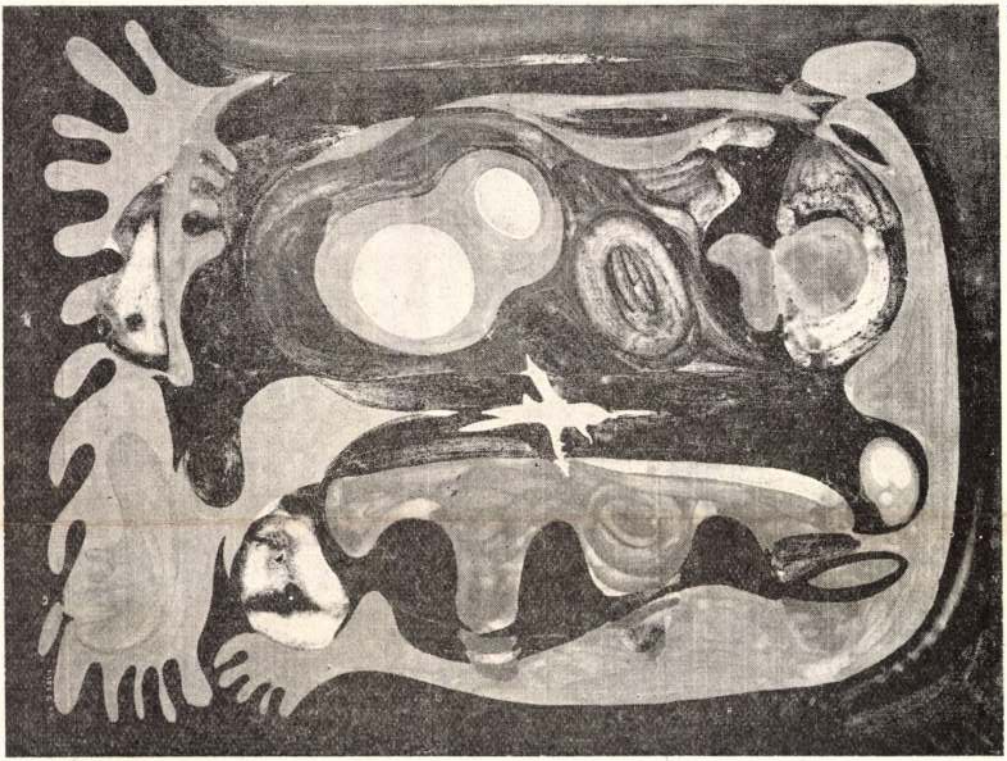

ILLÉS ÁRPÁD: TERMÉKENYSÉG

ságából, azonnal továbbítja. Művészetében költői, zenei és festői energiák közlekednek a stafétaváltás tapintatával.

Illés Árpád művészetének kritikai fogadtatása méltató jellegű. Szalai Pál a jugoszláviai Képes Újságban európai teljesítménynek definiálja festői törekvéseit, Weöres Sándor Kortársban megjelent cikke azt üdvözli, hogy a „Benne lakó démonok kitörtek". Tölgyesi János sajátosan „lágy, puha világ"-ot említ vele kapcsolatban, Frank János művészetének „haladványszerű" mozgására hívja fel figyelmünket.

Jelentős megállapításokat tartalmaz a kiállítás vendégkönyve. Bencze László képeinek üde fiatalságát emeli ki, Hegyi-Füstös István „szemgyógyító" színekről beszél, Buza Barna felvázolja további távlatait. Figyelemre méltó Pozsár Béla megállapítása: „Az eredet ősproblémáinak mély elemzéséből felfakadó gazdag szimbólum-világa végtelen szépségek átéléséhez vezet."

Szellemi környezetéhez hasznos kulcsot ad házi vendégkönyve. Az 1965-ben M. Lándori Angéla kézjegyével indított napló jegyzői között találjuk Szervánszky Jenőt, a Lelkes-család festőtagjait, akik közül István ornitológiai benyomásairól számol be, továbbá Bella István költőt, Rákos Sándort, Koffán Tamást, Bozzay Attilát, Ambrus Tibort, Tatay Sándort, Durkó Zsoltot, Károlyi Pált, a külföldiek közül Robert Gravest. E vendégnaplóban találjuk Masznyik Iván izgalmas újdonságokat felvető rajzsorozatát, s Laborcz Ferencné vallomását: „Azt sajnálom csak, hogy Ferivel együtt nem beszélhették meg a művészetnek égető problémáit." Ha Laborcz Ferenc és Illés Árpád ezt nem is valósították meg, szobraik és képeik mindannyiunk rendelkezésére állnak. Örvendeztet Weöres Sándor tréfás mondókája:

„Illés Árpinak
verses átirat,
melyet átitat
buzgó áhitat".

Epigrammikus tömörséggel szól Illés Árpádhoz Keresztury Dezső is:

„Vén fa vagyok, e fejsze kivág.
Te kidőlsz, de halad a világ".

Hozzátehetjük; azért is halad, mert a művészet teljesítményei Illés Árpád munkássága ezt a termő folyamatot építik elszánt buzgalommal és hivatástudattal.

Illés Árpád

szólt többet, a fiúk sem beszéltek az öntésről. A fürdés csendben zajlott le, alig szappanozták be magukat az emberek, jöttünk ki. Az öntés mindenkit kikészített.

— o —

Most már csak magammal van számolnivalóm. Ami ezt az öntödét illeti, ennél választhatnék tisztességesebb helyet, de végül is az emberek nagyon rendesek. És ez egyáltalán nem mellékes, ha valaki végleg le akar cövekelni egy helyen.

1021

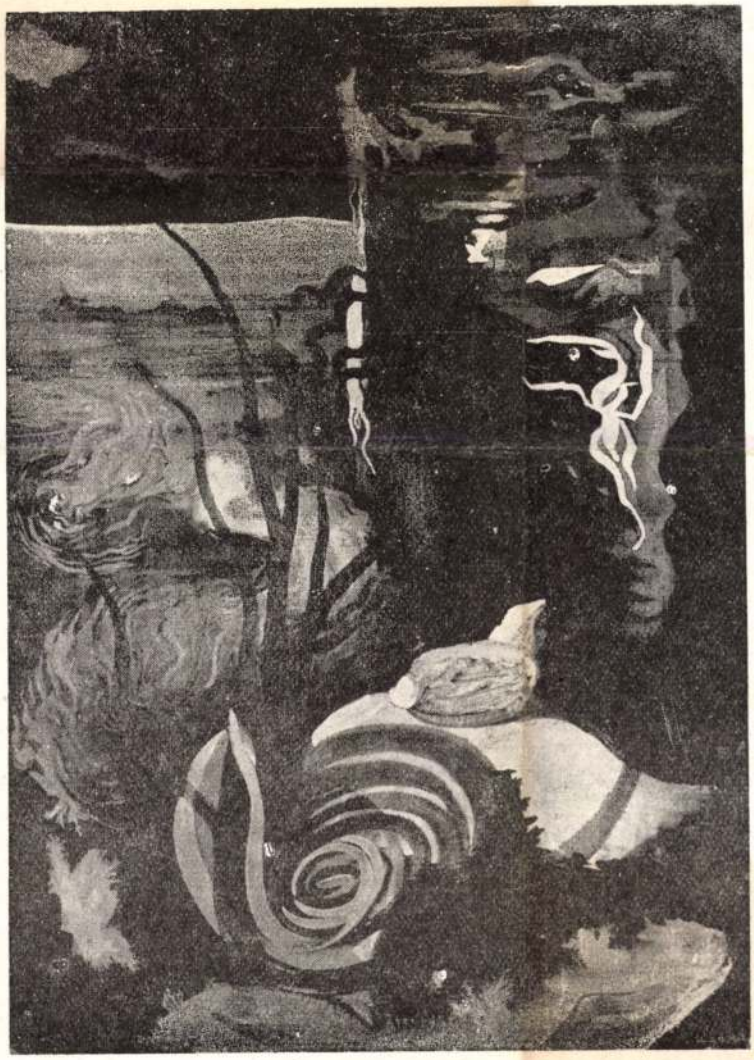

ILLÉS ÁRPÁD: *TENGER*

FARKAS IMRE

Egy kalauz m

1974 3-
ÉLETÜNK
MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Amolyan szélnek dőlve formán, behúzott vá
na az indulásra készülő személyvonat mellett. Permetező eső... közepe
lökések.... nemszeretem idő.... A sapkája alól kiszabadult gesztenyebarna hajcsomót reménytelen mozdulattal tereli félre az arcáról. Egyik szeme a vonatlépcsőre kapaszkodó utasokon, a másik az indító tiszten. Tébláboló, nehézkes lábmozgás, idősürgető játék a lyukasztóval: a test elfáradt már, de a szellem még vállalkozó. Áll a kijárati jelző, a forgalmista zöld csillagot emel a magasba. Sípszó harsan.

Komlós Ilonka egy ideig a lépcsőről figyel előre, hátra, majd becsapódik mögötte a nehéz fémajtó. A Szombathelyen 22 óra 59 perckor kezdődő, s a két óra elmúltával Sopronban végződő mai utolsó útra talán még megőrzött annyi érdeklődést önmaga iránt ez a törékeny kis asszony, hogy az életéről beszéljen?!

— Hogy telt a napja, kalauz néni?

Megnéz, és mert nem először kezeli már a jegyemet, megígéri, hogy Bük után visszatér.

Salköveskút—Vassurány, Acsád, végül a téliesített gyógyfürdőjéről nevezetes Bük azok a helyek, ahol nekivág a hódarás szélnek, aludni tér a szombathelyi gyárak második műszakja. Vonat és jegyvizsgáló kissé szabadabban lélegezhet ezután, hiszen az utasok háromnegyede leszállt. Büktől Sopronig már alig változik a terhelés, hacsak Tormásligeten ma is el nem özönli a kocsit egy feltűnően szabadszájú, testre nagyon szép, tudatra szánalmas maszatos galeri. Szombatonként szokták megszállni ezt a kései vonatot, hogy közönséges és durva megnyilvánulásaiknak majd csak Lövő, Sopronkövesd, Nagycenk, és végül Kópháza apasztó közreműködése vessen véget. Összetört tükör, letépett függöny, szemét és sűrű felháborodás jelzik a rossz irányba ható ösztönök útját, az anyagi, a személyi és a személyiségi értékek pökhendi semmibevételét. Ha ezen a szombaton is feltűnnek a vasutat keresztező újkéri kövesút deltájában, Komlósnénak a csendes elbeszélés helyett Sziszifusz reménytelen szerepe jut....

Bük előtt, a góri erdő hűvös és nyugodt alagútjában haladva megtudom az egyik leszálláshoz készülődő vasutastól, hogy a banda időközben megszűnt. Feloszlatta az a jótékony erő, amely olyankor lép nálunk működésbe, amikor a gondolkodtatás már hasztalan, s csak a számonkérés pedagógiája bizonyul eredményesnek.

— Reggel majdnem elkéstem — ül le velem szemben Ilonka, amint a Sárvárra igyekvő sínpár elhajlik tőlünk.

— Csörgött az az átkozott vekker, de ráhúztam a fejemre a takarót. Aztán mégis felkászálódtam, mert a fegyelmit nem kívánom, a pénzre meg szükségem van. Persze hideg vízben mosakodtam, mert lusta voltam a fazekat a gázra feltenni. Pulóver, ingblúz — nem szeretem, mert bő a nyaka, de a vasút nem

Illés Árpád

grafikus

cród

Magyar Kulturszemle

1942. febr. 15.

(A művészi védbarítek, képpel.)

kárpit,
ouis Philippe

lbehang,
Louis Philippe

88.

kárpit,
ouis Philippe

lbehang,
Louis Philippe

XVII.

MDK

Illés Árpád festőm.

Művészeti ösztöndijak. Uj Magyarság 1944. aug.lo.
6 l.

Illés Árpád

festőművész, grafikus

VI. Izabella u. 65

Tel 112-646

Budapest 1942 jan

Heimler Ká

dás. 8 o,

Heimler Ká

4 o, 164 K

Heincz Kat

Budapest,

Heinrich,

4 o, 17 K.

Hekler, An

115 K, 159

Hekler Ant

150 K, 239

Hekler Ant

europai he

Hekler Ant

159 K, 125

Hell Géza,

templom./K

Illés Árpád

l.

Szabad művészet

1948. 270 l.

-

g a Sermo és a porta speciosa felirata
a Sermo az ujszövetség Zachariását
re, mig a porta speciosán Zachariás
vetségi Zachariás szövegét mondja

inus Sermo és a porta speciosa fel-
latokat nem lehet bizonyitani valószi-
a és az olasz portákplasztika utján
re Dame, az Angouleme-i székesegyház,
ellett ugyanis Itáliábanis:Ferrara,
yházainak kapuin megjelennek a pró-
feliratokkal (41)
~~alsó részét angyalok kara foglalja~~
aiásból vett feliratokkal / Ki ó a
- Ki az aki Edomból jő - Iz.63.1./
két másik fekvő angyal, feliratuk
~~ivén már~~ ó a zsoltár szavait idézi.

Illés Árpád, festő

ILLÉS ÁRPÁD festőművész 72 éves korában elhunyt. Temetéséről később intézkednek.

15.

Népszabadság Bp. 1980. márc. 26.

Illés Árpád, festő

A zsüri bagja.

(békés): Szigorú zsüri előtt a Közlekedési gyermekrajzok 8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. jan. 25.

MDK

Illés Árpád

EMLÉKKIÁLLÍTÁS nyílt kedden Illés Árpád festőművész alkotásaiból a Műcsarnokban. A tárlat az idén elhunyt művész mintegy 80 alkotását — főként olajfestményeit — mutatja be a közönségnek.

Magyar Hirlap 1980/10/8/9/

Illés Árpád, festő

l: Veress Pál

Tüskés Tibor: Mai bálványok alkotója

Új Tükör, Bp. 1986. nov. 30.

27.

XXIII/48

Illés Árpád, festő

legendáhe

Demény János: Czigány György: Csak a dení óráit námolom
379 — 380

Jelenkor, Pécs, 1982 ápr. XXV/4.

Gellis Árpád

Méltatás.

Losonczi Miklós: Statuer Béla grafikái.
Új Tükör, 1979. január 21–4 lap.

ILLÉS ÁRPÁD

emlitve

Keresztury Dezső:Képeim, verseim
UJ TÜKÖR 1980/XVII/31.sz.25.o.

IS

1021

XVIII. ÉVFOLYAM
1978. FEBRUÁR
2

új írás

IRODALMI MŰVÉSZETI
ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

új írás 2
1978 FEBRUÁR

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1978 FEB

ÚJ ÍRÁS
Budapest

Gellés Árpád

új írás

ÁRA 8 FORINT

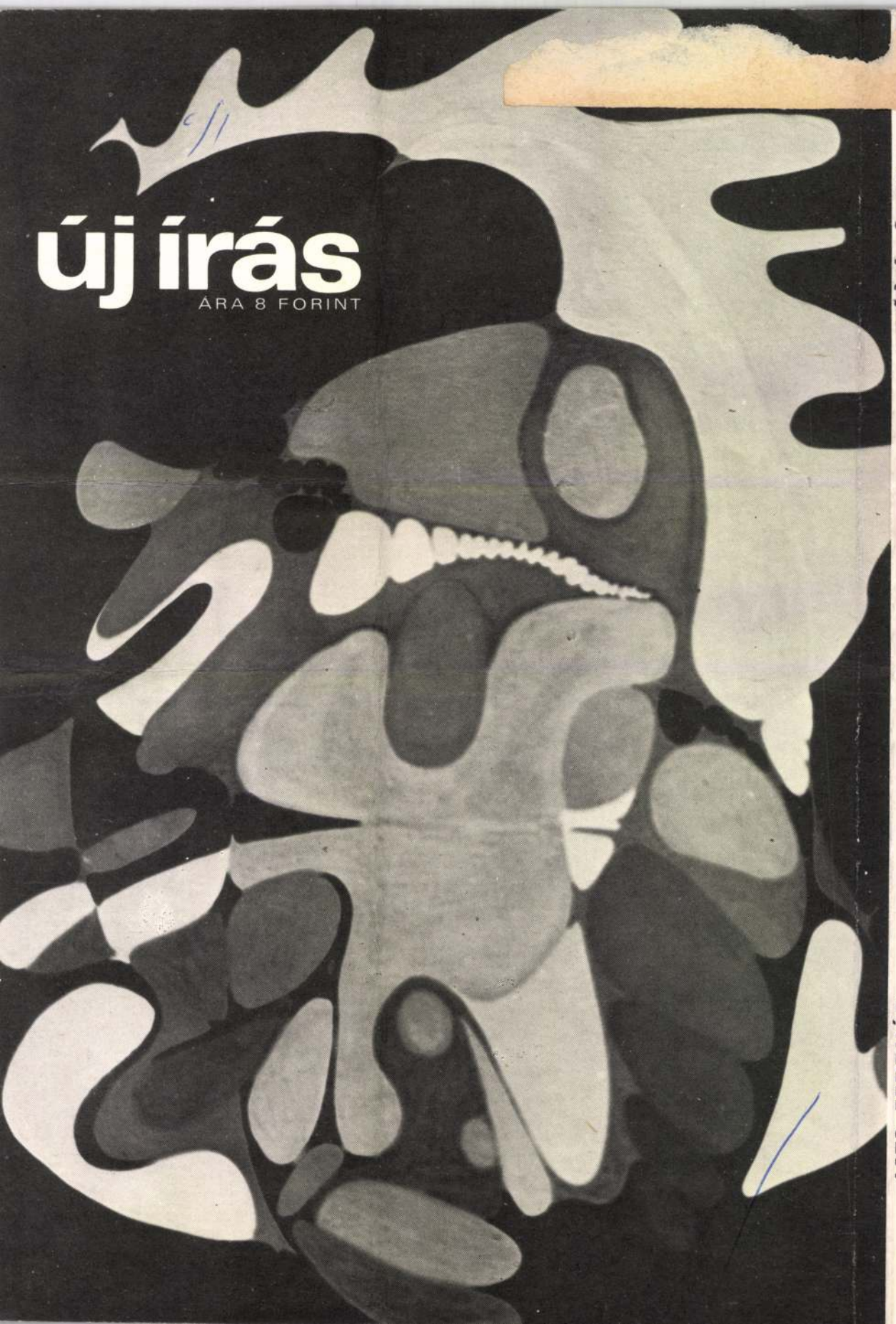

1978 FEBRUÁR

új írás 2

XVIII. ÉVFOLYAM
1978. FEBRUÁR
2

új írás

IRODALMI MÜVÉSZETI
ÉS KRITIKAI FOLYÓIRAT

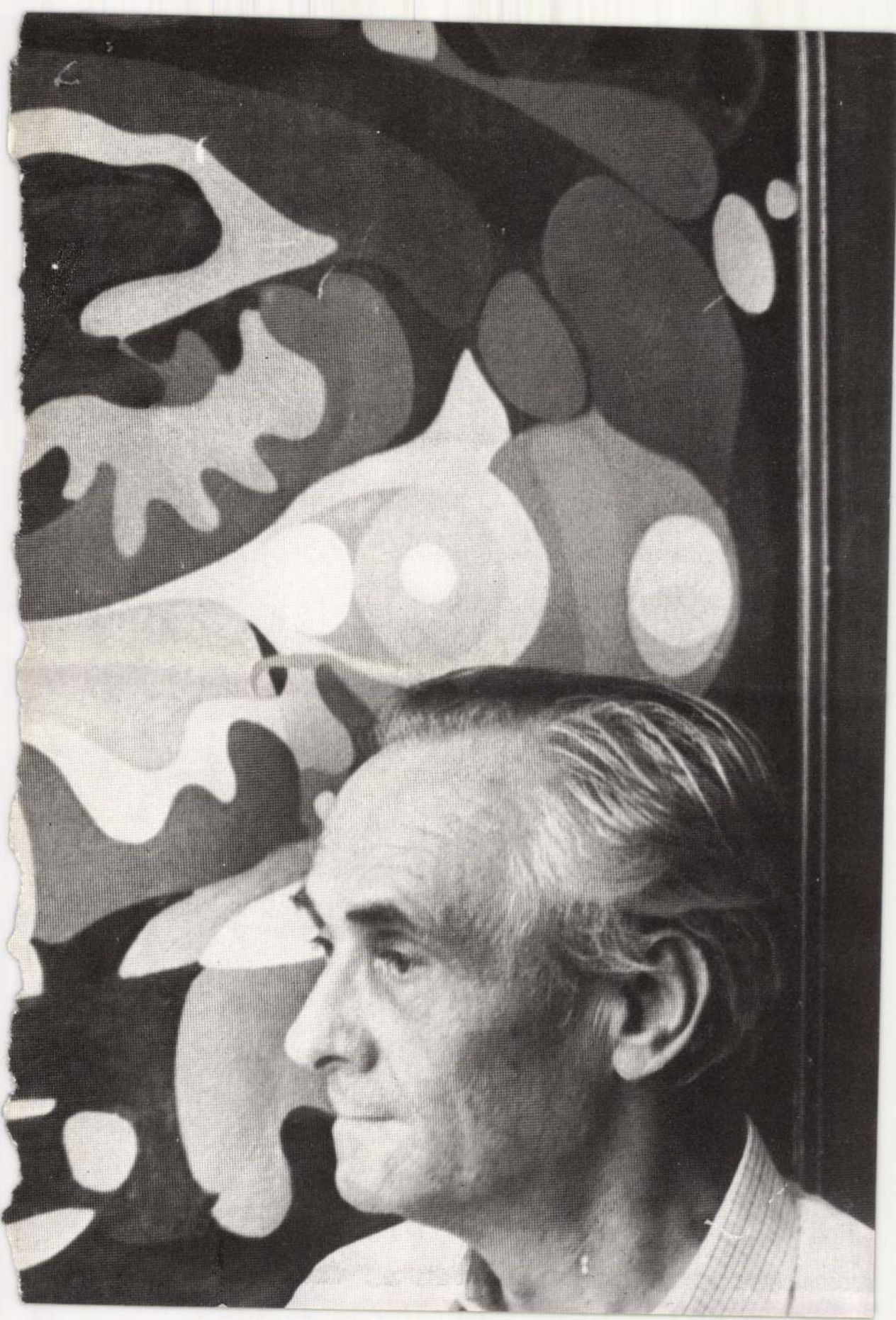

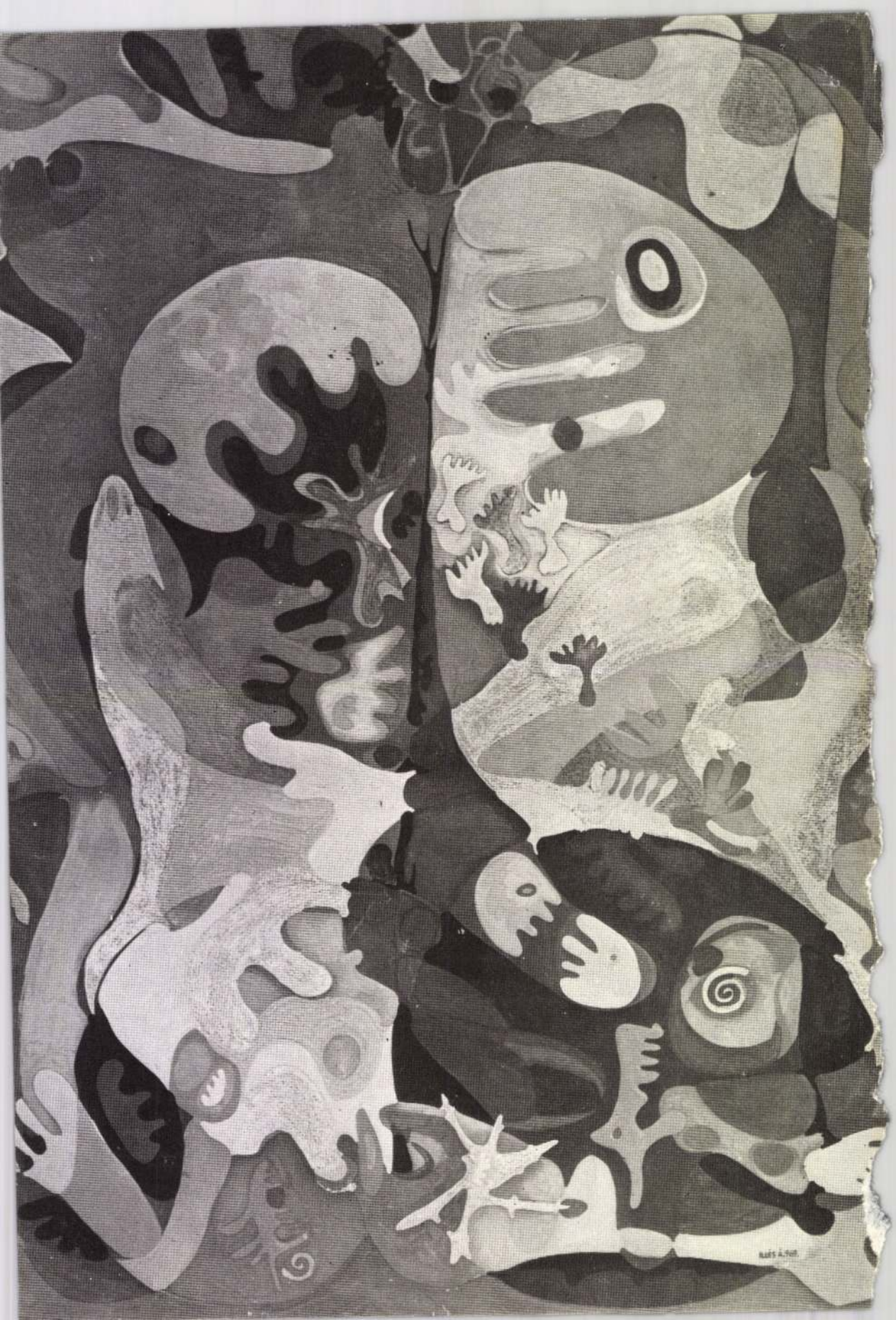

új írás

ÁRA 8 FORINT

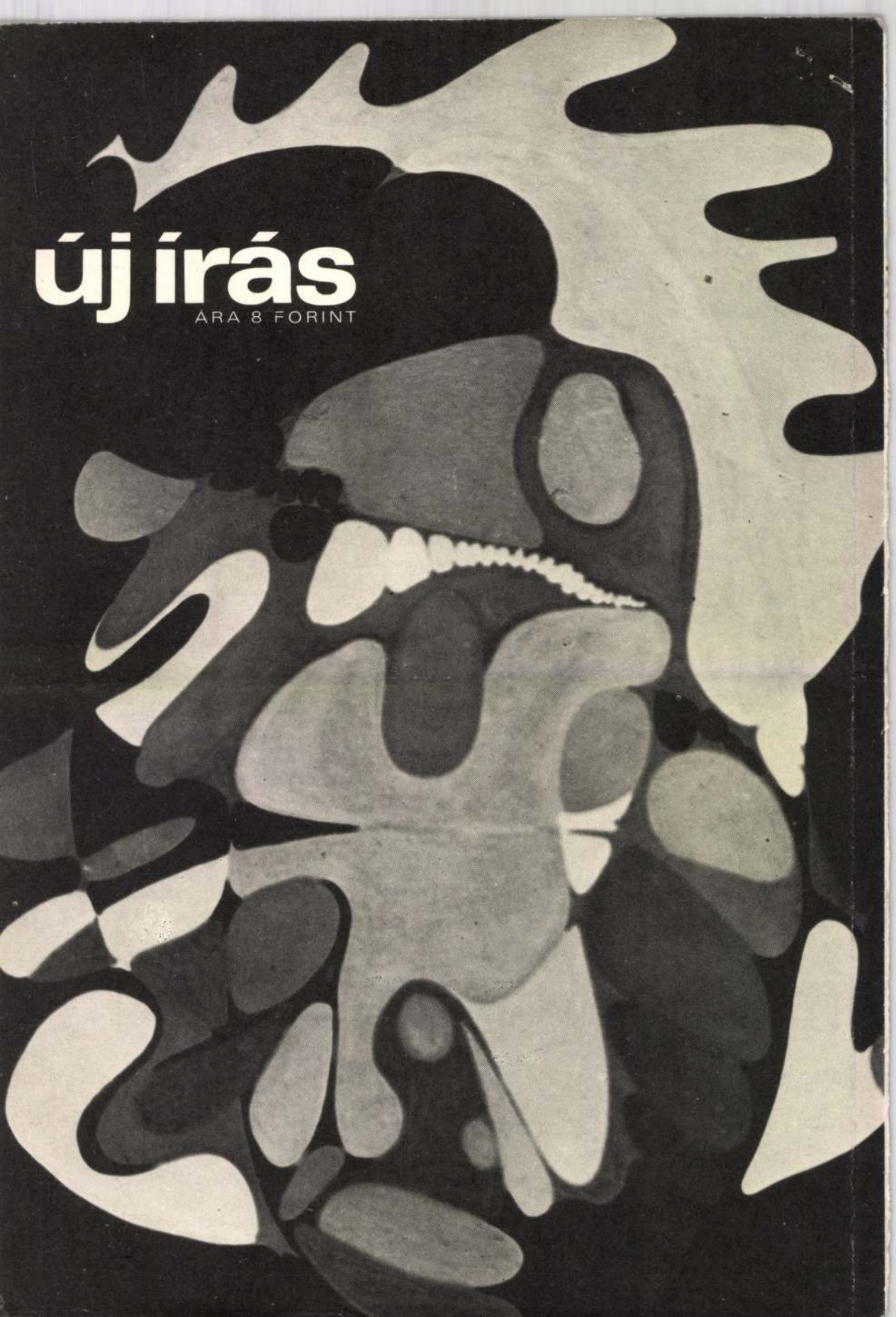

Megalakult az uj finn kormány

Helsinki, augusztus 9.

Helsinkiben kedden este hivatalosan bejelentették az új kormány megalakulását. Az új kormánylista nagyjában véve megfelel a várakozásoknak. *A legtöbb miniszter személyes bizalmasa Mannerheim tábornagynak.* A kormány összetétele a következő:

Miniszterelnök: *Hackzell* (nemzeti konzervatív párt). Helyettes miniszterelnök és honvédelmi miniszter: *Walden* tábornok. Külügyminiszter *Enckell* (pártonkívüli). Belügyminiszter: *Hillilä* (földmüvespárt). Helyettes belügyminiszter: *Luukka* (földmüvespárt). Igazságügyminiszter: Von *Born* (svéd néppárt). Pénzügyminiszter: *Hiltonen* (szociáldemokrata párt). Helyettes pénzügyminiszter: *Paloheimo* ezredes. Közlekedésügyi miniszter: *Salovhaars* (szociáldmokrata párt).

A többi tárca élén megmaradt a régi miniszter. Az új kormány tagjainak kinevezése a lemondott kormány utolsó minisztertanácsán történt meg, amelyen Mannerheim tábornagy elnökölt. A tábornagy köszönetet mondott az eddigi kormány tagjainak. Beszédére *Linkomies* eddigi miniszterelnök válaszolt a maga és a távozó miniszterek nevében. Mannerheim tábornagy ezután kinevezte az új minisztereket és szerdán délelőttre összehívta az első minisztertanácsot.

Az új kormánynak 15 tagja van, akik pártok szerint a következőképpen oszlanak meg: nemzeti konzervatív párt 1, svéd néppárt 1, liberális néppárt 1, földmüvespárt 4, szociáldemokrata párt 5, pártonkívüli 3.

*

Hackzell, az új miniszterelnök 1881-ben született. Jogi tanulmányainak elvégzése után rövid ideig a közigazgatási pályán működött, majd az 1910—16. években ügyvédi és üzleti tevékenységet folytatott Szentpéterváron. 1918-ban résztvett a finn állam függetlenségének kivivásáért folytatott harcban, aztán a viipuri körzet tartományfőnöke lett. 1921-ben a tartui (dorpati) békét előkészítő finn-orosz vegyes bizottság alelnöki tisztségét töltötte be mint az orosz és karjalai kérdések alapos ismerője. A következő öt évben moszkvai finn követ volt. E megbizatása után hazája munkáskérdéseinek szentelte tudását. 1936-ban a munkaadók központi szövetségének elnöke és vezető szerepet játszik az ország ipari életében. Ebben az időben politikai szerepet is vállal. 1932 és 36 között a Kivimäki-kormány külügyminisztere. Ebben a minőségében érvényesülhetett szaktudása, valahányszor arra a szovjetunióval való különböző megállapítások alkalmával szükség volt. 1934—36-ban a népszövetségi finn küldöttség vezetője, de a kormány és a munkaadók megbizottjaként három izben részt vett a genfi munkaügyi értekezleteken is. Az 1933. évi londoni világértekezleten a finn küldöttség vezetőjeként szerepelt. A törvényhozási munkában a nemzeti konzervatív párt képviselőjeként vett részt 1939-től kezdve. Külügyminisztersége idejére esik az az időszak, melytől kezdve Finnországban figyelemmel kísérték az északi gondolatot és annak fejlődését.

Színház, Film, Müvészet

János vitéz és Háry János után Toldi Miklóst játssza Hámory Imre

Hámory Imre egyike azoknak a kevés számú operaénekeseknek, akiket szinte az egész ország ismer. Kellemes lirai baritonját nemcsak az operaházi közönség hallgatja szivesen, hanem a magyar nótát kedvelők is gyakran élvezhetik rádión keresztül. Szivesen énekel magyar nótákat. És operaszerepei közül is azokat formálja meg a legtöbb színnel és legnagyobb lendülettel, amelyek igazi magyar alakok. *János vitézt* immár 10 év óta énekli nemcsak az Operaház színpadán, hanem szerte az egész országban. *Fedák* Sári után talán ő jelent meg legtöbbször *Kukorica* Jancsi szerepében a rivalda előtt. A nagyokat mondó, örökvidám obsitos: *Háry* János is zamatosabb, eredetibb lett, amióta Hámory Imre énekli.

Hatalmas szál, csupaerő fiatalember. Rövidebbre nyult nyári vakációja után jelent meg most az Uj Magyar Színházban, hogy részt vegyen *Zitás* Bertalan és *Losonczy* Dezső daljátékának, a „Toldi Miklósnak" próbáin. Természetesen ő játssza a címszerepet: János vitéz és Háry János után a nagyerejű, paraszti sorból a király mellé jutott bajnokot. A próba egyik szünetében szemben ülünk vele a színház társalgójában és megkérdezzük tőle: milyen feladatot jelent számára és milyen érzést vált ki két annyira magyar figura után most egy rokon harmadikat játszani?

— Ez a három alak — feleli — tulajdonképpen sokban különbözik egymástól. *János vitéz* költött alak, de igazában, minden porcikájában magyar. Ebben a szerepben tehát a mesés és *meseszerű* elemek kidomborítására törekedtem. *Háry Jánosra* talán azt mondhatnám, hogy egy kissé nemzetközi figura. Majdnem minden európai nép irodalmában megtalálható ez a nagyot mondó, hazudozó obsitos. Őt tehát leginkább *az örök ember egyik típusaként* kell felfogni, természetesen *magyarul* . . .

— *És milyen Toldi Miklós?*

— Ő a három közül *a legvalószerűbb* alak. Hiszen *Nagy* Lajos király alatt tényleg élt, ezt a róla fennmaradt monda tanusítja. *Arany* János Toldi-trilógiájában művészi és irodalmi magasságba emelte, szép és nemes emberi vonásokkal ruházta fel a nagyfalusi legényt.

— Nem zavarja-e Kukorica Jancsi és Háry János Toldi Miklós megformálásában?

— Nem. Hiszen *minden szerepemre úgy készülök, mintha az lenne az első.* És ez áll most Toldi Miklós esetében is. Gyönyörű szerep! Nemcsak színészileg nyújtó lehetőségeket, hanem az énekesnek is szép feladat lesz. *Losonczy Dezső egyszerű magyar dallamai* nagyon illenek a daljáték hangulatához. Arany János azt irja Toldijában . . . *„még legénytoll sem pelyhedzik állán."* Ő egész fiatal legénynek rajzolja Toldi Miklóst. Persze a dajátékban valamivel idősebb lesz Toldi Miklós, jóképű bajusz lesz az orra alatt. Na, nem azért, mintha öregnek érezném magam a fiatal Toldi megjelenítéséhez, de azért, mert színpadon — így valószerűbb. Persze, nem is kell mondanom, mindannyian nagyon várjuk a bemutató napját, amikor a magyar honvédség tiszteletére először csapódik szét a függöny előttünk, akik most szintén *katonai szolgálatot teljesítünk szereplésünkkel.*

— Mire készül az operaénekes — Hámory?

— A Toldi Miklós után október elején nyit csak az Operaház minden valószínűség szerint. Egyelőre még nem tudom, mi lesz, de már elkészültem néhány új szerepre: a Don Carlos *Posa* márkijára, *Rigolettora, Don Juanra* és a Végzet hatalma *Carlojára.* Ettől függetlenül a most készülő, második „Kívánsághangverseny" című filmben a Háry János toborzóját éneklem.

A próba folytatódik, Hámoryt is a színpadra hívják, tehát gyorsan elbúcsúzunk tőle:

— Viszontlátásra a Toldi Miklós bemutatóján!

* **Czene Béla nyerte a Ferenc József-alapítvány festészeti díját.** Az 1944-es évre meghirdetett Ferenc József koronázási jubileumi alapítvány festészeti díját a Morvay Endre alpolgármester elnökléséve összeült bíráló bizottság egyhangúan apátfalvi Czene Béla festőművésznek ítélte oda.

* **„Az ismeretlen asszony" a Szittyában is.** A Nemzeti Apolló már második hete nagy sikerrel játssza az „Ismeretlen asszony" című olasz filmet, amelynek főszerepeit a német Gustav Diessl és egy új fiatal svéd színésznő, Viveca Lindfors alakítják. A pompás kiállítású, érzelmes meséjü, müvészi kivitelü filmet csütörtöktől a Szittya is müsorára tüzi.

Willy Forst páratlanul ötletes sziporkázó vigjátéka

Nem angyalok az asszonyok

Axel v. Ambesser, Marte Harell, Margot Hielscher.

Mától BARLANG

Mester Miklós lemondott filmkormánybiztosi tisztségéről

Nemrégiben rendelet jelent meg, amely a magyar *filmgyártás ügyeinek vezetését a kultuszminiszter hatáskörébe utalta* és a teendők ellátására *kormánybiztosi* hatáskört rendszeresitett. A kultuszminiszter ugyanakkor *Mester* Miklós államtitkárt bizta meg a kormánybiztosi teendők ellátásával. Ez a megbizatás csak ideiglenes volt és arra az időre szólt, amig az államtitkár elvégzi a racionalizálás alapvető feladatait. Néhány nappal ezelőtt, mint azt már jelentettük, a magyar állami filmgyár, a *Hunnia* rendkivüli közgyülést tartott és Mester Miklóst *elnökévé* választotta meg. Az új elnök, hogy *az összeférhetetlenséget elkerülje, lemondott filmkormánybiztosi állásáról,* amely amugy is ideiglenes jellegü volt. Az uj kormánybiztos kinevezése a közeli napokban várható. Esélyes jelöltként *Balogh* László dr. miniszteri tanácsost, a megszüntetett nemzeti filmbizottság volt főtitkárát, a nemzetközi filmkamara alelnökét emlegetik, aki európai látókörü, komoly szakembere a filmügyeknek.

Egy vidéki kislány karrierje.
Budapesten készült milliós revüfilm
Kék álarc
Tabódy Klári, Wolf Albach-Retty, Hans Moser
Mától kizárólag: **Mesevár**

* **Bibó Lajos új darabot ir.** Bibó Lajos, az illusztris iró Hódmezővásárhelyen kezdett hozzá új drámájának megirásához. Az új Bibó-darab nagyvonalú társadalmi színmü lesz, amely újszerü felfogásban viszi színpadra egy asszony és két férfi küzdelmét a boldogságért.

* **Megkezdték Matolcsy Andor filmjének forgatását.** *A Hunnia pasaréti mütermében új magyar film forgatását kezdték meg, amelynek forgatókönyvét Kádár Lehel, a mintegy tiz évvel ezelőtt elhunyt kiváló iró meséjéből Matolcsy Andor irta. A filmtörténet a századforduló idején játszódik s három női főszerepét, a három fiatal leányt Kelemen Éva, Kertay Lili és Gyimessy Pálma alakitja. A férfi főszereplők élén Mihályi Ernő, Makáry Zoltán, C. Turán Endre és egy uj felfedezett, Pálos István állanak. A film cime „Három galamb", rendezője Bán Frigyes.*

* **Müvészeti ösztöndijak.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter az országos irodalmi és müvészeti tanács javaslata alapján székelyföldi, illetve felvidéki ösztöndijban részesitette a következő festőművészeket: Jancsek Antalt, Illés Árpádot, Németh Lászlót, Endrédy Györgyöt, Lengyel Tibort, Kapussy Györgyöt, Csikszközi Farkas Lőrincet, Bodnár Bertalant, Gaál Dezsőt, Péntek Andrást, Cs. Hikády Erzsébetet és Miklóssy Gábort.

* **Gyakorlatos felvételi vizsgák a szinikamarában.** A gyakorlatos színművészek és müvészi segédszemélyzet képesitő vizsgabizottsága szeptember folyamán tartja a legközelebbi felvételi, záró- és javitóvizsgákat. A jelentkezők augusztus 31-ig nyujthatják be kérvényeiket a kamaránál. A vizsga időpontjáról a kérvényezők egyénenként kapnak értesitést.

HUNNIA-FILMSIKEREK:

Két Bajthay Deák Mától **Corvin** is 10-ik premierhét!

Ismeretlen asszony Nemzeti Apolló Mától **Szittya** is 3-ik premierhét!

A TITOKZATOS ROKON

20

Regény
Irta: Simonfay Margit

Nem tudott fekve maradni. Nyugtalanul járkálni kezdett a szobájában. Mégis csak szörnyüség, hogy egyedül van ebben a súlyos helyzetben. A regénybeli detektiveknek mindig voltak segítőtársai. Mindig voltak, akik ha ő bajba jutott, kihúzták a csávából. Bezzeg neki senkije, akiben megbizhatna, vagy akinek a segítségére számithatna. Amellett teljesen készületlen és tapasztalatlan, hiszem rokonlátogatóba jött ide nyaralni. Pár gondtalan hétre számitott és tessék. Most azt sem tudja, hová vigye ezt a véres kést holnap. És sejtelme sincs, hogy kihez forduljon tanácsért. A rendőrségen még utóbb őt magát veszik gyanúba.

A mosdóhoz lépett, hogy elcsomagolja a kést, de a kés eltünt. Eleinte hinni sem akart a szemének, da minél tovább állt ott káprázó szemekkel, annál kevésbbé látta a véres kést a mosdón. Pedig oda tette és ő maga tette oda. Most aztán törheti a fejét, hogy ez megint mit jelent? Egyet mégis következtethet belőle, ami nagyon sokat jelent, bár felborítja eddigi elgondolásait. A bácsi ártatlan. Nem jöhetett ki és nem lophatta el az áruló ujjlenyomatokat felmutató bűnjelet, mert egyetlen pillanatra sem hagyta magára őt, mióta azt a kést idetette a mosdóra. Azaz, hogy mégis, a doktort kikísérte egészen a kertajtóig, azalatt pedig kényelmesen idesétálhatott akárki, még Péter bácsi is, ha éppen kedve tartotta, vagy oka volt rá. Miklós nem tudta mit gondoljon. Annyi bizonyos, hogy az egyetlen nyom, amin elindulhatott volna, eltünt.

IX.

Még álmában is a véres kést kereste, s az ujjlenyomatokat hajszolta. Nem csoda, ha reggel zúgó fejjel, fáradtan ébredt. Becsengette a szobalányt és reggelijét a szobába kérte. Át akarta gondolni a helyzetet, mielőtt a többiekkel találkozik.

Kedvetlenül és étvágytalanul megivott két csésze kitünő kávét és harapott hozzá a keletlen és sületlen tésztából, amit az olaszok kalács helyett esznek és úgy látszik szeretnek is. Reggeli után kicsit felélénkült és elhatározta, hogy Luciát mindenbe be fogja avatni. A lány okos és leleményes, s ami fő, nem lesz egyedül. Lesz valaki, akinek a segitségére számithat. A bácsi szegény, úgy látszik, tényleg nem normális. És ki tudja, talán igaza van Luciának, talán veszélyes is vele egy fedél alatt élni. Igaz, hogy tegnap még ő maga sebesült meg, de ki lát a jövőbe: azt az elmeszakértőt mégis csak ki kell hivni hozzá.

Luciával a lépcsőn találkozott.

— Mindenütt kereslek. Gyere a vízbe. Fürdés közben sok mindent mesélek.

— Majd később. Most apushoz kell bemennem. Dolgom van vele.

Miklós csatlakozott a lányhoz. A bácsi hogyléte is érdekelte és Luciától sem akart megválni.

Péter bácsi nem volt egyedül. Angelát találták nála, aki éppen elkészült a mosdatásával. A szappant és szivacsot félretéve, éppen a törülköző után nyúlt. Miklós észrevette, hogy a bácsi egy sietős mozdulattal sebesült kezét a paplan alá rejtette. Úgy látszik, nem volt kedve Luciával beszélni a balesetről. Miklóst mintha észre sem vette volna.

— Úgy látszik, rossz éjszakája volt, — gondolta Miklós részvéttel. Nem tehetett róla, ha látta a bácsit, sohasem tudott semmi rosszat felételezni róla. Vonzódott hozzá és mélységesen sajnálta.

Angela sem sokat beszélt. Sietve fejezte be a munkáját és máris szedte össze a mosdószereket. Miklós már régebben észrevette, hogy kerüli a mostohalányát. Nem feltünően, de következetesen. Igy például a közös fürdések is abbamaradtak, s étkezések után, amint feltünés nélkül tehette, azonnal távozott.

— A lavorért beküldön a szobalányt, — mondta és indult kifelé.

— De azután gyere vissza! — szólt a bácsi tétova hangon, — még ebéd előtt szeretnék beszélni veled.

— Egy óra mulva itt leszek.

Miklós legszivesebben követte volna. Úgy érezte, hogy terhére vannak a betegnek. Szeretett volna hogyléte felől érdeklődni, de nem mert megszólalni, nehogy megharagitsa.

— Két dolgot szeretnék veled elintézni — mondta Lucia, — aztán nem zavarunk. Van itt egy levél, amit kell olvasnod és egy másik, amit meg kell irnod.

— Majd máskor, — felelte ridegen az apa. — Csak tedd le a levelet, majd elolvasom később.

— Nem, nem. Most kell elolvasnod. Nagyon sürgős, mert nem tudom mit válaszoljak rá. Ezt akarom megbeszélni veled.

— Ki irta?

— Laura néni.

— Ki az? — szólt közbe Miklós.

— A sógornőm — felelte a bácsi, — Lucia anyjának a nővére.

Aztán a lányához fordult.

— Mit ir?

— Ez az, amit el kell olvanod. Nem akarlak befolyásolni, ezért nem akarom elmesélni. Olvasd el.

A paplanra tette a levelet. A bácsi nem nyúlt utána.

(Folytatjuk)

Egész Budapesten végigrazziázzák a „lakásrejtegetőket"

Pest megye alispánja a napokban tette közzé multhavi jelentésében, hogy a lakásügyi kormánybiztosság felállítása óta mondhatni teljesen megszüntek *a lakásvisszaélések.* E fogalom alatt az utóbbi hónapokban az agyafurt kalmárkodás legrafináltabb trükksorozata elfért: idetartozott *a megürült lakások letagadása, a jelentkező igényjogosultak zsarolása, az önkényes lakásfoglalás, a tilos lakáscsere, a magánmegállapodások ezernyi változata, az „ártatlan tájékozatlanok" kihágásainak légiója és ki tudja, mi minden még.* A rendőrségnek egészen különleges apparátust kellett volna mozgósítania, ha mindezt le akarja leplezni. A lakásvisszaélések sorozata *a feketepiac különleges ágává* fajult, — mondjuk meg őszintén. S a megfékezésére úgyszólván alig mutatkozott lehetőség...

A kormánybiztos egyik főfeladata azonban éppen az, hogy *ezen a téren is rendet teremtsen.* Sorrendben az volt a legfontosabb, hogy a legsürgősebben igényjogosultak minél hamarább otthonhoz jussanak. Ez a feladat néhány keményen megszervezett hét alatt megoldódott. Most, a legégetőbb probléma megoldása után elkezdődött a kormánybiztosság legnehezebb munkája, *az alapos és rendszeres igazságosztás a még fennálló lakásügyek terén.* Ez pedig elsősorban felderítő munka.

E munka elvégzéséhez vitéz *Haynal* Alajos kormánybiztos jól ismert, sokszorosan bebizonyított erélyére, szigorára és könyörtelen igazságosságára talán még fokozottabban szükség van, mint eddig. Csak úgy tálálomra nézzük végig, hogyan dolgozik már eddig is a kormánybiztos hivatala ebben a bonyolult és kényes „igazságszolgáltatásban?" Tanulságos, a becsületes emberek számára nagymértékben megnyugtató, a titkos utakon

bujkáló kalmárkodók

számára pedig elrettentő lehet az a futó áttekintés is, amit röpke félóra alatt tapasztaltunk a kormánybiztos hivatalában...

Ime, csak egy „nagyon egyszerű" igazságtevés:

Igazolt igényjogosult elment lakást keresni, talált, a házmesterrel, mint a háztulajdonos meghatalmazottjával meg is kötötte a lakbérleti szerződést, bemutatta a hatóság kiadta a véghatározatot s amikor az illető be akart költözni, kiderült, hogy a lakásba valaki — ugyanezen az uton — *már beköltözött. Közben.*

Mi a megoldás?

— Nyomozót kérek!

A nyomozó azonnal kimegy a lakásba, behozza a bentlakó új bérlőt is, meg a házmestert is. Félóra mulva megérkezik a társaság. A következő jelenet zajlik le a hivatalban:

— Egyik szerződés... aláírták július 26-án,.. másik szerződés... aláírták július 28-án... *A 26-iki tehát érvényes, a másikat megsemmisítjük,* tessék új lakást keresni címekkel szolgál a nyomozó úr... *A házmester ittmarad...*

Mert az egyik szerződés nyilván jogerős, a másikat viszont nem lett volna szabad aláírnia a házmesternek (nagyon jól tudhatta!). *Az ártatlan fél károsodást nem szenvedhet, a házmester viszont bűnös.* Nem is tagadja. Öt perc mulva már megindult ellene az

internálási eljárás...

Aktázás, nyomozás, idézések, kihallgatások tömege helyett mindez: egyetlen jegyzőkönyv...

(Itt jegyezzük meg, hogy üres lakások címeit nagyon sokan keresik, csak sokan *hiába,* mert sok helyen *az ismételt felszólítások ellenére sem írták ki az adatokat a házak kapuira.* Ilyesmiből kifolyólag néha elkeseredett jelenet támad a hivatal folyosóján... De minthogy az első feladat mégiscsak az, hogy a méltatlankodót elnémítsák a többiek nyugalma érdekében, ilyenkor megesik, hogy a túlhangos sopánkodót karonfogja valaki és kivezeti a sorból... De a detektiv — mert hiszen detektiv fogja karon — nem „ellene" intézkedik, hanem *segít...* Ad egy cédulát, ha tetszik: *a cédulán egy sereg cím, olyan, amit az illető éppen hiába keres...* Persze, ezt nem lehet másként megoldani... Ha hivatalos címajánló irodát nyitnának, ezrek zúdulnának ennek az egyetlen hivatalnak a nyakába és a közönség meg a hivatal — semmire se menne. Igy viszont csak annyi hárul e gondból a hatóságra, amennyi okvetlenül szükséges. Ám mindebből következik az is, hogy a hatóságnak nagy szüksége van minden „rejtett" címre... *Nagyban segíti a hivatalt és a közönséget, aki a tudomása szerint üres, de kapura ki nem írt lakásokat pár sorban bejelenti.)*

Sőt. A kormánybiztos ezúton is nyomatékosan felhívja a figyelmét a közönségnek arra: *mindenki tartsa erkölcsi kötelességének, hogy a házmesterek minden megürült lakásnak a kapura kiírását s a kormánybiztosi hivatalnak leendő bejelentését késedelem nélkül azonnal elvégezzék,* mihelyt egy lakás ténylegesen üres. Ha pedig ezt a házmester nem teszi meg, az esetet *azonnal jelentse be a kormánybiztosnak az, akinek tudomására jut.* Csak így van mód arra, hogy a visszaéléseket gyökerében elfojtsák.

Mert nézzük csak, miképpen lehet egy üres lakást „elrejteni?" Az alábbi példák egytől-egyig mind megtörtént esetek, amelyeket a kormánybiztosság épületében szemünk előtt lepleztek le éppen, vagy a hivatalos nyomozati iratokból derültek ki. Ime:

A lakáskereső tudja, hogy az egyik házban két üres lakás van. A kapura nincs kiírva semmi. A házmester megtagadja a kereső kérésének teljesítését, hogy mutassa meg neki az üres lakásokat. Azt mondja, *nincs...*

Behozzák a házmestert.

— Van üres lakás?

— ...*van*... kettő...

— Miért nem írta ki?

Hogy ott járt egy hölgy az elöljáróságtól és „igénybevette" az üres lakásokat hivatalos célra. Ő azt hitte, hogy *akkor már nem kell kiírni...*

— Van erről hivatalos irása?

— ... *Nincs.*

Szóval nem igaz az egész mese...

Öt perc mulva hajszálra ugyanez az eset ismétlődik. Mindkét házmester a kormánybiztos elé kerül. Világosan kiderül, hogy *mind a ketten annak akarták kiadni a be nem vallott üres lakást, aki — többet igér az aláírásukért.*

Az eredmény: *internálás mindkét esetben...*

Más. A lakás üres. De

három albérlő táblája

függ az ajtón.

— Hol vannak az albérlők?

— ... Éppen nincsenek itthon...

Egyik sem. A lakás teljesen kihalt. Semmi nyoma nincs annak, hogy itt albérlők laknának... A nyomozó megállapítja, hogy a három „albérlőnek" *bejelentett lakása van a város három különböző más helyén.* Nem ők, csak a — névjegyük költözött az üres lakásba... „falazásra"

Ugyanez más variációban: Az üres lakás ajtaján *egyik hadiüzem foglalótáblája diszeleg.* Körülbelül az a szerepe a lakáskeresőkkel szemben, mint a *villámhárítónak* vihar idején... Be is válik egy darabig. Viszont kiderül, hogy az illető hadiüzem által jogerősen igénybevett lakások hivatalos névjegyzékében *a szóbanforgó lakás, de még az utca sem szerepel...* Valaki „baráti úton" szerzett egy táblát... „falazásra"...

Az eredmény: mindkét esetben kényszerigénybevétel, azonkívül *rendőri eljárás valamennyi bűnrészes ellen.* Fejenkint 6—6 hónap...

És végül egy „csinos" házmestertrükk: A házban öt lezárt üres lakás van. A kapura *egy sincs kiírva. A házmester mindezek után nyugodtan kiválasztja az egyik lakást, a benne lévő leltározott holmit áthordja egy másik lezárt lakásba s a szabaddá tett lakásba szó nélkül beköltözik...* A nyomozás során pedig megkísérli egyszerűen letagadni azt az üres lakást, amibe beköltözött...

Ennek a házmesternek se lesz rózsás a sorsa!

Ebben a dzsungelben persze

csak drákói erélyel

lehet rendet teremteni. Viszont az nem kétséges, hogy *rend lesz ezen a fronton is, mert most már mód és idő van arra, hogy a kormánybiztos felgöngyölítse ezt a „feketepiacot": A közeljövőben rendszeresen végigrazziázzák valamennyi budapesti házat és minden ilyen titkos manőverre fény derül majd.* A hivatalban megvan a lista, hogy melyik üres lakást jelentették be. Ha máshol is találnak üres lakást, most már *késő a bánat...* Utólag nem lehet jóvátenni az üzérkedési trükköt. A razzia meglepetésszerű lesz és *jaj annak, aki horogra akad.* A kormánybiztos ezen a téren végképpen nem ismer kegyelmet!

Amikor megkérdezzük, mit üzen a lakásrejtegetőknek a készülő intézkedés hajnalán, pillanatig összevonja a szemöldökét, összeszorítja a száját is, mint aki nagyon keményet készül mondani, aztán cseppet sem színpadiasan, de *nagyon is félreérthetetlen erővel* íróasztalára csap és emelt hangon csak ennyit mond:

— *Aki ma üzérkedni próbál a lakásokkal, aki ma a maga aljas, kicsinyes előnyére spekulálva megkárosítja a közösséget és szándékosan nem engedelmeskedik vagy nem engedelmeskedett a rendelkezéseknek, annak nincs helye a becsületes társadalomban! Az ilyen háborús nyerészkedő parazitákat ki kell irtani! Mindenki meggyőződhetik majd róla, hogy ki is irtjuk!*

Azt hisszük, ez a figyelmeztetés nagyon is egyértelmű ahhoz, hogy magyarázni kellene. Különösen a már eddig is megtett intézkedések példamutatása után!

Orsy Gábor

Vitéz Béldy Alajos a magyar ifjúság történelmi szerepéről

Balatonlellén most fejeződött be a leventeparancsnokok számára rendezett központi irányadó tanfolyam, amelynek utolsó napján az egybegyült törzstisztek előtt *Kokas* Eszter dr., a leventeleányok országos vezetője ismertette a leventeleánymozgalom jelenlegi helyzetét.

A tanfolyam záróbeszédét vitéz *Béldy* Alajos vezérezredes, az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője mondotta. Méltatta a parancsnokok munkáját és példának említette, hogy *az ország egyik részében a leventék puszta kézzel vagy botokkal 90 ejtőernyőst fogtak el.* Hangoztatta, hogy a leányifjúság nevelése nem egyesek kezébe való, hanem állami feladat, ezért kell *kötelezővé tenni a leventeleányintézményt. Az ifjúságtól önzetlenséget, áldozatkész magyarságot tanulhatnának azok, akik még ma is széthúznak. Elérkezett a pillanat, hogy a magyar ifjúság átvegye történelmi szerepét.* Ma, amikor az ellenség az ország határán áll, egyetlen cél lebeghet szemünk előtt: harcrakész ifjúságot tartani a kezünkben, olyan ifjúságot, amely bármikor dicső honvédeink nyomába léphet, — mondotta, majd kitért a honvédség harcára és hangoztatta, hogy a spártai keménységgel nevelt ifjúság nevelését megzavarhatja az, ha az ifjúság politizál. *Nem szabad, hogy az ifjúság politizáljon, mert nem ér rá erre.* Meg kell szervezni a leventeriadó-rendszert, hogy az ifjúság szükség esetén bármikor, bárhol sorompóba álljon.

Keresünk hadiüzemi étkezde részére bármilyen berendezésű (villany, gáz, jég)
nagyméretű jégszekrényt
azonnali megvételre. Ajánlatokat „Sürgős" jeligére vitéz **Nagyselyki hirdetővállalathoz**, VII. Erzsébet-krt 23.

Esperia-film
MA PREMIER
FORUM * NEMZETI APOLLO

Minisztertanács

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

A kormány tagjai szerdán délelőtt 10 órakor minisztertanácsra ültek össze. *A minisztertanácson, tekintettel vitéz Sztójay Döme miniszterelnöknek mintegy tíz nappal ezelőtt történt influenzás megbetegedésére, a kormánynak rangban legidősebb tagja elnökölt.*

A minisztertanács *időszerű kormányzati kérdéseket tárgyalt,* a légiriadó miatt azonban csak rövid ideig volt együtt, — *a légitámadás után pedig vitéz Bonczos Miklós belügyminiszter, valamint a kereskedelem- és közlekedésügyi tárca ideiglenes vezetésével is megbízott Szász Lajos iparügyi miniszter azonnal a légitámadás által sujtott területek megtekintésére indult.* A minisztertanács erre való tekintettel csütörtökön délelőtt ül újból össze.

A Wilhelmstrasse a magyar kormány átalakításáról

Berlin, augusztus 9.

A Wilhelmstrassén a magyar kormány átalakításával kapcsolatban annyit mondtak, hogy magyar részről bizonyos személycseréket jelentettek be. Hogy ezek a személycserék végleges megoldást jelentenek-e vagy pedig a két minisztériumban bekövetkezett változás csak ideiglenes megoldást jelent-e, azt Berlinből most még megmondani nem lehet.

Kunder Antal búcsúztatása

Szász Lajos iparügyi miniszter átvette a kereskedelmi minisztérium vezetését is

A Magyar Távirati Iroda jelenti:

Kunder Antal, a lemondott kereskedelem- és közlekedésügyi miniszter *kedden délben búcsúzott el a kereskedelemügyi minisztérium tisztviselői karától.*

Szász Lajos dr. iparügyi miniszter, akit a kormányzó a kereskedelem- és közlekedésügyi minisztérium ideiglenes vezetésével is megbízott, kedden *átvette a minisztérium vezetését és sorra fogadta a minisztérium államtitkárait, a Máv elnökét, a posta vezérigazgatóját és a minisztérium több más vezető tisztviselőjét.*

2 waggonos malom
szárítóval, kereskedelmi és export-kontingenssel, nagy vámőrlő körzettel, dunántúli városban tőkeerősnek bérbeadó. Átvehető azonnal. Vasút- és hajóállomás helyben. Cím a kiadóban.

KERN és TÁRSA OPTIKA FOTO
Budapest IV. Kossuth Lajos utca 3

őskeresztény, 42 éves, tárgyalóképes, kitünő referenciákkal rendelkező volt állami hivatalvezető kisbirtokos, aki a **kereskedelmi** és állami **adminisztráció** minden ágában, valamint **gazdasági ügyekben** jártas és nagy kereskedelmi érzékkel rendelkezik, nagyobb gazdaságban
számtartónak
vagy felügyelőnek komvencionális lakással
elhelyezkedne
megkeresést kér „Agilis" jeligére Fölnagy Hirdetőbe, Vilmos császár-út 29.

MK SAJTOFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 333-743, 340-726

Gilles Árpád, festő- és grafikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1981 AUG 30

...odalom, művészet

1021

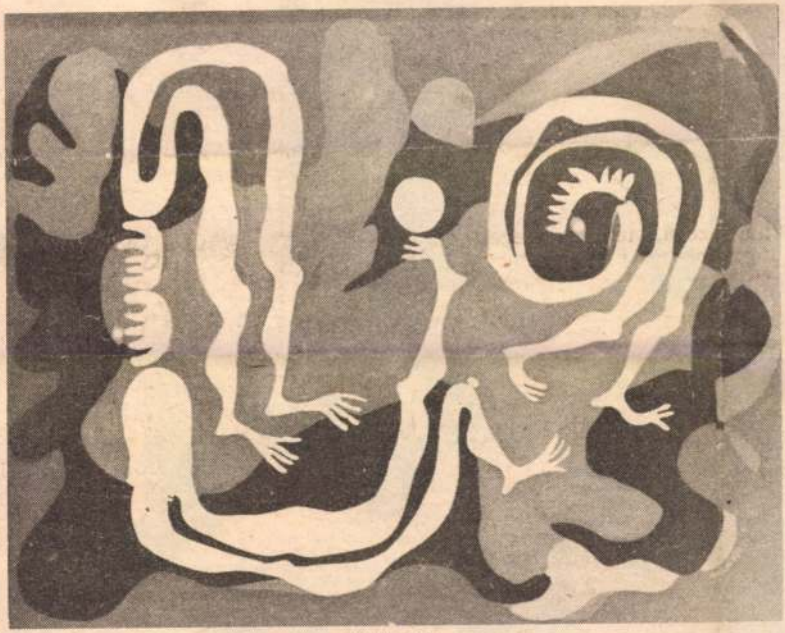

Artisták

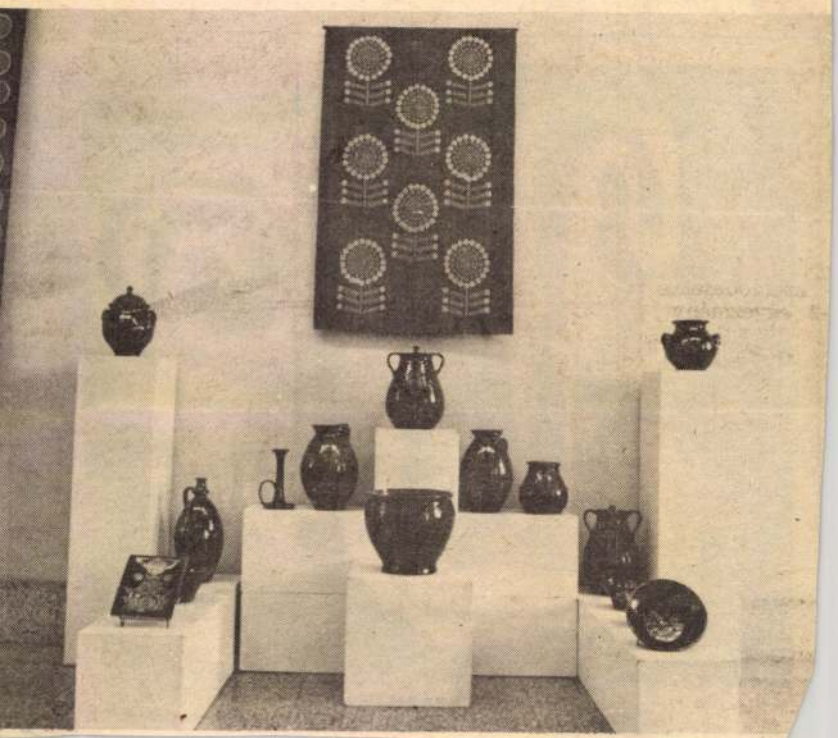

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

Illés Árpád festő- és grafikusművész

1021

alom, művészet

Állatok

Szolnok megy

ok az 1795-ös háborúban

rasi közkatona levele apjához

ılt
a-
ta
s-
g-
ɔi-
á-
ös
ır-
őt
e,

k
r-

gedtek. Csak a történész tárhatja fel azoknak a régi időknek s régi embereknek emlékezetét.

Szép értesítést közvetít sorsukról egy kunmadarasi katona szerencsés véletlen folytán ránk maradt levele. A választékos stílusban megírt levél végrendeletszerű meghagyást is tartalmazott, ezért a kunmadarasi tanács 1795. december 23-án jegyzőkönyvébe iktatta. Itt maradt az utókorra.

A kemény harcot tanúsító és

Ú

A Damjanich
um 1979-ben a
lul, hogy a T

Illés Árpád

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Történelem.

NÉPÚJSÁG (TOLNA)

1981 JAN 11

1021

1981. január 11.

Győri utca

Egy éve hunyt el a jeles festő, Illés Árpád. Képeiből a Műcsarnokban rendeztek kiállítást. Reprodukciónk a győri Bálint utcát ábrázoló festményét mutatja be.

1981. január

A világ tete

Kézünkön egy légi úton szállított szovjet geol

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Illés Árpád

ÉLET ÉS IRODALOM

Életörökség

1021

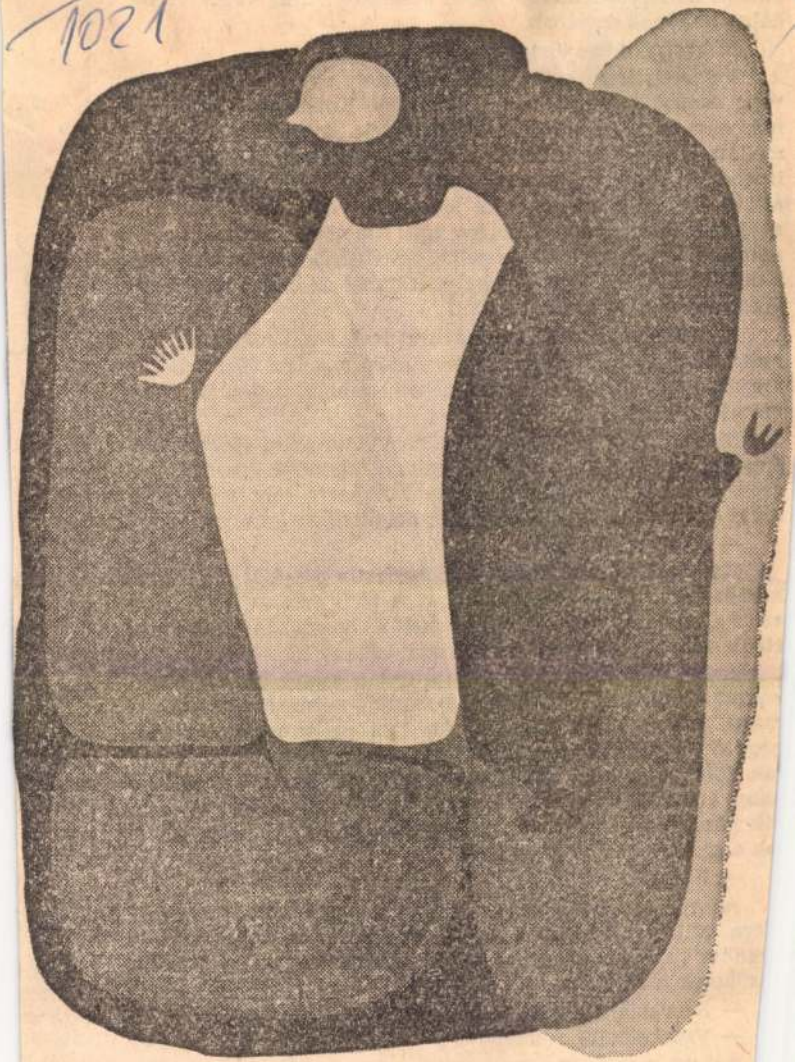

Illés Árpád: Az ismeretlenből érkezett vendég
(A művész, életének 72. évében elhunyt)

később kötelezően
haladjunk csak sor

Jó huszonöt év

Valamelyik fu
venc csapat hat-r
már nem remélve
mellett bukkant,
lingózó embereket
sák. A hangosbem
a tömeg. A férfi
pályával, apró, második emeleti erkélyéről épp a kijáratra
láthatott. Felviszi a gyermeket s lekiabál az embereknek, adják tovább, szájról szájra a hírt.

Kézenfogva szinte futott a kisfiúval, s azt már nem láthatta, hogy az izgatott apa keresztültöri magát a sűrűsödő tömegen, mint ahogy azt sem: néhány ember, aki látta őket, utánuk mutogat.

Még az ajtót is tárva-nyitva hagyta, annyira sietett, csak épp egy csokit nyomott a még mindig hüppögő gyermek kezébe, s máris az erkélyen termett. Ekkorra lent már valóságos tömeg gyűlt össze. Köveket dobáltak az erkélyre.

— Az az ember volt!

Kotzkauer jóformán ki sem nyithatta a száját, máris lakásába özönlött egy csomó ember. A férfi nem sejthette, épp ez az a lélektani helyzet, amikor kell a „boszorkány", ha nincs is. Ez idő tájt ugyanis a városban néhány kisfiú és kislány titokzatos körülmények között eltűnt a szülői háztól. Kotzkauert e pillanatban nemcsak a megadó dermedtség tette némává, hanem saját igaza is. Annyira nyilvánvaló számára, hogy ő jót akar, hogy megdöbben: mások ezt miért nem fogják föl? A kisebb tömegben alig akadt egy-két józanabb hang, ám a többiek valamennyien *(a vesztes csapat szurkolói,* ik közé Kotzkauer is tartozott) őt ütötték. Ügyet sem vetett rá a kisfiú rémült kiáltozására:

— Nem bántott a bácsi! Nem bántott!

Az apa és a többiek mindezt hajlamosak voltak épp fordítva hallani: „bántott a bácsi, bántott!". Az emberek füle pillanatnyi hallatlan dolgokra képes. Ám Kotzkauer nyögéseire is süketek maradtak:

— Szurkolótársak, ne...!

— Szurkolótárs az anyád!

Az egyik szomszéd, Lakatos úr, kijött a nagy zajra, majd azonban vissza is húzódott. Kicsit később telefonált a mentőért s a rendőrségre is. Kotzkauert ájultan, csuromvérben találták.

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Illés Árpád festő- és grafikusművész

SOMOGYI NÉPLAP

1981 JAN 2 5

1021

A Bálint Mihály utca Győrben. Illés Árpád festménye.
(A több mint egy éve elhunyt mű vész műcsarnokbeli kiállításáról.)

YI TÁJAK, E

y tanítványa

nhátamögötti településekre.
a válasz elől, ha gyermeteg
kérdeztem, miért élhetnek
yomorúságosan, *Beethoven*,
, *Schumann* muzsikájáért
em igyekezett „védőbúra"
y gyermekét; nyitott ablak-
a közelben elvonuló bakák
rmekfüleknek szánt nótázá-
nyok énekét. Habozás nélkül
n a polgári értékrendet ak-
gy úgynevezett külvárosi is-
, a mai Vörös Hadsereg út-
kek közé. És persze, hogy a
séget élvezhessem, a kapos-
a is, ahol hegedülni és zon-
. Vagyis zenei élményanya-
hozzá tartozott a bakanóta,

térképészettől sem, 1949-ben — százhúsz saját gyűjtésű népdal kottáját cipelve „ajánlólevélként" — beiratkozott a Zeneakadémia karvezetés—zeneszerzés tanszakára.

— A zenei élet nagy megújulásának, majd hirtelen megmerevedésének ideje volt az. A konzervatív úri—keresztény szellemben nevelkedett hallgatók és tanárok gyakran nyíltan támadták az egyszerű származású vagy józan, haladó értelmiségi környezetből jött diákokat a „népzenekultuszért", s a frontvonalakat egy harmadik csoport zavarta össze, amely csupán látszatra, érdekből csatlakozott a „folklórpártiak"-hoz.

A Bartók-életmű egyoldalú értékelése, a nacionalizmus-vita, a békéstarnosi iskola megszüntetése idején csupán néhány tanáregyéniség — *Szervánszky Endre, Járdányi Pál, Bárdos Lajos, Bartha Dénes, Domokos Pál Péter,* Lajtha László, *Szabolcsi Bence* — tu-

Illés Árpád

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HÍRLAP
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

festőművész

SOMOGYI NÉPLAP

1981 JAN 11

1021

Artisták. Illés Árpád festménye (Az egy évre elhunyt művész képeiből tavaly rendeztek kiállítást a Műcsarnokban.)

úszó víkend
építettem. I
még nem lá
tis vízben i
nyozható, n
kor jut el a
vagyok hozz
szívem. Még
Tavaly nyár
csónakján
amikor megl
ta venni. M
hezen megm
rok megvál
sikerült meg
Büsan elkullogott. Néhány nap múlva vissza-
jött, hozott egy üveg bort. Azt mondta, ül-
jünk be a hajóba. Erre én is elővettem a bo-
romat, s elkvarterkázgattunk. Ezután még
eljött néhányszor, s olyankor mindig a kajüt-
ben iszogattunk. Közben rimánkodott: hígy-
gyem el, jó kezekben lesz a hajó. Meghatott,
hogy ennyire ragaszkodik hozzá, de nem ad-
tam. Aztán télen elkezdtem gondolkodni. Tu-
lajdonképpen mit akarok én ezzel a hajó-
val... Örökké nem állhat itt. Lassan meg-
győztem magam: ha nyáron visszajön az oszi-
rák, odaadom neki. De nem jött. Igen-igen,
jól tette. Nagy kő esett le a szívemről."

Szapudi András

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 217-748, 340-725

Illés Árpád, festő- és grafikusművész

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1981 AUG 3 0

1021

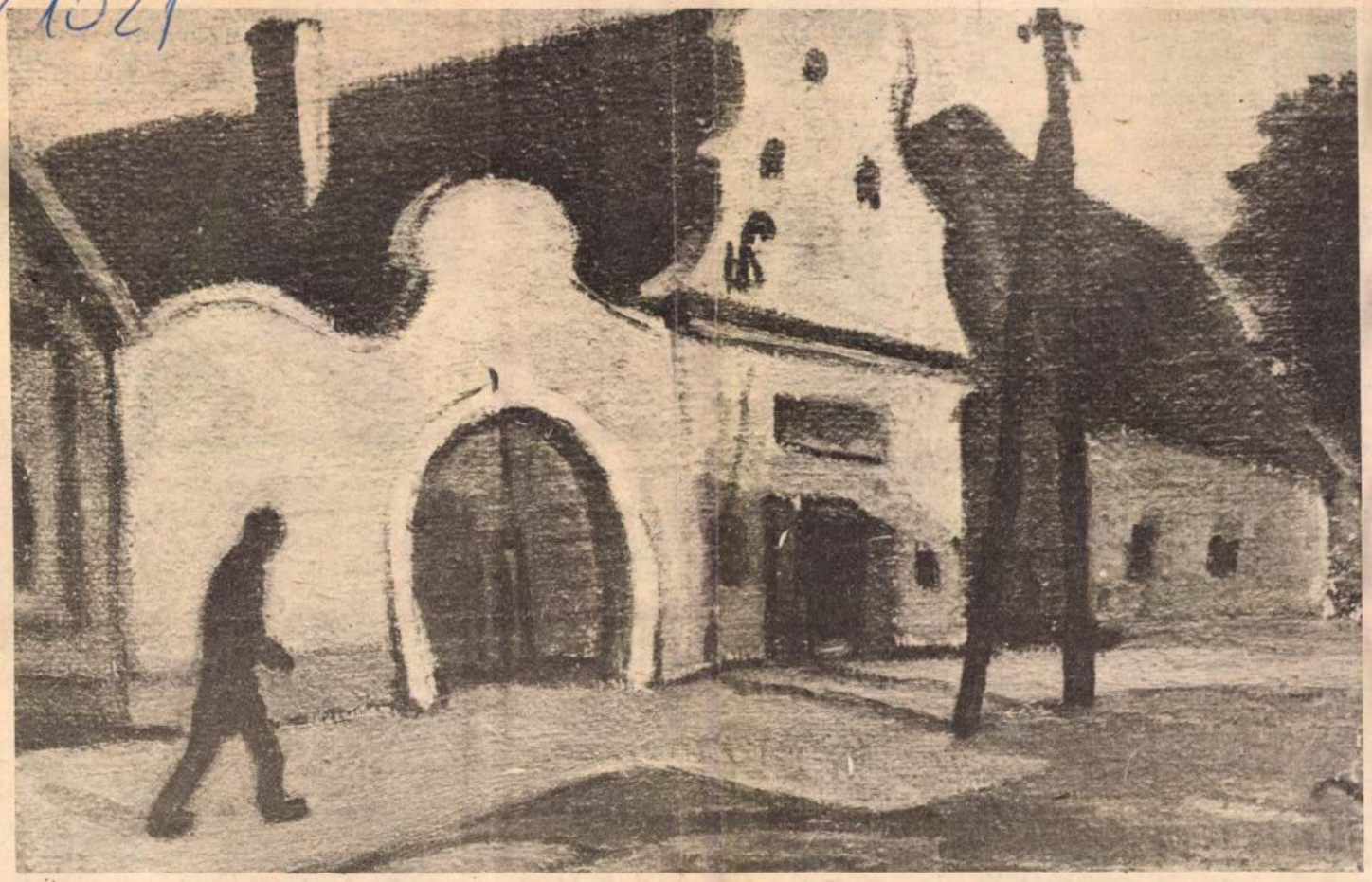

Bálint Mihály utca Győrött

Irodalmi oldalpárunkon Illés Árpád munkáit közöltük

hogy
szemé-
ıv és
Kom-
roszági
szerve-
tagjai-
be is
le szo-
irttag-
ın az
tették.
el több-
thatta
kástа-
unista
is an-
lásától

tevé-
tagja
unkás
ellemi-
című
az ér-
lakoz-
mun-

gyor-
n ha-
delke-
22-én
kiki-
pestről
Orosz
al ké-
zönség
prole-
ellemi
iktatú-
zkedé-
Már-

cius 28-án a mintegy 800 nevelőmunkás részvételével tartott nagygyűlést ő nyitotta meg.

A Munkástanács közoktatásügyi szakosztályának élén Orosz György legelső intézkedésével „eltörölte az összes iskolában a kötelező vallásoktatást".

A forradalmár középiskolai tanárt jelölték és 1919. április 7-én a Szolnoki Munkás-, Katona- és Földművestanács tagjává választották. Tagja lett a városi tanács húsztagú intéző bizottságának is. Ebben a minőségében a városi tanács közművelődési szakosztályát vezette.

A Szolnoki Munkás április 23-i száma közölte, hogy a Forradalmi Kormányzótanács Orosz Györgyöt kinevezte Jász-Nagykun-Szolnok megye munkás-katona és földmíves tanácsába és egyúttal a tanács intéző bizottságába művelődési megbízottnak.

A tanácshatalom leverése utáni életútjáról így vallott:

„Sok drága szolnoki elvtársunk életével áldozott. A Munkástanács tagjai közül kevesünknek sikerült a puszta

emigráció után — Kádár János elvtársnak, az MKP akkori titkárának és Zakarpatska Ukrajna Kommunista Pártjának segítségével — jöttem haza és Sátoraljaújhelyben folytattam kommunista munkámat...

65 éves voltam, de testi és szellemi erőm teljes birtokában És amim volt, azt mind a párt szolgálatába állítottam. Szerveztem a sátoraljaújhelyi Kommunista Pártot, vezettem a Nemzeti Bizottságot, dolgoztam a Magyar—Szovjet Társaságban és a Szabad Művelődési Tanácsban. Szerveztem a Rákóczy Ferenc és Kádár Kata néni kollégiumokat. Elvégeztem a budapesti „Választási vezető tanfolyamot" és a fordulat évét előkészítő választásokon elnöke voltam a sátoraljaújhelyi Központi Választási Bizottságnak. Egyideiűleg felelős szerkesztője voltam a Kommunista Párt Zemplén megyei lapjának.

Közben megöregedtem. ... Ha nem is érem meg, de behúnyt szemmel már most is látom az új emberi társadalmat, a kommunizmust." *(S.)*

Összeállította: dr. Selmeczi László

„pengés mód

Diákújságírók találkozója a T

A héten első alkalommal rendezték meg a tiszaligeti KISZ-táborban a Szolnok megyei diákújságírók találkozóját. A kétnapos tábor lakóit a megye szakmunkásképző intézeteiben, szakközépiskoláiban és gimnáziumaiban működő iskolarádiók és újságok szerkesztőségeinek tagjai közül toborozták.

— Nagyon gyenge a felszerelésünk, két magnóval, s általában saját szalagjainkkal dolgozunk — panaszkodik Jónás Katalin, a szolnoki Közgazdasági Szakközépiskola diákja. — Mondani sem kell, hogy milyen nehéz így a vágás, meg is látszik a minőségen, de mégsem ez a fő gondunk. Tanáraink elsősorban a szép, érthető beszédet várják el tőlünk a műsorokban, ami tényleg fontos, de szerintem még fontosabb, hogy miről beszélünk.

rencsések
nálunk
kapcsoló
Károly.
604. sz.
képző In
Csupán
kezdődte
adásai, d
szerűek.
állítható
tősége m
bennünk
tunk. Ja
relésünk
mányú
szítve.
ből adód
tanulunk
szerész s
kisebb j
végezzük.
sem vág
pengés m
de egész
dolgozunk
— Has
iskolánk

Színrelépés a Mű-Terem Galériában

Illés Árpád festőművész Színrelépés című retrospektív tárlata mától látható a Mű-Terem Galériában (Bp. V., Falk Miksa u. 30.). A kiállítást Nagy Gáspár költő nyitja meg. *(mh)*

M. Magyar Hirlap
2004. febr/13 merda

ILLÉS ÁRPÁD

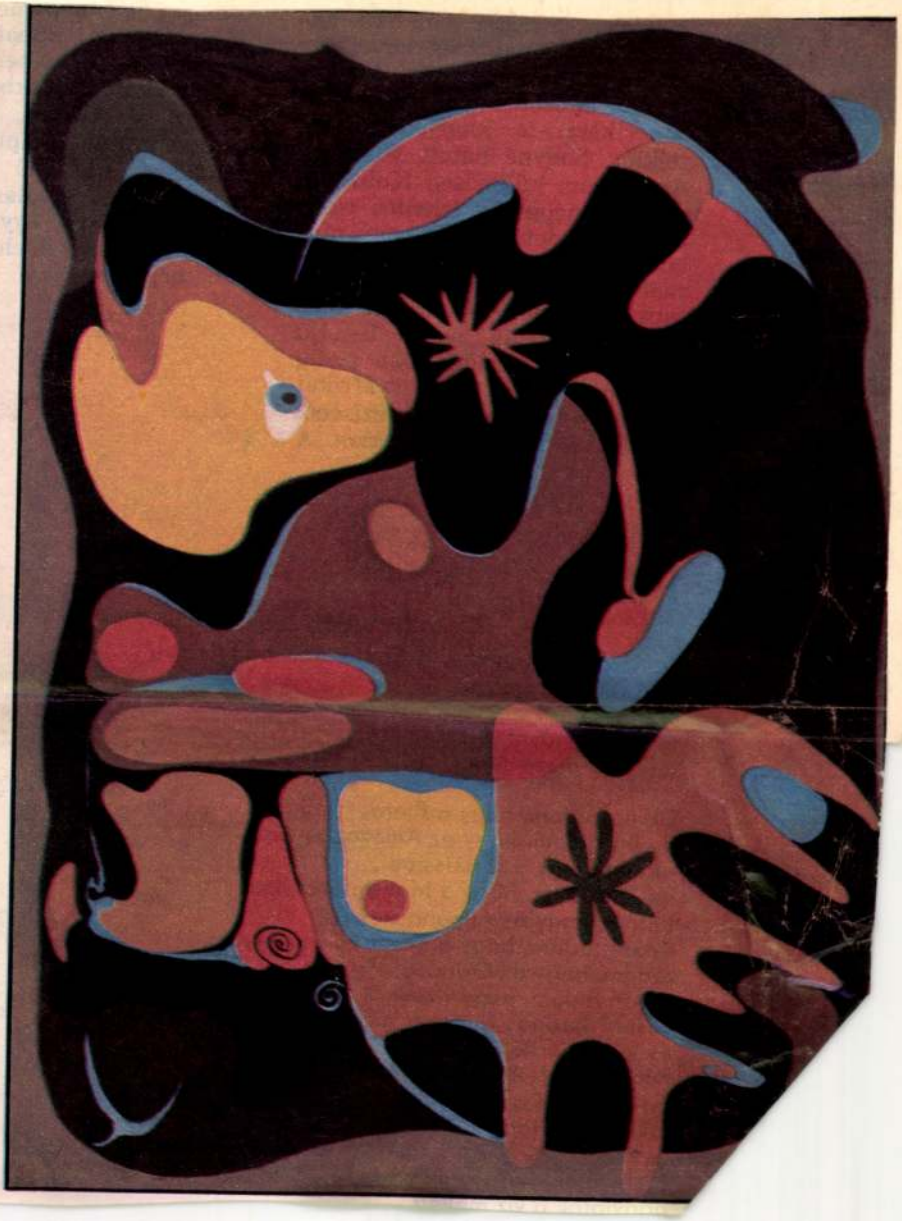

Illés Árpád: Az ellopott varázserő

4. A jogviszony tartama: -tól -ig.

5. A feladat irányitója:

6. A szerződéshez szükséges előzetes engedély kelte, száma:

A kifizetésre kerülő dijból progressziv jöv.adó és községfejl. hozzájár. ker
levonásra.

Budapest, 197.....

....

megbizott megbizó

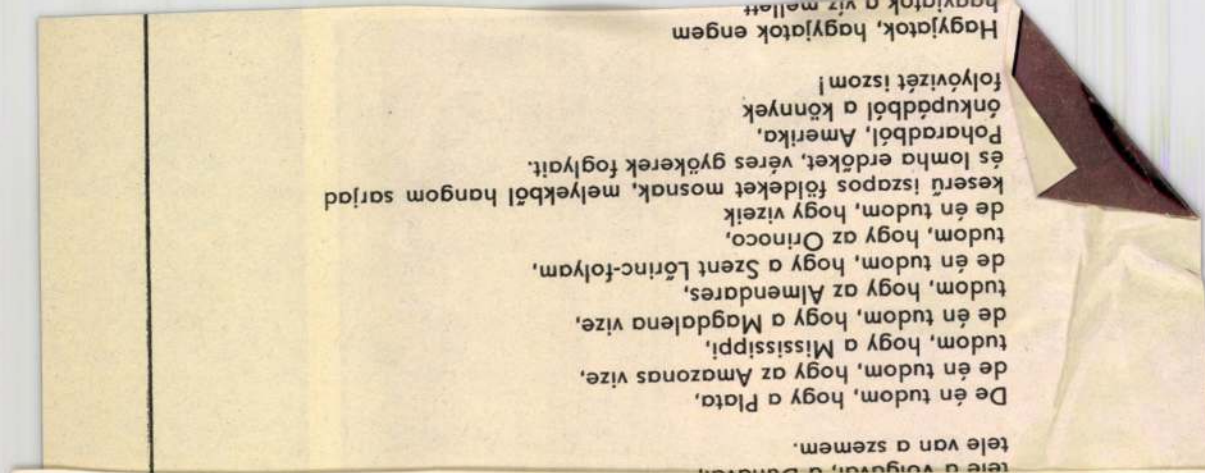

Illés Árpád, festő

L: Hincz Gyula

7.

P. Lüvs J.: Absztrakt optimizmus – optimista absztrakt

Népszabadság, Bp. 1980 okt. 29.

ILLÉS ÁRPÁD
1908 - 1980

Festő, a magyar nonfiguratív művészet egyik legeredetibb hangvételű reprezentánsa. Alig 16 évesen vett részt először a Győri Képző- és Iparművészeti Társulat kiállításán. 1928-tól 1933-ig a Képzőművészeti Főiskolán tanult Rudnay Gyulánál. Ennek elvégzése után plakát- és könyvborítók tervezésével kereste kenyerét. A második világháborút követően, 1947 és 1948 között a Vígopera díszlettervezője, majd a Néprajzi Múzeum munkatársa volt. 1958-tól 1969-ig rajztanárként dolgozott. Emlékkiállítását 1980-ban a budapesti Műcsarnokban, illetve 1983-ban a szegedi Móra Ferenc Múzeumban rendezték meg. Jelentősebb művei a MNG-ben, a Miskolci Galériában és a győri Xántus János Múzeumban találhatók.

MÍTOSZ, 1972
vászon, tempera, 44x44 cm.
j.k.l.: Illés Á. 972.
Ltsz.: K. 85.57.1.

A BARBÁR KIRÁLY, 1967
papír, olaj, 35x24,5 cm.
j.j.l.: Illés Á. 967.
Ltsz.: K. 85.58.1.

G. HERCEG
papír, linómetszet, 133x237 mm.
j.b.l.: 2/25
j.l.: Illés Árpád
Ltsz.: K. 85.347.1.

G. HERCEG ÖSSZECSAVARODVA
papír, linómetszet, 155x105 mm.
j.b.l.: 8/100
j.l.: Illés Árpád
A metszet alatt ajánlás: G.Herceg összecsavarodva. Patkó Imrének szeretettel 1970.aug.7. Illés Árpád
Ltsz.: K. 85.348.1.

FA, 1964
papír, linómetszet, 283x199 mm.
j.j.l.: Illés 964
Ltsz.: K. 85.349.1.

"Az élet és a jelenségek kozmikus kapcsolatait kutatom. Munkáim nem ábrázolnak, hanem kifejeznek. A valóság minden ecsetvonásom mögött megtalálható, sokkal inkább, mintha természetelvű lennék. Az élet sokrétű és változó, az én munkáim is sokrétűek és változók. Legfontosabb kifejezési eszközöm a szín. Mondanivalóim képenként változnak, mert én a dolgok gyökerét, a lét lényegét keresem. Az okot keresem, a lelki indítékot. Munka közben szabadjára engedem magam, hogy aztán nyakon csípjem az ösztöneimet, és értelmet adjak nekik festés közben" -

Illés Árpád

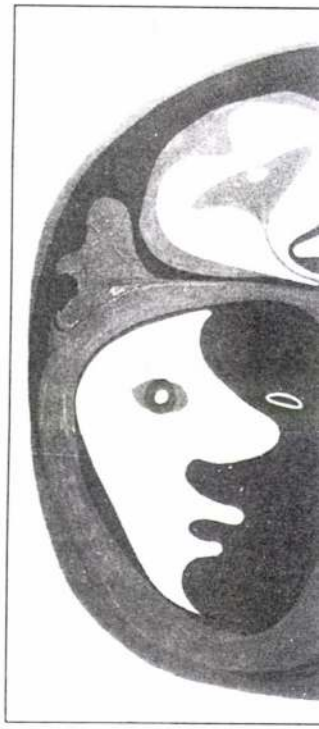

M

ALMÁSI TIBOR

A PATKÓ IMRE GYŰJTEMÉNY

XÁNTUS JÁNOS MÚZEUM
GYŐR, 2000

Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Kutatóintézet Könyvtár Budapest
26 757

ILLÉS Árpád

Szj-1990 77.

Magyar Nemzet
XI.27.

Marad a

A jövő évi költségvetési te
szerint tovább folyik a felsőokta
a kutatás tönkretétele. Ebben
mennyi érdekelt fél: a kutatói
oktatói társadalom egyetért. Er
gondolatnak a jegyében tartott
tadélutánt kedden a Rátkai Kl
a Pénzügyminisztérium, az O
az MTA, a Tudománypolitika
kárság képviselői, valamin
Országgyűlés kulturális és kö
vetési bizottsága tagjainak rés
lével. A megoldás lehetséges n
zatait tekintve korántsem volt
hang az érdekeltek között. A ku
és az oktatók képviselői ugyanis
tartanak, hogy *kidolgozott*
mánypolitikai koncepció hiány
a Pénzügyminisztérium vált a
mánypolitikai döntések fórumá
a költségvetési támogatás csökk
sén keresztül kívánja keresztü
szakolni a tudomány és a felsõ
tás átalakítását.

A szakterületen érintett érde
delmi szervezetek közös sajtó
koztatón ismertették szerdán
előtt tiltakozásukat, felhíva a fi
met arra, hogy a kormány u
többször stratégiai fontos
ágazatnak nyilvánította a kutatá

ILLÉS ÁRPÁD

A Vigadó Galéria tisztelettel meghívja Önt

VIGADÓ GALÉRIA

ab ovo tojás

című képző- és iparművészeti kiállításának megnyitójára

2001. április 13. (péntek) 17.00 órára

A kiállítást megnyitja **Karátson Gábor** festő

Kiállító művészek: Bakos Ildikó, Barabás Márton, Beniczky Miklós, Bitó Katalin, Bohus Áron, Csáji Attila, Csikós Tibor, Dobány Sándor, Gellér B. István, Illés Árpád, Kalamár Anita, Karattur Katalin, Karsai Zsófia, Kovács László, Kováts Albert, Kuzsel Gabriella, Mészáros Ottó, Molnár Péter, Olajos György, Paizs László, Prutkay Péter, Sóváradi Valéria, Szeifert György, Székelyi Katalin, Tamás Éva, Tóth László

Támogatók: Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete, Magyar Alkotóművészeti Közalapítvány, Művészeti és Szabadművelődési Alapítvány, TOFER Kft, Kecskemét

TOFER

A kiállítás megtekinthető: 2001. április 29-ig, hétfő kivételével naponta 10-18 óráig

ab ovo tojás

Arckép a Bika jegyében, 1978

Önálló kiállításai

1933. Keszthely
1962. Tanítóképző Főiskola, Szombathely
1963. Fényes Adolf Terem, Budapest
1967. Kulturális Kapcsolatok Intézete, Budapest
1967. Galerie Ursula Wendtorf, Oldenburg, Németország
1967. Galerie Pro Arte, Delmenhorst, Németország
1968. Országos Elmegyógyintézet Kultúrterme, Budapest
1968. VI. ker. Hazafias Népfront, Budapest
1970. Fészek Klub, Budapest
1971. Műcsarnok, Győr
1974. Ernst Múzeum, Budapest
1975. Xantus János Múzeum, Győr
1978. Művelődési Központ és Könyvtár, Szentendre
1980. Műcsarnok, Győr
1980. Emlékkiállítás, Műcsarnok, Budapest
1981. Emlékezés Illés Árpádra, Xantus János Múzeum, Győr
1983. A néphagyomány vonzásában, Illés Árpád, Almássy téri Szabadidőközpont, Budapest

Műtárgyjegyzék

1. László Gyula: Illés Árpád. 1951. Tollrajz, papír, 42×30,5 cm. Mgt.
2. László Gyula: Illés Árpádné. 1951. Tollrajz, papír, 35,5×42 cm. Mgt.
3. Atomháború. 1959. Tojástempera, papír, 30×40 cm. Mgt.
4. Gulácsy emléke kísért. 1960. Tojástempera, papír, 45,5×29 cm. Mgt.
5. Fehér kép Tóth Menyhért tiszteletére. 1965. Tojástempera, papír, 33×49 cm. Mgt.
6. Csontok és csillagok. 1966. Tojástempera, papír, 62×46 cm. Dr. Klaniczay Sára és Koffán Tamás tulajdona
7. Teknősbéka. 1966. Tojástempera, papír, 47×62 cm.
8. Kaleidoszkóp. 1966. Tojástempera, papír, 45×63 cm.
9. Érzelmek és indulatok. 1967. Tojástempera, papír, 46×62 cm.
10. Ajándék. 1968. Tojástempera, papír, 39,5×51,5 cm.
11. Intermezzo. 1968. Tojástempera, papír, 29×45 cm.
12. Bőség. 1968. Tojástempera, papír, 45,5×63 cm.
13. Arckép. 1969. Tojástempera, papír, 26×20 cm. Dr. Szabó Bertalan tulajdona
14. Babonavarázs (Babits Mihály). 1969. Tojástempera, papír, 50×70 cm. Mgt.
15. Tavasz. 1970. Tojástempera, papír, 51×34,5 cm.
16. Kamarazene. 1972. Tojástempera, papír, 51×29,5 cm. Mgt.
17. Mágia. Sziklarajz. 1972. Tojástempera, papír, 51×34,5 cm.
18. Változat „Az ismeretlenből érkezett vendég" témára. 1972. Tojástempera, faroslemez, 40×50 cm. Mgt.
19. Változat a „Tojás" témára. 1972. Tojástempera, papír, 61×45 cm.
20. Mohos sziklák Prilepben. 1973. Tojástempera, papír, 58×45,5 cm.
21. Prilepi emlék. 1973. Tojástempera, papír, 52×33 cm. Kelemen Pál — Pertis Zsuzsa tulajdona
22. Csendélet arcképpel. 1974. Tojástempera, papír, 61,5×45 cm.
23. Rejtelem. 1974. Tojástempera, farostlemez, 28,5×50 cm.
24. Ufo. 1976. Tojástempera, vászon, 70×50 cm. Mgt.
25. Az ismeretlenből érkezett Vendég. 1976. Tojástempera, papír, 62×46 cm.
26. Kígyó. 1976. Tojástempera, farostlemez, 50×60 cm.
27. Sarjadás. 1976. Tojástempera, vászon, 70×50 cm.
28. Szorongás. 1976. Tojástempera, farostlemez, 51×34 cm.
29. Tiszta víz. 1976. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
30. Lakodalmas. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm.
31. Önarckép. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
32. Pásztor és állatok. 1977. Tojástempera, vászon, 60×80 cm.
33. Fenyegető figyelmeztetés. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
34. Az ellopott varázserő. 1978. Tojástempera, vászon, 60×80 cm. Mgt.
35. Veszedelem. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
36. Vajákos arcképe. 1977. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
37. Biogenezis. 1978. Tojástempera, papír, 60×80 cm. Dr. Perner Ferenc tulajdona
38. Bábszínház. II. 1978. Tojástempera, vászon, 60×80 cm.
39. Meglepő elhatározás. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm.
40. Arckép a Bika jegyében. 1978. Tojástempera, vászon, 70×50 cm. Mgt.
41. A Kőbéka lassan ment (Weöres Sándor). 1979. Tojástempera, vászon, 50×70 cm. Mgt.
42. Jel. 1979. Tojástempera, vászon, 70×50 cm.
43. Kompozíció. I. 1979. Tojástempera, vászon, 70×50 cm.
44. Fehér alapon. 1979. Tojástempera, vászon, 70×50 cm.
45. Utolsó kép. 1980. Tojástempera, 52×35 cm. Mgt.

SZINYEI SZALON

Tisztelettel meghívjuk Önt
és családját

ILLÉS ÁRPÁD

FESTŐMŰVÉSZ

emlékkiállításának megnyitására

1998. július 2-án 17 órára
a Szinyei Szalonba
(Budapest, VI., Szinyei u. 2.)

A tárlatot megnyitja
Mezei Ottó

Bevezeti:
Jánosi István költő

Közreműködik:
Kelemen Barnabás
hegedűművész

A kiállítást rendezte Sinkovits Péter művészettörténész.

Megtekinthető: 1998. július 23-ig.
A lakásgalériа délutánonként van nyitva,
szombat—vasárnap zárva.
Telefon: 312-0712
(Bejárat a belső udvarból jobbra.)

Illés Árpád (1908—1980) a magyar nonfiguratív festészet egyik legjelentősebb képviselője — kezdhető így, ezzel a tényszerű megállapítással ez a születése évtized-fordulójára rendezett kiállításhoz kapcsolódó megemlékezés. Nem volt tagja a művész sem a két világháború közötti KUT-nak, UME-nek, sem a későbbi Európai Iskolának, illetve az abból kivált Elvont Művészek Csoportjának, bár festészetét legtöbb szál ez utóbbi szemléletéhez, eszmeiségéhez fűzi.

Szívvel-lélekkel benne élt viszont a kor többfele ágazó kulturális közegében, elsősorban költészetében és egyetemes zenei életében. A Nyugat költőinek sorai visszhangra leltek festészetében is, ifjúkora testi-lelki jó barátja, Weöres Sándor versciklusra érdemesítette festményeit, a művész szellemujja megérintette a költőt, legújabban egy Svédországban élő magyar komponista zenésítette meg az egyik Illés-képet, a festő műterme hosszú éveken át neves írók, költők, művészek találkozóhelye volt. Illés Árpád nem valamilyen progresszív művészcsoport tagjaként, hanem a korszak, korunk szellemi életébe való beágyazottsága révén vívta ki magának festészetével az őt méltán megillető, mindazonáltal kevesek által számon tartott helyét.

Jelen kiállítás a művész hatvanas és hetvenes évekbeli festészetéből ad ízelítőt. Ez időben festett művei nem csak legjava alkotásai, hanem méltán reprezentálják a magyar festészet megújulásának időszakát is, amely egyetemes jelentőségében festészetünk század eleji megújulásához fogható. Illés Árpád festészete lényegében a század első felének klasszikus modernitásából meríti ihlető erejét, de azt a nonfiguráció végletekig kimunkált, kristálytiszta és — bátran kimondható — formai szépségre ügyelő értelmezésével mélyen sajátjává alakítja. Olyanformán, hogy ez az illési nonfiguratív festészet, néhány kortársa élet-művével egyetemben, a hazai nonfiguráció legjellegzetesebb, a szív és értelem mélyéig ható vonulatát képviseli.

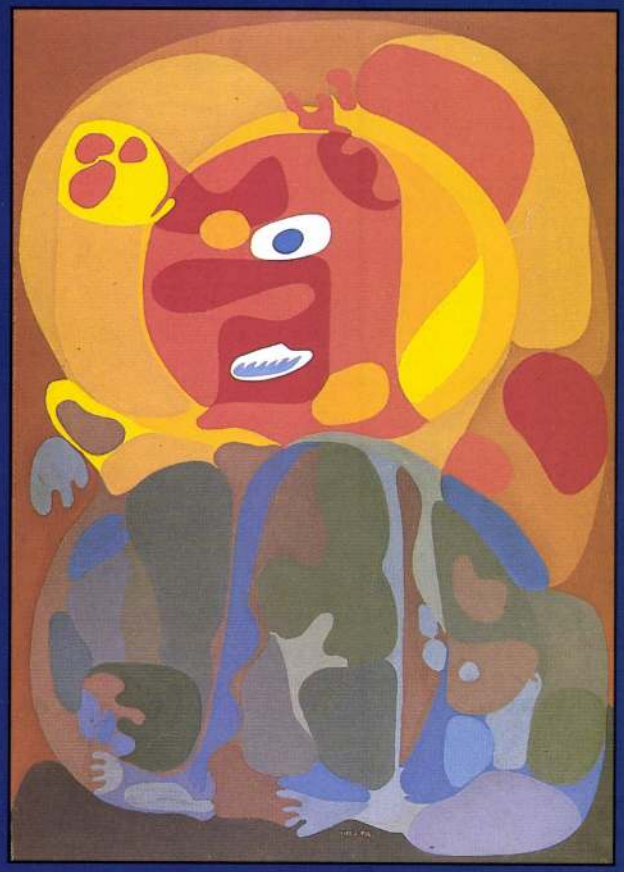

UFO, 1976

Illés Árpád ugyanis, ezekre az évekre már teljesen kiérlelten, a többrétű jelentésű, bár körülhatárolható mezőnyben mozgó *festői jel* alkalmazásával él módszeresen. Ezek a jelek, képekben gondolkodva, hol világosan leolvasható szándékoltsággal bírnak, hol a képet vizuálisan birtokba vevőtől remélik várakozóan, hogy alvó állapotukból akár a poézis erejével életre keljenek. (E kétféle festői jel megkülönböztetésére használja a legújabb francia művészetelmélet a *signe intentionnel*, illetve a *signe attentionnel* megjelölést.) Ezek a festői jelek Illés Árpád művészetében — ebben áll különleges szellemi minőségük — az Élet, az emberi lét határozott igenlésével, önmagát megsokszorozó gazdagságával és hatalmával állnak összefüggésben.

Ennek a nem egyszer a szürrealizmussal kapcsolatba hozott életigenlésnek eszköze, vehiculuma, egyenrangú közvetítője a (modern) zenei szerkezetekkel rokon komponálásmód, amely a művész kontúrral, „formával", színnel, egyre tisztábban zengő színformákkal jelölt motívumainak összehangoltságát biztosítja. Gyakorta, a festői jel sajátos minőségétől függetlenül is, ezen színformák lüktetését, szokatlannak tűnő ritmusát, barbár zenéjét véljük látni — hallani egyszersmind.

MEZEI OTTÓ

Életrajz

Illés Árpád festőművész

A Vas megyei Kisköcskön született gazdálkodó családban 1908. május 20-án. Még gyerekként Győrbe költözött a család. Pandur József festőiskolájában járt egy ideig. Időtálló barátságba került Endrédy Györggyel, Borsos Miklóssal, majd Weörös Sándorral. A Képzőművészeti Főiskolán 1928—1933. között Rudnay Gyula osztályába járt, Ámos Imre, László Gyula társaságában. Utolsó évben Kandó László kötetlenebb szellemű óráit látogatta. Első kiállítását Keszthelyen rendezte 1933-ban. Dolgozott grafikusként, megbízásait Radnóti Miklóstól kapta. Díszleteket tervezett a Vígopera számára, majd hosszú ideig múzeumi kiállítások vezetője, kivitelezőjeként kereste kenyerét. Tíz évfolyamot általános iskolában töltött — rajztanárként. Több külföldi csoportkiállításon szerepelt munkáival, főként Németországban (Oldenburg, Willhelmshaven, Bielefeld, Berlin, Potsdam). 1979-ben Párizsban vett részt közös tárlaton — az Orangerieben. Mintegy kilencven hazai kollektív bemutatón képviselték festményei. Szerény elismerését munkásságának nívódíjak s a munka érdemrend ezüstje jelzi. Művészetét jeles szakírók méltányolták. Budapesten hunyt el 1980. március 24-én.

Arckép a Bika jegyében, 1978

Önálló kiállításai

1933. Keszthely
1962. Tanítóképző Főiskola, Szombathely
1963. Fényes Adolf Terem, Budapest
1967. Kulturális Kapcsolatok Intézete, Budapest
1967. Galerie Ursula Wendtorf, Oldenburg, Németország
1967. Galerie Pro Arte, Delmenhorst, Németország
1968. Országos Elmegyógyintézet Kultúrterme, Budapest
1968. VI. ker. Hazafias Népfront, Budapest
1970. Fészek Klub, Budapest
1971. Műcsarnok, Győr
1974. Ernst Múzeum, Budapest
1975. Xantus János Múzeum, Győr
1978. Művelődési Központ és Könyvtár, Szentendre
1980. Műcsarnok, Győr
1980. Emlékkiállítás, Műcsarnok, Budapest
1981. Emlékezés Illés Árpádra, Xantus János Múzeum, Győr
1983. A néphagyomány vonzásában, Illés Árpád, Almássy téri Szabadidőközpont, Budapest

Műtárgyjegyzék

1. László Gyula: Illés Árpád. 1951. Tollrajz, papír, 42×30,5 cm. Mgt.
2. László Gyula: Illés Árpádné. 1951. Tollrajz, papír, 35,5×42 cm. Mgt.
3. Atomháború. 1959. Tojástempera, papír, 30×40 cm. Mgt.
4. Gulácsy emléke kísért. 1960. Tojástempera, papír, 45,5×29 cm. Mgt.
5. Fehér kép Tóth Menyhért tiszteletére. 1965. Tojástempera, papír, 33×49 cm. Mgt.
6. Csontok és csillagok. 1966. Tojástempera, papír, 62×46 cm. Dr. Klaniczay Sára és Koffán Tamás tulajdona
7. Teknősbéka. 1966. Tojástempera, papír, 47×62 cm.
8. Kaleidoszkóp. 1966. Tojástempera, papír, 45×63 cm.
9. Érzelmek és indulatok. 1967. Tojástempera, papír, 46×62 cm.
10. Ajándék. 1968. Tojástempera, papír, 39,5×51,5 cm.
11. Intermezzo. 1968. Tojástempera, papír, 29×45 cm.
12. Bőség. 1968. Tojástempera, papír, 45,5×63 cm.
13. Arckép. 1969. Tojástempera, papír, 26×20 cm. Dr. Szabó Bertalan tulajdona
14. Babonavarázs (Babits Mihály). 1969. Tojástempera, papír, 50×70 cm. Mgt.
15. Tavasz. 1970. Tojástempera, papír, 51×34,5 cm.
16. Kamarazene. 1972. Tojástempera, papír, 51×29,5 cm. Mgt.
17. Mágia. Sziklarajz. 1972. Tojástempera, papír, 51×34,5 cm.
18. Változat „Az Ismeretlenből érkezett vendég" témára. 1972. Tojástempera, faroslemez, 40×50 cm. Mgt.
19. Változat a „Tojás" témára. 1972. Tojástempera, papír, 61×45 cm.
20. Mohos sziklák Prilepben. 1973. Tojástempera, papír, 58×45,5 cm.
21. Prilepi emlék. 1973. Tojástempera, papír, 52×33 cm. Kelemen Pál — Pertis Zsuzsa tulajdona
22. Csendélet arcképpel. 1974. Tojástempera, papír, 61,5×45 cm.
23. Rejtelem. 1974. Tojástempera, farostlemez, 28,5×50 cm.
24. Ufo. 1976. Tojástempera, vászon, 70×50 cm. Mgt.
25. Az Ismeretlenből érkezett Vendég. 1976. Tojástempera, papír, 62×46 cm.
26. Kígyó. 1976. Tojástempera, farostlemez, 50×60 cm.
27. Sarjadás. 1976. Tojástempera, vászon, 70×50 cm.
28. Szorongás. 1976. Tojástempera, farostlemez, 51×34 cm.
29. Tiszta víz. 1976. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
30. Lakodalmas. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm.
31. Önarckép. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
32. Pásztor és állatok. 1977. Tojástempera, vászon, 60×80 cm.
33. Fenyegető figyelmeztetés. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
34. Az ellopott varázserő. 1978. Tojástempera, vászon, 60×80 cm. Mgt.
35. Veszedelem. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
36. Vajákos arcképe. 1977. Tojástempera, vászon, 80×60 cm. Mgt.
37. Biogenezis. 1978. Tojástempera, papír, 60×80 cm. Dr. Perner Ferenc tulajdona
38. Bábszínház. II. 1978. Tojástempera, vászon, 60×80 cm.
39. Meglepő elhatározás. 1978. Tojástempera, vászon, 80×60 cm.
40. Arckép a Bika jegyében. 1978. Tojástempera, vászon, 70×50 cm. Mgt.
41. A Kőbéka lassan ment (Weöres Sándor). 1979. Tojástempera, vászon, 50×70 cm. Mgt.
42. Jel. 1979. Tojástempera, vászon, 70×50 cm.
43. Kompozíció. I. 1979. Tojástempera, vászon, 70×50 cm.
44. Fehér alapon. 1979. Tojástempera, vászon, 70×50 cm.
45. Utolsó kép. 1980. Tojástempera, 52×35 cm. Mgt.

SZINYEI SZALON

Tisztelettel meghívjuk Önt
és családját

ILLÉS ÁRPÁD

FESTŐMŰVÉSZ

emlékkiállításának megnyitására

1998. július 2-án 17 órára
a Szinyei Szalonba
(Budapest, VI., Szinyei u. 2.)

A tárlatot megnyitja
Mezei Ottó

Bevezeti:
Jánosi István költő

Közreműködik:
Kelemen Barnabás
hegedűművész

A kiállítást rendezte Sinkovits Péter művészettörténész.

Megtekinthető: 1998. július 23-ig.
A lakásgaléria délutánonként van nyitva,
szombat—vasárnap zárva.
Telefon: 312-0712
(Bejárat a belső udvarból jobbra.)

Illés Árpád (1908—1980) a magyar nonfiguratív festészet egyik legjelentősebb képviselője — kezdhető így, ezzel a tényszerű megállapítással ez a születése évtized-fordulójára rendezett kiállításhoz kapcsolódó megemlékezés. Nem volt tagja a művész sem a két világháború közötti KUT-nak, UME-nek, sem a későbbi Európai Iskolának, illetve az abból kivált Elvont Művészek Csoportjának, bár festészetét legtöbb szál ez utóbbi szemléletéhez, eszmeiségéhez fűzi.

Szívvel-lélekkel benne élt viszont a kor többfele ágazó kulturális közegében, elsősorban költészetében és egyetemes zenei életében. A Nyugat költőinek sorai visszhangra leltek festészetében is, ifjúkora testi-lelki jó barátja, Weöres Sándor versciklusra érdemesítette festményeit, a művész szellemujja megérintette a költőt, legújabban egy Svédországban élő magyar komponista zenésítette meg az egyik Illés-képet, a festő műterme hosszú éveken át neves írók, költők, művészek találkozóhelye volt. Illés Árpád nem valamilyen progresszív művészcsoport tagjaként, hanem a korszak, korunk szellemi életébe való beágyazottsága révén vívta ki magának festészetével az őt méltán megillető, mindazonáltal kevesek által számon tartott helyét.

Jelen kiállítás a művész hatvanas és hetvenes évekbeli festészetéből ad ízelítőt. Ez időben festett művei nem csak legjava alkotásai, hanem méltán reprezentálják a magyar festészet megújulásának időszakát is, amely egyetemes jelentőségében festészetünk század eleji megújulásához fogható. Illés Árpád festészete lényegében a század első felének klasszikus modernitásából meríti ihlető erejét, de azt a nonfiguráció végletekig kimunkált, kristálytiszta és — bátran kimondható — formai szépségre ügyelő értelmezésével mélyen sajátjává alakítja. Olyanformán, hogy ez az illési nonfiguratív festészet, néhány kortársa élet-művével egyetemben, a hazai nonfiguráció legjellegzetesebb, a szív és értelem mélyéig ható vonulatát képviseli.

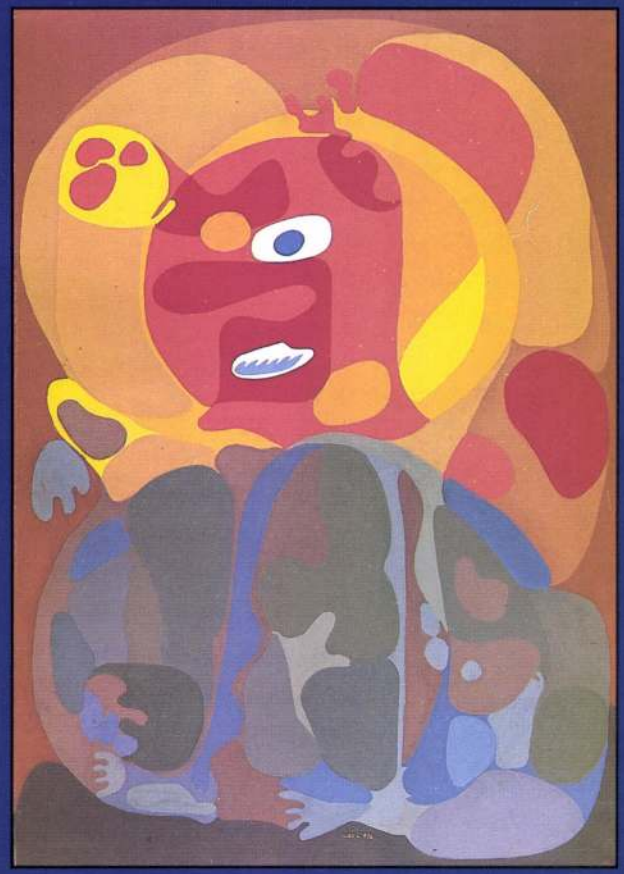

UFO, 1976

Illés Árpád ugyanis, ezekre az évekre már teljesen kiérlelten, a többrétű jelentésű, bár körülhatárolható mezőnyben mozgó *festői jel* alkalmazásával él módszeresen. Ezek a jelek, képekben gondolkodva, hol világosan leolvasható szándékoltsággal bírnak, hol a képet vizuálisan birtokba vevőtől remélik várakozóan, hogy alvó állapotukból akár a poézis erejével életre keljenek. (E kétféle festői jel megkülönböztetésére használja a legújabb francia művészetelmélet a *signe intentionnel*, illetve a *signe attentionnel* megjelölést.) Ezek a festői jelek Illés Árpád művészetében — ebben áll különleges szellemi minőségük — az Élet, az emberi lét határozott igenlésével, önmagát megsokszorozó gazdagságával és hatalmával állnak összefüggésben.

Ennek a nem egyszer a szürrealizmussal kapcsolatba hozott életigenlésnek eszköze, vehiculuma, egyenrangú közvetítője a (modern) zenei szerkezetekkel rokon komponálásmód, amely a művész kontúrral, „formával", színnel, egyre tisztábban zengő színformákkal jelölt motívumainak összehangoltságát biztosítja. Gyakorta, a festői jel sajátos minőségétől függetlenül is, ezen színformák lüktetését, szokatlannak tűnő ritmusát, barbár zenéjét véljük látni — hallani egyszersmind.

MEZEI OTTÓ

Életrajz

Illés Árpád festőművész

A Vas megyei Kiskőcskön született gazdálkodó családban 1908. május 20-án. Még gyerekként Győrbe költözött a család. Pandur József festőiskolájában járt egy ideig. Időtálló barátságba került Endrédy Györggyel, Borsos Miklóssal, majd Weörös Sándorral. A Képzőművészeti Főiskolán 1928—1933. között Rudnay Gyula osztályába járt, Ámos Imre, László Gyula társaságában. Utolsó évben Kandó László kötetlenebb szellemű óráit látogatta. Első kiállítását Keszthelyen rendezte 1933-ban. Dolgozott grafikusként, megbízásait Radnóti Miklóstól kapta. Díszleteket tervezett a Vígopera számára, majd hosszú ideig múzeumi kiállítások vezetője, kivitelezőjeként kereste kenyerét. Tíz évfolyamot általános iskolában töltött — rajztanárként. Több külföldi csoportkiállításon szerepelt munkáival, főként Németországban (Oldenburg, Willhelmshaven, Bielefeld, Berlin, Potsdam). 1979-ben Párizsban vett részt közös tárlaton — az Orangerieben. Mintegy kilencven hazai kollektív bemutatón képviselték festményei. Szerény elismerését munkásságának nívódíjak s a munka érdemrend ezüstje jelzi. Művészetét jeles szakírók méltányolták. Budapesten hunyt el 1980. március 24-én.

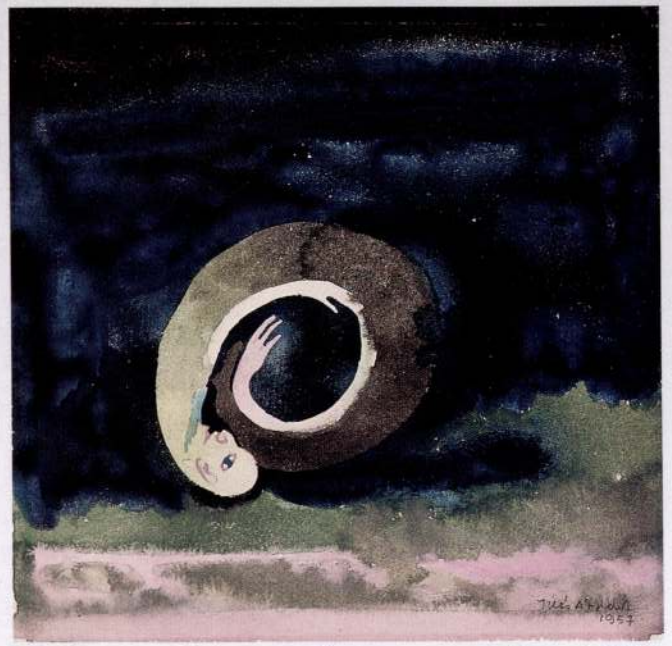

G-herceg összecsavarodva, 1957.

„… költészet, színek és zene, ez a három folytonosan együtt van Illés Árpád festészetében, festői jelrendszerében, bújócskát játszanak egymással. … Az illési jelrendszer, jelképződés mindvégig megőrzi 'organikus' jellegét, s mégis, ennek ellenére, számos (legtöbb?) kortárs vagy korábbi (nyugat-)európai jelenséggel szemben, a klasszikus vagy inkább a modern zenei struktúrákkal való egybevetést kínálja fel *legbiztosabb* fogódzóként."

***Mezei** Ottó: Új Művészet 1998. 18-19. p.*

Társaság (Zsűri), 1957.

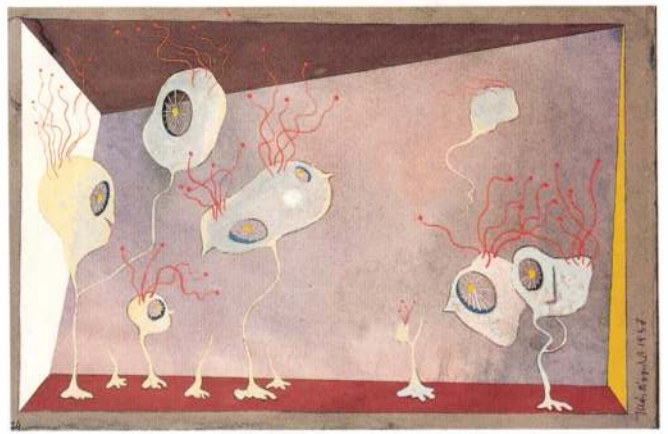

„Benne az a legizgalmasabb, hogy ennek a festőnek rokonait – művészeti, eszmei -, felmenőit hiába keresnők. A magyar művészetben nyoma sincs az övéhez közelálló tendenciának, s az egyetemes modern művészetben sem volna könnyű előképeit kikutatni sematizálás nélkül.
Illés egymaga külön iskolát képvisel. Alighanem követői sem lesznek, legfeljebb festői attitüdjének. Mindenesetre, akárhogyan forgatjuk is: Illés Árpád teljesítménye, a magyar művészettörténet hiányzó láncszemét pótolta-pótolja."

***Frank** János katalógus szöveg, Budapest, Műcsarnok. 1980.*

"... életszeretet sugárzik a képekből, az nagyon is hihető, mert én nagyon szeretem az életet ... elsősorban az a fontos, hogy az a kép, amit csinálok, szép legyen. Én ehhez ragaszkodom. Nagyon jól tudjuk, ma nem illik olyan nagyon szép képeket festeni. Nem időszerű, úgy látszik. ... akkor én konzervatív vagyok. Ez a szépségtartalom ugyanakkor optimizmust is sugároz, természetesen. Ez nyilván nem véletlenség, ez nemcsak alkatom, tulajdonságom, hanem szándékom, akaratom is."

Illés Árpád, *1981.*

Színház, 1962.

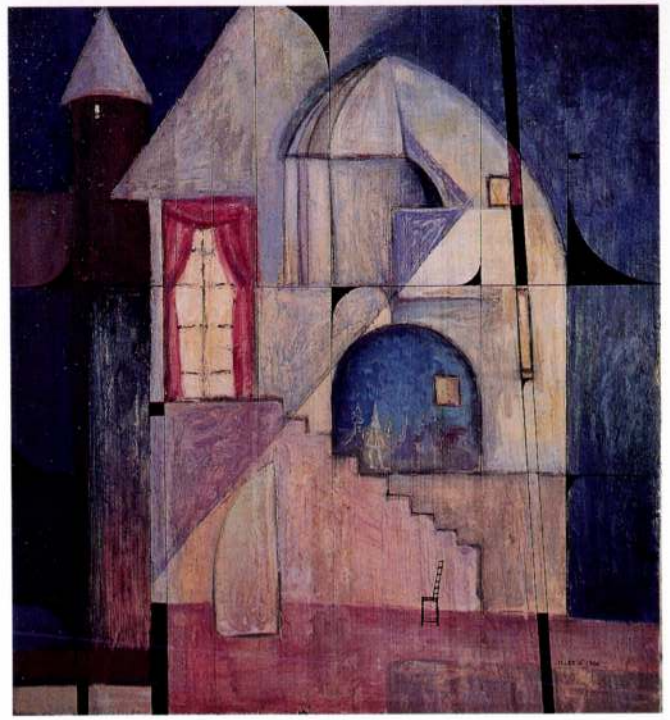

Vízmosás, 1964.

„Munka közben szabadjára engedem magam, hogy aztán nyakon csípjen az ösztöneimet, és értelmet adjak nekik festés közben. – vallotta munkamódszeréről Illés Árpád. Erről az ősrobbanás fogalma juthat eszünkbe, amikor a kozmikus ősösztön megindít valamit, ami mindennek a kezdete, és ami a fizikusoknak néhány másodpercig, csak fejtörést okoz, de ezután szépen alakulnak a dolgok, helyükre kerülnek az összefüggések és megjelenik az áttekinthető rend. Illés Árpád is így dolgozott."

***Balla** László: Új Művészet, 1998. 20. p.*

„Művei dekoratívak, esztétikusak, de mélyen, elementárisan érintik meg az embert, mint a muzsika. Sokféle vidámságuk van és sokféle szomorúságuk. Tartalmuk szóban nem mondható el; a természet varázslata szólal meg bennük."

***Csapó** György: Közelképek, beszélgetések 1983. 86. p.*

„Illés Árpád képírásának arculata többször változott gyökeresen, mégis mintha egészében mindig következetes maradt volna magához: képei egy mély érzésvilágú, mélyen gondolkodó etikus ember tűnődésének naplója."

***Jánosy** István katalógus szöveg, Szentendre, 1978.*

„Festői életművét … máig sem kezdte ki az idő. Mi több, a munkák legjava, a letűnt korszak művészeti-művészetpolitikai háborgásaitól nem érintetten, a jelenkori hazai klasszikusokat megillető rangra tarthat igényt. Illés Árpád, maga a művész, és szellemiségében a korunkbeli nyugat-európai művészethez kapcsolódó festészete sajátosan hazai jelenség."

Mezei Ottó: *Műhely* 1998. 121. p.

Arckép, 1969. (Dr. Szabó Bertalan tulajdona)

Színrelépés, 1976. (Dr. Perner Ferenc tulajdona)

Illés Árpád

(1908 – 1980)
festőművész

„Színrelépés"

című retrospektív tárlata

2004. február 18. – március 12.

Mű-Terem Galéria
1055 Budapest, V. Falk Miksa u. 30.

Megnyitja:
Nagy Gáspár *Kossuth díjas költő*

Közreműködik:
Kokas Katalin és **Kelemen** Barnabás
hegedűművészek

Utca Münchenben, 1930.

ILLÉS ÁRPÁD 1908. május 20-án született a Vas megyei Kisköcskön. Győrött nevelkedett, Pandur József, majd Békéssy Leó voltak első tanárai, itt állított ki először. 1928-33-ig a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula növendéke, 1933-34 között Kandó László a mestere. 1930-ban Münchenben járt tanulmányúton. Korai természetelvű képei közül csak néhány maradt meg, ahogy az első avantgarde kísérletei is megsemmisültek. Főiskolás korában ismerkedett meg a kisdiák Weöres Sándorral, barátságuk egy életre szólt. Pesti műtermében tartotta összejöveteleit a Tóth Árpád társaság. 1947-48-ban a Zeneakadémia kistermében működött Vígopera szcenikusa volt. Alkalmazott grafikai munkákból élt, 1949-75 között mintegy 55 kiállítást rendezett, országos múzeumoknak, könyvtáraknak. 1958-69-ig rajzot tanított. Tanulmányúton járt Franciaországban, Németországban, Hollandiában, Olaszországban, Jugoszláviában. Kollégáin kívül szoros kapcsolatban volt kortárs írókkal, muzsikusokkal. Zenehallgatás közben születtek művei. Budapesten 1980. március 24-én hunyt el.

ILLÉS ÁRPÁD „Színrelépés" című tárlata a teljes festői életmű jelentős szakaszait kívánja bemutatni. Hagyatékán kívül magángyűjteményekből is lehetőségünk van néhányat a közönség elé tárni, a gyűjtők szíves támogatásával, amelyet ezúton is köszönünk.

Változat a Tojás témára (Piros), 1972.

A tenger ajándéka, 1966.

Egyéni kiállítások

1933	Keszthely,	Szálloda
1959	Budapest,	Szervánszky Jenő műterme
1962	Szombathely,	Felsőfokú Tanítóképző Intézet
1963	Budapest,	Fényes Adolf Terem
1967	Budapest,	Kulturális Kapcsolatok Intézetének Kiállítóterme
	Oldenburg,	Galerie Ursula Wendtorf
	Delmenhorst,	Galerie Pro Arte
1968	Budapest,	Országos Ideg- és Elmegyógyintézet Kultúrterme
	Budapest,	Hazafias Népfront VI. kerületi Bizottsága Kiállítóterme
1969	Budapest,	Rákosligeti Művelődési Klub
1970	Budapest,	Fészek Klub
	Budapest,	Budapesti Műszaki Egyetem Kollégiuma
1971	Győr,	Műcsarnok
1974	Budapest,	Ernst Múzeum
	Budapest,	Műszaki Egyetem E-galéria
1975	Győr,	Xántus János Múzeum Képtára
1976	Budapest,	Budapesti Műszaki Egyetem Bercsényi Klub
1978	Szentendre,	Pest Megyei Művelődési Központ és Könyvtár
1980	Győr,	Műcsarnok
	Budapest,	Műcsarnok
1983	Budapest,	Almássy téri Szabadidőközpont
1991	Szombathely,	Szombathelyi Képtár
1998	Budapest,	Szinyei Szalon
2001	Győr,	Akadémiai Galéria

Számos belföldi és külföldi csoportos kiállításon vett részt.

Ágak, bogak, templomok, 1964.

Fontosabb irodalom

Weichardt, Jürgen: Der ungarische Maler Árpád Illés. *Weltkunst* München XXXVII. 1967. Nr. 20. 970.-✍- **Kerékgyártó** István: Illés Árpád művészetéről. *Látóhatár* XXI. 1971. 7-8. sz. 737-739. -✍- **Frank** János: Az ismeretlenből érkezett vendég. Illés Árpád portréja. *Budapest.* XVIII. 1980. 5. sz. 24-27. -✍- **Albert** Zsuzsa: Életem, emlékeim. Beszélgetés Illés Árpád festőművésszel. *Művészet* XXII. 1981. 12. sz. 34-39.,62. -✍- **Csapó** György: Közelképek. Beszélgetések. Bp., 1983. 85-90. -✍-**Mezei** Ottó: Költészet, színek és zene. Illés Árpád kiállításához. -✍- **Balla** László: „Hiányzik a levegő" (Illés Árpád: Nihil). Illés Árpádnak baráti emlékül. *Új Művészet* IX. 1998. 11. sz. 17-20.,45. -✍- **Mezei** Ottó: Illés Árpád művészete. *Műhely* Győr. XXI. 1998. 5-6. sz. 121-125. -✍- Lexikon szócikkek: Magyar múzeumi arcképcsarnok. Életrajzok a magyar múzeumügy történetéből. Szerk.: Élesztős L. Bp., 2002. 407-408. -✍- Kortárs magyar művészeti lexikon. II. Főszerk.: Fitz P. Bp., 2000. 174-175. ✍

Internetes forrása: http://www.artportal.hu

Eredet (változat a Tojás témára), 1978.

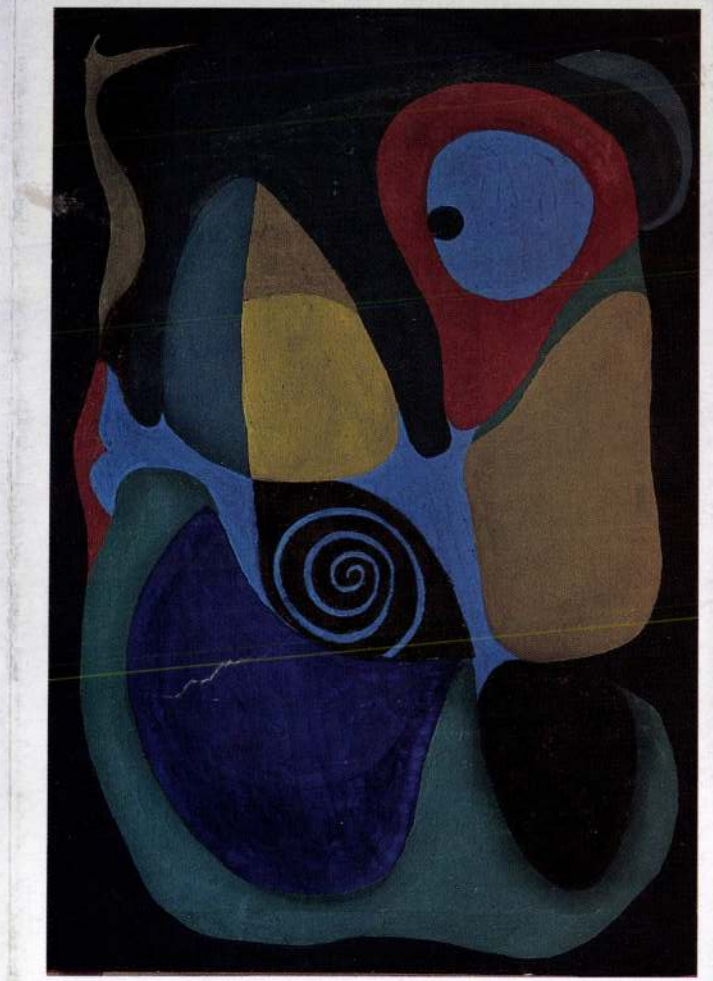

Utolsó kép, 1980.

A kiállítást összeállította: Illés Ádám – Illés Eszter
Fotó: Illés Ádám
Katalógust tervezte: Pál Lajos, KHP Budapest Kft.
Passzer Nyomda, Budapest, 2004.

Illés Árpád

SZAKOLCZAY LAJOS

Illés próféta földi dolgai

Egy délután a harangszobában

Három évtized után megint itt vagyok. Ádám a festőállványon sűrűn cserélgeti a képeket; közben a műteremlakás összes szobáit bejárjuk, hogy a hely szellemétől megrészegülve – leginkább magamra érvényes ez – adózhassunk az örök értéknek. Mert hiába hajladozik, apja emlékét készséggel szolgálva, a fiú, én csak Őt látom: a nem levő jelenlévőt.

Égő szemű, vibráló eszű, kámzsás próféta a harangszobában.

Illés Árpád itt zúgatta harangjait.

Zenét hallgatott, ide-oda járkált, hunyorító szemét rávetette a készülő képre, megigazított a könyvespolcon egy tárgyat, kézbe vett egy maszkot, egy könyvet (hogy tudott örülni az ódon Bibliák és fóliánsok tipográfiájának és bódító szagának!), s mintha isteni sugallatnak áldozna, a szoba falát kongatva maga volt a muzsika.

Az egyszerre mezopotámiai és csöngei – mit csönbei!, kisköcski – harangnyelv, az ősi és modern és mindenfajta termékenységünnep megszólaltatója, neki-neki ütődött a hártyafalaknak, melyet dél tájt a nap sugarai vékonyítottak, s ebben a szüntelen lélegzésben-ringásban érezte jól magát.

Gulácsyból töltekező romantikus lelkivilága, a nakonxipáni révületet a látás és látomás erejének tudva, itt, a Majakovszkij (ma Király) utcai műteremlakásban terebélyesedett ki. A harmincéves eleven bujdoklás sokszínűségében.

Ezt a titokkal övezett talpon levést – barátokkal, társakkal körülvéve – már az Izabella utcai műteremben tökélyre vitte.

Egyidejűleg lenni és nem lenni, mindent hallani, látni, tudni, tapasztalni, ugyanakkor pillanatokra elillanni a saját kozmoszba, hogy megint folytatódhassék a kint és a bent váltakozása-cseréje, vagyis a művészt leginkább éltető aktív bújócska. Hiszen az ébredő álom mindig az ecset kézbevételére sarkall.

Arra sarkallt Münchenben is, erdélyi és olaszországi útjain is.

Nincs az a táj, nincs az a fa, nincs az a ház – figurális képein is a lélek nyújtózkodott –, amin ne látszódnék (vagy csak bennem sejlik föl ez az élmény?) a fény szomorúsága. Pontosabban, valaminő misztikus borzongás. Tóth Menyhért, a vitázó társ és barát, ezt úgy mondotta volt (megőrződött kezevonásával is), hogy „a fehérhez mindenkinek el kell jutnia".

Csakhogy Illés Árpádnál – megint előttem van az évtizedek előtti, délután zümmögésű csönd – egészen mást (másfajta kitárulkozást és vetkezést) jelent a végső szín megtalálása, mint a miskei kozmoszt belső ragyogássá tevő kortársánál.

Illést a művészet mint mágia, mint megnevezhetetlen – sőt megfejthetetlen – titok foglalkoztatja. A poroszkáló teknősbéka metafizikus, bölcs időtlensége (pán-

célja elrejt és fölszabadít) ezért vált – főképp a linómetszeteken – feledhetetlen szimbólummá. Ebben az ókori filozófusok által is csodált „időgépben" – a csönd hallójárataiban – nem csupán Lao-ce vagy valamely misztikus lakik, hanem a gyerekkori jó barát és alkotótárs, Weöres Sándor, és a toronyépítés fázisában ötezer év bölcsességét kamatoztató Hamvas Béla is.

Persze Illés, a festő, versíró, a világ dolgain meditáló, jóllehet esztétikai és filozófiai (művészetfilozófiai) kérdéseken is szívesen töpreng, ösztönös létzuhatagával érdekes.

Úgy fest, ahogy a madár énekel, nemegyszer hangoztatta.

Szépségeszménye és színvilága valamilyen belső szükségszerűségből ered. Az általa teremtett rend – akár van természeti megfelelője, akár képződjék a sokat hallgatott Sztravinszkij, Bartók, Lutoslawski és megannyi kortárs magyar zeneszerző zenéjének a bensőben való transzformálásával, illetve a hangfüggöny-ihlet jegyében – valami már-már kiküzdhetetlen harmóniát tükröz. Időszakonkénti lehangoltsága ellenére (depressziós kútmélységét a *Nihil* című verse kitűnően jelzi) ez a törhetetlen hit és optimizmus teszi életét elviselhetővé. Ebben természetesen a kéz és az agy örökös munkálkodása – forrongása – nagy mértékben segít.

Lehet, hogy az érett korszak „pszeudoszürrealizmusa" – absztrakt világa a hatvanas évektől kezdődően válik öntörvényűvé – különleges érzelmi hatások és meditációs gyakorlatok során jött létre. Bizonyos filozofikus, motívumaiban az ősformákig visszanyúló s azoktól csaknem zenei fugát építő következetességgel.

Ám engem az Illés Árpád-i kozmosz egyszerűsége, gyermekien tiszta formavilága jobban izgat. Az a „naiv", csöndes mélabúval kísért leltározás, amelyben látszólag csupán a természet örök rendje – a körforgás mint a születés és halál mágiája – mutatkozik meg.

S hogy Illésnek mi köze van – furcsán hangozhatik: nem „weöresi" módon némileg rokonok is – az expresszen robogó József Attilához? A *Kérés* című vers mélylélektana felől rögvest kitetszik. „Felkelt a nap. / Lenyugodott a nap. / Így folyt éveken keresztül. / [...] De egy napon megtaláltam / a FORMÁT." Az egyszerű közlésre a megvilágosodás örömujjongása csap. Vagyis hogy az örök levésből – „Örök levés s enyészet minden élet" (Madách) – miként lesz teremtett elevenség. „Lement a nap nyugaton, / Feljött a nap keleten. / Egyszerű ez. / Él az, aki eleven (Egyszerű ez) – így József Attila egyik fiatalkori verse. Innen könnyű a következtetés: az illési megtalált forma – élet, vagyis elevenség.

A motívumvilágot (ideértve a tojást mint ősformát, az egyetemes ikonográfiájú szem és a csigavonal stb. jelképi tágasságát) és a szerkezetet, s nem utolsósorban a festő említette nagyon sok kitalált színakkordot szemlélve eme műteremben kristályosodott ki az életmű java.

Évődő, virgonc, szívesen vitatkozó és az érvek súlya alatt kicsit megcsendesedő, de vélt igazát sosem föladó művész, Illés próféta (hiszen ágálásában, értékmentő jövendölésében volt valami profetikus) ebben az azóta is muzsikáló harangszobában futotta meg életének utolsó etapját, tette – ahogy rendeltetett – földi dolgait.

Szembenézhetett fiatalkorának Győr barokk látványával: a korai műveken megőrzött utcaképpel és a feledhetetlen Cigánylapossal – nem is kellett annyira néznie, hiszen minden emlékét a szívében hordta –, a szobasarkot vigyázó, festett Angyal-faszoborral, valamint bibliák, kolompok, kavicsok, csigák, maszkok, néprajzi tárgyak ékszerként becses tömegével.

Ebből a külső – ösztönző – látványelemből és a mindig forrponton tartott olvasással és zenehallgatással újra és újra előhívott ihletből születtek alkotásai. Tojástemperájának színei – higgyük, végleg széttört a melankólia – tovább gyújtották a fényt. Évtizedek hőkandallója volt ez mindannyiunknak.

Bár benne ugyancsak nőttön-nőtt a halál – így érkezett el lassan búcsúzó „fehérjeihez" –, gondja volt arra is, hogy fiatalabb pályatársát linómetszet-képeslappal vigasztalja. Hogy sok bajom közül épp melyik gyötört 1977 novemberében – csak öreg koromra egészségesedtem meg –, magam sem tudom, de Árpi sorai sejtetni engedik, hogy kutyául voltam: „Kedves Lajos! Sokat aggódtam miattad." S gyógyulásom után látogatásra invitált.

Csak az Isten és a (pontosan vezetett) vendégkönyv a megmondhatója, hogy lábra kapásom után rácsöngettem-e. 1973-tól küldött újévi üdvözletei – megannyi ragyogó linómetszet – humorral vannak telítve, életarkánumok. Ha olykor-olykor kézbe veszem őket – az 1979-es bekeretezve függ a könyvespolcomon –, feledve bú-baj és a politika mocska, egy kis időre megvidámulok.

Megvidámulok, de az utolsó festményein tökéletesen kifejezett fájdalmát sosem feledhetem.

Ez az időszak, amikor már eggyé vált képeivel.

Jegyzőfüzetem őrzi a *Kompozíció*ról (1979) sebtében írottakat (Szinyei Szalon, 1998. VII. 10.): „Tojástempera, vászon. Drámai egyszerűségű – menetelés a halál felé. Abszolút nonfiguratív kép, a színes (testet formázó?) »kavicsok« (kontúrjaikkal egymástól jól elkülönülő foltok) mégis együttesen egy magába temetkező, lassan idő nélkülivé váló Buddha testtartását, búcsúját szimbolizálják. Kevés vörös (fönt és lent) jelzi, hogy a barnák, kékek, az egymáshoz simuló fájdalom ideje jött el! Szűkszavú a szerkezet rendjét mesterien betartó – annak feszültségével feszítő – korpusz. Az organikus, korábban színben és formában is tobzódó lét itt visszavonul, és átadja helyét a meditatív fájdalomnak." Az *Utolsó kép* (1980) című festményéről is, amely szintén remekmű, az előbbiek szellemében írtam.

Ülök a harangszobában – Ádám hozza-viszi a képeket –, és Illés Árpádra, a Mesterre gondolok, aki testi valóságában már régen nincs közöttünk.

Huszonöt éve szakadt meg – ám az örökkévalóságba szerencsére átköltözött – ez a prófétai hevületű élet. ✠

FALUSI MÁRTON

Greenwich

– triptichon –

1.

Délelőttből ad előzetest,
faltól falig ér a virradat.
Egy fénnyel mindent elővezet,
mi keleten volt, vagy kimaradt.

Végigsimítod borostádat:
napodat méred, ma épp telik.
Greenwichben összeépült házzal,
világgal Isten s nagy vétkeink.

Amivé válsz, azért ki felel?
Halottra vetkőzik a szoba,
arcodhoz sűrűsödik a perc,

mindig lesz utolsó vacsora.
Csak maga a halál vihet el,
halálod gondolata soha.

2.

A reggelnek megvolt mindene:
neonderengés, puha kontúr.
Még ázik a tea filtere,
mikor a mentő ott befordul.

Colstokját szél húzza, hajlítja,
visszacsattannak acélstráfok:
intenzív zivatar-statika
méri meg, omlik-e majd rátok.

Infúzióba eresz csöppen,
készül az éjszakai tervrajz
varjakkal fölszögezett ködben.

Martyn Ferenc

(Kaposvár, 1899. június 10. – Pécs, 1986. április 10.)

A Magyar Képzőművészeti Főiskolára 1918–1924 között járt. Mesterei Rippl-Rónai József és Réti István voltak. 1926–1940 között Párizsban élt, tagja volt az Abstraction-Création művészcsoportnak. Hazatérése után élete végéig Pécshez kötődött. Ősi ír nemesi családból származik. Már gyerekkorában is nagy hatással volt rá a művészet, amelyet annak köszönhetett, hogy Rippl-Rónai József házában tartózkodva megismerkedhetett a kor francia festészeti kultúrájával. Párizsban készült munkáit Párizsi mappa címmel látta el. Hatott rá a szürrealizmus és a metafizikus festészet. 1930 után már az absztrakt művészet híve lett. Alkotásait a „valóság elemeinek elvont, szublimált" megjelenítése jellemzi, valamint a tiszta színek, ugyanakkor legtöbb képén felismerhető analógiákat látunk a környező fizikai valóságra. E munkáival párhuzamosan készített naturalisztikus alkotásokat, elsősorban grafikákat, melyekből sok a magyar és a világirodalom ismert alkotásaihoz készült. Számos egyéni és több csoportos kiállításon vett részt. Kitüntetései sorában van az 1973-ban megkapott Kossuth-díj.

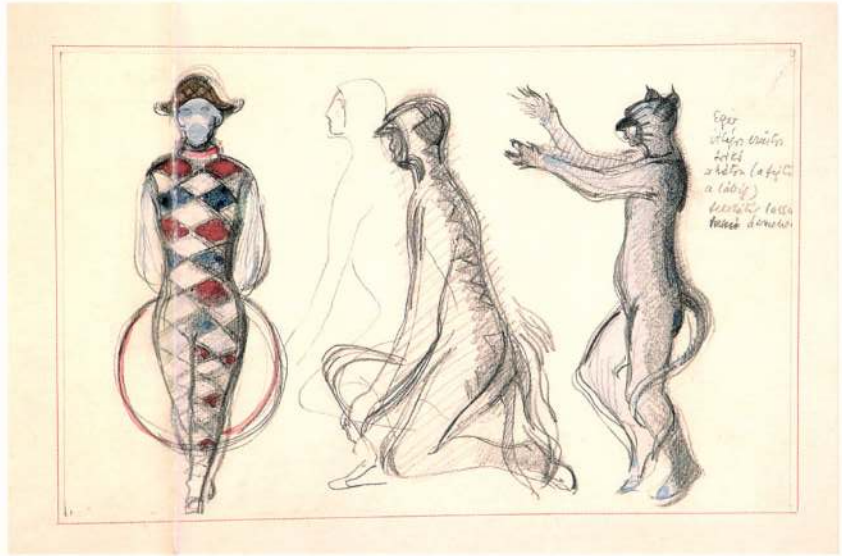

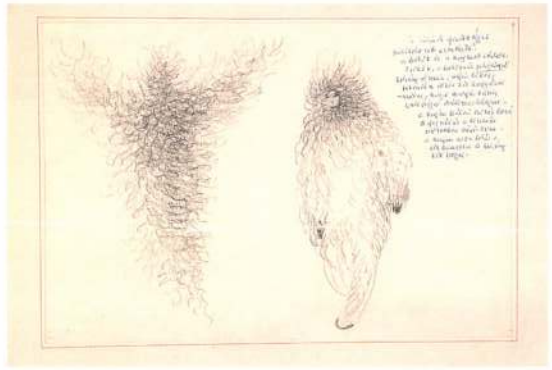

A kiállítást támogatta:
Nemzeti Színház
Vas Megyei Közgyűlés
Szombathely Megyei Jogú Város

Köszönetet mondunk:
Illés Eszter, Illés Ádám,
özv. Martyn Ferencné dr. Földi Margit, Horváth László

Fotó:
Székely Anikó, Illés Ádám
Szöveg és szerkesztés:
Dr. Gálig Zoltán, Reczetár Ágnes

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
H-9700 Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12. Pf. 71.
Tel.: (36) 94/508 800 Fax: 94/314 096
E-mail: keptar@int.szombathely.hu
http://www.szombathely.hu/keptar
http://keptar.szombathely.hu

Vas Megye és Szombathely a Nemzeti Színházban

Weöres Sándor
Holdbeli csónakos

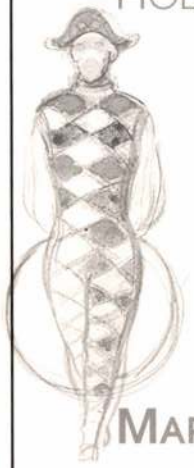

Martyn Ferenc
jelmeztervei
és
Illés Árpád
díszlettervei

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY

2004. szeptember 24. – október 10.

ILLÉS ÁRPÁD

Közismert tény, hogy Weöres Sándor jó kapcsolatot tartott a képzőművészet jeles alkotóival. Ez olyan együttműködésben nyilvánult meg, amelynek példái közül most a Holdbeli csónakoshoz kapcsolódó társművészeti alkotások kerülnek a közönség elé. A színműhöz készült jelmez- és díszlettervek létrejötte sajátos időbeli ívet vázol fel, amely a mű megszületésének időpontja és az 1979-es Pécsi Nemzeti Színház beli bemutató között húzódik. Mindez egyben magába foglalja a Holdbeli csónakoshoz képzőművészeti alkotásokat készítő Illés Árpáddal és Martyn Ferenccel való művészi-baráti kapcsolat alakulását. Weöres Sándor Martyn Ferenccel Pécsett ismerkedett meg, amikor az 1930-as években és a '40-es évek elején e városban élt, ahol a Sorsunk című irodalmi-művészeti folyóirat gyűjtötte maga köré a szellemi élet kiválóságait. Martyn Ferencnek az 1979-es bemutatóhoz készített jelmezterveit, ugyanakkor időben megelőzte Illés Árpád sorozata, amely az 1940-es évek közepéhez köthető.

Weöres Sándor Illés Árpáddal való kapcsolata gyermekkori barátságon alapult, és a későbbiekben is fennmaradt. Többek között festmény örökíti meg Weöreséknél Csöngén 1933-ban tett látogatását. A közös beszélgetések mellett közös munkákat is terveztek. Szerették volna a „Tyunkankuru" című zenés mesejáték bemutatását, amely végülis nem valósult meg, viszont elkészült az a csodálatos díszlettery-sorozat, amelynek bemutatására a korábbiakban még nem került sor. Illés Árpád a '40-es években a Zeneakadémia kistermében működött Vígopera szcenikusa volt, így avatott kézzel hozta létre azokat a terveket, amelyek teljes mértékig nem csak háttérül szolgálnak, hanem többletet is adnak a Holdbeli csónakoshoz.

A színmű bemutatása Weöres Sándor pécsi tartózkodása során is téma volt. Martyn Ferenccel és a zeneszerző Takács Jenővel közösen tervezték el a bemutatót, ami azonban csak jóval később, a fent jelzett 1979-es évben valósult meg. Martyn Ferenc jelmezterveit a Szombathelyi Képtár mutatta be 2003-ban. Ezek az alkotások önálló grafikai művek is, melyeken a darabhoz való alkalmazkodáson túl megfigyelhetjük a művészi képzelet szerepét, amelynek köszönhetően az alakok metamorfózison mennek keresztül.

Illés Árpád

(Kisköcsk, 1908. május 20. – Budapest, 1980. március 24.)

Győri tanulmányai után 1928 és 1934 között végezte el a Magyar Képzőművészeti Főiskolát, ahol Rudnay Gyula és Kandó László voltak a mesterei. Szcenikai tevékenysége után alkalmazott grafikai munkákat végzett, többek között művészeti-régészeti, néprajzi-irodalomtörténeti kiállításokat rendezett. Ekkoriban fordult érdeklődése az őstörténet és a törzsi művészet irányába. Ennek alapján hozta létre sajátos forma- és jelképrendszerét, amelyben kifejezhette filozófiai, irodalmi és zenei élményeit. Művészete leginkább az expresszív-szürreális absztrakcióhoz köthető. Mindez a '60-as években teljesedett ki, melyet az '50-es években természetelvű képek is megelőztek. Illusztrált irodalmi alkotásokat, gyermekkönyveket is. Számos egyéni és csoportos kiállításon vett részt, és rangos kitüntetéseket vett át. 1991-ben nagyszabású kiállítása volt a Szombathelyi Képtárban.

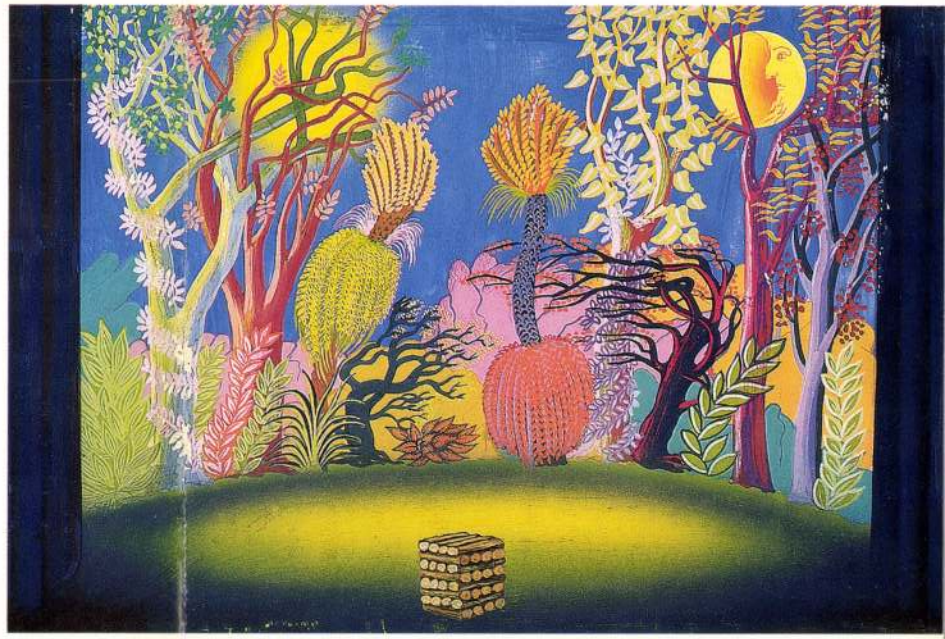

Frank Ildikó: Szóra bírt művészek
Bp. Magvető 1975

ILLÉS ÁRPÁD

(Egyéni, igen termékeny festő. Kiállításainak mindig sikere volt. 1959-ben a Fényes Adolf Teremben, 1967-ben pedig a Dorottya utcai galériában, majd Oldenburgban és Delmenhorstban volt tárlata. A szélesebb közönség ismerheti Weöres Sándor köteteihez készített címlapjait, illetve Illés festményeinek a borítókon közölt színes reprodukcióit. A művész hatvanéves; ez a cikk születésnapi köszöntő is.)

– Négy évtizednél hosszabb pályafutásodnak inkább csak az utóbbi tíz évre eső munkáját ismerem. A – mondjuk – szürrealista képeket. De biztos, hogy ez valamire épült. Érdekelne művészeti „előéleted".

– Rudnay növendéke voltam a Főiskolán, de már akkoriban futurista jellegű képeket festettem, pedig azt sem tudtam még, hogy az mi. Nagyon korán, még ötödéves koromban elkezdtem egy szürrealisztikus rajzsorozatot. Ezután leegyszerűsített, szürkés, színekben szegény, naturálisabb festmények következtek. Utánuk természetelvű aktok, csendéletek és Kárpátalján meg a Balaton mellett festett tájképek. Ez a nagyon sok évig tartó tanulmány nem volt hiábavaló, akkor ismertem meg a valóságot. Azt az anyagot, melyből most is élek.

Mutatni nem tudok sokat a régi dolgaimból, rengeteget kísérleteztem, de nagyon szigorú voltam magamhoz, csaknem mindent elpusztítottam.

– Bejövet láttam, igaz, hogy csak az előszobába száműzve, egy posztimpresszionisztikus olajfestményt. Rendetlen szobabelső, bie-

gondolataim nem naivak. Ami a festészetemben rokon a naivakkal, az választott formanyelv nálam.

(Valóban meseszerű és biblikus témájú festményeiben elsőre talán nem is vesszük észre a bírálatot. Galambosnak valóban egyik előképe a naiv, a primitív festészet, kis ecsetet használ, a quattrocento egyes festőinek ötvösi aprólékosságával dolgozik, festi, dúsítja – sőt, más hasonlattal is élhetünk –, mintegy hímezi olajképeit. Méltóságteljesen színpompás, dekoratív és konstrukciójában gondosan felépített a képe. Betartja az „előtér-középtér-háttér" klasszikus szabályát, de míg az elő- és a hátteret szuper-plaszticitással gömbölyíti, a középteret – az épületeket, katedrálisokat, a Bábel tornyát – szigorúan a síkban festi meg. Nem hagy kétséget, hogy ez csak játék, kulissza.)

– Terveid?

– A hosszú nyári utazás nagyon kifárasztott, most egyáltalán nem festek. De a tervem annál több. Valószínűleg meg fogok változni. Szeretném, hogy kevesebb motívummal többet tudjak mondani. Mint ahogyan az ikonokon megvoltak a szentek attribútumai, szeretném a figuráimat a környezet tárgyaival karakteresebbé tenni.

Lehet, hogy most robbantanom kellene. A statikus helyzetet mozgássá alakítani, abból aztán több utat is találnék. Nem szeretnék megrekedni. Szeretnék jó képeket festeni.

(1968)

dermeier bútorok, petróleumlámpa az előtérben, és az ágyban egy fiatalember alszik. Remek kép: múzeumi darab.

– Talán az Irodalmi Múzeumba való. Az a fiatalember Weöres Sándor, náluk voltam akkor vendégségben Csöngén. Ő éjjel dolgozik, nappal alszik, úgyhogy a képet teljes világosságban festhettem. Pesten meg ő lakott nálam, egész éjszaka vitatkoztunk, sok mindenki járt hozzánk. Mint festő is tanultam Weörestől.

– Tanár is vagy és alkalmazott grafikus. Hogyan egyezteted össze a festéssel?

– Sehogy. Szeretek tanítani, és szeretek tanulni a gyerekektől, mint ahogy tanulok a természeti népektől is. De a tanárság elveszi az időmet. Nálam nem sikerül, hogy az alkalmazott grafika – például egy múzeumi terem installálása – mellett fessek is. Nem tudok óránként váltani. Azért nem, mert annyira tisztelem az alkalmazott grafikát. Írok verseket is, de inkább akkor, ha valami miatt nem festhetek.

– A műhelymunkád?

– Festés közben szól a lemezjátszó – nagy lemezgyűjteményem van –, a zene indítékot ad a képeimhez, megadja az alaphangot, és mintegy hangfüggönnyel elválaszt a világtól. Ez nem jelenti azt, hogy a képeim közvetlenül kapcsolódnak egy zenedarabhoz, bár ilyen is volt.

Művészetemet lírai szürrealizmusnak szokták nevezni. Ezt vállalom. Az élet és a jelenségek kozmikus kapcsolatait kutatom. Munkáim nem ábrázolnak, hanem kifejeznek. A valóság minden ecsetvonásom mögött megtalálható, áttételeken keresztül, sokkal inkább, mintha természetelvű lennék. Az élet sokrétű és változó, az én munkáim is sokrétűek és változóak. Legfontosabb kifejezőeszközöm a szín. Mondanivalóim képenként változnak, mert én a

dolgok gyökerét, a lét lényegét keresem. Az okot keresem, a lelki indítékot. Munka közben szabadjára engedem magam, hogy aztán nyakon csípjem az ösztöneimet, és értelmet adjak nekik festés közben.

Félek attól, hogy véletlenségből jöjjön létre valami. Szeretek megharcolni az anyaggal; hogy ne ő parancsoljon nekem, én parancsoljak az anyagnak. Csak a klasszikus technikákkal dolgozom – olajjal, olajtemperával –, legtöbbször a Van Eyck-i recept szerint. Ritkán sikerül valami gyorsan; néha egy évig festek egy képet. Minden képet befejezek! Annyit gyötröm, hogy néha kilyukad a papír. Akkor megfoltozom, és folytatom a munkát.

– Terveid?

– Ez nálam nagyon fontos kérdés. Az utóbbi években jöttem rá, hogy mi a helyes út; ha a sors ad éveket, most találom meg igazán a mondanivalómnak megfelelő formát. Mindig kerestem. Az alkatom úgy érzi, hogy most kell behozni sok esztendő adatgyűjtésre fordított idejét. Elérkezett az adatközlés ideje.

(Illés elvont festészete kizárólag a valóság, a természet elemeiből épül fel. Csakhogy ezeket az elemeket másképpen sorolja egymás mellé ez a művész, mint a szemünk vagy a szimpla tájleírás. Összefoglalóan. Síkba veti fel a képet ő, s teljes egyensúly a végeredmény. Korábbi kék-vörös, mondhatnám, tenger alatti látképei után, mostanában keményebb határú, egyenletesen festett, világosabb színfoltokból alkot színesebb, vidám kompozíciókat. Festményein dominál a természet, nagyon ritka a tárgyi rekvizitum. Az ember inkább a linóleummetszeteinek és a – remek, de sajnos kisszámú – fajanszcsempe képeinek főszereplője. A két fő műfajában Illésnek nemcsak a témája különböző, hanem az előadása is: festményei föltétlen festőiek, grafikái markánsan grafikusak.)

(1968)

lettem volna. De ott nem találtam meg azt a festői motívumot, amit kerestem, az Alföldön nem találtam meg a konstrukciót. Néha visszaütnek az alföldi emlékeim, talán inkább a figuráknál (mint a Napszámosok vagy a Munkálkodó asszonyok című képeimen), ezek tipikus alföldi emberek.

– Olvastam az újságban, hogy nemrégen a Kossuth klubban vetítettképes előadást tartottál a kaktuszgyűjteményedről. Tudom, hogy az ország egyik legjelentősebb kaktuszgyűjtője vagy. Itt, a kaktuszágyak között hirtelen eszembe jutott: nem közeledett-e valaha a festészeted egy bizonyos biológiai szürrealizmushoz?

– Nem. Engem mindig a színek és a formák érdekeltek. A kaktusz valóságos műtárgy, szinte már nem is növény. Illetve a legkonstruktívabb növény, egészen kubista formák vannak benne. De engem inkább azért vonzanak a kaktuszok, mert élőlények. Szeretek minden élőt; embert, állatot, növényt. De mint modell, kaktusz nem szerepel a képeimen.

– Tehát akkor mi az „igen"?

– A mai világban már nem vagyok modern festő. Én ugyan annak tartom magamat, sose voltam konzervatív. A piktúrámban impresszionista, konstruktív, sőt absztrakt elemek vannak együtt. Igyekszem magam körül meglátni a dolgokat, és magamon keresztül kivetíteni. Pedig impresszionista festőnek születtem. Az impresszionizmus vonásai annyiban vannak meg bennem, hogy szeretem magamat frissen kifejezni. Úgy tudom a legjobban.

A színek kultusza, a színek elemzése az impresszionizmus vívmánya. Ez a korszak nyitotta ki a paletta színeit. Nálam ma is a legfontosabb a szín. De ennek az ellentéte is fontos: a legerősebb

konstrukció. Konstruktivistának is tartom magam. Csak nem kiabálóan.

Sokkal szimpatikusabb számomra, ha a konstruktivitás benne van a képben. Én rejtem belé. Festés közben talán nem is gondolok rá. És ha már messziről meg lehetne látni a képem szerkezetét, ezt külsőségesnek érezném. De remélem, hogy az én festményeim szerkezetét meg kell fejteni.

(Intermezzo: Belép a szomszéd, Barcsay Jenő. A párbeszédünket mintegy kerekasztallá bővítve, megkérem a mestert, mondjon egypár szót ő is Varga művészetéről.

Barcsay: „Ilosvai Varga István barátomat azok közé a festők közé sorolom, akiknek a festészete igazán ebből a szentendrei miliőből alakult ki, így amit csinál, csakis az övé."

Csakis az övé, csakis Ilosvai Varga Istváné ez a festészet: három évtizede tartó örömujjongás, hogy Szentendrén lehet. Színei világosak, frissek, a dombra épült szabálytalan alakú, ferde falú házakkal teli város, szinte már maga a puszta látvány követeli tőle a konstruktivitást, azt, hogy a városkép leírásánál többet adjon, mélyebbet. Oeuvre-je egyenletes, nincsenek zökkenők és korszakok sincsenek, illetve inkább egymásba mosódnak e szakaszok. Minden egyes képéhez a kezdet, az újrakezdés lelkesedésével fog hozzá ez a festő.)

– Sokszor volt kiállításod. Melyik volt a legemlékezetesebb?

– Talán az, amelyet a Műbarátban Medgyessyvel együtt rendeztünk 1942-ben. Ő is kunsági, de Szentendréről ismertük egymást, lejárt Czóbelékhoz meg hozzánk is.

Szomorú verniszázsom volt 1944. március 19-én. Fónyival, Mihálfzcal, Kerényivel és Borberekivel készültünk a megnyitóra az Ernstben azon a vasárnapon. De a közönséget hiába vártuk . . .

– Kereken tíz éve volt az utolsó tárlatod az Ernst Múzeumban. Készülsz újabb bemutatóra?

– Hogyne. Sőt remélem, hogy hamarosan megnyílik a gyűjteményes kiállításom, ugyancsak az Ernstben.

(1967)

(Szőllősi oeuvre-jének nagy része állatszobor, mégis a legsajátosabban humanista szobrász ő. Csendes, visszahúzódó ember, nem is nagyon ismeri a nagyközönség, pedig majdnem minden tárlaton részt vesz. 1964-ben gyűjteményes kiállítása volt az Ernst Múzeumban, és – ez nem kevés – kilenc, köztéren felállított szobra van Budapesten és vidéken. A készülő tizediket itt látom a budai, régi bérház tágas – de műteremnek nagyon szűk – szobájában. Ez a gipszfigurája az életnagyságnál nagyobb, későbbi bronz leányaktnak.)

– Még magától Bokros Birmantól hallottam, hogy a tanítványa voltál. A mestert nem olyannak ismertem, hogy pedagógus alkatú művész lett volna.

– Éppen apámat mintáztam a Vasvári Pál utcai közös műteremben, amikor Bokros megjelent. Nemrégen alakult meg ez a műterem, 1932 májusában. Elsősorban szobrászok dolgoztak ott – például –, Goldmann, Mészáros, Vilt, de festők is feljártak, mint Dési Huber, Sugár. Sőt egy építész is, Major Máté. Ez volt tulajdonképpen a későbbi Szocialista Művészcsoport magja. Egyszóval Bokros akkor érkezett haza Pozsonyból, és nem volt műterme. Meghívtuk, hogy dolgozzék nálunk, és ő elfogadta a meghívást. Aztán – inkább hallgatólagosan – ő lett a „mester" a Vasvári Pál utcában.

Igen, a szó szoros értelmében nem volt a tanárom, de szégyen lett volna nem tanulni Bokrostól. Mindenki tanult tőle, és mindenki kikérte a véleményét. Sokat beszélgettünk vele, és Bokros

ILLÈS ÁRPÁD

Frank János: Nyóra bírt mútamel
Bp. Magvető 1975

Schönberger Armand: Dunai rakpart

Illés Árpád: Változat a tojás témára

1021

Weöreséknél, Csöngén, 1944, olaj
Wahr János felvételei

Hét nap, 1969, tojástempera

A tenger ajándéka, 1966, tojástempera

nek parancsnoka. A Tanácsköztársaság megdöntése után a horthysta ellenforradalom letartóztatta. Nyolc népbiztos társával együtt halálra ítélte a Horthy-bíróság. A Szovjetunió mentette ki a siralomházból. Kicserélésel került Moszkvába.

A Szovjetunióban a munkásbiztosítás egyik neves szervezője. Részt vett a Nemzetközi Vörös Segély és a moszkvai Magyar Klub munkájában. Itt ismerkedtem meg vele. Ötven éven felül volt, én huszonegy. Áthidalhatatlan korkülönbség ez ahhoz, hogy jó baráti közelségbe kerüljek vele. Tiszteltem őt mint a magyar történelem egyik nagy szereplőjét. 1938-ban koholt vádak alapján letartóztatták. Börtönkórházban halt meg.

A katonai raktárban, ahol a szülői otthonból eltávozva elhelyezkedtem, csukaszürke színű katonai szövetbálákat, tíz darabonként kötegelt katonazubbonyokat, nadrágokat cipeltem. Tisztek leltározták a raktárt, mert az októberi forradalom idején sok minden eltűnt innen. Siettették a munkát. Meghajszoltak mind a harmincunkat, akik itt dolgoztunk.

Egyikünk sem volt igazi munkás. Az akkori munkanélküliségben protekciósokként kerültünk ide. A háborúban itt szolgált az édesapám. A parancsnoka második gimnazista fiának ingyen leckéket adtam akkoriban. Viszonzásként hozott most be napszámosnak. Nem mondtam el neki, hogy otthagytam a szüleimet. Arra hivatkoztam, nem járok többé gimnáziumba. Pénzt kell keresnem.

Nem tellett albérletre. Ágyrajáró voltam a Karpfenstein utcában. Emlékszem, akkoriban is voltak már rendőrviccek. Meggyilkoltak valakit az utcában. A rendőr átvonszolta a tetemet a Baross utcába. Ezt le tudta írni, a Karpfensteint nem.

Eredetileg úgy kerültem ide ágyrajárónak, hogy az egyik ház kapujában ákombákom írás hirdette: „Tisztességes férfinak ágy kiadó".

Érthetőnek tartottam a feltételt. A környék és az utca minden volt, csak nem „tisztességes". Két saroknyira innen volt a Mátyás tér, a pesti hírhedt cigánynegyed. Minden ház nyomortanya. A Karpfenstein utca végén, a Teleki téren látványos élmény Budapest ócskapiaca. Itt, a mindent elöntő szemétben, óriási zsivajban bármit lehetett vásárolni, eladni. Lopott holmikat tolvajoktól, orgazdáktól.

A Baross—Karpfenstein—Népszínház utca és Nagykörút négyzet, minden utcájában kurvák tanyáztak. A számos bordélyház, a zenés kiskocsmák békésen megférték a nemrég épült egy-két emeletes bérházak kispolgári otthonaival.

Nagyapám, a budapesti kerületi főrabbi is ilyen házban lakott a Kender utca és a Bérkocsis utca sarkán. A szép nagy lakás erkélyéről már kisgyerekként tapasztaltam a környék hangos-zajos nappali, esti és éjszakai életét. Tizenegy-tizenkét évesként — ekkor már az Andrássy-úton laktunk —, ha nagyapámhoz látogatóba jöttem, a nemrég számomra még „kurva nénik" már engem is csalogattak. Menjek velük.

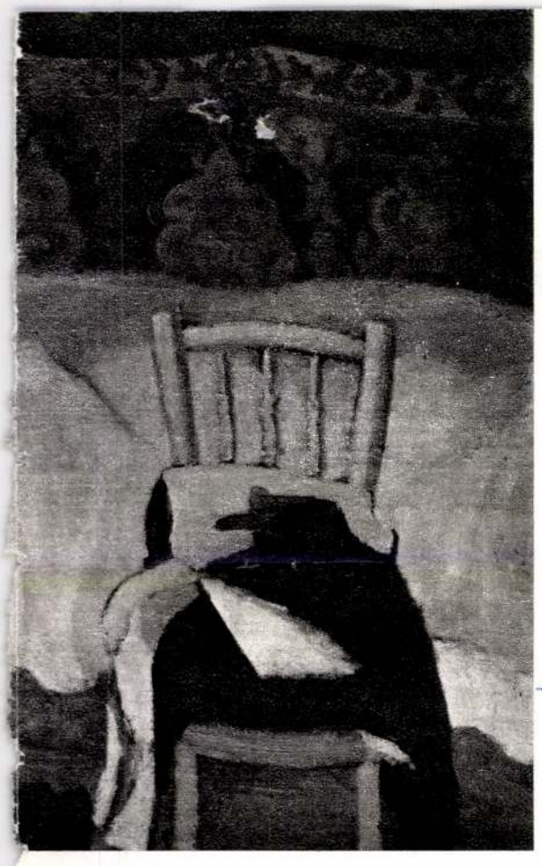

Az ismeretlenből érkezett vendég

Illés Árpád portréja

Az ismeretlenből érkezett vendég az ismeretlenbe távozott: Illés Árpád 1980. március 24-én meghalt. Ez a cikk akkor már a nyomdában volt. Változtatás nélkül közöljük; ezzel nagyobb tiszteletet adunk emlékének, mintha búcsúztatót fogalmaztunk volna

Egyszer megírtam egy régi művészanekdotát. Ha akarom, tanmesét.

Amikor a festményen az egyik figura — ráadásul arccal kifelé — túl közel ér a ráma belső széléhez, megbillenti a kompozíciót; ezt a hibát festőnyelven úgy mondják, hogy az alak „kisétált" a képből. Az egyszeri festőnövendék hibázott, barátja alaposan megkritizálta. Ő mégis felakasztotta új képét a diákszoba falára. Estére, borozgatás után, későn került ágyba, hát rémülten látta — azt hitte megbolondult —, hogy a figura valóban kisétált a képből. Nem a szeme káprázott. A barátja lemosható festékkel szépen lefedte a figurát a vásznon, majd pedig, megszólalásig híven odafestette ugyanazt az alakot, példátlan bravúrral, barátjának festési modorában a falra — a kereten túl.

Évek múlva Illés Árpád közölte velem, hogy ő volt a ludas, az ő műve volt ez a festészeti Így írtok ti.

*

Illés Árpád a magyar festészet vitathatatlan tekintélyű mestere. Debütálásának az időpontját azonban még a barátai sem nagyon ismerik. Csaknem fél évszázados munkásság áll mögötte, fiatal festő mégis. Illés Árpád azt a festői arculatát, amelyet ma ismerünk, alig húsz éve alakította ki. Termékenysége, műveinek ütőereje, mondanivalójuk súlya a mértani haladvány sebességével növekedett, ahogyan az elmúlt évek közeledtek a mához. A festőművész Illés megjelenését szimpla külső okok — múzeumrendezési, alkalmazott grafikai munkák, tanárkodás, vagyis a kenyérkereset késleltették; az az idő azonban, míg távol élt a festészettől, nem veszett kárba. A másféle szemléletű munkák az alapját, pontosabban mondva a hátterét jelentik — néhány korai trouvaille-a mellett — újabb képciklusainak. Illés továbbá sohasem titkolta, hogy — nem tudom miért, talán túlerős, sőt, igazságtalan önkritikából — megsemmisítette régi énjének alkotásait. Kár. Ezt a kegyetlen hagyományt, úgy tűnik, elődeitől örökölte, például Ferenczy Károlytól. Hadd kölcsönözzem Illés Árpád egyik sejtelmes képcímét, egészen más értelemben, mint ahogyan ő használta, prafrázisként: két évtized előtt, amikor berobbant a magyar művészeti életbe, ő maga volt az Ismeretlenből érkezett vendég.

Lírai szürrealistának szokták őt nevezni. Ez a nómenklatúra régebben sem illett rá egészen, de az évek múlásával egyre kevesebb képtábláin az alanyi. Valóságos vagy képzelt tájakat vetít elénk, figurákat, fejeket, mindig az élő világot: de mindig Illés Árpád világát. A képtárgy, a modell többnyire rejtve marad. Ars poeticája: „*Az élet és a jelenségek kozmikus kapcsolatait kutatom. Munkáim nem ábrázolnak, hanem kifejeznek. A valóság minden ecsetvonásom mögött megtalálható, sokkal inkább, mintha természetelvű lennék. Az élet sokrétű és változó, az én munkáim is sokrétűek és változók. Legfontosabb kifejezési eszközöm a szín. Mondanivalóim képenként változnak, mert én a dolgok gyökerét, a lét lényegét keresem. Az okot keresem, a lelki indítékot. Munka közben szabadjára engedem magam, hogy aztán nyakon csípjem az ösztöneimet, és értelmet adjak nekik festés közben.*"

Czigány György zeneesztéta írta Illés festményeiről: „A látszólagos »történéshiány« Bartók Béla Mikrokozmoszában és az Illés-képekben számomra nyilvánvalóan hasonlítható."

Azt hiszem, valamennyiünket izgatnak a műhelytitkok. Nem kivétel ez alól a művészettörténész s maga a művész sem. Hallgassuk meg, hogyan vall Illés legbensőbb titkairól:

„*Félek tőle, hogy véletlenségből jöjjön létre valami. Szeretnék megharcolni az anyaggal; hogy ne ő parancsoljon nekem, én parancsoljak az anyagnak . . . Ritkán sikerül valami gyorsan, néha egy évig festek egy képet. Minden képet befejezek! Annyit gyötröm, hogy néha kilyukad a papír. Akkor megfoltozom, és folytatom a munkát.*

Szeretem a zenét, nagy lemezgyűjteményem van. A zene indítékot ad képeimhez, megadja az alaphangot. Festés közben forog nálam a lemezjátszó, mintegy hangfüggönnyel választ el a világtól. Bár a festményeim sohasem kapcsolódnak egyetlen zenedarabhoz sem."

Illés Árpád festészete — mint maga is vallotta — a színekre épül. Ez a modern festő azonban nem nyúlna műanyaghoz sohasem, a XV. századi Van Eyck testvérek receptje szerint kevert tojástemperával dolgozik. Ez a festék nem sötétedik, nem szürkül, nem érik: permanens. Igen alkalmas viszont az olyan felfogású előadáshoz, mely a levegő, az atmoszféra szűrőjét figyelmen kívül hagyja. Századokkal ezelőtt még nem ismerték ezt a szűrőt, a mai festő viszont nem akarja ismerni. Az Illés-kép dekoratív és dinamikus, de az egyes színmezők foltfelrakása egyenletes, a képelemek éles határa, a belső kontúr rendje hűti, csillapítja ezt a mozgalmasságot. Ezeknek a műveknek egyik legfőbb erénye a minálunk oly ritka festészeti tisztaság. Hiszek benne, hogy ez a festészeti tisztaság technikai trükkökkel

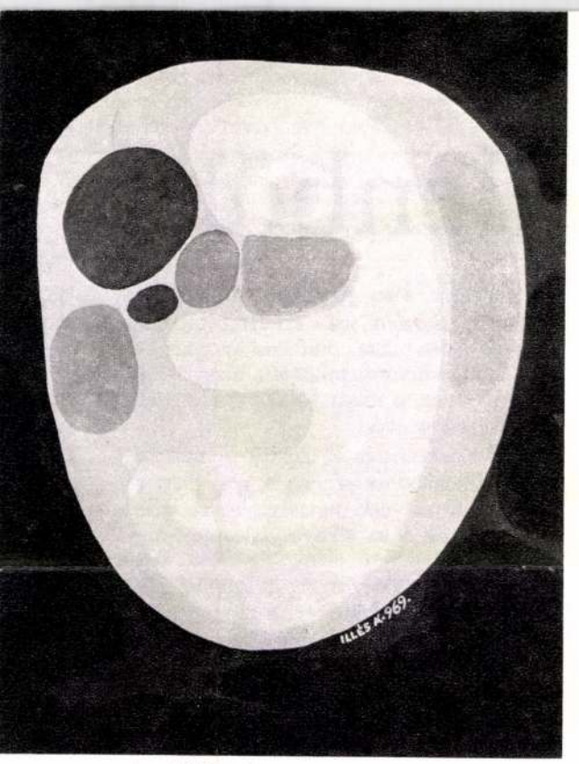

Arc, 1969, tojástempera

elérhetetlen, ilyen formanyelven csak az beszélhet, akinek a gondolatai is tiszták. Illés festészete csupa játék, de a játék — ez nem ellentmondás — nála logikával párosul.

Újabb alkotásain a színek intenzívebbek, a korábbi elaprózott előadásnak, illetve az idegességnek nyoma sincs. Külön-külön minden képelem sommás lett, s ez az alapja az egész kép összefogott, illetve összefoglaló hajlandóságának. Olyan effektusokra találunk Illés újabb festményein, mint amilyent a halszemoptika produkál a fényképészetben, sőt, a következetes síkbantartás mellett, ennek ellentétét, némi plaszticitást is észlelhetünk. Ezt a jelenséget pszeudóplaszticitásnak nevezném.

Az egész Illés-jelenségben az a legizgalmasabb, hogy ennek a festőnek a rokonait — művészeti, eszmei felmentőit — hiába keresnők. A magyar művészetben nyoma sincs ilyen tendenciának, s ha az egyetemes modern művészetet nézem, ugyancsak törnöm kell a fejemet, ki lehetett az előképe. Mindenesetre akárhogyan forgatjuk is: Illés Árpád teljesítménye a magyar művészettörténet hiányzó láncszemét pótolta-pótolja.

Az Illés-képet megfejteni igen nehéz. Vagy mégsem? Sohasem fogjuk megérteni művészetét, ha azt keressük, hogy vajon mire — mi mindenre — gondolt akkor, amikor a képét megfestette. Közeledjünk hozzá inkább azon az úton, hogy mi nézők mit gondolunk, hogy milyen érzéseket, érzelmeket, gondolatokat vált ki belőlünk. A művészettörténész, a műkritikus is a közönség része. Néhányszor elmondta ugyan Illés a kép indítékát, impulzusait, az alkotás folyamatát, esetleg a kép tartalmát is, ahogyan ő érti. Olykor ráéreztem éppen arra, amit ő mondott, de a legtöbbször egészen más volt a véleményem, mint magáé a festőé. Nem baj. Egy műnek tudniillik nemcsak egyetlen megfejtése van. A legtöbbször kettő, sőt, sokféle. Mi nézők valamennyien mást és mást kapunk egy-egy műalkotástól. Az a fontos, hogy műalkotás legyen, és hogy valóban kapjunk tőle valamit, illetve képesek legyünk a művészet üzenetét felfogni.

A festőnek olyan a kiállítás, mint az írónak a kötet. A publikálás lehetősége, számadás. Illés Árpád szorgalmas ember, s azok közé tartozik, akik fontosnak tartják — sőt, kötelességüknek — munkájuk közreadását. A legelső kiállítását Keszthelyen rendezte 1933-ban. Harminc évvel később, 1963-ban emlékezetes volt visszatérése a Fényes Adolf-terem bemutatóján. 1967-ben a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Illés-tárlat-megnyitóján — emlékszem — még a Dorottya utca is teli volt vendégekkel. A Német Szövetségi Köztársaságban 1968-ban, Oldenburgban és Delmenhorstban, 1970-ben újra Oldenburgban volt Illés-tárlat. 1974-ben az Ernst Múzeum mutatta be a festő nagyszabású gyűjteményes kiállítását. Ezenkívül kisebb termekben számtalan kamarabemutatója volt. Idén a Győri Műcsarnok legújabb képeiből, októberben pedig a budapesti Műcsarnok rendez három termében Illés Árpád-kiállítást.

Frank János

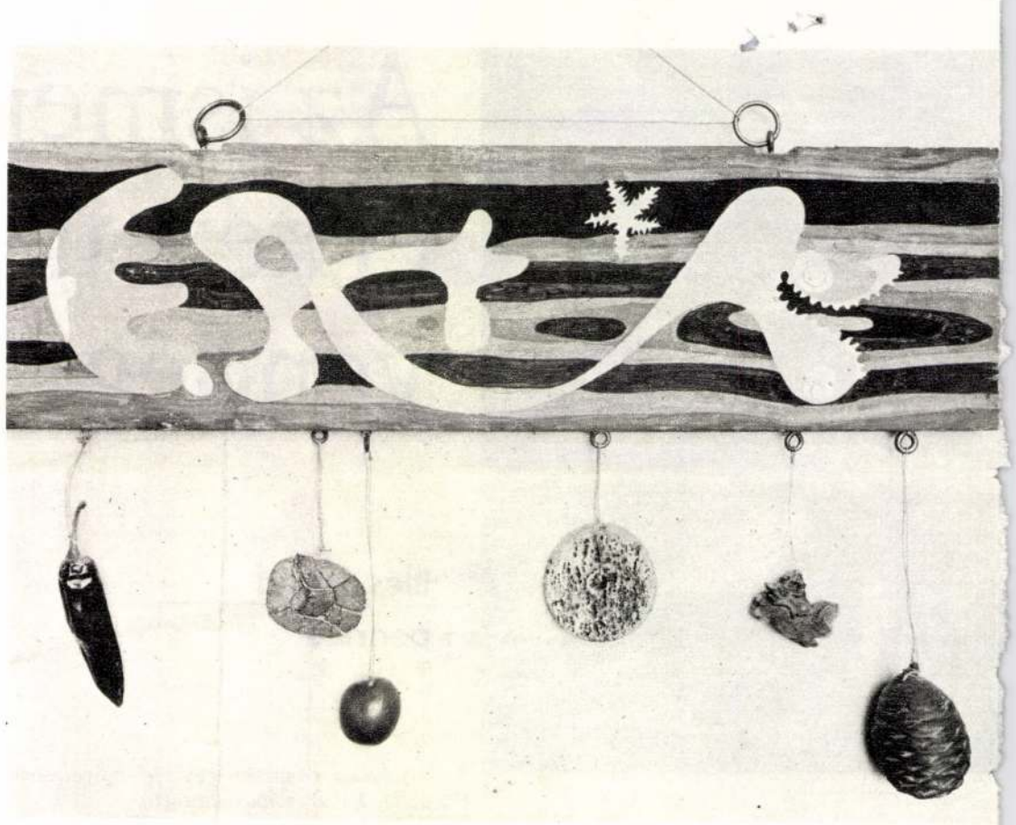

Tengeri szörny (függőkkel), 1972, tojástempera

Illés Ádám felvételei

Az ismeretlenből érkezett vendég, 1973, tojástempera

Óriáskígyó, 1978, tojástempera

Arckép a bika jegyében, 1978, tojástempera

Fenyegető figyelmeztetés, 1978, tojástempera

Színrelépés, 1976, tojástempera

Eredet, 1978, tojástempera

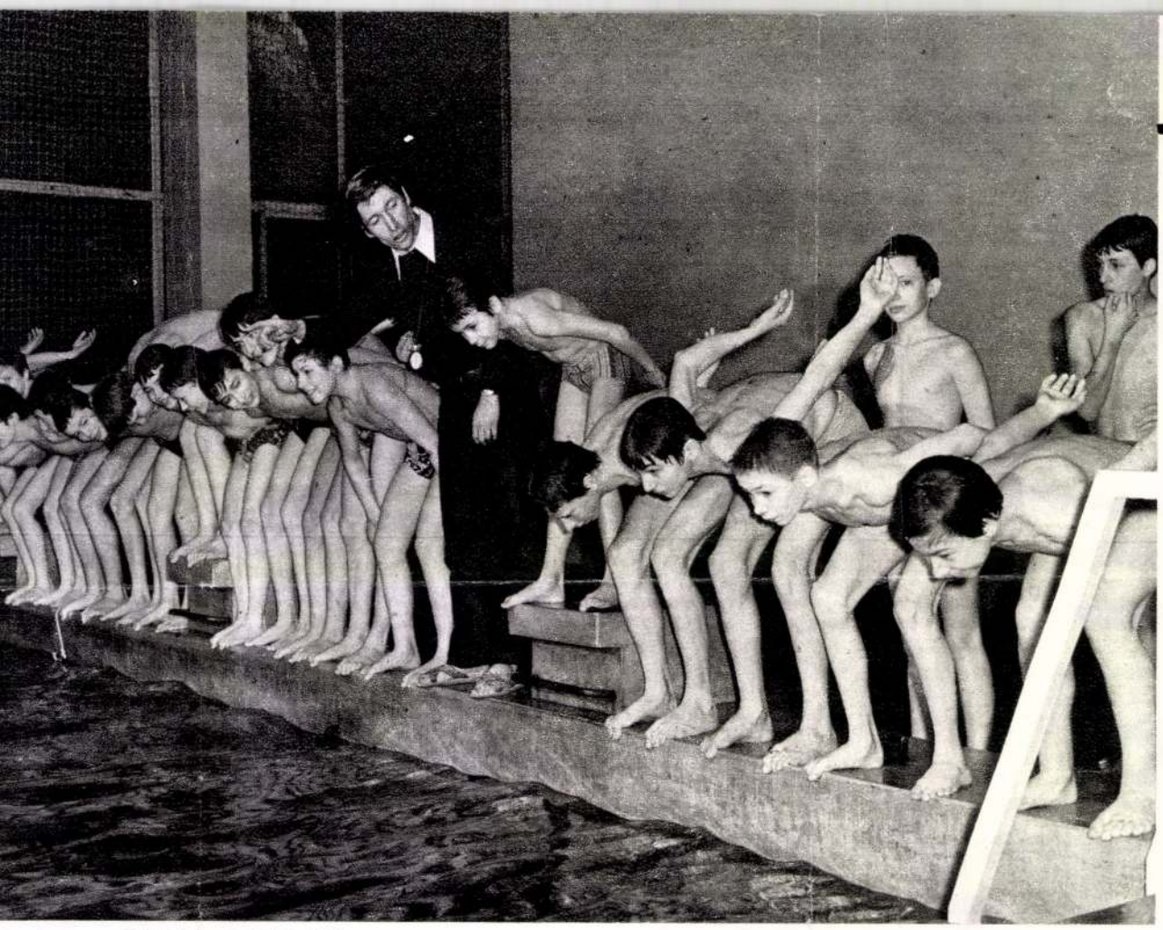

Csigó László felvételei

FÓRUM

Nemrégiben a budapesti tömegsport — vagy divatosabb kifejezéssel: szabadidősport — lehetőségeiről esett szó ezeken a hasábokon. Elsősorban a lehetőségekről. Ezúttal arra voltunk kíváncsiak: igényeljük-e mi, egyszerű köznapi emberek a mozgást, hogyan gondolkodunk önmagunk edzéséről, s hogyan gondoskodnak rólunk az arra illetékesek.

Beszélgető partnerünk *Zsolt Róbert*, aki Labdarúgók, sportolók című könyvében — a többi között — ezzel a témával is foglalkozott.

— *Szeretünk-e egyáltalán sportolni?*

— Egy reprezentatív felmérés szerint a tömegsport rendezvényein a budapestieknek mindössze 14 százaléka vesz részt. Az esetenként bekapcsolódók aránya 12 százalék. Tehát a fővárosban is fölül van a millión azoknak

MALONYAI PÉTER

KAMPÁNYOK ÉS TÉNYEK

Csigó László felvételei és reprodukciói

a száma, akik semmit se sportolnak. Hatalmas szám ez még akkor is, ha sokan a hivatalos programoktól függetlenül úsznak, futnak, futballoznak.

— *Örökké hallani a különféle spartakiádokról, sportnapokról.*

— A reprezentatív megmozdulások többe kerülnek, mint amennyi a hasznuk. Egy időben, a két olimpia közötti évben, rendszeresen voltak országos sportnapok. Tartottak országszerte vagy kilencszáz sportünnepélyt, s ezeken körülbelül négyszázezren vettek részt. A különféle munkahelyi és falusi spartakiádok is többnyire csak demonstrálják, de nem szervezik a tömegek sportját. A statisztikai kimutatásokban valósággal elgyönyörködtető az adat, hogy százhetvenezren vettek részt rajtuk. Ennyien sportolnának nálunk? Nagyszerű! Csak hát erről szó sincs. A többség egy-

ILLÉS ÁRPÁD

Az ismeretlenből érkezett vendég az ismeretlenbe távozott: Illés Árpád 1980. március 24-én meghalt. Ez a cikk akkor már a nyomdában volt. Változtatás nélkül közöljük; ezzel nagyobb tiszteletet adunk emlékének, mintha búcsúztatót fogalmaztunk volna

Budapest 1980/5

Az ismeretlenből érkezett vendég

Illés Árpád portréja

Egyszer megírtam egy régi művészanekdotát. Ha akarom, tanmesét.

Amikor a festményen az egyik figura — ráadásul arccal kifelé — túl közel ér a ráma belső széléhez, megbillenti a kompozíciót; ezt a hibát festőnyelven úgy mondják, hogy az alak „kisétált" a képből. Az egyszeri festőnövendék hibázott, barátja alaposan megkritizálta. Ő mégis felakasztotta új képét a diákszoba falára. Estére, borozgatás után, későn került ágyba, hát rémülten látta — azt hitte megbolondult —, hogy a figura valóban kisétált a képből. Nem a szeme káprázott. A barátja lemosható festékkel szépen lefedte a figurát a vásznon, majd pedig, megszólalásig híven odafestette ugyanazt az alakot, példátlan bravúrral, barátjának festési modorában a falra — a kereten túl.

Évek múlva Illés Árpád közölte velem, hogy ő volt a ludas, az ő műve volt ez a festészeti Így írtok ti.

*

Illés Árpád a magyar festészet vitathatatlan tekintélyű mestere. Debütálásának az időpontját azonban még a barátai sem nagyon ismerik. Csaknem fél évszázados munkásság áll mögötte, fiatal festő mégis. Illés Árpád azt a festői arculatát, amelyet ma ismerünk, alig húsz éve alakította ki. Termékenysége, műveinek ütőereje, mondanivalójuk súlya a mértani haladvány sebességével növekedett, ahogyan az elmúlt évek közeledtek a mához. A festőművész Illés megjelenését szimpla külső okok — múzeumrendezési, alkalmazott grafikai munkák, tanárkodás, vagyis a kenyérkereset késleltették; az az idő azonban, míg távol élt a festészettől, nem veszett kárba. A másféle szemléletű munkák az alapját, pontosabban mondva a hátterét jelentik — néhány korai trouvaille-a mellett — újabb képciklusainak. Illés továbbá sohasem titkolta, hogy — nem tudom miért, talán túlerős, sőt, igazságtalan önkritikából — megsemmisítette régi énjének alkotásait. Kár. Ezt a kegyetlen hagyományt, úgy tűnik, elődeitől örökölte, például Ferenczy Károlytól. Hadd kölcsönözzem Illés Árpád egyik sejtelmes képcímét, egészen más értelemben, mint ahogyan ő használta, prafrázisként: két évtized előtt, amikor berobbant a magyar művészeti életbe, ő maga volt az Ismeretlenből érkezett vendég.

Lírai szürrealistának szokták őt nevezni. Ez a nómenklatúra régebben sem illett rá egészen, de az évek múlásával egyre kevesebb képtábláin az alanyi. Valóságos vagy képzelt tájakat vetít elénk, figurákat, fejeket, mindig az élő világot: de mindig Illés Árpád világát. A képtárgy, a modell többnyire rejtve marad. Ars poeticája: „*Az élet és a jelenségek kozmikus kapcsolatait kutatom. Munkáim nem ábrázolnak, hanem kifejeznek. A valóság minden ecsetvonásom mögött megtalálható, sokkal inkább, mintha természetelvű lennék. Az élet sokrétű és változó, az én munkáim is sokrétűek és változók. Legfontosabb kifejezési eszközöm a szín. Mondanivalóim képenként változnak, mert én a dolgok gyökerét, a lét lényegét keresem. Az okot keresem, a lelki indítékot. Munka közben szabadjára engedem magam, hogy aztán nyakon csípjem az ösztönöimet, és értelmet adjak nekik festés közben.*"

Czigány György zeneesztéta írta Illés festményeiről: „A látszólagos »történéshiány« Bartók Béla Mikrokozmoszában és az Illés-képekben számomra nyilvánvalóan hasonlítható."

Azt hiszem, valamennyiünket izgatnak a műhelytitkok. Nem kivétel ez alól a művészettörténész s maga a művész sem. Hallgassuk meg, hogyan vall Illés legbensőbb titkairól:

„*Félek tőle, hogy véletlenségből jöjjön létre valami. Szeretnék megharcolni az anyaggal; hogy ne ő parancsoljon nekem, én parancsoljak az anyagnak . . . Ritkán sikerül valami gyorsan, néha egy évig festek egy képet. Minden képet befejezek! Annyit gyötrőm, hogy néha kilyukad a papír. Akkor megfoltozom, és folytatom a munkát.*

Szeretem a zenét, nagy lemezgyűjteményem van. A zene indítékot ad képeimhez, megadja az alaphangot. Festés közben forog nálam a lemezjátszó, mintegy hangfüggönnyel választ el a világtól. Bár a festményeim sohasem kapcsolódnak egyetlen zenedarabhoz sem."

Illés Árpád festészete — mint maga is vallotta — a színekre épül. Ez a modern festő azonban nem nyúlna műanyaghoz sohasem, a XV. századi Van Eyck testvérek receptje szerint kevert tojástemperával dolgozik. Ez a festék nem sötétedik, nem szürkül, nem érik: permanens. Igen alkalmas viszont az olyan felfogású előadáshoz, mely a levegő, az atmoszféra szűrőjét figyelmen kívül hagyja. Századokkal ezelőtt még nem ismerték ezt a szűrőt, a mai festő viszont nem akarja ismerni. Az Illés-kép dekoratív és dinamikus, de az egyes színmezők foltfelrakása egyenletes, a képelemek éles határa, a belső kontúr rendje hűti, csillapítja ezt a mozgalmasságot. Ezeknek a műveknek egyik legfőbb erénye a minálunk oly ritka festészeti tisztaság. Hiszek benne, hogy ez a festészeti tisztaság technikai trükkökkel

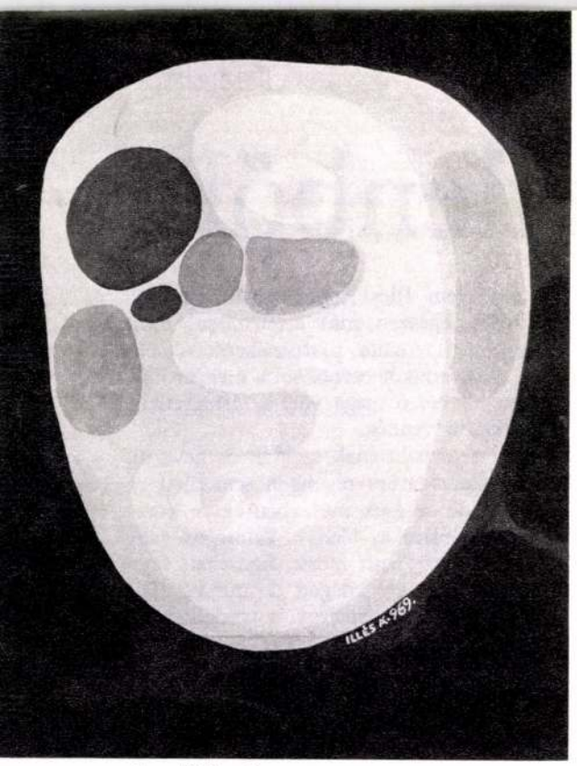

Arc, 1969, tojástempera

elérhetetlen, ilyen formanyelven csak az beszélhet, akinek a gondolatai is tiszták. Illés festészete csupa játék, de a játék — ez nem ellentmondás — nála logikával párosul.

Újabb alkotásain a színek intenzívebbek, a korábbi elaprózott előadásnak, illetve az idegességnek nyoma sincs. Külön-külön minden képelem sommás lett, s ez az alapja az egész kép összefogott, illetve összefoglaló hajlandóságának. Olyan effektusokra találunk Illés újabb festményein, mint amilyent a halszemoptika produkál a fényképészetben, sőt, a következetes síkbantartás mellett, ennek ellentétét, némi plaszticitást is észlelhetünk. Ezt a jelenséget pszeudóplaszticitásnak nevezném.

Az egész Illés-jelenségben az a legizgalmasabb, hogy ennek a festőnek a rokonait — művészeti, eszmei felmentőit — hiába keresnők. A magyar művészetben nyoma sincs ilyen tendenciának, s ha az egyetemes modern művészetet nézem, ugyancsak törnöm kell a fejemet, ki lehetett az előképe. Mindenesetre akárhogyan forgatjuk is: Illés Árpád teljesítménye a magyar művészettörténet hiányzó láncszemét pótolta-pótolja.

Az Illés-képet megfejteni igen nehéz. Vagy mégsem? Sohasem fogjuk megérteni művészetét, ha azt keressük, hogy vajon mire — mi mindenre — gondolt akkor, amikor a képét megfestette. Közeledjünk hozzá inkább azon az úton, hogy mi nézők mit gondolunk, hogy milyen érzéseket, érzelmeket, gondolatokat vált ki belőlünk. A művészettörténész, a műkritikus is a közönség része. Néhányszor elmondta ugyan Illés a kép indítékát, impulzusait, az alkotás folyamatát, esetleg a kép tartalmát is, ahogyan ő érti. Olykor ráéreztem éppen arra, amit ő mondott, de a legtöbbször egészen más volt a véleményem, mint magáé a festőé. Nem baj. Egy műnek tudniillik nemcsak egyetlen megfejtése van. A legtöbbször kettő, sőt, sokféle. Mi nézők valamennyien mást és mást kapunk egy-egy műalkotástól. Az a fontos, hogy műalkotás legyen, és hogy valóban kapjunk tőle valamit, illetve képesek legyünk a művészet üzenetét felfogni.

A festőnek olyan a kiállítás, mint az írónak a kötet. A publikálás lehetősége, számadás. Illés Árpád szorgalmas ember, s azok közé tartozik, akik fontosnak tartják — sőt, kötelességüknek — munkájuk közreadását. A legelső kiállítását Keszthelyen rendezte 1933-ban. Harminc évvel később, 1963-ban emlékezetes volt visszatérése a Fényes Adolf-terem bemutatóján. 1967-ben a Kulturális Kapcsolatok Intézetének Illés-tárlatmegnyitóján — emlékszem — még a Dorottya utca is teli volt vendégekkel. A Német Szövetségi Köztársaságban 1968-ban, Oldenburgban és Delmenhorstban, 1970-ben újra Oldenburgban volt Illés-tárlat. 1974-ben az Ernst Múzeum mutatta be a festő nagyszabású gyűjteményes kiállítását. Ezenkívül kisebb termekben számtalan kamarabemutatója volt. Idén a Győri Műcsarnok legújabb képeiből, októberben pedig a budapesti Műcsarnok rendez három termében Illés Árpád-kiállítást.

Frank János

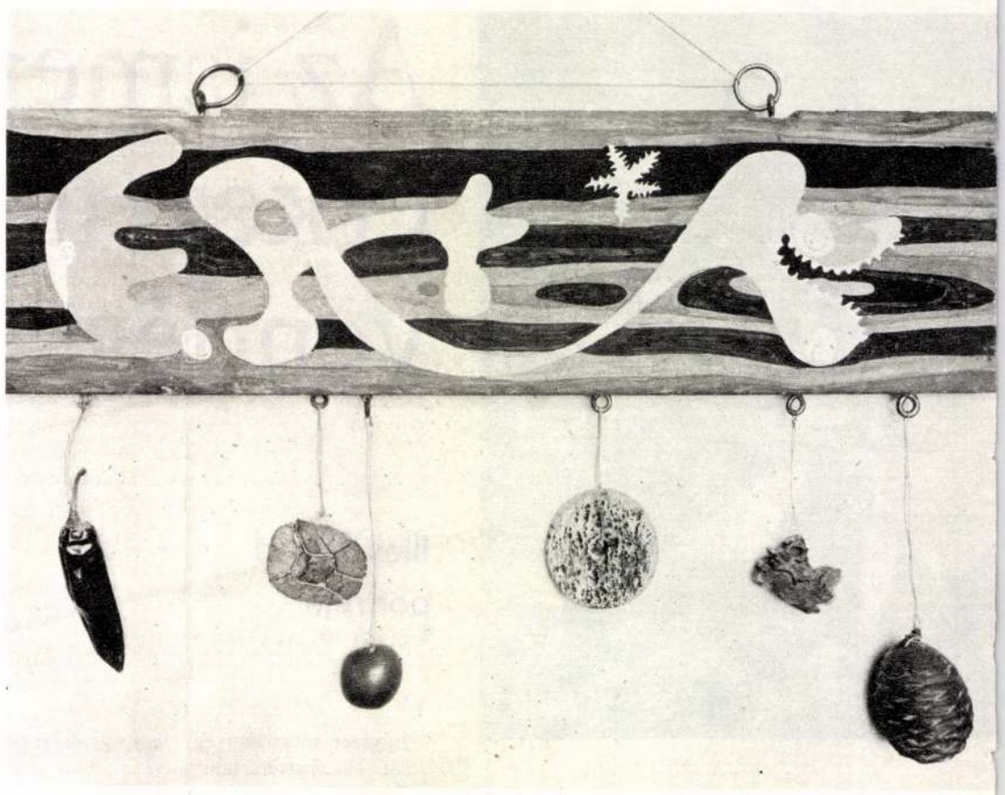

Tengeri szörny (függőkkel), 1972, tojástempera

Illés Ádám felvételei

Az ismeretlenből érkezett vendég, 1973, tojástempera

Óriáskígyó, 1978, tojástempera

meg. Az Állami Gépgyárban dolgozó szakmunkások sem, pedig nálam jóval többet kerestek.

Korán lefeküdtek. Reggel fél hatra jártak munkába. Kilenc órát dolgoztak. Én hétkor kezdtem a munkámat az Elnök utcában — a mai ruhagyárban —, mi nyolc órát dolgoztunk.

Ágyrajáró társaim az estéiket rendszerint otthon töltötték. Korán lefeküdtek, pihenten ébredtek. Én mindig későn, néha futva értem haza, hogy tíz óra előtt hazaérjek. Megtakarítottam a kapupénzt, amit az egyik, házmesteri teendőket ellátó lakónak kellett volna fizetnem.

Kora délután, ahogy a munkából hazaértem, rendbehoztam magamat. Félórát foglalkoztam a háziasszony fiával. Okos gyerek volt, nem akadt sok tennivalóm az iskolai dolgozataival. Utána ágyrajáró társaimmal beszélgettem vagy olvastam. Idő hiányában a Vörös Újság árusítását nemigen folytathattam. Minden estém foglalt volt. Fél hétkor elmentem az ifjúmunkásokhoz vagy a pártba vagy a műkedvelőkhöz. Iskolai baráti köröm is megmaradt.

Közel háromnegyed éve, hogy leverték a Tanácsköztársaságot. Zsúfoltak voltak a börtönök, az internálótáborok. A Horthy-bíróságok súlyosnál súlyosabb ítéleteket hoztak.

Súlyos vádként hangoztatta az ellenforradalmi sajtó a Návay fivérek kivégzését is. Törvénytelennek jelentette ki a forradalmi törvényszék ítéletét. Követelte: állítsák bíróság elé a forradalmi bíróság tagjait, az ítélet végrehajtóit, köztük a Bandl-különítmény katonáit.

Közben a rendőrség és velük az ellenforradalmi szervezetek önkéntes segédrendőrei állandóan razziáztak a kommunisták után. Engem is, nem is tudom hányadszor, igazolásra szólítottak fel az utcán. Megmondtam a nevemet, és hogy VII-es gimnazista vagyok. Biztosra vettem: mint eddig is mindig, fiatal korom miatt megint elengednek a razziázók. Nem így történt. Az egyik rendőr sokszorosított névjegyzéket vett elő bőr oldaltáskájából. Lapozta. Megtalálta benne a nevemet. Nem értettem, miként lehetséges. A notesz a körözött kommunisták kinyomtatott listája volt, amit a rendőrök kötelezően magukkal hordtak.

Az úton a rendőrségre menet az őrjárat parancsnoka, egy fiatal hadnagy, nem kérdezett tőlem semmit. Azt sem, hogy miért köröznek. De ezt még magam sem tudtam. Emberileg azonban máig nem értem, hogyan tehette, a bikacsökével, amit Horthyék tisztjei akkoriban szíjon a kezükben tartottak, folytonosan egyforma ritmusban ütötte a fejemet. Nem nagyon fájt. Mégis, miért tette ezt velem?

A főkapitányságon tudtam meg, hogy a Návay testvérek egy évvel ezelőtti rögtönítélő bírósági ügyében köröztek. A Bandl-különítmény minden katonáját, engem is, gyilkosságra való szövetkezéssel vádoltak.

A főkapitányságon nem vallattak. Jegyzőkönyvet sem vettek fel. Másnap reggel gyalog kísértek a rendőrök többedmagammal Horthyék legszörnyűbb kínzókamrájába, a Margit körúti fogházba. Darutollas, egyensapkás tiszti bitangok kínozták itt halálra a magyar dolgozók forradalmának legjobb harcosait. Az ország visszafojtott lélegzettel, elszörnyedve figyelte az itt történteket.

Félve léptem át a küszöbét. Az irodában felvették adataimat. A második emelet egyik zárkájában helyeztek el. A hat fogolyra méretezett zárkában tizennyolc kommunista élt „kommunistában". Megosztották egymással mindenüket. Velem is ezt tették. Pedig nekem semmim sem volt. A fogházi adatfelvételkor elvették a pénzemet.

Vigasztaltak, biztattak. Kioktattak, miként viselkedjem a kihallgatásomon. Ne hangsúlyozzam kommunistaságomat! Mondjam, hogy kalandvágyból kerültem a Bandl-különítménybe. Senki ellen ne valljak, még ha kínoznak is. Ők is sok szenvedésen mentek át. Kitartottak. Ezt kell tennem nekem is.

Késő délután vittek kihallgatásra. Katonatiszt vallatóim olyasmiről faggattak, amiről tényleg nem tudtam. De nem is akartam vallani senki ellen.

Nem úgy, mint tegnap az őrjáratvezető hadnagy, aki mindössze „gyengéden" ütötte a fejemet a bikacsökkel, a kihallgató tisztek szörnyen megvertek. Megkínoztak, hogy vallomást csikarjanak ki tőlem. Csakis a magam bizonyítható dolgait ismertem el. Másnap ugyanez történt velem.

Járni is alig tudtam. Vánszorogtam a kihallgatásról vissza a zárkába. Az elvtársak nedves ruhával, csodálatos figyelemmel mosdattak. Talpra állítottak.

Közelebbről nem ismerkedtem meg velük. Nem voltam olyan fizikai állapotban, hogy emlékeznék személyükre. Közülük csak Peczkay tengerészkülönítmény parancsnokra emlékezem. Utóbb együtt raboskodtam vele Vácott. A katonai hatóságok mindössze négy napig tartottak a Margit körúton. Máig feledhetetlen emlékem kommunista rabtársaim nagyszerű embersége a fehér tisztek embertelenségével szemben. Példamutató biztató szavaikra erősödtem meg kommunistaságomban.

Azért kerültem el a Margit körúti fogházból, mert nem voltam még tizennyolc éves. A tisztek, mivel vallomásommal amúgy sem értek el semmit, a szó valódi, tettleges értelmében kirúgtak a Margit körúti fogházból. Véres fejjel löktek be a Szerb utcába, a fiatalkorúak fogházába.

Néhány napon át tartottak itt. A fiatalkorúak bíróságának vizsgálóbírója előtt — ahogyan az elvtársak is tanácsolták —, megjátszottam az ártatlan, polgári származású fiúcskát. Kalandvágyból léptem be a Bandl-különítménybe, mondottam.

A vizsgálóbíró jóindulatú volt. Behívatta apámat. Mint kiskorút bűnügyem tárgyalásáig kiadott neki.

Visszakerültem a szülői házba. Szüleim és én is tudtam, nem maradhatok Magyarországon. Biztosan elítélnek. Az iskolából kizártak. Magyarországon amúgy sem tanulhatok tovább. Pedig ez volt az életcélom.

Nem vártam be a tárgyalást a Návay-ügyben. Vád alá helyezésem miatt útlevélhez nem juthattam. Illegálisan kellett átszöknöm Csehszlovákiába.

Weöreséknél, Csongén, 1944, olaj
Wahr János felvételei

Hét nap, 1969, tojástempera

A tenger ajándéka, 1966, tojástempera

nek parancsnoka. A Tanácsköztársaság megdöntése után a horthysta ellenforradalom letartóztatta. Nyolc népbiztos társával együtt halálra ítélte a Horthy-bíróság. A Szovjetunió mentette ki a siralomházból. Kicserélésssel került Moszkvába.

A Szovjetunióban a munkásbiztosítás egyik neves szervezője. Részt vett a Nemzetközi Vörös Segély és a moszkvai Magyar Klub munkájában. Itt ismerkedtem meg vele. Ötven éven felül volt, én huszonegy. Áthidalhatatlan korkülönbség ez ahhoz, hogy jó baráti közelségbe kerüljek vele. Tiszteltem őt mint a magyar történelem egyik nagy szereplőjét. 1938-ban koholt vádak alapján letartóztatták. Börtönkórházban halt meg.

A katonai raktárban, ahol a szülői otthonból eltávozva elhelyezkedtem, csukaszürke színű katonai szövetbálákat, tíz darabonként kötegelt katonazubbonyokat, nadrágokat cipeltem. Tisztek leltározták a raktárt, mert az októberi forradalom idején sok minden eltűnt innen. Siettették a munkát. Meghajszoltak mind a harmincunkat, akik itt dolgoztunk.

Egyikünk sem volt igazi munkás. Az akkori munkanélküliségben protekciósokként kerültünk ide. A háborúban itt szolgált az édesapám. A parancsnoka második gimnazista fiának ingyen leckéket adtam akkoriban. Viszonzásként hozott most be napszámosnak. Nem mondtam el neki, hogy otthagytam a szüleimet. Arra hivatkoztam, nem járok többé gimnáziumba. Pénzt kell keresnem.

Nem tellett albérletre. Ágyrajáró voltam a Karpfenstein utcában. Emlékszem, akkoriban is voltak már rendőrviccek. Meggyilkoltak valakit az utcában. A rendőr átvonszolta a tetemet a Baross utcába. Ezt le tudta írni, a Karpfensteint nem.

Eredetileg úgy kerültem ide ágyrajárónak, hogy az egyik ház kapujában ákombákom írás hirdette: „Tisztességes férfinak ágy kiadó".

Érthetőnek tartottam a feltételt. A környék és az utca minden volt, csak nem „tisztességes". Két saroknyira innen volt a Mátyás tér, a pesti hírhedt cigánynegyed. Minden ház nyomortanya. A Karpfenstein utca végén, a Teleki téren látványos élmény Budapest ócskapiaca. Itt, a mindent elöntő szemétben, óriási zsivajban bármit lehetett vásárolni, eladni. Lopott holmikat tolvajoktól, orgazdáktól.

A Baross—Karpfenstein—Népszínház utca és Nagykörút négyzet, minden utcájában kurvák tanyáztak. A számos bordélyház, a zenés kiskocsmák békésen megférték a nemrég épült egy-két emeletes bérházak kispolgári otthonaival.

Nagyapám, a budapesti kerületi főrabbi is ilyen házban lakott a Kender utca és a Bérkocsis utca sarkán. A szép nagy lakás erkélyéről már kisgyerekként tapasztaltam a környék hangos-zajos nappali, esti és éjszakai életét. Tizenegy-tizenkét évesként — ekkor már az Andrássy-úton laktunk —, ha nagyapámhoz látogatóba jöttem, a nemrég számomra még „kurva nénik" már engem is csalogattak. Menjek velük.

Tizenhárom éves koromban nagyapám hitközsége a közeli templomban ünnepélyes, ősi, zsidó vallási szertartással férfivá avatott. Hosszabb előkészítő vallástanulás után a gyülekezet előtt, a középen levő díszes emelvényen elmondtam a férfivá avatáskor szokásos ősi imákat. Felolvastam a pergamenre írt héber betűs tórából, az ótestamentumból.

Tizennégy éves koromban pedig a Fecske utcában egy nálamnál jóval idősebb nő szobájában a valóság egyszerűségében avatódtam férfivá. Inkább ijedtséget okozott, mint különösebb örömöt.

Minden társadalmi rétegnek volt bordélyháza. Élén a lányokat dirigáló, kizsákmányoló Madame. Gimnazista barátaimmal már ötödikesként eljutottam az egyik ilyen intézménybe, a Hársfa utcába. Nem szégyelltük. A közszellem megengedte, mert a polgárság, az értelmiség fiai, sőt a munkásifjak is a nagyvárosokban huszonhat-huszonhét éves korukig anyagi okok miatt általában nem házasodhattak.

Ágyrajáróként éltem. A földszintes ház kapuja és három ablaka nézett az utcára. Négy lakás ajtaja és két-két ablaka az udvarra nyílt. Az utcai front a bérkocsi-tulajdonos háziúré. Az udvar ötödik ajtaján nagybetűs, számozott vécé felirat jelezte a két fülkés, vízleeresztős árnyékszéket. Udvari vízcsapból hordták a lakásokba a vizet.

Az udvar hátsó részében volt a tulajdonos két lovának az istállója. Ha felült a fiákernek nevezett bérkocsijába, szép ruhájába öltözött. Cilindert viselt. Büszkén csattogtatta ezüsttel díszített, hosszú nyelű ostorát.

A lakások egyik bérlője elesett a fronton. Özvegye a nagy szobában négy ágyrajárót tartott. A kisebbikben lakott a fiával. Távozott az egyik ágy bérlője, az ő helyébe kerültem.

Megigértem az özvegynek, segítem második polgárista fiát házi feladatainak megírásában.

Az Andrássy úti szülői házban a világító udvarra nyíló, ablakos, kétágyas szobában öcsémmel aludtam. Ehhez képest az ágyrajárás elég nehezemre esett. A négy ágy, a nagy szekrény, az egymásra rakott bőröndök között alig jutott hely mozgásra. Ha nehezen is, alkalmazkodnunk kellett egymáshoz. Különösen nekem, hiszen én voltam a legfiatalabb.

Mindhárom szobatársam harminc év körüli segédmunkás, Szolnok környékének egyik falujából valók. A közeli Állami Gépgyárban dolgoztak. Szombat esténként utaztak haza. Vasárnap este visszajöttek.

Szívük szerint otthagyták volna a gyárat, ahova legényekként kerültek. Maradtak, mert a háborúban felmentették őket a katonaságtól. Visszatartotta őket a sovány ka állami nyugdíj reménye is. Nagy kiváltság volt ez. A legnagyobb magántőkés gyárakban sem adtak nyugdíjat a munkásoknak.

Kikérdeztek, miként kerültem közéjük ágyrajárónak. Nekik is, az özvegynek is hűségesen elmondtam. Beszélgettem velük az engem rajongásig eltöltő kommunistaságomról. Nem értettek meg. Hogyan is értettek volna?! Hívő katolikusként megtartották a vallást. Ha valamiben egyet is értettek velem, állami emberként — az egyikük kivételével — nem mertek szólni erről. Az utóbbi keresztényszocialista-szociáldemokrata keverék nézeteket vallott. Vele beszélgettem a legszívesebben. Mindig odafigyeltem arra, amit mondott. Magva, értelme volt, még ha krisztusi szocializmust hirdetett is, aminek a lehetőségében nem hittem.

Jól megvoltunk egymással mi négyen, ágyrajárók. Társaim kedveltek. Gyerekember voltom ellenére kifejezték kommunistaságom iránti tiszteletüket. A háziasszony jóindulatát azzal nyertem meg, hogy fia máris jobb osztályzatokat hozott a feladataira.

Társaim hétköznapi ágyrajáró élete a lehető legegyszerűbben alakult. Hajnalonta egy pohárka pálinkával kezdték. Ha kínáltak is, nem ittam. Nem voltam soha antialkoholista. Társaságban a barátságért, a jókedvért máig emelem poharamat. Szívesen kínálom vendégeimet. Korábban azonban sokáig semmiféle italt nem ittam.

Története az, hogy még 1918 szilveszterén működvelő társaimmal kommunista ifjúmunkás esten léptünk fel. A műsor után a közönséggel együtt mi is itt szilveszterezünk. Megbeszéltük, ki mit hoz, piknik alapon, élelmet, italt, tányért, evőeszközt, poharat. Én egy üveg császárlikőrt hoztam.

Műsorunkat a főként kommunista ifjúmunkás közönségünknek az általunk máris nagyon remélt, közelgő kommunista forradalom jegyében válogattuk össze. A műsorban egyik kedvenc Ady-versemet szavaltam: A márciusi naphoz című. Forradalmian átéltem gondolatát. Igyekeztem ezt szavalatommal tolmácsolni. Kommunista közönségünknél sikerem volt vele. Tapssal megújrázták.

A műsor után láttunk hozzá a szilveszterezéshez. A terem szélén székeken terítettünk. Baráti társaságban körülültük. Ahogyan mondani szokás: ettünk, ittunk, nem bánkódtunk. Kínálgattam én is a nagyon ízes, könnyű italnak tartott császárlikőrt. Barátaim viszont kínálgattak. Táncoltunk a lányokkal. A mamákkal és a nagynénikkel is, mert az akkori illem szerint a lányok nem jöhettek mulatságba idősebb nő kísérete nélkül, az öntudatos ifjúmunkásokat kivéve.

Nem emlékszem, hogyan, fejbe kólintott az ital, leültem a földre. Elaludtam. Hajnalban, a mulatság végével barátaimtól támogatva, dülöngve távoztam. Nagyon szégyelltem a történteket.

Ágyrajáró társaim hajnalonta magukkal vitték a gyárba reggelijüket, ebédjüket tarka kockás kendőben. Szalonnát vagy kolbászt, kenyeret, hagymát, sót, paprikát. Esténként sűrű levest főztek babból, lencséből, tarhonyából. Krumplival kevésbé éltek. Azt a nagyon szegény emberek ételének mondották.

Táplálkozásuk az élelmiszerjegy-rendszer és az általános nélkülözés közepette irigylésreméltóan bőséges volt, sőt, fényűző. Megengedhették maguknak, hogy mindent, a kenyeret is a falujukból hozták. Jó pénzen eladásra is jutott a Teleki téren. Vásároltam tőlük én is ezt-azt.

Olykor megkínáltak főtt ételükből. Bizony megköszöntem. Napszámos béremből az ő táplálkozásmódjukat nem fizethettem volna

Arckép a bika jegyében, 1978, tojástempera

Fenyegető figyelmeztetés, 1978, tojástempera

Színrelépés, 1976, tojástempera

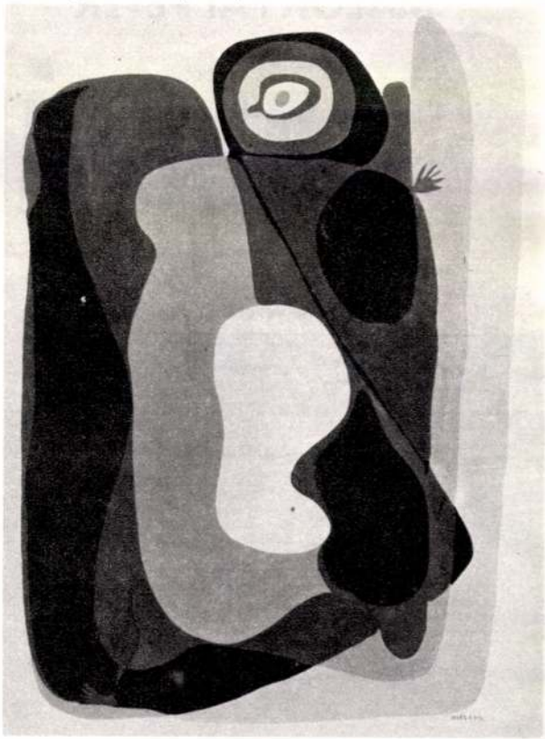

Eredet, 1978, tojástempera

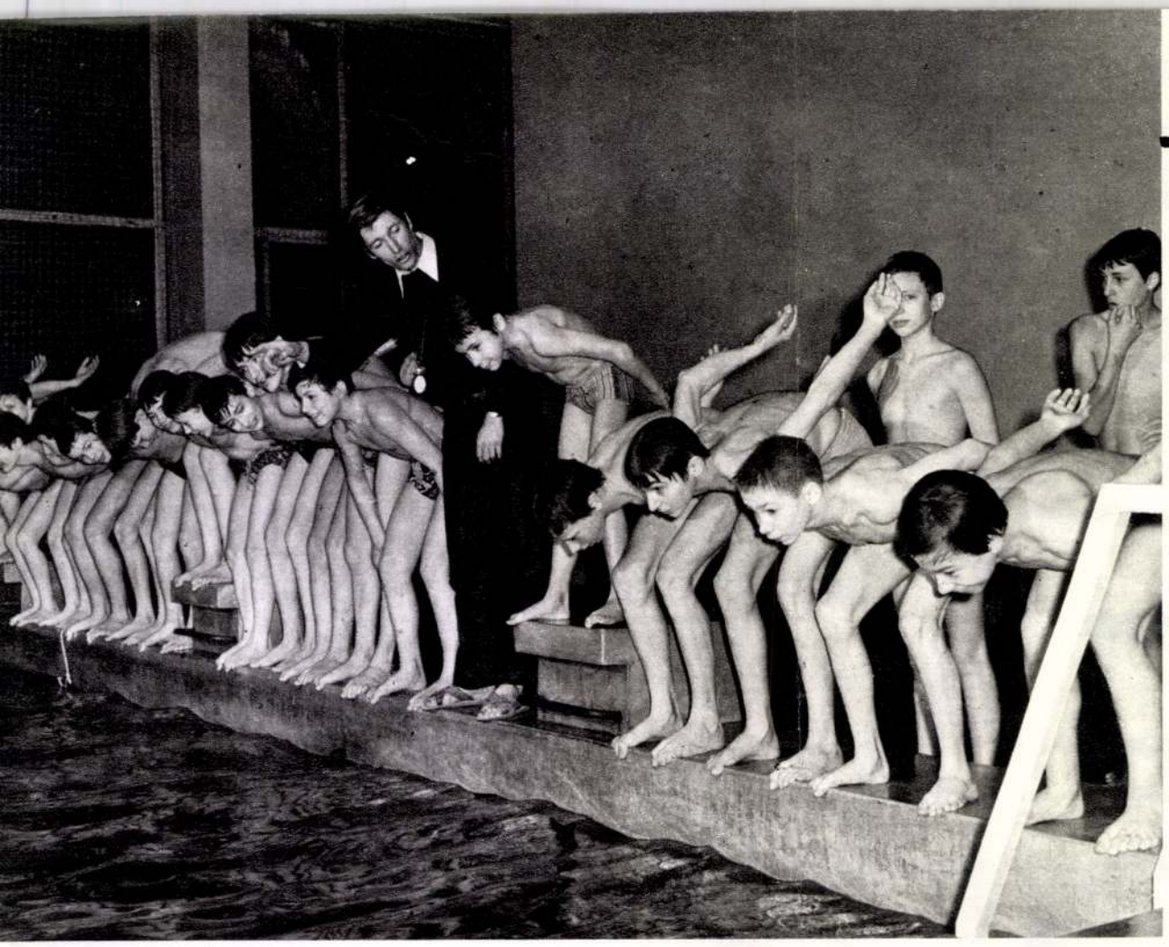

Csigó László felvételei

FÓRUM

Nemrégiben a budapesti tömegsport — vagy divatosabb kifejezéssel: szabadidősport — lehetőségeiről esett szó ezeken a hasábokon. Elsősorban a lehetőségekről. Ezúttal arra voltunk kíváncsiak: igényeljük-e mi, egyszerű köznapi emberek a mozgást, hogyan gondolkodunk önmagunk edzéséről, s hogyan gondoskodnak rólunk az arra illetékesek.

Beszélgető partnerünk *Zsolt Róbert*, aki Labdarúgók, sportolók című könyvében — a többi között — ezzel a témával is foglalkozott.

— *Szeretünk-e egyáltalán sportolni?*

— Egy reprezentatív felmérés szerint a tömegsport rendezvényein a budapestieknek mindössze 14 százaléka vesz részt. Az esetenként bekapcsolódók aránya 12 százalék. Tehát a fővárosban is fölül van a millión azoknak

MALONYAI PÉTER

KAMPÁNYOK ÉS TÉNYEK

Csigó László felvételei és reprodukciói

a száma, akik semmit se sportolnak. Hatalmas szám ez még akkor is, ha sokan a hivatalos programoktól függetlenül úsznak, futnak, futballoznak.

— *Örökké hallani a különféle spartakiádokról, sportnapokról.*

— A reprezentatív megmozdulások többe kerülnek, mint amennyi a hasznuk. Egy időben, a két olimpia közötti évben, rendszeresen voltak országos sportnapok. Tartottak országszerte vagy kilencszáz sportünnepélyt, s ezeken körülbelül négyszázezren vettek részt. A különféle munkahelyi és falusi spartakiádok is többnyire csak demonstrálják, de nem szervezik a tömegek sportját. A statisztikai kimutatásokban valósággal elgyönyörködtető az adat, hogy száznyolcvanezren vettek részt rajtuk. Ennyien sportolnának nálunk? Nagyszerű! Csak hát erről szó sincs. A többség egy-

ILLÉS Árpád

MEZEI OTTÓ

Rendhagyó modernség

ILLÉS ÁRPÁD MŰVÉSZETÉRŐL

Az újabb magyar művészet homogenizálható törekvéseinek, csoportjainak, iskoláinak Prokrusztész-ágyába Illés Árpád festészete sehogyan sem gyömöszölhető bele. Munkássága érett éveiben (az 50-es évek végétől számíthatóan) nem esküdött fel a tiszta absztrakció hívének, de nem folyamodott a *tételes* szürrealizmus módszereihez, ikonográfiai sémáihoz sem. Nevezték őt — vajmi keveset sejtetően — „absztrakt szürrealistának", festészetét meg „lírai szürrealizmusnak". A kategóriák — mint ahogyan az lenni szokott — elfedték művészete valódi lényegét, azt a sajátos szerepet és helyet, amelyet sokak számára ma is emlékezetes alakja és a jelenleginél nagyobb megbecsülésre érdemes művészete jelent, minden bizonnyal nemcsak a mai, hanem a közelmúlt értékeit elfogulatlan szemlélettel közelítő majdani nemzedéknek, nemzedékeknek is.

Lehetett valami sorsszerű abban, hogy alakja és festészete szorosan egybefonódott a korabeli magyar szellemi élet mozgásával, annak egy sajátos, külön útjával, amely az ő esetében személyisége legbenső rétegét, a teremtő erő mindenkori forrását érintette. Sihederfővel Gulácsy sejtelmes, fülledt világáért lelkesedett (akinek szellemujja jó ideig nyomot is hagyott festményein), a főiskolán a nemzet múltját s a korabeli jelent mélységesen romantizáló Rudnayt választotta mesterének, akiből — mint maga mondta — „a vulkán tüzével áradt a művészet szeretete". Elsőéves volt, amikor a nála öt évvel fiatalabb Weöres Sándorral összebarátkozott, a találkozás kettejük között mély és tartós emberi, szellemi kapcsolatot eredményezett. A 30-as évek végén a Trencsényi-Waldapfel Imre és Hajnal Anna szervezte Tóth Árpád Társaság — amelynek lapja, az Argonauták a Nyugat harmadik nemzedékének java tagjait fogta össze egy időre — az ő műtermében tartotta első összejöveteleit. A „nagy nemzedék" költészete szívéhez nőtt, Kosztolányié és Füst Miláné különösképpen: a *Hajnali részegség*et meg is festette („ahogy az a vers énekelt bennem"), Füsthöz jó ideig ugyancsak baráti szálak fűzték.

De nem csak a festő vonzódott szívvel-lélekkel költő társai munkáihoz, azok is — vele egyidősek és (jóval) fiatalabbak — hasonlóképpen viszonozták őszinte közeledését. Illés festészete ugyanis ízig-vérig modern volt, méghozzá *sajátosan modern*. 1963-as kiállításáról Jánosy István azt írta, hogy „nem is annyira a hazai vagy nyugati piktúra volt a legmélyebb hatással rá, hanem a keleti: a kínai, japán és az indiai" (ezt korabeli képei valóban tanúsítják is); ha pedig gondolkozásának „irodalmi megfelelőjét keressük, lehetetlen nem Weöres Sándorra gondolnunk, akinek költészetén ugyanilyen mértékben érezhető a keleti inspiráció". 1964-ben (idehaza is) megjelent a *Tűzkút*, fedőlapján Illés festményével; a kötet nyitóverse, az *Ablak négyszögében* „imaginista módon sugallja az »ősegészbe« oldódás szerelmi pillanatát, a »belső megoldást«, mely egyszersmind a »külső megoldástól« sem választható el" (Kenyeres Zoltán). 1964-ben festette Illés a *Vigasz*t, amelynek fő motívuma (kitárt ablak), „belső" és „külső megoldása" — ha a kép különben független is bármiféle weöresi inspirációtól — fogalmat ad az élményháttér azonosságáról. Kellő belső távolságtartásával rokon hangulatot sugall az 1966-os *Bohóc és holdvilág*, ez a bumfordi groteszkségében jellegzetesen Illés Árpád-i munka.

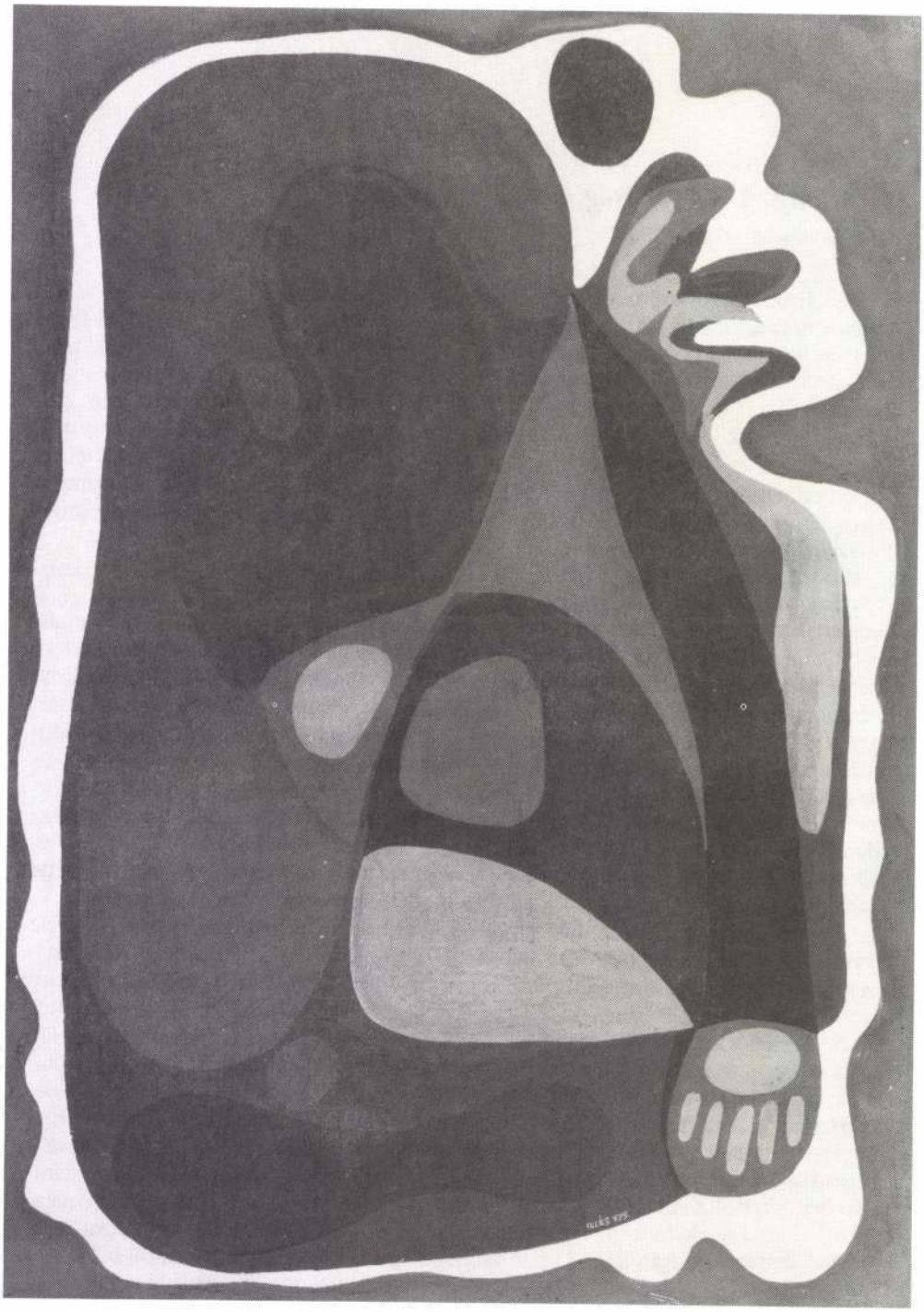

A festő és a költő barátias munkakapcsolata jóval korábbra datálható: 1945-ben a Hamvas Bélának ajánlott (ő is feljárt a műterembe) *A teljesség felé* című prózakötet borítólapját, tipográfiáját és könyvdíszeit Illés tervezte, sőt a költő a kötetben (*Beszélgetésfoszlányok a szépről*) aposztrofálja is festő barátját. A 70-es évek közepén Weöres hét Illés-festményről egy-egy rövid lélegzetű verset írt, amelyek a költő bölcseletére legalább annyira jellemzőek, mint a festőére. Az egyik így hangzik: ,,Fosszíliák. / Meghaltak, attól élnek. / Fiatalok, mert tenger éve vének. / Szárazföldiek, mert tengeri lények. / Csukottan néznek" (*Kövületek*). Idézzünk egy másikat: ,,Éneklő festék vöröset dalol / és kék kíséret tüzesíti át. / Nem ismerünk itt nappalt s éjszakát, / s ez a teremtmény nincsen valahol" (*Kompozíció vörös színekkel*). *Az Ismeretlenből érkezett vendég ünneplő ruhában,* Illés archaikus szépségű darabjának versparafrázisa ezzel a két sorral zárul: ,,Ha tetszik, ereszd be / ámbár a semmiben örömest lakik." A sorokban megbúvó taoista szemlélet csupán Weöres képolvasata szerint helytálló? Vagy Illés festészete *valóban* kapcsolatba hoható ezzel a távol-keleti — más kortársait is megérintő — ,,szemlélettel", ,,látásmóddal", ,,filozófiával"?

A teljesség felé egy-egy szentenciája (,,Szállj le önmagad mélyébe, mint egy kútba, [...] s változó egyéniséged alatt megtalálod a változatlan létezést" — Illésnek van is kút fölé hajló figurát sejtető festménye!), a weöresi ,,kozmikus harmónia esztétikája" (,,a tudomány és művészet hazája nem a lét, az »esse«, hanem a lehetőség, a »posse«, s ha a létben megnyilvánul, attól a lét lesz gazdagabb" — Illés festészete *ennek is* a tanúbizonysága!) és Illés Árpád lakonikus megjegyzései, ars poeticája között eléggé nyilvánvaló az összefüggés. Egy részlet az utóbbiból: ,,Az élet és a jelenségek kozmikus kapcsolatait kutatom. Az élet sokrétű és változatos, az én munkáim is sokrétűek és változatosak. Mondanivalóim képenként változnak, mert én a dolgok gyökerét, a lét lényegét keresem. Az okot keresem, a lelki indítékot."

Hogyan nyilatkozik minderről a taoizmus értelmezője napjainkban? Íme: ,,A megvilágosult, intuíció révén, felismeri a változatlant az örök változásban, s eggyé lesz mindkettővel. A sokféleséget és a különbözőséget lényegi egységükben látja. Eget, földet és minden dolgot Egyként érzékel. Azonosul mindennel, ami időbeli és térbeli, ezáltal a közös lényeget birtokolja. S a személyiségfölöttinek (*Selbst*) és ennek hiányának (*Nicht-Selbst*) eggyé olvadása és eggyé válása minden lehetséges és minden lehetőség forrása; az abszolút valóság területére áramlik" (Chang Chun-yuan, 1963). Ehhez hadd közöljük — kommentár nélkül — Illés Árpád 1973-ban idegenben megjelent, *Sorsom* című prózaversét: ,,A csigák a hallójáratomban csendesen élnek. / Semmi baj velük. / A fácánok a tüdőmben nem okoznak gondot. / Néha csapkodnak a szárnyukkal, ennyi az egész. / [...] Most, hogy kocsonyásodom, áttetsző vagyok. / A levegő átáramlik rajtam. / Kisebb rovarok máris keresztülrepülnek testemen. / Majd akár egy oroszlán is keresztülsétálhat. / Mert látható és tapintható nem leszek."

Hatások nem a sors szeszélyéből érik a művészt. Ha meggondoljuk, honnan is meríthetett Illés — rátalálásszerűen — motívumot és témát, elcsodálkozhatunk e sokféleségen; felsorolásszerűen: Távol-Kelet, a természeti népek és az őskultúrák művészete, népművészet, késő középkor (linómetszeteinek groteszk figurái), a XX. század expresszionistái és szürrealistái. Annyi kortársához hasonlóan megjárta — a maga módján — a formai analízis stációit; ami végül is igazán az övé, nem a kristályszerű lezártság, a megmásíthatatlan végérvényesség, hanem a folytonosan újjászületőd élet mozgalmassága. Érett munkáinak ismételten felbukkanó képjelei, emblémái, tárgyi motívumai, hieratikus figurái, szakrális történéseket sugalló témái, sorozatai az élet, a lét mélyáramába kapcsolódó művész leplezetlen vallomásai, aki a művészstátust is — képei rá a tanúk — különleges, mágikus, profetikus hatalommal ruházta föl. ,,Művészetben nincsenek csodák" — írta egyik képéről Weöres, a lét gazdagabbá tételét Illés csakis ettől a szívet és elmét próbára tevő kapcsolódástól remélhette, az évek múlásával egyre inkább.

Képeit behálózó, játékosnak tűnő motívumai (amelyek pandanja a biológiában, a modern művészetben és zenében egyként fellelhető), ironikus küllemű figurái (az *Arcok*at ,,alakválto-

zó ősformáknak", az *Anya és leányát* „a biedermeier bájolgás groteszk travesztiájának" nevezte festő barátja) mindazonáltal nem feledtethetik, hogy alkotójuk — a szellem befagyasztási kísérletei közepette — a modern művészet eszközeivel a mesterkéletlen szellemi létforma forrásvidékét járta körbe. A teknőst nem ok nélkül nevezte egy alkalommal „totemállatnak", merthogy „lassan, szívósan előretörő, páncélba zárt akaratot jelképez". Csakhogy a linóba metszett képen a „páncélba zárt akarat" — maga az emberszem!

Ezek után biztonságosabban visszatérhetünk a szürrealizmus korábban ingoványosnak tűnt talajára. Nálunk ugyanis ennek jobbára „szűkített" értelmezése ismeretes és elfogadott, holott a mozgalom elméleti, világszemléleti kiteljesedését az irodalom (M. Carrouges, 1950) Breton írásai alapján az „általánosított" értelmű szürrealizmusban jelöli meg. A „legfelső pont" meghódításáért küzdő művész végső célja eszerint átengedni magát a „kozmikus tudattalan" embert és kozmoszt egybekapcsoló működésének, „minden dolog összefüggésének, s annak az érzésnek, hogy az ember érzékenysége és értelme folytán inkább harmonikus, mintsem elidegenedett kapcsolatban áll a világmindenséggel". Illés alkotásmódja hamisítatlanul szürrealista: „Csak akkor tudok festeni — nyilatkozta —, ha teljesen elengedem magam, mert festészetem jórészt nem tudatos. (Ez különben a taoista festőkről is ismeretes.) Többnyire csak annyit tudok, milyen lesz a készülő kép színvilága, és ez izgat, ösztönöz, hogy elkezdjek festeni: akkor érzem azt a kisugárzást, amit mondanivalónak is nevezhetek már."

Ezt a keleti dallamosságra emlékeztető, modern zenei ritmusú „rendben összeállást" festményei egyre tisztábban és teltebben sugározzák, a színek, formák ellentetten dinamikus összjátéka az utolsó egy-két évben komorodik el. A kozmikus harmónia igényét azonban mindvégig nem adja fel. Beléivódott, jellegzetes színhasználatában festő barátja, Bencze László ezt az igényt ismerte fel: „Színei tiltakozó, egymást erősítő, sőt egymást szikráztató komplementerek (komplementersorok!): sárgán lobogók, vércsepp-pirosak, lángvörösek, violetten bíborlók s kéken, éles zölddel visszaütők; máskor meg egymást rokonító-társító barnák, okkerek, sziénák, umbrák. A bársonyosan izzó feketék, feketékbe házasuló komor lilák, megbántott kékek, néma szürkék, harsány türkizek, olvadó kárminok a tudattalan mélyéről adnak hírt."

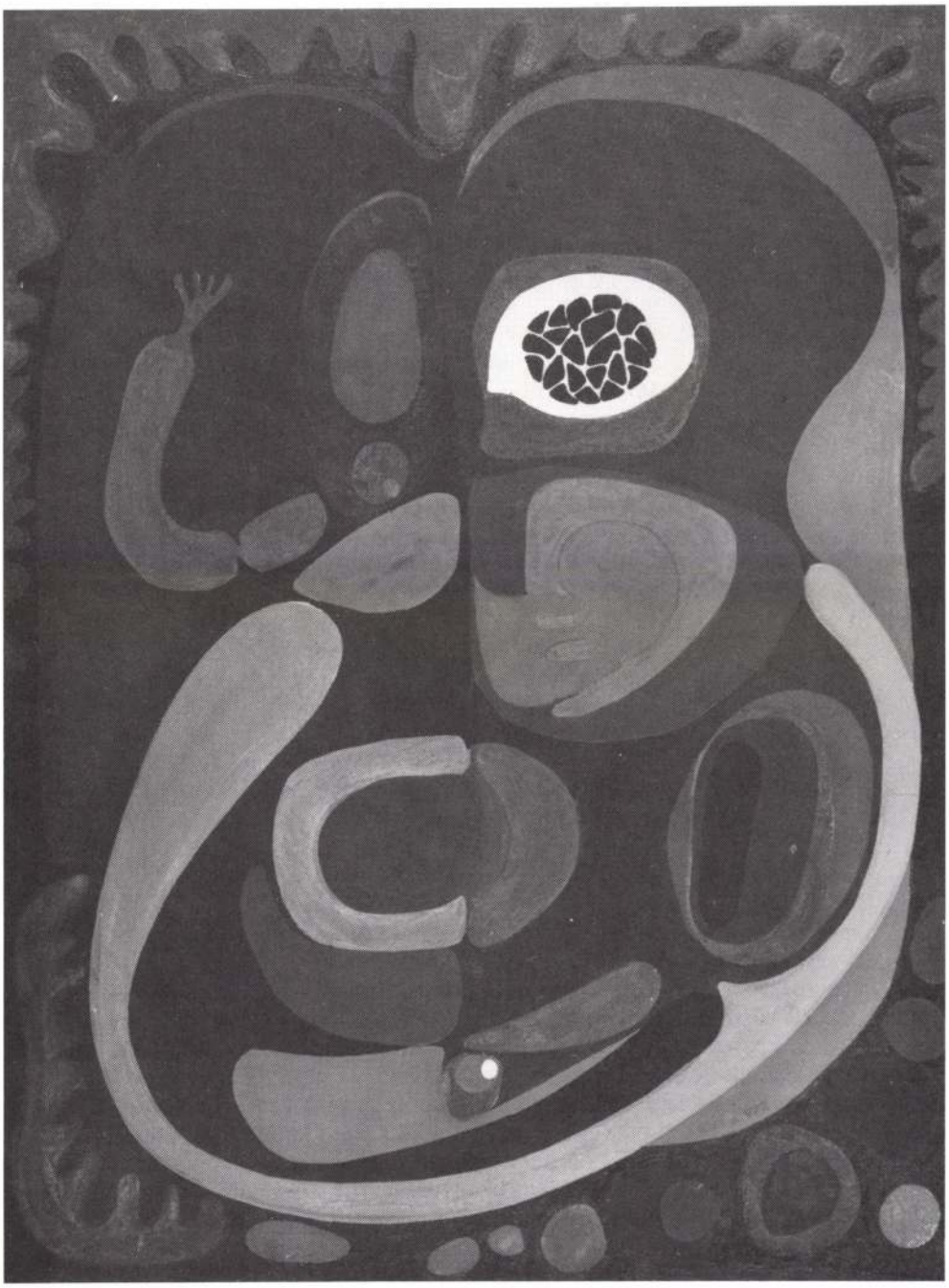

LUKÁCSY SÁNDOR

Petőfi két verséről

VÁLTOZÁS

A vers, 1845 októberében, a költő életének, viselkedésének, jellemalakulásának fordulatáról szól.

Nem úgy van, amint volt. A földön
Minden mindegyre változik.
Múltam s jelenkorom két testvér,
S egymást tán meg sem ismerik.

Egykor barátkozó természetű volt; ma rideg és bezárt szívű. Egykor plátói szerelemmel tisztelte meg a lányokat; ma tudja, hogy ledérségük csapodárságot érdemel. Hazaszeretete egykor melengető nap volt; ma hideg holdsugár. A világ bántásai elől egykor a sírba kívánkozott; ma dacolni van kedve. És következik a két utolsó strófában az összegezés:

Agyag voltam, híg, engedékeny,
Egy ujjal is átszúrható;
Márvány vagyok... ki rám lő: rólam
Rá visszapattan a golyó.

Fehér bor, szőke lány, fényes nap
Hatottak egykor lelkemig;
Vörös bor, barna lány, sötét ég,
Kedvem most bennetek telik!

A márványról visszapattanó golyó szokatlan kép; megértése és eredetének tisztázása végett egy régi prédikációt kell föllapoznunk.

Pünkösd után tizenhatodik vasárnapra írt prédikációjában Szabó István, a XVIII. század kiváló jezsuita hitszónoka arról beszél, hogy az ártó szándékot Isten gyakran visszahárítja a bűnös fejére. A kegyetlen Eugenius, amikor a kegyes Theodosius császárral hadakozott, nyilakkal lövöldöztette ellenfelét, de a sebes szél visszafordította a nyilakat Eugeniusra és katonáira; „így cselekszik Isten azokkal, kik az igazak ellen gonosz szándékokkal, igyekezetekkel, fortélyos mesterségekkel, titkon vagy nyílván gyalázás, rágalmazás és böcstelenítés által hadakoznak". Isten visszatorló bosszújára van hazai példa is. „Ha a kőszikla vagy acél ellen lövetik a nyíl vagy golyóbis, visszaszökik, és gyakorta azt sérti meg, aki lőtte, amint néhai nemes nemzetünknek és magyar hazánknak egyik örök emlékezetre méltó vitéz bajnoka, Kinizsi Pál márványkőből álló képe [= szobra] felől hallottam, hogy megértvén egy pogány, ki képe légyen,

Március elseje van. Fél kettő. Olvad a hó és
zajlik a jég a Dunán. És zajlik az élet is egyre —
halkan kattan a kályha. A gázt vették el e percben.
Tartozik és követel. Milyen ostoba könyvvitel ez — nem?
Néha pofára esünk. Mert úgy alakulnak a dolgok.

BÖNDÖR PÁL

Memphis, Tennessee

Mindig görcsben. Sose könnyed.
Húzzad közelebb a széked.
Felejteni lenne könnyebb.
Temerint és Újvidéket.
Az isztriai nyarakat.
Írt a Jóska. Azt kérdezi,
hogy ki ment el és ki maradt.
Új címe: Memphis, Tennessee.

Élettér? A növénytetű
eszi. A bolha át-átugrál.
Kelta homály. Görög derű.
Az aranygyapjú. Vagy a szent grál?
Temerin. Memphis Tennessee.
Az aranytál az aranytál —
de egy tölgyfa is megteszi

és pár keserű anapesztus Aranynál.

Ostobaság

Senki se tartozik itt? Mindenki csupán követel ma?
Egyre reménytelenebbnek tűnik már valahányunk
helyzete. Hónapok óta csak állunk hipnotizáltan
— mint bogarak ha kigyúl a sötét pincében a lámpa —
és várunk. Mire? Ezt tisztáznunk kellene végre.

A j egy angyal szárnya volt,
az ö két csillag s telihold,
csupa derengő, holt betű,
mégis viola, hangafű...

Kopogtam rajtad verseket,
rigmust, kanásztánc-ütemet,
magányos szóval, magyarul
ódát, Szent László-éneket:

Balassi nyelvén szóltam én,
mezőségi népdalokén,
Zrínyién, Csokonaién,
nagyszalontai Aranyén.

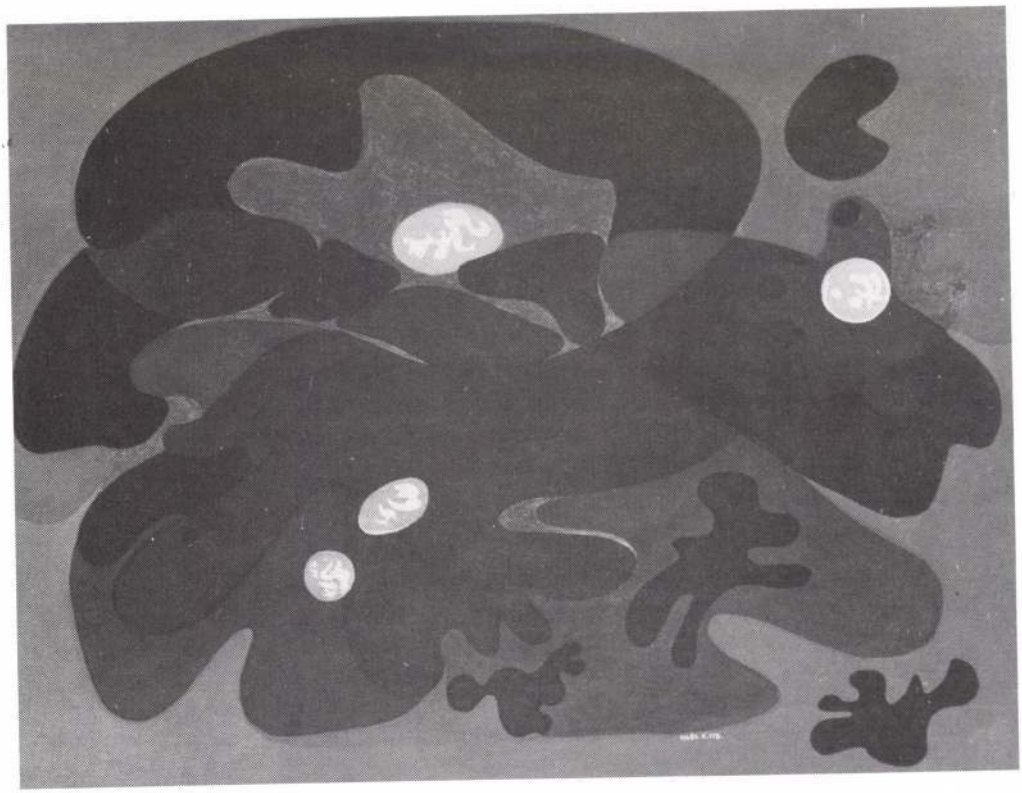

ILLYÉS GYULA

Naplójegyzetek, 1982

IV. 1.

Veres Pétert bemutatták — a Kreml dísztermében — Sztálinnak. — Magyar — mondta a tolmács.

Sztálin, a kézfogás közben:

— Mi 1849-ben levertük a magyarok szabadságharcát. De aztán a Romanov uralkodóház minden tagját agyonlőttük.

Veres Péter engem — s nem Sztálint — méltatott az udvarias válaszra:

— Attól a mi szabadságunk hősei nem támadtak életre.

A szabadságunk sem.

IV. 2.

A jó költők karnyújtásra, hangtávolságra (sőt suttogásközelségre) vannak tőlünk, a bolygó bármely földrészén, a történelem bármily korszakában éltek vagy élnek. A rejtelmes időgépnek két szárnya van. Hogy versük hangja érzékletesen élő legyen; mondandójuk pedig élően emberi.

Pontosan ennyi képességgel, azaz adottsággal teremtették meg: állították talpra, s indították járni legendáink Mindenhatói az első kész embert.

IV. 3.

Időzített merénylő

Büszke vagyok bombagyúró — bombavetésre erkölcsileg (is) kész ifjúságomra. Ez az alap, hogy most, egy lépésre a nyolcvanadik születésnapomtól, higgadt körültekintéssel előrelépést olyan kapudöntő bombák elhelyezésére keressek, melyek időzítése ötven év, ha ugyan nem száz.

IV. 5.

Amilyen mértékben definiálhatók, úgy sápadnak hatásukban a művészet vívmányai; a költőiek kiválólag. Az impresszionizmust megbélyegzőül ragasztották a festőkre: a tárgyakról (a világról) a benyomásukat rajzolták és ecsetelték, s nem magát a valóságot. A költészet területére átgyökerezve ebből hajtott ki az apollinaire-i körbepillantó vers, a szimultán vers, a „mondd ki, ami a lelkeden átmegy"-vers. Ritkán írtak könnyebben a költők; és ritkán hatástalanabbul. A versek aranyfedezete úgy romlott, mint a papírpénz. Minél nagyobb a címlet, annál kisebb az érték. Mígnem hordhatja a szél is. Első látásra ki becsül ma verset? Tolatnak félre

mi is a jövő, így félkábulatban. Vagyis a félkábulat objektivitásában — távlatában. (Mintha nem is én lennék a megfigyelendő.)

És — csupa remek, ami itt sorakozik vers! no, még egy fél pohár ebből a Ballantines és meggylikőr — tiszta vegyi készítmény — keverékéből. Végre: jó összetételű együttes, amit szívemből és tetszelgethetnékemből papírra tettem! A kortyolás fokozódása szerint kapom a vigaszt, hogy nem éltem (gyötrődtem) hiába. De ezt a *Különös testamentum*ot valamikor vállalják mások (olvasók) is.

(Folytatjuk)

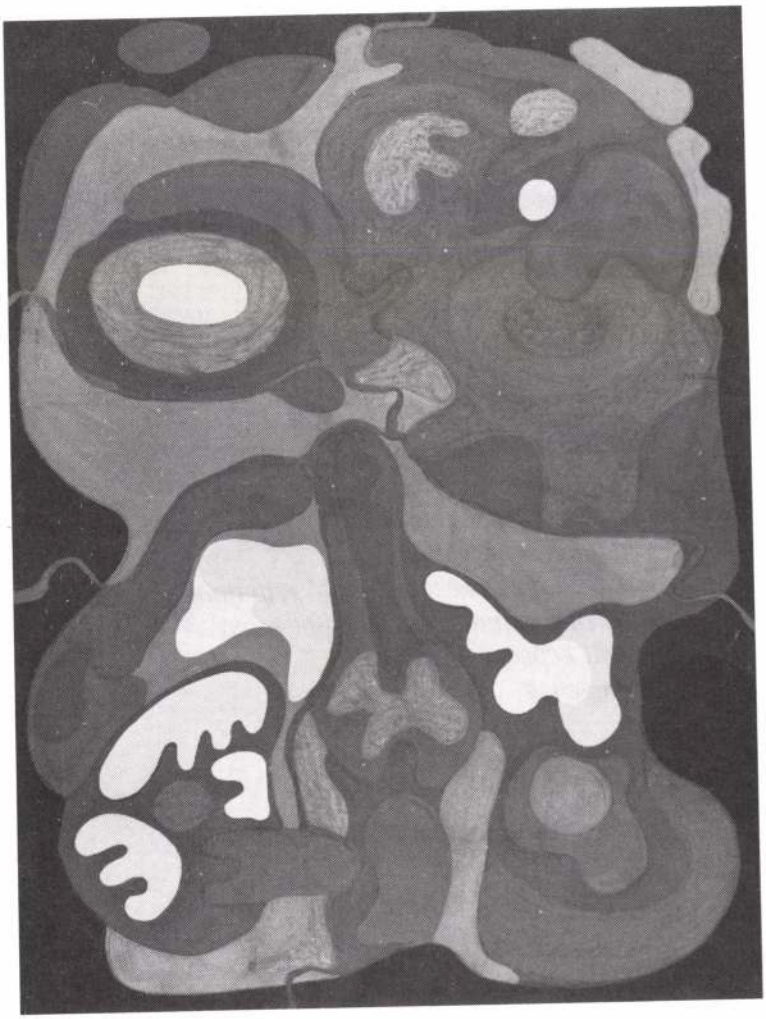

hullák vagy holtak?

hevertek a földön
valaki féligszívta őket
hevertek az ágyban a szőnyeg alatt
a kandallóból lógott ki a lábuk
vázákban csukott szemmel kankalinok között
széken múmiátlan egyszerűség
a levegő transzcendens piramisai
testeken át tetsző testek
dértünemények a közeledő tél
fordultában jégkönnyek
szemek befagyott ablakaiban
lakatlan házakban megtört fény

*

minden tetem dögsötét
fekete lyuk
vakká zuhant eszmélet szörnyetege
míg a holtak homloka égtó
szivárványszürkében sápadó esthajnal
minden a minden tetszenek át mind
megélt képeink közt
derengenek

*

szótornácon zimankót fütyörészik a lét
megfagyott szavak
felrepedt hasból belek márványa dől

amikor valaki alszik a magasban
amikor máshol az alszik
más holt akar
amikor másra gondol az élő
a gondolat gondolásában él ő
ott ahol én nem lehet
amikor megélem miféle él ő
miféle élek hasogatása
sápaszt míg vérzi a mit

*

halott magamra
emlékezem
halott hajadban
emlék-kezem
emlék kezemmel
érzem hajadat
emlékezemmel
halott magamat

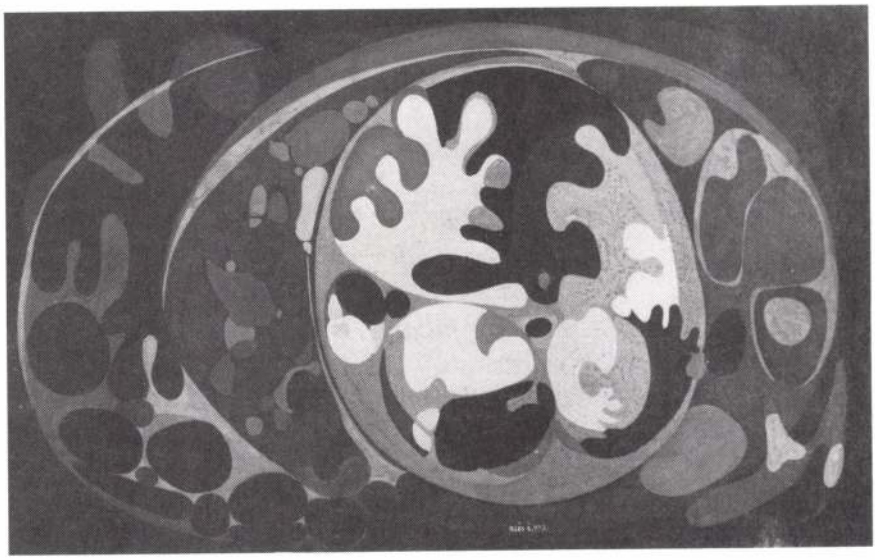

SZAKÁCS ESZTER

Tested delfin-siklása

Dombról le a
tóhoz igyekszem
csökött
fácskákat kerülve.

Marsbéli föld.
Vérnarancs.
Csillog a kérgek
szkafander-ezüstje.

Az utolsó fa
elfordítja
a víztől zöld
szemekkel teli fejét.

Hullámok hanyagul
bimbálják púpjaik,
mint futás
közben a tevék.

Emberbőrként
hűvösen
kezem alá
símul az iszap.

Eszembe juttatja
tested
delfin-siklásán
az ujjaimat.

egészen elfoglalta, megigézte, megrészegétette szívedet a dicsőség kívánása. De, o szerencsétlen, jer csak ide közelebb, tekénts a koporsóba..." Hasonló megszólítást találunk, jelző nélkül, Nyéki Vörös Mátyás versében: „Mit gondolsz, oh ember, midőn kevélykedel?" — s ez a verssor szinte pontosan kiadja Petőfi refrénjének *szerkezetét*. A XIX. század költője forrásismeret és imitációs szándék nélkül is a régiség öntőformáiból bontotta ki a maga gondolatát.

A költői alakítás azonban új és egyéni. Az eget szántó orr (az első strófában) a gúnynak Petőfire jellemző triviális kifejezése. A rohanó idő megszemélyesítése („Egy kezében bölcsőd pólyája van, / S másikban koporsódban szemfödel") Petőfi sajátja, régi irodalmunkban ismeretlen. „Hódítani csak *gyávákat* lehet, / S az uralkodás ilyenek felett / Dicsőség?" — az elítélő véleménynek ezt az indokolását csak Petőfi írhatta le. Maga a dicsőség régi és gyakori témája a kegyes irodalomnak; Szenci Molnár Albert egész fejezetet szentelt neki, számtalan történeti példával, Alexovics Vazul pedig az *ubi sunt* formulával bizonyította hiábavalóságát: „hova lett most az ő dicsősége [a kevély emberé]? mivé lett már az ő méltósága? mit használ most néki az ő nagy híre, neve? [...] nemde ő csak a koporsóig vihette maga dicsősségét?" Petőfi profán verse komorabb, mint ez a szokványos lamentálás; a dicsőség elmúlásának olyan nemzeti és kozmikus távlatait nyitja meg, melyekre hivatkozni régi egyházi szerzőinknek eszükbe sem juthatott.

Dicsőséged, neved maradjon! hol?
A nép is elvesz, melyhez tartozol.
Az ország, melyben most él nemzeted,
Tenger volt egykor, s ujra az lehet,
S e föld is semmiségbe oszlik el.
Kevély ember, miben kevélykedel?

Petőfi költészetének eredetiségét nem kell félteni filológiai nyomozásoktól.

ségnek rövid az ideje. A hosszú betegség nehézséget szerez az orvosnak. A rövid betegséget elmetszi az orvos; úgy a király is ma vagyon, és hólnap meghal. Mert midőn meghal az ember, kígyókat és oktalan állatokat és férgeket vészen örökségül. Az ember kevélységének kezdeti az Istentől való elszakadás; mert attól, aki őtet teremtette, eltávozott az ő szíve; mert minden bűnnek kezdeti a kevélység; akiben az léend, megtelik átkokkal, és elveszti őtet végtére. Az okáért meggyalázta az Úr a gonoszok gyüleközetit, és végig elrontotta őket. A kevély fejedelmek székeit elrontotta az Isten, és a szelídeket ültette azok helyett. A kevély nemzetségek gyökereit kiszáraztotta az Isten, és elplántálta az alázatosokat azon nemzetségekből... A kevélynek emlékezetét elvesztette az Isten, és meghatta az alázatos elméjűek emlekezetét. Nem az embereknek teremtetett a kevélység..." (Sir 10. 7—22.)

A kevélységet Petőfi nem mint bűnt ítéli el, s nem állítja vele szemben követendő erényként az alázatosságot; az ő verse a *Vanitatum vanitas* szellemében szól: „Nincs *nevetségesebb* az embernél, / Oly kevélységben, olyan gőgben él..." Kölcsey írta Szemere Pálnak 1833. március 20-i önéletrajzi levelében, költeménye magyarázatául: „láttad a Vanitatum elejét; mi a sokat vesztett kebelből azután származhatott, minekutána veszteségit az emberi élet *nevetséges* parányiságához és mulandóságához mérve, nyúgalmas megvetéssel tekinthette."

A szemléleti különbség ellenére vannak érintkezések a *Biblia* és Petőfi verse között. A kevélység a halállal szembesítve válik oktalanná. A *Bibliá*ban: „ma vagyon és hólnap meghal", „midőn meghal az ember"; Petőfinél: „Egy szempillantásnál mi rövidebb? / Ember barátom, a te életed." Ugyanez a gondolat a társadalomra vetítve: „Minden fejedelemségnek rövid az ideje." (*Biblia*); „A nép is elvesz, melyhez tartozol." (Petőfi) E gondolati párhuzamoknál azonban fontosabb az alaki egyezés: „Mit *kevélykedik* a föld és a hamu?" — mondja Jézus Sirák fia: „miben *kevélykedel?*" — mondja a refrén.

„Quid *superbit* pulvis et cinis?" Ezek a bibliai szavak, latinul és magyarul, bejárták régi egyházi irodalmunkat. Megvannak már kódexeinkben. „Mit kevélködöl, por és hamu"; „minémű nyavalyás keresztyén ember, az ki merészködik kevélködni" — írja a *Lobkowitz-kódex* Szent Bonaventura nyomán. Pázmánynál a *Kalauz* első könyvének harmadik részében olvashatjuk: „noha Isten semmiből teremthette vólna a mi testünket, de azt akarta, hogy földből légyen kezdeti, avégre, hogy a föld, mellyet szünetlen tapodunk, megemlékeztessen kicsin állapatunkról, és fel ne fuvalkodjunk javainkban, hanem a mi akaratosságunk dagállyát a föld emlekezetivel megfojtván, gyakran azt mondjuk magunkban: Miben kevélykedhetik a por és hamu?" Csúzy Zsigmond szerint minden javainkat Istentől kapjuk: „bátor tiszt légy és méltóságos személy, úgyan csak föld edény vagy, és az a nemesi titulus vagy külső föstékes minéműség nem tulajdon érdemedből, hanem Isten akaratjából ragadott reád; ne kevélykedjél azért, por és hamu". Másutt Csúzy Zsigmond a halál utáni egyenlőség gondolatát hirdeti: „Egy gyékényen árúl itt mind nemes, nemtelen; egy pajktársoságban vagyon, s semmi különbségek, gazdag, király, koldús, patyolat, fátyol avagy hetes vászon. Kiváják szemedet ott a varas-békák, és az áspis-kígyók szívedet megrágják. *Quid ergo suberbis pulvis et cinis?* Miben kevélykedel, parányi por?"

Petőfinek nem kellett kódexeket és más régi könyveket forgatnia, hogy a „kevélykedel" szót leírja; köznyelvünk tartozéka az. De vannak szinonimái (Szenci Molnár Albert néhányat össze is fűz: „Gyalázatos rút dolog az más jovaival kérkednünk, dicsekednünk, kevélykednünk"), s a szinonimák közül Petőfi a hagyományosat, az egyházi irodalom gyakori és mintegy kötelező szavát választotta. Ez — „olvasmányihlet" nélkül is — kijelöli azt a stilisztikai és hangulati kört, melybe a vers tartozik.

A puszta szóegyezésen kívül van más hasonlóság is. Petőfi refrénjében a kérdést megszólítás vezeti be: „Kevély ember, miben kevélykedel?" Ugyanezzel a megszólítással kezdi fejtegetését a halál utáni egyenlőségről Alexovics Vazul: „Aki a halálról emlékezik, az egy halott koporsójához viszi magát, s így szólítja: *kevély ember!* te hajhászod a világi méltóságokat; [...]

az etruszk sírok a melankolikusokat. A skizoidok a függőhidak rézpárkányain ejtőznek, a depressziósok a régészek vezetőárkai mélyén rejtőző csontok között ligéznek, a kultúrsokkban szenvedők a levélrések fényjátékából jósolják a maguk rejtelmes jövőjét. A múzeumőrök oldaltáskáiban kényszerzubbonyok. És festékszprék, zsírkréták, temperástubusok, olajtégelyek: a bennük rejtőző sokféle zöld a sötétet és löttyedt agyúakat mindenhol megtalálja.

Ha egy eszement szeme elé klorofillal átitatott szűrőpapírt tartasz, a romok elvesztik mágikus kisugárzásukat, és a hatalmad megnő. Azt is képzelheted, hogy te vagy az anyatermészet vagy a kondás. De ha felvigyázó akarsz lenni, a zöld festékkel jelöld csak meg a tiblábolók homlokát, úgy könnyebben összeszámolhatod s egybetarthatod őket. Rendőröknek azonban sose adj át közülük senkit, mert csak szétrontanák a megélhetésedet.

Lidó

A gépkocsi karosszériája. Nappal — ha árnyékban van — hűt, éjjel — ha nincs telehold — melegít. Ideális hely a lapozáshoz.

Üzenet

Marcellus sosem baszik, inkább a faszát rázza. Üzenem: így nem lehet élni. — Vírus

BERTÓK LÁSZLÓ

Mindig csak egy-két emberen

Mindig csak egy-két emberen,
legtöbbször egyen múlt, ahogy,
de mintha ő is, jobb, ha jobb,
csak hagyta volna, hogy tegyem.

Mindig csak addig, hogy nekem,
hogy valami közvetlen ok,
mert viszik, mert attól mozog,
mert az én bűnöm, hogyha nem.

Mindig csak az iszom, eszem,
hogy szeretek és meghalok,
s hogy annyi mindent gondolok,
hogy kell, hogy valaki legyen.

Mindig csak, hogy most és velem,
s hogy vége, mert magam vagyok.

Mindenki hátul kezdi el

A hatvanöt éves Fodor Andrásnak

A tenger nem az. Nézni kell.
Most félek benne. Folytatom.
Bejön a halántékomon.
Hihetetlen, hogy mennyi hely.

Mindenki hátul kezdi el.
Csapkod magában, mert nagyon.

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT

ILLÉS ÁRPÁD

(1908 - 1980)
FESTŐMŰVÉSZ

„SZÍNRELÉPÉS"
CÍMŰ RETROSPEKTÍV TÁRLATÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
2004. FEBRUÁR 18. SZERDA DÉLUTÁN 17 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
NAGY GÁSPÁR
KOSSUTH DÍJAS KÖLTŐ
KÖZREMŰKÖDIK
KOKAS KATALIN ÉS KELEMEN BARNABÁS
HEGEDŰMŰVÉSZEK

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2004. FEBRUÁR 19-TŐL 2004. MÁRCIUS 12-IG
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

Szintetel: Alai Erzsi

Illés Árpád: Színrelépés 1976. Papír, tojástempera, 60x45 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 976.

BUDAPEST 63 10. 2. 08 AL-I/40

Díj Hitelezve 1376 Bp., 62.

Taxe Perque Bp. 62. 1376

MAGYARORSZÁG 065 FORINT

Kulturális Örökségvédelmi Hivatal
ÉRKEZETT
2003 FEBR 12
Budapest
KÖH/

BARDOLY ISTVÁN főrontógrenti
ORSZÁGOS MŰEMLÉKVÉDELMI HIVATAL
BUDAPEST, I.
TÁNCSICS MIHÁLY u. 1.

1014

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Meghívó

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1971 DEC 25

Illés Árpád

1021

Illés Árpád: Sárkány

OS ISTVÁN:

Jóslat

rodott kakasok, kutyák
en-örömű csaholása,
lana, pék-dana, zsupptető
róbája a messze morrogó
elé, alvadt birkakolomphang,
pásztorok, nyekegő dudákkal,
puban állongó poroszlók,
m bortól csukló baktere,
a mezőn, vagy fehér homok,
-szamaras istálló szaga,
cás József, fáradt Mária
t, napkeletnek három
: Gáspár, Menyhért, Boldizsár.

r már megszületett,
öcögve nevetett,
lt, játszott veletek,
ába elé térdeltetek,
ak összecsődült emberek,
ált-dobolt az angyalsereg,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Illés Árpád.

1972 JAN 15

1021

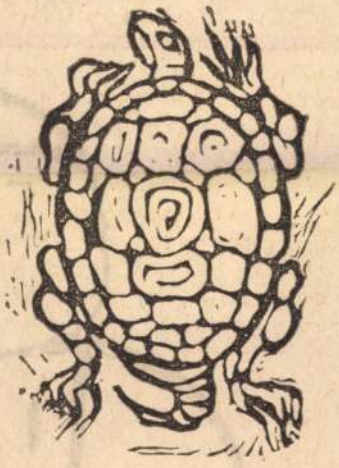

Illés Árpád metszete

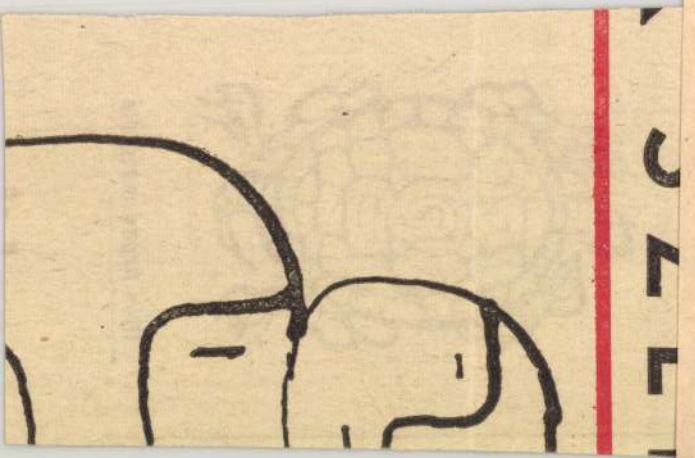

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1968 JUN 22
ÉLET ÉS IRODALOM

Illés Árpád

Illés Árpád: Kulcs

n: Illusztráció

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1967 JUN 10
ÉLET ÉS IRODALOM

Illés Árpád

1021

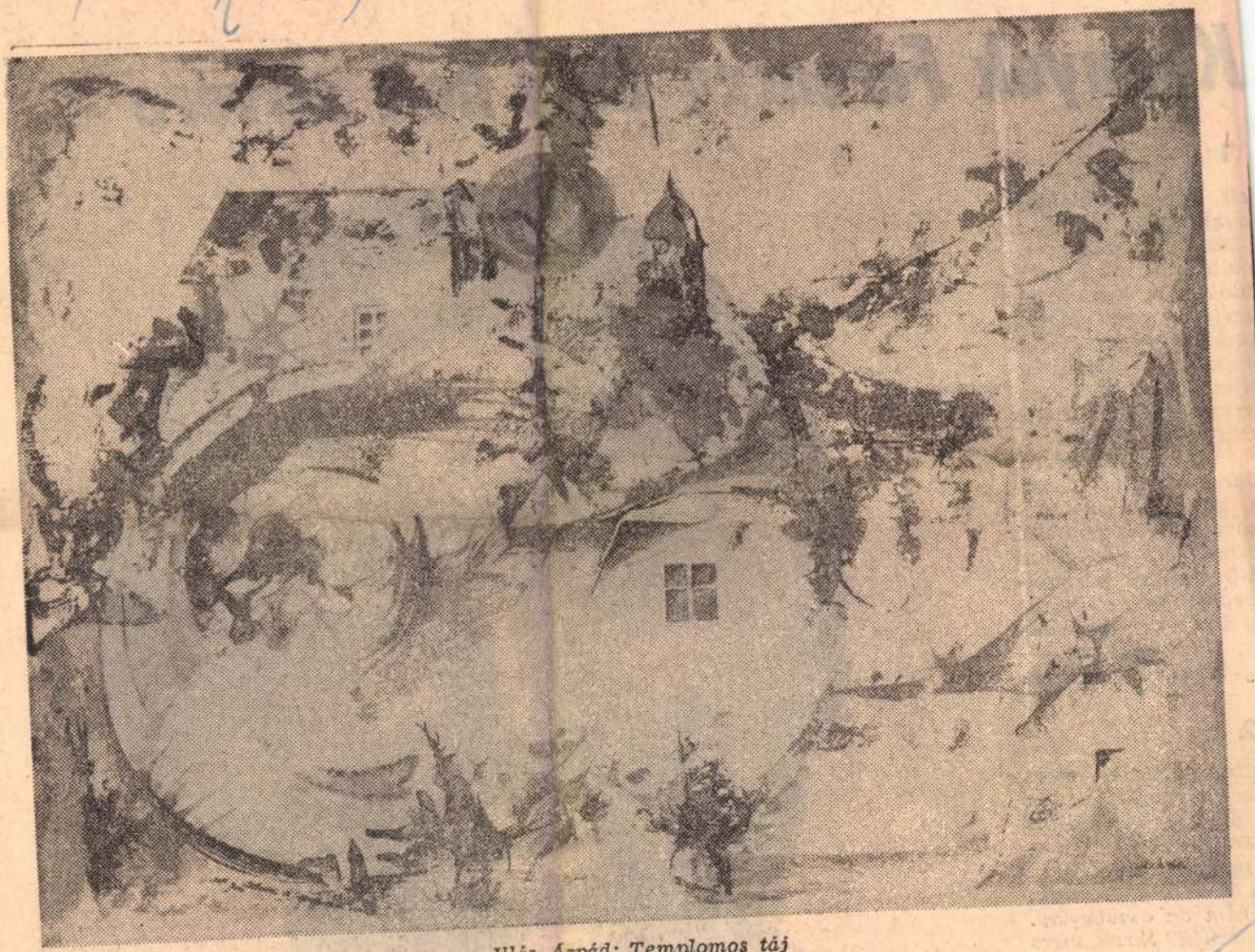

Illés Árpád: Templomos táj

Könnyek Ferenczy Béni holt szívére

1

két napig haldoklott.
a hatalmas lélek, az
szív nem akarta el-
múlásnak. Nem men-
ldoklóhoz. Nem ültem
szélére, nem fogtam
márvány-várakozású,
mpában ernyedő, ha-
Nem akartam elmen-
rtam lenni sóvárogva
szív végső tusája fö-
ű, bálvány-tekintetű.
deres szikláin, az éh-
n, zöld bóbita-koro-
sorú csőrrel, vér-tollú
cangolásra-vágyakozó
ő-burkolású karmok-
szegen tépje és csipe-
ny darabjait, az elmú-
it. Nem akartam el-
ig nagyon szerettem.

2

rettem. Sírok, mert
mert árvább lettem
rt árvább lett megint
mert árvább lett me-
k, mert árva lett ő is.
yta őt az anyag. Sírok,
r, rám az amőba-idő.
tehetnék? Sírok, mert
könnyek. Sírok az el-
lyett, amely száradó
észedő rücskeivel hiá-

Illés Árpád

1021

Illés Árpád: Illusztráció

képesek az embe
nyorított, nevetet
rúan tette hozzá
képtelen vagyok
az idegeimre
kedves ostoba
és megcirógat
akik förtelm
és ilyen szép
kotni. Pedig
cirógatni —
ket, ütni
kül, bár e
szak eller
pokolian

Világo
ez az ol
zelmi me
ösztönök lázadása
szerített „életvitel" ellen.
Lenin ebben is csak a maga vi-
lágnézetileg kidolgozott elveit
követi. Évtizedekkel a Gorkij le-
írta epizód előtt, a fiatal Lenin
a narodnyikok és legális marxis-
ta kritikusaik ellen írt polémikus
cikkeket, s az utóbbiakat elemez-
ve kimutatta, hogy objektivista
módon járnak el, amikor azt bi-
zonygatják, „hogy a tények va-
lamely adott sorrendje szükség-
szerű", és az objektivizmus az-
zal a veszéllyel jár, „hogy a té-
nyek apologétájának álláspont-
jára csúsznak le". Lenin egyetlen
kiutat látott e veszély elkerülé-

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-148, 340-176

gyének
ló meg-
sze, elvi-
yanoktól,
egérnünk,
mivoltun-
. És Lenin-
ő az utóbbi
obb dicsére-
ldott az, ki-
vegyült ítéle-
te, / erő sip e sors
ujja közt, / ngot adni, mi-
lyent billeget." Vér és ítélet: el-
lentétük és egységük is csak
mint az emberi egzisztencia köz-
vetlenül általános alapja szár-
mazik a biológiai szférából.
Konkrétsággá kifejlődvén mind-
kettő az ember társadalmi létét
fejezi ki: a harmóniát vagy a
disszonanciát az ember és a tör-
ténelmi pillanat viszonyában, és-
pedig mind elméletileg, mind
gyakorlatilag. Leninben jól ve-
gyült vér és ítélet, mert a tu-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Árpád

ÉLET ÉS IRODALOM

1967 JUL 15.

1021

Illés Árpád: Balaton

fekvését tárja elénk. történetben sem a szenkötelesség regényesen túllentéte érdekli. Sarpieri ete, aki egy osztrák tiszt gyában árulója lesz honk, majd sértett méltóságmegalázott emberségében re adja szerelmesét, mai vesz célba. Elég, ha Alais *Hirosimájára*, a hős: katonával való viszonyértelmű igazolására gonmáris világos, milyen felfogással száll szembe Nem a nemzeti ellentélutizálása végett, hanem, elnyomó hatalommal valyen kapcsolat erkölcsi légét bebizonyítsa. És ezt nesebb eszközökkel, fölérzékenységgel teszi. Egysz végig egy belső történegy szenvedély elhatalán, mindent megszépítő il- s, tárja föl ennek az érehetetlenségét, lélektorzísát. Ezt az ellentettséget egnagyobb művészek tudjezni: belénk szuggerálni elragadtatását, s azon ennek csalóka voltát. S vonatkozásban a Senso ja Visconti későbbi műir a *Párducot*, akár a Senzolásmódját tovább finomír *éjszakákat.*

miért, hogy ezt a kitűnő múzeumi darabnak érezannak éreztük — bár nem

fikusan mai létélmény kezd megragadható, kifejezhető lenni, s ahová a Visconti-féle lineáris logikával, az egyszerű szemlélői-elbeszélői attitűdből már nem lehet elhatolni, bármily érzékeny, gazdag és eredeti talentum legyen is a megfigyelő. Visconti Sarpieri grófnőjéről megtudjuk, milyennek hiszi szerelmét és milyen az valójában. A kettő ellentétéből származik a film mindinkább fokozódó belső feszültsége, latens drámaisága. Modern film akkor lenne, ha alkotójának személyes érdekeltsége is jelentkeznék a film ábrázolásmódjában. Visconti megmutatja a poklot — ami kívülről látható belőle —, de vonakodik a pokolra menni. Vitrinbe rakta — így mi is a vitrin üvegje mögül nézzük hősnője pokoljárását. S gyanítom, nem a tizennégyéves késés miatt. Mert e késés — a szemlélet fázis-eltolódása — évtizedekben mérhető. Lám, Eisenstein *Rettegett Iván*ja, bár jóval a Senso előtt készült, ma tán még jelenvalóbb, mint volt átmeneti eltemetése idején.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1974 NOV 13

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Illés Árpád

1021

Illés Árpád: Madár

... a katonák mesz
szebbre látnak. Intenek, hogy me
hetek.

Amikor a Bakony nyúlványai
túljutok, a laposabb kemenesalj
tájra, megnyugszom. Az idő is já
vul. Még cseperészik az eső, d
messzebbre látni, mint a hegye
között. Jobbra a mező közepén fe
tűnik Somló, aztán ismerős fa
vak mellett hajtok el: Somlójen
Tüskevár, Karakó. Jánosházán
vasút keresztezi az országutat
Előtte, utána táblák. Balra N
meskeresztúr, jobbra Jánosház
Jánosházán át vezet az én uta
Celldömölkre. Szívesebben kany
rodnék balra, Nemeskeresztúr ir
nyába, hiszen ebben a faluban tö
töttem a gyermekkoromat, s k
sőbb legénykoromban itt kóstolta
bele a paraszti munkába, itt tanu
tam meg, hogyan kell fogni a k
szát, s mire való az igaszeg.
lenne bemenni Keresztúrra. N
meskeresztúrra én mindig hazam
gyek. A falu megújhodott, de a
portánk elhagyatott. Nagyapá
Bertha Mihály meghalt. Az ök
előtt esett össze a mezőn, s az
áthúzták rajta a gurgulát. A fo
ságból hazatért kisebbik fiú, Be
tha Pista vette át a gazdaságot,
aztán elment bányásznak, s ham
rosan meghalt. Most 92 éves nag
anyám őrzi a házat, ügyel a Ko
suth szőlőre és a dáliákra. Szép
ezek a dáliák és szomorúak. Sz
morú az egész udvar. Élettele
Nem kotkodácsolnak a tyúko
nem totyognak fel a tornácra
kacsák. Nem bőgnek a csöbör

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 387-748, 340-726

1975 OKT 11

ÉLET ÉS IRODALOM

Illés Árpád

sán kulóte haza mar ...
dés pillanatában a napjukat bög-
re-csárdákban kezdő, ott virágos

honokból ilyenkor induln
munkába menők a busz

Illés Árpád metszete

ezső kiállításáról

z
se
n
et
á
ir
é
o
tá
in
on
út fe
kocsil
pott és el
ások kísérte
nek, összeráknatatlanul, értelmez
hetetlenül. De főleg fájdalmasa
Pontosabban: fájdalmat ébresz
tően.

Nyár eleje óta tart. Nem tudon
miről van szó. Biztos, hogy vala
mi különbségről. Hogy a mostan
napsütés nem ugyanaz, mint a ha
raszti, tizenöt éves korombeli.
levegővel se tudok úgy egyesüln
mint akkor.

Érted, hogy lehetetlen?

Eszembe jutnak az egykori ve
seim, gyanítom, ezen a ponton va
lamit meg lehetne fejteni a t
tokból. Vagy csak egy negyven
nyolc éves férfi sajnálja, sajnál
tatja magát? Csak annyit akaro
veled megértetni: azzal a nyárra
egy voltam. Most ez hiányzil

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

1977 MÁJ 2 11

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Illés Árpád

helyreigazítanom.

1021

Illés Árpád metszetei

Somogyi Győző: Buszmegálló

Táncolók c. műve világos, ökonomikus formaadásával. Kerényi Jenő : Integető nő c. szobra bonyolult térproblémáival monumentális megoldás ígéretét rejti. Vilt Tibor, Schaár Erzsébet, Kisfaludi Stróbl Zsigmond, B. Farkas Sándor, Reményi József egy-egy műve ragadja meg a figyelmet. A portré önálló műfajként való továbbélése történeti személyiségek mintázásán túl (Megyeri Barna : Ady, Kárpáti Anna : Derkovits), módot ad intimebb, bensőségesebb megoldásokra (Vígh Tamás : Mária, Simon Ferenc : Kislányfej). Monumentális művek kismintái (Kalló Viktor : Köztársaságtéri Emlékmű, Tar István : Tanácsköztársasági Emlékmű, Segesdy György : Szegedi Tanácsköztársasági Emlékmű) — ismert és értékelt művek.

A terjedelem korlátain túl, a grafika a művészi élmény spontán megnyilatkozásaitól — az illusztrációban adott tartalmi kötöttségig a művészi gondolat közlésének számtalan lehetőségét nyújtja. A kiállítás grafikáinak elismerten magas nívója nemcsak a válogatás és gyűjtés szempontjainak, a művészi kvalitás helyes értékelésének eredménye — hanem a műfaj általános szintjét is jelzi. Okait a társadalmi igény közvetlen hatásában éppúgy kereshetjük, mint a művészi élmény felvillanását közvetlenül rögzítő adottságaiban. De a kiállított anyag is meggyőz e leegyszerűsítés korlátairól. Beszélhetünk arról is, hogy e művészi ág virágzása találkozik társadalmunk-adta gazdag lehetőségekkel és arról, hogy néhány kiváló művészünknél e műfajban a kiérlelt formák befejezett művészi gondolattal találkoznak. Példaként Barcsay Jenő : Művészeti anatómia és Ember és drapéria c.

Andrássy Kurta János
Fiatal leány — Jeune fille
Молодая девушка

Évente nyit, mint az évszakok a szentendrei művésztelep kiállítása, — és termése, mint a fajgyümölcsösé, megbízható. Hogy a természetnek és a benne, vele munkálkodó embernek ez a kertészeti hasonlata talál e művésztelepre, nem véletlen. Idősödő és meglett korú mesterek régóta mívelik itt a festészet tudományának agrárbiológiáját: a művészet termőtalajának összetételét, s az eleven hatóerők működését kutatják, következetesen haladva, saját életművükben. Azon művészek közül valók ők, akik tanúi és részesei voltak századunk első évtizedeiben a festészet forradalmának, s az akkori vívmányokat, főképp a konstruktív törekvéseket nem heveny láznak tekintették, hanem a továbbhaladás folyamatos feltételének, alapvetésnek és léptéknek, amihez pályájuk eredményeit folytonosan viszonyítaniok kellett, ha nem akartak múló stílusdivatok kalandjába keveredni. E réven torkollott útjuk ma természetszerűleg a haladás új útjába, s váltak palléraivá az új stílusépítés teendőinek.

Minthogy zömben a művészet-pedagógia területén is tevékenyek, s így kapcsolatuk

Illés Árpád

Illés Árpád: Atomháború — Guerre atomique — Атомная война

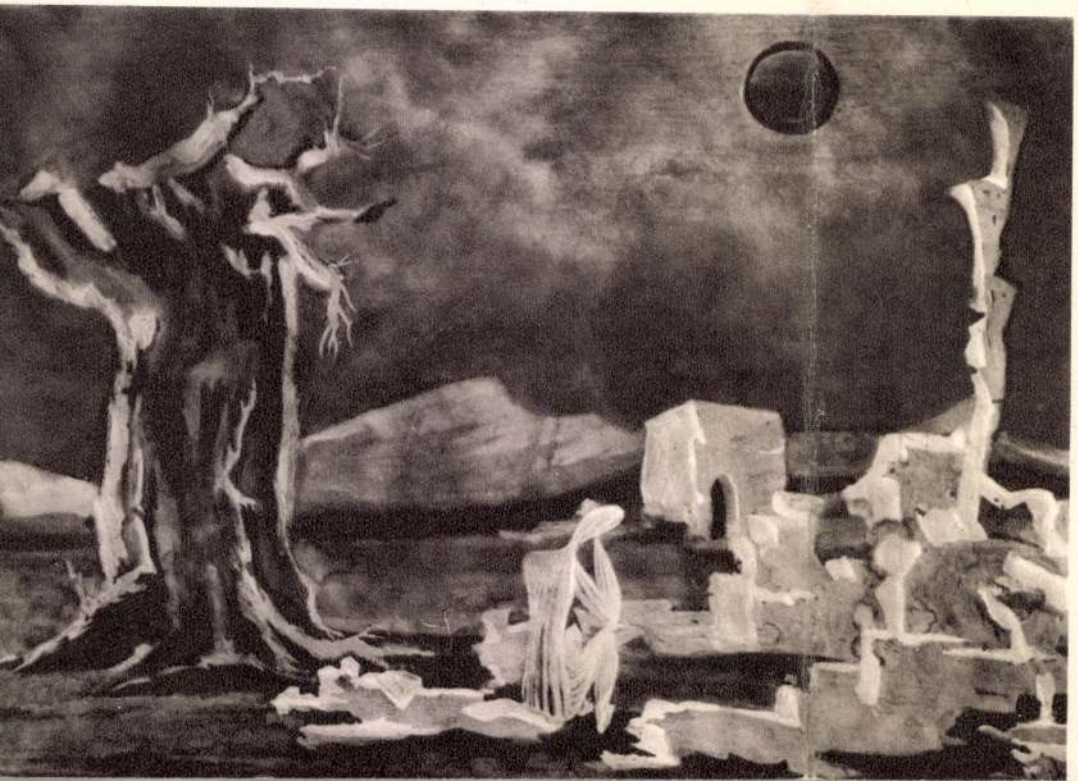

[illegible] problémáival, fogékonyságukat tokozatosan nyitja meg új fogalmak felé, amelyek előkészítik a terepet a képzőművészet számára is. Soha-nem-volt elvi készség, szándék mutatkozik általában az új befogadására. Az új ember, aki a művészetnek — közvetve, vagy közvetlenül — tárgya, egyben közönsége is: rendkívül érzékenyen tapintja a művészetnek azon határát, mely a humánumon belüli, vagy azon kívüliséget jelzi.

Ezért és ezen a ponton fontos az őrködő jelenléte azon örök-ifjú mestereinknek, akiknek életművét e humánum etikai hitele fémjelzi, akik mindig is gondolkodásukban, vérükben hordozták a haladás dinamizmusát, s az útmutatás felelősségét. Ha a tudomány és a technika révén ma a kozmosz olykor csak jelképekkel megközelíthető távlatokba hívja az elvontabb fogalmazásra hajlamos művészek képzeletét, ez a humánum lép működésbe, s jelzi, hogy a Föld vonzereje reájuk is vonatkozik, hogy a centripetális erő a művészet szívében mégiscsak az ember marad s hogy ő a legfőbb vizsgapontja annak az egyensúlypróbának, mely olykor a képzőművészeti ürrepülésre is feljogosít, vagy éppen alkalmatlanná tesz. A művészet mai közönsége pedig ott áll a startnál, ismerni akarja a művészeti szárnyalás korszerű eszközét, tudni akarja, hogy az nem bizonyulhat icarusi szárnynak . . . Ilyen gondosan megépített szerkezethez hasonlatos a szentendrei mesterek életműve is, melyben a nemes megmunkálás, az alkatrészek szolidsága kezeskedik a precíz működésről. Vagyis: az ő művészi módszerük múltja, fejlődésük logikája, eredményeik tiszta

Művészet
1962 Aug

Illés Árpád

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 MÁJ 29
1021

Illés Árpád: Sellő

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRMONDÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1971 JUN 26

1021 Illés Árpád

Illés Árpád: Pegazus

KON

old.)

Dessewffy László:

A JÓ TANULÓ

(5. old.)

VÉLEMÉ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 MÁR 8

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Illés Árpád

gyakorlat egy kalap alá venné a

1071

Illés Árpád metszetei

az is hozzájárul hogy az utóbbi évtizedekben a magyar irodalomnak tudományos, irodalomtörténeti feltérképezése is megindult a Szovjetunióban. Disszertációk, könyvek készültek a magyar irodalom fejlődéséről, a magyar társadalommal való együttmozgásáról.

A magyar irodalomértő osztatlan örömmel látja, hogy a szovjet műfordítók, irodalomtörténészek és könyvkiadók munkája nyomán orosz nyelven is kirajzolódik a magyar irodalom történetének fő vonulata. Láthatóvá válnak a csúcsok, és az ösvények is, melyek a csúcsokhoz vezetnek.

Lothár László

1021 Illés Árpád

Illés Árpád: Teknőc

adás az Akadémiánál az *Életünk és a stressz*, Selye J
rű műve. A Kossut
első magyar kortá
Ki kicsodá?-t.

S végül még egy

lexiko

— amelyik kari
mény. Kaján Tibor
tató karikatúráit
kon-szerűen, címsz
ján *Lexikon* címm
meg a Corvina Kia

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., Üllői út 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Illés Árpád

MAGYAR HIRDETŐ SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

1970 MÁR 7.

1021

Illés Árpád metszete

ILLÉS ÁRPÁD

Életem, emlékeim

Beszélgetés Illés Árpád festőművésszel

– Először 1954-ben találkoztunk, a Nemzeti Múzeum aulájában, ahol éppen a Rákóczi-kiállítás művészeti rendezőjeként tevékenykedett. Életpályáján tehát volt egy korszak, amikor múzeumokban dolgozott. Mit tud erről az időről mondani?

– Ez nagyon fontos periódusa életemnek, sok múzeumban dolgoztam, és nagyon sok kiállítási munkában vettem részt, ez egyike a legfontosabb periódusoknak, pedig akkor festettem a legkevesebbet. Én most ezekre az évekre úgy emlékezem vissza, hogy ez anyaggyűjtő időszak volt. Rengeteg sok, nagyon különféle múzeumi munkában kellett részt vennem mint tervező művésznek, és egy kicsit mindig meg kellett ismerkednem a dolog tudományos részével is, a tárgyi anyaggal is, mondhatnám, hogy tanulnom kellett hozzá, hogy el tudjam látni a feladatot, amit rám bíztak. Azonkívül nagyon érdekes, nagyon művelt, kitűnő embereket ismerhettem meg, akiknek a közelsége egy életre kihat egy művész életében. Természetesen nálam is így van.

– Azt mondta egyszer, hogy a Néprajzi Múzeumban is dolgozott ebben a időben, és művészetére ez rendkívüli hatással volt.

– Igen, a Néprajzi Múzeumban sok munkát bíztak rám, és az összes múzeumi munkáim közül ezek voltak későbbi festő pályámra a legnagyobb hatással. A Néprajzi Múzeum kiállításai során a természeti népek művészetének alkotásait egyenként kellett kezembe vennem, és egészen közelről kellett megismerkednem ezekkel a remekművekkel. Aki ezt nem tapasztalta, nem tudhatja, hogy micsoda hallatlan különbség valamit reprodukcióból, vagy akár eredetiben, de egy üveglapon keresztül megismerni, vagy úgy ismerni meg, hogy az ember kezébe veszi. Mert úgy kell elhelyezni azt a valamit a vitrinbe, hogy a legjobban érvényesüljön. Szóval, valóban meg kell ismerkedni a művekkel. Most a Néprajzi Múzeumban is,

1

Művészet 1981/12

de már a Nemzeti Múzeumban is másolnom is kellett a műveket. A Nemzeti Múzeumban az Altamirai barlang falaiképeiből egy bölényt kellett lemásolnom, nagyon hitelesen, azonkívül afrikai sziklarajzokat, a Néprajzi Múzeumban afrikai régi néger festményeket stb., ősemberműveket, ami óriási nagy dolog, mert egy ilyen múzeumi hitelességű másolatnál az ember annyira megismeri azt a művet, ahogyan sosem ismerné meg, ha csak reprodukcióban vagy egy múzeum kirakatában látja. Az ember egészen elmélyed akkor benne, és vérévé válik.

– Amikor befejezte a főiskolát, akkor csatlakozott valamilyen irányzathoz?

– Már főiskolás időmben, a főiskolai tanulmányaim mellett, odahaza, a Szív utcai stb. albérleti szobáimban, nagyon modern műveket hoztam létre. Futurista voltam, később olyasmit is csináltam, amit most már szürrealizmushoz hasonlónak nevezhetnék. A mulatságos számomra az, hogy nekem fogalmam se volt akkor arról, hogy mit csinálok.

– Az európai avantgarde akkori munkáit ismerte?

– Reprodukcióból igen, mert a főiskolai éveimben nagyon szorgalmas könyvtárlátogató voltam, a Szépművészeti Múzeum könyvtárába jártam, és a Főiskolának is gyönyörű könyvtára volt, és főleg folyóiratai. És ez volt a döntő. Nem is annyira a könyvek, hanem a külföldi művészi folyóiratok. A Szépművészeti Múzeum könyvtárába járt a Cahier d'Art, és annak óriási reprodukciós anyaga volt, onnan szedtük mi akkor magunkba azt a szellemet, ami tulajdonképpen talán kicsit korai is volt akkor.

– A Főiskolán a tanárok adtak ilyen indíttatást a hallgatóknak? Vagy valamilyen más irányzat volt a kedvesebb?

– Tanáron múlott. Vaszary János olyan ember volt, aki nagyon modern szellemben tanított, ő kifejezetten adott indíttatást. Én Rudnay tanítványa voltam, Rudnay viszont haragudott az ilyesmire. Azért is volt talán, hogy én titokban csináltam, otthon. Rudnaynak fogalma se volt arról, hogy én mit csinálok az iskolai órák után. Azt szerette, ha utánozzák a tanítványai, és csak azt a szellemet tűrte meg a tanítványai között, amit ő is képviselt.

– Tanárok és tanítványok között bizalmas volt a viszony?

– Volt tanár és tanítvány, akik között igen. Például Glatz Oszkár jellegzetesen olyan tanár volt, aki mint apjuk, olyan volt a gyerekeknek, és mindenki nagyon bizalmas lehetett vele. Még én is, aki nem voltam a tanítványa. Rudnay zárkózott ember volt. Én nem tudok arról, hogy például valakit egyetlenegyszer is meghívott volna a lakására, megmutatta volna a készülő műveit; sose beszélt róluk. Viszont a korrektúrái rendkívül érdekesek voltak, annyira szellemesek, hogy más osztályokról is átjöttek meghallgatni.

– Emlékszik valami vidám történetre főiskolás korából?

– Egy másik osztályon, nem a mienkén, Vaszarynál történt a következő mulatságos történet: egyik kedves kollégánk, aki ma is jó barátom, olyan furcsa fiú volt, és

2

ő elhatározta egyszer, hogy nem beszél, fejébe vette, és tényleg nem beszélt, nem szólt egy szót se. Így elmúlt több nap is, hogy nem mondott semmit. Amikor jött Vaszary korrigálni, a tanítvány fölállt, Vaszary leült a bakra, hogy a modellt ugyanarról a helyről lássa, ahonnan a tanuló. Elkezdte a korrektúrát és magyarázott. A barátom ott állt mellette, illedelmesen, és hallgatta. Igen ám, de az történt, hogy Vaszary kérdezett valamit. És a mi barátunk egy szót sem felelt. Akkor Vaszary megismételte hangosabban a kérdést, de barátunk akkor sem felelt egyetlen szót se. Akkor Vaszary ránézett, úgy a háta mögé, és nagyon hangosan, már majdnem kiáltva megismételte a kérdést. És a mi barátunk akkor sem válaszolt. Akkor odafordult a tanársegédhez, azt mondja: a Tóth úr nem beszél. Mondja a tanársegéd: Mester kérem, már harmadik hete! Ja, pardon! – mondta Vaszary. Nem haragudott meg és tovább korrigált.

– Miután elvégezte a főiskolát, hogyan tudott festeni, hogyan tudott dolgozni?

– Amikor elvégeztem a főiskolát, akkor egészen hamisan képzeltem az életet. Romantikus voltam, és minden másként történt, mint ahogy elgondoltam. Én azt hittem, hogy akkor én most festő vagyok, és énnekem nincs más dolgom, mint hogy fessek, de aztán pénzt kellett keresnem. Fiatalon meg is nősültem, és kénytelen voltam pénzt keresni. Nem volt egyéb lehetőségem akkor, mint hogy alkalmazott grafikával próbáljak foglalkozni. Mennyivel könnyebb a mai fiatalnak! Elvégzi a főiskolát, és ösztöndíjat kap. Hát nálunk ilyesmiről szó sem volt. Nekünk önmagunknak kellett a munkát fölhajtani, megcsinálni, s ez annyira elvett minden energiát, minden erőt, minden időt, hogy amellett bizony nem volt festés. De még más baj is volt. Az alkalmazott grafika magas rangú művészet. De egészen más szemléletet kíván, mint a képzőművészet. És teljes lehetetlenség egyidőben két művészeti szemléletnek áldozni. Valaki vagy alkalmazott grafikát csinál és nem fest, vagy fest, és nem csinál alkalmazott grafikát. Vagy mind a kettőben rossz lesz. Nem lehet mind a kettőt jól csinálni. Én sajnos évekig küszködtem az alkalmazott grafikával, mert meg kellett élni, és csak időnként tudtam festeni. Minden alkalommal, amikor elkezdtem festeni, mindig mindent elölről kellett kezdeni, mintha életemben először festettem volna. Nagyon sok év telt így el, látszólag terméketlenül. Most már tudom, hogy azért az nem volt terméketlen.

Mikor elkezdtem tanítani, akkor voltam

1 Illés Árpád: Parókia, olaj, vászon, 49,5x63 cm, 1928
2 Illés Árpád: Weöreséknél Csöngén, olaj, 80x100 cm, 1943 (fotók Illés Ádám)

3

3 Illés Árpád: Halottak faggatása, tojástempera, papíron, 61x46 cm, 1968
4 Illés Árpád: Az ismeretlenből érkező vendég ünneplő ruhában, tojástempera, vászon, 60x80 cm, 1976 (fotók Illés Ádám)

életemben legjobban elfoglalva, legjobban kihasználva, de mégis akkor festettem legtöbbet. És az a sok év, ami ezt a periódust megelőzte, amikor imitt-amott tudtam csak festeni, mindig mindent újrakezdve, azalatt fölgyülemlett bennem a rengeteg sok festenivaló, és mint egy vulkán, úgy robbant ki belőlem. Talán ez tette lehetővé, hogy egész napi tanítás után egész éjszakákon át tudtam tíz éven keresztül dolgozni.

– A kritikusok azt írják, hogy körülbelül 1958-tól beszélhetünk Illés kiérlelt alkotói periódusáról. Erről van szó csakugyan?

– Igen, a tanításos évek alatt érlelődött ki az a festészet, amit a kritikusok komolyan vesznek.

– Most menjünk egy kicsit vissza: mikor kezdett, hogyan kezdett festeni?

– Gyerekkoromban kezdtem festeni, nem is tudom megmondani, mikor. Ahogyan elkezdtem beszélni, ugyanúgy elkezdtem festeni is. Nem is emlékszem az időre, mikor én más voltam, mint festő. Kisfiú koromban úgy mondtam, hogy festő *leszek*. Aztán, hogy mikor kezdtem úgy mondani, hogy *vagyok*, azt nem tudom megmondani.

– És arra emlékszik, hogy mit rajzolt? Természet után rajzolt vagy másolt? És milyen témák ragadták meg a kisgyerek fantáziáját?

– Gyermekkoromban legelőször fejből, elképzelésem alapján rajzolgattam, de nagyon korán elkezdtem természet után rajzolni, és az a műterem, ahol legtöbbet tanultam, a győri Cigánylapos volt. Ez Győrnek egy városrésze, az úgynevezett Újvárosnak a szélén, ahol nagyon érdekes, a barokk korból itt maradt viskók vannak, nagyon rozoga házak, amik nem is nevezhetők semmilyen stílusúnak sem, csak rendkívül festőiek. És jórészt cigányok lakják. Oda jártam festeni, minden szabad időmet ott töltöttem, már fiatalember koromban, és később, főiskolás éveimben is, mikor hazajártam a szünetekben, és én ott tanultam legtöbbet. A természettől, amit a Cigánylapos nyújtott nekem.

– Baráti vonzások alakítottak valamit festői elképzelésein?

– Sajnos keveset. Talán semmit. Ez nagy hiba is. Hiszen ha végigtekintünk világhírű nagy mesterek életének alakulásán és művészetük fejlődésén, mindig kiderülnek ilyen kölcsönhatások. Voltak baráti körök, amelyeket közös érdeklődés hozott össze. Egymást doppingolták, egymást segítették. Nekem mindig voltak barátaim, és remélem, lesznek is. De olyan barátaim, akik a művészetemben befolyásoltak volna, sajnos nem voltak. De azért azt el kell mondanom, hogy mikor fiatal gyerekként Győrött a Cigánylaposon festettem, Borsos megajándékozott egy Gulácsy-monográfiával. Ez a Gulácsy-monográfia későbbi pályámnak is nagyon fontos indítója volt, sőt egész életutamat meghatározta. A reprodukciók és a kissé naiv, romantikus szöveg nagyon megfogott engem. Hatása alá kerültem Gulácsynak. Mikor fölkerültem a Főiskolára, és hoztam Győrből a Gulácsy hatása alatt készült romantikus képeket, akkor Schreier András barátom, aki évfolyamtársam volt, elvitt látogatóba Gara Arnoldhoz, aki Gulácsynak közvetlen jó barátja volt, sőt a Gulácsy-könyvben Gulácsyval együtt le is van fényképezve. Gara Arnoldnak megmutattam az akkori, fiatalkori munkáimat, és Gara Arnold nagyon megdicsérte azokat. Ez volt életemben az első dicséret, amit kaptam. Talán más festőknél is fontos az első dicséret. De Schreier barátom nemcsak Gara Arnoldhoz vitt el, hanem rokonához, Vágó műépítészhez is, akinek óriási nagy gyűjteménye volt. Ebben a gyűjteményben nagyon szép Gulácsyk voltak. Ott láttam életemben először eredeti Gulácsykat. Ezek után természetes, hogy a Gulácsy hatása még jobban elmélyült bennem. Meg is festettem később egy képet, aminek az a címe, hogy *Gulácsy emléke kísért*. Ez a Gulácsy-hatás bizonyos mértékben meghatározója az én festészetemnek, egész életemen végigkísért. Az a romantikus látás,

4

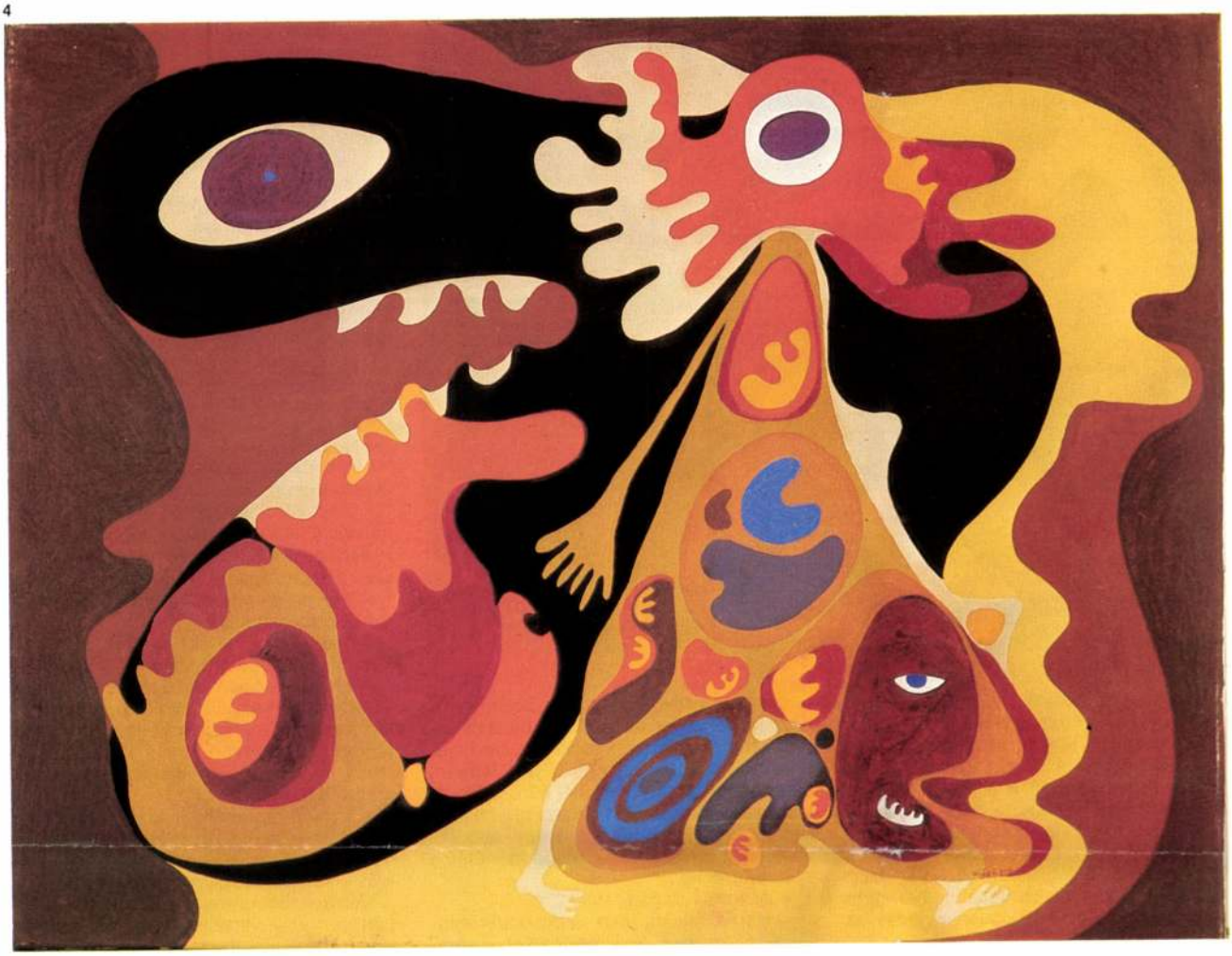

amit Gulácsytól örököltem, mint optimizmus kerekedett teljessé.

– Úgy tudom, hogy az irodalommal és az irodalmat művelőkkel szorosabb kapcsolatban volt, illetve van.

– Mindenféle egyéb művészettel mindig szoros kapcsolatban voltam, vagyok, és remélem, leszek is. Ez nemcsak a művekre vonatkozik, hanem az alkotókra is. Nagyon sokat köszönhetek nekik. Weöres Sándor például fiatalkorában mindig nálam lakott, amikor Pesten volt, és így az ő révén is rengeteg sok író, más művész fordult meg nálunk, és éjszakákon keresztül izgalmas, parázs esztétikai viták voltak.

– Ez egy írói csoport volt?

– Nem volt kifejezetten csoport, ezek olyan barátok voltak, akik följártak hozzánk beszélgetni. De írói csoporttal is volt közösségem, a Tóth Árpád társasággal, olyan időszakban éppen, amikor Weöres Sándor közelünkben sem volt, valahol külföldön mászkálhatott akkor is. Hajnal Anna, Keszi Imre, Waldapfel Imre révén kerültem velük össze, akkor nekem nagyon szép, nagy méretű műtermem volt a Sas utcában, és én fölajánlottam a műtermemet az összejöveteleik céljára. Nagyon hosszú időn keresztül nálam ülésezett ez a társaság, aztán később Hajnal Anna lakásán. Természetesen én nemcsak a műtermet adtam oda, hanem a fülemet is, és oda is figyeltem, hogy mi történik. Nagyon szép műveket hallottunk, előadták ezek a fiatalok novelláikat, verseiket, mondhatom, hogy magas nívójú összejövetelek voltak. Természetes, hogy egy fiatal festőre erősen hat az ilyesmi.

– A XX. századi magyar irodalomból kiket szeret a legjobban?

– Az idős nemzedék közül énhozzám legközelebb Kosztolányi áll; Füst Milán csodálatos költészete és Babits. Ez a három. A három közül személyesen sajnos csak Füst Milánt ismertem, de őhozzá nagyon sokat jártam egy időben, éveken keresztül.

– És ennek a szimpátiának van valami nyoma a festészetében?

– Még így is lehet mondani, hogy van nyoma, mert például a Hajnali részegséget megfestettem. Nem úgy mint illusztrációt, hanem ahogy az a vers énekelt bennem, én azt megpróbáltam színekkel elmondani.

– Hogyan tudná meghatározni festészetének lényegét?

– Én úgy festek, ahogy a madár énekel. Énnekem belső, lelki szükség, hogy fessek, és nagyon sokszor előfordult már, hogy fogalmam se volt róla, hogy mit csinálok. Munka után derült ki, hogy jé, ezt csináltam! De azért ez természetesen nincs mindig így. Olyan is előfordul, hogy tudom, mit akarok csinálni. De akkor sem lesz mindig az belőle, amit elhatároztam. De néha még az is előfordul, hogy az lesz belőle.

– Illés Árpád képeiről azt szokták mondani, hogy az életszeretet sugárzik belőlük. Erről tudna valamit mondani?

– Az, hogy az életszeretet sugárzik a képekből, az nagyon hihető, mert én nagyon szeretem az életet. Mindenki, aki valaha foglalkozott a képeimmel, beszélt vagy írt róla, megállapította, hogy optimista kicsengésűek a munkáim. Vitaesteken, ankétokon ezért nem is egyszer támadtak. Énnekem elsősorban az a fontos, hogy az a kép, amit csinálok, szép legyen. Én ehhez ragaszkodom. Nagyon jól tudjuk, ma nem illik olyan nagyon szép képeket festeni. Nem időszerű, úgy látszik. Én nem tehetek róla – akkor én konzervatív vagyok. Ez a szépségtartalom ugyanakkor optimizmust is sugároz, természetesen. Ez nyilván nem véletlenség, ez nemcsak alkatom, tulajdonságom, hanem szándékom, akaratom is.

– Milyen motívumokat használ a képein?

– Más is, én is kialakítunk magunknak egy úgynevezett jelrendszert, mert ezt a

5

szakmában az okosak így szokták mondani, hogy jelrendszer. Nekem is vannak ilyen visszatérő jeleim, amiket motívumnak nevezek inkább. Ezek: egy jellegzetes hullámvonal, újabban a tojás, a teknősbéka; volt egy időszak, amikor egy szék, a legrégebbi időtől mostanáig a csigavonal. Ezek a motívumok úgy születnek meg, hogy az a fontos, hogy a kép szép legyen. De jelentenek valamit, bár nem mindig tudom, amikor kitalálom, hogy az mit fog jelenteni.

– *Milyen színeket használ?*

– Felfogásom az, hogy egy festő ne csak motívumban, hanem színekben is legyen gazdag. Sokat adok arra, hogy állandóan változzanak a képeim, és ma festek egy világos képet, holnap festek egy sötét képet; egyszer egy sárgát, egyszer egy pirosat, mindent ki akarok próbálni és mindent meg akarok csinálni, nem elégszem meg azzal, hogy kitaláltam egy színakkordot. Én olyan festő vagyok, aki nagyon sok színakkordot tud kitalálni, s akkor még egyet, és akkor még egyet, és ennek sose lesz vége.

– *Hogyan szokott festeni?*

– Úgy szoktam festeni, ahogyan más hivatalba jár. Rendszeresen, mindennap; megvan a bizonyos idő, amikor elkezdek dolgozni, és ameddig fizikailag bírom, én addig mindennap dolgozom. De nem lehet mindig egyformán dolgozni, mert van, amikor simán megy a munka, van, amikor nehezen megy, van, amikor semmi sem sikerül, van, amikor minden sikerül, és segítséget is lehet találni ehhez. És nálam ez a segítség a zene. Ez úgy történik, hogy szép hanglemezgyűjteményem van, és mikor festek, akkor a hanglemezjátszó forog, és szól a zene. Ez a zene egyrészt hangfal, ami elválaszt a külvilágtól és minden egyébtől, ami zavarna a munkában, másrészt ihlető is. Mert megteremti azt a révületet, ami szükséges ahhoz, hogy az, amit az előbb hivatalnokmunkának neveztem, mégse legyen hivatalnokmunka. Ez ad egy olyan légkört, ami néhány perc múlva már sűrűsödik, és bizonyos idő után eléri azt az izgalmi állapotot, ami fontos ahhoz, hogy abból a valamiből, amit csinálok, valóban műtárgy szülessen meg.

– *Mit szokott hallgatni?*

– Nehéz felelni, mert nagyon sok mindent. Klasszikus, régi mestereket is, preklasszikusokat is, és modern zenét, mai zenét is. Lutosławskyt, természetesen rengeteg Bartókot, Stravinskyt. Azonkívül a kortárs barátaim zenéjét. Nagyon sokat. Legkevésbé szeretem a romantikusokat.

– *Vannak zenei tárgyú, zenei témájú képei? Vagy hatott a zene valamiképpen a képeire?*

– A zene hat a képeimre, ezt mindenki észrevette eddig, aki zenével is, képzőművészettel is foglalkozik. Egy-két olyan munkám van is, ami kifejezetten valamelyik zenéhez kapcsolódik. Ilyen például Az éjszaka zenéje, Stravinsky-mű is van, a Sacre du printemps, amit megfestettem; Debussy is, az Elsüllyedt katedrális, és egy Szöllősy András-mű is.

– *Lemezborítót is készített?*

– Soha életemben nem készítettem lemezborítót, ellenben a muzsikusok észrevették az én festményeimben, hogy azok zenékre készülnek, és ők kérték, hogy Illés-képeket reprodukáljanak a hanglemeztasakon. De azok nem lemezborítók, amit én arra a célra csináltam, hanem művek, amit fölhasználtak, méghozzá – erre nagyon büszke vagyok – mindig a zeneszerző kívánságára.

– *Ugyanígy használták fel képeit Weöres Sándor köteteire is?*

– Igen. Ez ugyanúgy történt, azok sem készültek a kötet címlapjának, habár ifjúkorunkban, amikor még együtt laktunk, jelent meg néhány köteten Illés-kép, illetőleg azok Illés-címlapok voltak, amelyeket terveztem a kötetre. De a később megjelent műveken levő Illés-képek már nem a kötethez készültek.

– *Versillusztrációi vannak?*

– Versillusztrációm csak a Babits Jónás könyvéhez vannak, életemben soha más versillusztrációt nem csináltam.

Weöres Sándornak a Dalok Nakonxipánból című versciklusa az én Izabella utcai műtermemben született meg, és akkor annyira tetszett nekem, hogy azonnal elhatároztam, hogy megfestem mind-

6

egyik szakaszt külön. Akkor Weöres Sándor, erre föl, mindegyik szakasznak adott is egy külön címet, hogy az legyen majd a kép címe. De sajnos, csak három született meg a sokból, azok közül is már kettő külföldi magántulajdonban van, sosem fogom viszontlátni, egy még mindig megvan, a *Vigasz* című.

– *Beszélne valamit utazásairól is?*

– Valami különleges csoda révén az elmúlt években többször is jártam külföldön. Sok mindent láttam. Svájcon és Ausztrián keresztül Franciaországba utaztam, jártam a francia Riviérán, az Alpokban, voltam Olaszországban, Hollandiában, Nyugat-Németországban, ahol kiállításaim is voltak, hisz én éppen úgy kerültem oda, és nagyon sok fontos dolgot láthattam, egy kicsit kinyílt előttem a világ. Régen a művészek ezt a legfiatalabb korukban csinálták, amikor a legnyitottabbak mindenfelé; én evvel is elkéstem. Már bizony idős korban értem meg, hogy először külföldre mehettem. De ami késik, az nem múlik, velem is megtörtént és nem volt későn. Semmi sincs későn.

– *Lehet-e egy életből tanulságot levonni?*

– Az élet elrohan, és az élet örömei azért vannak, hogy éljünk velük. Nem vagyok az aszkézis híve. Semmi érzékem sincs az aszkézishez. Kizárólag az élet örömeinek vagyok híve.

De ezen túl és ezen kívül még valamit szeretnék mondani, amit nem kérdezett, és ha alkalmat ad arra, hogy önmagamtól is mondjak valamit, elmondanék egy fontosat. Ahogy eddig kritikákban, tanulmányokban, a rádióban, előadásokon, vitaesteken emlegettek mindig úgy jött ki, mintha én egy természettől elrugaszkodott, absztrakt festő lennék. Bár mindenki szürrealistának nevezett, de ezen belül mintha semmi közöm sem lett volna a természethez. Ez súlyos tévedés. Mindig, a legabsztraktabb képeim esetében is ott van mögöttem a valóság. Minden munkám a valóságra támaszkodik, abból építkezik, és ez számomra másképp elképzelhetetlen. A legabsztraktabb művész se higgye azt soha, hogy őneki nincs semmi köze a természethez. Semmit nem lehet kitalálni, csak azt, ami van. És csak a meglevő dolgokat lehet variálni. Tehát a legnagyobb fantázia is csak a meglevő dolgok variációjára képes, és a variációkkal teremt új viszonylatokat. Olyan viszonylatokat, amilyenek még nem voltak. Ez a nagy fantázia alkotása. De olyan motívumot, ami nincs, olyat nem lehet kitalálni. Tehát a természet van elöl, mint mondtam. A világ legjobb oroszlánszobra is csak egy kavics a valódi oroszlánhoz képest.

Albert Zsuzsa

7

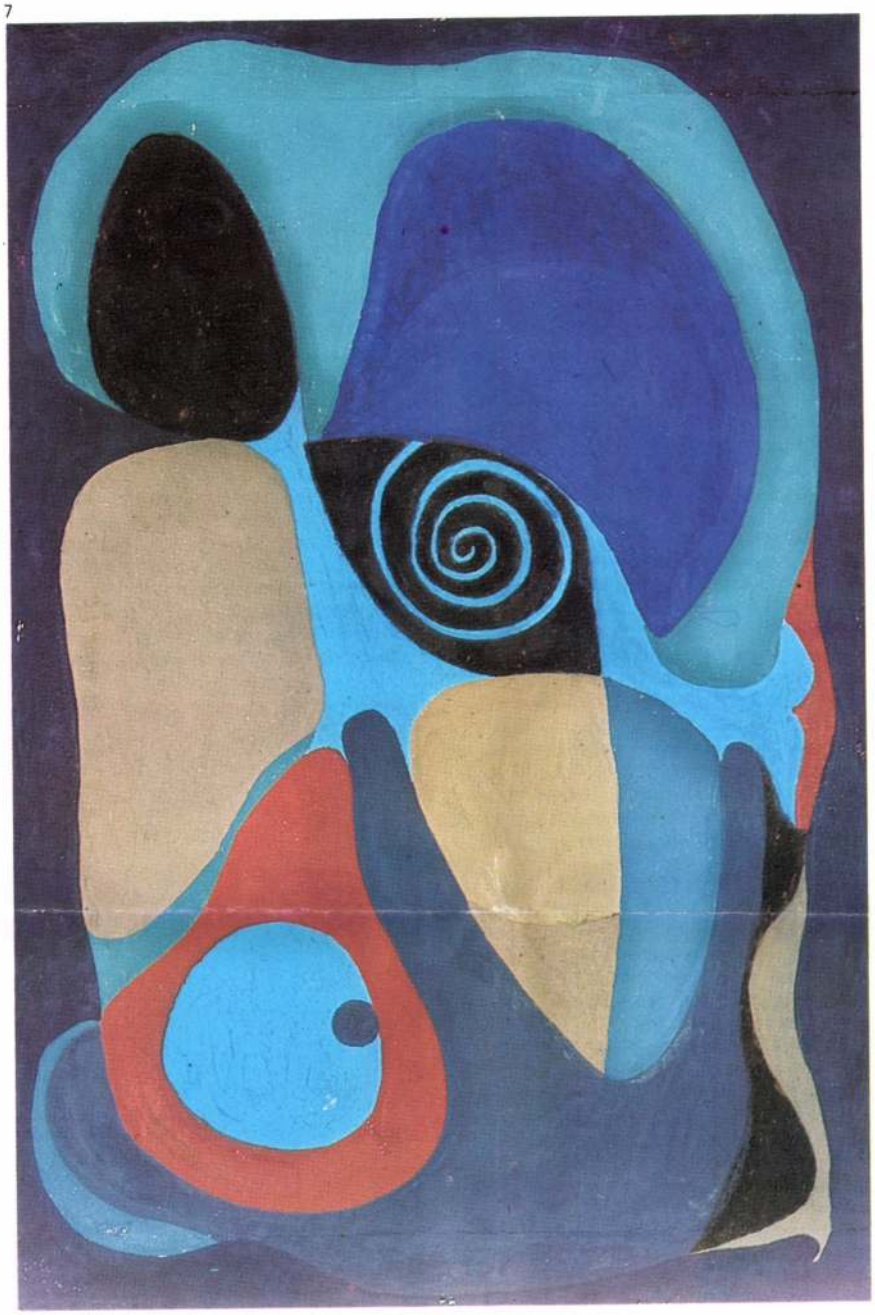

5 Illés Árpád: Az ellopott varázserő, tojástempera, vászon, 60x80 cm, 1978
6 Illés Árpád: Eredet (Vázlat a tojástémára), tojástempera 60x80 cm, 1978
7 Illés Árpád: Az utolsó kép, tojástempera, vászon, 60x80 cm, 1980
(fotók Illés Ádám)

Fantasztikus természetrajz

Karol Baron festészetéről

A szlovák művészetről a földrajzi közelség ellenére igen keveset tudunk. Egy-két kiemelkedő egyéniség, például *Albyn Brunovsky, Vladimir Gažovic* vagy – az egyik utóbbi Művészetben – *Jakoby Gyula* híre ugyan eljut hozzánk, de tevékenységük összefüggéseit nem ismerjük. Igaz, ennek oka lehet az is, hogy a szlovák művészet lényegileg tér el a magyartól: más szemlélet szülötte. A szlovák nemzeti jelzőt – ellentétben a csehszlovákkal – nem szóbotlásként használom. A cseh művészet – történeti okokra visszavezethetően – mindig közelebb állt az európai törekvésekhez s ezen belül különösen a német tendenciákhoz. A szlovák művészet kettős hatás alatt fejlesztette ki önálló stílusát. Az egyik a szláv lelkület: a pátoszos, érzékeny líraiság. A másik, nem kevésbé jelentős: a francia művészet iránti érdeklődés. A kettő sajátos egységbe ötvöződik a szlovák művészet lírai intellektualizmusában. Karol Baron művészetének előzményeit is e tényezők adják.

A közép-szlovákiai Zsolnán él és alkot. Baronnak szerteágazó kapcsolatai vannak a szürrealizmus művelőivel a világ minden táján – művészetét ez a tágabb orientáció erősen befolyásolja. Egyik vezető egyénisége a csehszlovák szürrealisták csoportjának, amely a század húszas éveitől folyamatos kapcsolatot tart fenn a francia szürrealistákkal – tehát önmagát mindig nemzetközi összefüggésbe helyezve értékeli. A szürrealista művészet az utóbbi időben újabb reneszánszát éli Európa-szerte, de jelentős bázisai vannak Amerikában is, elsősorban New Yorkban és Chicagóban.

Századunk a művészeti stílusok születésének kora. A századelőn gyors egymásutánban léptek színre a nagy művészeti irányzatok, melyek az összetett valóságot más-más szempontból vizsgálták és rögzítették. Egyes stílusok rövid virágzás után letűntek (például futurizmus, dada), mások folyamatosan tovább éltek; időnként kormeghatározó tendenciaként, máskor a kort színező sajátos szemléletként. Az utóbbiak közé tartozik a szürrealizmus, mely feltűnése óta él és hat, és lényegében mindig is hatott elsődlegesen szemlélet volta miatt. A művészettörténet tanúsága szerint a stílusok egymásmellettisége nem e századi specialitás; minden korszak egyik jellemzője. Így hatott napjainkig és hat jelenleg is a szürrealizmus.

A szürrealisztikus szemlélet szinte a művészet kezdeteitől fogva jelen van. Hatása olyan korokban válik dominánssá, amikor az ember és a valóság eltávolodik egymástól; pontosabban, amikor a realitás elviselhetetlenné válik a humánum számára. Olyan korlát ékelődik ilyenkor a művész és a világ közé, melyet csak a fokozott fantázia tud áttörni. *Bosch, Brueghel, Goya, Blake, Odilon Redon* művészete e felismerés példázata. A huszadik század valóságának egyik adekvát megközelítési formája a szürrealizmus. Éltető tényezője a kor felfokozottsága, melyet csak egy neurotikusan érzékeny művészet képes kifejezni. Jelenünkre különösen jellemző a valóság megfoghatatlanná válása. Összetettségében, rétegezettségében analizálhatatlanná vált, csupán egyes részei ismerhetők meg és rögzíthetők; teljes mélységében elérhetetlen – a totalitás eszménye tovatűnt. Az ember, aki felismeri önnön tudatában a világ szétesését, kénytelen rádöbbenni, hogy e

1

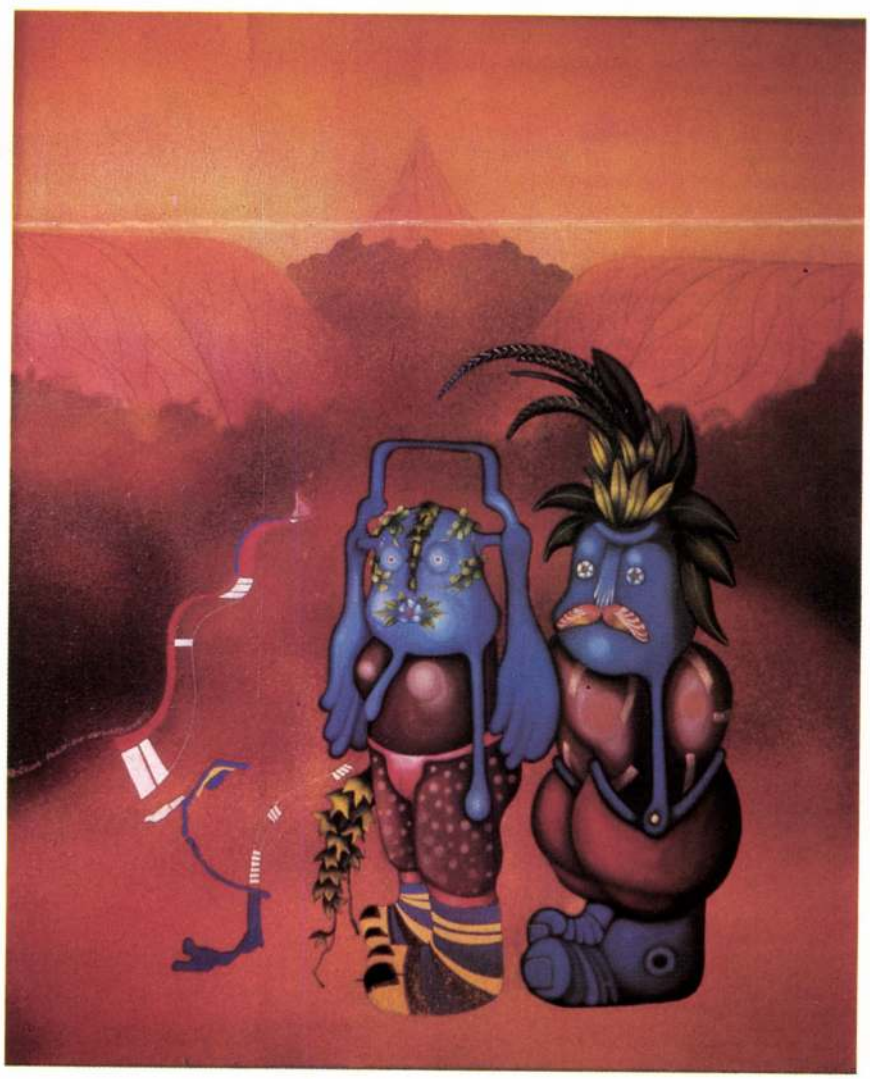

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 APR 29

Illés Árpád

1021

Illés Árpád metszete

re a közismerten értelmes tengeri emlősöket. Így hát ebben a műben nemigen esik szó a francia diákmozgalmakról. Ha csak nem az a helyzet, hogy a kísérletek a vártnál is pompásabban sikerültek és a delfinek — nyilván a sikerélmény hatására — a tagolt emberi beszéd után franciaországi egyetemi tanulmányokra is rászánták magukat.

Harmadszor: a riporternő nem jól jegyezte meg az interjúalany szavait.

É. P.

gaik — akkor érezh
igazán a rendelet é
lyát. Fontosságát. Írjuk
jellegét.

Második osztályba i
tehát már ez évben i
lűek, a kövérek, a kétb
s a még látszólag ros
gyelők is.

De hát milyen tanító nénik és tanító bácsik azok, akiket csak az utasítás győz meg arról, hogy — ezekből a tantárgyakból különösképpen — buktatni már az első osztályban, pedagógiai képtelenség?!

bítók. Legyen a tanításunk em
beri. Családias. Szótárunkból tö
röltessék pedagógiai intézetein
elidegenedését jelképező szó. Le
gyen a diák diák. A gyerek gye
rek. A tanuló tanuló. Nem pedi
— n e v e l t.

-i -s.

---

még mindig a nyelvrontás leg-

rulásukat, mely ha nem volna ak-

lett fordítva a beindulás óta,
melynek T. Á. elvtárs általi visz-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Illés Árpád

ÉLET ÉS IRODALOM

1972 APR 22

1021

Illés Árpád metszete

így fejezi be [illegible]
nagyobb élményem a
dalomból a *Bárányk*
nyira összecseng a
balladák hangjával,
én juhász őseimnek
szólna..."

SARKAD
EMLÉKKIÁLLÍ

„Sarkadi Imre életn
val nagyobb, mint h
natában..." — ezzel
tal nyitotta meg pént
tői Irodalmi Múzeumban *Hubay Miklós* a Sarkadi emlékének szentelt kiállítást. A tizenegy éve halott író harcairól és műveinek utóéletéről beszélt Hubay Miklós, s arról, hogy a művek ma is viták középpontjában állnak, és modernségük, fiatalosságuk az újabb nemzedékek kedves olvasmányává avatja mindegyiket. Sarkadinak mindössze tizenhárom éve volt az írásra; kevés, mint Kafkának, Camus-nek, Saint-Exupery-nek — negyvenéves korában meghalt. Hubay személyes emléke, hogy amikor a Szovjetunióban találkozott a mari nép képviselőivel, egyikük azonnal Sarkadiról kezdett el beszélni, s meghatott hangon mondta: az *Elveszett Paradicsom* lett a mariknak a megtalált Paradicsom — az első hiteles művészi tudósítás, amely hozzájuk is eljutott a rokonnép életéről, embereiről. A tárlókban láthatók Sarkadi oroszra, németre fordított könyvei, és a mari nyelvű műsor-

tója időről időre kirándulást tett az ipari formatervezés birodalmába: vasúti személykocsifülke, autókarosszéria, szabványosított bútorelemek és porcelán teáskészlet terve is szerepelt munkái között.

ACTA LITTERARIA

A Magyar Tudományos Akadémia idegen nyelvű folyóiratának új száma bőséges anyaggal jelent meg. A hagyományokhoz híven nemcsak a magyar, hanem a világirodalom köréből is közöl írásokat. *Klaniczay Tibor* A reneszánsz válsága és a manierizmus című tanulmányában a nemzetközi kutatások és viták anyagának ismeretében próbálja meghatározni a manierizmust, helyét és szerepét, felrajzolni társadalmi hátterét Európában. *Szabolcsi Miklós* cikke az MTA Irodalomtudományi Intézetében folyó irodalomszociológiai vizsgálatokról számol be. Az irodalmi hatásokat,

10M

Yllés Gyöngyi: „A Lilith és az hulrics" 1970

73 Művészet, Budapest, 1974. 3.

pítvány és Művészeti Központ kétségtelenül a legnagyobb szabású vállalkozás. A pár éve elhunyt korcsolyakirálynő és sokszoros bajnok, Sonja Henie és dúsgazdag hajótulajdonos férje, Niels Onstad (aki mellesleg műértő és műgyűjtő családból származik) 1961-ben létesítette a nevüket viselő alapítványt. Műgyűjteményük jelentős részének átengedése mellett hatvanmillió koronát, az eddigi legnagyobb

Illés Árpád: „Változat a Tojás témára," 1973.

Művészet, Budapest, 1974. 3.

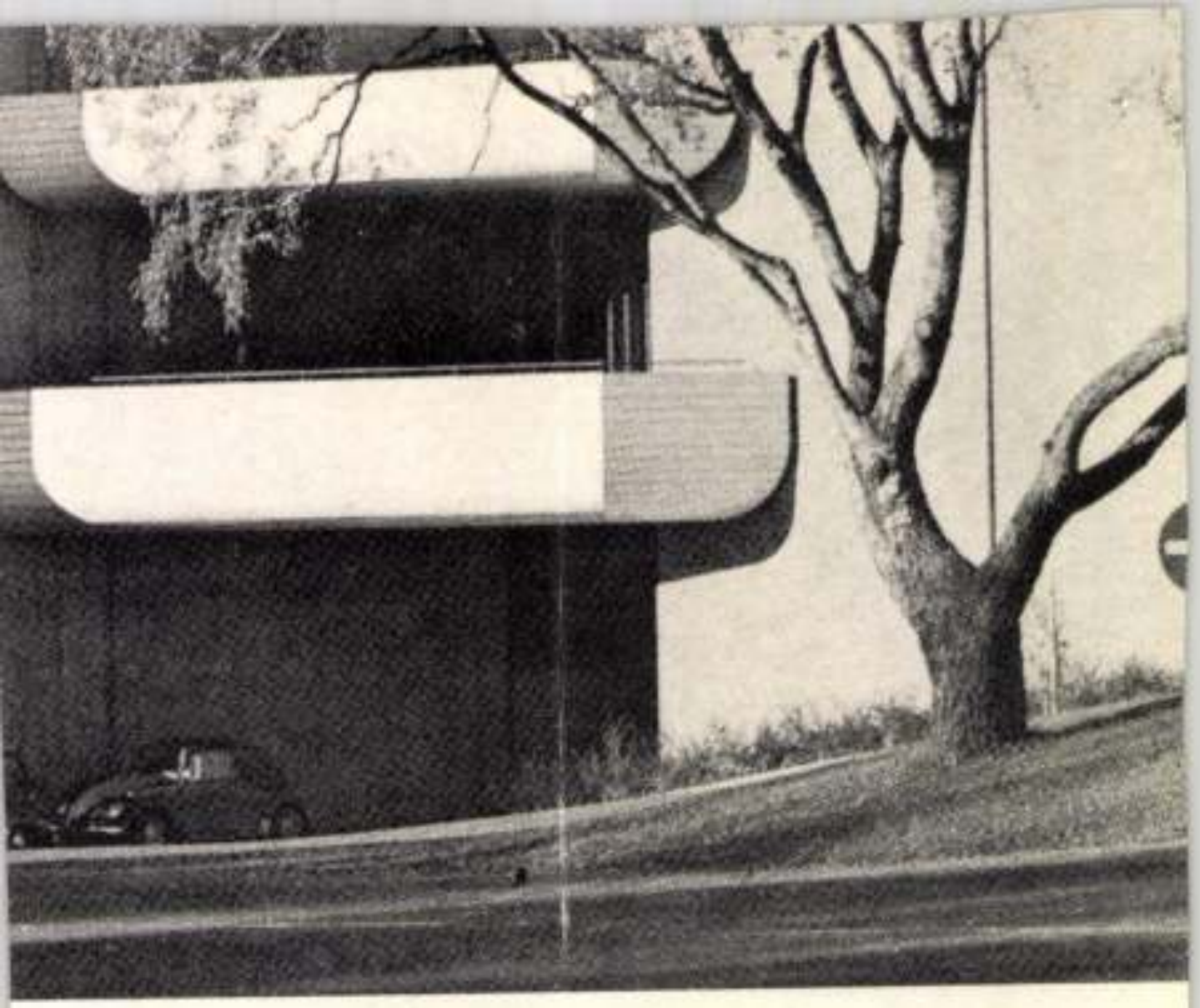

A norvégiai múzeumokról, különös tekintettel a modern művészet változatos tálalására, muzeológiai és metodikai szempontból egyaránt érdemes írni. A cím talán meglepi azokat, akik a „Múzsák" c. lap tavalyi első számában azt olvashatták, hogy a skandináv országokban a stockholmi Modern Múzeum kivételével nincs ilyen intézmény, holott éppen a stockholmi épület alkalmatlan a feladat ellátására, mivel

...rdető
...OFIGYELŐ
..., V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
Illés Árpád
ÉLET ÉS IRODALOM
1966 MÁR 19
1021

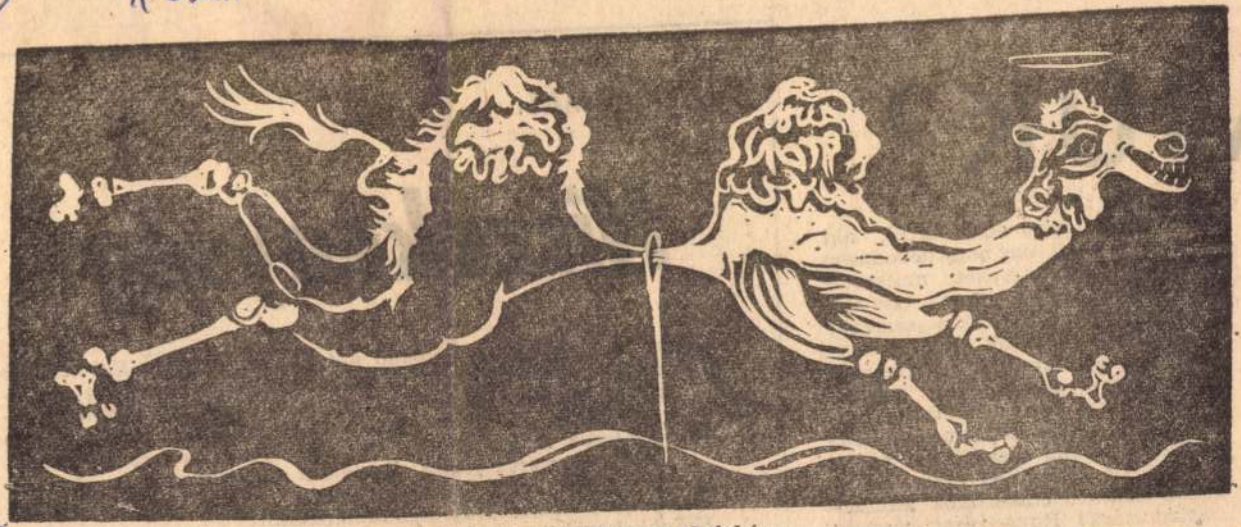

Illés Árpád: Teve a tű fokán

ÁJUK?

böl-
, ki-

mmi
nden
ezője
zzük.
g ci-
aleri
noló-

munkaszolgálatos apa fiáról, aki Ribbentrop lett egy nagy névadáson és náci kitüntetéseket mutatott? Hányszor röhögtek össze a háta mögött, hányszor röhögtek a szemébe? Befogadták-e maguk közé, vagy piszkoszsidó maradt a horogkeresztes relikviák ellenére? Mit gondolt ő önmagáról, hová számította magát, nézett-e tükörbe, támadt-e kedve szembeköpni magát? Mi ez a gyötrelmes kisebbségi érzés, ez a ronda reakció emberöltők antiszemitizmusára? Hová vezet, meddig tart, hol bukkan fel újra?

PINTÉR TAMÁS:

Hiszékenység

Egy minisztériumi főelőadó két év alatt kétmillió-hétszázhuszonötezer-négyszáz forintot csalt ki hiszékeny emberektől. Amikor először olvastam a hírt, azt hittem, rosszul látok. De nem. Sajtóhiba sem történt, a közlemény pontosan megfelel a valóságnak. Kétmillió-hétszázhuszonötezer-négyszáz forint. És valaki megjegyezte: ez egy zseniális fickó lehet. Fel kellene menteni.

A hír és a kommentár elgondolkoztatott.

Kölyök korában mindenki csalások áldozata. Nem létező dolgokat hisz el könnyedén, hadfi...

Illés Árpád, festő-grafikusművész

23 Illés Árpád: Változatok tojástémára, tojástempera, 70x50 cm, 1972 (fotó Illés Á.)

23

Művészet, Budapest, 1981. szept. 13. old.

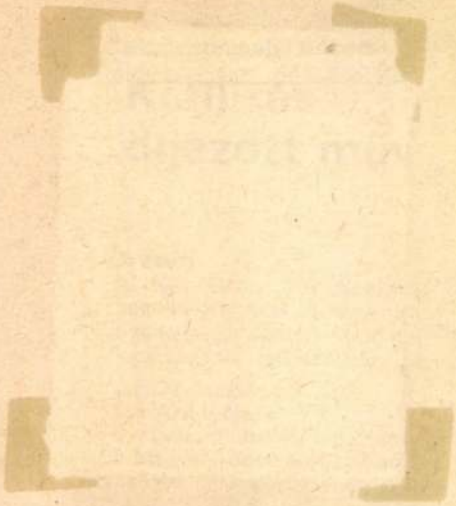

ILLÉS ÁRPÁD

ÚJ MŰVÉSZET

1998/nov.

P - 9396

17.o.

866. FÜLEP LAJOS -

Kedves Barátom,

a regény-csomagot[1] tegnap este ka
mert ahhoz be kellene mennem Péc
megpróbálom tehát megoldani a dc
idejüleg táviratot is küldök a p
hogy el kell-e küldeniök; t. tudni
hogy ezt a levelem express elvih
sen. Tehát vagy távirat megy

Ezek a regények is gyöngék
Tolnai V. filmos[1][2] nemrégiben azt mondta,

1021

Illés Árpád festőművész kiállításáról

Illés Árpád

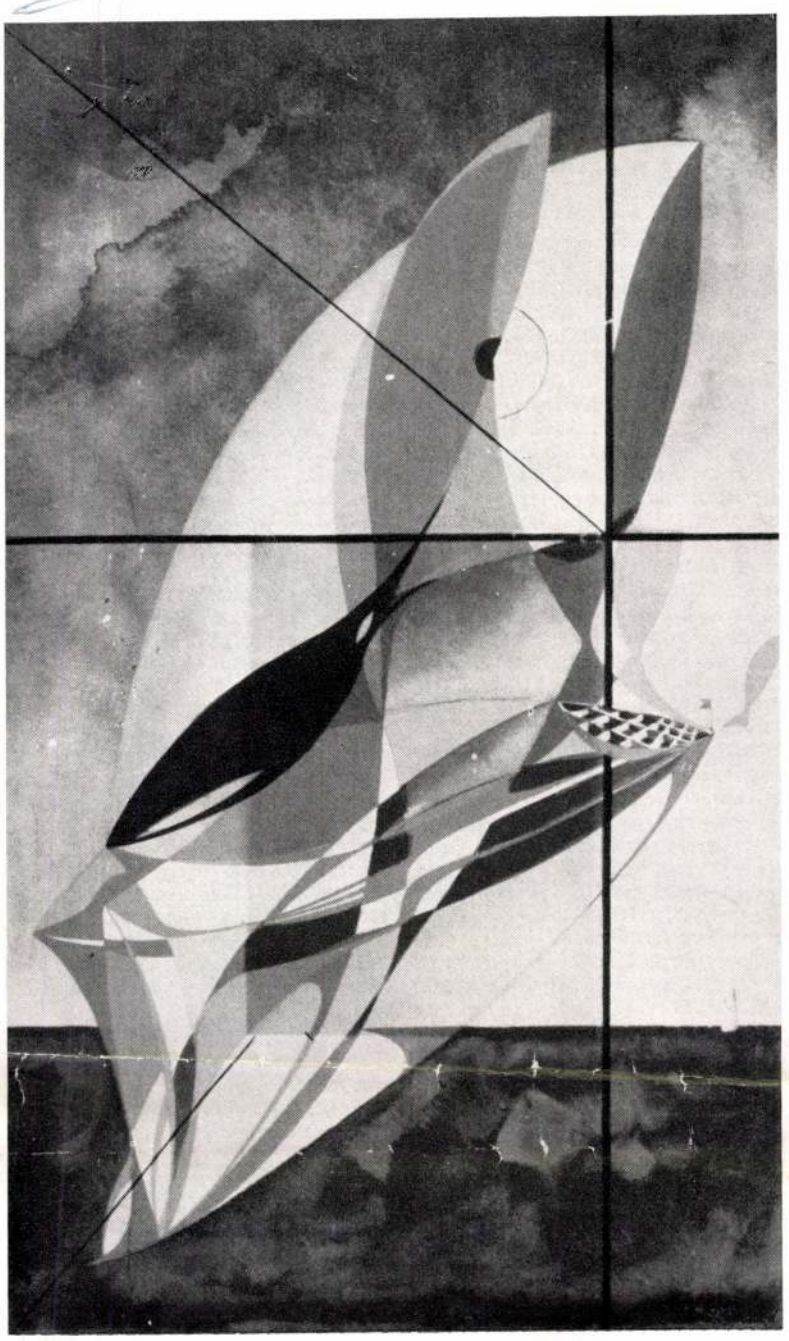

„Tenger", tempera

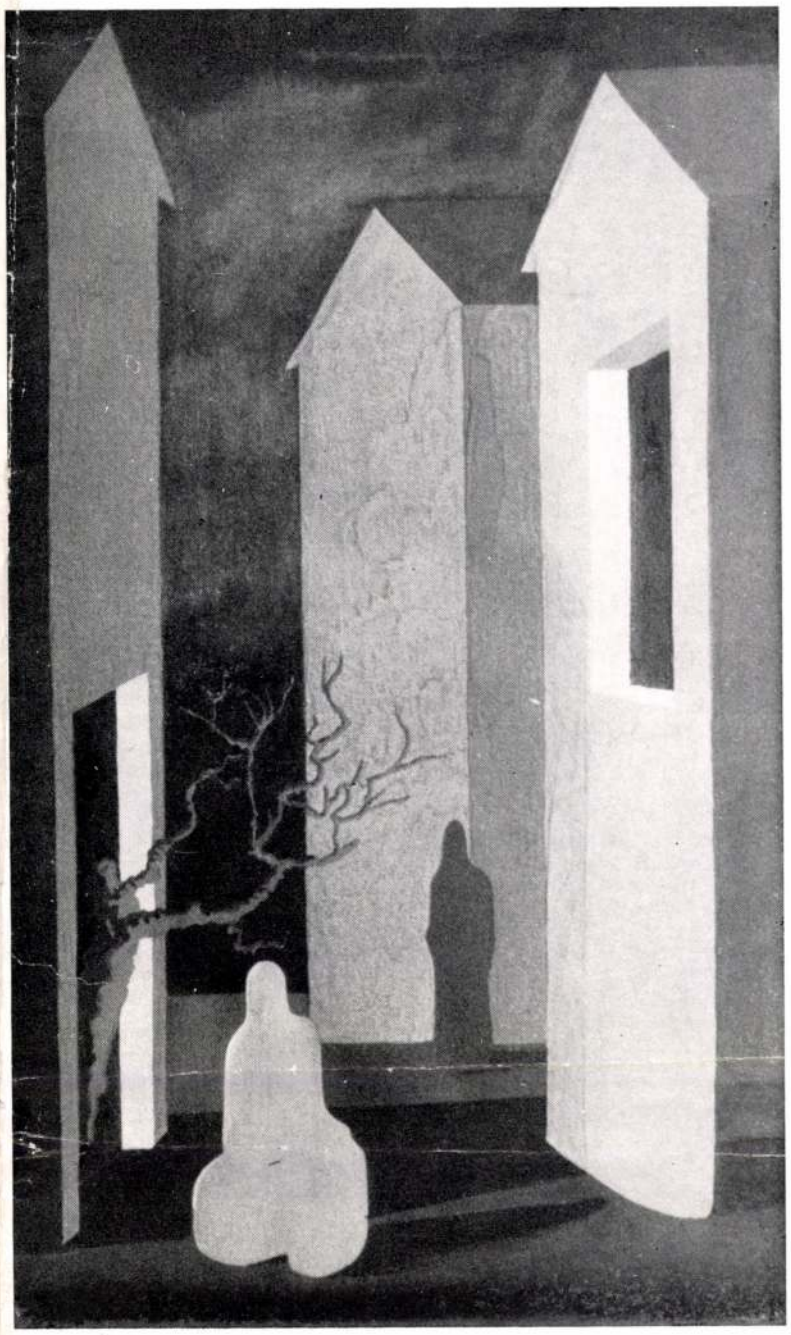

Balett díszlet, tempera

Őszinte örömmel és sok tanulsággal néztük végig többször is Illés Árpádnak a Fényes Adolf teremben rendezett kiállítását. Sokan látogatták, ezt mutatja a vendégkönyv s a látogatók statisztikája is, s a kiállításnak igen nagy közönségsikere volt. Ez talán már önmagában is bizonyíték, hogy közönségünk a modern művészet irányában tájékozódik, és ahol valami nem megszokottat sejt, oda szinte áramlik. Rendjén van ez így, hiszen az élet más területein is szinte bizarr lenne a századforduló divatja szerinti öltözékben megjelenő valaki, vagy a szecesszió stílusában most épült ház. Az így megváltozott közízlés a képzőművészetben is avultnak érzi a századforduló természetutánzó képeit.

Illés Árpád kiállításának látogatója nem is csalódik várakozásában: szép színálmokat láthat ízléses keretezésben. Illés Árpád világa szemmel láthatólag a szürrealizmus határait súrolja. Képzeletvilágának gazdagsága meglepő felületeket hoz létre, párosulva a festékanyag szabadra engedett „szabad asszociációival". A képek figyelmes tanulmányozása közben szemünk előtt színes szövetek, mozaikba kívánkozó felületek jelennek meg, s képzeletünkben már falakat, belső tereket díszítünk velük. Ezt az impressziónkat az sem csökkenti, hogy Illés Árpád általában kerüli az erős és tiszta képszerkezetet, fogalmazása inkább szétfolyó, véletlenszerű. Lírai felületeit általában a múltból öröklött színösszhangon belül oldja meg, s ez bizonyos ellentmondást vált ki a szemlélőből, mintha például valaki Webern muzsikáját a dur-moll hármas hangzataiba akarná átírni. Kétségtelen — s ez a szép benne —, hogy igen finom színízléssel hangolja egybe képeit, s egy-egy szín számtalan árnyalatával gazdagítja felületeit.

A XX. század művészete értelmében megfogalmazott forma- és térproblémák általában nem vetődnek fel nála, hanem néha az egymásba folyó és szétterjedő színes mezőkre szerkeszt — velük össze nem függő mértani jellegű ábrákat, vagy éppenséggel naturának ható tájképekbe fest bele fehér és piros négyzeteket. A természetben látott térhatás és a geometria más jellegű szigorú világa egymás fölött van, de érzésünk szerint egymástól függetlenül él. Lehetséges, hogy a művésznek éppen ez a kettősség a szándékolt mondanivalója, vagy csupán a felületek ízléses benépesítése hozta egybe e két külön világot?

Több lapjának felülete egy-egy szín alaphangulatát aknázza ki gazdagon, vagy pedig a kiegészítő színek ellentétét egyezteti szerencsésen. Harmonikus szép képek ezek, s rokonszenves mesefantáziát vetítenek elénk: a látott valóság helyett annak megálmodott másával ajándékoznak meg. A színek örvénylő kavargásából a megformálhatatlan ősanyag gomolygó erejét, az ember életében a geometriai rend szükségességét sugárzó erővel mutatják e megfoghatatlant ábrázoló, sokszor zeneművekre emlékeztető alkotások. Mert Illés Árpád sohasem követi a szürrealistákat az élet reménytelenségének, borzalmainak feltárásában. Hangulatai inkább szelídek, andalítók, néha a líraiság határát érintve.

Felvetődik a kérdés, Illés Árpád képei az elvont festészet birodalmába tartoznak-e vagy sem? Hiszen úgy érezzük, messze túl vagyunk már azon, hogy valamiért csak azért lelkesedjünk, mert a modern festői törekvések felé tájékozódást látunk benne. Lassan ki kell alakulnia annak a bírálati mércének, amely a természetelvű művek iránt századok alatt kialakult már. Nos, Illés Árpád a szónak abban az értel-

Képző- Művészet
1963 4. szám

személytelen" lett volna, de azzal sem, hogy az ezzel szemben keresett újnak szükségszerűen „*önkényes*" és „*fantasztikus*" formákban kell megtestesülnie. Álláspontja lényegében egyezik a tényleg megvalósult újabb építészeti eredményekből kiolvasható szemlélettel, mely — hogy úgy mondjam — „angolossá" teszi Anglia modern építészetét. S ebben a vonatkozásban közel áll Richards álláspontjához, akivel nagyjából ugyanazokban az objektumokban jelöli meg a modern angol építészet jellemző alkotásait. Richards azonban, mint építész, progresszívebb — vagy talán engedékenyebb — a legújabb építészeti törekvések megítélésében.

Richards is megállapítja, hogy a modern építőművészet — a Bauhaus — irányzata csak 1945-ben kezdett szélesebben elterjedni Angliában és ha azt is „*állítjuk*" — írja —, „*hogy 1956-ban befejeződött a modern építőművészet forradalmi szakasza, ez nem jelenti azt, hogy a csatát már minden fronton megnyertük*". Sőt! Rendkívül tarka még mindig a színkép, melyet a ma kivitelezett épületek esztétikai-formai minősége alapján a mai angol építőművészet mutat, az igazán korszerű, modern épületektől, az álmodernség épületváltozatain át, egészen azokig, melyek a szinte kiirthatatlan historizálás bélyegét hordozzák. Ez a kiállítás, mely 1956-tól 1961-ig bezárólag, összesen tehát hat esztendő legjobb modern angol építőművészeti alkotásait prezentálja, egyoldalú képet adna Anglia mai építőművészetéről, ha az előbbi megállapításban érintett tényekről egy pillanatra is megfeledkeznénk.

E hat év igazán modern építőművészetének alkotói „*egyre inkább rájönnek arra*" — írja tovább Richards —, „*hogy minőségre van szükség és arra, hogy az építőművészet pozitív elgondolásokat tükrözzön. Ma már nem elegendő az*" — az épület „modern"-ségéhez —, „*ha semmiféle stíluselőzményt és hagyományt sem ismernek el és a funkció követelményeit... fenntartás nélkül követik. A változás folyamatát meggyorsította az olyan anyagoknak nagy képzelőerőt igénylő felhasználása, mint például, az előfeszített- és héjbeton*". „*Ahogyan ezeket, és a többi anyagokat, régieket és újakat egyaránt, felhasználják, gyakran bevallottan is függ, bizonyos mértékig a divattól, lényegében azonban semmi erkölcstelen sincs a divat vagy stílus alkalmazásában, hacsak nem degenerálódik alkalmazott dekorációvá!*" „*Az építőművészetnek, ha nem akar elsekélyesedni és beszűkülni, szüntelenül fejlődnie kell, a fejlődés pedig gyakran látszólag ellentmondásos, és nonkonformista mozgalmak alakját ölti, ami csak az életerő bizonyítéka. De ha a megszokottól, a normától való kísérletező eltérés hajlama az életerő jele is, magának a normának a minősége az a próbakő, melynek alapján a kortársi építészetet meg kell ítélni.*"

Ez elv szerint e kiállítási anyag nem csak a legújabb törekvések alkotásait, hanem az előbbi fejlődési szakasz sajátosságait hordozó azon neveket is reprezentálja, melyek kiváló szakmai-műszaki minőségben valósultak meg. Közéjük tartoznak a Pevsner és Richards által is a modern angol építőművészet legkiemelkedőbb eredményeiként elismert különböző *iskolaépületek*. Az új angol iskolák jórészt méretkoordinációban szerkesztett, előregyártott elemekből összerakott, a funkciók legmesszebbmenő kielégítésével szabad, asszimmetrikus kompozícióban elrendezett, jó érzékkel tájbahelyezett alkotások, s valóban egészen magas színvonalat képviselnek. Ezt bizonyítja egy, az 1960. évi milánói triennalén felépített típus-példájuk világsikere, és a triennalé aranyérmének elnyerése, s ezt bizonyítja az UIA 1961. évi, első Perret-díj odaítélése alkalmából — éppen a magyar *Ipartervvel* együtt ex aequo — megkapott nemzetközi elismerés, melyet az angol *Nevelésügyi Minisztérium Építészeti Irodája*, konkrétan *Donald Gibson, S. Johnson Marshall* és társaik kaptak éspedig elsősorban a *Hertfordshire-i iskolákért*. A kiállításon látható *Newark-i iskola — W. D. Lacey* műve — ezekhez hasonló típusú.

A *lakásépítészet* fejlettsége Angliában alig marad el az iskolaépítészet fejlettségi szintje mögött. A közületi — állami, megyei, városi — lakásépítészet — talán a skandináv országokat kivéve — általában jobb minőségű, mint bárhol a világon, s az átlagon is felül emelkedik az *L.C.C.* — a London Megyei Tanács — produkciója, melyet a kitűnő *Hubert Bennet* irányít. Ennél a legáltalánosabb műfajnál a méretkoordinálás, az előregyártás, a lakástípus-egységek kialakítása, alaprajzilag a sejt-, homlokzatilag a raszter-rendszer felé viszik az építészetet. Ezért itt a változatosságot, az érdekességet, az építőművészeti esztétikumot csak másodsorban szolgáltathatják az egyes épületek, ez a feladat egész együttesek, városrészek, települések komplex építőművészeti koncepciójára hárul. Az épület-magasságok — típusok szerinti — váltogatása, a különböző magasságú épülettömbök egymáshoz és az egészhez viszonyulásának megoldása, a hely megválasztása, és a természeti, meg az építészeti táj kontrasztjának kihasználása a harmónia megteremtésében, ez az, ami az — általában igen kiváló műszaki minőségben megépített — angol közületi lakásépítészetre jellemző. Pevsner is, Richards is elsősorban a *London—Roehampton*-i új *lakótelepet* — *Sir Robert Matthew* és *Sir Leslie Martin* művét — emeli ki, melynél az említett elvek mondhatni hiánytalan valóraváltásának építészeti élményeit a telepen meghagyott „*Viktória-korabeli villák ősi fái*" és „*György-korabeli udvarházak*" — együtt az angol gyep csodálatos zöld ragyogásával — grandiózusan felfokozzák.

Ezzel szemben „*a magán beruházások visszatérése a lakásépítészetbe*" — mondja Richards — „*számos rossz gyakorlatot hozott vissza, és újra bevezette a háború előtti idők spekulációs vállalkozójához fűződő erkölcstelen tervezési gyakorlatot. Mindez annak ellenére történt, hogy a tervezésre vonatkozó törvények, legalábbis elméletben, fokozott ellenőrzést biztosítanak, s a közületi lakótelep-építkezések jobb minősége is példát mutat.*" Mégis előfordul, hogy a magánépíttető *igazi* építésszel terveztet. Ilyen esemény terméke például *Eric Lyons*-nak a kiállításon látható *Blackheath*-i épülete is, mely egyike, e nemben, a legsikerültebbeknek.

A magánépítő tevékenység hasonló negatív hatása érvényesül olyan épületek létesítésénél is, amilyenek a *szállodák* és az *irodaházak*. Az üzletemberek, vállalatok, kereskedelmi és bankérdekeltségek, stb. általában nem sokat törődnek az építészeti minőséggel, ritkán fordulnak igényeikkel valóban építészekhez. Meglepő ez a magatartás olyan létesítmények esetén, mint a közönség vonzására hivatott szállodaépületek, melyeknél semmi fejlődés nincsen — állítja Richards. Az irodaházépítészetben viszont, a legutóbbi időkben, némi javulás érezhető, mely a második világháború előtti eléggé alacsony színvonalú, e fajta építészet minőségét most már túlhaladta — amint ezt a kiállítás néhány irodaépület-terve, képe is igazolja.

Valamivel nagyobb haladás érezhető az *egyéb középületek* építészetében, igaz, hogy ezek jelentős része ismét közületi produkció. Messze vezetne ha ezekről is, épületfajtánként különkülön, mondanék valamit, de talán, mintegy illusztrációként, utalhatok — mondjuk — a *Sheffield-i Egyetem könyvtárépületére* — melyet *Gollins, Melvin, Ward* és társai terveztek — a *Margit főhercegnőről* elnevezett *Swindon-i új kórházra*, *Powel* és *Moya* művére stb. stb.

Befejezésül Richards két, e kiállításhoz fűzött — de más mai építészeti kiállításokra, a mieinkre is, vonatkoztatható — lényeges megjegyzését is elmondanám.

Az egyik megjegyzés a modern mai angol építőművészetben jelentkező, s bizonyos mértékig, nyilván, a kiállított művekre is hatott, *gátló* tényezőre utal. Éspedig arra, hogy még a legutóbbi évek építőművészetét is megköti a háború utáni éveknek „*a lehető legolcsóbb építésmód megvalósítását előíró követelménye*" s ez bizony „*nagy mértékben nyomasztja a lelkiismeretesebb építészeket. Egy bizonyos határig*" — állítja Richards, s én is egyetértek vele — „*a gazdaságosság követelménye hasznos fegyelmező eszközt jelent, amennyiben azonban legfőbb erényként tüntetik fel*", — vagyis a „gazdaságosság" helyes felfogása átcsúszik az „olcsóság" hamis felfogásába — „*amint ez túlságosan is gyakran megtörténik, csupán kerékkötővé válik és rendkívül gyenge minőséget eredményez.*"

A másik megjegyzés konkréten a kiállítási anyag bemutatására, a prezentálás metodikájára vonatkozik, s bár nagyon megszívlelendő, nyilván nehezen kielégíthető igényről beszél. Arról ugyanis, hogy ez a kiállítás „*nem törődik az épületeknek egymáshoz és a környezethez való viszonyával, holott ez*" — vagyis az épület, a város és a természeti táj harmóniája — „*az építőművészetnek egyre fontosabb alkotóelemévé válik, s ez egy annyira zsúfolt országban, mint Nagybritannia, igen jelentős szempont.*"

*

Örülök — ismétlem —, hogy e kiállítást megnyitó gondolatok összeszedéséhez olyan kitűnő forrásaim voltak, mint Nikolaus Pevsner és James M. Richards írása. Igy az általuk mondottak, a könyv- és folyóirat-ismereteim, meg rövid személyes találkozásom alapján már talán megpróbálhatom egyetlen mondatban összefoglalni véleményemet a kiállításról — illetőleg a mai modern angol építőművészetről. Éspedig e-képpen:

A mai modern angol építőművészetnek nincsenek ugyan olyan szuggesztív és irányt szabó nagy alkotói, mint Le Corbusier, Gropius, Mies van der Rohe, vagy Alvar Aalto, de, néhány kiemelkedő jeles alkotása mellett — különösen a *mennyiségi* feladatok: az *iskola-* és a *lakásépítészet terén — műszaki és esztétikai minőségében olyan magas, átlagos színvonalat produkál, mellyel* — valóban talán a skandináv országokat kivéve — *egyetlen más ország modern építőművészete sem dicsekedhet.*

Örülök végül annak, hogy ez a szerencsés véletlennek és jóleső figyelmességnek köszönhető kiállítási alkalom lehetőséget ad azoknak a kapcsolatoknak továbbfejlesztésére, melyeket valamikori — hazánkfia, *Goldfinger Ernő*, a kitűnő angol építész révén létesítettünk fiatal magyar építészek egy-egy esztendős angliai foglalkoztatásával és azoknak is, melyek, az *Union Internationale des Architectes* keretében, a két ország építőművészeti szövetségeit összekötik. Remélem, hogy rövidesen mi is bemutathatjuk modern építőművészetünk legújabb termékeit Angliában, s ez a termékenynek igérkező tapasztalatcsere folytatódni fog, egyre tervszerűbbé válik.

Az építőművészet alkotásai a békés, mindennapi és ünnepi élet számára létesülnek, s ezért az építészek a világ minden országában, a békés együttélés meggyőződéses hívei és munkálói. Nemzetek közötti együttműködésük tehát egyben az emberiség szebb jövőjének hatékony szolgálatát is jelenti!

Major Máté

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
1975 MÁR 8

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

Vélés Árpád

1021

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

ÉLET ÉS IRODALOM
Budapest

neti illusztrációvá oldódna szét.
másik sürgető dolog abból a tén
ből következik, hogy a mai emb
az iskola elvégzése után aligh
nem nagyobb mennyiségben szer
besül nem irodalmi műformákk
mint irodalmiakkal, akár művés
szintűek, akár művészet alattia
azok. A rádióból egész nap z
ne ömlik, a televízió filmet kín
minden este, a plakát, a rajz b
szon és metrón pillanatonké
kiált az emberre. S mindenne
óriási közérzület, közízlés, közme
talitás formáló szerepe van, m
közben az emberek többségéne
csak irodalmi ítéletkészsége va
Különösen hasznos

Jellés Árpád

Jellés Árpád az absztrakt szürrealizmus felé indult és bonta hozott ki munkássága

László Gyzla: XXXX Aki a követ életre keltette.
Müvészet, 1976.szeptember - 5.oldal.

Ilias Áspád

A Jelenkor ukrakat tőzött
szóla.

Dáványi Iván: Képzőművészet a
Jelenkorban

Jelenkor 1968 X. n. 883 old.

Illés Árpád

Salamon Nándor: A Kisalföld festője

Művészet, 1982. december

1021 Illés Árpád festőművész

1979.III.31.Televizió 15.55/Szné/

Illés Árpád.

-Az alkotói kibontakozás utjai olykor meglepően tekervényesek,és szeszélyesek.Illés Árpád festői kiteljesedése évtizedekig váratott magára.Igy aztán a felgyülemlett élmények eleni erővel törtek fel benne.És hirtelen magától értetődő természetességgel alakult ki sajátos festői kifejezés módja.

-Ha megkérdeznek,hogy életem folyamán miminden volt rám hatással,elsősorban Gulácsy Lajos művészetét kell emlegetnem,mert egész fiatal koromban kezembe került a közismert Gulácsy monográfia, a Lebel féle,később pedig a sorsom ugy alakult,hogy muzeumokkal kerültem kapcsolatba. Megélhetési munkának indult,és később hivatásnak éreztem,hogy muzeumoknál közreműködhessek mint kiállitás technikai rendező,mint tervező művész.Nekem,aki hát festő vagyok mennyire nem mindegy,hogy amig majdnem mindenki a természeti népek műtárgyait szemüvegen keresztül,vagy képes lapjairól ismeri meg,én pedig kezembe vehettem sorba, a legcsodálatosabb afrikai,óceániai stb. eredeti műtárgyakat,és nem tudtam még akkor,hogy későbbi festészetembe,milyen döntően nagy hatással van.

-Gyermekkoromat Győrött töltöttem,és igy természetes hogy ott kezdtem el festeni is,rajzolni is.Még főiskolás éveim előtt kikerültem Münchenbe,ekkor volt alkalmam először külföldi muzeumban műtárgyakat látni.Azonkivül festettem is Münchenbe,utcán tájképeztem,ezek a munkáim mint ifjukori munkáim ma is,egy kis részük ma is meg van és ma is szeretem,ezeket.

-Illés világképe művészi látásmódja,jobban rokonitható nemzetének költőivel,mint sem festőtársaival.

-Évekkel ezelőtt,nagyon régen Vörös Sándor mikor Pesten volt,mindig nálam lakott.

-Ez én vagyok,elvó egészen kicsi fej,mellette egy bögre tej,és nincsen égbolt,még volt.Ha Pesten jártam Illéséknél laktam olykor hónapokig is.Sokat vitatkoztunk,sokat beszélgettünk,kocsmáztunk,jártunk Budapesten és általában vidáman éltünk.

-Ennek ránnézve sok haszna is volt.Elsősorban az a gyógyörüség,hogy éjszaka mindig veszekedtünk ,illetve beszélgettünk,ami nálunk sokszor veszekedéssé fajult, de különböző szakmai kérdésekről elsősorban,etikai,

esztétikai,képzőművészeti,zenei,irodalmi problémákat feszegettünk.Ez természetesen az én későbbi festészetemre erősen hatott.És Vörös Sándornak a szellemében én sok mindent igy átvettem,ami gondolom hát az én festészetemre még ma is.

-Több köteten címlapja tőle való,szeretem ezeket a címlapokat,remélhetőleg fogunk még együtt dolgozni a jövőben is.Annál inkább remélem mert az Illés munkákkal való találkozásaim sohasem az elégedettség,hanem a küzdelem, a viaskodás az ellentmondás jegyében történtek.Mostani szörnyetegeit,diszharmóniáit,éppugy szeretem,mint egykori harmóniába ágyazott összhangzó tónusait.Most is a színekkor-dok és az alakzat csoportok mestere.Csak annak idején nyugalmasan,most pedig hangoltan,vibrálóan.

-Körülbelül 50 éves koromban kezdődött az a gondolatkör megjelenni a festészetemben,ami jelképekből,zenei asszociációkból,természeti népek és művészeti hatásokból állt össze.Amikor a mostani arcomat megtaláltam,ekkor is döntően mögöttük van, a képek mögött a valóság,de áttételesen,nem ugy mint eddig.Áttételesebben mint eddig. Az igazi műtárgy az nem ábrázol,hanem kifejez,én sem ábrázolok,hanem igyekszek kifejezni,valami lényegeset, ,valamit,ami kifejezni valót találok a valóságon..Ez a világ számomra épp oly létező,mint a külső, a tárgyi, a tapintható valóság.

-Kopár ágak fölött a téli stb/vers részlet.

-Illés Árpád képeit nem ugy kell megfejteni,hogy valamilyen alakot,vagy tárgyat,vagy jelenetet keresünk benne, céljuk és értékük a felfedezés pillanatában,azonnali hatásuk van.A festő által teremtett világban, a képek világában nyiltan,vagy burkoltan,megjelenik egy-egy ismerős motivum,néha azonban csak átdereng a valóság titokzatos arca a festői világának.

-Munka közben szabadjára engedem magam,hogy aztán nyakon csipjem az ösztönöimet,és értelmet adjak nekik a festésben. Legfontosabb kifejezési eszközöm a szin.Mondhatnám minden szinre épitek,nagyon sokat törődöm avval,hogy megbizható jó minőségü festékanyaggal dolgozzam.Magam csinálom a festékemet, a teás temperát.Van egy régi recept, a legjobb minőségü angol porfestékből,magam csinálom hozzá az emulziót ezt kipróbáltam,és bevált,ezek a szinek nem fognak soha megváltozni,előreláthatólag.Nálam többnyire,természetesen nem minden alkalommal a képek utólag kapják a szineket, nem is mindig tőlem.Ez ugy értendő,hogy nem tudom előre, hogy mit festek,eltkán van az,hogy valami gondolati elemből

indulok ki.Mikor elkészült a kép,legtöbbször magam is csodálkozom rajta,mit csináltam.Ilyenkor a feleségem jön a segitségemre legtöbb esetben,és Ő ad címet a képnek,és akkor én már tudom,hogy mit csináltam. De nagyon sokszor vendégeim,barátaim adják a címet. És erre rájöttem,hogy főleg azért van szükség,hogy a felmérő asszociációit helyes irányba tereljük ezáltal. Mert nagyon gyakran egészsen másfelé elkalandoznak a fantáziájuk,mint amit én szeretnék.

-Az angyal fényörvényben szabadkozi,szerényen stb/versrészlet/

-A Művész Szövetség megbizásából egyszer külföldön jártam egy ott rendezett szimpoziumon.A helyünk valamikor kolostor volt,csodálatos épületben volt elhelyezve a hegy közepén.És a hegy lábától reggelente,egy birkacsorda indult el gyalog fölfelé a hegyre.Ott az a szokás,hogy mindegyik birkának van a nyakában egy kolomp.Nem ugy mint nálunk, hogy egynek.Ott mindegyiknek volt.Most tessék elképzelni mig ezek a birkák fölsétáltak, a maguk tempójában a hegy tetejére legelni,micsoda csodálatos zenekar volt,és mi az ágyba hallgattuk az ablakunk,nyitott ablakunkon keresztül. Ennek az emlékei ezek a kolompok,nagyrészük,ott volt olyan betivásár szerü valami,ott lehetett venni részben használt antik darabokat,részben ujakat,és én összevásároltam ezeket,aztán azóta még ugy gyültek hozzá,mert a gyüjtés az nem olyan dolog,mint sokan képzelik,hogy azzal sokat kell törödni,nem az ugy magától megy,ha valaki szereti.

-Festés közben, a hanglemezjátszómon lemezek forognak, Ez a zene,amit ilyenkor hallok,nemcsak ugy fontos nekem hogy a képet befolyásolják,hanem ugy is,hogy ami elválaszt a külvilágtól, a külső zajoktól,ingerektől,zaklatásoktól.De az is előfordult már,hogy egy-egy zeneművet iparkodtam képpé megfesteni,ez a kivétel,de ilyen is van néhány.A magyar kortárs zeneszerzők nagyrésze közeli barátom is,de a zenéjük is nagyon közel áll hozzám,és nagyon gyakran forgatok kortárs zeneszerzők lemezeit, amikor festek.

-Éneklő festék,vöröset dalol stb/versrészlet./

-Illés érett művészetének lényege, a létezés mámoros fölfokozott átélése és kifejezése.Születés és elmulás, erotika és termékenység általános összefüggéseire keresi a választ.Képeiben a szorongást, a tragikumot, legyőzi az életszeretet.Az összeütközések feloldódnak,Önfeledt játékossággal.A művész iróniája,groteszk látásmódja képi

fricskái,lázadás elgépiesedett századunk sivársága ellen.

-A biclógiai létezés,az élet keletkezésének titkait feszegeti Illés a tojás témájára készitett különböző képváltozatokban.Ellentét feszül ezekben a kompoziciókban, a tojás kemény héja,mint burucк veszi körül a benne lentakozó,csirázó készülő életet .Az élet keletkezését feszültségek kisérik,sötét és világos tónusok szüntelen küzdelme veszi körül a tojába zárt életet.A szinek intenziv ereje fokozza és kiemeli a biclógiai erők játékát.Az ellentét szükségszerü,de végül az élet diadalmasan tör át a szigoru burok falán.Mind ez olyan,mintha a világ számunkra ismerős,de mégis valahogy eddig sosem látott részletébe pillantanánk be.

-Festményeim alapján általában absztraknak tartanak,ez azért mondanivaló most,mert én abban a tudatban élek,hogy én a természetből indulok ki.És én egész életemben iparkodtam közvetlen kapcsolatba kerülni a természettel, és nagyon sok élményt kaptam a valóságtól.Ezek az élmények jönnek át végül is a festményeimbe áttételesen.Egyik ilyen nagy élménycsoportba tartozik a természetnek az a döbbenetes elementális ereje,mikor például ~~xxxx~~ egy picurka mag magatartásában is megnyilvánul,amikor a mag éltető ereje, olyan óriási,hogy képes fölemelni a nagyvárosban az aszfaltot,még házat is képes összedönteni.Egy ilyen szép élményem volt Miretben egy márványhegy sima oldalán kinőttt fa,amikor az a kis repedésbe a szél által befujt mag,ott kikelt,az az egy fává cseperedett,megrepesztve a hegyet. Ez a kép ami az állványomon itt látható ebből az élménycsoportból keletkezett.Ugyanez a természeti élmény egyébként itt a müteremben is megtalálható a valóságban.Ezen a szép növényen,amikor a növénynek egyik ága áttörte alul a virágcserepet,és ott jött ki ahol neki tetszett.Az itt látható képnek a cime:Mert virágzás,mert élet és örök. Ezt a cimet ez a kép azért kapta,mert festés közben rájöttem arra,hogy nemcsak a növényeknek van ilyen döbbenetes éltető ereje,ugyanilyen éltető ereje van az ezsménak is annak az eszménak amelyik azután föltartóztathatatlanul terjed,megállithatatlan.

-Ha tetszik ereszd be stb/versrészlet./

-Vége.

Illés Árpád

JELENTÉS A VALÓSÁG FELETTI VILÁGBÓL

Illés Árpád kiállításának megnyitója, 1963 májusában, a Fényes Adolf Teremben.

„Olvass verseket oly nyelveken is, amelyeket nem értesz. Ne sokat, mindig csak néhány sort, de többször egymás után. Jelentésükkel ne törődj, de lehetőleg ismerd meg az eredeti kiejtésmódjukat, hangzásukat. Így megismered a nyelvek zenéjét, s az alkotó lélek belső zenéjét. S eljuthatsz oda, hogy anyanyelved szövegeit is olvasni tudod, a tartalomtól függetlenül is, a vers igazi szépségét, testetlen táncát csak így élheted át."

Weöres Sándor: *A teljesség felé*, 90.

*

Illés Árpád képeivel is valahogyan így kell kezdenünk az ismerkedést. Ha ekként teszünk, akkor lassan világossá válik, hogy képei nem idegen világról adnak hírt, hanem bennük a bennünk is rejlő, aggódó vagy kivirulásra váró szépségek formálódtak meg. Ha nyitott, őszinte szívvel állunk előttük: önmagunkkal találkozunk.

E képek mindennapjaink való világában fogalmazódtak. Sajátos kettősség, két egytestvér ellenség keresi bennük a béke csendjét. A lapok színes felületein egyrészt a megformálatlan ősanyag gomolyog, kiismerhetetlen – néha fenyegető – természetével, másrészt az emberterem-

László Gyula: Művészetről, művészekről
Bp. 1978. Magvető

tette rend – amelynek jelképe a geometria – igyekszik zabolázni a vak erőket. Így válnak e képek az ösztönélet kavargásán úrrá levő forma erejével ember voltunk jelképévé. E két erő küzdelme a megbékélés csendjéért váltakozó erővel s váltakozó eredménnyel folyik. Közben az érett művész aggodalommal figyeli ezt a küszködést, és tétován hajlik gyermekkori emlékei fölé: már ott kezdődött volna Jákob harca az angyallal? Illés világa nem egyértelmű tehát, s nem is egyenlő értékű: hol gáttalanul gyönyörködik a gomolygó formátlanságban, a színek káprázatának sugárkévéjével kutatva természetét, hol pedig – szinte kétségbeesve – a szerkezet tisztaságát erőszakolja, az egyensúly rendjét keresi, néha még vonalzóval és körzővel is. Ezeknek az ellentéteknek színbeli megfelelőjét önkéntelenül is a kiegészítő színek változataiban találja meg. A vörös (lila)–zöld, kék–narancs ellentétek s a fekete alkotja sok képének alaphangját – nyilván nem véletlenül.

Illés Árpádnak, az 50-es évek derekán járó festőnek ez első önálló kiállítása. Művészetszerető közönségünk egyre ritkábban találkozhatott tárlatainkon műveivel. Mostani kiállítása utóbbi éveinek termését tárja elénk, s ennek kapcsán illendő, hogy felidézzük azt az utat, amelyen eddig jutott. 1908-ban született Kisköcskön (Vas m.), de gyermekkorát Győrben töltötte. 1928-ban kezdte meg tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán, Rudnay Gyulánál. Bár útjai később eltértek mesterétől, mindig megilletődve idézi nemes egyéniségét. Az első komoly festői élményt még gyermekkorában Gulácsy Lajos látomásokra tapadó lírája adta neki. Korán festett győri öreg házai-

nak tisztán szerkesztett képfelületein az ódon hangulatot átfűti valamiféle izgalmas, boszorkányos emlékeket idéző feszültség. A 30-as években sajátos stílusú, az absztrakció és a szürrealizmus felé tartó képeit szerettük meg, azután hosszú ideig vívódott magával: nem érezte, hogy kifejezőereje elérte volna belső világának gazdagságát. Ebben az időben készültek például ismert balatoni vízfestményei. Szép – mindig a tárgyukon túlmutató – csendéletei néha távoli földrészek hangulatát idézték. Közös barátunkkal, Weöres Sándorral dolgozott együtt, hogy a *Holdbéli csónakos* és a *Tyunkankuru* szövegeihez színpadi tereket teremtsen. Sajnos ezek csak tervek maradtak, a közbejött viharok elsodorták megvalósításuk gondolatát. Évek óta annak a festői világnak csiszolásán dolgozik, amelyet most kiállítása elénk tár, s amely közvetlenül kapcsolódik fiatalságához.

Élete külső eseményekben szegény, de hadd jegyezzünk meg annyit, hogy mostani termését idegölő tanári munkája után, néha éjjel, lámpánál alkotta meg, a fáradtságon kívül más gondoktól is gyötörten.

Illés Árpád úgy érzi, hogy képei nem elvontak, hanem valóságba tapadók, s ebben igazat kell adnunk neki. Nem a látványt ábrázolja, hanem a látvány emlékképeit itt-ott felhasználva, dinamikává fokozza a reá-gondolást. S lám: a *Holdfény* kékje, az *Őszi erdő* vöröse vagy a zöldben terpeszkedő fekete fatörzsek nem igazabbak-e, s éppen ezért nem szebbek-e, mintha a természet látott mását adnák? De ugyanúgy a *Vulkán* robbanó tüze, az *Atomháború* rémének sárgája, az *Aluljáró* Gulácsyra emlékeztető lidérces látványa vagy az álomvilág G. hercegének Krúdy

Gyulát idéző cilinderes alakja nem saját emlékeink felé tereli-e képzeletünket? S az izzó és szétfolyó ősanyagon nem akarunk-e mi is úrrá lenni, mint ő (*Ablak a folyó felé, Tér* stb.)? Zenei szépségekkel tele színes felületei, egyéni, csak reá jellemző hangvételei, képein sajátos vonzóerővel hatnak reánk. S milyen izgalmasak festői nyelvre átköltött színpadi terei, a valóság felett keringő látomásai!

A látvány ábrázolásához szokott szemlélő számára talán meglepő Illés Árpád festői világa. Ám ez a szokatlanság egyszerre otthonossá válik, ha a szendernek – az álom előcsarnokának – mindennap átélt képeit idézzük fel magunkban. E kapcsolat meglepő, s nyilván nem véletlen. Nem rokontalan korunk festészetében. Ő s társai az álomvilág alakuló képeinek erejét vetítik bele az ébren levő ember aggodalmaiba, örömeibe, szépségkereső szenvedélyébe. Úgy jelennek meg előttünk e képek, mint feledésbe száműzött álmaink küldöttei.

Örvendenivaló, hogy a Fényes Adolf Terem teret adott végre Illés Árpád gazdag piktúrájának.

1021

Illés Árpád festőművész

1973. I. 11. Kossuth 13.59 /11/ T.

Életem, emlékeim. Illés Árpád festőművész

- Illés Árpád festőművésszel beszélget Albert Zsuzsa.

/vers/

- Az elhangzott vers Illés Árpád festő verse volt. A következő beszélgetés a mütermében fog elhangzeni, amelyben életéről, festői pályájának egyes állomásairól és talán az irodalommal és más müvészefekkel valókapcsolatáról fog beszélni. Először 1954-ben elég régen találkoztunk a Nemzeti Muzeum aulájában, ahol akkor éppen a Rákoci kiállitás müvészeti rendezője volt. Életpályáján tehát ez az a korszak amikor muzeumokban dolgozott és az ottani kiállitások egyik vezetője volt. Mit tud erről az időről mondani.

- Hát nagyon fontos följegyzése életemnek sok muzeumba dolgoztam és nagyon sok kiállitási munkában vettem részt. Ez egyike a legfontosabb periodus amit mondom, pedig akkor festettem a legkevesebbet. Én most ezekre az évekre ugy emlékezem vissza, hogy ez anyaggyüjtő időszak volt. Rengeteg sok nagyon különféle muzeumi munkában kellett részt vennem mint tervező müvész és egy kicsit mindig megxköllött ismerkednijem a tudományos részével is a tárgyi anyaggal is, mondhatnám, hogy tanulmom kellett hozzá, hogy eltudjam látni a feladatot amit rám biztak. Azonkivül hát természetszerüleg, hogy ilyen munkából adódóan nagyon érdekes nagyon müvelt nagyon kitünő embereket ismerhettem meg, akiknek a közelsége egy életre kihatóan nagy dolog. Mübész életében, természetesen nálam is igy van.

- Azt mondta egyszer, hogy a Néprajzi Muzeumban is dolgozott ebben az időben. És a müvészetére ez rendkivül hatással volt.

- Igen, a Néprajzi Muzeumba sok munkát biztak rám, mondhatnám sorozatosan sokat és az összes muzeumi munkáim közül a Néprajzi Muzeumban végzettek voltak azok a munkák, amelyek későbbi festői pályám

- Az európai avangad akkori munkáit ismerte. ?

- Reprodukcióból igen, mert a főiskolai éveimben a nagyon szorgalmas könyvtárlátogató voltam a Szépmüvészeti Muzeum könyvtárában jár. tam és a iskolának is gyönyörü könyvtára volt na és főleg folyó iratai. Ez volt a döntö, nem is annyira a könyvek, hanem a külföl diy News wek folyóiratok a Szépmüvészeti Muzeumba járt a Kaiili Dhar és annak voltak óriási reprodukciós anyagai és onnan szedtük akkor mi magunkba azta szellemet ami tulajdonképen talán kicsit korai is volt akkor.

- A főiskolán a tanárok adtak ilyen indithatás a hallgatóknak vagy valamilyen más irányzat vèlta kedvesebb ?

- Tanárom mulott: Vaszali János olyan ember volt aki nagyon modern szellemmel tanitott ő adott indittatást. Én Rudnai tanitványa voltam és már viszont haragudott az ilyesmire. Azért is volt talán az, hog én ezt mondhatnám titokban csináltam otthon és Rudnainak fogalma sem volt arról, hogy én mit csinálok, az iskolai órák után. Azt szerette ha utánozzák a tanitványai ő csak azt a szellemet türte meg amit ő is képviselt a tanitványai között.

- Tanárok és tanitványok között bizalmas volt a viszony. ?

- Volt tanár és tanitvány akik között igen, de , például Glacz Oszkár jellegzetesen olyan tanár volt, aki mint apjuk volt a gyerekeknek, midneki nagyon bizalmas lehtett vèle. Még én is aki nem voltam a tanitványa. Rudnai zárkozott ember volt. Én nem tudok arról, hogy hogy például valaki életében egyetlen egyszer is meghivott volna a lakására, hogy megmutatta volna készülő müveit sose beszélgt róla. Viszont a kollektivája rendkivül érdekesek voltak, szellemesek annyira, hogy más osztályokról is átjöttek hallgatni a kollekturáit. Ez látszólagos ellentmondás , valóságban nem ellentmondás

- Emlékszik valami vidám történetre főiskolás korából ?
- Egy másik osztályon nem a milyenken Vaszalinál történt a következő mulatságos történet. Egyik kedves kollégánk aki ma is jóbarátom furcsa fiu volt és elhatározta egyszer, hogy nem beszél. Fejébe vette és tényleg nem beszélt, nem szólt egy szót se. Igy elmhlt több nap is , hogy nem modott semmit, amikor jött Vaszali korigálni s ahogyan szokta csinálni a tanitvány föl áll és Vaszali leült a bakra amin ő eddig ült, hogy a modellt ugyan abból a helyről lássa honnan a tanuló és elkezdte a korrekturát s magyarázott. A barátom ott állt mellette illedelmesen és hallgatta, igen ám, de az történt, hogy Vaszali kérdezett valalmit és a mi barátunk egy szót se felelt. Akkor Vaszali megismételte hangosan a kérdést, de a barátom akkor se felelt egyetlen szót se, akkor Vaszali rámézett ugya háta mögé és nagyon hangosan már majdnem kiálltva megismételte a kérdést és a barátom akkor se válaszolt s akkor odafordult a tanársegédhez a Tóth ur nem beszél mondja a tanársegéd, mester kérem már a harmadik hete.
- Ja párdon, mondta Vaszali, nem haragudott meg és tovább korigált.
- Miután elvégezte a főiskolát, hogyan tudott festeni, hogyan tudott, hogyan tudott dolgozni. ?

Mikor elvégeztem a főiskolát akkor egészen hamisan képzeltem az életet. Romantikus voltam és rengeteg, minden másképp történt mint ahogyan elgondoltam, én azt hittem, hogy akkor most én festő vagyok és én nekem nincs más dolgom minthogy fössek, de aztán pénzt köllött keressek. Fiatalon meg is nősültem és kénytelen coltam pénz keresni és nem volt egyébb lehetőségünk, már nekem akkor, mint hogy alkalmazott grafikával probáljak foglalkozni. Mennyire könnyebben megy egy fifatalnak, elvégzi a főiskolát és ösztöndijat kap.

Hát nálunk ilyesmiről szó se volt. Nekünk önmgaunknak kellett a munkát fölhajtani, megcsinálni és ez a munka felhajtása és a reklámgrafika annyira elvet minden energiát, minen erőt, minden időt amellett bizony nem volt festés. De még másba is volt, a lényege a bajnak az, hogy az alkalmazott grafika magasrangu müvészet. De egész más szemléletet kiván mind a képzőművészet és teljesen lehetetlenség egyidőben két müvészeti szemléletnek áldozni. Valaki vagy alkalmazott grafikát csinál és nem föst vagy föst és nem csinál alkalmazott grafikát. Vagy minda kettőben rossz lesz. Nem lehet mind a kettőt jól csinálmi. És én sajnos azt csinálmam, hogy évekig küzködtem az alkalmazott grafikából, hogy megtudjak élni és csak időnként tudtam fösteni s ez azt jelmnti , hogy minden alkalommal, amikor elkezdtem fösteni mindig mindent előről kellett kezdenem, mintha életmmben először festettem volna , mindig az ábécénél. És igy teltek el évek, nagyon sok év telt igy el látszólag terméketlenül, mostmár tudom, hogy azért az nem volt terméketlen, mert periodusokat éltem át amiket le se tettem vagy abba kellett hagynom de azét ezek azután később mind visszajöttek, mikor aztán a sorsom megengedte, hogy festő lehessek.

- Ez mikor következett be ?

- Nagyon furcsa, hogy mikor, akkor következett be mikor életemben a legelfoglaltabb voltam, mikor elkezdtem tanitani. Ezzel igazolom is mindazt amit az előbb mondtam a pedagógia az egy nagyon nagyon szép és nagyon komoly foglalkozás, százszázalékosan egész embert kiván. Szakrális mesterség. De nem müvészet és tudományos pedagógiai munkát lehet végezni a képzőművészet mellett, mert két külön világ. Szóval nem köl a festőnek más emberré válni akkor mikor elkeed festeni és akkor amikor bemegyaz iskolába tanitani , sőt jó festő tud csak jó rajtaanár is lenni

a pedagógiának én ilyen formán nagyon sokat köszönhetek, annak ellenére, hogy akkor voltam életemben időben legjobban elfoglalva energiában legjobban kihasználva, de mégis akkor festettem legtöbbet. És az a sok év ami ezt a periodust megelőzte amikor imitt amott tudtam csak fösteni mindig ujra kezdve az alatt fölgyülemlett bennem a rengeteg sok festenivaló és mintegy vulkán mikor kitrö ugy robbantki belőlem, talán ez tette lehetővé, hogy egész napi tanitás után egész éjszakékon áttudtam 10 éven keresztül dolgozni,

- A kritikusok azt irják körülbelül 1958-tól beszélhetünk Illés Árpád kiérlelt alkotói periodusáról. Erről van szó ?

- Hát ezalatt a tanitásos évek alatt érlelődött ki az a festészet a kritikusok nyilván, hogy magától most meg tudtam komolyan vesznek.

- Most menjünk egy kicsit vissza. Arról még nem beszéltünk amit mindenkitől megszoktak kérdezni, hogy mikor kezdte, hogyan kezdtet festeni ?.

- Hát én bizony gyerekkoromban kezdtem festeni nem is tudom megmondani mikor. Én ugy tudom, hogy tiszta a lelkiismeret az t tudom mondani, hogy ahogyan elkezdtem beszélni ugyanugy elkezdtem beszélni. Nálam ez valahogyan olyan természetes volt. A mulatságos inkább az, hogy azt nem tudom megmondani, hogy mikortól kezdtem magam festőnek tartani, mert már csecsemő koromban is és azt hiszem festőnek tartottam magamat visszaemlékszem az ugy volt. Nem is emlékszem a müre mikor én más voltam mint festő, de arra emlékszem, hogy bizonyos kisfiu koromba ugy modtam, hogy festő leszek. Ugye, aztán mikor kezdtem azt mondani, hogy vagyok azt nem tudom megmondani.

- És arra emlékszik, hogy mégis mit rajzolt természet után vagy másolt vagy milyen témák ragadták meg a kisgyerek fantáziáját. ?
- Hát gyermekkoromban legelőször fejből ugy szokták mondani elképzelésem alapján rajzolgattam, de nagyon korán elkezdtem természet után rajzolni és az a müterem ahol legtöbbet tanultam a győri Cigánylapos volt. Győrnek egy városrésze uj város a széle ahol nagyon érdekes barokk korból ittmaradt viskók vannak zonkivül nagyon rozoga házak amik nem is nevezhetők semmi stilusunak , mert stilustalanok csak rendkivül festőiek. És cigányok lakják jórészt azt a városrészt oda jártam festeni minden szabadidőmet ott tölröttem mór fiatalember koromban mikor hazajártam később főiskolási éveimmel szünetekben akkor is és én ott tanultam legtöbbet, a természettől, amita Cigánylapos nyujtottnekem.
- Baráti vonzások alakitottak valamit ? a festői elképzelésein ?
- Sajnos keveset, talán semmit, ez nagy hiba is, hizen ha utána nézünk világhirü nagy mesterek életének a alakulását és müvészeti fejlődésén vagy változásán mindig kiderülnek ilyen kölcsönhatások baráti körök akiket stilusviszonylatok hoztak össze, közös érdeklődés hozott össze egymást dippingolták, egymást segitették Nekem mimdig voltak barátaim és reméleml e sznek is , de ilyen barátaim akik, akik igy a mübészetembe befolyásoltak volna vagy akartak volna volna befolyásolni sajnos nem volt. Hátha azt mond tam, hogy b rátaimtól közvetlenül indittatást sose kaptam, azért ennél a tételnél el kell mondanom, hogy mint mikor fiatal gyerek Győrött a Cigánylaposon festettem a Borsos megajándékozott egy Gulácsy monográfiával. Ez a Gulácsy monográfia későbbi pályámnak is nagyon fontos inditója vált, sőt egész életutamnak a hangját ,

meghatározta. A reprodukciók és a kisség naiv romantikus szöveg gyerekkoromban nagyon megfogott engem, hatása alá kerültem Gulácsinak most ehhez hozzájárult az után az, hogy mikor felkerültem a főiskolára és hoztam Győrből a Gulácsi hatása alatt készült romantikus képeket akkor Sreér Andrásbarátom, aki évfolyam társam volt elvitt Gara Arnoltdhoz látógatóba aki Gulácsinak közvetlen jóbarátja volt, sőt a Gulácsi könyven együtt Gulácsival le is van fényképezve.

Most Gara Arnoldnak megmutattam a fiatalkori akkori munkáimat Gara Arnold nagyon megdicsérte azokat és ez volt életemben az első dicséret amit kaptam és talán más festőknél is az első dicséret fontos, de Sreér barátom nemcsak Gara Arboldho vitt el, hanem rokonához Vágó müépitészhez is, akinek óriási nagy gyüjteménye volt. Ebben a gyüjteményben nagyon szép Gulácsik voltak, ottláttam életemben először eredeti Gulácsikat. Hát ezek után természetes és nem csodálni való, hogyha a Gulácsi hatása mégjobban elmélyült bennem. De meg is föstöttem azután később egy képet aminek az a cime, hogy Gulácsi emléke kisér. Ez a Gulácsi hatás azóta nem ugy mint hatás, hanem ugy mind ahogy már mondtam meghatározója a bizonyos a bizonyos kismértékben az én festészetemnek egész életemben végig kisért és talán fog is kisérni, talán éppen ez az a romantikus látás, amit Gulácsitól örököltem ami később mint optimizmus kerekedett teljessé.

- Ezt a beszélgetést kezdtük, hogy Illés Árpád elmondta egy versét azért az irodalommal és az irodalmat müvelőkkel ugy tudom, hogy szorosabb kapcsolatban volt illetve van.

- Mindenféle egyéb müvészettel mindig szoros kapcsolatban voltam, vagyok és remélem leszek is. Ez nemcsak amüvekre vonatkozik, hanem az elkotókra is, mert a baráti körökben mindig voltak számosan irók

zenészek, költők, mai s vannak és remélem ezek meg is maradnak. És nagyon sokat köszönhetek ezeknek , mert társaságukban ha bár nem abban a szellemben dolgoztak amiben én és ez a doppingolásnak az a módja amiről a külföldi hasonlatban előbb utaltam az nálam nem forgott fent, de mégis ugy mid a muzeumokban ilyen adatgyüjtőnek nevezhető fontos dolog történt. Hát ilyen azátn nagyon sok volt az életemben. Egyrészt elkerülhetetlen, hogy megemlitsem, hogy Vörös Sándor fiatalkorában mindig nálam lakott amikor Peten volt és hát ugy az ő révin, de az én baráti köröm kapcsán is rengeteg sok iró, más müvész fordult meg nálunk és éjszakákon körösztül izgalmas varázs esztétikai viták következtek, amik nagyon érdekesek és nagyon tanulságosak voltak.

- Ez egy irói csoport volt ?

- Nem volt kifejezetten ez egy irói csopprt, ezek olyan barátok voltak, akik följártak hozzánk beszélgetri, de irói csoporttal is volt közösségem. Ez a Tóth Árpád társaság. Egy olyan időszakban éppen amikor Vörös Sándor közelünkben sem volt valahol külföldön más kálhatott akkor is , Hajnal Annak , Keszi Imre, Vargaföl Imre régen kerültem ezekkel össze és akkor nekem nagyon szép nagyméretü mütermem volt a Sas utcában és ez egy nagyon tehetséges fiatal irónak a csoportosulása volt s én fölajánlottam a mütermemet az összejövetleik céljára és hosszu időn keresztül nálam ülésezett ez a társaság azután később Hajnal Anna lakásán. Hát természetesen én nemcsak a mütermet adtam oda, hanem a fülemet is és oda is figyeltem, hogymi történik. Ott nagyon szép müveket hallottunk. Előadták ezek a fiatalok novelláikat verseiket egymásnak fölolvasták és hát mpndhatom, hogy nagyon magas nivoju nagyon magas nivoi összejövetelek voltak. Hát természetes dolog, hogy egy fiatal

festőre az ilyesmi erősen hat.

- A XX. századi magyar irodalomból, tehát az akkor már idősek vagy nem élők közül kiket szeret a legjobban ?

- Hát az idős nemzedék közül én hozzám legközelebb Kosztolányi áll Füst Milán csodálatos költészete és Babits , ez a három. A három közül személyesen sajnos csak Füst Milánt ismertem, de én hozzá nagyon sokat jártam, egy időbe éveken keresztül.

- És ennek a szimpátiának van valami nyoma a festészetben ?

- Még igy is lehet mondani, hogy van nyoma, mert például a Hajnali régzegséget megfestettem, nem ugy mint illusztrációt, hanem ahogy az énekelt az a vers bennem én azt megpróbáltam szinekkel elmondani ugyanazt.

/vers/"Hajnali részegség"

- Hogyan tudná meghatározni a festészetének a lényegét. M ?

- Én ugy festek ahogy a madár énekel. Énnekem belső belki szükség, hogy fessek és nagyon sokszor előfordult már, hogy fogalmam se volt arról, hogy mitcsinálok és munka után derült ki, számomra mint csodálkozás, hogy jé ezt csináltam. De azért ez természetesen nincs mindig igy ne tessék ettől megijedni, mert olyan is előfordul, hogy tudom, hogy mit akarok csinálni ugye, de akkor se lesz mindig az belőle amit elhatároztam, de néha még az is még előfordul, hogy az lesz belőle.

- Illés Árpád képeiről azt szokták mondani, hogy, hogy az élet szeretetsugárzik belőlük, aztán hát szinbolumokkal dolgozik. Erről tudna valamit mondani ?

- Azt, hogy az élet szeretetet sugárzik a képekből ez nagyon hihető hogy igy van, mert én nagyon szeretem az életet. Mindenki aki valaha foglalkozott a képeimmel beszélt vagy irt róla megállapitotta,

hogy optimista kicsengésüek a munkáim. Ilyen vitaesteken, ankétokon ezen már nem is egyszer támadtak. Én nekem elsősorban az a fontos, hogy ami a kép amit csinálok szép legyen. Én ehhez ragaszkodom. Na most ez a szépségtartalom ami nálam tudatosan van ehhez ragaszkodom, hogy legyen ezért nagyon sokan haragudtak mert hát már nagyon jól tudjuk, nem illik olyan nagyon szép képeket festeni. Nem időszerü ugylátszik, én nem tehetek róla akkor én konzervativ vagyok. Na most ez a szépségtartalom ugyanakkor optimizmust is sugároz természetesen ugye. ? És hát ez az opotimizmus amit a képek sugároznak ez nyilván nem véletlenség ez nemcsak alkatom tulajdonsága, hanem szándékom akaratomból is igy van.

- Ugy hallottam járt magánál Grevsz is amikor Peten tartózkodott.

- Igen ez igaz. És, hogy ez , hogy történt ennek nagyon mulatságos számomra nagyon mulatságos története van. Ott kell kezdjem, hogy rájöttem arra, hogy egy bizonyos motivum ami ives vonalakból áll ami visszatérően már hosszu ideje óta képeimnél előfordult hasonlit egy emberi arcra. Akkor megfestettem most tudatosan egy emberi arcot ebből a motivummal, ebből a motivumból akkor ebből a képből több hasonló született meg kezdtem keresni a nofigrativon belül a figurativet, de em ugy hogy azt természetesen ábrázoljam, hanem azt lehetne mondani , hogy mint más is én is jelrendszert épitettem ki magamnak és ez a jelrendszer egyike rájöttem arra, hogy egy emberi arcot jelent. Igy naturális. Na most ezt a figurát egy ás után többször is megismételtem különböző módszerrel, különböző fölfogásba aztán később már teste is született ennek a fejnek már egész emberré lett, de azért olyan furcsa volt, mert nem hasonlitott egy ma élő emberhez, de tipikusan ember volt mégis. Azután azok az emberek is kezdtek élni a képeimen mind

többen lettek jöttek mentek, határozottan fülismertük figurális kép születtek meg igy. És még mindig nem tudtam, hogy kik ezek. Mondhatnám azt nyugodtan, hogy jelenetek születtek és akkor az történt hogy a Benedek fiának karácsonyra megajándékozott a Grevs : Heber mitiszof cimü müvével, ami rendkivül érdekes szorakoztató olvasmány és megdöbbenve fedeztem fel mintha ezt a könyvet illusztrálnám, akkor rájöttem arra, hogy az első figura akiről nem tudtam, hogy kisoda az Ádám abból az időszakából amikor egy testben nő is volt, azután később sorra fedeztem föl a Grevs könyvben megirt érdekess bibliai figurákat, hát én azokat festem. Megjelent képeimen a Lilit megjelent képeimen Sátán és igy tovább és ennek hát ezt aztán megtudták, hogyém beszéltem róla meghát láttak nagyon sokan járnak hozzám és hát látták mások is ezeket a képeket, sőt már kiállitáson is volt már belőlük egy kettő a Fészekibri kiállitáson és végül is valaki ezt elmesélte Grevsnek, hogy van egy festő Budapesten aki őrá hivatkozva minthogy illusztrálja a müvét és hát nyilván ő is kiváncsi volt rá és valaki kedves volt és elhozta hozzám és én egész délután nagyon érdekes, nagyon izgalmas beszélgetés volt köztünk. Nagyon tanulságos szőmonba és nagyon érdekes . Végül oda lukad ki a dolog, hogy már tudatosan festettem meg néhány Grevs könyvben leirt számomra megfesthetően érzett motivumot és valószinünek tartom, hogy még szübtik még a jövőben is néhány ilyen kép és szeretnék is ebből összehozni egy kis kamarakiállitást, Jelenetek a genézisből, cimmel.

- Milyen motivumokat használ a képein és mi az, hogy motivum ?

- Az előbb már mondtam azt, hogy más is én is kialakitunk magunkna egy ugynevezett jelrendszert már ezt a szakmámkban ugy szokták mondani, hogy jelrendszert. Nekem is vannak ilyen vissza térő jeleim amiket hát motivumnak

nevezik én inkább ezek jellegzetes hullámvonala amit én használok, ujabban a tojás mint motivum fölmerült, a teknősbéka mint motivum fölmerült. Volt egy időszak amikor egy szék mint motivum sürün szerepelt. Nagyon fontos legrégebb időből mostanáig a csigavonal mint motivum a munkáimban erről még mondanék is valamit. Ezek a motivumok ezek ugy születnek meg, hogy az a fontos mint mondtam már, hogy a kép szép legyen. De jelentenek valamit, de nem mindig tudom amikor kitalálni, hogy mit fog jelenteni. Erről a csigavonalról is ~~mk~~ egy barátom aki ebben szakember megmagyarázta, hogy az indimitologiában az a csigavonal az akaraterőnek az életre valóságnak a szinboluma, de vitalitásnak is mevezik. Na most és ez az a bizonyos valami ami hát nekem nagyon fontos és fohtos mondanivalóm és hát azóta mióta azt tudom, hogymicsoda még nagyobb előszeretettel használom.

- Milyen szineket használ ?

- Felfogásom az, hogy egy festő ne csak motivumba, hanem szinekben is legyen gazdag és régen ez nyugodtan lehetett egy festőtől ilyet kérdezni, hogy milyen szineket használ, mert a festők megszülettek, nagyon hosszu időt léltek és meghaltak és ugyan abban a szinskálában is dolgoztak egész életükbe. Én viszont sokat adok arra, hogy állandóan változnak a képeim és ma festek egy világos képet, holnap meg egy sötét képet egyszer egy sárgát, egyszer egy pirosat. Mindent kiakarok probálni és mindent megakarok csinélni én nem elégszem meg azzal, hogy én kitaláltam egy szinakordot, én olyan festő vagyok aki nagyon sok szinakordot tud kitalálni s akkor mégegyet és akkor mégegyet, mert sose lesz vége.

- Szineknek van jelentése ?

- Óriási. A szineknek szinboluma van, érzelmvilága van

- Például ?

- Ezt megint nem lehet szavakkal elmondani, egyáltalába az, hogy sz szán olyan nincs is. Szinek vannak, mert, hogy egy szin mi az mindig a többi szin határozza meg amiket az ember köréje rak. Azonkivül a mennyiség, a folt mérete, hogy az a bizonyos szin amit maga kérdez például milyen társaságban, milyen körülmények között hol, mekkora felületen, hol helyezkedik el. Egy goromba szin lehet vidám, egy vidám szin lehet goromba szomoru szin, lehet jókedvü, lehet tragikus, sötét lehet világos, minden azon mulik, hogy milyen társaságba kerül. Én gonolom ez nemcsak a szinekre vonatkozik minden müvészetre. Minden müvészet a viszonylatok kérdése. A viszonylatokkal kell tisztába lenni, minden csupa viszonylat és éppen ezen lát szik az alkotó vagy a dilettáns, hogy az alkotó viszonylatokat tud teremmteni. a dilettáns sz esak szavakat ir egymás mellé vagy eseményeket ir leg vagy hangokat ir le, vagy szineket teszegymás mellé, de nincs közöttük viszonylat. Az a bizonyos fontos össze függés amitől az mütárgy lesz az hiányzik olxyankor. Hát ez a szineknél azután természetesen épp ugy mint mnden másnál nagyon fontosqn igazolódik.

- Hogyan szokott festeni ?

- Ugy szoktam festeni, ahogyan más hivatalba jár. Szóval nem tekintem azt, nem mondhatom én azt, hogy nekem ez olyan magas rangu pillanat, hogy én most festek, az ihlet megszáll és akkor rámjön a festés és akkor borzasztó nagyot mondok az ecsettel. Rendszeresen minden nap megvan a bizonyos idő mikor elkezdek dolgozni és ameddig fizikailag birom addig minden nap dolgozom, de mégis van valami abból amit most én amit én most meg kexxrültem. Mert bizony nem lehet mindig egyformán dolgozni, mert van amikor simán megy a munka van amikor nehezen megy

– Például ?

– Azt mesélnék neked szívesen, csakhogy ez hosszú ahhoz olyan időre lenne szükségem, amit, úgy látszik, nem adtak meg nekem. Szívesen megtennék ezt valaki más helyett is, de tudom, hogy ez csak rövid ideig tartana. Ismerkedni, a kapcsolatot kialakítani, a fő dolgokra rátérni, mindez sok időt igényel, és ha nincs elég időnk, akkor a lényeg elsikkad. Ez olyan, mint amikor egy könyvet olvasunk, és a végén kiderül, hogy a legfontosabb részeket kihagytuk. Ezért nem szeretem a rövid történeteket. Ha valaki nem tud hosszú történetet írni, akkor nem is érdemes írnia. Ez olyan, mint amikor egy könyvet olvasunk, és a végén kiderül, hogy az egész csak egy álom volt. Nem szeretem az ilyen

van amikor semmi se sikerül van amikor minden sikerül és ide segit séget is leht találni ehhez. És nálam ez a segitség a zene. Ez ugy történik, hogy szép hanglemez gyüjteményem van és mikor festek akkor a hanglemezjátszó forog és szól a zene. Ez a zene egyrészt hangfal ami elválaszt a külvilágtól és miden egyébtől ami zavarna a munkába, másrészt közérthetően mondjuk ugy, hogy ihlető is mert megteremti az t a révületet ami szükséges ahhoz, hogy az amit előbb hivatalnok munkának neveztem mégsem ilyen hivatalnok munka. Ez ad egy olyan légkört körém, ami néhúny perc mulva már sürüsödik és bizonyos idő után eléri azt az izgalmi állapotot, ami fonos ahhoz, hogy abból a valamiből amit csinálok valóban mütárgy szülessen meg.

- Mit szokott hallgatni ?

- Hogy mit szoktam hallgatni ezmegint egy olyan kérdés amire nehéz felelni, mert nagyon sok mindent. Klasszikus régi mestereket is pléklasszikusokat is, legkevésbé szeretem a ronatikusokat és modern zenét mai zenét is. Lutoslavskit, természetesen rengeteg Bartókot Stravimnskyt, azonkivül a kortárs barátaim zenéjét, nagyon sokat nem is tudják rólam, hogy én egyik leghüségesebb hallgató vagyok, nemcsaka hangversenyeken vagyok ottk, hanem a hanglemezeiken is hallgatom. Nagyon sok ilyen van, sajnos nincs mindegyik barátomnak hanglemeze akit szivesen hallgatnék itthon is, de akinek van azokat hllgatom.

- Akkor nost mit hallgassunk meg ?

- Talán egy Lutoslavskit tegyünk föl először,

/zene/

- Azután Bartókot az Éjszaka zenéjét.

/zene/

- Ehhez van különösebb köze is. ?

- Az a különösebb közöm van a Bartók éjszaka zenéjéhez, hogy először rádióból ismertem meg ott többször is hallottam és akkor még nem volt Magyarországon hanglemezen kapható és nem volt hangverseny ott se nagyon játszották és nagyon szerettem volna hallani és Bartók János nagyon kedves volt és összehozott engemet Solymos Péterrel és Bartók János lakásán Solymos Péter eljátszotta nekem az Éjszaka zenéjét és ez volt az első alkalom amikor élő zenében hallgattam azután később hangversenyen is amikor játszotta itt nekem egy napon milyen kedves volt milyen sok év után pedig, hogy hogy menjek el ott is voltam egyébként és ott lettem és minden hangversenyen ott voltam, amigről tudtam, hogy van.

- Vannak zenei tárgyu, zenei témáju képei, hatott a zene valami képpen a képeire. ?

- A zene általánosan hat a képeimre ezt mindenki észrevette eddig aki zenével és képzőművészettel is foglalkozik, hogy zenei ihletésüek a munkáim. Ezen belül egy-két olyan munkám is van ami kifejezetten valamelyik zene, ilyen például az Éjszaka zenéje, amiről az előbb beszéltem. Stravinsky mü is van ilyen a Szaküdeprentant amit megfestettem Dedüssi is van egy ilyen amit megcsináltam áz elsüllyedt katefrális és egy Szőlősi András mü is van amit megfestettem és győri kiállitásomon ahol ez a kép már szerepelt a katalogusba is ble van irva, hogy Szőlősi András zenéjéhez.

- Lemezboritot is készitett

- Itt van a tévedés nem készitettem lemezboritót. Ellenben ezek a magyar mai muzsikusok ugyan ugy észrevették az én festményeimbe, hogy ezek zenei fekvésüek, ahogyan nekem fontos az ő zenéjük és ők kérték, hogy Illés képeket reprodukáljanak a lemeztasakon, de az

nem lemezboritó terv amit én arra a célra csináltam, hanem müvek, amit felhasználtak méghozzá erre nagyon büszkevagyok mindig a zeneszerző kívánságára.

- Ugyan igy használták fel képeit Vörös Sándor köteteire is ?

- Igen ez ugyan ugy történt, azok se készültek a kötet cimlapjára, habár ifju korunkban amikor még együtt laktunk akkor is jelent meg néhány köteten Illés kép, illetőleg azok Illés cimlapok voltak, amelyiket terveztem a kötetre. De később egy megjelent müveken levő Illés képek azok már nem a kötethez készültek csak a kötethez lettek felhasználva. És én mikor ezt átengedtem a kiadónak kértem is, hogy ugy legyen beirva hátul, hogy Illés Árpád festménye a cimlapon, nehogy valaki félre értse, hogy egy arra a célra készült alkalmazott grafika.

- Vers illusztrációi vannak ?

- Ver illusztrációm csak a Babits Jónás könyvéhez vannak, életemben soha más illusztrációt nem csináltam, Ex Vörös Sándornak a Dalok Napumszőpámból cimü verse versciprusa az én Izebella utcai mütermemben született meg és akkor annyira tetszett nekem, hogy azonnal elhatároztam, hogy megfestem mindegyik szakaszt külön. Akkor Vörös Sándor erről mindegyik szaksznak adott egy külön cimet, hogy az legyen majd a kép cime ezt ugy megbeszélgettük akkor. De sajnos csak három született meg, a sokból azok közül is már kettő külföldi magántulajdonban van sosem fogom viszontlátni, egy még mindig megvan, a három közül. A Vigasz cimü.

/vers/

- Beszélne valamit utazásairól is ?

- Valami különleges csoda révén az elmult években többszörmis jártam külföldön. Sokmindent láttam. Voltam Scájcon keresztül

nem lemezborító terv amit ón arra a célra csináltam, hanem mü-
vek, amit felhasználtak mégbozzá erre nagyon büszkevagyok mindig
a zenészező kivánságára.

- Ugyan így használták fel képeit Vörös Sándor köteteire is ?

- Igen ez ugyan ugy történt, azok se készültek a kötet cimlapjá
ra, habár ifju korunkban amikor még együtt laktunk akkor is
jelent meg néhány kötetén Illés kép, illetőleg azok Illés cimla-
pok voltak, amelyiket terveztem a kötetre. De később egy meg-
jelent müveben levő Illés képek azok már nem a kötethez készül-
tek csak a kötethez lettek felhasználva. És ón mikor ezt áten-
gedtem a kiadónak kértem is, hogy ugy legyen beirva hátul, hogy
Illés Árpád festménye a cimlapon, nehogy valaki félre értse, hogy
egy arra a célra készült alkalmazott grafika.

- Vers illusztrációi vannak ?

- Ver illusztrációw csak a Babits Jónás könyvéhez vannak, életem-
ben soha más illusztrációt nem csináltam. Bx Vörös Sándornak a
Dalok Napumszópámból cimü verse versciprusa az én Izabella utcai
műtermemben született meg és akkor annyira tetszett nekem, hogy
azonnal elhatároztam, hogy megfestem mindegyik szakaszt külön.
Akkor Vörös Sándor mmk erreföl mindegyik szakasznak adott egy
külön cimet, hogy az legyen majd a kép cime ezt ugy megbeszélget-
tük akkor. De sajnos csak három született meg, a sokból azok közül
is már kettő külföldi magántulajdonban van sosem fogom viszontlát
ni, egy még mindig megvan, a három közül. A Vigasz cimü.

/vers/

- Beszélne valamit utazásairól is ?

- Valami különleges csoda révén az elmult években többszörmis
jártam külföldön. Gokmindent láttam. Voltam Scájcon keresztül

Franciaországba onnan Ausztriám keresztül voltam ujra Franciaországba a francia Riverán jártam az Alpokba, voltam Olaszországba voltam Hollandiába, voltam Nyugatnémetországba, ahol kiállitásai is voltak, hiszen éppen ugy kerültem oda és nagyon sok fontos dolgot láthattam. Egy kicsit kinyilt előttem a világ. Ez se mindegy hogy volt vagy nem volt. Régen a müvészek ezt a legfiatalabb korukba csinálták amikor a legnyitottabbak minden felé, én evvel is elkéstem, már bizony idős korban értem, meg, hogy először külföldre mehettem, de ami késik az nem mulik velem is megtörtént és nem volt későn. Semmi sincs későn, lényeg az, hogy minden révén müvek születhessenek. Valahogyan eltudtam sajátmagmat a nagy világban belül képzelni jobban mint ezeken az utazások nélkül é volt néhány olyan élményem is ami olyan óriási, hogy habár nem i szakmailag müvészeti ember mint hatás tükröződjön valaha is, de élmény felejthetetlen. Ilyen volt egyik a rosampi kápolna Stasburgból kerültem oda és láttam közbe a güneveldi isenheimi oltárt Kommárba. Tehát a stasburgi don az izneheimi oltár és a rosampi kápolna. Egymás mellett három ilyen csodálatos remekve a világnak. A rosampi kápolnát nagyon jól ismertem reprodukciókból természetesen az oltárt is és a katedrálist is. Na most az érdeke az , hogy se a katedrális, se a güneveld oltár nem leptek meg, m olyanok voltak mint a reprodukción. Olyan csodálatos és felülmulhatatlan remekmüvek. De a rosampi kápolna az nem meglepett. Meg tudtam,hogy a rosampi kápolna reprodukálhatatlan. A kiadványok könyvek reprodukciós szines fényképek alapján amit addig láttam azt hittem rólak, hogy az egy zseniális épitésznek egy olyan mü amikor olyasvalamit akart létrehozni amilyen még nem volt valami o különleges csodálatos valami szokatlant és mikor már a kocsin vittek

barátaim oda, már messziről az országutról rgéi nagy hegy és dom tetején világitott az a furcsa formáju épület az már valami hát borzongatóan érdekes volt s akkor fölvittek kocsival egészen a képolnáig mellé és ott egy olyan épület volt ami minden képzeten amit eddig az épülettel kapcsolatban megszületett bennem meghazut toltam. Az nem olyan volt mint amilyen számomra eggy eddig egy há de mikor beléptem a képolnába még életemben olyan furcsa érzést nem érezém mm mint akkor. Ez a képolna a misztikumnak egy olyan felfokozott csodája, amilyet eddig elképzelni se tudtam és éppen ez az ami reprodukálhatatlan benne. Lökovusie valami olyan hallatlan mesteriségbeli tudás, olyan isteni adottt alkotó tehet séggel és alkotó erővel egy olyan világcsodát hozott létreén azt hiszem, hogy az a XX. század müvészetének egyik betetőződése. El mondhatnánk, hogy milyen eszközökkel csinálta, de az nem tartozi egy ilyen rádióriport kereteibe, az elrejtett ablakok a rücsköse vakolt fal amin az elrejtett fény sokkal hosszabban nyulik el fényárnyák miatt. A lényeg az, hogy egy teljesen korszerü XX. s zadi remekmü annyira lirai tudott lenni, misztikummal belül, hog az ember nem is épületben érzi magát, hanem vlami egészen csodál tos helyen. Én ezt ugy szoktam érzékelhetővé tenni, ugy szoktam mondani, hogy számomba a Strasburgi dombba papok laknak, de a ro sampi képolnába isten lakik. Ezt tudta megcsinálni Lökorduse. Mé ilyen nagy élményem utazásomba hát természetesen illene a Isenhei oltárról nagyon sokat beszélni, mert az az egyik világ egyik másí csodája, de azt ugy is ismeri mndenki. De láttam Hollandiába Her cogenbosba azt a bizonyos nagy gyüjteményes boskiállitást, amit s egész világból hordták össze a Bors remekmüveket .Véletlenül szi tén

egy persze nem véletlenül egy kategrúlisba rendezték, de átala-
kitották a katedrálist kiállitó helyiséggé, még most is épitet
tek bele még vendéglőt is, de gyönyörüen volt megcsinálva a föl
szinten a nagyhajóba, nagy szárnyak oltárok a karzaton fönt föl
voltak osztva a kisebb müvek és csodálatos fényképkiállitás egy
hatalmas helyiségbe ahol Bors müveinek kis négyzetcentiméteres n
rétü részecskéi voltak négyzetmétereknél nagyobbra felnagyitva é
kiderült, hogy sokkal gazdagabb mint amennyien mi tudtuk. Még
azon belül is mi minden van fogalmunk se volt akkor mikor még
az eredeti képet láttuk. Hát ez is egy olyan csodálatos nagy él
volt amit sose fogok elfelejteni.

- Lehet- e egy életből tanulságot levonni ? Hát természetesen
minden életből lehet, egy müvész életéből pedig különös képpen
Hogyha Illés Árpád életét ugy végigondolja az ember sok neheéz
ségen buktató müvészetellenes tényezőn kellett átlépnie ahhoz
hogy eljusson sajátmaga tökéletes kifejezéséig. És hát nyilván
ezt még tovább is fogja folytatni.

- Az én életem folyamán aminek most gyer ekkorát éltem az a tapa
talatom, hogy minen percnek le köl szakitani az örömét. És én n
gyon sok maflaságot követtem el életem során amikor nem éltem
oly an örömökkel amiket örökké sajnálni fogok. Az élet elrohan
az élet örömei azért vannak, hogy éljünk velük, nem vagyok az
aszkincsnek hive, semmi érzésem sincs az aszkézishez, az élet
örömeinek vagyok kizárólag hive., de ezentul is ezen kivül mé
valamit szeretnék mondani amit nem kérdezett és ha alkalmat a
arra , hogy önmagamtól is modjak még valamit ezt ha megengedi
mondanék egy fontosat. Ez a fontos pedig az, hogy ahogy eddi
emlegettek kritikákban tanulmányokban

rádióba előadásokon vitaesteken mindig ugy jött ki mintha én eg természettől erugaszkodott apsztrakt festő lennék bár mindenki szülialistának nevezett, de ezen belül is ugy nézet t ki mintha semmi közöm sem lett vona a természethez. Ez egyrészt sulyos tévedés, mert annak ellenére, hogy nem mindig tudom mikor elkezdek festeni, hogy mi lesz belőle, sőt gyakran előforsult, hogy mikor elkészült a kép akkor sem tudtam még , hogy az micso da csak később jöttem rá, Bár sok esetben tudtam és szándékosan csináltam azt amit csináltammégis mindig a legaktuaktabb esetek ben is ott van mögöttem a valóság. Minden munkám valóságra támaszkodik azon belül azon tul épitkezik azokból épitkezik és ez számomra elképzelhetetlm is másképp. Sőt Ha valaki történetesen százszúzalékosan teljesen természetelleni müveket hoz létre ezt értsük szószerint ugy hogy egy az egyhez utánozni kivánja a valóságot. Képzeljük azt el, hogy egy oroszlán szobrot csinál és az a szándéka, hogy az az oroszlán szobor valóbanteljesen pontosan olyan legyen mint egy oroszlán és képzeljük mi el ezt egy olyannak, hogy mint Michel Angello, vagy Roden, akkor is ha valaki egy kicsit is tisztában van a dolgokkal akkor rögtön tudja, hogy az a tökéletes oroszlánszobor is hol van egy igazi oroslántól. Hát mindig az oroszlán van elől, sosea szobor. Tehát a természet mindig az a valami az a nagy valami amelyhöz mindig vissza lehet menni amiből mindig ki kell indulni, middig az a valami, amitől minden kapunk. A legapsztraktabb müvész sehiggye azt soha, hogy önekinincs semmi köze a természethez . Semmit nem lehet kitalálni csak azt ami van és csak a meglevő dolgokat lehet variálni, tehát a legnagyobb fantázia is ~~csak~~

csak a meglévő dolgok variációjára képes és a variációkkal teremt uj viszonylatokat. Olyan viszonylatokat amilyen még nem volt eddig lehet teremteni Ez a nagy fantázia alkotása, de olyan motivum o mot ami nicsx olyat nem leht kitalálni. Tehát a természet van elől mint mondtam a világ legjobb ororszlán szobra is csak egy kavics. a valódi oroszlánhoz

- Életem, emlékeim. Illés Árpád festőművésszel beszélgetett Albert Zsuzsa. A müsorban közremüködött Horváth Ferenc és Mensáros László.

ILLÉS ÁRPAD, festő

1968. júniusában Balla László dr. az Országos Elme-és Ideggyógyintézet kulturtermében zártkörű bemutatót rendezett Illés grafikai anyagából, linólemmetszeteiből, és fajansz képeiből. 229.old

S. NAGY KATALIN: Vasi művészportrék, Illés Árpád
226.old

VASI SZEMLE, XXIII.évf. 1969. 2.szám, Szombathely

/ 1021 Zelei Árpád

Ára: 6,— Ft

Az Alföld Képcsarnoka

ILLÉS ÁRPÁD

Azon kevesek közé tartozik, kiket több évtizedes pályájukon mindig az önmagukhoz való hűség, az ebből fakadó művészi és emberi következetesség jellemzett és tett rokonszenvessé. Le tudott mondani a hangos sikerről, vállalta a csak egész szűk körben való ismertséget, elégnek érezte a választottak elismerését és sohasem veszítette el hitét a művészet s a maga művészetének értelmében. A hatvanadik életéve felé közeledik, de mint Major Máté írta róla: alkotásait és művészetét tekintve mégis a fiatalok közé kell őt sorolnunk. S valóban, legutóbbi tárlata a Kulturális Kapcsolatok Intézete kiállítási termében egy lobogó koloristát mutatott be, aki 1963-as kiállítása óta még bátrabban él a színfantázia korlátlannak látszó lehetőségeivel.

Illés Árpád nem divatból szürrealista, hanem mert eleve annak született. Talán a sors ezzel akarta kárpótolni a nagyon is reális mindennapok robotjáért, amit a rajztanári állás jelentett számára. Az iskolai munka egyhangúsága nem szegte szárnyát fantáziájának és munkakedvének. Mindig művészien kigondolt – de sohasem kiagyalt képein bőven találkozunk realista elemekkel. Világában, képein van valami Kelet meseszerűségéből, dúsgazdag képzeletéből, amellyel az ott alkotó nemzedékek kicsipkézték monumentális épületeiket, szinte végtelen sűrűre csomózták az ornamentikától gazdag szőnyegeket. Színek és tárgyi alakzatok gomolyognak Illés Árpád képein, amelyeknek még a legelvontabbján is találkozunk az értelem megfogható jegyeivel, függetlenül a lélekből, az érzelmi világból – a színek által – kiváltott hatásoktól.

Szuggesztivitása nemcsak széles színskálájában, hanem a színek dinamikájában is megnyilatkozik. A formák mintha zenei tételekké, ezek pedig olyan ütemekké oldódnának, amelyekből végül is logikusan épül a képszimfónia. Mert Illés valóban szereti a zenét s ennek akkordjait képein a színek s ezek fokozatai, harmóniái és ellentétei jelentik. Nem elkalandozás a témától, mint Gulácsynál, aki portréfestés címén Mozart-zenét vélt festeni, miközben a modellt átküldte a szomszéd szobába. Illés Árpádnál a zeneiség, a színek hangzatai hallatlan művészi fegyelemről beszélnek, megvesztegető következetessége ezért is vált lehetővé s ezért is bírta mostoha évtizedeken át energiával a sokszor reménytelennek látszó művészsorsot.

Csodálatos és szép világ az 1908-ban született Illés Árpád művészete. Ismét megállapíthatjuk, milyen gazdag képzőművészetünk tehetségekben és jelentős életművekben.

SZÍJ REZSŐ

Gy. Szabó Béla fametszete

Nyári táj c. kompozíciójáról: az izzó tónusok mintegy az elnyomott, mégis elpusztíthatatlan nép energiáiról tanúskodnak. Jan Slavíček vagy Václav Špala alkotásai a harmincas évekig viszik tovább a cseh fauvizmus vonalát, él és hat ez az irány azonban a felszabadulás után is, így Jan Bauch 1948-ban festett Loretto-képében. Merész színekkel és formákkal él ebben a képében Bauch, ugyanakkor remekül megragadja, s a modern szemlélő számára tolmácsolja a barokk Prága hangulatát.

Nem maradhat ki a XX. századi cseh festészet képéből három ma is élő és alkotó mester sem: František Muzika, Jan Zrzavý, Josef Šima. Muzika és Šima 1935 körül a szürrealizmust képviselik, Muzika egy félelmetes, ugyanakkor meseszerű táj-látomással, Šima az Emlékezés az Iliászra c. képével, ahol a sötét tenger, a romok, a lebegő istennő-torzók, a sarkára állított poliéder a mulandóságnak fantasztikus hangulatát idézik. Zrzavýban is vannak szürrealista vonások, egészében azonban inkább a stilizáló posztimpresszionizmus neveltje, így Hajók a kék alkonyatban c. pompás képével.

Szlovákia újabb művészetének talán legnagyobb mestere, Martin Benka is bemutatkozik a kiállításon. Batyuval c. kompozícióját 1931-ben festette: frissességéből, erejéből azonban mitsem vesztett. Színeivel, formáival, témájával a szlovák tájat, a szlovák falu akkor még igen nehéz, küzdelmes életét érzékelteti. Népi hangvétel és modern igény szerves egységet alkot Benka piktúrájában. Ugyanezt kell mondanunk a nálánál valamivel fiatalabb Miloš Bazovský két kiállított képről (Karácsony, Magány).

Csehország és Szlovákia XIX. és XX. századi irodalma — hála a sok fordításnak — egyre inkább felkeltette a magyar olvasók érdeklődését. Biztosak vagyunk benne, hogy ez a remek kiállítás a művészetek terén fogja az érdeklődést elmélyíteni és fokozni. Aki láthatta a kiállítást, annak azzal a meggyőződéssel kellett távoznia, hogy a csehek és szlovákok az elmúlt százötven évben nemcsak jelentős irodalmi, hanem jelentős képzőművészeti alkotásokkal is gazdagították az emberiséget. Mindenesetre szeretnők, ha az újabb csehszlovák tárlatra nem kellene megint kilenc évig várni, s ha a bemutatott anyagot vidéki városainkba is elvinnék.

Angyal Endre

Bernáth Aurél kiállítása (akvarell, litográfia) Debrecenben

A Képcsarnok Vállalat kéthetes kiállítást rendezett a debreceni Medgyessy-teremben Bernáth Aurél akvarelljeiből és litográfiáiból. A tárlat nemcsak a debreceni művészetbarát közönség számára jelentett ritka és maradandó élményt, hanem országos jelentőségű, hiszen a mester ezúttal első ízben mutatta be az elmúlt években, 1961—62-ben tett külföldi utazásaiból fakadt művészi termését.

Ausztria, Svájc, Olaszország és Anglia tájai vonultak fel a tárlaton, úgy, ahogy Bernáth egy-egy sajátos vonásukat festői „útinaplóként" megörökítette. Persze nemcsak puszta természetadta szín- és formaélményeit rögzítette le a művészünk, hanem megmutatja a tájak embereit, sőt bepillantást enged a hotelszobákba is, ahol utaztában meg-megpihent. Mielőtt néhány szóval felvillantjuk ennek az útinaplónak egy-egy színdús oldalát, meg kell említenünk, legalább futó pillantásnyira, a kiállításon szereplő más témájú alkotásokat is.

Több mint harminc évvel ezelőtt festette a mester az immár klasszikussá vált „Tél" című kompozícióját a hóba süppedt táj fölött repülő óriásivá nőtt varjú alakjával. E mélyen realisztikus, de mégis kompozíciójában és mondanivalójában egyaránt sajátosan szimbolikus erejű alkotás litografikus változatával találkozunk ezen a kiállításon. Milyen döbbenetes ellentét ennek fagyasztó, lélekre nehezedő súlyával szemben egy 1957-ben készült monumentális kompozíció akvarell-vázlata. Az oroszlányi mozi freskótervére gondolok, amely e kiállítás egyik legderűsebb, legmozgalmasabb darabja. Dunai táj, előtérben a Gellérthegy szelíd lankái, de nem hófödte magányukban, hanem teli az élet csendes örömeit élvező alakokkal. A barnák, sárgák meleg tónusai friss, pillanatszerű festőiségükben csupa derűt árasztanak.

De térjünk át az utazás örömeinek, benyomásainak ábrázolásaira, kövessük végig szemünkkel a festő beszámolóját. Mielőtt kilépünk az ezerarcú tájba, pillantsuk be egy picit a „Hotelszobába." Egyszerű, szigorúan szerkesztett formák, zártságukat kék, lila színek még csak fokozzák, de életet varázsolnak beléjük a sárga tónusok s fel-fel villanó fehér színakkordok játékai. Kilépünk a szobából s útra indulunk. Megállunk a bécsi Votivkirche (Fogadalmi templom) magasba szökkenő neogót ívei alatt megcsodáljuk a komor barna s a szomorúan sikoltó szürke vonalait — s már indulunk tovább. Észak-Itáliában a „Lago Maggiore"-nál is komor kék és zöld színek fogadnak. Csupa fehér felleg, fehérlő, fagyasztó havasok. Még a hegyek acélos kéksége sem melegít. A zöld tó sötét és szenvtelen, minden nyugodt, de komor, magános. Nem vígasztal meg az „Asconai öböl" sem „szeles időben", csak a barnák, zöldek és lilák hideg harmóniája közt megdöbbent a villanó fehérek dinamizmusa, a szél játéka a morajló vízen. A másik asconai kép hangulata is hasonló: de itt a hatalmas erejű, mély sötétzöld erdős hegyoldal hátteréből, alant a zöldesfehér víztükrön hosszú sötétzöld hullámok közt üdén fehérlik fel egy vitorláscsónak. Hatvan év távlatából Monet „Impression, soleil levant" című vásznának festői megoldása tér vissza, de zártabb formában, komorabb hangulati aláfestéssel. A fojtott feszültségek talán legelemibb erővel a „Zürichi tó" megpillantásakor törnek elő: zöld partsáv vékonyan belenyúlva választja el az ég nyugtalan tónusait a víz szürkéjétől. Fent szürkés, zöldes felhők, kitörni készülő vihar, — lent cikázó barna testű vitorlások, zöld-fehér vitorlákkal.

Sajátos, az előbbiekkel szemben nyugodtabb színakkordok csendülnek meg a velencei tájképeken. Egy pillantás a „Giudecca kanális"-ra a halk türkizszín habok, barna csónakok foltjai, háttérben a város barna házaival, mutatja a hangulat megváltozását a megnyugtató élmények hatása alatt.

Bernáth mester külföldi útjának legészakibb állomása: Anglia. Változatos, szín és hangulatgazdag vízfestményekben vetíti elénk, hozza közel messzi benyomásait. „Angol tengerparti táj": mély sötétzöld sápadt sziklák, szürkén viharzó tenger. Más festői problémákat kínál London furcsa, fényszegény világa. Frissen felvázolt épületek sápadt szürke puha ködgomolygás közt, mennyire jellemző kép az északi világvárosról, de egyben vallomás a művész hangulatáról, érzéseiről. Üdébb szín a híres „Hyde park". Több mint félszázaddal ezelőtt Derain rőt színben izzó sétautakat látott e nagy park mély zöldjei között Bernáth is élvezettel festi a gyér fák közti mély távlatokat, de ő két zöld sáv közé nem lángoló színeket varázsol, ellenkezőleg mély szomorkás szürke sáv vezeti a szemet a távolba.

Bernáth festői „naplójának" kiegészítéseként néhány hazai impresszióját is bemutatja a szóbanforgó kiállítás. A legkülönösebb köztük a „Dunai napnyugta" (1960). Szinte expresszionista hatású az óriási sápadt s mégis vörösen gomolygó tűzgolyó a zöldeskék égen; alatta komor barna hegyek, lent a mélyben ezüstös, csöndes víztükör. Talán még drámaibb hatású a „Vihar Örvényes felől", a fák barnái, a föld sötétje milyen ellentétesek a menekülő alakok vörös színeivel! S fent az égbolton, egy félelmetes sötétkék „démon" kinyújtja viharkezét. Végül a nyugtalan, feszült atmoszférájú akvarellek után egy halk derűs óra emléke: „Ábrahámhegyi kert", a zöldek szinte kimeríthetetlen gazdagságával, bravúros, könnyed előadásban — csak itt-ott csillan egy csöpp nyugtalanító vörös foltocska.

Rövid szemlénk végén nem szabadulhatunk attól a benyomásunktól, hogy Bernáth kiállítása a mester eddig alig ismert arcát mutatta be a közönségnek. A „fájdalmas rezignált reflexiók" helyett valami fojtott ki-kitörő belső izzás, a kötött formák mögött is átizzó nyugtalanság uralkodik rajtuk, a lappangó, de el nem fojtható mély szenvedélyek háborgása.

Kádár Zoltán

Kapicz Margit kiállítása a Könyvklubban

Berény Róbert, akinek festői és tanári nagysága az idő múlásával egyre fényesedik, Kapicz Margitot legtehetségesebb tanítványai egyikének tartotta. Ő fedezte fel és pályájának alakulását haláláig figyelemmel kísérte. Kapicz Margit tőle tanulta a kifejező eszközökkel való gazdálkodást, a kép foltszerkezetének és színharmóniájának pontos összehangolását.

Lírai realizmusnak lehetne nevezni azt az utat, melyen Kapicz Margit jár. Valóságfestés, egy érzékeny, költői lélek vetületé-

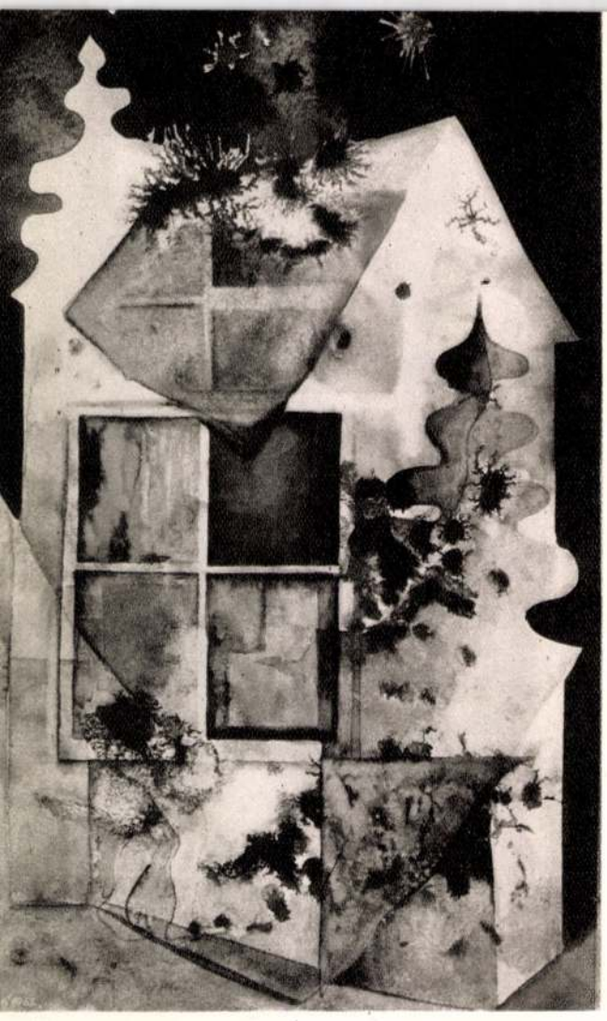

Illés Árpád: Karácsony
Noël – Рождество

ben. Különös érzéke van a csend kifejezésére. Az az áhítatos természetszeretet, mely nevén szólítja a fűszálakat, egyszerre tárja fel a természetben uralkodó rendet és az emberi lélek mélyén uralkodó harmóniát. Kapicz Margit többször szerepelt országos kiállításokon, de az utóbbi időben, külső okoknál fogva, szépen ívelő pályája törést szenvedett. Nem jutottak be kiállításra képei, de ez nem szegte kedvét, főleg nem törte meg alkotó erejét. „Fekete víz" című képe egyik legkifejezőbb alkotása, amit az utóbbi időben láttunk. A víz kísérteties vonzását érezzük és a túlparton tovatűnő vonat végtelen messzeségét. Magáramaradt művész vallomása ez. Dermesztő és titokzatos kép, egy keserű életszakasz művészi dokumentuma. Figurális képei azt mutatják, hogy nagyobbszabású kompozíciók alkotására is képes. A munkás-művész kapcsolatok révén készült „Favágók" című képe mozgalmas, sokalakos munkaábrázolás, mégis ugyanaz az áhítatos csend és békesség árad belőle, ami tájképeire is annyira jellemző.

Kapicz Margit kiállítása azt bizonyítja, hogy a művészetben a halkan kimondott szónak is ereje van, ha igaz. Éppen ezért a ma sajnos annyira divatos hangoskodással szemben meg kell adni a szerényebb szó jogát és rangjába vissza kell állítanunk azt a fajta művészetet, mely nem hangvételének erejével, de mondanivalójának tisztaságával, őszinteségével és igazságával hat.

Balogh András

Illés Árpád kiállítása a Fényes Adolf teremben

Illés Árpád 1908-ban született Kisköcskön (Vas m.). 1928-ban kezdte meg tanulmányait a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyulánál, de mesterétől elfordult, és leginkább Gulácsy Lajos hatott rá. A 30-as évektől szürrealista képeket fest. Jelenleg rajztanár, és ez az első nagyszabású budapesti kiállítása.

Az absztrakt festészet ma is a magyar nagyközönség szemében egyrészt vonzó, titokkal terhes és ingerlően izgalmas művészetet jelent, másrészt ez alá a fogalom alá gyűjtik az érthetetlen, izgága, avantgardista megnyilvánulásait is a művészetnek. Olyan misztifikált fogalom lett, amely előtt vagy teljes hódolattal borulnak le az emberek, egy olyan művészetnek adózva ezáltal, amely harcokban, ellenérzések és idegenkedések között született, vagy pedig mereven elfordulnak tőle, mint érthetetlen, szemfényvesztő kóklerkedéstől.

Mindebben nagy része van annak, hogy az absztrakt művészetnek csak egyes hajtásai váltak ismeretessé — és ezek is csak igen esetlegesen. Illés Árpád kiállítása hozzásegít bennünket ahhoz, hogy ennek a sokarcú művészetnek egy oldalát, egyik fajta megnyilvánulását megismerjük, és festményein lemérhessük a mai ember útkeresésének korszerűen hangot adó képi megfogalmazás meggyőző erejét. Ezt a fajta kifejezési módot lehet szürrealizmusnak nevezni, de ez az egyetlen kategória ilyen mechanikusan alkalmazva éppen azt a két tendenciát mosná egybe, amelyik néha szétválva, de legtöbbször összetalálkozva nyomon kísérhető a képekben.

Illés Árpád szürrealista festő, de fantáziájának szabad szárnyalását, látomásainak gátlástalan kiáradásait, ösztönös érzelmi kitöréseit mindig racionális határok közé szorítja. Az intellektusnak ez a szigorú fegyelme nemcsak azokon a festményeken nyilvánvaló, ahol a művészi szándék félreérthetetlen. Az „Ősanyag", a „Táj és geometria" c. képeken a művész az anyag végtelen kiáradását, a táj sokféleségét és meghatározhatatlanságát ábrázolja, de a kompozícióba mértani pontossággal beleszerkesztett színes négyzetek az ember rendteremtő vágyát jelzik, és mintegy körülhatárolják a végtelent, konkrétizálják az elvontat. Mégis ez a világosan és hangosan hirdetett művészi és emberi hitvallás némileg csökkenti a festői élményt. Illés Árpád művészete ott a legmeggyőzőbb, ahol a látomások varázserejű, meseszerű hangulata beburkolja a racionális magot. Akad néhány olyan képe is, amely csupán festői játéknak tűnik, a „Hókusz-pókusz" vagy a „Varázsló asztala", de ezekben sem az önmagáért bizarrt vagy a meghökkentőt keresi. A bűvész edényéből felszálló füst mögül is egy csodálatos kis színes város dereng elő, sőt még a füst is szinte kiszámított szabályossággal gomolyog.

Nyilvánvaló, hogy az a művész, aki a világ keletkezésének titkát ostromolja, aki magának az életnek legbensőbb értelmét kutatja, súlyos és mindig korszerű mondanivalót fogalmaz meg. Ha úgy is látszik, hogy képeiből maga az ember ki is van rekesztve, — hiszen mindössze csak néhány olyan festménye van, amelyiken emberalak megjelenik, mégis a legtöbb művéből az ember vágya, kétsége, tudása szól. Az „Űrhajóállomás" például azért beszél az emberről, mert mértéke az ember. A világűrben kifeszített huzalok, a két vörös tűzkorong, melyek közül az egyik kísértetiesen szabályos, és ugyanakkor a képkivágás esetlegessége a végtelen és az üresség képzetét adja, amely azért ilyen nyomasztó és kongó, mert éppen az ember hiányzik belőle.

Illés Árpád azokkal a színekkel, amelyekkel ún. realista képet nem lehet alkotni, fogalmakat festett: a Szél, az Erdő, az Echo, a Karácsony, a Hajnal, a Vulkán, a maga általánosságában és örökkévalóságában jelenik meg képein, anélkül, hogy csupán elvont, száraz képlet lenne. A Hajnal hidegsárga zöldes szélű, ragyogó fénynyaláb, amelynek „hasadását" az éles sávokra való bontás és a sugarak erős sötét árnyékai is érzékeltetik. Ez előtt a kegyetlen fény előtt tekeregnek a lila, szenvedő emberi fejek, az álomból előhívott emberi sorsok. Így találkozik a művész egyetlen alkotásában a konkrét és a fogalmi, az élő és az élettelen, a végtelen és a lehatárolt.

De Illés Árpád nemcsak a fogalmak képi megjelenítésében ilyen szuggesztív, hanem a hangulatok, érzelmek, szenvedélyek és szenvedések ábrázolásában is. (G. herceg otthon van, Gulácsy emléke kísért, Halálfélelem.) Az „Atomháború" c. kép csöndje a pusztítás embertelenségét sokkal megrázóbban adja vissza, mintha hangos jajkiáltás lenne. Kék fa árnyékában gubbaszt egy sárga, arcnélküli alak, aki az egész emberiség fájdalmát és gyászát magán viseli. A lila, omladozó romok, a háttér zöldesfekete, sűrű felülete mind betegségről és halálról beszélnek. A művész ebben az egyetlen, elárvult emberben absztrahálta embermilliók pusztulását, anélkül, hogy a szenvedésnek bármely részletét felidézte volna, és ez a testetlen alak sápadt tehetetlenségével és fájdalmával ki tudta fejezni az atomháború katasztrófáját.

Ez az absztraháló hajlam olyan erős Illés Árpádban, hogy még tájképeit is ez alakítja. Sohasem erdőrészletet fest, hanem az erdőt, nem is virágokat, hanem virágok emlékét, a tóparti város is meseszerű és a holdfényt úgy ábrázolja, hogy holdat nem is fest, még eget sem, csak lilás lombokat, amelyeket ezüstössé szürkít a holdfény.

Illés Árpád művészete sem nem formalista, sem nem modernkedő. Éppen az a feltűnő a képeiben, hogy egyetlen mester erős hatását sem lehet észrevenni bennük. Gulácsy lehetett első ösztönzője annak a művészi iránynak, amely felé fordult, és ezt maga a művész is vallja egyik legszebb képében: „Gulácsy emléke kísért". De egyetlen modern nyugati mesternek sem szegődött a nyomába, ha Chagall kompozíciós módja fel is bukkan egy-két művén, és talán csak egyetlenen („Utca") a Klee-i színek és látásmód felismerhető; ez inkább csak érdekes véletlen. Kortársak összetalálkozása,

Illés Árpád festő

KÉPZŐMŰVÉSZET

Passuth Krisztina

Illés Árpád képei

1021

WEÖRES-ÉKNÉL CSÖNGEN (1913.)

KIRÁLYNŐ (1973.)

Illés Árpád tárlatán az Ernst Múzeumban, már mindjárt belépéskor, a ragyogó, tiszta és a tört, árnyaltabb színek kaleidoszkópszerű gazdagsága vonta magára a figyelmet. A különleges színhatáshoz hozzájárul *Illés Árpád* sajátos technikája, a tojástempera is. Tojástemperával a régi, németalföldi nagymesterek dolgoztak; képeik évszázadok múltán, ma is oly elevenek, mint amikor alkották őket.

Mit ábrázolnak Illés Árpád képei? Nehéz röviden meghatározni. Csak úgy találomra idézünk a címekből: *„A mikroszkóp világa"*, *„Korall-templom"*, *„Biológiai vita"*, *„Életfa"*, *„Ősmorulák"*, *„Változat a genezisből"*, és — számtalan *„Változat a Tojás témára"*. A címek, de a képek még inkább jelzik Illés Árpád élettani érdeklődését, művészetének karakterét. Természetesen nem tudományos értelemben vett biológiáról, vagy fiziológiáról van szó. Egy művész látomása ez az élet keletkezéséről, az élet kibomlásáról. A szervetlen és a szerves átnő egymásba; az élettelen élőnek tűnik; a koralltemplomot mintha élőlények alkotnák. A felfelé növő életfa pedig egy finom eredetű nemes kőzet belső mintázatára emlékeztet. Élőt vagy élettelent ábrázol a mű? A szemlélő nehezen tudja eldönteni. Úgy tűnik, a művésznek is az volt a legfőbb célja, hogy ezt a különös ambivalenciát, vonzó kettősséget teremtse meg képein. Mintha Thomas Mann Doktor Faustusának bevezető fejezetei elevenednének meg; a kristályszerkezetek és a jégvirágok elevensége a holt és élő közt elmosódó határvonalak. Nem kell laboratóriumban dolgozni ahhoz, hogy valaki átélje a mikroszkóp felfedte, befelé gazdagodó kis világokat. Nem kell behatolni a tenger alá, hogy az embert magával ragadja a víz alatti fantasztikus világ, a szerves és szervetlen sajátos keveréke. S a csírázásról, az élet keletkezéséről is számtalan információ jut el hozzánk írásban és képben rögzítve. Szinte életünk mindennapi részévé vált az, amit tulajdonképpen nem láttunk, s nem tapintottunk meg soha. De ha mindennapjaink részévé is vált, elképzeléseinkben mégis nehezen ölt plasztikus, vizuális formát.

HARY JÁNOS (1971.)

Illés Árpád nemcsak megéli, hanem meg is teremti a maga színes mikrokozmoszát. Egységes stílussal összefogja, összeköti a legkülönbözőbb elemeket, növényfoszlányokat, tojást, kinyúló kezet, gyökereket, egy-egy arc alig jelzett körvonalát. Minden motívum megtelik színnel, a szín belső sajátosságává válik, s a formák kavargásából, egyesülésből és szétválásból, új és új árnyalatokban bővelkedő formák születnek. A csillagok-kacskaringók a mélytenger világára emlékeztetnek, s ahogy szárnyalnak a színes közegben, úgy tűnik, nincsenek is rögzítve a vásznon; bármely pillanatban továbbúszhatnának. A mozgás, a dinamizmus olyan elválaszthatatlan ezektől a motívumoktól, mint akár a szín. Mintha minden élet közös biológiai lényege: a mozgás, változás, növekedés, csírázás, burjánzás öltene itt képi formát.

Illés Árpád stílusát nagyon nehéz valamilyen meghatározott művészeti irányzat keretébe szorítani. Negyven éve fest (egy-két korábbi képe, jelzésként, szerepel is a tárlaton). Szemlélete, gondolkodása, felfogásmódja azonban csak az utolsó két évtizedben vált ilyen vitathatatlanul egységessé, egyénivé. Világa nemcsak színes, hanem vonzó is — a megszokottól eltérő látvány olyan szépségeire, változatosságaira hívja fel figyelmünket, melyeket addig észre sem vettünk. Mindaz, ami körülveszi, amiről hall vagy olvas, közvetve vagy közvetlenül festészetének forrásává válik. Így csírázik, fejlődik, növekszik tovább minden hatás, ami őt éri, s válik olyannyira sajátos mikrokozmoszának részévé.

Megértéssel segítenek

Egyik este egy járókelő észrevette, hogy az utcai telefonfülkében tartózkodó fiatal fiú elvágja a zsinórt s a telefonkagylót télikabátzsebébe süllyeszti. Feltartóztatta és átadta a rendőrnek. K. Zoltán 17 éves középiskolai tanuló kabátzsebéből még két telefonkagyló került elő. Előállították a budapesti rendőr-főkapitányság Fiatalkorú és Gyermekvédelmi Osztályára. A jegyzőkönyv felvétele után hazaengedték. A büntető eljárást szabadlábon folytatják majd ellene.

A rendőrséget azonban az is érdekli, miért alakult így ennek a fiatalkorúnak a sorsa. A környezettanulmány elkészítését Oborzil Pálné önkéntes rendőrre bízták.

A tettenérés másnapján, este, amikor az önkéntes rendőrnő útjára indult, én is elkísértem. Útközben megtudtam, hogy tanárnő a XIV. kerületi Vámos Ilona Általános Iskolában. Férje az egyik kutatóintézet műszaki ügyintézője. Nagyon szeretik a gyerekeket, ők azonban hosszú évekig hiába vágyakoztak gyermek után. Szabad idejük nagy részét, nyári szabadságukat is ezért akkor a mások gyermekei, az úttörők közt töltötték. Tíz éve pedig ifjúságvédelmi önkéntes rendőrök.

Nyolc évvel ezelőtt, nagy örömükre, végre megszületett Palika, aztán rá egy évre Mónika. Bár a maguk gyermekeivel való törődés nagyon lekötötte őket, már nem mondtak le a vállalt közösségi feladataikról sem.

Hogy mennyi idejüket veszi igénybe havonta az önkéntes rendőri munka? Az asszonynak négy-öt estéjét vagy délutánját. Amióta gyermekei vannak, még a korábbinál is jobban átérzi ennek a társadalmi munkának a jelentőségét. Az általa készített környezettanulmány, a feltárt emberi, családi összefüggések alapján a bíróság pontosabban mérlegelheti a fiatalkorú sorsát.

K. Zoltán Zugló egyik bérházában lakik. Oborzilné becsönget a háztömbbizalmihoz. Megmondja, honnan jött, mi járatban van. A tömbbizalmi idős nyugdíjas, jól ismeri az orvos házaspárt és gimnazista fiukat. Kijelenti, róluk csak jót tud mondani. Életük kiegyensúlyozott, víkendházuk, gépkocsijuk van. Fiúkat mindig magukkal viszik, még külföldi útjukra is. Zoltánt halk szavú, udvarias gyereknek ismerik, a barátai is hozzá hasonlóak.

A következő, akit felkeresünk, K. Zoltánék szomszédja. A háziasszony közelebbről ismeri a szülőket. Tud arról, hogy fiukat tegnap este előállították a rendőrségre. Azt is, hogy mit követett el. „Mi szüksége volt arra, hogy a telefonfülkében a kagylót levagdossa? A szülőket nagyon megviselte az eset, félnek, hogy emiatt a gyerekes csíny miatt nem veszik fel a fiút az egyetemre. Pedig kiváló tanuló" — mondja.

K. Zoltánné gyanakvóan, csak résnyire nyitja az ajtót. Amikor azonban Oborzilné megmondja, honnan jött, gyorsan szélesre tárja és beenged, nehogy a folyosón még elhangozzék valami. A szobába tessékel.

— Behívjam a fiamat? Ki akarják hallgatni? — kérdezi elfogódottan.

— A nyomozás nem az én dolgom, de szeretnék vele itthoni környezetben elbeszélgetni — mondja Oborzilné.

Leülünk. Az önkéntes rendőrnő megemlíti, hogy neki két gyermeke van és megérti, mennyire fájhat egy anyának, ha gyermeke — még ha nem is súlyosan, de — vét a törvény ellen. Az anya elsírja magát és azt mondja: alig aludt az éjszaka. S számtalanszor feltette magának a kérdést: miért csinált ilyet a fia? Nem talál rá magyarázatot. Egyetlen gyermekük, talán a kelleténél is többet foglalkoztak a nevelésével. Szerették volna felébreszteni benne az orvosi hivatás iránti érdeklődést, de a fiút inkább a villamosság vonzza. Bár ennek sem ő, sem férje nem örült. Ráhagyták. Az elektroműrnöki szakma is szép lehet, kellő tudással, szorgalommal még feltaláló is válhat a gyerekből. Hogy serkentsék a tanulásban, osztályzatait jutalmazták, év végén pedig, ha kitűnő volt a bizonyítványa, és mindig az volt, lemezjátszót, minivizort, különféle ajándékokat vettek neki. Az apa nemrég megígérte, ha a fiú érettségije kitűnő lesz, és az egyetemi felvételin is megállja a helyét, megkapja tőle 850-es Fiatját. De most már erről nemigen lehet szó. Havi 500 forintos zsebpénzét is megvonták tőle — egyelőre.

— Nem volt ő rászorulva, hogy ilyen módon szerezze meg azt, amire szüksége van — csodálkozik az anya. — Azt hiszem, valamelyik osztálytársa biztatta fel.

Oborzilné nem száll vitába, kéri, menjünk át a fiú szobájába.

Az előtérből nyíló helyiségben szól a tánczene, a minivizor adást sugároz. A fiú nem nézi a tévét, asztalánál ül és huzalokkal foglalatoskodik. Mikor megtudja, honnan keresik, kissé meglepődik, majd mentegetni kezdi magát: épp most hagyta abba a tanulást. Oborzilné helyeslően bólint és megemlíti, hogy tanulás közben az efféle barkácsolás nagyon pihentető. Az anya váratlanul arra kezdi buzdítani a fiát: „vallja be végre, ki biztatta fel". Apja sem haragudna akkor, és a rendőrség is enyhébben ítélné meg a tettét. De a fiú tagadólag rázza a fejét: senki sem biztatta.

— Szükségem volt néhány membránra, ennyi az egész — mondja közönyösen.

— Megvehetted volna a zsebpénzedből vagy kérhettél volna rá külön is pénzt — korholja az anya.

— Az Ezermester Boltban éppen nem lehetett kapni — állítja a fiú. — Nekem meg aznap este kellett.

— Arra nem gondoltál, hogy valaki éppen abból a fülkéből akar telefonálni, mondjuk a mentőkért? — kérdezi Oborzilné.

A fiú vállát vonogatja...

Az anya kikísér bennünket. Az ajtóban megfogja Oborzilné karját.

— Ön is anya, hát érti ezt? — kérdezi szomorúan. — Láthatta, mindene megvan. Mindent megkapott, amit csak kért, vagy megkívánt.

— Talán éppen ezért vélte elviselhetetlennek, hogy valamire akár másnapig várakozzék. Hogy ne kapjon meg valamit nyomban, amikor kigondolja — feleli az önkéntes rendőr, tanárnő és megfogja a kilincset...

BÁN ERNŐ

Az önkéntes segítők, saját otthonukban

FOTÓ: RÉVÉSZ TAMÁS

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1974 APR 9
Tükör

Megszól... már két esztendeje képesít...
Most ugyan újból iskolába jár, de már „emelt szintűbe", szakközépiskolába.

— Úgy gondoltam, jó lesz, ha érettségi bizonyítványt kapok, egyébként nincs semmi különösebb tervem az iskolával, egyelőre jól érzem magam itt, a fehérnemű osztályon.

Jól érzi magát — mondja —, de ez munka közben nemigen látszik rajta. Figyeltem, amint elad, amint kínál, kissé közönyösen, lekezelő modorban bánik a vevőkkel. Amikor beszélgettünk, megváltozott, kislányosabb, kedvesebb lett. Vajon miért alakította ki magának a fensőbbséges eladói stílust.

— A vevővel udvariasan kell bánni — hangzik a válasza, úgy, mintha a tankönyvből olvasná.

AZ UDVARIASSÁG részleteit nem soroljuk, nem elemezzük. Arról beszél, hogy az áruházról más fogalmai voltak, az alkalmazottak munkakörülményei nem olyanok, mint elképzelte. Az öltözőik szűkek, az étkezőhelyiség kicsi, semmi sem olyan modern, mint ahogy elképzelték, ahogy az iskolában beszéltek róla. Az újszerűt csupán az önkiszolgáló rendszer képezi, de ezt ők, eladók sokkal kevésbé szeretik, mint a vevők.

Katalin két eszendeje önálló eladó, a fizetése 1500 forintról 1900 forintra emelkedett (alap plusz eladói jutalék), az eladást időnként úgy nevezi, hogy „értékesítési folyamat", s ha van egy kis ideje, gondosan megfésülködik, kifesti magát.

De hol vannak a tanulók?

KIS CSOPORT a büfében kávézik. Ezt szabad természetesen, de módjával. Nem is lehetne megtiltani, hiszen látják a többiektől, a „felnőttektől", bárcsak a szorgalmasakat, a lelkiismereteseket is úgy utánoznák, mint a lezsereket.

— A munkafegyelemmel van a legtöbb problémánk — mondja a személyzeti előadó —, amíg a kezdők meg nem szokják a rendet, a kötelességtudást. Ha nagy a forgalom, akkor persze muszáj dolgozni, de ha kevés a vevő, akkor szívesen támasztják a pultot.

A gépelt kimutatás szerint 14 harmadéves, 9 másodéves és 11 elsőéves tanulója van az áruháznak, ennél sokkal többre volna szükség, de nincs. Főként fiúk nincsenek, a szakma náluk is „nőiesedik" és itt sem véletlenül.

— Lasszóval fognánk a fiúkat, főként a szőnyeg és a műszaki osztályra. De nem jönnek, azt mondják, sok a munka, és kevés a pénz. Ebben van valami igazság, habár az áruházak közül nálunk elismerten jó a kereset. Így is sok a gondunk, munkaerőhiánnyal küzdünk, különösen most, a rövidített munkaidő bevezetésével. A harminc-negyven évesek egyszerűen hiányoznak a szakmából, főként idősek, nyugdíjba készülők vannak és fiatalok. Akik tanulónak jelentkeznek, általában gyenge bizonyítvánnyal jönnek az általánosból, de ez még nem volna baj, csak a matematikával küszködnek az iskolában. A tananyag nem könnyű, képleteket, százalékszámítást tanulnak. Hogy a gyakorlatban milyen hasznát veszik?

ILLÉS ÁRPÁD FESTMÉNYEI
Győri Műcsarnok

Jubilál a húszéves győri kiállítócsarnok. Emlékezetes tárlatok befogadó otthona volt, Holló Lászlótól Czóbel Béláig, Schaár Erzsébettől Varga Imréig. Az ünnepi év programjában a régi kiállítók szerepelnek újra. Közöttük megkülönböztetett hely illeti meg idős mesterünket, Illés Árpádot, aki újra bizonyítja hallatlan vitalitását, ötletgazdagságát, sziporkázó színességét. Betegsége ellenére új festményekkel is előlép, és a régi képek az életmű folyamatosságát jelzik.

Illés Győrben találta meg első mestereit, küzdőtársait. Itt figyeltek fel tehetségére, avatták fiatalon festővé. Aztán valami megszakadt, elhallgatott a festő. A hatvanas évektől vált igazán egyénivé festészete, öltött formát az évtizedekig érlelt szellemi érték. Költőket ihlető „kék varázslatait", tiszta színekből építkező nonfiguratív korszak követte. A természet mikrovilágának ismeretlen lakói jelentek meg tábláin: csigák, kagylók, amőbát vagy hidrát idéző, ismerős és ismeretlen lények hullámzó szélű foltjai mozdultak, hogy új organizmusukból Királynők, Királyok, Testőrök és Akrobaták keljenek életre. A Kék barlang előtt színes pillangók röpdösnek. Végül a tojás: számtalan variációban bontotta ki a témát, a létezés, születés titkait feltáró szándékkal. Az életmű összefoglalásaként pedig különös fintorú arcképekkel, fanyar humorral átszőtt önportrékkal lepte meg nézőit — azoknak is újat mondva, akik már régi ismerősként üdvözölték harmadik győri kiállításán.

Salamon Nándor

8. sz. 4.o.

jó ráadásdarabok egy[illegible]

a közönséget egyaránt erősen igénybe vevő hangverseny végén; kedvesek, üdítőek, meghallgatásuk jó átmenet a nagy művek keltette áhítattól a ruhatárban való tolongásig, de aligha állítana össze belőlük bár-

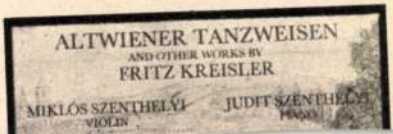

1021

Illés Árpád festőművész

1980. X. 7. 18.30 Kossuth
Esti Magazin
- Ez év márciusában hunyt el Illés Árpád festő művész. Életének 72. esztendejében. Emlékkiállítása ma nyílt meg a Műcsarnokban. Művészetét Csapó György elemzi.

- Ifju korában Gulácsi álomvilága hatott rá. És természet elvü festő volt. A valóság a későbbi munkásságában is megtalálható szinte minden ecsetvonása mögött, ha áttételesen is, de talán érzékletesebben, mint korábban, amikor a tárgyi világ még jól felismerhető volt képein. Müvei dekorativak. De mélyen, elementálisan érintik meg az embert, akár a muszika. Sokféle vidámságu van és sokféle szomoruságuk. Tartalmuk szóban el nem mondható. A természet varázslata szólal meg bennük. Legujabb vásznain valósággal örvénylenek a korábbiaknál is intenzivebb szinek és mégis milyen kezesek, tiszták, milyen elevenek. Ez az, ami véleményem szerint páratlan Illés Árpád művészetében. A festői tisztaságnak, a képek rendjének, ez a nem szárazon elvont, hanem élettől duzzadó szelleme. A Műcsarnokban most látható utolsó korszakának müvei úgy tünik csúcspontját éri el, ez a tiszta összefogottság. A Közeleg a cég cimü képe, amelyik már súlyos betegen, hosszan festett és az utolsó kép, amely valóban az utolsó lett, fájdalmas, szép tanui ennek. Képeinek világába, mintha sürü, liános őserdőben járna. Festett bálványok között ifjuságának , képzelete bar angolta tájakon valahol Afrikában. Illés, aki hosszu ideig a Néprajzi Muzeumnak is a munkatársa volt mérhetetlenül tisztelte és kimeríthetetlen forrásának tekintette az úgynevezett természeti népek művészetét. Ha óvódám volna, teleagattnám falait Illés-képekkel. Hadd... a gyerekek a szinek tiszta nyelvén. Hadd mártózzanak meg a hajlékony szinformák, életteli rendet és harmóniát sugárzó paradicsomába. Meseviláq Illés Árpád képeinek világa, de akár az igazi ősi mesék, a valóság drámával telitettek. S mennyire vágyódnak képei a nagy méretek után. Kevés kivétellel, szinte valamennyi alkalmas lett volna arra, hogy nagyobb felületeken diszitő elemként mozaik, freskó vagy üvegkép gyanánt szolgáljon. Milyen kár, hogy egyetlen efféle megbizást nem kapott. Fájdalmasan állapitom meg ezt, nem elsőként és nem először, de sajnos utólagosan immár.

1980. X. 17. Kossuth 17,57 Áné

1021

Láttuk, hallottuk...

- Bojár Iván a Mücsarnokban nézte meg Illés Árpád festőművész tárlatát. A festő neve mellett az évszám 1908-1980. Tehát a 72 éves művész nemrégiben halt meg.

Illés Árpád, festőművész

- Valóban igy van, ez a kiállitás emlékkiállitás, annak ellenére, hogy nem annak készült, magát az anyagot Illés Árpád válogatta és állitotta össze, és Frank János rendezte meg. A válogatásnak tudható be és a müvész szándékának az, hogy itt csak az 1930-as évekből szerepel egy-két kép, az összes többi pedig az utóbbi 20 évből, ugyhogy egy elég nagy, 3 évtizedes hiány mutatkozik, számomra meglepetés volt az a '30-as évekbeli néhány kép. Nem azért, mert az absztraktként ismert Illés Árpád itt most realista tájképekkel, illetve városképekkel mutatkozott be, hanem azért, mert ezek a Münchenben és Győrött készült városképek pontosan ugyanazt a szigoru szerkezetességet mutatják, mint a későbbi képei és ugyanakkor pedig a szineknek az elsődleges szerepét, ami Illés Árpád müvészetét a legjobban jellemezte.
Motivumai szerények. Tulajdonképpen néhány ilyen embrionális motivum, egy-két a végtagokra emlékeztető formáció, néha ilyen petefészek jellegü formák, amiből az ember talán azt gondolhatja, hogy itt valamilyen természettudományos pikturáról van szó, szó sincsen róla. Illés Árpád végig sikban tartja a képeit, a formákat sikban tartja, és tisztán a szinek által válik a képfelület lüktetővé, nemcsak horizontálisan, hanem mélységében is. Ezzel a lüktetéssel a formáknak a megadásával a szinek intenzitásával és ezekre a természeti előképekre emlékeztető motivumokkal hoz létre egy olyan fajta organikus kozmikus pikturát, amely nemcsak itthon teszi egyedülállóvá, hanem tulajdonképpen az európai pikturán belül is egy teljesen sajátos, egyéni helyet jelöl ki neki.

1964 JUN - 5.

1021

Egy kiállítás vendégkönyvébe

A műsoros est végén *Xantus Gyuláné*, a pedagógus szakszervezet XIII. kerületi csoportjának kulturális felelőse felkérte a vendégeket, hogy írják be nevüket a tárlat emlékkönyvébe.

A vendégkönyv körül sokan álltak, s nekem sietnem kellett haza. Akkor este elmulasztottam a beírást. Most nyilvánosan pótolom, a Pedagógusok Lapja hasábjain.

1

A szakszervezet XIII. kerületi csoportjának évek óta birtokában van az a művelődési terem, amelyben az elmúlt napokban ezt a műsoros estet megrendezték. Évek óta az övék, csak éppen nem tudták helyesen, okosan felhasználni. Aztán megalakult a kulturális bizottság, amelynek elnöke Xantusné, a kerület egyik iskolájának az igazgatónője lett. Érdekes programot dolgoztak ki, szakembereket hívtak meg, akik előadást tartottak pedagógiáról, lélektanról, de más hivatások titkairól: irodalomról, képzőművészetről is. Alkotók találkoztak itt, a *Lőportár utcai művelődési teremben* pedagógusokkal, írók, költők, festők, szobrászok. S rendeztek tárlatot is: *Csernó Juditét, Illés Árpádét* és másokét.

A kerület pedagógusai megismerték, s rövidesen megszerették a Lőportár utcai kis kulturális centrumot. Szívesen jöttek ide, mert jól érezték magukat. S a program is olyan volt, hogy érdemes volt gyakrabban jönni. *Baráti kör alakult ki*, mely jól töltötte el szabad óráit a pedagógus szakszervezet művelődési termében.

2

Az elmúlt hetekben *érdekes képzőművészeti tárlat* nyílt meg a Lőportár utcában. *Rendezője, Illés Árpád*, aki maga is festőművész, a kerületi kulturális bizottság egyik tagja. *Azoknak a művészeknek az alkotásaiból állította össze a kiállítást, akik a Köznevelés című folyóirat körül tömörültek.* Köztudott, hogy a Köznevelés gyakran közöl grafikákat. Nincs olyan szám, hogy legalább két-három művész munkája ne szerepelne a folyóiratban. Így lassan kialakult egy kör — nem csupán pedagógus művészekből, hanem másokból is —, amelynek hasznos megszólalási, publikálási fóruma lett a Köznevelés. Közülük most 12 művész: *Ebergényi Amadil, Gopcsa Paula, Jánosy Ferenc, Kürthy Sándor, Lukács Ágnes, Masznyik Iván, Nemcsics Antal, Tahi Tóth Nándor, Tenkács Tibor, Török Tivadar* és *Xantus Gyula* állította ki műveit a Lőportár utcában. Példamutatóan szép, ízléses a tárlat rendezése, valósággal élővé teszi. A rendezés nem tematika, inkább *stilustörekvés szerint* csoportosítja a képeket. Ezek a stíluságyazatok persze nem túlságosan szélsőségesek, s ez a dolog természetéből következik. Egyetlen folyóirat itt az összekötő kapocs, s érthető, ha emiatt nincs túlságosan nagy ingadozás a különféle irányzatok között. Egy dolog azonban feltűnően szembetűnő: a legtöbb művész, aki itt kiállított, s aki a pedagógiai folyóiratban grafikát publikált, *a képzőművészet korszerűbb formanyelvén* szólal meg. Kevés, csaknem elenyésző számú a konvencionálisan szerkesztett, naturalista rajz, sokkal több az útkeresés, a próbálkozás, a kísérlet.

Nagyon jó volt megrendezni ezt a tárlatot a Lőportár utcában. Ez a tény azonban számunkra is egy gondolatot sugall: a Pedagógusok Lapja is gyakran közöl grafikákat, elsősorban pedagógus-művészek alkotásai közül. Itt ugyan kevésbé alakult ki olyan, viszonylag szilárd kör, mint a Köznevelésnél, de a tematika jobban kötődik a pedagógus-élethez. Milyen hasznos lenne megrendezni ezeknek a grafikáknak a kiállítását is! Természetesen nem csupán azokat a képeket kellene a falra akasztani, amelyek a lapban már megjelentek — a Lőportár utcai művelődési terem tárlatán sem kizárólag a Köznevelésben látható grafikák szerepelnek — hanem *azoknak az alkotóknak a műveit, akik szívesen és gyakran adják oda képeiket a Pedagógusok Lapjának.* Bizonyos vagyok abban, hogy valamelyik budapesti kerület, vagy vidéki város szakszervezeti bizottsága szívesen vállalkoznék ilyen kiállítás megrendezésére, megkeresve azokat a pedagógus-művészeket, akiknek képei gyakran jelennek meg a Pedagógusok Lapjában.

3

A kiállítás nyitvatartási idején *két műsoros estet* is rendeztek a XIII. kerületi pedagógus művelődési otthonban. Az egyik *irodalmi est volt, melyen Bor Ambrus, Káldi János, Keszi Imre, Maróti Lajos, Nemes Nagy Ágnes* és *Solymos Ida* olvasott fel műveiből. *A következő műsor már összetettebb* volt: az irodalom mellett a zene is megszólalt. *Bede Anna, Gergely Ágnes* és *Jánosy István* versei, *Lengyel Balázs Radnóti*-emlékezése mellett fiatalokból álló *vonósegyüttes* (tagjai: *Fettich Mária, Illényi Ferenc, Fettich Zsuzsanna* és *Bally György*) két quartettet adott elő, Beethoven híres Razumovszky-vonósnégyesét és Bartóktól a II. vonósnégyest.

Abban a köznapi tényben, hogy a tárlat alkotta kellemes szép keretben az irodalom, vers, próza mellett kamarazene hangzott el, van valami figyelemreméltó is. *Az esztétikai nevelésben* a legjobb pedagógusok régóta törekszenek — sajnos, gyakran nem sok támogatást élvezve — *bizonyos egységet létrehozni.* — A művészeteknek: a zenének, a képzőművészetnek, a filmnek, az irodalomnak, stb. kölcsönhatása és szerves egysége ma még nem nagyon érvényesül közoktatásunkban. Esztétikai nevelésünket általában némi elfogultság jellemzi: sokan csak a képzőművészetre, a zenére, vagy az irodalomra terjesztik ki e nevelést, ki miben legerősebb.

Ez a műsoros est, amelyet Xantus Gyuláné oly kedves és közvetlen szavakkal konferált végig, eme egység felé mutat. Jelentőségét nem szeretném túlbecsülni, de *az est feltétlenül kezdeményezett* valamit, hacsak néhány XIII. kerületi pedagógus körében is, ami hitem szerint kihat majd az iskolai életre is. S az, hogy itt javarészt modern művek voltak láthatók a falakon, s modernebb hangvételű versek szólaltak meg, társaságukban pedig Bartók hangzott fel, azt is jelenti, hogy *a művészeti nevelés egységének feltétlenül a modern művészetek jegyében kell létre jönnie.*

Ez az irodalmi-kamarazenei est eszembe juttatott valamit újra a Pedagógusok Lapjával kapcsolatban. Olvasóink minden számban láthatnak novellát, tárcát, verset pedagógus-szerzők tollából. Milyen jó lenne valamelyik pedagógus művelődési otthonban megrendezni ezeknek az iskolai életet ismerő és ábrázoló íróknak-költőknek az estjét, felolvasó délutánját.

4

A Lőportár utcai kiállítás vendégkönyvébe semmit sem írtam be. De álljon helyette itt ez a cikk, mely dicséri a jó kezdeményezést, s amely elismeri a rendezők nemes törekvéseit. S ha mégis kérik a bejegyzést, csak ennyit: »*Kedves XIII. kerületi pedagógus-kartársak, nagyon jól éreztem magam május 29-én délután a művelődési otthonban, majdnem úgy, mintha otthon lettem volna. Az otthonát mindenki szereti. Ha ez a műsoros est fel tudta kelteni az otthonosság érzetét, a legtöbb, amit elérhetett.*«

Gábor István

Egy kisfiú bűnlajstroma

Ki segítsen? Hogyan?

P. Sándor Szegeden s több kisvárosban 1962 decemberétől ez év márciusáig harminc bűncselekményt követett el; főleg zsebtolvajlásokat, később azonban betörésre is vetemedett. P. Sándor, amikor a lopásokat elkezdte *mindössze — 12 éves volt.*

A kisfiút büntetőjogilag nem lehet felelősségre vonni, mert a Büntető Törvénykönyv a büntethetőség alsó határát 14 éves kortól határozza meg. Esete nem tipikus, ritkaságszámba megy, hogy 14 éven aluli gyermek ilyen súlyos bűnöket kövessen el.

Mégis beszélni kell erről az ügyről, amelynek indítóokait kutatva *a megfelelő nevelés hiánya, a szülők vétkes könnyelműsége, magatartása és a családi élet zűrzavara szolgáltatja a hátteret.* Az apa és az anya büntetett előéletű, napirenden vannak közöttük a veszekedések, ifjúság elleni bűntett miatt is volt eljárás ellenük. A gyermekkel nem törődtek, őt arról is vannak adatok,

vacsorázó- és szórakozóhelyeket látogatni. Ugyanakkor *a lóverseny és ügető-versenypályákat* a felnőttekkel gyermekek is felkereshetik. Sajnos, ebben az ügyben a mai napig nem történt hathatós intézkedés, pedig ezeken a helyeken a gyermekek gyakran csúnya jeleneteknek a tanúi, nem szólva arról, hogy a serdülőkben a nyereségvágyat, a könnyű pénzszerzés kívánságát ébreszti fel.

Külön kell szólni a filmről, különösen *az úgynevezett kalandfilmekről*, amelyekben gyakran szirupos, hazug romantikával vonják be a bűnözést. S ezekről a filmekről az előzetes jelentésekben általában csak azt közlik, hogy a film 10 vagy 14 éven aluliaknak nem ajánlott, ahelyett, hogy eltiltanák tőlük a gyerekeket. Egy ilyen film más hatást gyakorol a felnőttre és mást a gyermekre, aki még képtelen tárgyilagosan elbírálni a látottakat.

A »gyermekbűnözés« megakadályozását *már kora gyermekkorban* kell megkezdeni. A szülők jó családi élete, a helyes nevelés, az iskolával való együttműködés hathatós biztosíték arra, hogy a gyermek ne kerüljön lejtőre. *A pedagógusnak elsőrendű kötelessége: ha valamit észrevesz, azonnal közölje a szülőkkel.* Előfordul, hogy a szülő a pedagógus hívására sem megy be az iskolába. Az ilyen esetben helyes, ha a tanító veszi a fáradságot, felkeresi a lakásán a szülőt, és igyekszik vele a gyermek érdekében szót váltani.

A gyámhatóságok és a tanácsoknál működő ifjúsági albizottságok foglalkoznak az úgynevezett veszélyeztetett gyermekekkel. Ezek munkáját feltétlenül eredményesebbé, színvonalasabbá kell tenni. P. Sándor és néhány ezer gyermek szomorú esete arra int, hogy társadalmunknak kell felfigyelni rájuk, ha már a szülő semmibe veszi kötelességét. A közömbösség ezekben az esetekben megbocsáthatatlan. **B. A.**

álakból

: Witman amerikai költő. A Fűszáereszrejtvényünkben. Beküldendő: s 73 sorok — legkésőbb június 25-ig t, VI. Gorkij fasor 10. A borítékra

Az OLVASÓ kérdez — válaszolunk

Több pedagógus kérdezi: Beoszthatja-e az igazgató a nyári szünidőben korrepetálásra, vagy egyéb iskolai munkára az olyan pedagógust, aki gyermeküdültetést már vállalt?

A pedagógusok szünidő alatti gyermeküdültetése iskolai munka, a pedagógus nevelési tevékenységének egyik területe. Továbbra is érvényben van a Művelődésügyi Minisztérium 12 428/1963. (Műv. Közlöny, 1963. V. 15. sz.) állásfoglalása, mely szerint »a szakszervezeti, ill. az üzemi gyermeküdültetés igen sok általános iskolai tanulóra kiterjedt, ezért az a pedagógusok részére ugyanolyan feladatnak tekintendő, mint az iskola nyári napközi táborának felügyelete, vagy az iskola úttörőcsapatának táboroztatása.«

Lipták Lászlóné komádi általános iskolai napköziotthon vezető kérdezi: Az I. számú iskola tanítónőjeként — napközis feladataim ellátása mellett, három hónapig, teljes óraszámban a II. számú iskolában helyettesítettem. E munkámért óradíjat kaptam. Helyesen fizették-e ki munkabérem?

Munkabérének elszámolása — a felsorolt indokok alapján — jogszabályellenesen történt. A Művelődésügyi Közlöny 1963. évi október 15-i számában megjelent 171/1963. (M. K. 20.) MM. számú utasítás módosította az óradíjátalányos pedagógusok munkaviszonyáról szóló 56/1955. (O. K. 13.) OM. számú utasítás 2. pontját. Ennek megfelelően *a saját iskolában helyettesített valamennyi órát*, valamint *más iskolában pedig a kötelező óraszám 50 százaléka alatt* teljesített órákat kell csak *óradíjjal elszámolni, Más iskolában a heti kötelező óraszám 50 százalékát meghaladó mértékben ellátott helyettesítést* — a 10/1959. (M. K. 5.) MM. számú utasítás 5. paragrafusában foglaltaknak megfelelően — *részarányos, illetve teljes munkabérrel* kell díjazni.

Fentiek alapján kartársnőt — mint az I. számú iskola napközis tanítónőjét — miután a II. számú iskola második osztályát teljes heti óraszámban helyettesítette — óradíj helyett — a besorolása szerinti munkabérével azonos összeg illeti meg helyettesítési díjként. A már elszámolt óradíj és a jogosan járó munkabér különbözetének kifizetését kérje írásban a járási művelődésügyi osztálytól. Amennyiben ennek teljesítését elutasítanák, forduljon panaszával a járási közös egyeztetőbizottsághoz, mely határozatot hoz a munkabérkülönbözet kifizetésére.

ÁLLÁSCSERE

Alsótagozatos nevelő cserélne Győrből Budapestre vagy közvetlen környékére. **Takácsné, Győr, Dugonics u. 4.**

Pestről 30 percre tanító orosz szakos nevelő cserélne Egerbe. **»Budai járás«** jeligére.

HIRDETÉS

Balatonszemesen mindenhez közel, kertes nyaralóban 3—4 ágyas 2 szoba felszerelve kiadó 1—2 hétre. Érdeklődni: **Máté János** ny. tanítónál, **Bp., XV. Arany János u. 69.**

HARMÓNIUM

speciális javítása, romos felújítása garanciával, zongora hangolás, javítás, vidékre is leutazom.

POKORNYI KÁROLY
Újpest Rózsa u. 59.

Gyógynövény-gyüjtés a nyári szünidőben

A nyári szünidőt, kirándulásokat, táborozásokat kellemesen és hasznosan össze lehet kapcsolni a gyógynövények gyűjtésével. A gyógyszeripar, a bel- és külkereskedelem sok gyógynövényt igényel. Ezek gyűjtéséhez pedig sok diákkézre is szükség van. Kérjük a pedagógusokat segítsék a diákok érdeklődésének felkeltését a gyűjtés iránt. A MESZÖV-ek szerte az országban versenyt is hirdettek az úttörők és iskolák részére, értékes jutalmakkal.

Hazánkban sok fajta és sok **hársfa** található, amit könnyen fel lehet ismerni a levelekről. Az orvosi hársvirágot a kis és nagylevelű hársak szolgáltatják. A kislevelű hár-

Az Illés képeket a szinkompozició határozza meg elsőrendüen.Ugy bánik a szinekkel,mint a virtuóz zenemüvész a zenei hangokkal.A szinakkordok végül is tökéletes harmóniában egyesülnek. Illés törekvése az,hogy az ellentétek mozgásából hammonikus egyensulyt,tökéletes képi egységet hozzon létre .

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 739.old.

Illés Árpád 13.

Müvészete lázadás a gépiesség,a szürkeség, a fantáziatlanság,a sablon és sivárság ellen.Fantáziája,játékossága,ironiája kiszabadit bennünket a civilizált kor, a köznapi élet mechanizált rendjéből. Müvei között találunk teljesen nonfigurativ/ Concerto,Öröm kétizben/ és figurativ motivumokat /Ikrek hava,Próféta,G. herceg összecsvarodva/ felhasználó kompoziciókat.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 739.old.

Illés Árpád 1.

19o8-ban szülvtett,müvészi pályája pedig a harmincas évek elején indult.Illés világképe ,müvészi látásmódja,jobban rokonitható nemzedékének költőivel a harmadik nemzedékkel,mint festőtársaival.Gulácsy Lajos szimbolikus-szecessziós álomfestészete insipációt jelentett Illésnek müvészetére mégis inkább a nemzetközi avantgarde első nagy generációjának formavilága volt hatással.Illés expresszív-szürreális festői ilágának önálló,egyéni arculata van.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 737.old.

Illés Árpád 2.

Illés a Dunántul egyik kis falujában született, majd Győrött nevelkedett.A gyermekkori emlékek, a barokk épületelemek,az ivelt háztetőormok,templomtornyok formái gyakran fölbukkannak festészetében. 1928-ban kerül a Képzőművészeti Főiskolára.Illés a huszas évek második felében nem kerül közvetlen kapcsolatba a hazai avantgarde-törekvésekkel. Irókkal barátkozik,költői társaság alakul a mütermében és külföldi folyóiratokat olvas.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 737.old.

Iskolai tanulmányai mellett-félig-meddig titokban- futurista képeket fest.Kisérleteihez azonban hiányzik a megértő-biztató környezet: részit elbizonytalanodik,részint pedig családi gondjai a reklámgrafika területére sodorják. Ritkán fest,de soha,egyetlen pillanatra sem mond le eltökélt szándékáról,hogy mégis elsősorban festő akar lenni.

Kerékgyártó István :Illés Árpád müvészetéről Látóhatár 1971/7-8 737.old.

Elégedetlenség és bizonytalanság gyötri.A nyegyvenes években egy ideig a Vigopera diszlettervezője,majd müvészeti tervezőként részt vesz a Nemzeti Muzeum,a Néprajzi Muzeum és az Országos Széchenyi Könyvtár kiállitásainak munkálataiban.A fáradságos muzeumi munka ismét elvonja a rendszeres festéstől.

Kerékgyártó István Illés Árpád müvészetéről Látóhatár 1971/7-8 738.old.

Muzeumi hitelességü másolatokat készit régi magyar kódexillusztrációkról, a néger és óceániai primitiv müvészet alkotásairól. Az elraktározott élmények és emlékek rendkivüli mértékben fölszabaditották és gazdagitották Illés szemléletét, formafantáziáját.
Illés valóságos müvészi természete az 1958 utáni időszakalkotásaiban nyilvatkozik meg.

Kerékgyártó István :Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 738.old.

1958 uj szakad kezdete,ami egybeesik a muzeumi munka beszüntetésével.Iskolai rajztanitást vállal, s bár az oktatás is fárasztó,de nem szivja ugy energiáját és nem követel teljesen más szemléletü átállást,mint a reklámgrafika.A festészettől elvezető különböző utak ugyan késleltették alkotói érését,de mindegyik adott valami később kamatoztatható eredményt.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müv szetéről

Látóhatár 1971/7-8 738.old.

A reklámgrafika mesterségbeli korrektséget, a muzuemi munka a primitiv müvészet ihletését,a Vigoperaában eltöltött idő zenei kulturájának elmélyitését,a tanitás pedig a gyermekrajzok inspiráló tanulságait jelentette.1958-ban készitett kisméretü akvarellsorozata az eddig visszafojtott élmények robbanásszerü realizálódásáról tanuskodik.A nonfiguratióhoz közel álló,de figurativ -természeti asszociációkat keltő müvek ezek.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 738.old.

Kisméretü akvarellsorozatában föllelhetők a későbbi müvészetének alapvonásai/Borsótündérek, 1959;Bársony és arany,1959/.Ezután naturális karakterü sorozatot fest,majd konstruktiv szellemü képeket komponál,azután oldott expressziv hatásokkal kisérletezik,s a geometrikus és az amorf együttes képpé szerkesztése foglalkoztatja.,tehát gyorsitott formában végigjárja a képi elvonatkoztatás különböző fokozatait.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről

Látóhatár 1971/7-8 738.old.

Illés Árpád 89.

A hatvanas évek elejére ismét eljut azoknak a kisméretü képienek a szellemiségéhez.látásmódjához,amelyeket az ötvenek évek végén festett,de ez már nem puszta visszatérés,hanem magasabb szinten, nagyobb belső gazdagsággal és hitelességgel történő továbblépés.Sikeresen leküzdi a megoldásbeli egyenetlenségeket,a különböző esztétikai buktatókat,a puszta iparmüvészeti dekorativitást,a szinek -formák tetszetős,de felszines absztrakt naturalizmusnak veszélyét is.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látohatár 1971/7-8 738.old

Illés Árpád 1o.

1959-től kezdve kivételes alakitói termékenységgel születnek a müvek.Kilenc év alatt tiz önálló kiállitást rendezett.1963-ban Budapesten, a Fényes Adolf teremben.1967-ben a Kulturális Kapcsolatok Intézetének kiállitótermében mutatott be egész periódust egybefogó anyagot.1967-ben került sor első külföldi kiállitására Oldenburgban az Ursula Wendtorf Galériában.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 738.old.

Részxtxxxtt Dekmenhorstban a Pro Arte Galériában rendezett kiállitást.Nyugat-németországi kiállitásaixxx sikerének folytatásaként több kiállitásra kapott meghivást.1968-ban részt vett a Wilhelmshavenben az uj Kunsthalle-megnyitón "Künstler des 2o. Jahnhunderts"c. kiállitáson1971-ben pedig a Győri Mücsarnokban,a város hétszáz éves jubileuma alkalmából szervezett ünnepségsorozato keretében rendeztek félszáz Illés müvet bemutató kiállitást.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 738.old.

Az Illés müvek leggőbb jellemzője a terem teremtés gesztusa,a kép mintegy előttünk születik meg,részesévé válunk a keletkezé si folyamatnak. Az érzelemkifejezést követő expressziv nonfigurativ formák és archetipus-szerü formák kavarognak a képen. Alakzatai labirintus,tojás,életfa,bálvány,maszk formára utaló jelképek,de nem magyarázkodóan illusztrativak,s mindenkor a kép expressziv-nonfigurativ formálás törvényei szerint torzulnak el,a részeivé válnak a mindent áthatő metamorfozisnak.

Kerékgyártó István:Illés Árpád müvészetéről
Látóhatár 1971/7-8 738.old.

Illés Árpád 1.

A VI. kerületi Hazafias Népfront helyiségében Illés Árpád mutatta be ujabb müveit.Több gyüjteményes kiállitása volt már:Szombathelyen,Pesten a Fényes Adolf Teremben,a mult évben a Kulturális Kapcsolatok Intézetében,sőt már Svédországban, Németországban is sikert arattak képei.Rudnai és Kandó tanitványaként kezdte,de mestereitől eltérő müvészi világot és stilust alakitott ki magának.

Dr Maksay:Három kiállitás
Rajztanitás 1969/1 29.old.

ILLÉS ÁRPÁD

Illés Árpád mostanában lép életének hatvanadik esztendejébe (1908. május 20-án született). Korára nézve tehát nem fiatalember már. Ha azonban művészetét tekintjük a maiak, a „fiatalok" közé kell sorolnunk. Természetesen nem azért, mert ez még csak második önálló kiállítása (az elsőt 1963-ban láthattuk a Fényes Adolf teremben) — ez inkább rajta kívüliek rovására írandó —, hanem mert, létezésének nem könnyű körülményei között, ma is töretlen energiával alkot és — két kiállításának összevetése is igazolja — képes festőegyéniségének tovább-bontására, piktúrájának, gazdagítására és megújítására.

Ez a szemre nem kemény fizikumú ember, heti 24 órában rajzot tanít 9—14 éves gyerekeknek, kemény pedagógusi munkával (s ez tudjuk, nem csupán 24 óra törődést jelent), hogy azután — jórészt éjszaka is —, egyedül a festésnek élhessen, csaknem minden reménye nélkül annak, hogy ezzel is emelhet valamit életének színvonalán. Az ilyesmit csak a maguk művészi elhivatottságát — olykor felmerülő kételyeik ellenére — égetően érzők, a maguk művészetbeli igazáért fanatikusan harcolók tudják vállalni.

Illés Árpád mélységesen szereti — érzi — a zenét, és mindazt, ami zenei. Amikor festeni kezd, lemezjátszóján egymás-után szólaltatja meg a muzsika nagyjait, régieket és újakat egyaránt. A zene, nyilván, a mindennapi nem-alkotó munka fáradtságának oldását is szolgálja, mindenekfelett azonban a művészi elragadtatásnak azt az ébresztését, fokozását, kiteljesedését segíti elő, mely minden igazi alkotómunka indításához, kibontásához, teljessé tételéhez elengedhetetlenül szükséges. Ez azonban egyáltalán nem jelent Illés művében e két művészeti ág kontúrjainak áttörésére, sajátosságainak összemosására irányuló valamiféle törekvést. Piktúrája tisztán tartalmazza a festészet — sajátszerűségében meghatározott — jellemző tulajdonságait: témái, a vizuális, külső-belső, valóságból valók, anyagai a festészet anyagai, eszközei a színek és a formák (a természeti tárgyi és a magateremtette formák egyképpen), gyakorolt műfajai pedig azok, melyek asszociációk keltésével közvetlenül az érzelmekre hatnak, érzelmi — s ezen túl intellektuális — örömöket okoznak. Akárcsak a zene — és egyedül ebben állapítható meg Illés festészetének és a muzsikának rokonsága.

Illés szereti mindazt, ami zenei — említettem. Szereti tehát a költészetet is, különösképpen azt, mely szavainak dallamával, sorainak ritmusával annyira muzsikál, hogy épp úgy rokona festészetének, akár a zene. Az ilyen költészet talán több itt látható Illés kép megalkotását is inspirálta. Egyről biztosan tudok — ő árulta el —, s ez Vigasz című képe, mely Weöres Dalok Na Conxy Pan-ból című versfüzérének egyik négysorosából nőtt kongeniális festői vízióvá.

E költemény címét azért is idéztem, mert egyben Illés festővé válásának indító élményére, Na Conxy Pan-álomország különös polgárának, Gulácsy Lajosnak festészetére utal. Gulácsy sajátos lírai látomásaitól érkezik el aztán a szürrealizmushoz és az absztraktizmushoz. Legalábbis ebbe a két izmus-kategóriába szokás Illés piktúráját „beosztani", s ennek minden terhével determinálni helyét a mai magyar festészetben. Holott, ha becsületesen szembenézünk a tényekkel, amit e kiállításon Illésnek az utolsó négy esztendőben festett képei reprezentálnak, be kell vallanunk, hogy nála a szürrealizmus és az absztraktizmus fogalmának pejoratív indulatú használata egészen értelmetlen, tehát tarthatatlan is. A szürrealizmus — egyre inkább bebizonyosodik — nem megkerülése a valóságnak, nem is valóságellenes, hanem olyan alkotó módszer, mely a „reális" részjelenségei közt „nem reális" kapcsolatok létrehozása révén a valóság rejtettebb összefüggéseit, a felületek mögötti teljesebb igazságot képes feltárni. Az absztraktizmus pedig — bizonyos rokonságban az előbbivel — olyan alkotómódszer, melynek produkciója egyáltalában nem tagadása a valóságnak,

hanem új valóság teremtését célozza, olyanét, mely belülről, az „emberi lélek" mélységeiből tör elő, s éppen úgy képes megrázó és felemelő érzelmi-asszociatív érzések keltésére, mint a zene.

Ilyenek Illés Árpád képei, a „szürrealisták" és az „absztraktok" egyaránt. Hogy csak néhányat ragadjak ki közülük: az *Ophélia* (1963), a *Vízmosás* (1964), a *Csigaház* (1965), az *Elhagyott ház* (1966) stb., melyekben a természeti-tárgyi valóság elemeiből — több-kevesebb absztrakcióval — jön létre a teljes szuggesztív vízió, illetőleg: az említett, *Vigasz* (1964), a *Sacre du Printemps* (1965), az *Etűd kékben* (1966) stb., melyekben egy teremtett természet buja indítása, gomolygása, színvillódzása — mint valami zenei kompozícióé — sodor magával.

Illés Árpád második önálló kiállítása komoly gazdagodását jelenti modern festészetünknek.

Major Máté

Illés Árpád

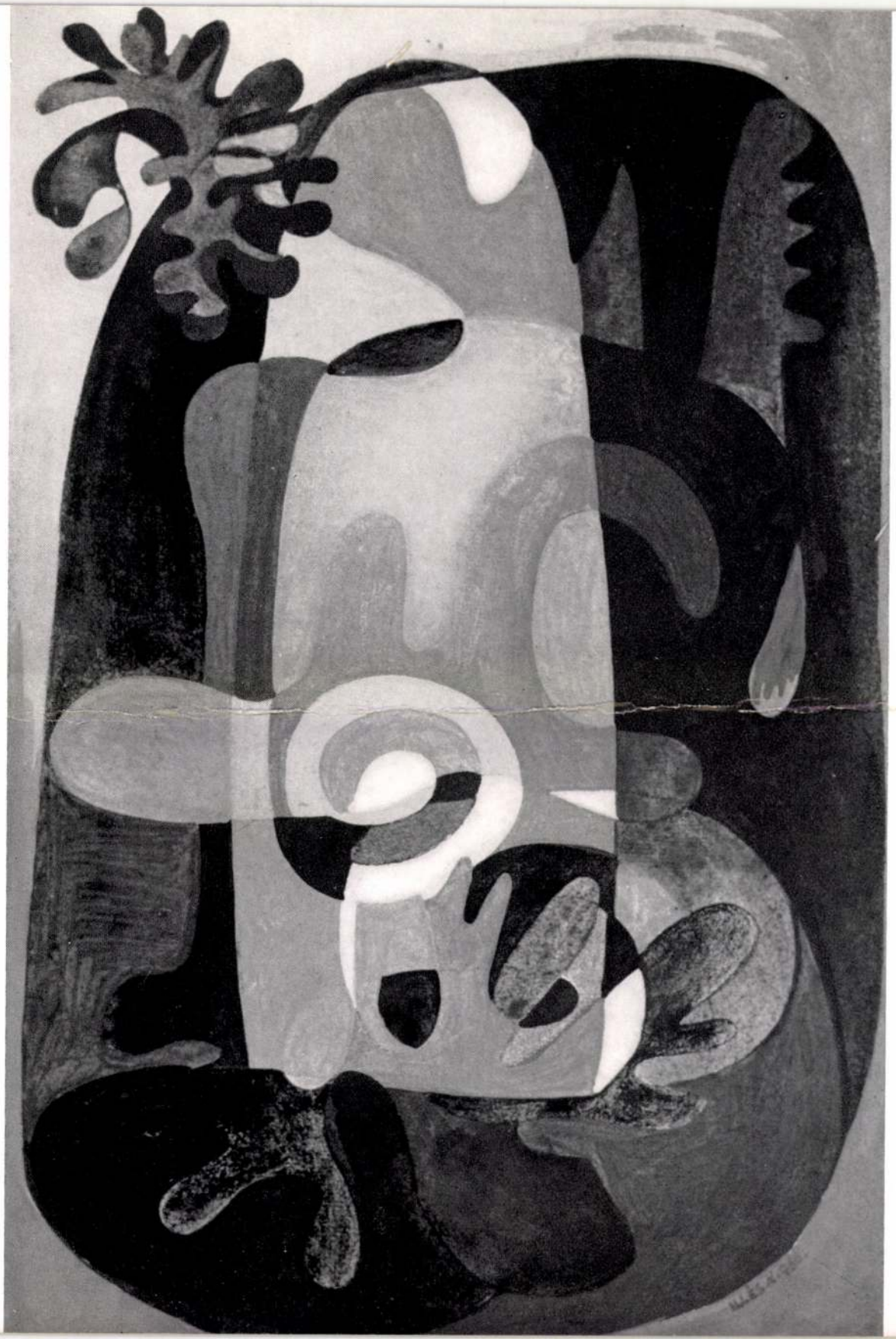

KATALÓGUS

1. VÍZMOSÁS, 1964
tempera, 67 × 53 cm

2. OPHELIA, 1965
tempera, 70 × 60 cm

3. CSIGAHÁZ, 1964
tempera + olaj, 50 × 75 cm

4. TÜZEK, 1965
tempera + olaj, 75 × 96 cm

5. HADES, 1965
tempera + olaj, 63 × 140 cm

6. KÉK ETŰD, 1966
tempera, 80 × 100 cm

7. BOHÓC ÉS HOLDVILÁG, 1966
tempera + olaj, 106 × 115 cm

8. ÁGAK, BOGAK, TEMPLOMOK, 1964
tempera, 60 × 80 cm

9. TENGER, 1964
tempera lakkozva, 80 × 60 cm

10. VIGASZ, 1964
tempera lakkozva, 45 × 62 cm

11. NÖVÉNYEK, 1963
tempera lakkozva, 47 × 62 cm

12. ELSŰLLYEDT KINCS, 1965
tempera lakkozva, 46 × 63,5 cm

13. BIZÁNCI ÉJSZAKA, 1965
tempera, 50 × 65 cm

14. A MENNYORSZÁG KAPUJA, 1965
tempera, 46 × 64 cm

15. AZ IDŐ, 1964
tempera, 29,5 × 47,5 cm

16. IDOLOK, 1966
tempera, 50 × 69 cm

17. A TENGER AJÁNDÉKA, 1966
tempera, 48 × 64,5 cm

18. A PIROS LÉGGÖMB, 1966
tempera, 45,5 × 61 cm

19. DÉLIBÁB, 1966
tempera, 48 × 62 cm

20. ÖRVÉNY, 1966
tempera, 44 × 56 cm

21. KALEIDOSZKÓP, 1966
tempera, 45 × 62,5 cm

22. TEKNŐSBÉKA, 1966
tempera, 42 × 62 cm

23. A MIKROSZKÓP VILÁGA, 1966
tempera, 29 × 45 cm

24. A SZÉK, 1965
tempera, 32,5 × 46,5 cm

25. DUNÁNTÚLI TÁJ, 1963
IFJÚSÁGUNK EMLÉKÉRE
GÁDOR EMIL BARÁTOMNAK
tempera, 46 × 60 cm

26. BALATONPART, 1964
tempera, 33 × 44 cm

27. CSONTOK ÉS CSILLAGOK, 1966
tempera, 62 × 46 cm

28. CERBERUS, 1966
tempera, 61 × 45 cm

29. ÚTI EMLÉK, 1966
tempera, 60 × 45,5 cm

30. ELHAGYOTT HÁZ, 1966
tempera, 69,5 × 49,5 cm

31. HOROSZKÓP, 1965
tempera, 62 × 49 cm

32. VESZEDELMES UTAZÁS, 1965
tempera, 46 × 30 cm

33. TOLLAS KÍGYÓ, 1966
tempera, 38,5 × 31,5 cm

34. GYÖKÉR, 1964
tempera, 44 × 32 cm

35. LE SACRE DU PRINTEMPS, 1965
tempera, 60 × 45 cm

36. QUW. 1965
tempera, 46,5 × 63,5 cm

37. MANTRA I. 1963
tempera, 48,5 × 31 cm

38. MANTRA II. 1965
tempera, 45 × 29 cm

39. MANTRA III. 1966
tempera, 44 × 28,4 cm

40. PHÖNIX, 1965
tempera, 50 × 63 cm
Mgt.

41. KARNEVÁL EGY BAROKK VÁROSBAN
tempera, 45 × 60 cm
Mgt.

42. BARLANG, 1964
tempera, 30,5 × 46 cm
Mgt.

43. LUMNITZER NŐVÉREK, 1965
tempera, 38 × 48,5 cm

44. A SZIVÁRVÁNY SZÜLETÉSE, 1965
tempera, 31 × 48 cm

45. NÉPMESE, 1965
tempera lakkozva, 30 × 46 cm

46. ŐS-TŐ, 1966
tempera lakkozva, 41 × 61,5 cm

47. FEHÉR KÉP TÓTH MENYHÉRT TISZTELETÉRE, 1965
tempera, 33 × 49 cm

48. KÉK BARLANG, 1964
tempera, 54 × 74 cm

49. VIRÁGCSOKOR, 1966
tempera, 43 × 30 cm

50. CSILLAG, 1966
tempera, 47 × 63 cm

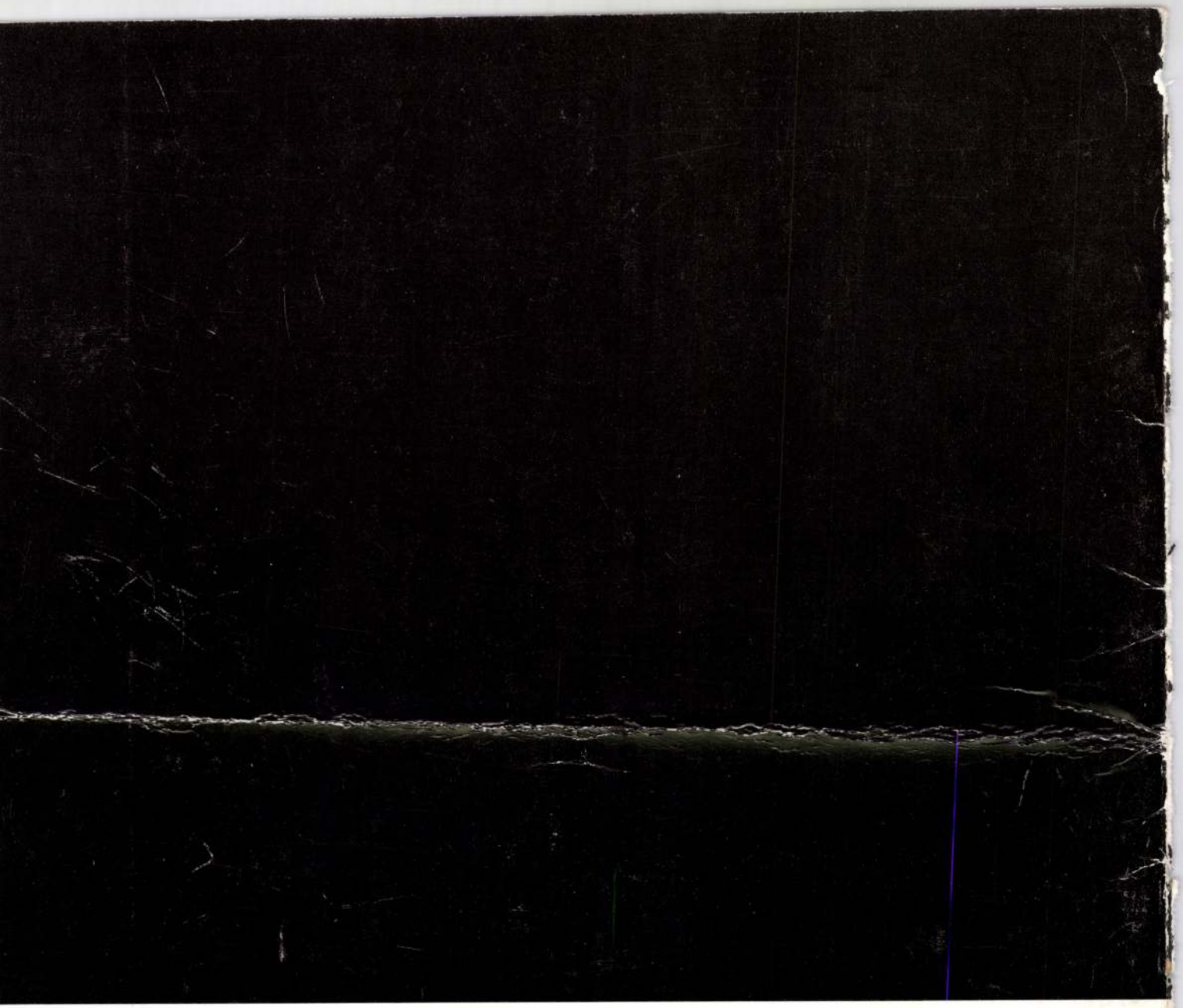

ILLÉS ÁRPÁD KIÁLLÍTÁSA — BUDAPEST, 1967 ÁPRILIS, KULTURÁLIS KAPCSOLATOK INTÉZETE KIÁLLITÓ TERMÉBEN A KIÁLLÍTÁSI INTÉZMÉNYEK (MŰCSARNOK) RENDEZÉSE — A KIÁLLÍTÁST RENDEZTE: GÁDOR EMIL — FOTO: LERNER JÁNOS ÉS VÁRY JÁNOS — F. K.: CZÉH JÓZSEF — KOSSUTH NYOMDA — 660331 MAGYAR HIRDETŐ

3-

Illés Árpád

Illés Árpád (1908-1980) festőművész kiállítása

Virág Judit, Mű-Terem Galéria, Budapest, V. Falk Miksa u. 30. 2003. február 18. – március 12.

A kiállított műtárgyak jegyzéke

1. **Ágak, bogak, templomok** 1964
Papír, tempera, 55x75 cm. Jelezve jobbra fent: ILLÉS ÁRPÁD / 964.
Magántulajdon Katalógus illusztrálva

2. **Absztrakt felület** 1963
Farost, tojástempera, 60x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 963.

3. **Kompozíció vörös színekkel (Weöres Sándor)** 1976
Papír, tojástempera, 40x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 976.

4. **Arckép** 1969
Papír, tojástempera, 26x20 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 969.
Dr Szabó Bertalan tulajdona Katalógus illusztrálva

5. **Arckép** 1971
Papír, tojástempera, 45x35 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 971.

6. **Arckép a Bika jegyében** 1978
Vászon, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 978.

7. **Artisták** 1970
Farostlemez, tojástempera, 101x125cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 970.
Rolla János – Weisz Zsuzsa tulajdona

8. **Atomháború** 1959
Papír, tempera, 30x46 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád 1959.
Magántulajdon

9. **Atomrombolás. Tüzek** 1965
Vászon, tojástempera, 100x100 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS ÁRPÁD 965.
Frank Mária – Lovas György tulajdona

10. **Átváltozás** 1957
Papír, tempera, 26x20 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád 1957.

11. **Babonavarázs (Babits Mihály)** 1969
Papír, tojástempera, 50x70 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 969.

12. **Bábszínház** 1958
Papír, tempera, 15x22,5 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád 1958. Balra lent: Bábszínház

13. **Bálint Mihály utca Győrött** 1928
Vászon, olaj, 50x70 cm. Jelzés nélkül
Magántulajdon

14. **Bársony és arany** 1959
Papír, tempera, 29x21,5 cm. Jelezve jobbra fent: Illés Árpád 1959.

15. **Békakirály** 1968
Papír, tojástempera, 28,5x44,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 968.

16. **Burjánzás** 1971
Papír, tojástempera, 65,5x50 cm. Jelezve: jobbra lent: ILLÉS Á.971.
Hornyik Miklós tulajdona

17. **Cím nélkül** 1979
Vászon, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 979.

18. **Cirkuláció** 1979
Vászon, tojástempera, 70x50 cm. Jelzés nélkül

19. **Consonanza** 1967
Papír, tojástempera, 32,5x46 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 967.

20. **Csendélet** 1959
Papír, tempera, 22,5x32 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád 1959.

21. **Csendélet** 1965
Vászon, olaj, 49x64 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 965.
Magántulajdon

22. **Csendélet gyertyával** 1959
Papír, tempera, 21,5x 29,5 cm. Jelezve balra lent: Illés Árpád 1959.

23. **Csendélet triptichon** 1965-1967
Vászon, olaj, 72x125 cm. Jelzés nélkül

24. **Csigaház** 1965
Vászon, tempera, olaj, 50x75 cm. Jelezve jobbra fent: ILLÉS Á. 965.
Magántulajdon

25. **Csontok és csillagok** 1966
Papír, tojástempera, 62x46 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 966.
Magántulajdon

26. **Dinamikus csendélet** 1970
Papír, tojástempera, 24x42 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 970.

27. **Az égő csipkebokor** 1961
Papír, tempera, 49,5x32,5 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád / Bp. 1961.
Magántulajdon

28. **Éjszaka esett** 1973
Papír, tojástempera, 37x23 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 973.

29. **Az éjszaka zenéje (Bartók Béla)** 1967
Vászon, tojástempera, 100x116 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 967.
Magántulajdon

30. **Elhagyott ház** 1966
Papír, tojástempera, 69,5x49,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 966.

31. **Az ellopott varázserő** 1978
Vászon, tojástempera, 60x80 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 978.

32. **Emlékmű** 1957
Papír, tempera, 28,5x16,5 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád / 1957.
Magántulajdon

33. **Eredet. Változat a „Tojás" témára** 1978
Vászon, tojástempera, 60x80 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 978. Katalógus illusztrálva

34. **Ereklyetartó** 1975
Papír, tojástempera, 39x53 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 975.

35. **Érintkezések. Triptichon** 1973
Papír, tojástempera, 52x104 cm 3 kép közös keretben. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 973.

36. **Esőcsináló** 1971
Papír, tojástempera, 41,5x31,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 971.

37. **Extázis** 1969-1970
Papír, tojástempera, 30,5x45,5cm. Jelzés nélkül
Dr Balla László tulajdona

38. **Fehér csillag** 1966
Papír, tojástempera, 46x63 cm. Jelezve balra lent: ILLÉS Á.966.

39. **Fehér kép Tóth Menyhért tiszteletére** 1965
Papír, tojástempera, 33x49 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 965.
Magántulajdon

40. **Fenyegető figyelmeztetés** 1978
Vászon, tojástempera, 80x60 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 978.

41. **Fészek** 1969
Papír, tempera, 21,5x33 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 969.

42. **A folyó két partja** 1967
Papír, tojástempera, 32x48 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 967.

43. **G herceg otthon van** 1962
Papír, tojástempera, 50x32 cm. Jelezve balra lent: ILLÉS Á. 962.

44. **G herceg összecsavarodva** 1957
Papír, tempera, akvarell, 14,5x14,5 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád 1957. / G herceg összecsavarodva
Magántulajdon Katalógus illusztrálva

45. **Gulácsy emléke kísért** 1960
Papír, tempera, 45x29,5 cm. Jelezve jobbra fent: Illés Árpád / Bp. 1960.
Magántulajdon

46. **Győri utca** 1932?
Vászon, olaj, 27x19,5 cm. Jelzés nélkül
Magántulajdon

47. **Gyümölcs** 1979
Vászon, tojástempera, 35x28 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 979.

48. **Hajnali utazás** 1968
Papír, tojástempera, 49,5x69 cm. Jelezve jobbközépen lent: ILLÉS Á. 968.

49. **Halottak faggatása** 1968
Papír, tojástempera, 61x46 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 968.
Vajda János tulajdona

50. **Hétköznap** 1969
Farostlemez, tojástempera, 75x59 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 969.

51. **Az igazság felsejlése** 1970
Papír, tojástempera, 62x46 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 970.

52. **Intermezzo** 1968
Papír, tojástempera, 29x45. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 968.

53. **Karácsony** 1962
Papír, tempera, 48,5x31 cm. Jelezve balra lent: ILLÉS Á. 962.

54. **Kavicsok és gyökerek** 1969
Farostlemez, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. / 969.

55. **Kék kompozíció** 1969
Papír, tojástempera, 25,5x41,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS 969.

56. **Keresztmetszet** 1963
Papír, akvarell, 32,5x25 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 963.

57. **Keresztmetszet** 1976
Vászon, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 976.

58. **Két arckép (Bartók Béla)** 1970
Farostlemez, tojástempera, 83,5x101 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á/ 1970.

59. **Kígyó** 1976
Farostlemez, tojástempera, 50x60 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 976.

60. **Kísértés** 1976
Vászon, tojástempera, 80,5x75 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 976.

61. **Kompozíció II.** 1979
Vászon, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 1979.

62. **Kompozíció, III.** 1979
Vászon, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 979.

63. **Kompozíció figurával** 1969
Papír, tojástempera, 33x25 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 969.

64. **Kompozíció sárgákkal** 1973
Vászon, tojástempera, 63x140 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 973.
Pertis Zsuzsa – Kelemen Pál tulajdona

65. **Közeleg a vég** 1979
Vászon, tojástempera, 50x70 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 979.

66. **Kút** 1974
Papír, tojástempera, 66x51 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 974.

67. **Léggömb a város felett** 1963
Farostlemez, tempera, 30x83 cm. Jelzés nélkül
Magántulajdon

68. **Lidérc** 1959
Papír, tempera, 30x21 cm. Jelezve balra lent: Illés Árpád 1959.

69. **Lumnitzer nővérek** 1965
Papír, tempera, 38x48,5 cm. Jelezve balra lent: ILLÉS Á. / 965.

70. **Madárember** 1974
Papír, tojástempera 65x45 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 974.

71. **Mantra II**. 1965
Papír, tempera, 44,5x29 cm. Jelezve balra lent: ILLÉS 965.

72. **Mantra III**. 1966
Papír, tempera, 44x28,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 966.

73. **„Mert virágzás, mert élet és örök" (József Attila) vázlata** 1974
Papír, tojástempera, 36x58 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 974

74. **Mítosz II.** 1975
Papír, tojástempera, 34,5x47 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 975.
Dr László Zsolt tulajdona

75. **Müncheni utca (Külvárosi utca este)** 1930
Vászon, olaj, 34x48 cm. Jelzés nélkül
Magántulajdon

76. **Ophelia** 1965
Vászon, tempera, 70x60 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 965.
Magántulajdon

77. **Ördöglakat** 1964
Vászon, tojástempera, 50x60 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS ÁRPÁD 964
Magántulajdon

78. **Örvény** 1978
Vászon, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 978.

79. **Ősmorulák** 1970
Papír, tojástempera, 51x33 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. / 970.
Magántulajdon

80. **Palást** 1969
Papír, tojástempera, 69,5x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 969.

81. **Pillangó (Egyensúly)** 1975
Papír, tojástempera, 50x70 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 975.

82. **Piros tetejű házak Münchenben** 1930
Vászon, deszkán, olaj, 32x42 cm. Jelezve jobbra lent: MAYER
Magántulajdon

83. **Próféta** 1970
Papír, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 970.

84. **Rongyszőnyeg** 1964
Vászon, tojástempera, 60x70 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á.964.

85. **Rosa Belvedere tündér** 1966
Farostlemez, tojástempera, pasztell, 100x125 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS ÁRPÁD/ 966.
Kiss István tulajdona

86. **Sárga forma** 1973
Papír, tojástempera, 34,5x51 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 973

87. **Sárga kép** 1968
Papír, tojástempera, 35x46,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 968.
Magántulajdon

88. **Sejtelem** 1968
Papír, tojástempera, 50x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 968.

89. **Szél** 1961
Papír, tempera, 50x34 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád / Bp. 1961. IV.

90. **Színház** 1962
Fa, tempera olajjal, lakozott, 55x50 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 1962.
Magántulajdon Katalógus illusztrálva

91. **Színrelépés** 1976
Papír, tojástempera, 60x45 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 976.
Dr Perner Ferenc tulajdona Katalógus illusztrálva

92. **Tajgetosz** 1969
Farostlemez, tojástempera, 90x67 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 969.

93. **Társaság. (Zsűri)** 1957
Papír, tempera, 15,5x23 cm. Jelezve jobbra lent elfordul: Illés Árpád 1957
Magántulajdon Katalógus illusztrálva

94. **A tenger ajándéka** 1966
Papír, tojástempera, 47,5x64,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 966.
Magántulajdon Katalógus illusztrálva

95. **Tiszta víz** 1976
Vászon, tojástempera, 80x60 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS 976.
Magántulajdon

96. **Ufó** 1976
Vászon, tojástempera, 70x50 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS 976.

97. **Utca** 1961
Papír, tempera, 34,5x49,5 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád 1961.
Magántulajdon

98. **Utca Münchenben** 1930
Falemez, olaj, 40,5x62 cm. Jelzés nélkül
Magántulajdon Katalógus illusztrálva

99. **Az utolsó kép** 1980 február
Falemez, papír, tojástempera, 52x35 cm. Jelzés nélkül
Magántulajdon Katalógus illusztrálva

100. **Ünnep** 1974
Farostlemez, tojástempera, 33x57,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 974.

101. **Vajákos arcképe** 1977
Vászon, tojástempera, 80x60 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 977.

102. **Változat a „Tojás" témára I.** 1971
Papír, tojástempera, 22x34 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 971.

103. **Változat a „Tojás" témára** 1972
Papír, tojástempera, 61x45 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 972.

104. **Változat a „Tojás" témára (Piros tojás)** 1972
Papír, tojástempera, 34,5x23,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS 972.
Katalógus illusztrálva

105. **Változat a „Tojás" témára** 1972.
Papír, tojástempera, 48,5x33,5 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 972.

106. **Változat a „Tojás" témára** 1973
Papír, tojástempera, 36,5x47 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 973.

107. **Változat a „Tojás" témára (Arany tojás)** 1973
Papír, tojástempera, 38x29 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 973.
Magántulajdon

108. **Változat a „Tojás" témára** 1974
Farostlemez, tojástempera, 24x15,5 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 974.

109. **Változat a „Tojás" témára** 1975
Vászon, tojástempera, 90x80 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 975.

110. **Változat az „Ismeretlenből érkezett vendég" témára** 1972
Farostlemez, tojástempera, 40x50 cm. Jelezve középen lent: ILLÉS Á. 972.

111. **Változat az „Ismeretlenből érkezett vendég" témára** 1973
Papír, tojástempera, 51,5x34,5 cm. Jelezve balközépen lent: ILLÉS Á. 973.

112. **Változat az „Ismeretlenből érkezett vendég" témára** 1976 körül
Papír, tojástempera, 51x33 cm. Jelzés nélkül

113. **Változat az „Ismeretlenből érkezett vendég" témára** 1978
Vászon, tojástempera, 60x80 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 978.

114. **Veszedelem** 1978.
Vászon, tojástempera, 80x60 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 978.

115. **Vigasz (Weöres Sándor: Dalok Nakonxipánból)** 1964
Papír, tempera, lakkozva, 61,5x44 cm. Jelezve jobbra fent: ILLÉS Á. 964.
Magántulajdon

116. **A világ teremtése** 1978
Vászon, tojástempera, 80x60 cm. Jelezve jobbközépen lent: ILLÉS Á. 978.

117. **Virágok** 1956
Papír, tempera, 29,5x22 cm. Jelezve jobbra lent: Illés Árpád / 1956.
Magántulajdon

118. **Vízmosás** 1964
Vászon, tempera, 66x53,5 cm. Jelezve balra lent: ILLÉS ÁRPÁD 1964.
Magántulajdon Katalógus illusztrálva

119. **Vörös kompozíció** 1976
Papír, tojástempera, 50x70 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 976.

120. **Walpurgis éj** 1962
Papír, tojástempera, lakkozva, 61,5x45,5 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 962.
Magántulajdon

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Meghívó

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT

ILLÉS ÁRPÁD
(1908 - 1980)
FESTŐMŰVÉSZ

„SZÍNRELÉPÉS"
CÍMŰ RETROSPEKTÍV TÁRLATÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
2004. FEBRUÁR 18. SZERDA DÉLUTÁN 17 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
NAGY GÁSPÁR
KOSSUTH DÍJAS KÖLTŐ
KÖZREMŰKÖDIK
KOKAS KATALIN ÉS KELEMEN BARNABÁS
HEGEDŰMŰVÉSZEK

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2004. FEBRUÁR 19-TŐL 2004. MÁRCIUS 12-IG
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

Illés Árpád: Színrelépés 1976. Papír, tojástempera, 60x45 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 976.

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.

Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Bánóczi Zsuzsa
Úrhölgy részére
MTA Művészettörténeti Kutató
1014 Budapest
Uri u. 49.

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Meghívó

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT

ILLÉS ÁRPÁD

(1908 - 1980)
FESTŐMŰVÉSZ

„SZÍNRELÉPÉS"
CÍMŰ RETROSPEKTÍV TÁRLATÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
2004. FEBRUÁR 18. SZERDA DÉLUTÁN 17 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
NAGY GÁSPÁR
KOSSUTH DÍJAS KÖLTŐ
KÖZREMŰKÖDIK
KOKAS KATALIN ÉS KELEMEN BARNABÁS
HEGEDŰMŰVÉSZEK

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2004. FEBRUÁR 19-TŐL 2004. MÁRCIUS 12-IG
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

Illés Árpád: Színrelépés 1976. Papír, tojástempera, 60x45 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 976.

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.

Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Mű-Terem Galéria – Virág Judit

Meghívó

MŰ-TEREM GALÉRIA – VIRÁG JUDIT

TISZTELETTEL MEGHÍVJUK
ÖNT, CSALÁDJÁT ÉS BARÁTAIT

ILLÉS ÁRPÁD

(1908 - 1980)
FESTŐMŰVÉSZ

„SZÍNRELÉPÉS"
CÍMŰ RETROSPEKTÍV TÁRLATÁNAK
MEGNYITÓJÁRA
2004. FEBRUÁR 18. SZERDA DÉLUTÁN 17 ÓRÁRA

A KIÁLLÍTÁST MEGNYITJA:
NAGY GÁSPÁR
KOSSUTH DÍJAS KÖLTŐ
KÖZREMŰKÖDIK
KOKAS KATALIN ÉS KELEMEN BARNABÁS
HEGEDŰMŰVÉSZEK

A KIÁLLÍTÁS MEGTEKINTHETŐ:
2004. FEBRUÁR 19-TŐL 2004. MÁRCIUS 12-IG
A MŰ-TEREM GALÉRIÁBAN

INFORMÁCIÓ:
Mű-Terem Galéria, 1055 Budapest, Falk Miksa u. 30.
Telefon/Fax: (36-1) 312-2071, (36-1) 269-4681
E-mail: mu-terem.gal@axelero.hu, http:// www.mu-terem.hu

Illés Árpád: Színrelépés 1976. Papír, tojástempera, 60x45 cm. Jelezve jobbra lent: ILLÉS Á. 976.

Díj Hitelezve
1376 Bp., 62.

Taxe Perque
Bp. 62. 1376

Hornyik Sándor
Úr részére
MTA Művészettörténeti Intézet
1014 Budapest
Úri u. 49.

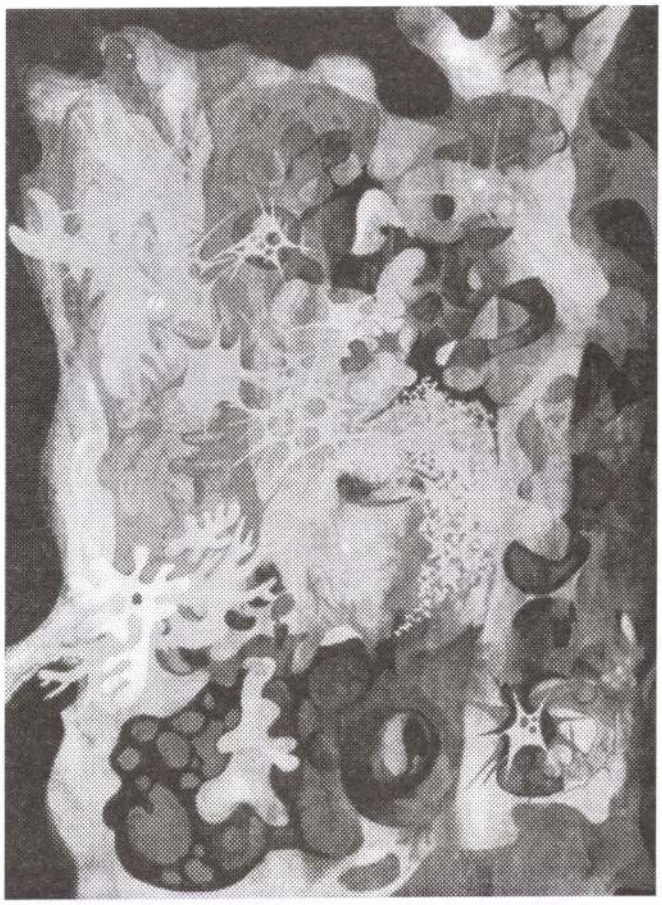

Csontok és csillagok, 1966

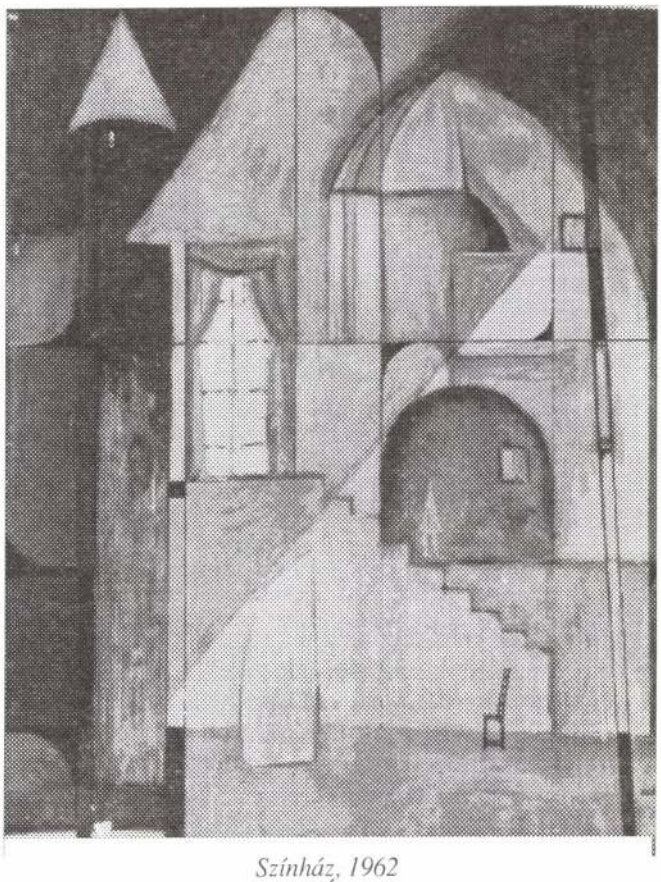

Színház, 1962
A fotókat Illés Árpád készítette

Illés Árpádról

A nem ábrázoló, „absztrakt" művészet létjoga ma már nem vitatéma, mint ahogy természetes egy-egy szimbolista vers vagy zenemű megbecsülése sem. Pár évtizeddel ezelőtt a diktatórikus „művelődéspolitika" tiltotta a „nem realista" festészetet, pedig az lett volna konzekvens eljárás, ha betiltja – mondjuk – Beethoven V. szimfóniáját is…

Büszke vagyok rá, hogy Illés Árpádnak 1967-ben, szinte véletlen kivételképpen engedélyezett kiállítását a művész bizalmából megnyithattam s már akkor rámutathattam festészetének párját ritkító bőségére, amit persze mások is, köztük legnagyobb költőnk, Weöres Sándor is megláttak. De hogy következetességében és belső fejlődésében mily sokirányú s gazdag ez a festészet, az mindnyájunk számára csak most tárult fel igazán, midőn egy végre megvalósult hatalmas tárlaton az egész életműről valamiféle összképet kaptunk. **Emberség, melegség, rend** – ez jellemzi Illés életművét, s azon belül a másoknál legtöbbször szögletes nonfiguratív festészettől eltérően a gömbölyű, tojásdad és színes spirális elemek életteli mozgása. Az élet sokfélesége, ívelése, belső dinamikája, lendülete tükröződik minden egyes, önmagában is megálló határozott kijelentést tartalmazó művében, amely azonban mind túlmutat önmagán, s a világ teljességére utal. Mint egy-egy Weöres versremek. A Virág féle Mű-Terem Galéria jóvoltából Illés Árpád végre elfoglalta helyét a magyar művészet Panteonjában!

Kristó Nagy István

Katona Judit
Katarzis

Rámnéz egy fa és összerezzenek,
egy elkínzott arc néz halálraváltan,
inak, erek lógnak nyakán. Ruhátlan,
csak két hatalmas szem néz melegen.

Lám mégis maradt fohászom, igaz.
A szavak friss sebe már nem szivárog,
eső mélyít a holt cinkéknek árkot
s füvek nyújtóznak. Ez nyújt most vigaszt.

Végre valami örömféle kéne,
rúgást számol, kezét hasára téve
a föld s kiszépül, mint szülőanyák.

Április nagy magzatszíve lüktet,
jönnie kell egy szárnyas, halk derűnek:
ajtóm veri a kizárt ifjúság.

Egry József

Lehet-e Egryről eleget írni? – Aligha. Festészetének vitathatatlan egyetemessége ellenére, minden képe, kiállítása, minden róla megfogalmazott írás más és más, mindenkiben „egy saját élményt" képes kelteni. **Heitler László** művészeti író, számos művészmonográfia – Beck Ö Fülöp, Pásztor János, Marton László stb. – szerzője, többször megnyilatkozott e tárgyban. Ezúttal – új könyvében – nem első sorban a maga felfedezéseit teszi közzé, inkább a kalauz szerepét tölti be s családja találkozását meséli el a „**Balaton világát**" festő badacsonyi mester művészetével. A könyv első változata negyed százada helyezést nyert egy pályázaton. Megjárt néhány kiadói hivatalt, de bíztató szónál egyebet nem ért el. HOSSZÚ ideig pihent iróasztalában, végre – itt-ott igazítva, jogi kérdéseket tisztázva, kellő illusztrációt összegyűjtve – a saját kiadás mellett döntött. Jól tette! Most kezünkbe vehetjük a **Festő szivárvánnyal** című, beszélgetések, költemények, idézetek és gazdag képanyag füzéréből szerkesztett munkáját.

Szerző a maga eszményei között tisztelt Egry József festészetéhez elvezető ösvények egyik lehetséges változatát írja le. A nyári tó fölé feszülő szivárvány látványa indítja valós és képzelt utazásokra, szellemi kalandozásokra a kis családot. Az anya és két serdülő fia apjuk terelgetésével, lépésről lépésre közelíti meg az életművet. Életszerű helyzetek teremtik meg az élményszerzés lehetőségét (Látogatás hajóval a badacsonyi Egry Múzeumban; emlékidézés Takáts Gyula becei pincéjének teraszán, Borsos Miklós tihanyi műtermében; tisztelgés a tomaji sírnál stb.).

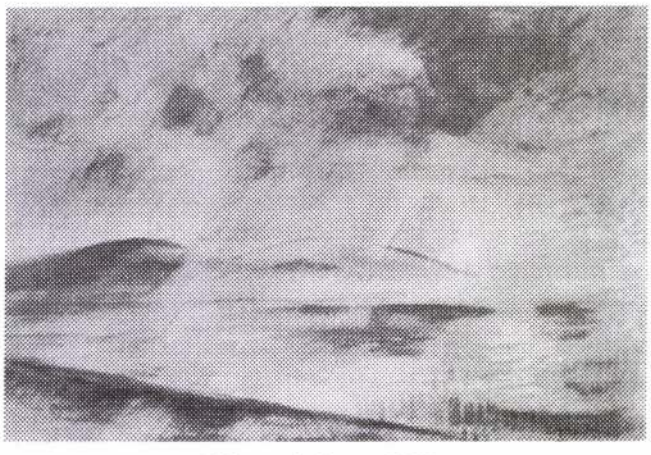

Viharos Balaton, 1933.

A művek tüzetes vizsgálatát, az eszmecseréket az apa – maga az író! – saját ismereteivel, emlékeivel, könyvekből kölcsönzött idézetekkel, műtörténeti adatokkal fűszerezve irányítja, színezi. Egry szellemi valóját, gondolatait az sűrűn kézbe vett, forgatott Breviáriumból kiemelt részletek elevenítik meg. Megszólalnak a festő kortársai (Kassák), írók, költők, barátok és tisztelők, de még az egykori „horgászsegéd" hajdanvolt gyerekek is.

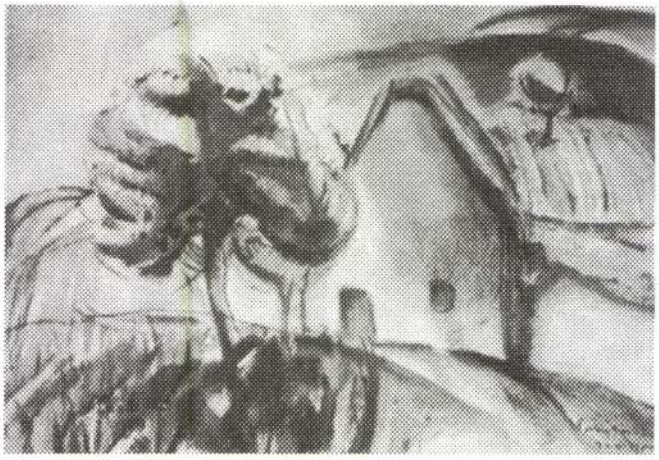

Szőlőhegy, 1923. körül

A könyv legnagyobb érdeme, hogy a kiszemelt – színes reprodukciókon mellékelt! – Egry-festményeket több irányú, a család műveltségét bizonyító elemzéssel közelíti meg. Pedagógiai mesterfogás, ahogy – figyelve az életkori sajátosságokra, a célhoz a fiúk „felfedező" kíváncsiságán keresztül jut el. A lényegre törő párbeszédek tartalma szakmai szempontból teljes mértékben evidens. A szemléletességet fokozó szépirodalmi példákat az anya kivételes „versismerete" nyújtja. A megfelelő helyen és pillanatban mindig megtalálja az oda illő strófát vagy verssort. A „leleményt" azután maga skandálja vagy a gyerekek olvassák, szavalják (Vajda János, Takáts Gyula, Fodor András). Nem hiányoznak a könyvből az anekdoták (Tatay Sándor), a fényképes dokumentumok sem.

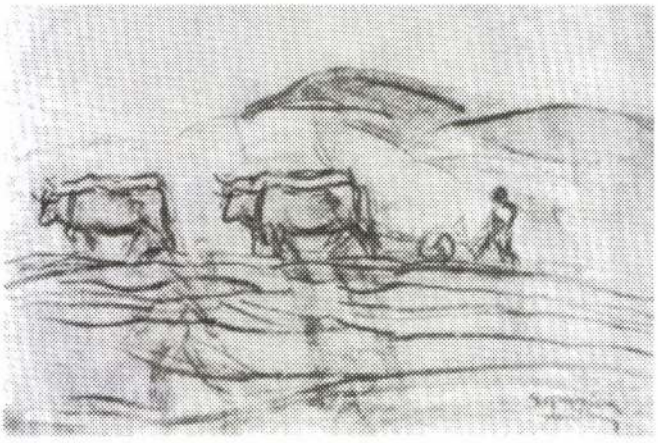

Négyökrös szántó, 1926. körül

Már függeléknek tekinthetjük a szerző visszatekintését könyve viszontagságos „történetére". A lexikon-mértékű életrajz, az irodalomjegyzék, az illusztrációk s a hetven színes kép listája a kötet „használati értékét" emeli.

Egyébként pedig minden korosztály, művészetbarát okulására, szellemi gyarapodására ajánlható ez örömszerző könyv. Nyeresége az Egry-irodalomnak.

(Szerzői kiadás, 2003)

Salamon Nándor

Benkő Sándor, Tárányi sorozatából

közben megőrizte a „művész" függetlenségét. Törekvése egyértelmű, világos: **a természetből kiszűrt látványt a színek élményt sugárzó varázsával felruházva alakította képekké.**

Mozgalmas élete változatos témaválasztás lehetőségével ajándékozta meg, tudásvágya pedig széleskörű műveltséggel, az eligazodás képességével. E szellemi otthonosság magyarázza, hogy mindenütt talált festeni valót: tájat, csendéletet, embert s hozzá illő harmóniát. Nincs az életnek olyan jelensége, amely elkerülte figyelmét, de nagyvonalúan „fölkent" színharsogásai inkább a derű árnyalatait lobbantják fel. Apró vázlatai, vízfestményei inkább festői jegyzetek, kulcsot kínálnak a végleges kép megértéséhez. Bár a Bényi-kép – legyen az tengerparti kékség-ámulat, mediterrán utcajelenet, erdélyi boglyás hegyoldal, kalotaszegi fiatornyos templom, tanyavilági alkonyat, szolnoki Tabán, galambdúcos udvarvásári körhinta s mindeneket megelőzve, pompás színjátékot megelevenítő virágcsendélet –, nem kíván különösebb „elméleti mankót". Olyan festészet ez, amelyben együtt vannak azok az alkotóelemek, művészi erények, amelyek képesek megszólítani a szépre, lelket nemesítő élményre vágyó embert. Távol a város zajától, Bényi László szenvedélyes ecsetje olyan látványnaplót kínált, amelynek „lapozásáért" érdemes volt elzarándokolni Rákoshegyre.

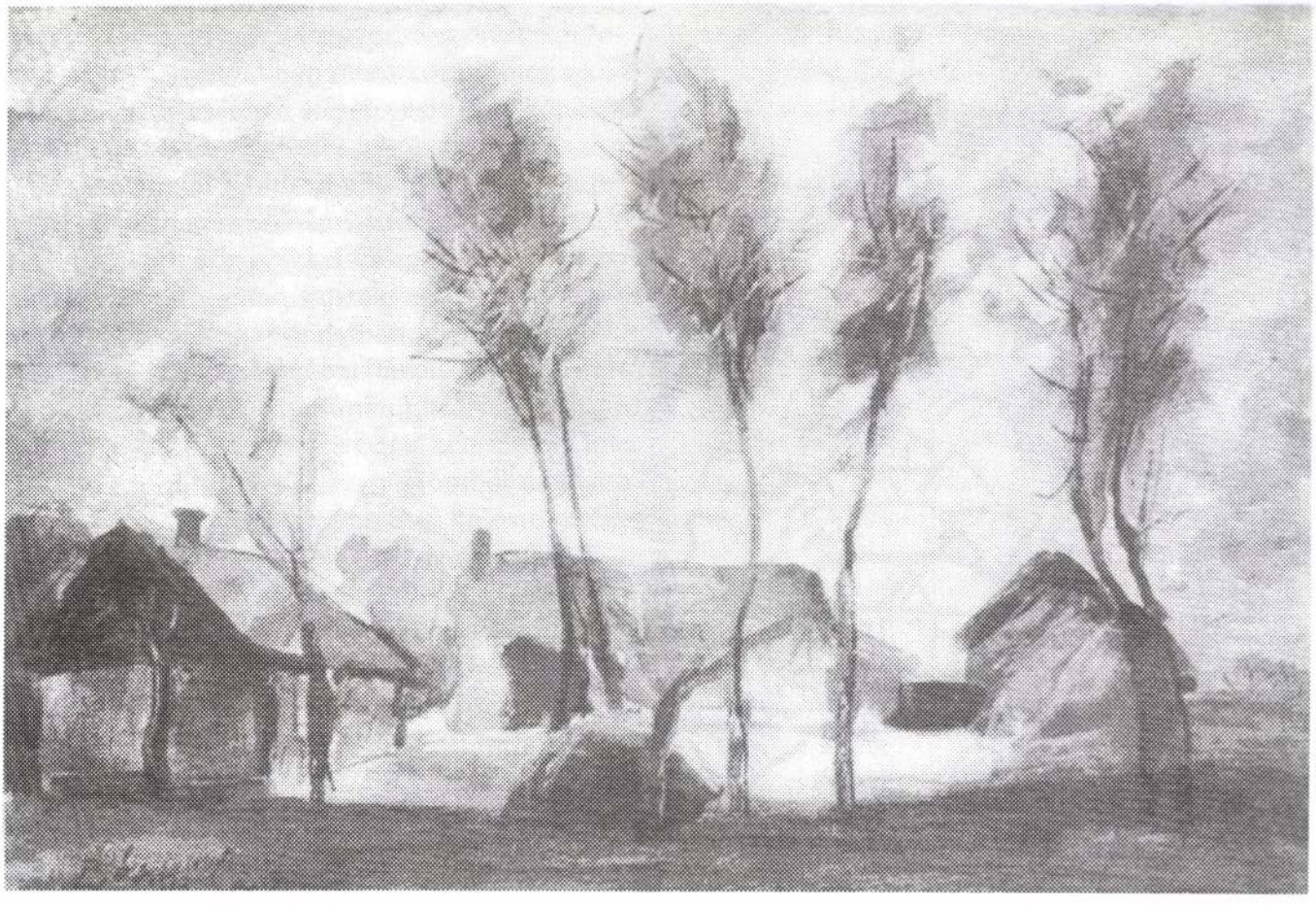

Bényi László: Koszta József tanyája, 1955

Soós Imre

Illés Árpád emlékkiállítása

A Mű-terem Galériában láthattuk Illés Árpád (1908-1980) festőművész életművére visszatekintő (retrospektív) tárlatát. A galériavezető **Virág Judit** köszöntője és az esemény hangulatát emelő zeneszámok után **Nagy-Gáspár** Kossuth-díjas költő nyitotta meg a kiállítást, melyen a művész 120 alkotását a család és műgyűjtők tulajdonából válogatták.

Illés Árpád a Vas megyei Kisköcsk községben született és Győrben nevelkedett. 1928 és 1934 között a Képzőművészeti Főiskolán Rudnay Gyula, majd Kandó László növendéke volt. Budapesten élt, miközben a festői munkája mellett tehetségét több irányban kamatoztatta. 1947-48-ban a Zeneakadémián működött. Vígopera szcenikusa volt. 1958-tól 69-ig rajzot tanított. Alkalmazott grafikai munkáival több könyvtár és országos múzeum felkérésére mintegy 50 kiállítás rendezésében vett részt. Pesti műtermében tartotta összejöveteleit a Tóth Árpád Társaság. Szoros barátság fűzte a kortárs írókhoz, művészekhez. Barátsága az ugyancsak Vas megyében született Weöres Sándorral élete végéig tartott. (A Merülő Szaturnusz c. verseskönyvének borítóján Illés Árpád „Csontok és csillagok" című képe szerepel.) E sorok írója, mint az Építők Klubja egykori művészetbarát körének titkára, számos emlékét őrzi a művész ottani jelenlétének. Képbemutatóit, művészetéről szóló külföldi cikkek ismertetését. Több neves művészünk társaságában résztvett a kör Ipartervben rendezett kiállításán is.

A Mű-Terem Galériában Illés Árpád képeit az alkotó szellemiségéhez méltó, otthonos környezetben **láthattuk.**

A művész alig volt 20 éves, amikor megfestette legkorábbi képét, melyen Győr egyik utcája látható. 1930-ból további négy kép szerepelt még a tárlathoz vezető lépcső falain. E természetszerű alkotások a leendő mester „oroszlánkörmeit" sejtetik. (Ritkán alkot 20 éves fiatalember „kiállításra érett" festményeket.)

Kiteljesedett, varázslatos festői világ fogadta a látogatót. Az egységes szellemiségű képekből nagy fegyelmezettség, rend sugárzott. A nagyrészt tojás-temperával festett, színpompás képeken egyetlen elmázolt, piszkos színfolt sem található. Erről a művész így vallott: „Elsősorban az a fontos, hogy az a kép, amit csinálok, szép legyen."

Festményeinek zenei ihletettsége szembetűnő. Ez nem rendkívüli, hiszen köztudott, hogy képeit zenehallgatás közben festette. Alkotásairól hiányzanak a hagyományos ábrázolások, a tájak, emberek.

A formákat maga teremti meg színeivel, melyek szinte bevilágítják környezetüket. Képcímei: Kék kompozíció, Sárga forma, Kép vörös színekkel, stb. utalnak alkotói módszerére. Legfeljebb kedvence: a csiga, szék jelennek meg – szinte rejtetten – képein. Előszeretettel időzött a tojás-motívum mellett. A tárlaton Változat a tojás-témára címszó alatt az 1972-78-as esztendőkben készült alkotásait láthattuk.

A kiállítás képei tulajdonképpen **varázslatos színkompozíciók**, melyek az alkotó érzelmeinek, gondolatainak széles skáláját közvetítik. Szándékának megértését segítik a meghökkentő képcímek: Az ellopott varázsvessző, vagy a Fenyegető figyelmeztetés. Időnként a humor is megjelenik képein. Elég itt a fej nélküli, saját szavai szerint „láb-emberkék" nevet viselő lényeire, vagy a Lumnitzer nővérek című absztrakt képre utalni. Nem hízelgő, az ítészeknek megjelenítése sem a Zsűri című, csupaszem lényekből álló kompozícióján.

„Művészetemet lírai szürrealizmusnak szokták nevezni. Ezt vállalom." Így nyilatkozott 1968-ban Frank Jánosnak, majd így folytatta:" Az élet és a jelenségek kozmikus kapcsolatait kutatom. Munkáim nem ábrázolnak, hanem kifejeznek. A valóság minden ecsetvonásom mögött megtalálható, áttételeken keresztül, sokkal inkább, mintha természetelvű lennék."

A tárlatot a művész gyermekei, Illés Eszter és Ádám rendezték. Példaértékű munkájuk méltó módon tette közkinccsé a mester eddig kellően nem méltányolt, varázslatos művészetét. A kiállítás láttán rádöbbenhettünk, milyen értékekkel járult hozzá a Király utcai műterem egykori gazdája, a közel negyed százada távozott Illés Árpád, a magyar képzőművészet hagyományainak gyarapításához.

Utca Münchenben, 1930

Illés Barna – Akvamarin **Megnyitja: 2000. május 10. 18.30 órakor Hemrik László.**
Megtekinthető: 2000. május 26-ig hétfő-péntek 10-18 óráig. Támogatók: NKA, FFS, Syrex
Cím: Tölgyfa Galéria 1021 Budapest, Henger u. 2. Külön köszönet Vida Tóninak.

Fotóhónap 2000 Hungarian Month of Photography

ILLÉS Kraizer Attila építész

Bp. Zugló, Zoborhegy tér

Új templom alaptöletétele

tervező

UMo 1994. okt. 10. 7

volt: ott éltek azok,
másutt már kitelepítet
sok, akik felajánlottá
zésüket az államnak, a
eleget tett kívánságuk
éljenek. Ez országszerte

Nézegetve a vadá
gették pompás vadászfe
a híres medvelőpuskákat
pompás medvebőröket szer

ILLÉS BALÁZS

A PERSONA IHLETTE KÉPEK

KATONA LÁSZLÓ

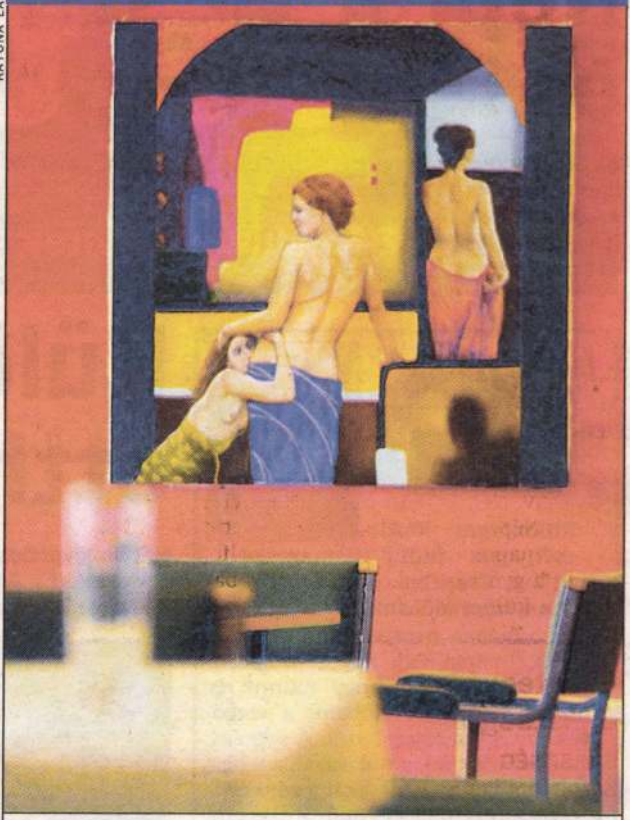

A szent káprázatot próbálta megformálni

Illés Balázs festményeinek főszereplője a nő, a persona. Mindaz, amit megtestesít. A misztérium, amelyről talán most fellebben a fátyol. A titkok ihlette képek a Z'ART Galériában tekinthetők meg. (Metro)

metro
HÍREK
Hét
2004. július 2. péntek

Interjú

Pletser Ágnes

az időbank szervezője

Különleges kezdeményezés indul hamarosan útjára Csepelen. Mit értsünk azon, hogy időbank?

– Ez valójában nem egyéni kezdeményezés, hanem egy angol program. Fontosnak tartjuk, hogy nálunk is megvalósuljon. Az időbank a szegények önsegélyezéséről szól. A szegény ember az idejével, a tudásával, a tehetségével, a munkájával, akár a személyiségével is segíthet egy másik szegény embernek. Mindenki felkínálhat valamit a szabadidejéből, cserébe majd neki is segítenek. Az időbank rendszere lehetővé teszi, hogy például ha egy szerelő megjavít egy hibás mosógépet, azért cserébe lehetősége nyílik az időbank kínálatából választani egy olyan

Külö otth

Hétfőn hivatalos a lepkekert a Fő és Növénykertbe

ILLÉS Attila ejtőtn

Szegő György: Magyar graffiti.
= MH 1995. aug. 5. V. ll

Bojár Iván András: Üveglbe burkolt
rom és barlang. = NSz 1995.
sept. 19. VIII. ll

Sammlung [Esztergom]. = Budapester Rundschau, 1986. december 22. 8.

309. Győr, Xantus János Múzeum

SALAMON Nándor: A gyűjtemény remekművei. = Új Tükör, 1986. március 16. 3.

310. Hegyhátszentpéter, Múzeum

P. SKODA, Irén: Das Heimatmuseum von Hegyhátszentpéter. = Budapester Rundschau, 1986. november 24. 6.

311. Kaposvár, Rippl-Rónai Múzeum

GÉGER Melinda: Új állandó kiállítás a kaposvári Rippl-Rónai Múzeumban. = Művészet, 27, 1986, 11-12. 88-93. ill.

312. Kecskemét, Kecskeméti Képtár

KÁDÁR, Márta: Die Galerie von Kecskemét. Museumsgründung im Jahre 1898. = Budapester Rundschau, 1986. március 10. 9.

313. Keszthely, Balatoni Múzeum

TAR Ferenc: A megszépült Balatoni Múzeum. = Honismeret, 14, 1986, 4. 53-54. ill.

314. Komárom, Múzeum

FEHÉRVÁRY Magda: A százéves komáromi múzeum. = Honismeret, 14, 1986, 6. 25-28. ill.

A KOMÁROMI múzeum száz éve. Összeáll. Fehérváry Magda, Ratimorsky Piroska, Trugly Sándor. Pozsony, Madách, 1986 187 p., ill. (Új Mindenes Gyűjtemény, 5.) **tartalma:** *Kajtár József*: Bevezetőül. 7. *Mácza Mihály*: Komárom a múzeumteremtés időszakában (1870-1913). 8-11. *Fehárváry Magda*: Az egyesületi keretekben működő múzeum (1886-1945). 15-46. *Ratimorsky Piroska*: Az állami kezelésbe vett múzeum (1945-1984). 47-64. *Ratimorsky Piroska*: A régészeti gyűjtemény. 67-76. *Tok Béla*: A feudalizmus kori történeti gyűjtemény. 77-85. *Mácza Mihály*: A kapitalizmus kori történeti gyűjtemény.

ILLÉS ATTILA

ÉPITÉSZ. VINCE KÁLMÁNNAL EGYÜTT RÉSZTVESZ AZ ALÁBBI PÁLYÁZATON, A MOZI ÉPÜLETÉVEL.

REPR.: A MOZI ÚJ UTCA FELŐLI HOMLOKZATA.

DR. KISSNÉ NAGYPÁL JUDIT: SOPRON MŰEMLÉKI BELVÁROSÁNAK ÜRES TELKEIRE KIÍRT TERVPÁLYÁZAT, 1968.

MAGYAR ÉPITŐMŰVÉSZET, 1969/5. 5. LAP.

ILLÉS BARNA

HEMRIK LÁSZLÓ: MŰTEREMKÉK. 1. B.
KIÁLLÍTÁSA
ÚJ MŰVÉSZET 2000 AUG. 40

ATELIER
Magyar-Francia Társadalomtudományi Műhely
1052. Budapest, Piarista köz 1.
tel./fax: 266-39-94

MEGH

1999. június 28-án h

MAURICE

Administrateur de la Maison des

Illés Béláné Kupka Paula

MDK

Fatanulmány, tus

Műcsarnok 1958 Magy. Képzőművésznők Kiáll.

Illés Csaba, [ipari formatervező]

A Csepel Galériában mutatkozott be.

Lóska Lajos: fiatal iparművének kiállítása

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975 febr. 11

Illés Gábor

A Csepel Galériában megnyílt az Iparművészeti Főiskola továbbképzős hallgatóinak kiállítása, melyen szerepelnek munkái a fiatal formatervezőnek.

Lóska Lajos: Fiatal iparművészek kiállítása.
Képszabadság, 1945. febr. 11.

Illés Gabor

a minimal-art történő képviselője
részt vett a kiállításon

Pogány Gábor: A VI. Dunántúli Tárlat
Somogy, 1987. 6. sz. 96. l.

SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR MAGYAR HIRDETŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Illés Csaba, iparművész

KISALFÖLD

1984 ÁPR 29

1021

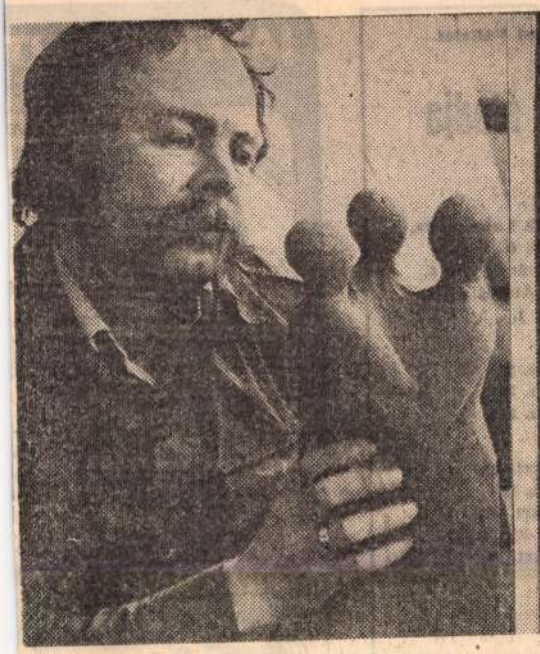

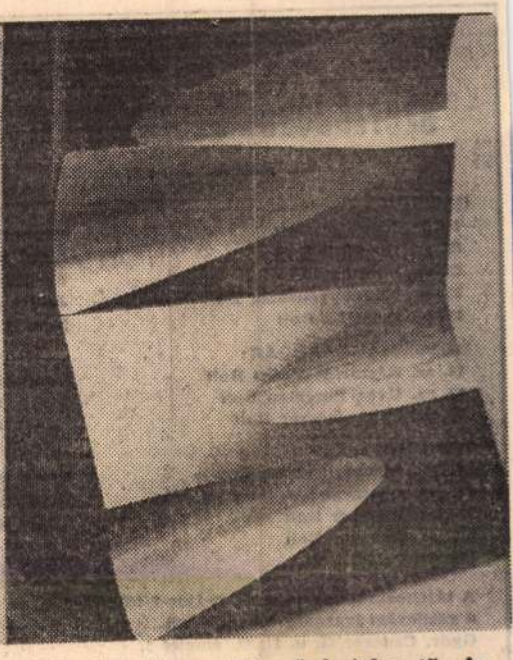

■ Illés Csaba, a megyeszékhelyen élő iparművész készül a győri művésztelep 15. jubileumi kiállítására. Képünkön a művész és krómacél plasztikája látható.

A Győr-Sopron megyei Iparcikk Kereskedelmi

1984. július 1-től 1987. június 30-ig

szerződéses üzemeltetésre

a következő egységeit:

GYŐR:	
18. sz. Iparcikk Bolt	Kossuth Lajos u. 89.
20. sz. Iparcikk Bolt	Nagy S. u. 5.
23. sz. Faáru Bolt	dr. Kovács P. u. 8.
27. sz. Növényvédőszer Bolt	Jedlik Ányos u. 16.
45. sz. Iparcikk Bolt	Nép. u. 1.
MOSONMAGYARÓVÁR:	
74. sz. Háztartás-Vegyi Bolt	Lenin u. 240.
79. sz. Üveg-Porcelán Bolt	Lenin u. 269.
80. sz. Papír-Írószer Bolt	Lenin u. 218.
SOPRON:	
102. sz. Járműalkatrész Bolt	Lenin krt. 33.
105. sz. Háztartási-Vegyi Bolt	Ötvös u. 12.
108. sz. Illatszer Bolt	Lenin krt. 22.
109. sz. Illatszer Bolt	Mátyás kir. u. 11.
124. sz. Faáru Bolt	Lenin krt. 45.

A tájékoztató adatok 1984. május 2-től vehetők át a gazdasági igazgató-helyettesnél.
Győr, Czuczor G. u. 21. II. emelet 3.

A pályázatokat 1984. május 31-ig lehet benyújtani a fenti címre. A versenytárgyalást 1984. június 5-én 9 órakor tartjuk Győr, Czuczor G. u. 21. II. emelet 1.

A kettős szelvény — dupla

Illés Gaba

művével szerepel az

Iparművészeti Főiskola Vállalatán

az Ernst Múzeumban

Magyar Nemzet 1971 január 23
4. old.

Ylles Csaba, szobrászművész

A Közelmúltban Győrben, a Xantus János Múzeum Képtárában nyílt meg az „Észak-dunántúli Tárlat." – a „régiek" az „öregek" mellett mind erőteljesebben hallatja hangját a fiatal nemzedék. A kiállítás főszereplőivé a fiatal szobrászok lépték elő, elsősorban Ylles Csaba, leleményes acél és acél-plexi kisplasztikái keltettek feltűnést.

Ylles Csaba a Munkácsy alap díját kapta.

Wehmer Tibor: Észak-dunántúli tárlat Győrben.
Dolgozók Lapja, 1983. dec. 10. 4. old.

Illés Csaba

Az idei győri (nyári) műventelen
alkotói tőrött

Vásárhely
1983 aug. 6.

ILLÉS Csaba formatervező

Szeretem néven nevezni a dolgokat

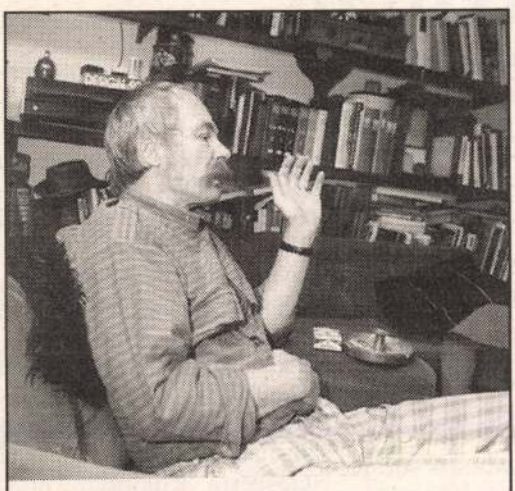

Ezek halálosan komoly dolgok...

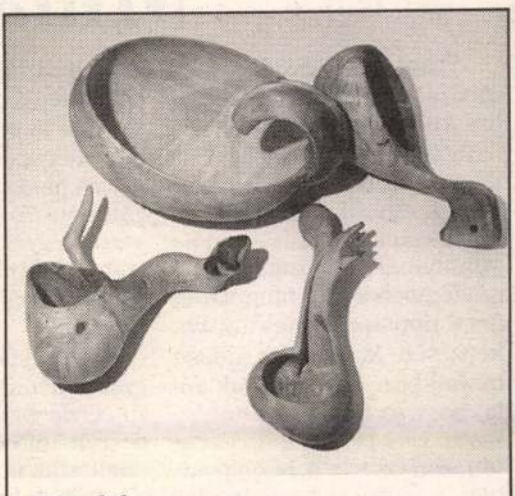

Kanalak

Elkészült a bolhakirály! Kutya koronával.

– *Miért éppen bolhakirály?*

– Szeretem néven nevezni a dolgokat, s minden kutyát, amit nem ismerek, bolhakirálynak szólítok.

– *Mit jelent bolhakirálynak lenni?*

– Valahol számkivetett, de kemény, s a koronával a fején remény csillan.

– *Ezt játékos kedvében alkotta?*

– Ez halálosan komoly dolog.

Illés Csaba ipari formatervezővel beszélgetünk a műtermében, kicsit azért, mert hamarosan ötvenéves lesz, mert elkészült egy orvosi laborműszerrel, s mert, azt hiszem, érdeklődésre tarthat számot, mostanság mi tölti ki alkotóidejét egy ipari formatervezőnek? Hiszen egy prosperáló gazdaságban döntő szerepe van a formatervezőnek.

– De mivel mostanában Magyarországon a termelés akadozik, a kereskedelem mahonap magyar fejlesztésű árukat nem forgalmaz, szinte lehetetlen formatervezőként megélni – így a művész.

– *Akkor miből?*

– Az utóbbi időben grafikai munkákból. Az ipari formatervezésben mint gépészmérnök határozott irányba indultam el, aztán később, igaz, előtérbe került a szobrászat. Különben mérnökként meg tudok közelíteni bármilyen témát, olyan konjukturális gazdaság hiányzik, ahol társadalmi igény van a szépre, a jóra. Azt kérdezte, kiállításra kerül-e a bolhakirály? Valamikor megmérettetés volt a kiállítás, egyfajta kapcsolat a társadalommal. Kérdem én, van-e jelentősége a nagy, széles társadalmi visszajelzésnek. Identitásválságban élünk, csak az előremenekülést tudom elképzelni, s tenni azért, hogy ez az állapot megszűnjön.

– *Ez egyfajta művészi hitvallás akar lenni?*

– Ez hangos gondolkodás.

– *Jó visszajelzéseket kapott az orvosi laborműszerre.*

– Ez egy többfordulós pályázat volt, megnyertem, igen, azt hiszem, sikerült összhangot teremteni, habár a jó forma inkább következmény.

– *Azokra a kanalakra gondoltam, amikor a kiállítást emlegettem.*

– Engem nem motivál erre semmi. Ezekben az a csodálatos, amikor az ember kézbe veszi őket, érzi a fa anyagát, kidolgozottságát, azt, hogy mennyire esik jól a fogás...

A finn népművészet egy darabja a lapp kanál, aztán van japán kanál, lókanál, zenekanál egy dobozra való, a művész szerint is elég őrült nevek ahhoz, hogy megcsodáljuk őket. Egy kanálra több száz óra fogy el, amire elkészül.

De a legcsodálatosabb a szárnyas kanál, a magyar Niké. Valamerre elvisz, akárcsak a bolhakirály. De az biztos, hogy halálosan komolyan...

G. SZABÓ MÁRIA
Fotó: SZÜK Ö.

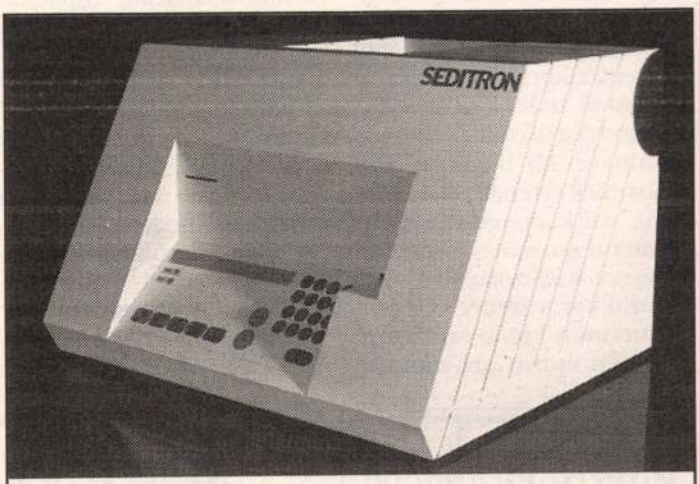

A pályanyertes műszer

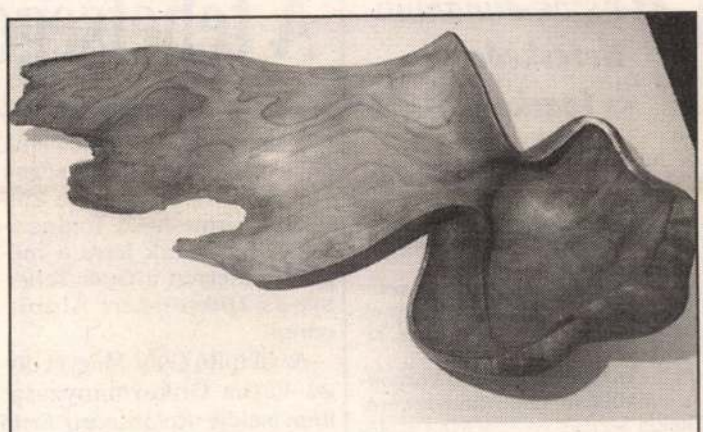

A magyar Niké

Bolhakirály

ÁRPÁSON, egy szép, virágos udvarban őszirózsák és búzavirágok ölelésében, a napfény sugarai megfáradt, élettört, ám mégsem csüggedő arcot simogatnak.

A nemzet napszámosa, *Kovács Aladárné,* még nyugdíjaskorában is szolgál. Önzetlenül és boldogan, mert még teheti. A tanítás számára az élet legszebb ajándéka, aminek 23 évig tudott örülni, az egyetlen tantermes iskolában, melyet joggal tekintett sajátjának. Emlékszik olyan tanévre, mikor 38 gyereke volt az osztályban, elsőstől negyedikesekig. Naponta négy tantervet kellett követnie, s több, mint száz füzetet ellenőrzött.

Egy falut nevelt fel a 23 év alatt, és folytatta volna, ha hagyják.

Elvetté

Aki

– Elvették az iskolámat – mondja könnyekkel szemében Ilonka néni. Két évvel a nyugdíj előtt közölték, eladják. Ott álltam, várva a huszonötödik jubileumomat és ehelyett útilaput kaptam. Mintha elfelejtették volna, amit addig tettem. Minden fáradozásomat, eredményemet, amit elértem. Minden évben új szindarabot tanultunk be és jártuk vele a falvakat. Képzeljék el a Liliomfit falusi gyermekekkel! Nyolc gyerekkel nyer-

„Hab a tortán"

A Van Dalsum & Shouten Mihályiban

– Csak a meglévő struktúrában gondolkodtok! Lépjetek ki belőle! – szólította fel hallgatóságát *dr. Bart J. Coldenhoff*, a holland Van Dalsum & Shouten konzultáns cég dinamikus tanácsadója Mihályiban a közigazgatási szakemberek „Training of trainers" típusú egyhetes továbbképzésén. Múlt keddi tudósításunkban beszámoltuk róla, hogy az ENSZ Habitat Intézete és a Belügyminisztérium szervezésében, középpontban a változásmenedzselés problémakörével új típusú, a csoportmunka elemeit felhasználó tanfolyamot indítottak.

A szakmai előadások, majd a beledi önkormányzatnál tett látogatás után került sor a holland cég diktálta kétnapos tréningre. Mi tagadás, Van Dalsumék értenek hozzá, miként avatkozzanak be sérülésmentesen az agytornáikon részt vevők lelkivilágába... Ottjártunkkor a tréner egy csoportmunka közös értékelése ürügyén éppen azt mutatta be, hogyan kell akár az adott körülmények megváltoztatása árán is megfelelni egy feladat megszabta követelménynek. A példa jó alkalmat szolgáltatott rá, hogy a hallgatók sorra vegyék, milyen feltételeknek kell eleget tenni, hogy valaki hatékony „változtató" legyen.

A szünetben a mosonmagyaróvári önkormányzat jegyzőjét, *dr. Szakács Ilonát* kérdeztük, milyen ötletekkel gazdagították látogatásuk során a beledi önkormányzatot?

– A volt Mezőgépnél meglévő kihasználatlan kapacitások termelésbe állíttatására a lehetséges legmagasabb építményadó kivetését javasoltuk a raktárként hasznosított egykori üzemcsarnokokra. A többi önkormányzat számára levonható tanulság ebből az esetből az, hogy a privatizáció első lépcsőjében, az átalakulás után még ne vonuljanak ki a helyi cégekből, kísérjék figyelemmel a fejleményeket. Az állattartás okozta feszültségek oldására célszerűnek látszana a nagyközséget különböző állattartási övezetekre bontani. A vadászati jog ellenértékét a törvény bevételi forrásként említi: ebből azonban az önkormányzatok még nem sok pénzt láttak. Beledet különösen érzékenyen érinti ez, tehát szükséges lenne a megyei fölművelésügyi hivatallal tárgyalniuk az anyagiakról. Nagyon sok beledi származású gazdag ember él világszerte. Különböző ötletekkel vissza kell csalogatni őket. A zsidó származásúak esetében például az izraelita temető emlékparkká nyilvánítására gondoltunk.

A tanfolyam másik résztvevője, Horváth Sándor, a budapesti főpolgármesteri hivatal munkatársa az elmúlt hét szerint legjobb előadóit sorolta: Szegváry Péter, Dénes György, Csomós József. Röviden jellemezte a Van Dalsum & Shouten tevékenységét is: „hab a tortán".

Partnerkeresés

Az Észak-dunántúli Kereskedelmi és Iparkamara ajánlataiból

– Famegmunkáló gépeket gyártó cég keres termékei forgalmazásához ügynököt illetve nagykereskedőket.

– Komplett pékségek felszereléséhez szükséges berendezések világhírű gyártója termékeit kínálja.

– Európa legnagyobb központi előállítású takarmánykeverékeket (sertés és szárnyas etetésére alkalmas) gyártó cége magyarországi kapcsolatokat keres.

– Csúcsminőségű ipari szállítószalag-rendszereket gyártó cég kínálja termékeit.

– Magyarországi forgalmazót keres az EK-élelmiszerszabványoknak megfelelő, címke nélküli konzerveket gyártó cég.

– Elektromos ellenőrző rendszereket kiépítő vállalkozás magyarországi ügynököt keres termékei, szolgáltatásai terjesztésére.

Részletes felvilágosítást Bognár Ottó kereskedelemfejlesztési menedzser ad a 96/311-051-es számú telefonon.

Bejegyezték az alapítványt

A tehetséges ifjúságért

A város tehetséges fiataljainak támogatására, fejlődésük elősegítésére, a tehetségek képzésének fellendítésére, külföldi tanulmányok finanszírozására hozták létre a megyeszékhelyen a *Győr Tehetséges Ifjúságáért Alapítványt.*

Az alapító Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata, képviselője *Kolozsváry Ernő* polgármester. Az alapítvány támogatására a város közigazgatási területén élő, bejelentett lakosok pályázhatnak évente két alkalommal.

A nemrég bejegyzett, egymillió forint alaptőkéjű nyitott alapítványhoz csatlakozókat várnak. Minden külföldi természetes és jogi személy, valamint jogi személyiség nélküli gazdasági társaság csatlakozhat, ha a nemes céllal egyetért és ezt a támogatási összeg egyidejű megjelölésével írásban közli a kuratóriummal. A csatlakozás nem köthető az alapítói céltól eltérő feltételekhez.

A támogatási összegek az Országos Kereskedelmi és Hitelbank 335-14385-ös számú számlája javára fizethetők be.

Kamarai hírek

– A Német Szövetségi Köztársaság Gazdasági Minisztériuma év végéig lehetővé teszi a közép- és kelet-európai országok termelő iparának ezernél kevesebb személyt foglalkoztató vállalatai számára, hogy térítés nélkül használhassák a német adatbankokat. Az adatbankok lekérdezését és a szövegek beszerzését a Német Szövetségi Köztársaságban professzionális információközvetítő vállalkozások végzik. Az informátorokat megbízó nyomtatványok beszerezhetők az Észak-dunántúli Kereskedelmi és Iparkamarában (Győr, Király u. 20.).

– Negyven taipei üzletember látogat Magyarországra október 6-án. Vegyipar, speciális vegyi anyagok, háztartásvegyipar, kozmetikumok, gyógyszergyártás, petrolkémiai anyagok, elektronika, fogyasztási cikkek, textilipari termékek, fémfeldolgozás területén keresnek hazai partnereket. Akik üzleti kapcsolatot szeretnének kialakítani a távol-keleti cégekkel, előzetesen jelentkezzenek a kamaránál. A nagyszámú résztvevő miatt ugyanis az lenne a legcélszerűbb, ha az ott rendelkezésre álló lista alapján a cégvezetők saját vállalatukhoz hívnák meg az általuk kiválasztott vendégeket.

Európába?

dorfnál

tak. Míg például Svájcban egy levelet 5 órán belül, Németországban legfeljebb két nap alatt kézhez kap a címzett, addig Győr és Luxemburg között az átlagos átfutási idő 15,9 nap... A munkacsoport a vizsgálatot követően tanulmányt készített az átfutási idő lerövidítésére.

Az igazi nagy meglepetés a közgyűlés végén érte a győri kamarai küldötteket. Régiónk nagy barátja, a svájci dr. Paul Wyss átadta a közgyűlés elnöki tisztét a német Wolfgang Wahlnak. Az új elnök szűzbeszédében kiemelte: átvizsgálják az unió alapszabályát, hogy miként válhat a győri székhelyű kamara levelező tagból rendes taggá. Régiónk tehát újabb nagyszerű eredményt ért el: a hatvankilenc nyugat-európai kamara mellett hetvenedikként bekerülhet az unió rendes tagjai sorába.

Regio Triagonális: polgári kezdeményezés

Dr. Kiss László szerint a regionalisták régi álma látszik megvalósulni. Az Európán belül sokszor határokon is áthúzódó régiókat az önazonosság, a speciális nemzeti sajátosságok megőrzésére hozták létre. A régiók ezzel a szerepükkel enyhíthetik az egyesülés számos előnye mellett óhatatlan jelentkező hátrányokat.

Bázel–Mülhouse–Freiburg: ez a svájci, francia és német város a térképen ma egy minta értékű háromhatáros régiót jelöl, Regio Basiliensis elnevezéssel. Erre a mintára, Regio Triagonalis névvel, polgári kezdeményezésként jött létre a hasonló együttműködés gondolata a Bécs–Pozsony–Győr háromszögben. Dr. Kiss László és Horváth József, a régió magyar köztársasági megbízottja már javasolta is, hogy Győr városa a közeljövőben tartsa meg az első háromhatáros regionális együttműködési konferenciát. Az együttműködés szellemi töltetét a polgári kezdeményezés, gazdasági tartalmát pedig az egymással szomszédos kamarák adnák.

CSUDAI ENDRE

Illés Endre festő

Képek a Győr jubileumi
tárlaton

F. I.: Győr 700 éve város

Fejér megyei Hírlap 1974 III. 14

ILLÉS Ferenc

Kaposvár, Somogy m. Múz., 1985

Pogány Gábor: Illés Ferenc festményei. =
Új T 1985 máj. 17. 4. ill

ILLÉS Ferenc festő

Kiáll. Szolnok m. Múz., 1985. febr. 1 – márc. 24

ism. POGÁNY Gábor: „Tárgyak háttérnél".
= Művészeti tájékoztató, 1985. 2.
1-2.

Heli Eila

mre Mariann
Bakos Gábor
Becsey Zsuzsa
Erdélyi Gábor
Nagy Imre
Nagy Gábor György
Linter Tamás
Schneemeier Andrea
Balázs Áron
Erdődy József A.
Kovács Lola
Kenedi Erzsébet
Nemes Nikolett
Chilf Mária
Herczeg Nándor
Szegedy-Maszák Zoltán
Györfi Gábor
Kapitány András

"C" csoport:

Bánföldi Zoltán
Deli Ágnes
Gulyás Ágnes
Illés Erika
Koroknay Zsolt
Nagy Csaba
Nagy Imre
Pál Dániel
Pápai Miklós

Felelős kiadó: Zsigmond Attila főigazgató

MEGHÍVÓ

A Magyar
Képzőművészeti
Főiskola hallgatóinak

TÉR-KÉPZETEK III.

című, két részes kiállítására
a
Budapest Galéria Kiállítóházába
Budapest, III. Lajos u. 158.

Két megnyitót tartunk:

1. 1993. január 21-én,
csütörtökön, 15-20óráig
2. 1993. február 12-én,
pénteken, 15-20 óráig

a kiállítás február 15-ig, hétfő
kivételével naponta 10-18 óráig
látogatható.

A Szombathelyi Képtár
tisztelettel meghívja Önt

ÚJ MŰVEK

címmel

Vas megyei művészek

kiállításának megnyitójára

2004. december 3-án,
pénteken 17 órakor

A kiállítást megnyitja:
MARKÓ PÉTER
a Vas Megyei Közgyűlés elnöke

Közreműködik:
a VERNISZÁZS

A kiállítás látogatható: 2005. január 16-ig,
a kiállítók munkái megtekinthetők a képtár honlapján
a kiállítás időtartama alatt.

Támogatók, díjadományozók:
Vas Megyei Önkormányzat
Szombathely Megyei Jogú Város Önkormányzata
Rumi Rajki Műpártoló Kör
Szombathelyi Képtár Barátainak Köre
Vasi Volán Közlekedési Rt.
Országos Takarékpénztár és
Kereskedelmi Bank Rt. Nyugat-Dunántúli Régiója

magánszemélyek

SZOMBATHELYI KÉPTÁR
KUNSTHALLE SZOMBATHELY
9700 Szombathely, Rákóczi Ferenc u. 12. Pf. 71.
Tel.: (36) 94/508 800 Fax: 94/314 096
E-mail: keptar@int.szombathely.hu
http://www.szombathely.hu/keptar
http://keptar.szombathely.hu

TÖBBEK KÖLÖTT : Illé's ERIKA

Elfelejtett festők 3.

ILLÉS FERENC

(Fonyód 1937 – Budapest 1990)

Lomtalanítás (olaj, farost 80x60 cm)

Kiállítás 1997. szeptember 27-től október 5-ig az IPSZILON GALÉRIÁBAN

(Szentendre, Dalmát u. 9. Tel.fax: 26/314 – 332)

A tárlatot a műgyűjtő, műpártoló és érdeklődő közönség figyelmébe ajánlja **Hernádi Gyula** és **dr. Boglár Lajos szeptember 27-én szombaton délután 16 órakor.**

A megnyitóra mindenkit szeretettel várunk.

A kiállítás megtekinthető a fent jelzett időszakban hétköznap 13-tól 19 óráig, szombaton és vasárnap 11-től 19 óráig. Szünnap nincs.

„Illés Ferenc képei mondanivalójának végső kicsengése, komorsága mellett sem pesszimisztikus. Hangulati hatása alól pedig épp oly nehéz kivonni magunkat, mint ahogyan – prima vista – hamarjában nehéz is lenne hová skatulyázni a meghökkentően merész, újszerű és szép piktúrát."

Zolnay László (1967)

„Még két évtizedes festői múlt sincs mögötte, de elmondhatja: a megjelenítés tökélyét célzó folyamat végét járja. A *meguralt* technikát már jelentős mennyiségek példázzák, eljött az új minőségek ideje: a tárgyak halmaza – montázsszerűen – új tartalmakat hordoz.

... ne keressük a művekben a valóság pontos mását: összetételek ezek, amelyekben a művész új szerkezeteket hoz létre kiválogatott elemekből. Képei folyamatokra hívják fel a figyelmet, még szigorúan vett csendéletei is montírozottak: így tudósít Illés Ferenc arról, miként látta nemrég, és miként látja manapság a világ dolgait.

... egy újabb Illés kedvelte jelentéshordozó, az öreg bőrtáska. Ha magában festené, talán csak kísérlet lenne arra, miként jeleníthető meg a bőr. Ha ez a szögön függő táska egy előre meghatározott rendben látható, más *tárgyak* között, egy munkás élet summája lehet."

dr. Boglár Lajos (1982, 1985)

„Századunk hatvanas éveiben fedezték fel (újból) a festők, hogy a tárgyak is tudnak beszélni.

Illés Ferenc tárgyai, tárgyegyüttesei is sokkal többet mondanak el saját létüknél. Egy befőttesüveg és néhány szem krumpli egész életformát sejtet, szociológiai tanulmánynál pontosabban jellemez... Egy Trabant motorháza – azzal, hogy a karosszéria többi része minden irányban a végtelenbe tágul – mai civilizációnk racionális és mégis megfoghatatlan műszaki hátterét tárja fel.

A megragadó az, hogy e „csendéleteken" nyomát sem találjuk a keresettségnek, mesterkélt szószaporításnak, ellenkezőleg. A lehető legkevesebb tárgy csöppet sem bizarr egymáshoz rendelése fejti ki festőnk alapos, magvas, de tömondatszerű véleményét, ítéletét. Fokozza a hatást, hogy Illés Ferenc nem esik bele a fotonaturalizmus csapdájába, tárgyai megfestésénél nem pusztán pontos optikai elképzelésre törekszik, hanem engedi, hogy ecsetjét ne csak értelme, hanem érzelmei is vezessék...

Minden egyes munkája nemcsak festett kép, hanem költői kép, a tudaton, a gondolaton keresztül hat az értelemre: *mágikus naturalista* csendélet..."

Pogány Gábor (1985)

MDK

Illés Ferenc

Kiállitási kritika

Müvészet 1967 dec.p.39.

Illés Ferenc

A Városi Tanácsház, Oroszlány építésvezetője.

Tervező: Lőrincz József

Magyar Építőművészet 196 /6. • 19. 1.

SAJTOFIGYELO
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1976 APR 23

Köznevelés

Illés Ferenc

Illés Ferenc rajza

vel ezelőtt adták át. Ebben az ideális környezetben épült, jóhírű iskolában sűrűsödnek legjobban a kerület gondjai. Az iskola nyolc tantermes; tornateremmel, műhellyel, szertárakkal rendelkezik. Az udvaron sorakozó faházak nem lebontatlan felvonulási épületek: ezekben található az az öt tanterem, amely a negyedik ötéves terv során épült. Az iskola körzete igen nagy: a Farkasréttől az Orbán térig, illetve a Kakukk utcától a Stromfeld Aurél útig terjed.

— Mi a helyzet a beiratkozások után?

— Bármekkora is a pedagógiai optimizmusom — fogad az iskola igazgatója, *Nemesi Tivadar* —, ebből nem nőnek ki tantermek. Jelenleg 15 alsó tagozatos és 11 felső tagozatos osztályunk van. Tavaly 120 első osztályos iratkozott be. Bonyolítja a helyzetet a kerti faházakban levő terem egyenként csak rek befogadására így ezek a nagy összevont osztályok é közisek számára kiesnek. Egyébként 128 elsős jelentkezett napközibe, s ebből csak hetvennek tudnak helyet biztosítani.

— Mi lesz a csaknem hatvan fel nem vett gyerek sorsa?

— Ugyanezt kérdik a szülők is. És higgye el, nagyon nehéz helyzetben vagyok, hiszen nekünk sem mindegy, hogy mit csinálnak a gyerekek az iskolán kívül. A szülők egy része átiratja a gyerekét másik iskolába, rendszerint más kerületbe, a munkahelyéhez közel. A szülői munkaközösséggel együtt próbálunk megoldásokat találni. Az ebédlőnk 330 gyerek étkeztetésére alkalmas, így ötven gyereknek tu-

tése kötelező. végállomásánál a honvédség egész kis lakótelepet épített. De hol maradnak a tantermek?

— Szeretnék valamit tisztázni. A környéken lassan minden baj okozójának a honvédséget tartják. Pedig sokat tettek a körzetért, hogy csak a gázvezeték felhozatalát vagy a végállomásnál lévő közért építését említsem. Elvileg azonban itt nem épült lakótelep. Ami kommunális hozzájárulást fizettek, az nem a kerülethez került, hanem a közös zsákba ment, a fővároshoz. Aztán ők osztottak belőle, kinek, hogyan. A peremkerületekre több jutott, ránk keve-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 MAR 5

KÖZNEVELÉS

Illés Ferenc

1021

Illés Ferenc rajzai

A
a

Pontosan nyegyven évet töltött el a
det három nagy múltú iskolában: a sáro
mezővásárhelyi Bethlen Gábor Gimnázi

Pedagógiai pályafutásának legfénye
Vásárhelyhez kötődik. Legnagyobb tény
sának, a vásárhelyi Tanyai Tanulók Ottl
Kollégiumnak) a világra segítése. Legma
zásnak olyan toll állított emléket, mint a

Az Égető Eszter című regény kollé
a rokonszenves „Szilágyi tanár úr"-ban
működik. Ráismerünk már akkor, amik
megjelenik a könyvben: „Eszter a zárói
mellől két eleven, csillogó szem nézet
hanem ott járt-kelt a diákok közt; itt
lönbekkel. Látszott, hogy sikere van a
örömet okoz neki."

M.DK

Illés Ferenc
festő

Festmennyeit az ujpesti Mini
Galeriában mutatta be.

Thovács Gyula: Krónika
Művészet, 1967. december – 38 lap.

Illés Ferenc

Egyre több határozott egyéni hang
jelentkezik képein

Bánszky Pál: A képzőművészeti körök VIII. országos
kiállítása

Népművelés 1969/7 33old.

Illés Ferenc, festő

KIÁLLÍTÁSOK. A kaposvári Vaszary János teremben *H. Barakonyi Klára* festőművész képei október 7–21-ig. – A pécsi Ferenczy teremben *Illés Ferenc* festőművész kiállítása november 4-ig látogatható. – A pécsi Galériában november 12-től december 12-ig rendezik meg a *Nő '82* című nemzetközi fotókiállítást.

– : krónika

Jelenkor, Pécs, 1982. nov.

Bordó 3

XXV/10

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1976 SEP 3

KÖZNEVELÉS

Illés Ferenc

Illés Ferenc rajza

1021

7

és lett jó ideig az irányadóm, a mértékadóm. Humanista, nagy tudású, szuggesztív egyéniség volt — és ragyogó előadó. Lenyűgözte az osztályt, tapadtunk rá. Máig vallom,

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS

Illés Ferenc

1976 NOV 26.

Illés Ferenc rajza

1021

gozásában, hanem a megtartás módszereiben és értékelésében is ügyelnünk kell.

Ami az életkori sajátosságokat illeti, a 6—14 éves korban a fejlettségi szint nagy eltérést mutat. A követelmények részletes differenciálására nem tudtunk vállalkozni (a mintaházirend sem differenciál a különböző korosztályokra). A merev szétválasztás nem is lenne szerencsés, mivel a fejlettségi határok az egyes korosztályoknál nem különülnek el élesen. Pedagógiai szempontból viszont helyesnek tartottuk a magatartás és a szorgalom helyi

Illés Ferenc
Kiállítás Kaposváron

Magyar Nemzet 1985. 11. 2.

Illés Ferenc

Illés Ferenc festőművész kiállítását Pogány Gábor nyitja meg ma délután 5 órakor Kaposváron, a Somogy megyei Múzeumban.

Magyar Nemzet 1955. II. 1.

Illés Ferenc, festőművész

a hódmezővásárhelyi Tornyai Múzeum vendégkiállítást rendezett a Hatvani Galériában. – Szerepel Illés Ferenc „Traktoros"-a, melyen előtérbe kerülnek a gépalkatrészek, mögöttük azonban felseljik a munkás, a teremtő kéz, az anyagba életet lehelő tettvágy. /említve/.

Pécsi István: Kötődés a valósághoz.
Népújság /Heves/, 1984. jan. 28.

Illés Ferenc

→ Boliga Kornél
MŰVÉSZET 1985/8/58

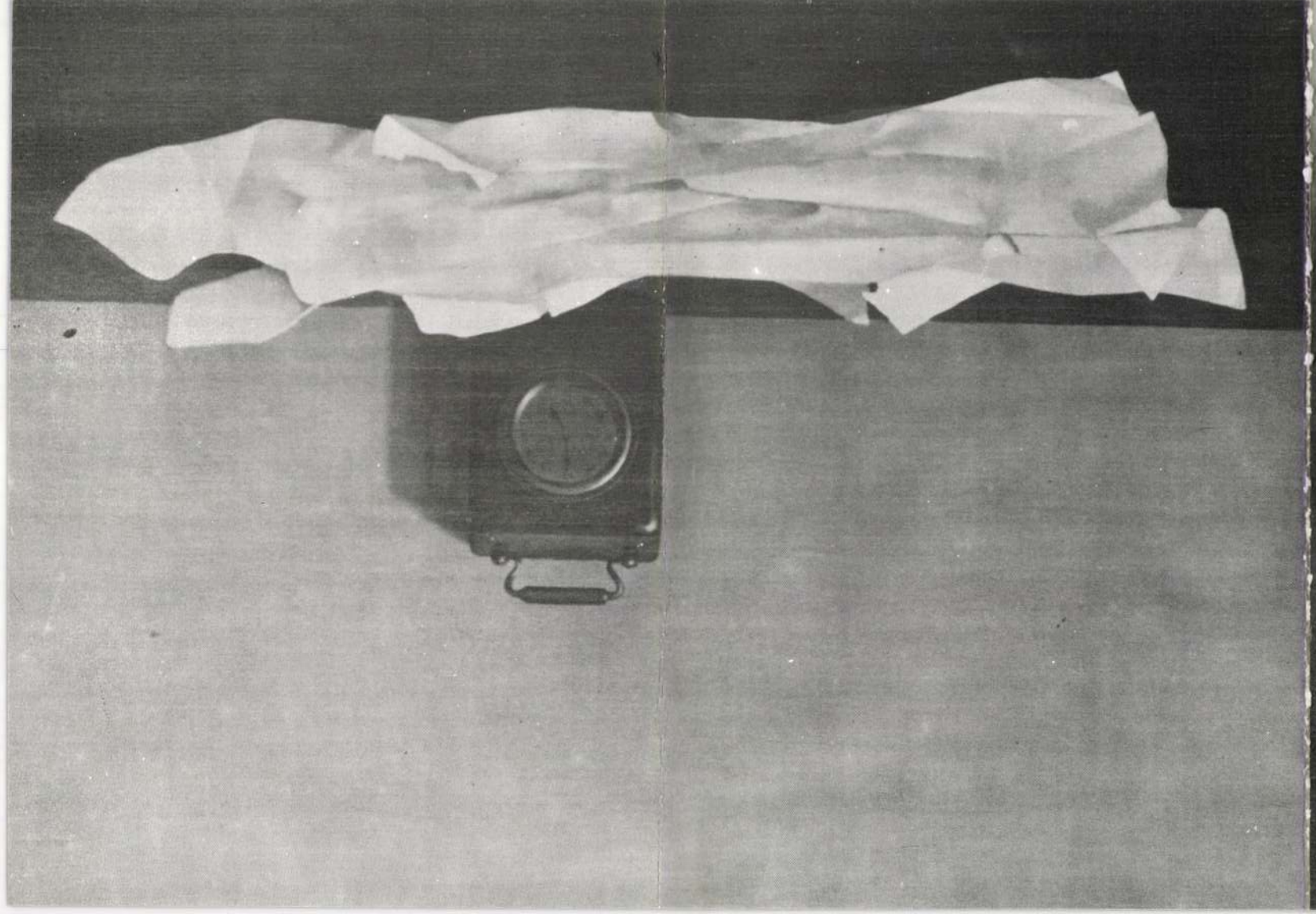

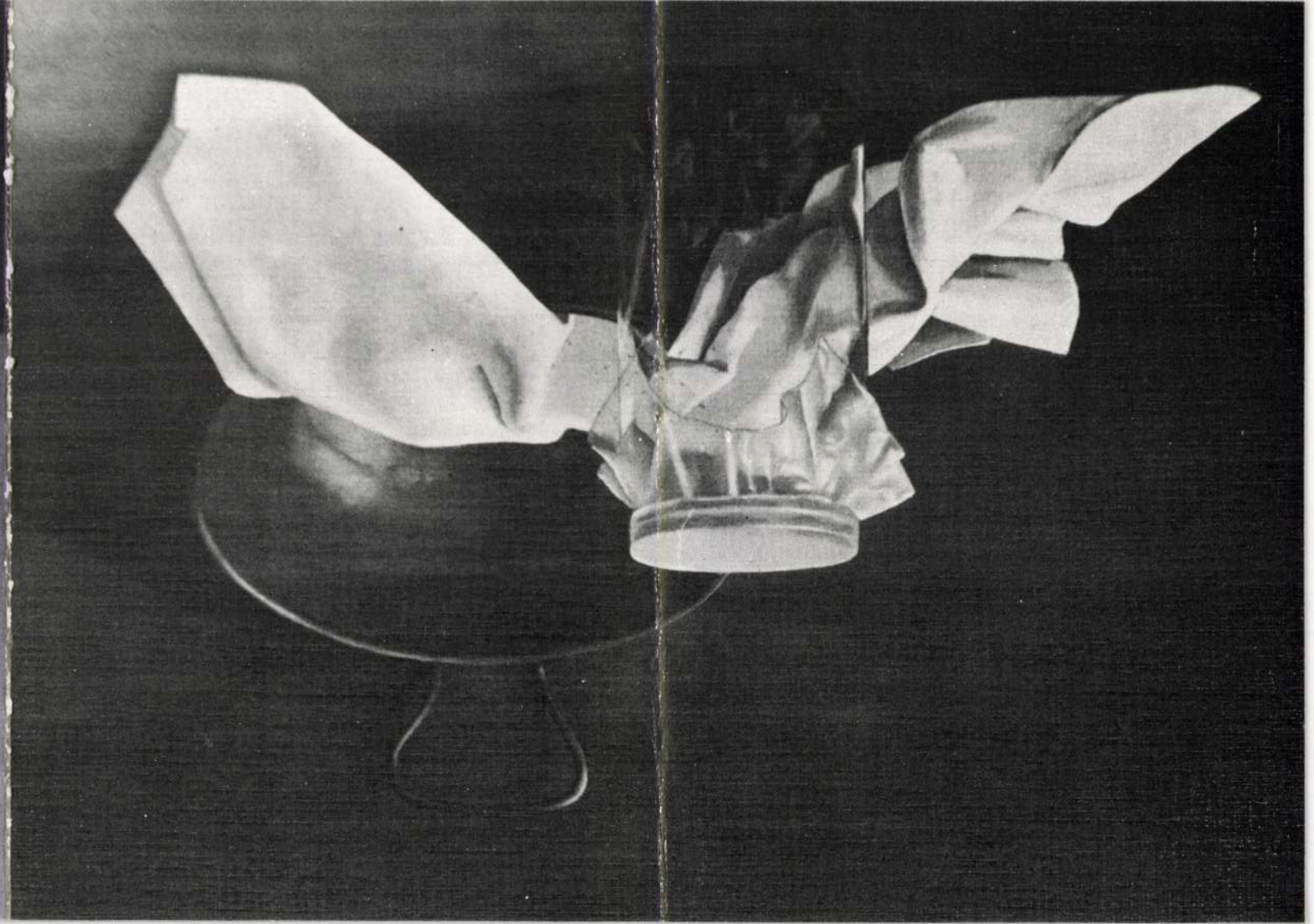

1937-ben születtem Fonyódon. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának 1978-óta tagja vagyok. Országos kiállításokon 1972-óta résztveszek.

Egyéni kiállításaim:
1967, 1970, 1982, 1983 Budapest
1982 Pécs, 1982 Stockholm.

Budapesten élek és dolgozom.
Számos alkotásom van hazai és külföldi műgyűjtő birtokában.

Illés Ferenc

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

ILLÉS FERENC

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. OKTÓBER 11-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
HORVÁTH FERENC
FESTŐMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ: 1984. OKTÓBER 11 — 20.

ABA-NOVÁK TEREM
SZOLNOK, KOSSUTH LAJOS U. 6—8.

Fk.: Köteles István

84-1683 GENERALART Dorogi Nyomda

Illés Ferenc

MHP SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS

1978 DEC 7

Illés Ferenc rajza

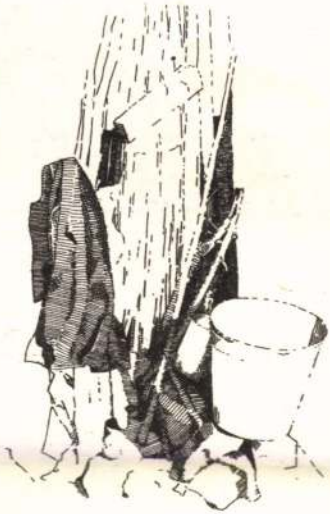

gondolkodtató feladatokat kell kitalálnunk, hogy az elkészítésüknek nevelési értéke is legyen.

Két fogalmazás részletét mutatom be. Mindkét feladatot kislány készítette.

„Egy nyári élményem. Egyszer nyáron elmentünk Velencére. A kocsink fél óra alatt odavitt. Mindent behordtunk a nyaralónkba, és örömmel szaladtunk a vízbe. Délben megebédeltünk, aztán megint

ILLÉS Ferenc

1021

1982.X.21. 4,25 N.

Jó reggelt!

- A baranyaiaknak pedig Illés Ferenc festőművész kiállitását ajánlja Márványi Péter. A megnyitó ma délután lesz Pécsett a Ferenczy Teremben.

- Illés Ferenc egyik csendéletén egy kendő lebeg valahol a kép felső felében. Visszatérő motivuma a papirba kötözött csomag. Egyik festményén meghatározhatatlan térbe helyezve. A tartalmáról soha nem értesülün csak égyszer. A szétszakitott dobozból egy törtarcu baba tünik elő. Lássunk egy másik festményt. A lilásszinü keritéslécekre papirdarab van rajzszögezve. Vajon mi lehetett ráirva, mi volt az üzenet? Vagy a 60 év cimü alkotás, amelyen három tárgy látható. EGy szögre akasztott aktatáska, egy kitüntetés és egy beburkolt valami. Lehet egy szobor, ez váza, senki se tudja mi tulajdonképpen az a harmadik tárgy. Illés képei kérdések, nem a nézőkhöz, inkább a néző lehetséges kérdései a világhoz. Ezeken a festményeken valami mindig rejtett. Sőt rejtelmes. Valami mindig el van takarva, be van burkolva vagy a hétköznapi tárgyak egymás mellé helyezése a rejtély maga. Van a kiállitáson két festmény, amely ennek a kérdés-sorozatnak a végső álomásait mutatja. Az egyiken a doboz ki van bontva, de már üres és soha nem fogjuk megtudni, hogy mit vettek ki belőle. A másikonegy férfi arcát takarja el a felső képmezőből alászürődő sötétség. Illés Ferenc képei roppant különös hangulatuak, talán éppen azért, mert a körülöttünk megfigyelhető legegyszerübb tárgyak, valóságdarabok hordoznak a legfontosabb mondhatni filozófia jellegü kérdéseket. A kiállitás szervezői már most, a tárlat megnyitása előtt sikert jósolnak, sőt néhány jónéhány festmény cimkéjén máris ott lóg a megvásárolták kiegészités. Nos egy ilyen festmény egy szoba falára akasztva, egy lakás mindennapjainak közepette vajon mit sugall a nézőinek. A festmények értékét nem csökkenti, de mégis talán ez lehet a tárlatlátogatók kérdése Illés Ferenc képeit végignézve a pécsi Ferenczy Teremben.

ILLÉS FERENC festő

Magyar Nemzet. 1990. aug.19. 12. p.

— Mély fájdalommal tudatjuk mindazokkal, akik szerették, hogy **Illés Ferenc** festőművész 53 éves korában váratlanul elhunyt. Temetése 1990. augusztus 23-án, csütörtökön 14 órakor a Farkasréti temetőben lesz. A gyászoló család. X

KELET-MAGYARORSZÁG 1990 -04- 20

/ 82

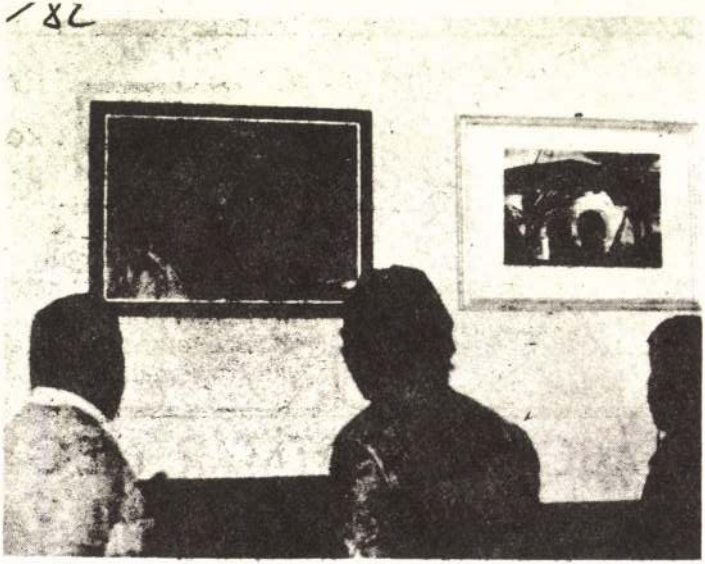

Tar János festőművész alkotásaiból nyitottak kiállítást 19-én a rakamazi nagyközségi könyvtárban.

Vasárnapi Hírek

1990. MÁJUS 27.,

Pénteken Ruzicskay György festőművész kiállítását a nyíregyházi Jósa András Múzeumban délután 5 órakor Hegedüs Géza író nyitja meg. —

ESTI HÍRLAP

1990 -05- 15

KISALFÖLD

1990 -04- 19

Szigetközről Budapesten

A Budapesti Művészbarátok Egyesülete április 21-

ILLÉS FERENC FESTMÉNYEI

Somogy megyei Múzeum

Ahogy a kiállítás szerény címe — Tárgyak háttérrel — mondja, csendéleteket, azaz tárgyakat és szobabelsőket látunk Illés Ferenc tárlatán. Azonban, ha gondolkodva nézzük e kompozíciókat, rájövünk, hogy nem hagyományos csendéleteket látunk.

Illés Ferenc tárgyai, tárgyegyüttesei is többet mondanak el saját létüknél. Egy befőttesüveg és néhány szem krumpli életformát sejtet. Egy előszobaasztalon viseltes aktatáska, gyűrött csomagolópapírba tekert „ajándéktárgy" és mellette a Munka Érdemrend egy egész munkásélet végére tesz (talán értelmetlen) pontot.

E „csendéleteken" nyomát sem találjuk a keresett, mesterkélt szósza-

ILLÉS FERENC
Uj Tükör, XXII. évf. 11. sz.
1985 4.p.

tárgy egymáshoz rendelése fejti ki festőnk alapos, tömondatszerű ítéletét. Fokozza a hatást, hogy Illés Ferenc nem esik bele a fotonaturalizmus csapdájába: tárgyai megfestésénél nem pusztán pontos optikai elképzelésre törekszik, hanem engedi, hogy ecsetjét érzelmei is vezessék. *(Képünkön a Hatvan év című festmény)*

Pogány Gábor

46/

Mon nt-
geb
Lei

47/

A M ia Ag-
rárgazdasági Kutató Intézete Mezőgazdasági Üzemszervezési és Agrárközgazdasági folyóirata.
Bp. 24 cm.

48/54
GAZDASÁG
A Magyar Közgazdasági Társaság gazdaságpolitikai folyóirata
Bp. 24 cm.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KÖZNEVELÉS

1978 DEC 15

Illés Ferenc,
festő

SZEMLE

A Köznevelés Galériája

1021

Illés Ferenc

1937-ben született Fonyódon. Korai képei meghatározó színvilágát, a kék és a zöld uralkodását vásznain, minden bizonnyal a táj, a végeláthatatlan ég s az alant haragvó víz látványa befolyásolta. 1955-ben jelentkezett a képzőművészeti főiskolára, s miután elutasították, gondolt egy merészet, gépészmérnöki szakra iratkozott be, 1960-ban végzett, egy esztendeig a perbáli állami gazdaságban az erő- és munkagépek üzemeltetésén fáradozott mérnökként. Ismét, ezúttal utoljára, meggondolta magát, s 1962-ben a budapesti Hernád utcai 14. sz. Szakmunkásképző Intézet tanára lett. Azóta is ott tanít — előbb csak szakrajzot, manapság anyagismeretet is. Miközben szakmára, az anyag szeretetére, térszemléletre tanította növendékeit, esténként kitartóan képezte magát — és festett. Első önálló kiállítására 1967-ben, az újpesti Mini Galériában került sor. 1969-ben érte el első sikerét: a Képzőművészeti Körök VIII. országos kiállításán, a debreceni Déri Múzeumban dicsérő oklevelet kapott. Ennél is többet jelentett számára, hogy azóta viszonylag rendszeresen készíthet könyvborítókat a Magvető kiadványaihoz. 1972-ben hívták meg a fővárosi pedagógus képzőművészek Ernst Múzeum-beli csoportos tárlatára. Mint mondja magáról, nem tanult pedagógus, így hát sokat küszködik azzal, hogy tanítványait megtanítsa térben látni, hogy felismerjék a vonalakban, a mértani ábrákban az esztétikumot. Alkotásain egyre inkább látszik vállalt foglalkozásának hatása: mai témái közül kiemelkedik a mechanizmus szerepe a világban. Kedvelt technikája az olaj, újabb képein színvilága is gazdagodik. Naturalista csendéleteiben „az élet statikáját — mozgását teremti élővé — a maradandóságot — és nem a múlót festi" — írta róla egy értő bírálója. A gép, a technika szerepének hangsúlyozása, a világban uralkodó bábeli zűrzavar ábrázolása, a káoszból fölépített képi rend mindazt mutatja, hogy alkotójuk Kőmíves Kelemen-i föladatra vállalkozott, a technikával agyonfertőzött, elidegenedéssel küszködő emberiség érdekében ragadott ecsetet. Miként tanítványaihoz is türelemmel, dicsérő szóval közeledik, hogy meglássák a világ szépségeit, fölismerjék a részletekben is a mozaikokból fölépülő egészet.

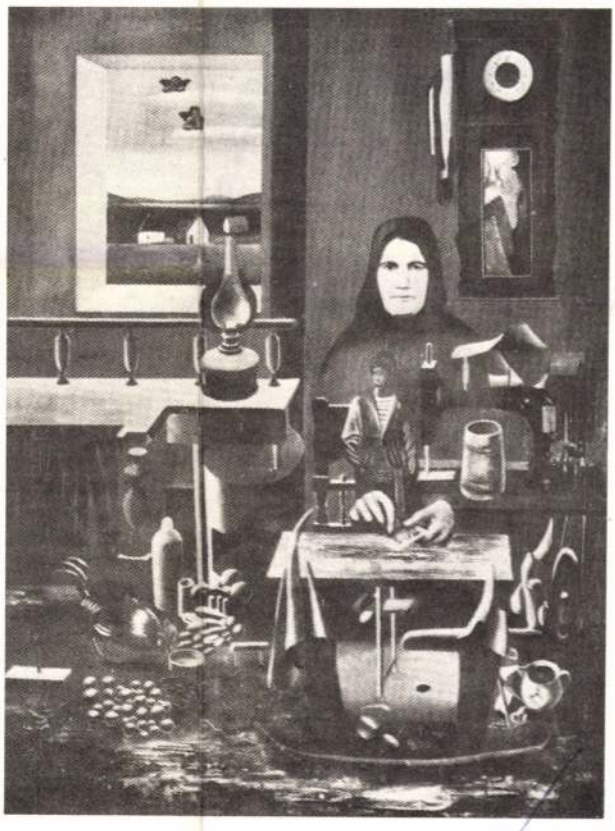

A TANÉRT AJÁNLATA

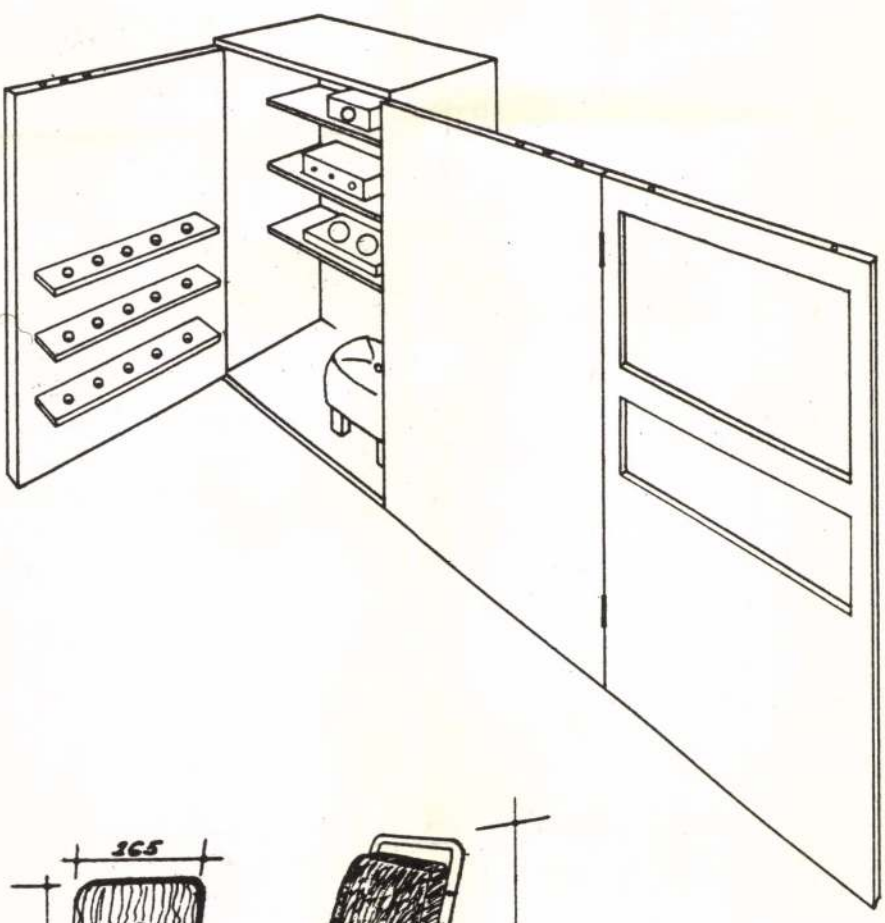

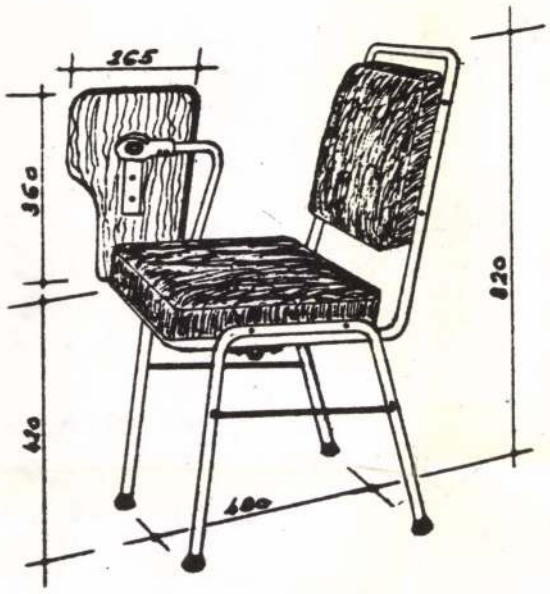

EGRENDELÉSRE

TÓ ÉS

u. 8. 1088
1428. Telefon:
ért h.

ILLÉS FERENC

1937-ben születtem Fonyódon. A Magyar Népköztársaság Művészeti Alapjának 1978-óta tagja vagyok. Országos kiállításokon 1972-óta résztveszek.

Egyéni kiállításaim:
1967, 1970, 1982, 1983 Budapest
1982 Pécs, 1982 Stockholm.

Budapesten élek és dolgozom.
Számos alkotásom van hazai és külföldi műgyűjtő birtokában.

Illés Ferenc

A KÉPCSARNOK MEGHÍVJA ÖNT

ILLÉS FERENC

FESTŐMŰVÉSZ KIÁLLÍTÁSÁNAK
ÜNNEPÉLYES MEGNYITÁSÁRA
1984. OKTÓBER 11-ÉN
CSÜTÖRTÖKÖN DÉLUTÁN 5 ÓRÁRA

MEGNYITJA:
HORVÁTH FERENC
FESTŐMŰVÉSZ

MEGTEKINTHETŐ: 1984. OKTÓBER 11 — 20.

ABA-NOVÁK TEREM
SZOLNOK, KOSSUTH LAJOS U. 6—8.

Fk.: Köteles István

84-1683 GENERALART Dorogi Nyomda

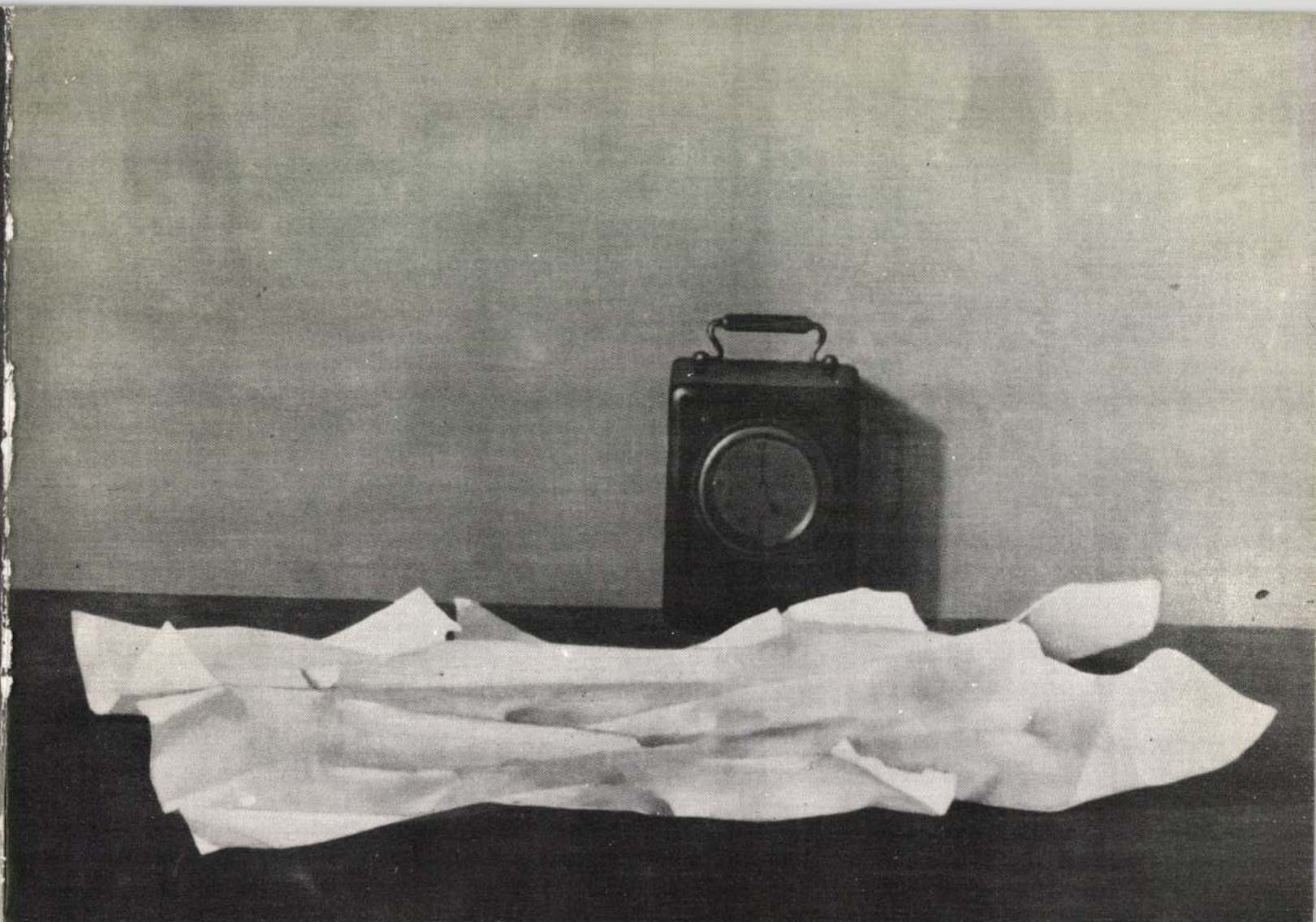

ILLÉS GYÖRGY keramikusművész alkotásaiból nyílt meg kiállítás az abaúji napok keretében Szikszón, a művelődési ház kisgalériájában.

Népszabadság, 1984. V. 29.

Illés György építész

Zsűritag az alábbi pályázatok

Kovács Ferenc: A tabáni Rácz
György fürdő terspályázata, 1969

hagyat Építőművészet 1970/4 2 old.

Illés György keramikus

Gödön nyílt meg az Ady Könyvtárban Illés György keramikus és Uhrig Zsigmond festőművész közös kiállítása. – Illés György hatékonyan birkózik az anyaggal, – még nem ura, de nem is szolgája. Úton van. Jó a formaérzéke, biztosak a távlatai – éppen a technikai tudás és a lendületes formavezetés eredményeként.

Lasonci Miklós: Kiállítótermekben.
Pest Megyei Hírlap, 1975. dec. 6.

Illéš György

Pontosan negyedszázada nyílt meg a székesfehérvári múzeum Képtára, a Csók István Képtár. A jubileum alkalmából rendezett kiállításról és a Képtár történetéről Illéš György beszél.

Jó reggelt!

1980. III. 27. 4.25 /N/.

M.D.K.

Illés Gyula
építész

Petschacher stílusát teszi magáévá.

Ybl Ervin: Petschacher Gusztáv építészete
M.M.M. Évkönyve 1952, 189 l.

MDK

Illés Gyula

Dávid Károly, Mészáros-u. 1355. hrsz. emeletes ház; terv. Illés Gyula.

Épitő Ipar, 13.sz. 1907.Márc.31. 129.l.

MDK

Ilyés Gyula

Magánép. eng. Bpesten. Vállalkozók Közlönye 1900. jun. 9.

Illés Gyula MDK

Bérházak, alaprajzok I-V.

Bérház a gypju utcában, toll.

Mücsarnok 1896.ezredéves kiáll.

Illés Gyula

MK

Bp. V. Báthory u. 20. sz. sarokház.
Tervezte Illés Gyula 1891-ben Wellisch számára.
Kiugró fa-főpárkánya alatt freskófriz Lotz
Károlytól.

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.

96.l..

Illés Gyula

1891-ben tervezte az V. Báthori u. 20. sz. sarok-épületet

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc

stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973

1335 l

931

Illés György

Emlékbe

Sárból épült milliók

Magyar Hírlap 1970. jún. 19.

Illés György: Fazekas

– karcagi mesterként került a Bp-i Kerámia Iparművészeti Háziipari Szövetkezetbe.

– : Sárból aranyat milliók
Magyar Ifjúság, 1970. VI. 19. 21. l.

Illés Gyula és

Márkus Ágoston

tovább

bpesti építészek

tervet

Cegléd városházának 1890-ben

tervpályázatán megvétellel jutalmazták

és kivitelre ezt a tervet

ajánlotta a városnak

a pályatervek elbírálására kiküldött bizottság

(2)

Kolofont 137. l.

E terv szerint épült

fel a városháza 1892-ben

u. o. 139. l.

MDK

Illés Gyula építész

Cegléd városházának tervpályázatán vett részt.

Kolofont 137 l.

Kiállitás Szolnokon. VU 1904.40.sz. 685 l.

Illés Gyula M.D.K.

(lepesti) építész

hésitette a Hatvan vidéki takarékpénztár Hatvanban emelendő épületének terveit.

Vállalkozók Lapja, Bp.1895. XVI.évf.

márc. 5. sz. 2 old.

Illés Gyula

műépítész

1869/70-ben végezte

az alábbi iskolát.

Jánosi II. ker. reálisk.

110. l.

"Europa"
lapterjesztö r.t.

Budapest

V.Rothermere utca

12.III.2.

Illés Gyula

épitész

Bukovics Gyula épi-
tész vodájában dolgo-
zott 1884-ben
az alábbi Koresoha-
csarnokot tervezte a
régi Hentschin Korház
wod köszelében

Bauzeitung für Ungarn,
1884. 234. l. (Bau einer
Eislaufhalle in Ofen.)

Illés Gyula

építész. Budapest.

Műcsarnok

1896. mill. Liák.

Abaneuvzetségbeli Jánoky Farkas (+1698) halotti

képe IX. 62.

7 Mes Gula

1896. mill Kräft

Mücsarnok.

Jászkiséri gazd. kvt. V. 301

Illés Gyula

kiáll. erém

Közlezrkiáll

1267. l.

OLVASD EL ÉS ADD TOVÁBB!

Loholsz, futsz új javak után...

Loholsz, futsz új javak után, kifúj a szél, megázol,
És a meglévő holmidra vajjon, miért nem vigyázol?
Még törekvő emberek is sokszor sárba ragadnak,
Hogy ha ezer dolgod is van, szakíts időt magadnak!
Biztosításod van már rég (jobbat nem is tehetnél),
De manapság **e kis pénzért** mondd, hogy mit is vehetnél?
Ezt az ügyet nem is lehet más oldalról szemelni,
Az értéket nagy sietve jó lesz ma felemelni!!

"Pátria" r.-t. Budapest — 485418

Éljen népünk nagy ünnepe, a világ dolgozóinak felszabadítását elindító Nagy Októberi Szocialista Forradalom 33. évfordulója!

A Békekongresszusról szóló tudósítás folytatása az 1-sö oldalról

ségének tagja és Elizabeta *Bagriana* írónő.

Az *Osztrák Országos Békebizottság* elnökségének tagja: Franz *Loistl*.

A *Finn Országos Békebizottság* titkára: Veikko *Lähtosalo*.

Az elnökség

tagjai lettek:

Andics Erzsébet Kossuth-díjas egyetemi tanár, Barcs Sándor Magyar Távirati Iroda vezérigazgatója, Balogh István rk. pap, Balogh Istvánné Kisújszállás, földműves, Balogh Béla ezredes, Beresztóczy Miklós esztergomi kanonok, Bor Pálné Egyetemi Orosz Intézet tanára, Buza Erzsébet segédmunkás, Tokod, Bajor Gizi színművész, Népközt. kiváló művésze, Kossuth-díjas, Borbás Lajos DÉFOSZ főtitkára, Csikesz Józsefné gyári munkás, Ernszt Antalné Rákosi Művek sztahánovistája, Dezséri László evangélikus püspök, Farkas Aladár szobrászművész, Fábik József Munkaérd. és Kossuth-díjas kőműves, Gerák Piroska földműves, Kenese, Gosztonyi János DISZ országos titkár, Hidas István MDP Bpi. pártbizottságának titkára, Hordai Ferencné fonónő, Pápa, Horváth Richard Kat. Papok Orsz. Békebiz. titkára, Izsák Julia földműves, Kakuk Józsefné szövőnő, Kakuk Ferencné tsz-es-tag, Paszab, Kalmár László Kossuth-díjas egyetemi tanár, Kenéz István Szab. Harcos Szövetség főtitkára, Kiss Rozália ÁMG dolgozója, Kipilla Katalin tanítónő, Kobzi Mária honvédalhadnagy, Kodály Zoltán Kossuth-díjas zeneszerző, Lukács György egyetemi tanár, Lombos László apostoli prefektus, Majláth Jolán Kultúrkapcsolatok Intézetének főtitkára, Máté János r. k. plébános, Hetényegyháza, Martinecz Marian délszláv gazdálkodó, Mester Erzsébet „Megvédjük a Békét" Mozg. Orsz. Tanácsának titkára, Miháczy József káplán, Mihailich Győző Kossuth-díjas egy. tanár, Nagy Mária textilmunkásnő, Pallagi Nándor Kossuth-díjas bányász, sztahánovista, Papp Jánosné MNDSZ szolnokmegyei titkára, Péter János ref. püspök, Radics János bányász.

Ratulovszky János vezérőrnagy, Rigó Antal esztergályos, Salgótarján, dr. Rusznyák István Kossuth-díjas egyetemi tanár, Szabó Pál író, Szabó Zsigmond traktorista, Szécsi Károly Kossuth-díjas mérnök, földalatti vasút építésének vezetője, Szücs Lajos DISZ főtitkára, Takács Julia szövőnő, Vass Istvánné MNDSZ főtitkára, Veres Péter Kossuth-díjas író, Váczi Miklósné MSZT főtitkárhelyettese.

Rusznyák István ezután javaslatot tett a kongresszus napirendjére, amelyet a kongresszus egyhangúlag elfogadott. A napirend első pontja: beszámoló a nemzetközi békeharcról, a stockholmi, prágai felhívás eredményeiről és a nemzetközi békeharc feladatairól. Előadó: Dr. *Andics* Erzsébet, Kossuth-díjas egyetemi tanár, a „Megvédjük a Békét" Mozgalom Országos Tanácsának elnöke.

A napirend második pontja: beszámoló a magyar békemozgalom egyéves tevékenységéről, az előtte álló legfontosabb feladatokról. Előadó: *Darvas* József vallás- és közoktatásügyi miniszter, a „Megvédjük a Békét Mozgalom" Országos Tanácsának tagja.

Harmadik napirendi pont: a „Megvédjük a Békét"-Mozgalom Országos Tanácsának megválasztása.

Pudovkin üdvözlő beszéde

A kongresszus résztvevőinek lelkes tapsa közben Vszevolod *Pudovkin* Sztálin-díjas filmrendező emelkedett szólásra.

— Néhány hónappal ezelőtt, ez év júniusában, a Szovjetúnió Legfelsőbb Tanácsa fogadta a Béke Hívei Világkongresszusának képviselőit — kezdte beszédét.

— *A Szovjetúnió Legfelsőbb Tanácsa kijelentette akkor, hogy kész együttműködni más államok parlamentjeivel, annak érdekében, hogy megvalósítsa a Béke Hívei Állandó Bizottságának javaslatait.* A Legfelsőbb Tanács határozata után az egész országban nagygyűléseket rendeztek valamennyi vállalatnál, a gyárakban, a kolhozokban, az iskolákban és a lakóházakban.

— *A Szovjetunió* polgárai mindenütt aláírták a *stockholmi felhívást*. A szovjet nép több mint 115 millió aláírása egységesen tiltakozik a legszörnyűbb tömeggyilkos fegyver, az atombomba ellen. *Engedjétek meg, hogy a béke 115 millió aktív harcosa nevében melegen köszöntselek Benneteket.*

Az egész világon több mint ötszázmillió józan és becsületes ember aláírta a stockholmi felhívást. Ebben az egyöntetű lelkesedésben született meg az a természetes, mindenki számára érthető felhívás, hogy: *„Nem elég csak kívánni a békét, hanem minden nap óráról-órára harcolni is kell érte."* A szovjet nép erre a felhívásra alkotó, teremtő tevékenységével felel és felel. Hazánkban az egész nép eddig még soha nem tapasztalt lelkesedéssel dolgozik, új hatalmas méretű alkotások létrehozásán. Ezek a művek mind egy célt szolgálnak: *országunk gazdasági erejének és minden dolgozó számára hozzáférhető anyagi javaknak növelését.* Mi állandóan újabb alkotásokról, nem pedig megalkotott művek lerombolásáról álmodozunk. *Békét és nem háborút akarunk.* A békeharc legfőbb, mindig határozott és következetes vezérének, a nagy *Sztálinnak* vezetésével mondjuk: *„Még jobban fogunk dolgozni, hogy erősítsük a békét az egész világon."*

— Ti most itt megválasztjátok küldötteiteket a Béke Hívei II. Világkongresszusára. E kongresszusnak nagy szerepet kell játszania az emberiség történetében. *„A béke védelme a világ minden népének ügye"* — kiáltjuk. Ez a kongresszus újból megmutatja majd az emberek nemzetközi összefogásának erejét és jelentőségét. Ez a kongresszus kijelöli a békeharc további útját. Az embereknek emlékezniök kell arra, hogy a fasiszta támadás leverése után valamennyien hosszú és tartós békét reméltek. Az embereknek emlékezniök kell arra, *hogy hisznek az Egyesült Nemzetek nemes céljaiban.* És emlékezniök kell arra is, hogy a szovjet nép nagy vezére, *Sztálin, már nem egyszer megmutatta az utat a nemzetközi ellentétek békés rendezésére.*

A kongresszusnak módot kell találni arra, hogy elérje valamennyi országban a fegyverkezés csökkentését, a fegyverkezés csökkentése feletti tényleges ellenőrzését, a népek belső életébe való bármiféle fegyveres beavatkozás és mindenféle agresszió megtiltását. A kongresszusnak módot kell találnia arra, hogy elérje a nemzetközi nézeteltérések békés megoldását, a Koreában elkövetett vadállati kegyetlenkedések megszüntetését, az intervenciós csapatok kivonását Koreából és mindenféle háborús propaganda betiltását az egész világon.

Éljen a tartós béke és a nemzetek közötti barátság! Éljen a magyar nép, a béke állhatatos védelmezője! Éljen a Béke Híveinek II. Világkongresszusa!

Pudovkin beszédét — amelynek utolsó három mondatát magyarul mondta — fergeteges tapssal fogadták a kongresszus küldöttei, akik felállva, hosszú perceken keresztül lelkesen ünnepelték a nagy szovjet nép küldöttét, a *Szovjetúniót* és bölcs vezérét, *Sztálin* generalisszimuszt.

Ezután a román nép küldötte: Marcel *Breslaru*, a bukaresti Szépművészeti Főiskola rektora emelkedett szólásra. Hangoztatta: Alig néhány nap választ el a Sheffieldben összeülő Béke Hívei II. Világkongresszusától. Ez a kongresszus fontos határkő lesz a népek békéért vívott nagy történelmi jelentőségű harcában. Szomszédos baráti népeink küldöttségei ezen a kongresszuson kifejezésre juttatják a világ összes békeszerető népei, a világ közvéleménye előtt népi demokratikus országaink millió és millió honpolgárának messzehangzó, izzó békevágytól fűtött szavát, eltökélt szándékát arra, *hogy megvédi az emberiség legdrágább kincsét: a békét!*

A román küldött nagy tapssal fogadott beszéde után szünet következett.

Andics Erzsébet beszámolója:

82 országban félmilliárd ember írta alá a stockholmi kiáltványt

Szünet után *Bajor* Gizi, a Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze vette át az elnöklést.

Andics Erzsébet országgyűlési képviselő, a „Megvédjük a békét"-mozgalom Országos Tanácsának elnöke tartotta meg beszámolóját. A Békekongresszus a maga impozáns és lelkes összetételével méltón képviseli az egész országban elterjedt, a magyar nép szivében mély gyökeret vert szép és erős magyar békemozgalmat — kezdte beszédét — kifejezi azt a tényt, hogy a magyarországi békemozgalom lépést tart, *egysorban menetel a világ népeinek hatalmas nemzetközi békeharcával.*

Áttekintést adott a nemzetközi békemozgalom eddigi fejlődéséről és kiemelte: valóban a történelemben példa nélkül álló, hatalmas mozgalomról van szó, amely *tüneményes gyorsasággal az emberiség százmillióit mozgósította egy újabb háború megakadályozására, a béke védelmére.* Jelenleg 82 országban körülbelül félmilliárd ember írta alá a stockholmi kiáltványt. Ennek ellenére a békemozgalom kereteit nem tarthatjuk elégségesnek. Ahhoz, hogy a békemozgalom meg tudja akadályozni egy új világháború kitörését, *még sokkal hatalmasabbá kell válnia.* A békemozgalom meg akarja nyerni mindazokat, akik új világháború ellen vannak. *Ezeknek a száma pedig nem félmilliárd, hanem sokkal több.* A béke ügyének meg kell nyerni, a békéért folyó küzdelembe aktívan be kell kapcsolni az egész becsületes, békére törekvő emberiséget.

Andics Erzsébet idézte *Rákosi Mátyásnak*, az MDP Központi Vezetősége legutolsó ülésén elhangzott szavait: „A nemzetközi helyzetet az utolsó hónapokban az jellemzi, hogy az Egyesült Államok vezetése alatt álló imperialista blokk a „hidegháborút" egyre inkább „melegháborúra" akarja átváltoztatni; a szocializmust építő államok gazdasági és politikai megerősödésére, a Szovjetúnió vezette békefront sikereire, az amerikai imperialisták a harmadik világháború előkészítésének meggyorsításával felelnek".

— Az amerikai imperialista körök és a velük együttműködő kormányok agresszív tevékenysége egyre növekszik — folytatta Andics Erzsébet. — Ezek az imperialista háborús gyujtogatók tagadják a két rendszer, a szocialista és a kapitalista rendszer békés együttélésének lehetőségét és útjában állnak a két rendszer közötti békés verseny kifejlődésének. Az Egyesült Nemzetek Szervezetét, amelynek tulajdonképeni feladata a béke és a népek biztonságának megőrzése lenne, *az alapszabályok lábbal tiprásával az agresszió eszközévé igyekeznek tenni.* Az amerikai imperialisták és csatlósaik egyre nyiltabban *a náci fasizmus örökösének nyilvánulnak*, amikor saját országukban elnyomják a szabadságjogokat, amikor rágalmazzák a Szovjetúniót és a népi demokratikus országokat, egy új világháborút propagálnak mindenekelőtt abból a szándékból kiindulva, hogy fegyveres erővel tegyék lehetetlenné a demokrácia és szocializmus diadalmas előrenyomulását. Az amerikai imperialisták és csatlósaik eszeveszett fegyverkezése őrült összegeket emészt fel, amely a legérzékenyebben sujtja ezeknek az országoknak dolgozó néptömegeit. Az amerikai imperialisták igazi arculatát leleplezik a Koreában elkövetett szörnyű gaztetteik, amelyek minden becsületes ember lelkében a legmélyebb felháborodást váltják ki és az amerikai imperialisták nevét gyűlöltté teszik az egész világ előtt.

— Az imperialista országok fasizálódása, rabló háborús kalandokba bocsátkozása, az imperialisták lázálmai világuralomról, tudjuk, nem az erő, hanem *a gyengeség jele, hiú kísérlet a kapitalista rendszer belső ellentéteit áthidalni.*

Beletörik az imperialisták foga, ha a szabadságszerető népek ellen támadnak

— Az imperialista háborús uszítókkal szembenálló országok ugyanakkor azzal, hogy a népi demokrácia és a szocializmus útjára tértek, parazita osztályaiktól megszabadultak, egészségesebbekké, erősebbekké váltak. Beletörik az imperialisták foga abba, ha a szabadságszerető népek ellen támadnak. Példa erre a koreai események fejlődése. Az amerikai imperialisták nem sajnálták a dollárok száz- és százmillióit, hogy Dél-Korea reakciós kormányát Észak-Korea szabad népe ellen felfegyverezzék és támadásba vigyék. Tudjuk, hogy a koreai nép hősi küzdelemmel támadóit már csaknem a tengerbe dobta. Erre az amerikai imperialisták saját és csatlósaik haderejének legnagyobb részét harcbavetették a kis koreai nép ellen. Az így elért sikerektől megrészegedve a macarthurok már telekürtölték a világot azzal, hogy a koreai nép szabadságharcát felszámolták, a koreai hadsereg nincs többé.

— És íme, mit látunk? A koreai hadsereg, mint azt az imperialista sajtó is kénytelen elismerni — *ellentámadásba ment át és újból jelentős sikereket ért el.* A koreai nép szabadságharca még egyáltalán nincs befejezve. A koreai események ismét bebizonyították, hogy még a technikai fölénnyel, vadállati kegyetlenkedésekkel sem lehet egy szabadságszerető, szabadságát védő népet megtörni. *Innen is testvéri üdvözletünket küldjük a hős koreai népnek, amely az egész világ békéjét védi, amikor a háborús gyujtogatók útját állja.*

A Békekongresszus folytatása az 5. oldalon.

A dolgozó emberiség forradalma

A felszabadult magyar nép állama, a dolgozó magyar milliók hazája törvénybe iktatta és a történelem színe előtt örök emlékezetül adta, hogy ezentúl nagy nemzeti ünnepnapként köszöntjük a *Nagy Októberi Szocialista Forradalom* évfordulóját. Harminchárom esztendeje mult ennek a roppant változásnak, amelynél nagyobbat, gyökeresebbet és alaposabbat még nem ismert a világtörténelem; nagyobb területre még soha nem terjedt ki forradalom és történelmi változás hatása, mint a győzelmes Októberi Forradalomé. Harminchárom éve reng és változik egyre a világ és a népek, az elnyomott tömegek, az egyszerű és becsületes emberek százmillióinak ajka és tettei visszhangozzák e forradalom érvényességét, igazságait és tanulságait.

Mi, magyarok különösen sokat köszönhetünk ennek a forradalomnak, amelynek hatása nem vetélődhetett el többé a magyar földön, mint az eddigi európai forradalmak hozzánk érkezett hatásával történt. A nagy szovjet nép forradalmi tette, amely az egész emberiségnek szólott, a mi magyar hazánkat is oly fordulatok felé ragadta, amelyek megváltoztatták egész addigi helyzetünket és új pályát, új utat, új fejlődést nyitottak nemzetünknek. A Szovjetúnió győzelmes hadseregei szabadítottak fel a fasizmus véres igája alól és ezzel elindulhattunk azon az úton, amelyen a Szovjetunió népei elindultak már 33 évvel ezelőtt; a felszabadulás és következményei pedig túlvezettek azon az indulási ponton, amelyhez a kapitalista országok elnyomott népei csak ezután érkeznek majd el, de mindenütt feltétlenül el fognak érkezni. Kezdettől fogva a Nagy Októberi Forradalom hősei és vezetői, *Leninnel* és *Sztálinnal* az élükön, rokonszenvvel és szeretettel követték a magyar nép sorsát; a letiport 1848—49-es szabadságharc tragikus tanulságai élénken foglalkoztatták *Lenint*; az 1919-es magyar tanácsforradalomkor pedig a magyar nép a Szovjetúnióra emelte tekintetét a fojtogató reakciós-kapitalista-imperialista gyűrűben, a hazai feudálisoknak és kapitalistáknak saját hazájuk és népük ellen idegen segítséggel indított gyilkos, népellenes rohamában.

A Szovjetúnió népeinek nagy forradalma az egész emberiség javára történt; a mi, magyar népünk is rengeteg tanulságot és élményt, gondolatot és tapasztalatot meríthetett az Októberi Forradalomból saját elnyomó urai ellen folytatott küzdelmében. Az első világháború folyamán a magyarországi haladó emberek agyában ismét tudatosodott az a gondolat, hogy az addigi magyar szabadságküzdelmek és nemzeti forradalmak nem vittek, nem vihettek véghez gyökeres és szükséges változást országunkban. Túl nagyok voltak még a hazai feudalizmus és a vele szövetséges kapitalizmus erőtartalékai, munkásságunk és parasztságunk nem rendelkezett még elegendő öntudattal, illetve forradalmi tapasztalattal, a hazai reakció és feudalizmus pedig eleve megakadályozott nálunk minden polgári fejlődést. Igen, nagyon soká a magyar változások meddő vágyakozásának a hazai polgáriasodás megteremtése volt a célpontja; közben pedig Európa és a világ rengeteget fejlődött, a kapitalizmus saját belső törvényszerűségei szerint már felbomlása felé haladt, miközben mi még mindig csak polgári változásra, polgári forradalomra törekedhettünk.

Az 1848—49-es magyar forradalom és szabadságharc az 1789-es francia nagy polgári forradalmat tartotta mintaképének, habár már akkor is jelentkeztek a nép mélyen szunnyadó erői. De nálunk mégsem lehetett népi polgári forradalom sem, mint Európa egyéb államaiban; a magyar társadalom agrár, sőt naturálgazdasági és feudális szerkezetű volt ekkor, a nemesi és birtokosrend kizárólagos uralma mögött nagyon háttérbe szorult a gyenge és gyér magyarországi polgárság, amely nagyrészt különben is a Habsburgok szolgája és barátja, a magyar nép ellen behozott külföldi telepes volt. Társadalmunk nemesi szerkezete, a történelmi magyar alkotmány, a vármegyei rend századokra megakadályozta a városok, a szabad mesterségek, a polgári foglalkozások, a kereskedés és pénzgazdaság kifejlődését. 1848—49 forradalmának és szabadságharcának tehát nemcsak azért kellett veszteségben és vereségben végződnie, mert a szentszövetségi reakciós császárok letiporták elszigetelt nemzetünket, hanem azért is, mert a nemesség haladó részén kívül alig volt még jelentős és erős réteg, amely ezt a polgári és európai vágyakkal teljes küzdelmet a modern Európa igényei szerint továbbvihette volna.

Az 1867-es kiegyezés visszaállította az 1848-as alkotmányt, de az alkotmánynak csak betüje volt meg, hiányzott belőle minden modern tartalom, hiányzott még a modern polgári réteg, amely csak az 1880—90-es években alakult ki nálunk és akkor is a változatlanul tovább élő nagybirtokrendszer, feudalizmus és földbirtokosi kormányzás árnyékában, annak támogatójaként és pénzadó tőkéseként. Valójában az 1867-es kormányzás megtagadta 1848 szándékait és törekvéseit, a magyar népet *Kossuth, Eötvös, Petőfi* szellemével ellenkezően továbbra is a gazdasági elnyomottság állapotában tartotta, saját önző érdekében magyarázta a választói jogot, a politikai és emberi jogokat. Minden módon gátat vetett a magyar parasztság ekkor már oly szükséges polgáriasodásának és tulajdonképpen visszatért az 1847-es alapra, az ókonzervatív földbirtokosok és nagyurak politikai eszményéhez, amely a nagy tömegeket minden eszközzel kívül akarta tartani az alkotmány sáncain.

A francia polgári forradalom eredményei tehát nem érlelődhettek meg igazában soha mínálunk. Hiányzottak a gyökeres forradalom alapfeltételei és csak az 1890-es években kezdett nyerni jelentőségében a felfejlődött magyar iparban a nép mély rétegeiből a falusi nyomorúságból az ipari, gyári munkásság. Az új, friss magyarországi burzsoázia mindenben csatlakozott a feudális társadalomhoz, hamarosan közösek lettek a nép elleni osztályérdekeik.

Mindezt a történelmi és társadalmi hátteret ismernünk kell, hogy megérthessük a Nagy Októberi Forradalom győzelmének világtörténelmi jelentőségét, különösképpen pedig jelentőségét a fejlődésében erőszakosan visszatartott, elnyomott és elhagyott magyar nép sorsában. A lenini forradalom a burzsoázia osztályállamának, a nagypolgári kizsákmányolásnak és tőkének helyére történelmi szükségszerűséggel a munkások és dolgozó parasztok államát helyezte, mint ahogy egy másik adott történelmi időpontban a kivénhedt és szerepét befejezett feudalizmus helyére a nagy francia forradalomban a burzsoázia következett. De a burzsoázia szükméretű osztályuralmával szemben a lenini-sztálini forradalom *a teljes emberi igazságot valósította meg.* Az államhatalom a dolgozó milliók birtoka lett. A dolgozó milliók igazsága hasonlíthatatlanul egyetemesebb, mint volt az addigi burzsoá államhatalom. Az emberi lét legmélyebb igazságaira támaszkodik: a munkára, az emberi egyenlőségre, *megszüntetvén embernek ember által történő kizsákmányolását*, a társadalom által termelt javakat átvevén valóban a társadalom — tehát a dolgozó emberiség — tulajdonába. Reakciós kulturfilozófusok szerint a nagy tömeg tele van ösztönökkel és indulatokkal, szerintük a tömegen nem a józan értelem, de a fékevesztett ösztönösség és hullámzó hangulat uralkodik. Ujat és nagyszerűt teremtett *Lenin* és *Sztálin* forradalma, majd meg a szovjet államalkotás abban is, hogy megmutatta: a tömeg igenis ismeri a rendet, a fegyelmet, a munkát, embernek ember iránti megbecsülését, figyelmét és szeretetét — és ez a fegyelem, a munka és a közösség fegyelme nem kívülről erőszakolt valami, de a saját érdekeiket felismert milliók öntudatából fakad. A Nagy Októberi Forradalom nyomában következett és az egész emberiségre érvényes új államalkotás a világtörténelem eddigi legegyetemesebb és legtökéletesebb, legáltalánosabb demokráciája ezeket a nagy emberi igazságokat nem frázisokban éli ki, mint az 1789-es polgári forradalom görög és római héroszokat utánzó vezéralakjai; ezek a történelmi igazságok nem klasszikus álmok, *hanem a milliókat éltető valóság, milliók haladásának, szebb és jobb életének teremtő munkaeszközei.*

Annyi hasztalan kísérlet, szabadságvágy után a magyar nép a szovjet seregek által hozott felszabadulás után a régi rend romjai helyére, lerázván végleg kizsákmányoló urai hatalmát, maga teremtett magának új életet, új államot, új hatalmat, a dolgozó milliók szabad hazáját. A lenini-sztálini forradalomnak köszönheti nemzetünk, hogy annyi félbemaradt küzdelem után végre a nép, a milliós tömeg, a kizsákmányoltak és dolgozók tömege ebben az országban győzhetett. *Ezért ünneplik a felszabadult magyar nép fiai nemzeti ünnepnapjukként, új országépítésük szép ünnepeként a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóját.*

Mi, katolikus papok és hívek örömmel köszöntjük a Békekongresszust...

Írta: Miháczi József, katolikus lelkész

A II. Országos Békekongresszus előkészítő munkálatai egész nemzetet átfogó felvilágosításukkal új széles tömegeket mozgattak meg a béke mellett. A küldöttválasztó gyűléseken a békebizottságok titkárai beszámolójukkal az ország legkisebb falujában is rámutattak a békemunka fontosságára és arra, hogy mindenkinek érdeke ebben a munkában résztvenni. Van mit védelmeznünk mindnyájunknak, senki sem húzódhatik félre azzal, hogy ez rám nem vonatkozik.

Új erőtartalékok feltárása volt az előkészület, különösen papi vonalon. Megyeszerte papi békebizottságok alakulnak, mert a papok is részt akarnak venni a felvilágosító munkában. A pap lelkészi hivatásánál fogva is békeharcos, de inkább csak a lélek háborgását nyugtató vigasztalást adta. Pedig a „Békesség a jóakaratú embereknek" egyenlő: „Békesség a lélekneK", de békesség a testnek is. A nép lassan észreveszi, hogy anyagi jóléléért vívott harcában, békéje biztosításában, papja is mellette van. Viszonzásképpen a küldöttválasztógyűléseken sok papot jelöltek az országos békegyűlésre.

Ezekre a papi küldöttekre komoly feladat hárul: Feltárni a háború pusztító borzalmait, leleplezni az újjáépítés háborút akaró ellenségeit és kifejezni mindenkinek harcos békeakaratát.

Mint pestmegyei papi kongresszusi küldött ezzel a hármas megbizatással képviselem a kongresszuson híveim békeakaratát is és képviselem paptestvéreim békeakaratát is. Híveimet, akik dolgos kezük munkájával építik hazánk biztonságát és paptestvéreimét, akik ezeknek a híveknek lelki vezetőjeként közreműködnek szintén ebben az építésben.

Mint pap együtt voltam híveimmel a háború borzalmaiban. Saját tapasztalataim meghalványozódva fájtak bennem az ő megpróbáltatásaik elpanaszlásakor. A megrokkant szülő kétségbeesett keserve bennem is sírt, siratta az elvesztett támaszt, elesett gyermekét. Még mindig előttem van kis hatéves tanítványom könnytelt, szomorú arca, amikor kérdezte: Tisztelendő bácsi, mért nem jöhet apuka haza többet? Anyuka írást kapott a postán s azóta mindig sír. Miért ment el apuka, ha nem jöhet vissza soha többé?

Az öcsém lakatos, hidépítésnél dolgozik. Elbeszélésén és munkáján keresztül átfogóbban látom, mekkora erőfeszítésbe kerül, mennyi pénzbe és munkába, míg híd feszül a két part között. A fronton saját szememmel láttam: két apró tank szaladt a hídra, egy gombnyomás és semmivé lett az, mit most ezrek szorgos munkája is oly nehezen pótol. Szolnokon pár méterre előttem kezdődött az amerikai bombaszőnyeg, mely percek alatt kétezernél több emberéletet oltott ki s az elpusztult lakóházak nyoma még most is nyitott sebként tátong a város testében.

Most újraépül országunk, Lázas ütemű sztahánovista munka építi újjá, amit a háború elpusztított, vagy amit évtizedek bűne elmulasztott. Óriási anyagi befektetéseket látunk, melyek a békét szolgálják: textilművek, villamos centrálé, vasgyárak, csatornák épülnek, Gyáraink futószalagon szállítják a kitűnő gépeket a falvak mezőgazdasági dolgozóinak. Ezek felett a hatalmas építkezések és munkaalkalmak felett ismét ott vigyorog a háború halálfejes réme. Az imperialista országok kapitalistáinak nem jó, ha mi is termelünk; akkor nincs piacuk, nincs akikre rákényszeríthetik áruikat. A háborús uszítók és gyujtogatók ismét el akarják pusztítani ezért munkánk eredményeit, tönkre akarják tenni országunkat.

Ezek felé a pusztítók és uszítók felé képviselem minden katolikus hivőm és paptestvérem elszánt békeakaratát: Elég volt! Elég volt a pusztításból és öldöklésből: dolgozni, építeni, fejlődni akarunk. Ez jogunk s ezt a jogunkat meg is védjük. Nem könyörgés, rimánkodás a mi békeakaratunk, hanem olyan harcos és kemény, amilyen harcos és tettrekész a mi építésünk, a munkánk. Velünk együtt milliók haladnak egy akarattal, élükön a legnagyobb szárazföldi hatalommal, a Szovjetunióval. A mi békeakaratunk a legyőzhetetlen, nagy béketábor akarata.

Egy szívvel vagyunk ennek a békeakaratnak munkásai, terjesztői és építői. A pap és híve együtt haladnak ezen az úton is. Krisztus békéje nemcsak a lelkek békéje, hanem a munka és építés békéje is. Mi katolikus papok mindegyiket akarjuk és segítjük.

Ezért üdvözöljük örömteli várakozással a II. Országos Békekongresszust. Mert le fogja leplezni és távol fogja üzni a háború uszítóit és egyben kiállásra készteti, egységes táborba tömöríti a béke gondolatának, a béke munkálásának minden becsületesen gondolkodó harcosát.

A Szovjetúnió a békéért és a haladásért

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 33. évfordulójára a Honvédelmi Minisztérium Politikai Főcsoportfőnöksége az ünnephez méltóan díszes kiállítású és gazdag tartalmú könyvet adott ki „A Szovjetúnió a békéért és a haladásért" címmel. A mű nagy vonalakban megismerteti az olvasóval *a Szovjetúnió történelmi harcát, amelyet az emberiség békéjéért és haladásáért folytat.* A Szovjetúnió nemcsak azért tudja győzelemre vinni az egész haladó emberiség harcát a békéért, mert az oldalán van az igazság, — írja a mű előszava — és az egész békeszerető emberiség támogatja, hanem azért is, mert *oldalán van a nagyobb erő.* Ez az erő szocialista rendszerében, mérhetetlenül hatalmas gazdaságában, az élenjáró tudomány és technika birtokolásában, legyőzhetetlen hadseregében és győzelmei szervezőjében, a dicső Bolsevik Pártban van."

A könyv első része, amelynek címe *„A kommunizmus útján"* a győzelmes sztálini ötéves tervek méltatásával kezdődik, majd Sztálint, a szocialista építés tervezőjét mutatja be. Állomásról-állomásra látjuk a sztálini építés eredményeit, a parasztság felemelkedésének útját, a dolgozók jólétének emelkedését, a szocializmus építését, az új iparvárosok születését, a legfejlettebb haditechnika megteremtését és a világ leghatalmasabb mezőgazdaságának kialakulását.

„Az élenjáró szovjet tudomány" a könyv második része. A Szovjetúnió kezében az atomenergia is a békét szolgálja — domboritja ki az első cikk, amely leirja, milyen nagyszerű eszköz az atomenergia a szovjet nép kezében, ismerteti magát az atomenergiát. A Szovjetúnió épit az atomenergiával. Olvashatjuk Davidov mérnök gigászi tervét.

„A Szovjet Hadsereg a béke öre." Ez a könyv harmadik részének a címe. Bemutatja a Szovjet Hadsereget, amely a szabadság, a nemzeti függetlenség és a béke hadserege. A Nagy Honvédő Háború hősi részletei elevenednek meg a leírások nyomán, majd azok a részletek, hogy felszabadul a szovjet haza és felszabadulnak a leigázott népek.

„A Szovjetúnió harca a békéért" a mű zárórésze. A béketábor hatalmas vezető ereje a Szovjetúnió — olvassuk e rész élén és utána megelevenednek a békeharc egyes állomásai, az imperialisták háborús készülődései, a kínai nép történelmi győzelme, a népek békés együttélése sztálini politikájának nagy jelentősége, a Szovjetúnió harca az ENSZ-ben a békéért, az atomfegyver eltiltásáért.

Dicséretes munkát végeztek a könyv szerkesztői ennek a képekkel is gazdagított műnek az elkészítésével. Összefoglalóan tárgyalnak olyan kérdéseket, amelyek minden nap felmerülnek és a problémákat kitűnően, közérthetően tárják elénk. A mű összeállításával és díszes kiállításával a forradalom évfordulójának ünnepségéhez méltó felajánlást tett, esit a Honvédelmi Minisztérium Politikai Főcsoportfőnöksége.

Új magyar ifjúsági regény!

SZÁNTÓ GYÖRGY:

Boszorkány

A babona sötét hatalmainak harca a tudomány és felvilágosultság ellen

Ára fűzve 19.50, kötve 24.50 Ft

Kapható a Könyvesbolt Kiskereskedelmi Vállalat és a Szikra könyvesboltjaiban

Könyvterjesztő Vállalat

„Ne legyen kisírt szemű, fájó szívű édesanya Magyarországon!"

Vidéki küldöttekkel beszélgetünk a kongresszus szünetében

A Békekongresszus küldöttei már a megnyitás előtt valamennyien a helyükön ülnek: ünneplőruhás, munkában megkeményedett arcú parasztemberek, parasztasszonyok és leányok, fejükön vagy nyakukban a kongresszus rendezőségétől ajándékba kapott selyemkendő, amely sokáig kedves emlék marad a nagy ünnepi napról.

A kongresszus egyik rövid szünetében a büffé előtt kis csoportokba verődnek össze egymástól távolesö megyék küldöttei és miről is beszélgethetnének? Arról, hogyan állnak a termelés frontján, mennyire teljesitették a termelési szerződéseket és mi mindent tesznek munkával és tettel a békéért és hazánk jólétéért.

Keresztes Istvánné szentgyörgypusztai fiatal parasztasszony beszélget Mészöly Erzsébettel, a sárkeresztesi Tanács elnökével:

— Első a munka, munkával adjak tanújelét, hogy törhetetlen békeharcosok vagyunk és hanggal pedig az egész világ felé fordulunk, hogy tiltakozzunk az imperializmus mohó és vérszomjas gyujtogató tervei ellen — mondja Mészöly Erzsébet.

Keresztesné kigyulladt arccal folytatja:

— Nem hagyjuk magunkra gyujtani házunkat, amit felépitettünk. Nekünk a béke a traktor, a béke a villany, amelynek fényénél tanulunk és olvasunk, a béke a könyv, amiből újabb erőt merítünk a harcokra és saját testünkkel is megvédjük a mi drága szép, szabad hazánkat.

Milyen különös varázzsal cseng ez a szó „hazánk" Keresztesné szájából. Hittel és reménnyel átitatva, hiszen nemrégen ismerte meg ennek a szónak csodálatos ízét a kiuzsorázott, elnyomott cselédek sorja, akinek anyját, nagyanyját nem kérdezte senki, mit akarnak. Ezek az asszonyok nemcsak vágyják és áhitozzák a békét, hanem kemény kézzel, elszánt akarattal és az öntudatos ember szilárd hangján munkálkodnak a béketábor soraiban, a békeművön.

Kisláng, fejérmegyei falu egyik tanácstagja: Kolonics József kilencgyermekes egyéni gazda boldogan szól az asszonyok beszélgetésébe. Van is miről beszélnie. Elöljártak a termelésben, a munkában.

— Kukoricacső egyetlen sincs már a határban. Mindent behordtunk. Nem sajnáltuk a fáradságot azért, hogy népünk előremenetele, fejlődése minél gyorsabb ütemben történjék. Miénk a munka, de miénk a jövő is, a békés, boldog jövő.

A tizenhétéves gyermeki bájú Fábián Máriát Nyirbogdány küldte a kongresszusra. Az Ásványolajipari NV laboránsa. Arcocskáján ott csillog az öröm, amikor azt mondja:

— Ki gondolta volna, hogy én is résztvehetek ezen a nagy ünnepi kongresszuson, amikor mindnyájunk legszentebb ügyéről, a béke megvédéséről tanácskozunk. Akik a békéért harcolnak, harcolnak szabadságunkért is és nem engedjük, hogy országunkban még egyszer a tőke legyen az úr.

— De azt is kell érdemelni a békét és a szabadságot — mondja Fidrich Pálné, a komárommegyei Oroszlány község termelőszövetkezetének tagja. — Tovább akarjuk építeni szocialista országunkat, hogy egészséges jövő nemzedéket nevelhessünk. A Szovjetúnió hőslelkű asszonyainak példáján fogjuk megvédeni bányáinkat, földjeinket, gyárainkat. Leányom és kilencéves unokám van. A békéért harcolok, küzdök a végtelenségig, hogy ne váljék martalékává a kegyetlen háborús szörnyetegeknek, ne jusson olyan sorsra, mint a fiam, akit pelyhedző állal hurcoltak el a nyilas pribékek, hogy sose lássam többé. Azért harcoljunk — mondja a körülötte álló fiataloknak könnytől elfulladó hangon —, hogy ne legyen kisirtszemű, fájószivű édesanya Magyarországon.

— Igen, — szoritja meg Berda József költő Fidrich Pálné kezét — mintha minden édesanya szólalt volna meg most ezekben a szavakban és én egy versem két sorát tehetem hozzá: „Ne a háború hangját halljuk megint, inkább a béke édes énekét!"

Berencze 226 lakosú kisközség 15 kilométerre a jugoszláv határtól. Nagy Jánosné polgármester küldöttéül.

— Halljuk a határon túlról, hogy testvéreink a legnagyobb nyomorban és nélkülözések között élnek és Tito bandája még azt sem engedte meg nekik, hogy aláirják a stockholmi békevet. Ebből is tisztán látszik, hogy Titóék háborút akarnak. Mi pedig annál elszántabban vesszük kezünkbe a béke zászlaját. Falunk munkájával pándorzászlót érdemelt ki, mely büszkén leng a most megalakult Tanács épületén.

Villám-interjú három vidéki békeharcossal

Vidéki városok és kicsiny falvak küldötteit hozta pénteken este a fővárosi pályaudvarokra a sok feldíszített vasúti kocsi. Az Alföld, a Nyírség, a Dunántúl elküldte legjobb békeharcosait az ország szívébe. És Budapest ragyogó fényekkel, örömteli szeretettel várta a vidék dolgos, békeszerető fiait és asszonyait.

*

Este 8 óra 15 perc. Déli pályaudvar. A Békeinduló hangjai meszsze szállnak a hangszórókból, amikor dübörögve befut a kétmozdonyos szerelvény. A virágos, feldiszített különkocsiból Veszprém megye 70 békeküldötte száll ki. Idős parasztemberek, DISZ-jelvényes fiatalok, fejkendős asszonyok, mosolygószemű lányok, bányász-egyenruhás férfiak.

Csak perceket töltenek a küldöttek a pályaudvaron, a külön autobuszok már indulásra készen várják őket a kijáratnál. De ez alatt a néhány perc alatt is, a küldöttek néhány szaván keresztül — mint egy-egy fényes, felvillanó sugárkévében — megmutatkozik a vidék, az egész ország egységes békeakarata.

— A VIT alkamával voltam legutóbb Budapesten — mondja küldöttársainak *Kiss* Etelka, *Várkesző* küldöttje. — Olvastam az újságokban, hogy azóta is mennyi minden épült Pesten. Nálunk Várkeszőn is a béke, a hároméves és az ötéves terv indította el a fejlődést. Most, a helyi tanács, amelynek én is tagja vagyok, még fokozottabban folytatja az építés munkáját. Társadalmi munkával már épül az új kultúrházunk, jövőre megnyilik a napközi-ottthonos óvódánk.

— A mi községünk is a békétől kapott mindent — fordul Kiss Etelkához *Kocsis* Lajos, *Somlójenő* küldötte. — Villanyt, artézi kutat, iskolát, telefont, postát. Mi, DISZ-fiatalok tudjuk a legjobban, mit jelent a béke, hiszen a mi számunkra a béke nyitotta meg a tanulás, a fejlődés útját. A mi községünkből is több parasztfiatal tanul Pesten a Műegyetemen és az Agráregyetemen.

Megértően hallgatja a fiatalok beszélgetését *Szekeres* János Fábián nyugalmazott paptanár, *Városlőd* küldöttje.

— Örömmel hallgatom, milyen kedvvel tervezgetik jövőjüket a parasztfiatalok — mondja. — Közel két évtizeden keresztül plébános voltam Porva községben, ez alatt a hosszú idő alatt egyetlen parasztfiú se került felsőbb iskolába a községből. Azelőtt bizony hiába tervezgettek volna a parasztgyerekek, terveikről nem lett volna semmi. Az eddigi nagy eredményeinkért, ezeknek megvédéséért és a béke megmentéséért úgy éreztem, kötelességem csatlakozni a katolikus papok békemozgalmához. Öreg ember vagyok már és nagyon sokat tapasztaltam. Ismerem a falut, életem háromnegyed részét a parasztság között töltöttem. Most igyekszem elősegíteni a falu további fejlődését, szívesen elbeszélgetek a derék népnevelőkkel és örvendek, ha tanáccsal, útmutatással tudom segíteni munkájukat. Nincs szebb, magasztosabb feladat, mint a béke ügyét szolgálni.

*

Igy, ilyen rendíthetetlen békeakarattal érkeztek a vidék békeharcosai. Mert építeni, fejlődni akarnak a Dunántúlon, az Alföldön, városokban és falvakban egyaránt. Ezért védik a békét!

Győzött a páros munka az ifjú építészek és képzőművészek kiállításán

A tőkés társadalom a képzőművészetet — az alkotókat és a műveket — nemcsak a széles néptömegektől zárta el, de a társművészetektől is. Megszünt a kapitalizmusban ama szerves kapcsolat a képzőművészet és az építészet között, amely az ókor klasszikus alkotásaitól a renaissanceig következetesen nyomon követhető mintegy történelmi igazolásául a szemléletű kultúra természetszerű egységének, oszthatatlanságának, összetartozandóságának. Az építészet és a képzőművészet különválása, majd a tőkéstársadalomra olyannyira jellemző ellenmondása károsan befolyásolja mind az építészet, mind a képzőművészet fejlődését. Az építészetnek az anyaművészetről való elszakadása többek közt azt jelentette, hogy új, életrevaló építészeti stílus helyett egyrészt a mult építési alakzatainak szeszélyes, zürzavaros utánzata, az úgynevezett *habarcsszerűség* lett úrrá az architektúrában, másrészt pedig a művészi igényektől teljesen elvonatkoztatott *technikai mérlegelés.* A képzőművészetnek az építészettől való elszakadása pedig azzal járt, hogy egyrészt visszafejlődött a monumentális festészet és szobrászat, másrészt a táblaképek és kisplasztikai művek világa is *egyre kiváltságosabb, egyre zártabb köröket érintett és érdekelt.*

Az épülő szocializmus, mint annyi más ellentmondást, ezt a kulturális ellentmondást is megszünteti. A szocializmus újra egybekapcsolja a tájat az építészettel, az építészetet a képzőművészettel, ledönti a mesterséges ellentmondást a képzőművészet és az iparművészet között. Az építészetnek és a képzőművészet monumentális ágazatainak — freskó, mozaik, kárpit, nagyméretű szobrok és dombormüvek stb. — a találkozása mintegy első lépés ezen az úton, az új fejlődési folyamatban. Erre irányult a mintegy másféléwel ezelőtt elindított ankétsorozat. Azok az alkalmak, amelyeken megbeszélték a korszerű építkezések kapcsán *az építészek és a képzőművészek munkaközösségi feladatait.* Az ankéteket több kiállítás s néhány pályázat is kísérte. Most ez utóbbi téren *egy újabb lépéssel jutottunk előbbre.* A kultuszminisztérium a népművelési minisztériummal karöltve *munkaközösségi tervpályázatokra* szólította fel a Műszaki Egyetem építészeti karának és a Képzőművészeti Főiskolának felső évjáratú hallgatóit. A kiírt pályázat *díjnyertes műveit* állítja ki a Képzőművészeti Főiskola igazgatósága a Műszaki Egyetem építészeti fakultásával együtt a Képzőművészeti Főiskola, Sztálin-út 69. szám alatti kiállítási termében. Megtekintettük a november 4-én délben nyiló kiállítás anyagát, amelyet *Kmetty* János Kossuth-díjas festőművész és *Fónyi* Géza festőművész, főiskolai tanárok rendezői keze állított össze.

A kiállítási anyag legérdekesebb pályanyertes művei *páros munka eredményei.* Egy-egy *építészhallgató* társult egy-egy konkrét, vagy képzelt terv kidolgozására egy-egy *képzőművészeti főiskolással.* Az építészeknek nemcsak egy részletrajzot kellett beadniok, de *az egész építmény minden részletét megvilágító tervrajzokat a sztatikus számításokkal együtt.* A tervezett építményhez kellett alkalmazkodni a művésznövendék-pályázótárs freskó-, mozaik-, dombormüves vagy szobrászati tervének. *Scholz* Erik Munkácsy-díjas művésznövendék például *Balogh* István építészeti hallgatóval társult. Balogh egy *fedett sportuszoda* tervét készítette el a sztatikus számításokkal és a fölépült uszoda perspektivikus rajzaival együtt. Ennek az uszodának a csarnokfalát ékesíti Scholz Erik a *Dolgozók Balatonja* című *mozaiktájképe,* amelynek tervét itt látjuk. *Varga* Gábor építészhallgató egy gyönyörű új *mátravidéki tüdőszanatórium* tervét dolgozta ki minden részletre kiterjedő alapossággal. E szanatórium kultúrtermének freskótervét készítette el képzőművész munkatársként *Zala* Tibor, vérbeli kolorista igénnyel s a szocialista egészségvédelmet magasan tükröző műgonddal.

Azok az építészek, akik szobrásztársat kerestek, a rajzterveken kívül még *makettet* is adtak be, hogy megfelelően érzékeltessék, mennyire illik a szobrász-fél műve az architektúrális környezetbe. Ilyen szobrásszal társult építészpályázó *Botor Barna,* aki a Tervezőintézeti Központ tervét készítette el makettben is. A makett szervesen egészíti ki munkaközösségi társa: *Marton* László *Munkás-paraszt összefogás* című szoborkompozicióját. Mind az építész, mind pedig a képzőművész pályázók között vannak tisztán *egyéni munkák* is. Olyan építési tervpályázatok, amelyeket nem egészít ki képzőművész-pályázótárs műve és viszont. Ezek javarészt díjazatlanok maradtak. Nagyjában-egészében figyelemreméltó munkákkal szerepelnek az említetteken kívül az építészpályázók közül: *Polonyi* Károly, *Malecz* Erika, *Szávai* István, *Eiflai* Ernő, *Kassai Farkas* Klára, a képzőművészpályázók sorából: *Kass* János, *Roth* András, *Görög* Lajos, *Weiss* Zsuzsa, *Illés* Gyula, *Molnár* József, *Bolgár* Judit, *Csermák* Tibor, *Ernyei* Sándor, *Csépe* Magda. Ez utóbbiak javarésze „szólópályázó", de pályamunkájuk így is célbataláló, igéretes munka. Nem mondhatjuk el ezt az oly festménykompozicióról, mint *Csermák Tiboré,* amely freskótervnek készült, de felfogásánál s egész kidolgozásánál fogva egyszerű táblakép marad. Mint ilyen figyelemreméltó, de semmiképpen sem kívánkozik nagyméretű falra.

A kiállítás nemcsak erényeivel, de még az indulás kezdetlegességeivel járó fogyatékosságaival is előbbrevisz a népi Magyarország békeépítményező munkálatainak útján. Azon az úton, amelyen újra összhangzatosan megtalálja egymást az építészet és a képzőművészet a társadalom legszélesebb dolgozó tömegeinek gyönyörűségére, munkakedvük, ízlésük és életörömeik szüntelen fokozására.

Nagy Tibor

Illés Gyula

Láncz Sándor: A Nemzeti Szinház új épülete. /Medgyessy Szobrász, Barcsay Jenő festő, Illés Gyula szobrász, Juhász Árpád iparművész./ - Művészet, 1967. 8.évf. 4.sz. 17-18. l.

Az 1967. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Irt. 1970. 1.sz. 60-107. l./

74. l.

ILLÉS GYULA
szobrász

Mohácssátorhely
Történelmi Emlékhely
TKM 29

[Jelés Gyula] szobrász

M.D.K.

készítette az új Nemzeti Színház (Hevesi Sándor tér 2. sz. homlokzatának plasztikus díszítését, melyet a lap szép fényképben közöl [a művész nevének említése nélkül]

Sándor Ják: The ~~Fourth~~ Home of the National Theatre

BUDAPEST, 1968. Bp. VI. 6vf. ápr. külön sz. 53. old.

Illés Gyula

Nemzeti Színház, Budapest. /Azbej Sándor építész, Barcsay Jenő, Bolba Henrik, Szinte Gábor festőművész, Kiss Illés Gyula szobrászművész, Juhász Árpád ötvös./ - Magyar Építőművészet, 1967. 16.évf. 1.sz. 9-17. l.

Az 197o. évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 197o. 1.sz. 68-1o7. l./

75. l.

Illés Gyula

szobrászművész a Munkácsy
Mihály-díj 2. fokozatát kapta.

(Magyar Hírlap, 1967. IV. 2.

Jellis Gyula
grafikus

H.D.K.

Méltatás.

Novák Károly: Korhár és képző művészet
Művészet, 1968. aug. – 12 lap.

Verlag: Herder & Co., G.m.b.H., Wien, VIII. Bez.

Illés Gyula

~~Halmágyi István /A zene, kő,~~
~~Erkölő kislán, fa~~
~~Horváth Lajosné Varga Ilona Női portré~~
terrac.
~~Huszár Imre /Kakas, br./~~

Illés Gyula/ Fej, márv./

Ispánky József /Kuruc lovas, gipsz/

Jakovits József/Csodaszarvas, fadm

Kákonyi István Angyal 1954 " "

Kalló Viktor/Anyám, Horgász, gipsz
Gyöngyi, terrac./

Kallós Elek/Dr. Vendl Aladár, br. ére

Kárpáti Anna/Judika, Leányakt, Szo-
borterv, br./

Kelemen Kristóf/Julika, br./

Kerényi Jenő/Béke, Mackó, Ijjász, br

Kincses Mária/Akt, Pihenő, Pesti nő
br./

Kisfaludi Strobl Zs./Székely Mihál
A. Tihimiroff portré, gips

Kiss Sándor/Leány virággal, Magda,
terrac., Tavasz, Ősz, br.
érmek/

Mackó, kő
Csikó, gipsz

Tavaszi Tárlat, 1957. /Műcs./

LEVÉL A SZOCIALISTA KULTÚRÁRÓL
és a munkáshatalomról

Soha annyi szó nem esett munkások körében kulturális kérdésekről, mint napjainkban. Különösen azóta van így, amióta Rákosi elvtárs megvilágította előttünk kulturális feladatainkat. Ennek a beszédnek felmérhetetlen jelentősége van az egész magyar nép kulturális fejlődésében. Rákosi elvtárs azt mondotta, hogy *„a kultúra frontján is meg kell szüntetni a kapitalisták monopóliumát."* Ma már mindnyájan tudjuk, hogy ez így van, mert mi, magyar dolgozók, egy új világot, szocialista társadalmat akarunk építeni ebben az országban és ez csak akkor lehetséges, ha egész munkát végzünk. *Lehetetlen helyzet volna az, hogy politikailag, gazdaságilag a munkásosztály és a vele szövetségben lévő dolgozó parasztság vezesse az országot, de a kulturális életet az ellenséges burzsoá-befolyás irányítsa.* Ez lehetetlenné tenné népi demokráciánk fejlődését a kultúra területén, lehetetlenné tenné egy ingadozásmentes közvélemény kialakulását.

Ahhoz, hogy ebben az országban gyorsan épüljön a szocializmus, emelkedjék a minőségi, mennyiségi termelés és az életszínvonal, olyan egységes közvélemény kell, amely mindenben támogatja Pártunkat, tehát a nevelő munkában, a kultúra vonalán is. Pártunk kezdeményezésére megtörténtek az első lépések, a filmgyártás és könyvkiadás után államosították a színházakat is. Most rajtunk, dolgozókon a sor, a második lépést nekünk kell megtennünk. Mi hát a dolgozók feladata? Az, hogy támogassuk az új népi művészetet az, hogy elmenjünk az államosított színházakba. Megismerkedhetünk végre az igazi kultúrával, a szocialista művészettel, amelytől a multban elzártan éltünk. Most végre alkalmunk van megismerni azt a kultúrát, amire lelkünk mélyén annyira vágytunk, de nem kaphattunk meg, mert a burzsoázia mindig a maga osztályérdekének megfelelő hazug ál-kultúrát adott nekünk.

Élnünk kell hát azzal az alkalommal, hogy a Szakszervezeti Tanács irányításával kidolgoztak egy *újfajta, minden dolgozó számára elérhető bérleti rendszert.* Ezt elhozták nekünk a gyárakba, ahol kedvező fizetési feltételek mellett, havi egyszeri részletfizetéssel igénybevehetjük.

A bérletek tíz és tizenkét előadásra szólnak. A bérlet árát nyolchavi részletben kell kifizetni. Előjegyezhető minden gyárban és üzemben s ahol még nincs közönségszervezés, ott a kulturfelelősök útján juthatunk hozzá a bérletekhez. Láthatjuk, dolgozó társaim, hogy Pártunk és kormányzatunk mennyire szívén viseli a dolgozók tanulásának és szórakozásának ügyét. Mennyire szívén viseli, hogy minden dolgozó kincsévé váljon a szocialista kultúra. Nekünk, dolgozóknak nemcsak jogunk, hanem kötelességünk is élni ezzel a lehetőséggel. A dolgozók az államosított színházak új bérletrendszerének segítségével most már véglegesen birtokba veszik a kultúra hadállásait, mint ahogy birtokba vették a politikai és gazdasági hatalmat, a földeket, a gyárakat, a bankokat. Mert csak a szocialista kultúra birtokában válik teljessé a munkáshatalom. Csak így tudjuk megvalósítani nagy céljainkat, így tudjuk felépíteni, a nagy Szovjetunió barátságára és a világ dolgozóinak nemzetközi szolidaritására támaszkodva, a szocialista Magyarországot.

Szabadság!

Berek Jenő WM-gyár, közönségszervező

Távíratok ezreiben üdvözlik a dolgozók a VIT-et

A magyar posta talán soha nem bonyolított le akkora forgalmat, mint most, a VIT alkalmából. Táviratok tömege lozza el az ország dolgozóinak lelkes üdvözletét a Világifjúsági Találkozó résztvevőinek.

— Üzenjük a világ valamennyi fiataljának, — írják a komárom—esztergom-megyei fiatalok — hogy a magyar ifjúságot szorosan összefűzi a proletár nemzetköziség eszméje: *a lenini Komszomollal s a világ valamennyi haladószellemű fiataljával készen állunk a béke harcos megvédésére.*

De nemcsak Magyarország dolgozóitól, hanem a világ minden tájáról is érkeznek táviratok a VIT-hez. Tiranából az ifjúsági és a többi demokratikus szervezetek táviratot küldtek a VIT résztvevőinek, melyben csatlakozásukat jelentik be a VIT harcos békeakaratához. Andersen Nexő, a világhírű dán író is táviratozott a Világifjúsági Találkozó résztvevőinek: *— Üdvözlöm a világ békéjét és építését szolgáló Találkozótokat.*

FARKASVEREM

címmel mutatták be hétfőn a csehszlovák filmgyártás új, kimagasló alkotását, amelyet a VIT-re hoztak magukkal a csehszlovák fiatalok.

Favágók, parasztok, hadikórház, — a szlovák hegyek alján megbúvó kisváros lakóinak küszködő élete pereg a képen, amelynek ezerarcu, egyetlen főhőse maga a nép. Akik a vásznon mozognak, nem mozihősök: egyszerű emberek, telve emberi gyengeségekkel, de a féltékenykedő, vetélkedő fivéreket összeforrasztja, a még ingadozókat bátorrá kovácsolja a hitlerfasisztákkal szembeni népi ellenállás. Ez a népi ellenállás s a közeledő felszabadító Szovjet Hadsereg lelkesítő hatása avatja hőssé az önkéntes kórházi szolgálatra bevonult tapasztalatlan fiatal leányt, aki habozás nélkül kiissza a mérgezett italt, hogy a gyűlölt ellenséges tisztet is magával vigye a halálba. A Szovjet Hadsereg katonáinak példája tanítja a tudatos forradalmárt, a partizánt, hogy zsebeit gránátokkal megrakva, élő robbanószerként vesse rá magát az előrenyomuló német tankra.

A szocialista realizmus új útjain járó csehszlovák filmgyártás ebben a képben is megtalálta a film igazi formanyelvét. A fotografáló lencse egy-egy villanásnyi mozzanatban történelmi hitelességgel, drámai erővel jelenít meg kötetekre szóló mondanivalót. Lábak botladoznak az egyik képen: pocsolya freccsenő sarában gázoló lovak lába, futó, összetorlódó emberi lábak: — sűrítve érzékeltetik a nézővel a náciterror elől menekülő falu rémületét. Figyelő tekintetű, keserű és kemény vonású, sovány arc tűnik át árnyékfoltként, makacsul, következetesen visszatérve német csapatok vonulásán, gyakorlatozó Hitler-ifjúság díszlépéses pojácamenetén. A nép arca ez a partizánarc, a népé, amely saját keserű szenvedésein keresztül tanulja meg, hogyan váljék éber, kemény, mindent meglátó harcossá.

Lényügöző, megrendítő film a Farkasverem, amely minden kockájában magasigényű művészettel mondja el a történelmi igazságot: a Szovjetunió és a felszabaduló népek csapásainak ereje alatt magukásta verembe hullanak menthetetlenül az emberbőrbe bujt fasiszta fenevadak.

B. S.

Román dokumentumfilmek a mozikban

A *Román Népköztársaság* augusztus 23-án ünnepli az ország felszabadulásának ötödik évfordulóját. A magyar filmszakma azzal emlékezik meg a szomszédos népi demokrácia nagy napjáról, hogy két román kisfilmet tűz a mozik műsorára. Augusztus 18-tól hét nagybudapesti premiermozi, ezenkívül a Híradó és számos utánjátszó mozi mutatja be az *„Értelmiségi kongresszus"* és a *„Pruth-folyó"* című dokumentum-filmeket. Az „Értelmiségi kongresszus" a nyár elején Bukarestben lezajlott békekongresszusról számol be, a „Pruth-folyó" pedig a szocialista tervgazdálkodás, a szocialista munka egyik fontos eredményéről, a Pruth medrének szabályozásáról ad képet.

Becsület • Béke • Szabadság
A. PERVENCEV
CSILLAGOD A BECSÜLET
A Sztálin díjas regény a nagy mintaképnek, a Leninl Komszomol dicső ifjúságának állít örök emléket és mutatja az utat a békés, alkotó, boldog jövő felé.
Kötve 30.50. 392 oldal.
Megjelent a Világifjúság nagy Találkozójára
DANTE KIADÁS.
Fűzve 26.— 392 oldal.

MAKULATURA
kisebb-nagyobb tételben kapható
PAPÍRHULLADÉKFORGALMI NV
1. sz. fióktelepén
Bpest. VII. Holló-u. 13. T.: 227—275

Zelk Zoltán:

VILÁG SZÍVE

(A VIT megnyitására)

Ha fellegekkel roskad is az égbolt,
ha fehő felhőnek nyakába lép,
hogy nincsen rajta egy tenyérnyi kék,
de mégsem égett soha ilyen fénnyel,
ilyen lobogva fölöttünk az ég!

A Komszomol emeli égő napnak
a remény és a győzelem jelét,
a földgolyót, a sarlót, kalapácsot,
e század és a jövő címerét! —
a Komszomol jő s világgá kiáltja
a nagy Sztálin és Rákosink nevét!

És hány ifjai! Mennyien? Százan?
A négyszázmillió lép mostan itt!
És négy e sziklaszínű partizánok
hozzák a Grammosz véres csucsait!

S aki szabad már, tánccal jő s dalolva
cseh, román, lengyel, s Dimitrov fia —
s kinek honát még hiéna zabálja,
itt van ő is, angol és francia!

A világ szíve dobog most hazámban
újpesti gyárfalak
mögött, mint tág, mint hű mellkas alatt!
A világ szíve dobog, ha kiáltja
e milliónyi, új, nagy Ifjú Gárda:
Éljen a Szovjet! Népek nagy hazája!
Éljen Sztálin! Rákosi! Mao-Ce-Tung!

Éljen a nép! A földnek minden népe!
Éljen az Ifjúság! Éljen a Béke! —
Dobogj, dobogj, kiáltó világ szíve!
Kiáltsd a békét, de ha kell, a fegyvert,
a győzelem jó szerszámát! S az embert,
ki birtokul veszi e földgolyót!

Haladó fiatal képzőművészek

A Világifjúsági Találkozó gazdag kulturális programjában igen jelentős esemény a magyar ifjúság képzőművészetének bemutatása a Fővárosi Képtár termeiben. Az itt kiállított anyag olyan gazdag és változatos, tárgyválasztásában és tartalmában annyira közel került népi demokráciánk nagyszerű építő lendületének művészi ábrázolásához — amire a magyar művészet történetében eddig példa nem volt. Az, ami népiskoláink tanulóinak (7—14 évesek) és tanoncainak (14—17 évesek) rajzaiban visszatükröződik, már magában hordja az újtípusú ember kifejlődésének csíráit. Ezek között a rajzok között látjuk a Népfront választási felvonulását, a traktort, a falu villamosítását, a május 1-i felvonulást, az úttörőket, a mult romjait és a jövő építő munkáját, a gyermek gazdag fantáziájának színes ábrázolásában.

Nem kisebb örőm látni az üzemi munkásság legjobb fiataljainak rajzait, festményeit és szobrait. Az ország különböző részeiből beérkezett művek (Tatabánya, Szombathely, Baja) példázzák, hogy igen jelentős képzőművészeti oktatás folyik hazánkban és a gondos tanulmányok készítésén kívül a kompozíciós művek egész sora, számot ad az üzemek életéről, az újjáépítés sokirányú tárgyválasztásával. Ezek a fiatal munkásművészek a komoly kritika mértékével mérve sem maradnak mögötte a hivatásos képzőművészeinknek, és ha itt-ott a szakmai felkészültség hiányosságai mutatkoznak is, a művek tartalma és az ábrázolás élménszerű hitelessége ad átütő erőt ezeknek a műveknek. Közülük: Savelli László, Zsigmond Endre, Krieg Ferenc, Sóstai Gábor, Fábián, Golyha József, Tuske István, Schwalm László rajzai és festményei és a 17 éves Domján István, Mészáros Sándor és Horváth János szobrai emelkednek ki a kiállítás anyagából.

Az üzemi képzőművészeti iskolák munkásnövendékeivel azonos célkitűzések fűtik a Képzőművészeti Főiskola növendékeit is. Az itt kiállítók közül az a kis csoport, akik még nem is olyan régen az absztrakt formalizmustól félrevezetve hadatüzentek a természet ábrázolásának — ma már igen jelentős lépéssel haladt előre a valóság ábrázolásában. A fiatalsággal együttjáró lelkes nagyotakarás jónéhányunkat a méretekben is megnyilvánul. Három-négyméteres képeken kisebb csoportok felvonulását láthatjuk az alakok gondos megrajzolásával. Ezeknek a festményeknek — minden pozitiv eredményük mellett — közös hibájuk az élmény hiánya, az arcok merev kifejezése és gyakori hasonlósága, valamint a háttér sematikus, elnagyolt ábrázolása. A festési eljárás azonossága szinte lehetetlenné teszi az egyéniségek közötti különbség felismerését. Nem kevésbé hibás az a kompozíció, ahol az építőmunka ábrázolásánál ötén szorgoskodnak egy tégla továbbadásánál. Vagy egy másik festmény, ahol a kitünően megfestett építőmunkások alakjait elrontja a művész azzal, hogy az épülő ház téglasorát az utca úttestébe keresztbe építi. A gondos környezettanulmány elengedhetetlen feltétele a szocialista realizmusnak és a valóság ábrázolása csak a valóság ismeretének birtokában lehetséges. Ezért hat Molnár József „Földosztás" című képe olyan elevenen, mert alakjait 'smerjük, tipusai hús- és vér-emberek. Komoly felkészültséget mutatnak: Jánossy Ferenc, Erdősi András, Zsille Győző, Nuriksány Zoltán, Kiss Gyula, Izsák József rajzai és festményei, Marton László, Szabó István, Illés Gyula, Rozbora Béla szobrai. A kiállítást az Iparművészeti Főiskola grafikai, textil- és kerámia szakosztályainak anyaga egészíti ki.

Fiatal képzőművészeink, üzemiek és főiskolások egyaránt, megtalálták azt a helyes utat, amelyen továbbhaladva a magyar nép dolgozó tömegeinek nagyszerű erőfeszítéseit ábrázolva eljutnak a szocialista realizmushoz. Örömmel és büszkeséggel tekintünk fiataljaink elért eredményeire. Az öt világrész haladó fiatalságának itteni képviselői is láthatják, hogy a magyar képzőművészet fiataljai együtt haladnak népi demokráciánk célkitüzésével a szocializmus építésében.

F. A. E.

A VIT csütörtöki, pénteki és szombati programja

CSÜTÖRTÖK

9.00—13.00:	Tömegsport: Városligeti pályák	Egyéni jelvényszerzés
9.00—13.00:	Kultúrverseny: Zeneakadémia (nagyterem)	Énekkarok
9.00—13.00:	Kultúrverseny: Zeneakadémia (kisterem)	Húros hangszerek
9.00—23.00:	Mozi: Ady-mozi	Óránkint folytatólagos híradó
15.00—19.00:	Kultúrverseny: Zeneakadémia (nagyterem)	Hegedűsök elődöntője
16.00—20.00:	Kultúrverseny: (Magyar Színház)	Népi verseny
16.00—19.00:	Nemzeti műsor: (Operaház)	„Boldog magyar ifjúság"
16.00—19.00:	Nemzeti műsor: (MOSZ)	Svájciak előadása
16.00—19.00:	Mozi: (Corvin)	„Ifjú Gárda" magyar nyelven
17.00—19.00:	Mozi: (Uránia)	„Sztálingrádi csata" angol nyelven
17.00—19.00:	Mozi: (KAOSZ)	„Utolsó állomás" francia nyelven
17.00—23.00:	Mozi: (Royal Apolló)	„Néma barrikádok"
17.00—23.00:	Mozi: (Színműv. főisk.)	Dokumentum-filmek
19.00—21.00:	Mozi: (Uránia)	„Sztálingárdi csata" magyar nyelven
19.00—23.00:	Mozi: (KAOSZ)	„Utolsó állomás" magyar nyelven
20.00—24.00:	Mozi: (Corvin)	„Ifjú Gárda" francia nyelven
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Városi Színház)	Szovjet nagy-műsor
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Operaház)	Román fiatal művészek
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Nemzeti Színház)	Görög népdalok, néptáncok
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Magyar Színház)	Francia kórusok, táncok
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Zeneműv. Főisk.)	Szovjet fiatal művészek hangversenye
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Állatkert)	Csehszlovák kultúrest
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Margitsziget)	Indiai küldöttség előadása
21.30—23.00:	Kultúrest (Angolpark)	Magyar együttesek vidám műsora
21.00—23.00:	Mozi: (Uránia)	„Sztálingrádi csata" francia nyelven
21.00—23.00:	Mozi: (Városliget) (eső esetén Fórum)	„Sztálingrádi csata" német nyelven

PÉNTEK

9.00—13.00:	Tömegsport Városligeti pályák	Egyéni jelvényszerzés
9.00—13.00:	Kultúrverseny: (Zeneakadémia (nagyt.)	Énekkarok
9.00—23.00:	Mozi: (Ady-mozi)	Óránkint folytatólagos híradók
15.00:	Kultúrverseny: (Zeneakadémia (nagyt.)	Hegedűsök
16.00—19.00:	Kultúrverseny: (Operaház)	Balettek
16.00—19.00:	Nemzeti műsor: (Magyar Színház)	Skótok előadása
16.00—19.00:	Nemzeti műsor: (Nemzeti Színház)	Németek bemutatója
17.00—19.00:	Mozi: (Corvin)	„Lenin" angol nyelven
17.00—19.00:	Mozi: (Uránia)	„Szibériai rapszódia" francia nyelven
17.00—19.00:	Mozi: (Színműv. Főisk.)	Dokumentum-filmek, orosz nyelven
17.00—21.00:	Mozi: (KAOSZ)	„Szülőföldem" angol nyelven
17.00—23.00:	Mozi: (Royal Apolló)	„Farkasverem"
19.00—21.00:	Mozi: (Corvin)	„Lenin" magyar nyelven
19.00—21.00:	Mozi: (Uránia)	„Szibériai rapszódia" magyar nyelven
19.00—23.00:	Mozi: (Színműv. Főisk.)	Dokumentum-filmek, magyar nyelven
20.00:	Szabadtéri előadás: (Csepeli stadion)	Külföldi csoportok és a honvédegyüttes
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Városi Színház)	Szovjet művészek estje
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Nemzeti Színház)	Lengyelek előadása
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (EDOSZ)	Román együttesek
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (MOSZ)	Szovjet fiatal művészek hangversenye
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Állatkert) rossz idő esetén Magyar)	Bolgár küldöttség estje
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Margitsziget)	Lengyel ének- és tánccsoportok
20.30—23.00:	Nemzeti műsor: (Angolpark)	Magyar úttörők estje
20.30—23.00:	Diszelőadás: (Operaház)	Zeneművészeti Főiskola ifjúságának „Székelyfonó" előadása
21.00—23.00:	Mozi: (Corvin)	„Lenin" francia nyelven
21.00—23.00:	Mozi: (Uránia)	„Szibériai rapszódia" angol nyelven
21.00—23.00:	Mozi: (Városliget) (ha esik: Fórum-mozi)	„Sztálingrádi csata" német nyelven

SZOMBAT

9.00—13.00:	Tömegsport: (Városligeti pályák)	Egyéni jelvényszerzés
9.00—23.00:	Mozi: (Ady-mozi)	Óránkint folytatólagos híradók
17.00—23.00:	Mozi: (Uránia)	„Lenin" magyar nyelven
17.00—23.00:	Mozi: (Corvin)	„Sztálingrádi csata" magyar nyelven
17.00—23.00:	Mozi: (Royal Apolló)	„Uj Albánia" magyar nyelven
17.00—23.00:	Mozi: (KAOSZ)	„Néma barrikádok" magyarul
17.00—23.00:	Mozi: (Színműv. Főisk.)	Dokumentum-filmek, magyarul
21.00—23.00:	Mozi: (Városliget) (ha esik: Fórum-mozi)	„Szibériai rapszódia" magyarul
20.30:	Nagyszabású dunai sétahajózás, 13 hajón	
22.30:	Tüzijáték, utána tömegtánc a Kossuth-téren és a Belgrádi-rakparton.	

FORRÓ SIKERŰ ESTEKEN FOLYTATÓDOTT *a világ haladó kultúrájának felvonulása*

A Világifjúsági Találkozó kedd esti programján ismét újabb nemzetek bemutatkozó műsorai szerepeltek. Az alábbi tudósítások beszámolnak ezekről a műsorokról, elmondják, hogyan küzd öt világrész ifjúsága az irodalom és a művészet fegyverével is a békéért, az emberiség szabad jövőjéért A résztvevők, az előadások nézői tudják, látják ezt. Tudják, hogy sokkal többről van szó, mint ragyogó, szép kultúrműsorokról. Mindegyik előadás egyben a szabadságszerető népek fiainak lelkes tömeggyűlésévé, nemzetközi béketüntetésévé vált. A szünetekben és az előadások után, kint az utcákon is tíz-húsz nyelven zengtek az ifjúság dalai, a Szovjetuniót és Sztálint éltető kiáltások, hirdetve ezzel is a világ demokratikus ifjúságának egyre nagyszerűbben kibontakozó testvéri összefogását a proletár internacionalizmus szellemében.

Kell-e mondani, hogy az egységes békeakarat s a szabadságért való lelkesedés lángja ott csapott legmagasabbra, ahol a lenini Komszomol küldöttei jelentek meg a színpadon? A szovjet művészek kedden a Városi Színházban megismételték az Operaházban tartott bemutatóelőadásuk műsorát és megismétlődött az első forró est önfeledt, boldog ünneplése is. Hétfőn éjjel 1-ig tartott a műsor a megújuló tapsvihar és éljenzés miatt — a második esten félkettőkor indultak hazafelé azok a boldog külföldi és magyar ifjak, akik egy életre szóló felejthetetlen élményként őrzik magukban a szovjet művészek budapesti vendégszereplését.

ZSÚFOLT TEREM ELŐTT A FIATAL SZOVJET MŰVÉSZEK

Olyan a Zeneakadémia zsúfolásig megtelt nagyterme, mintha a VIT-re érkezett ifjak kongresszust tartanának. A világoskékinges, pirosnyakkendős magyar ifjak mellett arabok, délafrikaiak, hinduk, kockásinges franciák, szoknyás skótok. Még nem kezdődött meg a koncert, csoportokban állnak, folyik a jelvénycsere... Csengetnek. Megkezdődik a fiatal szovjet művészek hangversenye. Az emelvényre Misztiszlav Rasztropovics lép, szőkehajú, frakkos fiatal művész, az Összszövetségi Zenei Verseny díjnyertese. Gordonkáján Bach második szonátája szólal meg. A zsúfolt terem — „a nemzetközi fiatalság" — feszült figyelemmel kíséri gyönyörű játékát. Grieg, majd Chopin, Glazunov, Sinding, Rachmaninov és Borodin művei következnek. És amikor elhangzanak a számok, szinte elemi erővel tör ki a taps. De kijut az ünneplésből Vladimir Jampolszkijnak, kitűnő zongorakísérőjének is.

A szünetben folytatódik az ifjúság barátkozása, majd nagy taps: Zara Doluhanova, a szovjet rádió szólóénekesnője kezd műsorába. Gyönyörű mezzoszoprán hangon énekel, először Csajkovszkij-dalokat, majd Rachmaninov melódiáit.

Hangja szárnyal, megtölti a termet és a tapsvihar, amely hálásan köszöni meg művészetét, egyre erősödik. Szpendiarov „A rózsához" című dala következik, majd egy ária csendül fel: Saint-Säens Sámson és Delila című operájának forrón átérzett áriája. Az ária után ismét ünneplésbe kezd a közönség. Tapsolják a művésznőt, de a taps nemcsak neki szól, hanem a szovjet művészetnek, a nagy Szovjetuniónak és küldötteinek, a hősi lenini Komszomolnak. Éljen a Komszomol! Éljen a Komszomol! — zúg percekig.

Doluhanova Mozart Halleluja-jával akarta befejezni gyönyörű műsorát, de az ünneplő közönség nem engedte le a pódiumról. Ráadást kívántak és a művésznő tovább énekelt. A zsúfolt terem elhallgatta volna reggelig.

O. A.

Pompás műsorral mutatkozott be a csehszlovák ifjúság

A csehszlovák fiatalok népi tánca

Kedd este mutatkozott be az Operaházban a Csehszlovák Ifjúsági Szövetség művészegyüttese. A nézőteret roskadásig megtöltő, népviseletekbe, egyenruhákba öltözött, lelkes közönséget *V. Krutina,* a Szövetség főtitkára köszöntötte. — Ifjúságunk nemcsak énekel és táncol — mondotta. — Minden erejével azon dolgozik, hogy sikerre vigye hazájának ötéves tervét.

Munkások, parasztfijak, diákok azok, akik ma ide eljöttek s a dolgozók csaknem valamenyiőke élmunkás.

Mikor a függöny felgördül, kirobban a taps: a teljes csehszlovák kórus áll odafönn, kékinges diákok, színes, pompázatos népi viseletekbe öltözött lányok, fölöttük a csehszlovák lobogó. A Himnuszokat a közönség állva hallgatta végig, majd a műsor első része következett, amelyben klasszikus szerzők: *Beethoven, Dvorzsák, Smetana munkáit* adták elő a csehszlovák művészegyüttes szólistái és karénekesei.

A baráti népek

dalai következtek ezután. A Vltava-kórus elsőül a népi demokráciák hatalmas barátja, a Szovjetunió két elragadó dalát énekelte, majd sorban bolgár, albán, román dallamok következtek; N. Novanova magyar dalokat adott elő harmonikán. A legforróbbra azonban akkor hevült a levegő, amikor a főiskolai kar a példakép, a hős szovjet Komszomol indulóját énekelte. A közönség tapsai percekig visszatartották még a kórust, amely ezután magyar nyelven csendült fel újra:

„Farkas Mihály rézágyúja fel van virágozva..."

A közönség lábával veri az ütemet, dobog, tombol, hatszor is fel kell újra húzni a függönyt. A lelkesedés ezután sem engedi ki a kékinges csehszlovák fiatalokat; szünet nélkül kell belekezdeni a harmadik részbe, amely a csehszlovák nép táncait, énekeit mutatja be a közönségnek.

A prágai Opera balettkara ez, amely most ragyogó viseletben, szökellve, forogva kiperdül a színpadra? Nem: a trencséni Slovena textilgyár műkedvelő tánccsoportja. Félóráig tart *ez a káprázatos műsor, amelynek színes, ötletes, lendületes koreográfiáját ők készítették, akik járják is: a csehszlovák dolgozók,* a baráti csehszlovák nép. Egymásután zendülnek fel a színpadon a gyönyörű szlovák népdalok s a közönség

velük énekli,

mind ismeri őket: *ezek a szlovák népdalok egyben a magyar nép dalai is.* A két népet hiába próbálták évszázadokon keresztül elválasztani, egymás ellen uszítani: a dolgozók megtalálták egymást a közös dallamokban, s megtalálják egymást most már a közös szándékban, a békéért vívott közös harcban.

Éjfél rég elmult már,

de a közönség újabb és újabb táncokat, énekeket követel meg nem szűnő tapsaival. Kassai diákok, diáklányok következnek most, hegedűvel, klarinéttel, trombitával, füttyszóval kísérik népi táncukat, majd P. *Paska* énekel két forradalmi dalt: a szlovák népviseletbe öltözött, fokosát magasan a levegőbe feltartó fiatal művész a csehszlovák ifjak, az egész világ ifjúságának eltökéltségét példázza: megvédjük magunkat, lecsapunk arra, aki szabadságunkat, boldog jövőnket el akarja tiporni.

Áll, tapsol, énekel, dübörög

a közönség, amikor a kórus búcsúzóul az Ifjúsági Indulót adja elő. De azután sem akar szétoszlani, tapssal kiáltással köszöni a csehszlovák fiataloknak ezt a felejthetetlenül szép estét, hangos, ütemes szóval élteti Sztálint, Gottwaldot, Rákosit.

K. F.

Indonéz, ciprusi és nyugatafrikai fiatalok az újpesti tábortűznél

Kedden este műsorral egybekötött tábortüzet rendeztek az újpesti fiatalok az UTE-stadionban, ahol Nyugat-Afrika, Indonézia és Cyprus fiataljainak küldöttei népi műsorszámaikat mutatták be nagy sikerrel. Saját nyelvükön adták elő a partizán-dalt, melyet akkor énekeltek először, amikor harcba indultak az imperialisták ellen. A stadiont zsúfolásig megtöltő közönség tapsviharral jutalmazta az indonéz ifjak szép műsorát.

Mongolia művészei a Nemzeti Színházban

Mongólia szocialista realista művészete

Olyan előadásról írunk beszámolót, amely már a függöny széthúzása előtt elkezdődött és nem ért véget akkor sem, amikor becsukták a színház kapuit. Ez a műsoronkívüli műsor úgy kezdődött, hogy a gyülekező közönség egyik csoportja énekelni kezdett, mire másodpercek multva tíz nemzet nyelvén harsogott az Ifjúsági induló, harsogtak a szabadság dalai és zúgott a soknyelvű éljen a nemzetközi proletariátus, az emberiség nagy vezetőinek nevére. Mintha ennek folytatása lett volna az igazi műsor, a Mongol Népköztársaság művészeinek bemutatkozása.

Amit ezektől a távolkeleti művészektől kapunk, az nagy élmény és egyben figyelmeztető tanulság is mindnyájunknak. Tudjuk, mi a népművészet sorsa a kapitalista országokban. Vagy kiszorítja, elsorvasztja a burzsoázia álművészete, az izlésrontó amerikai dzsesz, vagy pedig a nép önérzetét megalázó gyöngyösbokrétaként úgy viszik színpadra olykor, mintha úri vitrinbe raknák. Most, Szabad Kína népi és egyben szocialista realista művészete után láthattuk a Mongol Népköztársaság művészetének magasrendűségét, népi és szocialista jellegét. Hallottunk énekeseket, akik egyaránt nagy kultúrával éneklik népük dalait, a szovjet dalokat — és a magyar népdalt. Hallottunk zenekart, muzsikusokat, akik ősi hangszereiken nemcsak mongol népzenét, hanem klasszikus muzsikát is játszanak. Nincs a művészet birodalmának olyan kapuja, amely zárva maradhatna a szocialista művelődés előtt. Az viszont természetes, hogy a burzsoá dekadencia, a népellenes formalizmus kapuit messzire kerülik ezek a nemzeti hagyományokhoz ragaszkodó, de ugyanakkor az emberi haladás minden kincsét megszerző művészek.

A műsor első felében zene és énekszámokat hallottunk, csodálatos szépségű népi táncokat s egy minden szokványtól eltérő artistaszámot láttunk. Végül pedig egy mongol hős életéről írt zenés drámát. A második rész egy mongol opera előadásával kezdődött. A zeneszerző, Damdinsurun is fellépett a dalműben. Csupa dallamosság, mindenkit gyönyörködtető magasszínvonalú muzsika, nagyszerű rendezés és olyan színészek, akik énekben, táncban egyaránt otthonosak. Nem lehetett másra gondolnunk: vajjon melyik nyugati nemzetnek van ma élő operairodalma? Tudjuk, hogy jóformán egyiknek sem. S vajjon mi másnak köszönheti a mongol nép élő, fejlődő, nagy művészetét, ha nem szabadságának, ha nem a Szovjetunió példaadásának? Elsősorban ez a tanulsága ennek a felejthetetlen estének. A mongolok életrekelt népművészete, új fejlődő muzsikája és színjátszása elválaszthatatlan attól, hogy a nagy Sztálint dicsőítő hősi éneket s a háborús uszítókat gúnyoló dalokat is hallottunk ezen az előadáson. Elválaszthatatlan attól, hogy nemcsak népi motívumokra épült gyönyörű díszleteket, mesevilágot idéző ruhákat láttunk, hanem egy olyan színpadkeretet is, amely a mongol földeken berregő traktorokat, az új városokat, gyárakat ábrázolja.

Előadás után honvédek, SZIT-ifjak, kínaiak, franciák fogóztak össze és táncolták, énekelték a magyar úttörők kedves, játékos dalát: „Hegyek között, völgyek között zakatol a vonat, — Budapestre hozza a fiatalokat!"

Z. Z.

Vietnam ismét „a Kelet gyöngye" lesz

„Érezzük, tudjuk, látjuk: nem vagyunk egyedül" — ez sugárzott Do Dai La-nak, annak a csendesbeszédű, szerény vietnami harcos fiatalnak arcáról, aki kedden este a Magyar Színház vörös bársony függönye elé lépve, tucatnyi nemzet fiainak tapsviharja közepette megnyitotta a vietnami küldöttség műsorát.

„Nem vagytok egyedül" — ezt kiáltotta feléjük a nézőtérről jövő ünneplés. Veletek van minden függetlenségéért küzdő nép legfőbb támasza, a Szovjetunió. „Egy célért küzdünk" — üzente az első sorokban ülő görög küldöttek szünni nem akaró forró tapsa, s a csehszlovák ifjak ütemes kiáltása. De egyszerre lehalkult a tíz-húsznyelvű kórus és egynyelvű kiáltás töltötte be a termet és telítette meg valami kimondhatatlan melegséggel és optimizmussal a szíveket. „La paix pour Vietnam!" „La paix pour Vietnam!" — békét Vietnamnak — zúgott zengett a francia küldöttek testvéri szava, hirdetve minden nép s a megilletődött vietnamiak előtt: nemcsak Saigon, Hanoi és Hue tájain, hanem Párisban is omladoznak már a francia imperializmus falai.

A vietnami fiatalok nem hivatásos művészeket küldtek, műsoruk mégis rendkívül magas igényű volt. Szakszerű magyarázó szövegek kíséretében sorra bemutatták népük dalait és táncait, kifejezően érzékeltetve a felszabadító harcnak az ősi népzenére gyakorolt átalakító hatását.

Az alig tíztagú kórus és a szólóénekesek először az eredeti formájukat és tartalmukat változatlanul megőrző dalokat adták elő népük dallamos nyelvén, ősi húros hangszerek kíséretével. Egy poétikus, békeszerető és — szomorú nép meséli el ezekben a dalokban évszázadok történetét. A rabszolgasorsban végzett munka panaszos ritmusát csak akkor váltják fel az öröm üde hangjai, amikor a földeken görnyedve dolgozó paraszt egy pillanatra felemelkedik, szétnéz és meglátja a hazai föld szépségeit. És akkor megénekli a vietnami patakok vizének csobogását, a paradicsommadarak tollazatának káprázatos ragyogását; a gyarmatosító és a hazai feudális elnyomás kettős nyomás alól is fellángol szívében a hazaszeretet és újjongva száll, szárnyal a dal: „Vietnam, a Kelet gyöngye..."

Egy vietnami fiatal művészi rajza

Igen, gyöngyszem volt ez a gyönyörű ország a Kínai-tenger partján és ismét „a Kelet gyöngye" lesz! Hírt adnak erről Vietnam népének új dalai és táncai. Egy-egy hadijelentés mindegyik! Felszabadított városok, a francia imperialisták ellen új és új rohamra induló szabadságharcosok, a szabad területeken felosztott földek, újonnan emelt hatalmas iskolák és egyetemek képe tárul elénk ezekben a dalokban, amelyekben hiába keresi már az ellenség „szövetségesét": a régi poétikus, lemondó bánatot. Kardok acélja cseng ezekben a dalokban s a Párt harcra hívó kürtjele szól! S az új, a kommunisták-vezette harcosok mellett ott küzd a régiek öröksége is.

A vietnami műsor utolsó jelenete egy kis színdarab. A szájhagyomány őrizte meg a harcos unokáknak ezt az ősi történetet a harcos dédapákról, akik a maihoz hasonló helyzetben nagy hősiességgel védték meg hazájuk függetlenségét, amikor idegen elnyomók fenyegették. Akkor a kínai császárok ellen tömörült szétbonthatatlan nemzeti egységbe a vietnami nép, éppúgy, mint ma a francia bankárok és gyárosok ellen.

Az előadás véget ér. Szünni nem akaró taps ünnepli a vietnami ifjakat, akik elhozták ide népük ősi és új művészetét. És még az utcán is soká és messzire hallani a soknyelvű kiáltást: „Békét Vietnamnak!"

M. M.

Illés Gyula szobrász

Résztvett a Március 15-tér
terv pályázatán

N. N.: Legyen nyilvános vita
a Március 15. tér rendezéséről

Magyar Nemzet 1969 III. 15

A munkásmozgalmi emlékmű alkotói Pécsett

1021

Szép a terv

A Pécs felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából a Köztársaság téren felállítandó munkásmozgalmi emlékmű alkotói, Illés Gyula szobrászművész és Gulyás Zoltán építész pénteken Pécsre érkeztek, hogy az elkészült előzetes tervek kivitelezésének lehetőségét a helyszínen tanulmányozzák. Az emlékmű a jelenlegi játszótér park felőli részénél keresztirányban helyezkedne el a téren, enyhén kiemelkedve a park szintjéből, amit az építész füvesített emelkedővel valósít meg.

A szobrászművész és az építész által bemutatott fotók és tervrajzok a helyszíni szemlét tartó szakemberek tetszését megnyerték. Hátra van még a szobortervvégleges értékelése és a zsürizés. A mészkő természetes hatását kihasználó emlékművet előreláthatóan az ősz folyamán állítják a helyére.

Illés Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DUNANTUL
1969 APR 1 9

versenyen a Pécsi ... működik közre. A műsor Haydn: Szimfónia, Mozart Szimfónia Concertante és C dúr (Jupiter) szimfónia.

*

ISMÉT LESZ BALETT: A Veronai szerelmesek mártíriu ma című különleges balett előadás az együttes tagjainak elsősorban a Júliát alakít Handel Editnek betegség miatt április hónapban elma radt. Most, felgyógyulásu után május 3-án tartják me a legközelebbi előadást.

*

ADRIAI TURNÉ. A jelen leg Ótátrafüreden játszó pécs Törteli zenekar rövidesen fé éves Adriai-tenger menti tur néra indul, majd utána finn országi vendégszereplésre.

*

LUMPÁCIUSZ VAGABUN DUSZ. A Pécsi Nemzeti Szín házban Sik Ferenc rendezése ben bemutatott Heltai Jen

Illés Gyula

A képzőművész[illegible] lektorátus jóváhagyta a tervet

Az emlékmű gipszmodellje.

[illegible]kásmozgalmi emlékmű a Köztársaság téren

Munkatársunk jelenti:

A szelíden emelkedő zöld pázsitból váratlanul magasodnak fel a széltépte, robusztus kövek. A terep átfogó sziklaláng — jobbról balra — dinamikus hullámzással mind magasabbra nő, mígnem három egymással elválaszthatatlanul összefonódó sziklapillérré alakul. Ez a tulajdonképpeni emlékmű. A csiszolatlan kőtestből stilizált ötágú csillag emelkedik ki — félreérthetetlenné téve a mondanivalót. A makett alig asztallap nagyságú, mégis tökéletesen érzékelteti milyen líraian őszinte alkotás lesz a Köztársaság téren felállításra kerülő baranyai munkásmozgalmi emlékmű. A zsüri véleménye egybehangzó volt: Illés Gyula kitűnő munkát végzett, megkezdődhet a kivitelezés gyakorlati előkészítése.

A Magyar Képzőművészek Szövetségének Képző- és Iparművészeti Lektorátusán tegnap délelőtt megtartott zsürizéssel egy régi terv került végleg sínre: Pécs munkásmozgalmi rangja, mártírjainak emléke ugyanis már sok év óta sürgette egy, az ügyhöz valóban méltó emlékmű felállítását. Mint ismeretes, a város vezető szervei meghívásos pályázatot írtak ki neves szobrászok részére, s az így kézhez kapott elképzelések gondos áttanulmányozása után döntöttek Illés Gyula kompozíciója mellett. Illés Gyula elsősorban épület, illetve térdíszítő alkotásaival tette nevét ismertté. Ő készítette el az új Nemzeti Színház homlokzattervét, a Szombathelyi Sávária Művelődési Ház külső díszítését, a Kazincbarcikai Kórház betondekorációját. — A Budapesti Képzőművészeti Főiskola tanára Pécsi megbízatásáról elmondotta: a rendkívül modern épületekkel övezett tér szinte kikényszerítette a lehető legmodernebb hangvételű emlékmű-megoldást.

A Képzőművészeti Szövetség budavári székházában lefolytatott zsürizésen Pécs képviseletében Szentistványi Gyuláné, a Városi Pártbizottság osztályvezetője és dr. Borsos József, népművelési csoportvezető is megjelent. Véleményük egyezett a szak-zsürijével: a kompozíció szuggesztív, kifejező.

A terv megvalósításában közreműködő építészek, elkészítették a tér rendezési tervvázlatát. Eszerint az emlékmű a Köztársaság téren jelenleg meglévő parkrész záróvonalán kerül, felállításra, hátát mutatva a játszótérnek. A parképítők 60—80 centivel megemelik a területet és így a kompozíció kissé a tér fölé emelkedik. Az emlékmű teljes hossza egyébként 27 méter. A főalap szélessége négy, magassága pedig 2,7 méter. Alapanyaga dunakalászi mészkő. Ha minden az eredeti elképzelések szerint történik, az ünnepélyes avatásra ez év november 29-én Pécs felszabadulásának 25. évfordulóján kerül sor.

B. S.

melyről az országos sajtó nagy elismeréssel írt. A fiatal művész egyébként most filmet forgat: Iványi Józseffel együtt A tanú című új magyar filmalkotásban játszanak. (Képünk: Kézdy György)

◇

FÚVÓSSIKER MOHÁCSON. A Mecsek Fúvósötös nagy sikerű hangversenyt adott május 16-án Mohácson. Az együttes tagjai: Szkladányi László, Paláncz Tamás, Deák Árpád, Várnagy Attila és Tolnai Gábor. Együttal bemutatták Bojtár László mohácsi szerző új alkotását is.

◇

TUDOMÁNYOS KUTATÁS. A Kossuth Rádió új sorozatot indít, s ebben a vidéki városok tudományos kutatómunkáját, annak gondjait mutatja be. A sorozat június elején kezdődik, s éppen a pécsi és baranyai tudományos életről szól majd az első műsor. Szerkeszti: Pataki Béla, munkatársak: dr. László Lajos és dr. Földessy Dénes.

◇

JÓZSÁÉK A PANNÓNIÁBAN. Június elsejétől kezdve már nem a Mecsek cukrászdában, hanem a Pannónia Bárban játszik a Józsa Péter vezette népszerű Mecsek-trió.

szolna kistáskájából pú
kompaktot vesz elő, felpa
tintja és rendbe hozza az a
cát. Csinos, fehér kosztü
van rajta, fehér tűsarkú cip
a retikül krémszínű. Valóba
elegáns.

— Összevesztem a férjem
mel, külön élünk. Szegede
szerződéses munkahelyer
volt, a szerződésem lejár
nem újították meg. Gondol
tam eljövök Pécsre, itt — úg
hallottam — több a munka
alkalom. Ili is csatlakozot
hozzám. Három napja érkez
tünk.

— De nincsenek bejelentve.

— Hol aludtak?

— Hát...

— Mennyi pénzük van?

Kettőjüknek alig harminc
forint.

— És ma hol lenne szállá
suk?

— A Jóska azt mondta,
hogy este visszamehetek. Most
reggel elment műszakra... —
mondja Sz. Győzőné.

— És Ili?

Ili 19 éves, fitos orrához,
kerek arcához illik a platina
szőke haj.

— Engem is visszafa
a A
tol két hétre is
...

*

„J érzem magamat a kol
légiumban, tanulok. De eg
kis pénzt küldhettek..." —
írta szüleinek küldött levelé
ben N. Júlia. Az édesany
sírva mutatta a levelet, né

oltam. A férjem elhitte, sőt
ő fizette ki az árát a barát
hőmnek. A pénzen pedig osz
tozkodtunk.

*

Van prostitució tehát Baranyában. Az elmúlt évben hatvan nő ellen indítottak különböző fokú eljárást. A bizonyítás eléggé nehéz. „Én Sárinak nem adtam pénzt. Vagyok én olyan jóképű, hogy..." — áll az egyik férfi vallomásában. Ha pedig nem pénzért, akkor nyilván szerelemből, ez pedig nem prostitució. De a hatvan eljárás, sőt a tiltott kéjelgés miatt hozott számos bírósági ítélet is bizonyítja, hogy van.

*

Pályázat

A Társadalombiztosítási Igazgatóság pályázatot hirdet házfelügyelői állás betöltésére.

Feltételek: Családos állapot, feleség töltheti be a házfelügyelői állást, amelyhez járul még a napi 4 órai egyéb elfoglaltság. A felolyan munkaviszonyban álló lehet, aki a házfelügyelői teendőket házastársa akadályoztatása esetén el tudja látni. *Javadalmazás:* 2 szoba összkomfortos lakás, havi 1000 Ft fizetés. *A pályázat következő címre küldendő:* Társadalombiztosítási Igazgatóság Pécs Postafiók 105. A pályázatban közölni kell a pályázó és házastársa életkorát, eddigi és jelenlegi munkaviszonyaikat, a fél szakképzettségét, a jelenlegi lakás címét. Nyilatkozni kell arról, hogy a család minden tagja egészségi bizonyítványt kaphat-e. A pályázattal kapcsolatban benyújtás és elfogadás előtt sem levélben, sem telefonon felvilágosítást nem adunk.

Komolytalan rovat

Egy ideig nem volt semmi hiba. Volt, aki a vezetéknevemen szólított, volt aki a foglalkozásomon, egyesek a keresztnevemen. Becézés is előfordult.

Egyszerre bekövetkezett a baj. Személytelenné váltam. Pestre utaztam és amikor a lépcsőn kapaszkodtam, meg kérdezte a kalauz:

— Felszállt az utas?

Hátra is fordultam, de nem szállt föl más. Tehát csak tőlem kérdezhette.

Ekkor még nem gyanakodtam, pedig ez volt a fordulópont. Ettől kezdve rémképek gyötörnek! En tulajdonképpen nem is vagyok!

Éhes vagyok, bemegyek a vendéglőbe. Odajön a pincér és megkérdezi:

— Mit parancsol a vendég?

Tőlem kérdi, hogy mit akar a vendég. Márminthogy én!

Magyar
SAJTÓ
Budapest V., Pe
Telefon: 18
DUNÁNTÚ

Illés Gyula szobrász

5 szobra, köztük „A Héta-torzó" (ant.)

szerepel a kilencek tárlatán

a Műcsarnokban

Tasnádi Attila: A kilencek és a Studió

Kortárs 1969 IV. sz. 666 old.

Illés Gyula

Szerepel a „Kilencek" tárlatán

Szétely András: A „Kilencek"
Számítása a műszaknak ban

Népszabadság 1968 X. 11

A MAGYAR NŐKÜLDÖTTSÉG KOREAI ÚTJÁRÓL

Egy koreai mozdonyvezető

Egy alkalommal vasutasokkal találkozott a Koreában járt magyar nőküldöttség. Szerényen kérték a delegációt, hogy adja át forró üdvözletüket a magyar vasutasoknak. Egyiküknek — Hon Jen Szip mozdonyvezetőnek — mellén kitüntetés csillogott: az „Állami Zászlórend" I. fokozata. Miért kapta ezt a magas kitüntetést?

Nemrégiben egyedül kellett egy 26 kocsiból álló lőszer- és fegyverrakományt a frontra vezetnie. Nehéz feladat, de senkit sem tudtak mellé adni. Nem volt ember. Hon Jen Szip vállalta az utat.

A hold sápadt fénye mellett alig látott valamit. A csillogó, kanyargó sínpárt figyelte. Nem egyszer megtörtént már, hogy röviddel érkezése előtt szétbombázták a sínt és ha nem veszi észre messziről, beleszalad a bombatölcsérbe. Úgy vigyázott mindig a gépére, s a fontos rakományra, mint a szeme fényére.

Hirtelen ejtőernyőn lógó világítógyertya gyulladt ki a feje felett. Azután még egy, majd a harmadik. *Az egyik éjjel vadászó amerikai repülő meglátta a vonatfüstöt.*

Nappali világosság támadt a környéken. A gépkocsik ilyenkor mozdulatlanul megállnak, vagy behajtanak a fák alá, kukoricásba — eggyé olvadnak a környezetükkel. Azokat ritkán veszik észre. De mit tegyen ő, aki oda van kötve a sinekhez? Ha megáll, azonnal eltalálják. Egy megoldás van: rohanni, ahogy bírja a mozdony. Így is látják persze, de ha szerencséje van, nem találják el.

Újra két világító gyertya lobbant fel előtte, talán egy kilométerre. Üldözi ez az átkozott dögkeselyű!

Már a fél szerelvény átszaladt a gyertya alatti ponton, amikor éles sivítást halott s már robbant is a bomba, mintegy 30 méterre a szerelvény mögött. Azután újabb robbanás. Tudta, érezte, hogy a repülő ott van éppen fölötte.

A repülő ledobta a harmadik, majd a negyedik bombát is. Hon Jen Szip-et valósággal arculcsapta a légnyomás és a felvillanó erős fény. De a szerelvény simán szaladt tovább — nem érte találat.

A mozdonyvezető megfordult. *Most vette csak észre, hogy hátulról a harmadik kocsi ponyvája kigyulladt.* A szél kezdte átcsapni a tüzet a mögötte lévő kocsira is. Még csak a ponyva ég, de néhány perc mulva felrobbanhat a lőszer is. Nem szabad továbbmennie! Rácsapott a fékre. Hosszan csúszott a mozdony, amíg megállt. Leugrott a gépről és futni kezdett hátrafelé.

Az amerikai repülőgép azonban ismét megjelent. Újabb világítógyertya gyulladt ki fölötte. Most már játszva eltalálják a vonatot — gondolta keserűen. Nagyszerű célpont az égő kocsi, a füstölgő mozdony. De rohant tovább. Hirtelen géppuska-kattogást hallott. Felnézett. A világítógolyók nem a földről szálltak, hanem magasan, vízszintesen úsztak a levegőben. Ujjongó kiáltás tört ki belőle: hurrá! A mi repülőink. Megmenekült a vonat!

Dehogy menekült — döbbent rá hirtelen —, hiszen még ég az egyik kocsi! Azonnal ott termett mellette. *Megpróbálta a lángoló ponyvát lerántani, de nem birt vele, a lángnyelvek már kezdtek a fába belekapni. Odaugrott az égő kocsi mögé. Le kell kapcsolni a mögötte lévő két vagont! A tűz közvetlen közelről perzselte az arcát. Csak még néhány percig ne robbanjon, mert akkor mindennek vége. Hiába várnák a katonák a lőszert...*

A vaskapocs majd levitte az ujját, amikor szétpattant. Nekinyomta a vállát a két kocsinak és tolni kezdte visszafelé. A lejtős úton egyre gyorsabban gördült a két kocsi. — Sebaj — gondolta — néhány kilométeren belül megáll.

Visszaszaladt az égő kocsihoz. Felkapott egy fadarabot és a hátsó kereke alá tette, nehogy az is elguruljon. Azután a vagont kezdte lekapcsolni a többitől. Soha ilyen gyorsan még nem dolgozott. — Nem hagyom magam — zakatolt az agyában, — a lőszernek ki kell jutni a frontra.

Sikerült! Rohant előre a mozdonyhoz. A fáradtságtól szinte ráesett az indítókarra. A mozdony valóságga! előreugrott és száguldani kezdett. alig ért el két kilométerre, irtózatos robbanás hallatszott. Megrázkódott a vonat, hatalmas lángcsóva világította be a környéket. Felrobbant a lekapcsolt, hátrahagyott kocsi...

Sötétség és csend vette körül. Csak a vonat zakatolásának megnyugtató hangját hallotta. Lerogyott a szénkupacra. Halálos fáradtságot érzett minden tagjában.

Egy óra múlhatott el ezután, a hold közben már eltünt. Összerezzent, amikor újra vakító világosság támadt fölötte. *Az amerikaiak ismét észrevették.* Szorongva várta a támadást. A repülőgép visszafordult és szembejött vele. Ledobta az első bombát. Talán ötven méterre, a sintől távol esett. Hullott a többi is. Recsegett-ropogott minden. Kődarabok vágódtak fel. Hon Jen Szip arca, nyaka tele lett földdel. Az ötödik bomba a szerelvény vége mellett csapódott le. *Lángralobbant az utolsóelőtti vagon ponyvája.*

Hon Jen Szip lenyomta a féket. Még mozgott a vonat, amikor leugrott és szaladt hátrafelé. Egyszerre két oldalról is megszólaltak a légvédelmi géppuskák. Úgy látta, mintha a vagonok tetejét súrolnák a világító lövedékek. Az amerikai pilóta sorsára hagyta a vonatot, elmenekült.

Hon Jen Szip megkönnyebbülten lélekzett fel. Mikorra odaért az égő kocsihoz, a tüz még nem terjedt el. *Húzni-szaggatni kezdte a ponyvát.* Felmászott a kocsi tetejére és erőlködve gyürte le a kocsiról az égő takarót. Még másfél óra és megérkezik rendeltetési helyére — gondolta. Két ilyen támadás egy éjszaka — sok. Ha legalább társ lett volna, aki segít!

De harmadszor is kigyulladtak fölötte a világítógyertyák. *A repülő támadott.* Talán a második vagy harmadik bomba — már nem emlékszik rá pontosan — eltalálta az utolsó kocsit. Hon Jen Szipet a légnyomás a földhöz csapta. Az utolsó kocsi megsemmisült. Szerencsére nem lőszer volt benne, hanem puskák s a robbanás nem terjedt át a többi kocsira.

A repülő ismét támadni készült. Ebben a pillanatban a mozdonyvezető előtt felvillant a menekülés útja: itt kell lennie a közelben az egyik alagútnak. Ha sikerül odaérnie: megmenekült.

Előrehajolt, összeszorult szívvel figyelte a terepet. Ott van, már látja! Csak rohanni, rohanni odáig!

Mire a légikalóz ledobta az újabb bombát, a vonat már befutott az alagútba. A mozdonyvezető, a szerelvény és a lőszer megmenekült.

Hon Jen Szip pihent egy félórát, majd indult tovább. *Egy óra mulva átadta a szerelvényt övéinek.*

A Kossuth- és a Hunyadi János-szobor kormánybizottságainak döntése a beküldött pályaművekről

A *Kossuth-szobor kormánybizottság* október 30-án bírálta el a pályázatra beküldött 47 műalkotást.

A bizottság döntése alapján *a Kossuth-szobor elkészítésére Kisfaludi Stróbl Zsigmond, Kocsis András és Ungvári Lajos szobrászművészek közösen kaptak megbízást* olymódon, hogy az emlékmű főalakjánál Kisfaludi Stróbl Zsigmond pályaterve legyen irányadó.

A bizottság megállapította, hogy a meg nem hívott pályázók közül kitűnt *Megyeri* Barna pályaműve, ezért ugyanolyan részvételi díjban részesíti, mint a meghívott művészeket.

A *Hunyadi János-szobor kormánybizottság* október 31-én bírálta el a pályázatra beküldött 68 műalkotást.

A bizottság döntése alapján *a Hunyadi János-emlékmű elkészítésére a megbízást Pátzay Pál pályaterve kapja.* A két másik díjat (5000—5000 forint) a bíráló bizottság *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond és *Buzi* Barna, a három harmadik díjat (4000—4000 forint) *Medgyesi* Ferenc, *Somogyi* József és *Antal* Károly, a három negyedik díjat (3000—3000 forint) *Ispánki* János, *Grandner* Jenő és *Illés* Gyula szobrászművészeknek ítélte oda.

Miután a pályázatra beküldött művek a magyar szobrászművészet komoly fejlődéséről tesznek tanuságot, a bíráló bizottság Kákonyi István, Ösz-Nemes György, Stöckert Károly és Fekete Géza, Szabó István, Wágner Nándor, Kis-Kovács Gyula, Hampel Károly, Kiss István, Benke István, Kovács Ferenc és Cser Károly szobrászművészek munkáit 1500—1500 forint jutalommal, valamint Makk József, Segesdi György, Orbán József, Taböczi Mihály, Nagy István, Sóvári János, Turáni-Kovács Imre, Szabados Gyula, Marton Lajos szobrászművészek munkáit dicsérettel tünteti ki.

A két pályázat legjobb műveinek reprodukcióiból album készül. (MTI)

— ANTON OLCHA LENGYEL IRÓ szerda reggel Budapestre érkezett. Fogadására megjelentek a Kultúrkapcsolatok Intézete, a Magyar Írók Szövetsége, s a lengyel követség képviselői.

Milics Mária sztahánovista gyapotszedőlány

Huszonkilenc kilo gyapot. Ennyi volt a legtöbb, amit Milics Mária tavaly egynapi szedéssel elért. Most már mosolyogva beszél arról, hogyan szedtek tavaly. „Képzelje, még a szárát is letörtem, úgy szed-

tem ki a gyapotot" — mondja olyan hangsúllyal, mint aki nem is érti, hogyan lehetett ő egy éve ennyire „elmaradott".

— Az idén ?! — jelentős szünetet tart —, hol járunk már a tavalyi módszertől! S a tavalyi eredménytől!

De hol jár ő maga is a tavalyi Milics Máriától! Akkor reggel elindult munkába, s este visszatért fáradtan. A barátnőin kívül jóformán senki sem ismerte. Most ismeri az egész gazdaság. Különösen jól ismerik a gyapotszedők — mind a háromszáz. Ha végigmegy a gazdaság udvarán, messziről köszöntik. Két hete annak, hogy szárnyára vette a hír is a nevét, s azóta egyre többen ismerik az egész országban.

Tavaly még úgy szedte a gyapotot, mint mikor otthon ráértében tesz-vesz az ember — most pedig versenyvállalást tett, hogy november 7-re 2000 kiló gyapotot szed le. Más a gondolkozása ennek az új Milics Máriának, öntudatosodott, akaratereje kemény, mint az acél — egyszóval megváltozott testestül-lelkestül.

Még az idén is — vagy négy hete — 25—26 kilós napi eredménnyel kezdte a gyapot szedését. Így csinálta egyik nap, második nap is. Aztán látta, hogy egyre több gyapot nyílik ki, hogy egyre több a szednivaló, s ők nem győzik. Ujarcú fiatalságunk egyik legnagyszerűbb tulajdonsága, a haza iránti felelősségérzet késztette arra, hogy olyan módszerért harcoljon, amellyel gyorsabban szedhetik a gyapotot. Milics Mária volt az első, aki kipróbálta a szovjet szedési módszert. Kemény akaraterővel tanulta meg a kétkézzel való szedést. Sok nehézséget kellett közben leküzdenie; kezdetben például nem akart engedelmeskedni a balkeze; azt csinálta tehát, hogy egy egész napon át csupán a balkezével szedett. Aztán rátért a kétkézzel való szedésre. Sokan meg se próbálták ezt a módszert, kifogásokat találtak: „Mire megy az ember a balkezével? Nem engedelmeskedik a balkezünk!" — mondották. De tizenegy lelkes fiatal lány azonnal követte Milics Mária példáját. Mikor aztán látták, hogy Milics Mária és a többiek három-négyszer cserélnek kötényt addig, míg ők csak egyszer szedik tele a magukét, jobban megnézték, hogyan dolgozik a lelkes gyapotszedőlány s alábbhagytak a kifogásokkal is.

Ekkor kezdett kitünni a többiek közül. Nemcsak kitartó akarattal sajátította el a kiváló szovjet módszert, hanem kezdettől fogva arra törekedett, hogy mások is így dolgozzanak, mert hiszen az volt a célja, hogy minél több gyapotot betakaríthassanak, nehogy kárbavesszen a földeken a gyapot. Bemutatta módszerét, Körülvették, sokan figyelték a kezét, a tíz ujját, minden mozdulatát. Ujjai mintha mind külön-külön életrekeltek volna, négy oldalról körülfogták a nagy fehér gyapotpelyheket, egy rövid mozdulat s tovább siklott a keze. Négy-öt darab összegyűlt a kezében, mikor ügyes mozdulattal a köténybe rakta. Büszke volt Mária, hogy az ő kezét, az ő munkáját figyelik, de mégis inkább annak örült, hogy a tapasztalatcsere után sorra megpróbálkoztak ezzel a módszerrel a gyapotszedők és egyre sikeresebben.

Ma már nem vagyok egyedül jó eredményemmel Sátorhelyen — mondja mosolyogva, s ezzel mintegy el akarja magáról hárítani a dicséretet. Az élenjárók szerénységével beszél arról, hogy a gazdaság gyapotszedői már szinte kivétel nélkül szovjet módszerrel szednek, s naponként sokmázsa gyapottal gazdagítják az országot.

Két kiemelkedő szovjet filmalkotást játszanak a mozik a Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulóján

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom évfordulója tiszteletére filmszínházaink két nagy szovjet filmet tűznek műsorra. Az egyik Csiaureli hatalmas, Sztálin-díjas történelmi filmje: az Októberi Forradalom előkészítéséről szóló „Nagy tűzfény", a másik az „És felkel a nap" című film, a világhírű Makszim-trilógia első része, amelynek főszerepét Borisz Csirkov alakítja.

Nemzetközi atletikai verseny lesz ma Csepelen

Ma délután fél 2 órai kezdettel a csepeli stadionban — a labdarúgóválogatott edzése előtt — meghívásos atletikai verseny lesz, amelyen a norvég kalapácsvető Európa-bajnok, Strandli és több finn atléta is indul.

A versenyzők rúdugrásban, férfi- és női súlylökésben, 200, 800 és 3000 m-es férfi síkfutásban, női diszkoszvetésben, női 100 m-es síkfutásban, távolugrásban és kalapácsvetésben mérik össze erejüket.

A külföldi versenyzőkön kívül a legjobb magyar atléták is rajthoz állnak, így Németh Imre kalapácsvető olimpiai bajnok is. (MTI)

Több gondot a minőség javítására

Rákosi elvtárs már két évvel ezelőtt figyelmeztette az ipar vezetőit arra, hogy nagy figyelmet kell fordítani a minőségre. Az Ipari Minőségellenőrző Intézet néhány tapasztalata azt mutatja, hogy fontos tennivalóink vannak még a minőség javítására.

Az üzemek egy részében az előállított termékek minőségével egyáltalában nem törődnek, vagy legfeljebb mellékes kérdésként kezelik. A budapesti MAVAG az általa gyártott és ez év közepén leszállított öt hiddaruból kettőt komoly minőségi hiányosságok miatt visszakapott. A vizsgálat megállapította, hogy a szegecselés 80 százaléka hibás. A merevítő sarokelemezek nem párhuzamosak a szerkezet profiljával, aminek következtében az összeköttetésnél az erők nem oszlanak meg egyenlően, ezenkívül az összeszerelési forrasztások is hibásak. A vissza nem küldött három darun is komoly javításokat kellett végezni. Ha a gyárban szem előtt tartanák a minőség kérdését, a gyári védjegy becsületét, népgazdaságunk érdekeit, nem szállítottak volna ilyen gyártmányokat.

Komoly hiányosság, hogy az üzemek nagy részében még ma sincsenek készen a gyártási és ellenőrzési előírások. Gerő elvtárs pártunk II. kongresszusán ezt mondotta: *„Az új ötéves népgazdasági tervünkben igen jelentősen felemelt termelési feladatok megvalósításához elengedhetetlenül szükséges, hogy üzemeinkben részletesen kidolgozott, kötelező erejű, írásban rögzített gyártási előírások legyenek."* Nem tartják ezt be például a Csepeli Posztógyárban. Az itt gyártott gyapjúszöveteknél gyakori hiba a színtartósság hiánya: a szövetek a napfény hatására kifakulnak. A Székesfehérvári Bőrgyárban túlgyorsan szárították a növényi cserzésű bőröket, ennek következtében a szárazdás csak felszínes volt, a belső rész nem száradt ki. Következménye: foltos és repedezett felületű lett a bőr.

Feltétlenül szükséges tehát, hogy szüntelenül javítsuk termékeink minőségét. A minőség javításáért folyó harcban komoly szerep vár a szakszervezetekre, elsősorban ezeknek kell az üzemi-szakmai oktatást megszervezni. A műszaki dolgozók bevonásával szakmai tanfolyamokat, előadássorozatokat kell rendezni, amelyeken a helyes gyártástechnológiát ismertetik a dolgozókkal. Mutassák meg, milyen nagy károkat okoz a legjobb gyártási eljárástól való eltérés. El kell érnünk, hogy üzemeinkben, építkezéseinken a „minőségi ellenőr" elsősorban a dolgozók lelkiismerete legyen. Minden dolgozó kötelessége, hogy a termelés fokozása mellett nagyobb gondot fordítson a minőség állandó javítására is.

Róka Pál,
az Ipari Minőségellenőrző Intézet osztályvezetője

SZABAD NÉP
a Magyar Dolgozók Pártjának központi lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Kiadja a SZABADSÁG lapkiadóvállalat
Szerkesztőség és kiadó (vatal: Budapest, VIII, Blaha Lujza-tér 3. Tel.: *343—100, *142—220. Terjeszti a Posta Központi Hírlapirodája, Budapest, V., József-tér 1—3. Tel.: 180—850, vidéken a helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. Előfizetés: Üzemi tel.: 189—644, 189—653, 180—607. Egyéni tel.: 189—786, 189—766, 189—787. Expedíció telefon: 330—552. Előfizetési díj: havi 11 Ft.
SZIKRA Lapnyomda.

Időjárás

FELHŐS, ENYHE IDŐ

A Meteorológiai Intézet jelenti: Várható időjárás ma estig: Felhős idő, eső elsősorban a Dunántúlon. Mérsékelt, helyenként kissé élénkebb délkeleti-déli, majd délnyugati szél. A Dunántúlon reggeli köd. A hőmérséklet keleten kissé emelkedik, nyugaton alig változik.

A FŰTÉS ALAPJÁUL SZOLGÁLÓ NAPI KÖZÉPHŐMÉRSÉKLET

Ma a várható középhőmérséklet Budapesten 9 fok, a Tiszántúlon és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében 8 fok, az ország többi részein 9 fok.

Tehát a központifűtéses lakóházak fűtéséről szóló belügyminiszteri rendelet értelmében a lakóházak fűtését az egész ország területén meg lehet kezdeni a rendelet 4. §-ában megállapított I. fokozat szerint.

Színházak és Mozik Műsora

Operaház: Igor herceg (C. 3., 7). — **Nemzeti:** Bánk bán (7). — **Katona József Színház:** Tartuffe (7). — **Madách Színház:** Égő híd (Failoni—Antes B.-bérlet, 7). — **Fővárosi Operett:** Szelistyei asszonyok (D.-bérlet, 7). — **Ifjúsági:** Az úrhatnám polgár (7). — **Üttörő:** Üttörő-barátság (4). — **Fővárosi Vig Színház:** Peleskei nótárius (fél 8). — **Vidám Színpad:** Ki vagytok értékelve (7). — **Állami Bábszínház:** Terülj táska (3, 5), Sztárparádé (fél 8). — **Artista Varieté:** Nézze meg az ember (6, fél 8, 9). — **Rádió:** A végzet hatalma, opera (Kossuth, 20.45), Ötvenhatosok, eseményjáték (Petőfi, 21.30).

DERYNE: VÖRÖS CSILLAG (prol.) f5, h7, 9, **URÁNIA** (prol.) 4, n7, f9, **Május 1.** (prol.) 4, n7, f9, **Dózsa** (prol.) f5, h7, 9, **Táncsics** (Csepel) prol. f6, h8, **Tátra** (Pesterzsébet) prol. 6, n9, **Csillag** (Cs.-hegy) h6, 8 (pént. szünnap). — **AZ EN HAZÁM: SZIKRA** f5, h7, 9, **Felszabadulás** 4, n7, f9. — **MEGACÉLOZOTTAK: Duna** (prol.) f5, h7, 9, **Puskin** (Forum) 4, n7, f9, **Alkotmány** (Korzó, Újpest) 4, n7, f9, **Árpád** (Soroksár) h6, 8. — **VIDÁM SZÜRET: Szabadság** 4, n7, f9, **Rákosi Mátyás Kultúrház** h6, 8 (pént. szünnap). — **KI LESZ A GYŐZTES: Corvin** 4, n7, f9, **Munkás** n6, f8, **Brigád** (P.-lőrinc) f6, h8. — **LEGYŐZHETETLEN VÁROS: Hunyadi** (Royal, Kispest) 6, n9, **Kossuth** f5, h7, 9. — **KINAI CIRKUSZ: Fáklya** (prol.) fél 5-től 11-ig folyt., **Újlaki** 4, n7, f9, **Sziget** (Csepel) f6, h8. — **SZOCIALISTA MOSZKVA:** Kiséröfilm a **Puskin** (Forum) és **Alkotmány** (Korzó, Újpest) mozikban. — **DIÓTÖRŐ:** Kiséröfilm a **Marx** moziban. — **BÉKÉNK ŐRE:** Kiséröfilm az **Admirál, Újlaki** és **Petőfi** mozikban.

Nicsa-Nagar: Toldi f4, h6, 8, **Bethlen** 4, n7, f9. — **Titkos megbízatás: Bástya** 11, 1, 3, 5, 7, 9. — **Farkasverem: Ady** f4, h6, 8. — **Popov, a nagy feltaláló: Vörösmarty** (Savoy) 4, n7, f9, **Zuglói** n5, f7, h9. — **Boldog nyár: Pátria** h4, 6, n9, **Tinódi** f4, h6, 8, **Glória** 4, n7, f9. — **Gyarmat a föld alatt: József Attila** 4, n7, f9, **Kossuth** (P.-erzs.) f6, h8, **Tündér** (Újpest) h6, 8, **József Attila** (R.-palota) 6, n9. — **Nahimov tengernagy: Tanács** (Elit) n5, f7, h9. — **Szikrák: Marx** f4, h6, 8. — **Lesz még tavasz: Ugocsa** f4, h6, 8. — **Donyeci bányászok: Bodográf** h4, 6, n9. — **Mágnás Miska: Admirál** 4, n7, f9. — **Csapda: Phönix** 11, 1, 3, 5, 7, 9, **Tátra** 4, n7, f9. — **Expressz-szerelem: Honvéd** (Roxy) f11, f1, f3, f5, f7, f9. — **Veszélyes őrjárat: Pentele** (Vesta) 10, 12, 2, 4, 6, 8. — **Szevasztopol hősei: Petőfi** h4, 6, n9. — **A kék kardok: Zrinyi** (Olympia) 4, n7, f9, **Otthon** h4, 6, n9, **Árpád** f6, h8 (ma szünnap). — **A cárnő cipője: Óbuda** 4, n7, f9. — **Windsori vig nők: Astoria** f6, h8, **Forum** (P.-lőrinc) f6, h8. — **Becsület és dicsőség: Kultúr** f4, h6, 8, **Erzsébet** (P.-erzs.) f6, h8 (ma szünnap). — **Csókos huszárok: Előre** f6, h8 (pént. szünnap). — **Májusban történt: Partizán** 4, n7, f9. — **A helyes úton: Éva** f4, h6, 8. — **Lant és kard: Alkotás** 4, n7, f9. — **Nappalok és éjszakák: Krisztina** 4, n7, f9. — **Utolsó puskalövés: Hunnia** f4, h6, 8. — **Szembesítés: Béke** f5, f7, f9. — **Kína lánya: Hazám** 4, n7, f9, **Kölcsey** (Stefánia, Kispest) f6, h8. — **A határon: Ipoly** 4, n7, f9. — **Dalolva szép az élet: Eldorádó** 4, n7, f9. — **Figaro házassága: Otthon** (Soroksár) f6, h8 (ma szünnap). — **Bajazzók: Világosság** (P.-erzs.) f6, h8. — **Úri muri: Corvin** (P.-erzs.) h6, 8 (ma szünnap), **Wekerle** (Kispest) h6, 8. — **Ellenség keze: Rákóczi** (Csepel) h4, n6, 8. — **Egy igaz ember: Szabadság** (Újpest) 6, n9, **Tavasz** (R.-palota) 6, n9. — **Tarkakockás: Béke** (R.-palota) f6, h8 (ma szünnap). — **Felhőkarcolók árnyékában: Terv** (P.-újhely) 6, n9 (ma szünnap). — **Trubadur: Kárpát** (Cs.-hegy) n6, f8. — **Ördögszakadék: Kossuth** (R.-mihály) f6, h8 (ma szünnap). — **Magános ház: Világ** (R.-mihály) h6, 8. — **Utolsó állomás: Szabadság** (Cs.-liget) f6, h8 (ma szünnap). — **Dicsőség a munkának: Szabadság** (P.-imre) h6, 8 (pént szünnap). — **HIRADÓ:** 1. Magyar híradó, 2. **REPÜLŐNAPOK,** 3. Építészeti emlékmű az Oka mentén, 4. Influenza, 5. Farkas és a szarvas, Reggel 9-től este 11-ig folytatólag. — **FÉNY (Újpest):** 1. Magyar híradó, 2. **1951. MÁJUS 1 MOSZKVÁBAN,** 3. Legdrágább kincsünk a gyermek, 4. Építészeti emlékmű az Oka mentén, 5-től fél 10-ig folytatólag.

A rádió műsorából

CSÜTÖRTÖK:

KOSSUTH-RÁDIÓ:

5.00: „Minden nyelven..." Hangl. — **5.30:** Hírek. Lapszemle. — **5.40:** Dalok a pártról. — **6.00:** Falurádió. — **6.30:** Népdalkórusok. — **6.45:** Hírek. — **7.00:** Filmdalok. — **7.45:** Lapszemle. Műsorismertetés. — **8.05:** Szovjet dalok. Hangl. — **11.30:** Ormospusztai bányászok. Irodalmi riport. — **12.00:** Hírek. Hangos Újság. — **12.30:** Túl a folyón. Hangl. — **13.15:** Szórakoztató zene. — **14.10:** Gyermekújság. — **14.45:** A magyarországi sztahánovisták első üdülése a Demokratikus Németországban. Utinapló. — **15.30:** Ének, zongora. — **16.15:** Népek hangszeres zenéje. — **17.10:** A néphadsereg híradója. — **17.30:** Jó munkáért — szép muzsikát. Ajándékműsor üzemeink dolgozóinak. — **18.00:** Ifjúság Hangja. — **18.20:** Tánczene. — **19.00:** Egy falu — egy nóta. — **20.00:** Hangos Újság. — **20.40: A begyújtési verseny hírei.** — **20.45:** Verdi operái. IX.: A végzet hatalma. — **22.10:** Hírek. Sport. — **24.00:** Hírek.

PETŐFI-RÁDIÓ:

6.00: Polkák. — **6.35:** Suppé: Pique-Dame — nyitány. Hangl. — **7.00:** Népek dalai. — **7.35:** Magyar zenekari muzsika. — **8.30: A Szovjetunió a szocializmus országa.** — **8.40:** Régi operettekből. Hangl. — **9.20:** Iskolások rádiója: Orosz nyelvlecke. — **10.00:** Hírek. — **10.10:** Hanglemezek. — **10.50:** Csángó dalok. — **15.00:** Fiatalok zenei újsága. — **15.30:** Mozart: D-dur szimfónia. Hangl. — **15.50:** Üttörő-mikrofonnal az országban. — **16.10:** Fúvószene. — **16.30:** Szovjet zongoramuzsika. — **16.40:** Pirosló arccal és piros zászlókkal. Verses, zenés összeállítás. — **17.00:** Francia zenekari művek. Hangl. — **17.30:** Hírek. — **17.40:** A város és a falu árukapcsolata a dolgozó nép érdekeit szolgálja. Dégen Imre, a SZÖVOSZ főtitkárának előadása. — **18.00:** Obuhova és Reizen énekel. Hangl. — **19.00:** Az ötéves terv nyomában. A határszélen. — **19.15:** Sportnegyedóra. — **19.30:** Tánczene. — **21.30:** Ötvenhatosok. Eseményjáték. — **22.05:** Magyar művészek muzsikálnak.

SZŐNY TERMELŐSZÖVETKEZETI KÖZSÉG ELINDUL AZ ÖSSZEFOGÁS ÚTJÁN

Tíz kilométer hosszan húzódik a szőnyi határ Almásfüzitő és Komárom között. A község déli részén a Szabadság és Uj barázda termelőcsoportok táblái vannak. Északon a Duna kanyarog. Erről a községről, szülőfalujáról mondta jogos büszkeséggel Dobi István, a Magyar Népköztársaság minisztertanácsának elnöke október 3-án a Sportcsarnokban tartott béke-nagygyűlésen, hogy termelőszövetkezeti, szocialista községgé vált.

Hosszú éveken keresztül szorította a szőnyi dolgozó parasztokat a községet körülölelő grófi birtok. A munkáért, a mindennapi betevő falatért folytatott harc szomorú esztendei voltak ezek. 1922 tavaszán néhány nincstelen agrárproletár és szegényparaszt — mint a Horthy-uralom 25 éve alatt az ország sok helyén — Szőnyben is felemelte szavát a rabság ellen, s földet követelt. Közülük egy páran kaptak is egy ház alá való földet, de nem tellett a keresetből arra, hogy akárcsak szegényes viskót is építsenek rá. A kiosztott telkek hosszú évekig ott álltak üresen. Ebben a községben született Dobi István, itt volt nincstelen agrárproletár, napszámos, részesaratós, itt tanulta meg lelke mélyéből gyűlölni az elnyomó rendet — s más szegényparasztokkal együtt — első harcait is itt vívta ellene.

1945-ben földet kaptak a szőnyi dolgozó parasztok és nincstelenek. Matyus István nyolc holdat, Mózes János öt holdat kapott. Dobi István is újgazda lett. A felszabadulás után, ha esténként néha összejöttek, sok szó esett a harcos multról, de legtöbbet mégis a jövőről beszéltek. Néhány év mulva a környéken már termelőcsoportok is alakultak s a csoportok iránt Szőnyben is nőtt a dolgozó parasztok érdeklődése. Gyakran meglátogatták a bakonybánki és koppánymonostori termelőcsoportot, hogy saját szemükkel győződjenek meg a közös gazdálkodás előnyéről. *Tóth* Ferenc, *Dékány* János, *Komáromi* József s még 15-en elhatározták: ők is erre az útra lépnek.

1950. augusztus 20-án 18 taggal megalakították a III. típusú Szabadság termelőcsoportot. A gazdaság egy év alatt szépen fejlődött. Búzából 13 mázsa 60 kilót, rozsból 16 mázsa 40 kilót, őszárpából 19 mázsa 30 kilót takarítottak be holdankért. A kívülálló dolgozó parasztok először hitetlenkedve nézték a csoport eredményeit. Még a saját szemüknek sem akartak hinni. Igy volt ez Matyus Istvánnál is. *„Látom, látom az eredményt, de én nem akarok még egyszer cseléd lenni"* — mondotta akkor. A csoport eredményét azonban nem lehetett vitatni. S később Matyus István is meggyőződött róla, hogy nincs igaza, mert *a termelőcsoportban mindenki magának dolgozik s ha belép, nem tizenöt, hanem sokszáz hold gazdája lesz.* Ma már büszke arra, hogy a 700 holdas Uj barázda termelőcsoport egyik vezetője. S igy volt ez Kovács Istvánnál, Süvegh Jánosnál s a többieknél is.

Dobi István többször meglátogatta őket, beszélgetett velük, segített mindennapos problémáik megoldásában. A dolgozó parasztok mindig bizalommal fordultak régi harcostársukhoz. Egy-egy ilyen beszélgetés után mindig újakkal erősödött a szövetkezettel rokonszenvezők száma.

1951 augusztus 20-án Dobi István 12 hold földjével belépett a termelőcsoportba. A hír hamar végigfutott a községen és most már mindenki a szövetkezésről beszélt. S amikor megtudták a kivülállók azt is, hogy Dékány János, a Szabadság termelőcsoport tagja félévi elszámoláskor 20 mázsa kenyérgabonát, 6.24 mázsa árpát, 1.40 mázsa zabot, 17.86 mázsa szénát, 32 mázsa szalmát és közel 2000 forintot vitt haza — megindult a sor.

Kovács István, *Dózsa* Elek és a dolgozó parasztok nagy része a III. típusú Szabadság termelőcsoportba lépett. A többiek — *Süvegh* János, *Matyus* István s még vagy százan megalakították az I. típusú Uj barázdát. Szeptember 29-én Szőny termelőszövetkezeti község lett.

Fordulópontot jelent ez a nap a község életében. Máról holnapra azonban nem tűnik el a mult, élnek még a kistermelés maradványai, a régi hagyományok s a régi gondolkodás. Az igazi munka csak most kezdődik. Meg kell teremteniök az állandó és szilárd munkaszervezetet, olyan tagok százait kell most bevonni a közös munkába, akik ezt még soha nem próbálták. Le kell győzni a bennük megbújó önzést, maradiságot, megismertetni velük a közös munka örömeit: egyszóval, nevelni őket.

Az első lépéseket már megtették. A Szabadság termelőcsoportban 229 tag közel 1600 hold földön tervezi a következő esztendei termelést, a közös állattenyésztést, a gépek nagymérvű alkalmazását. Hogy ezt sikerrel megoldják, ahhoz mindenekelőtt jó vezetőkre volt szükség. Már az első közös értekezleten megválasztották a megnövekedett szövetkezet új vezetőségét. Kovács István 12 és félholdas középparaszt, aki most lépett a csoportba, igazgatósági tag lett. *„Nagy dolog ez elvtársak. Soha nem gondoltam, hogy ma 1600 hold gazdája leszek. Nálam soha nem készült ilyen nagy terv, csak úgy gazdálkodtam, hogy mindig annak a munkának kellett megfogni a végét, amelyik a körömre égett. De most, közösen mindent meg tudunk oldani"* — mondotta. Pete József középparaszt, az egyik növénytermelési brigádot vezeti. *„Egyéni gazda korukban is mindig jól gazdálkodtak, soha nem verte fel gyom a földjüket. Legyenek ők is a vezetőségben"* — mondták a tagok. De ügyeltek arra is, hogy a brigád- és munkacsapatvezetők megbízásakor a választásban minden csoporttag részt vegyen. Ezzel is erősítik a szövetkezeti demokráciát.

Már az első lépéseknél megállapodtak abban, hogy két brigád a növénytermelésben, kettő a kertészetben, egy pedig az állattenyésztésben dolgozik majd. A tagok beosztásánál vigyáztak, hogy mindegyik arra a helyre kerüljön, amelyik számára a legmegfelelőbb, ahol a legtöbbet tudja tenni a csoportért is. Nagy János, Bilkó József, akik egyéni gazda korukban kertészettel is foglalkoztak, mindketten a kertészeti brigádba kerültek. A csoportgyűlésen megbeszélték azt is, hogy a jövő évre csak azokat választják meg brigádvezetőnek, munkacsapatvezetőnek, akik most az őszi munkák során legjobban dolgoznak, legjobban segítik a csoportot nagy eredmények elérésében.

Sok mindenről szó esett itt, már az első értekezleten. — *„Mindenekelőtt jól meg kell gondolnunk az állattenyésztési tervet, mert ezen sok múlik"* — mondotta *Tóth* elvtárs, a csoport elnöke. Tapasztalatból beszélt. Tavaly még úgy gondolkoztak: *„Ha tele lesz a zsebünk, majd csak kiteleltünk valahogyan"* — s az állatokat eladták. Igaz, akkor sok pénzük volt, de ma is bánkódva gondolnak vissza a növényápolás idejére, mert állatok nélkül, fogatok nélkül sokat kellett kínlódniok, kétszeres erőfeszítésre volt szükség, hogy ellássák a munkát és a kívülállók részéről ne érje szó a csoportot. S most, hogy megnövekedett a csoport, rájöttek, nem adhatják el a máért a holnapot, mert az 1600 holdas gazdaságukban jól fejlett állattenyésztés nélkül nem tudnának gazdálkodni. Okulva a régiek hibáján, az új tagokkal közösen úgy határoztak, hogy a tagok által bevitt jószágból alapozzák meg a közös állattenyésztést. Ez erősíti a csoportot is, meg a tagok is megkapják az állatok árának 85 százalékát. A tagok által bevitt jószágból 160 tehén, 40 ló, számos anyakoca került a szövetkezet gazdaságába. Ugy határoztak: ami a háztáji gazdasághoz tartozik, az a tagoknál marad, a többit pedig be kell vinni.

Ha jól fogtak is ehhez a munkához, az új és a régi harca nem szűnt meg. Az új tagok egy részében le kell győzni még a szűklátókörűséget, a mának élést. Többen még úgy gondolkoznak: *„Jobb ma egy veréb, mint holnap egy túzok"*. A multban a megélhetésért folytatott harc kényszeritette őket az ilyen gondolkozásra, ennek a nyomai még nem tűntek el. Néhányan fuvarba, vagy más munkába járnak, mert ott előbb kapnak pénzt. Mások azért maradnak távol a közös munkából, mert a saját kis parcelláikról hordogatják a szárt, a kórót. Ezek még nem látják tisztán, hogy a szövetkezetben is minden munkáskézre szükség van, hogy gyorsan befejezzék az őszi vetést s biztosabbá tegyék a jövőévi nagy termést, a *„holnapi túzokot"*. Meg kell nekik magyarázni: legfontosabb most résztvenni a csoport közös munkájában, hogy befejezzék a vetést és a jövő évben többet vigyenek haza, mint ez évben a régi tagok. A közös munkában való részvétel annál is fontosabb, mert jövendő jobb életükről van szó.

De nemcsak egyes tagok önzése, maradisága az oka, hogy elmaradoznak a munkából. Próbálkozik a kulák is. A tagok túlnyomó többsége mindezek ellenére szívesen résztvesz a közös munkában. Most elhatározták, hogy a még kételkedőket, elmaradozókat s azokat, akik nem vesznek részt fegyelmezetten a munkában, kivétel nélkül felkeresik. Megmagyarázzák nekik, hogy távolmaradásukkal kárt okoznak saját maguknak, a csoportnak és az országnak is. Az irodában, hogy mindenki lássa, felírták: ki hogyan dolgozott a régi tagok közül az elmúlt évben, mennyi munkaegységet szerzett, menynyi terményt vitt haza. Aki eddig látta ezt a táblát, helyeselte is az elosztást. *„Ez az igazság* — mondták — *ezután is így legyen."*

Így alakul a szőnyi dolgozó parasztok, a volt nincstelenek élete. Ez az út vezet — az ellenséggel és a nehézségekkel vívott harcokon keresztül — a még boldogabb jövő felé.

Pajzs Gábor

A Diósgyőri Kohászati Üzemek dolgozói harcban a november 7-i felajánlásuk teljesítéséért

A borsodmegyei pártbizottság felelősnek érzi magát a Diósgyőri Kohászati Üzemek munkájáért, azért, hogy ebben a rendkívül fontos üzemben elmaradtak a terv teljesítésével. A megyei pártbizottság nem adott megfelelő segítséget a gyári pártbizottság munkájához, nem tanította eléggé arra, hogyan foglalkozzék a termelés kérdéseivel, nem bírálta következetesen hibáit. Pedig az üzemben komoly hibák mutatkoztak, gyengült a politikai munka, a gyár vezetői, de gyakran maguk a dolgozók is meghátráltak a nehézségektől.

A megyei pártbizottság október elején megtárgyalta a Diósgyőri Kohászati Üzemek pártbizottságának munkáját és határozatot hozott a munka megjavítása érdekében. A határozat nyomán a gyár pártbizottsága megtárgyalta a harmadik negyedév terv teljesítésének kérdését és megkezdte a hibák kijavítását.

Komoly mulasztások történtek a gyárban a termelés pártellenőrzése terén. Most

a pártbizottság beszámoltatta a vezérigazgatót a termelés kérdéseiről. Előzőleg a pártbizottság tagjai alaposan tanulmányozták az üzem legfontosabb területeit

és így jól, felkészülten tudtak hozzászólni a beszámolóhoz. A pártbizottság megbeszélésének eredményét, határozatait pártbizalmi és népnevelő-értekezleteken tárgyalták meg.

Korábban elhanyagolta a pártbizottság a műszaki vezetőkkel való foglalkozást is. Most elhatározta, hogy a legfontosabb üzemrészek műszaki vezetőivel a pártbizottság tagjai maguk foglalkoznak. Bialis elvtárs, a pártbizottság titkára, a Martin-acélmű műszaki kádereivel foglalkozik ezután rendszeresen. Az alapszervezeti titkárokat is figyelmeztették, hogy foglalkozzanak a műszaki vezetőkkel, a vezetőségi üléseken számoltassák be őket és jó politikai felvilágosító munkával segítsék a tervteljesítést.

A pártbizottság tagjai nem ismerték eléggé a szakmai kérdéseket. Most rendszeresítették, hogy kéthetenként egy-egy mérnök, vagy technikus előadást tart számukra, szakmailag képezik magukat.

Ilyen gondos felkészülés után a pártbizottság nekifogott, hogy elősegítse a Rákosi elvtársnak tett fogadalom végrehajtását.

Hogyan teljesítik ígéreteiket a gyár legfontosabb üzemrészei, a durvahengerde, a Martin-acélmű és a nagyolvasztó?

A durvahengerdében is fékezte a munkát az, hogy a műszaki vezetők gyakran hivatkoztak úgynevezett „objektív" nehézségekre. De Gerő elvtársnak a vaskohászati vezetők értekezletén elmondott beszéde felrázta őket „nyugalmukból" és harcolni kezdtek az „objektív" nehézségek leküzdéséért. Gyakran előfordult például az üzemben, hogy daruhiány miatt órákhosszat nem kaptak meleg öntecset, megállt a hengerlés. A pártbizottság és az igazgató segítségével most kibővítik a mélykemence kapacitását, ami lehetőséget ad tartalék-melegöntecsek tárolására. Ezután daruhiba esetén is zavartalanul dolgozhatnak.

Az alapszervezet vezetősége is megjavította munkáját. Az alapszervezeti harmad-titkár elvtársak ismertették a pártbizalmiakkal és a népnevelőkkel a kohászati értekezlet anyagát és megbeszélték velük, hogy milyen napi teljesítményt kell elérniök a felajánlás teljesítéséért. A megbeszélést pártcsoportértekezletek és fellendülő népnevelőmunka követte. A durvahengerde falán hatalmas feliratokon naponta közlik a munkásokkal: hány tonnát kell még hengerelniök, hogy beváltsák Rákosi elvtársnak adott szavukat. A megjavult politikai munka nyomán a hengerész-brigádok között lelkes verseny alakult ki. Ma büszkén jelentik a durvahengerde vezetői, hogy míg a mult hónapban alig értek el 90 százalékot, ma már 99.6 százaléknál tartanak.

A gyár szívében, a Martin-acélműben szintén komoly törekvés tapasztalható a tervelmaradás behozására, a Rákosi elvtársnak tett ígéret teljesítésére. Itt is nagy segítséget adott, hogy

az alapszervezeti párttitkár ismertette a dolgozókkal a kohászati értekezleten elhangzottakat.

Minden harmadban kommunista aktíva-üléseket is tartanak, ahol a harmadtitkárok megjelölik a kommunisták kötelességeit a terv teljesítéséért. Erre annál is inkább szükség van, mert több népnevelő nem mutat jó példát, még nem hozta be elmaradását: Szabó Károly elvtárs, olvasztár például 31 nappal, Csokány Ferenc elvtárs három nappal elmaradt terve teljesítésében.

Jelentős műszaki változtatások történtek a Martin acélműben. Míg korábban csak a kemencék dolgoztak diagramm szerint — és ez is gyengén ment —, ma már az öntőcsarnokban és a vastéren is diagramm szerint folyik a munka. *Az új módszer eredményeként október I-től 30-ig 3200 tonnával több acélt nyertek, mint az előző hónapban.* Sikerült a daru kapacitását is növelni. A hulladéktéren több présgépet állítanak munkába, amelyekkel bálákba préselik a könnyű hulladékokat és így a korábbi 200—300 kiló helyett 1000 kilót tudnak berakni a daru berakóteknőjébe. Ugynevezett aligátor-ollók beszerelésével rövid darabokra vágják a szálas hulladékot, ezáltal könnyebb az anyag berakása a kemencékbe, lényegesen megrövidül az acél olvadási ideje. Ma

minden feltétele megvan annak, hogy a Martin teljesítse adott szavát.

A nagyolvasztóban a műszaki dolgozók minden erővel igyekeznek biztosítani a terv teljesítését. Átszervezték egyes munkabrigádokat, rendszeresen megbeszélik a dolgozókkal a feladatokat. Közös erővel sikerült elérni, hogy a II. kohónál például 66 adag helyett 100 adagot raktak be és csúcseredményt értek el. Az alapos, jó politikai munkát alátámasztja, hogy a nagyolvasztó minden népnevelője teljesíti napi tervét, s közülük nem egy, például Eleksza Mihály és Ilovszki István elvtársak kiváló teljesítményekkel mutatnak példát. A nagyolvasztó dolgozóinak eltökélt szándékuk, hogy december 4-re teljesítik tervüket.

A Diósgyőri Kohászati Üzemek pártbizottsága számottevő eredményeket ért el a legutóbbi hetekben. Ehhez komoly segítséget nyújtott pártunk központi lapjának, a Szabad Népnek bírálata is. Ennek és a megyei bizottság bírálatának hatására a pártbizottság megjavította a termeléssel való foglalkozását, megjavította a politikai munkát.

De a legnagyobb segítséget Gerő elvtárs és Zsofinyecz elvtárs beszéde adta a kohászati vezetők tanácskozásán,

amelyek hatására a műszaki vezetők erőteljes harcba kezdtek a nehézségek leküzdéséért. Ha tovább javítják munkájukat, ha a terv teljesítését a kommunisták legfontosabb ügyévé teszik, a Diósgyőri Kohászati Üzemek dolgozói büszkén jelenthetik majd Rákosi elvtársnak, hogy teljesítették ígéretüket.

Harmati Sándor,
a borsodmegyei pártbizottság titkára

Nemzetközi ifjúsági konferencia a kapitalista és gyarmati országok ifjúságának helyzetéről

November 10-én lesz hat éve, hogy a londoni világifjúsági konferencián megalakult a Demokratikus Ifjúsági Világszövetség. Hat évvel ezelőtt 63 országból 30 millió fiatal volt a szövetség tagja. Ma már 84 ország 72 millió fiatalja harcol a DIVSZ soraiban a békéért, az ifjúság egységéért. A DIVSZ tanácsának határozata alapján a világ fiataljai november 10-re nemzetközi konferenciát hívnak össze, ahol megvitatják a kapitalista és gyarmati országok ifjúsága jogainak megvédését.

Az Országos Béketanács tiltakozása a görög monarchofasiszták terrorja ellen

Az *Országos Béketanács* elnöksége szerdán reggel ülést tartott, hogy hangot adjon annak a felháborodásnak, amely a magyar dolgozókat, a magyar békeharcosokat eltölti a görög monarchofasizmus tervezett újabb merényleteivel szemben. Az ülésen megjelentek: *Rónai* Sándor elvtárs, az Elnöki Tanács elnöke, *Dobi* István, a minisztertanács elnöke, *Mihályfi* Ernő népművelési miniszterhelyettes, az Országos Béketanács főtitkára, *Veres* Péter Kossuth-díjas író, *Bereczki* Albert református püspök, *Benke* Valéria elvtársnő, az Országos Béketanács titkára és mások. Az elnökség ülésén Mihályfi Ernő tartott beszámolót. Beszédében a görög nép törhetetlen szabadságvágyáról szólott. Elmondotta, hogy

a görög nép minden terror ellenére a legutóbbi választásokon tiz olyan hősiesen küzdő szabadságszerető görög hazafit választott képviselővé, akik börtönökben szenvednek, vagy a hirhedt görög haláltáborok halálraitélt lakói.

A görög kormány azonban nem engedte meg, hogy a megválasztott képviselők elfoglalhassák jogos és méltó helyüket a parlamentben. A *görög monarchofasiszta kormány szégyenletesen és törvénytelenül továbbra is börtönben és koncentrációs táborban tartotta a képviselővé választott letartóztatott foglyokat, a béke és a demokrácia hőseit, mert retteg attól, hogy ezek a férfiak bármilyen fórum előtt is megszólaljanak.* Az újonnan megalakult görög kormány újabb terrorintézkedéseket jelentett be a görögországi demokratikus erők ellen.

Mihályfi Ernő a továbbiakban azzal az újabb aljas perrel foglalkozott, amelyet a Görög Kommunista Párt Központi Vezetőségének tagja, Nikosz *Beloiannisz* elvtárs és 92 népi-harcos társa ellen indítottak.

— A bíróság elé állított 93 szabadságharcos érdekében a görög szabadságmozgalmak részvevői felhívással fordultak a Béke Világtanácsához, segítsék, támogassák követelésüket, hogy szüntessék meg a gyalázatos pert és helyezzék szabadlábra a vádlottak padjára ültetett görög hazafiakat — mondotta.

— A béketábor nagy nemzetközi szolidaritása követeli Nikosz Beloiannisz és a görög nép többi harcosának szabadonbocsátását.

Javaslom, hogy ehhez a követeléshez csatlakozzék a Magyar Országos Béketanács is. Emeljük fel tiltakozó szavunkat az ellen, hogy az amerikai imperialisták görög bérencei népüket belehajszolják az agressziós háborúba, hogy a legjobb görög hazafiakat börtönbe zárják, haláltáborokban kínozzák, vádlottak padjára ültessék.

Többek hozzászólása után az Országos Béketanács elnöksége tiltakozó táviratot intézett a görög kormányhoz:

„A Magyar Országos Béketanács több mint hétmillió békeharcos, az egész magyar nép nevében felemeli tiltakozó szavát az új terrorhullám ellen, amely a szabadságszerető görög nép igazi akaratát kegyetlenül elnyomja, amely halálraitéli és börtönben pusztítja a görög nép függetlenségéért, szabadságáért és a békéért folytatott harc vezetőit, a legjobb görög hazafiakat. A világ egész demokratikus közvéleményével együtt és az elnyomott görög néppel együtt követeljük a legutóbbi választáson képviselővé választott Manolisz Glezosznak és börtönben, internálótáborban tartott kilenc társának szabadonbocsátását, hogy elfoglalhassák jogos helyüket a parlamentben, ahová népük küldte őket. Követeljük, hogy szüntessék meg a gyalázatos pert a szabadsághős Nikosz Beloiannisz és kilencvenkét bátor társa ellen, akik a náci megszállás alatt az ellenállási mozgalom élére álltak, s akiket most az amerikai dollárokkal és hadihajókkal életben tartott új fasizmus a vádlottak padjára ültetett. A görög nép a legutóbbi választáson a legvadabb terror ellenére is kifejezte igazi akaratát, amikor szavazatát szabadságharcának, függetlenségéért vívott ellenállási küzdelmének legkiválóbb hőseire, a béke harcosaira adta. A görög nép szabadsága szent ügye a békeszerető, haladó emberiségnek. Görögország zsarnok és terrorista kormánya a szabadságért és békéért küzdő népek ítélőszéke előtt fog számot adni azokról a bűncselekményekről, amelyeket most elkövet. A görög haláltáborok, Makronizosz, Lerosz és Korfu ugyanolyan gyalázatot jelentenek ma, mint Auschwitz, Mauthausen, Dachau megsemmisítő táborai a hitlerizmus őrjöngése korában.

A görög nép szabadságvágyát és békevágyát nem fogják megtörni, mellettük áll a Szovjetunió vezette hatalmas, győzelmes béketábor. Ennek nevében, a magyar nép nevében követeljük a görög kormánytól: bocsássa szabadon a vádlottak padjára ültetett, az embertelen börtönökbe zárt, az életfogytiglan elítélt és halálra ítélt szabadsághősöket!"

Yllés Gula
Kincses Mária
Kiss Sandor
Lessenyei Márta
Vigh Tamás

5

Artner T.: Öt trobrás
művész kiállítása
SzN. 1956 máj. 31

Hegedüs Erzsébet

Illés Gyula

Jánossy Ferenc

~~Fiedler Vera~~

~~Freund Vera~~

~~Gróh János~~

~~Gyenes Tamás~~

~~Hajdu Varga István~~

~~Hargittay Pál~~ csendélet vízf

~~Hantai Simon~~ kő akt, gyurk

11/Pg

Hegedüs Erzsébet kislány vízf

Hegyi György tetendre vízf

lásd Illés Gyula akt, gipsz

XIX. tavaszi szalon

1947. máj–jun.

Jánossy Ferenc

csélet, of Halak, temp

429.

balra. Haja, szeme s szemöldöke fekete.
, mely ékköves boglárral van öszetűzve.
akéke (gyöngfűzér s vállra vetett mentéjének
övekkel vannak kirakva. Csipkés ingvállá-
kék ruhájának kivágott dereka herme-
diszíti.

i ~~90.5~~ 90.5 : 71 c/m.
9-én Kneffel Lajos tól.
vettetett 1891: v. 24-én. (41/92) — Elnámol-
h elnám elfogadsatott 1892: v. 22-diki 16647
tal (98/92).

Yllés Kula
Imre István (2 helyen)
Imrek Isiza

IV. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLITÁS MŰCSARNOK

1954. január-feb.

★

A IV. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS BÍRÁLÓBIZOTTSÁGA

Bán Béla, Bánó Endre, Bencze László, Benedek Jenő, Bernáth Aurél, Béres Jenő, Bortnyik Sándor, Csáki Maronyák József, Dobroszláv Lajos, Domanovszky Endre, Ék Sándor, Fónyi Géza, Háy Károly, Imre István, Kaján Kalász Tibor, Kamotsai István, Kerényi Jenő, Kisfaludi-Stróbl Zsigmond, Kocsis András, Koncsni György, Mácsai István, Mikus Sándor, Németh Lajos, Olcsay-Kiss Zoltán, Pátzay Pál, Pogány Ö. Gábor, Pór Bertalan, Rajnai Miklós, Redő Ferenc, Szabó Iván, Szilágyi Jolán, Szobotka Imre, Szűcs Pál, Tar István, Váradi Sándor, Végvári Lajos, Zádor István

IV. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

Művészeink ezúttal már negyedik alkalommal jelentkeznek a Műcsarnokban — alkotómunkájuk ihletője, legszebb gondolataik értője, művük igazán hivatott bírája — a dolgozó nép előtt. Népünk, képzőművészei munkáját bizalommal fogadta eddig is és érdeklődéssel kísérte azokat az erőfeszítéseket, amelyeket művészeink a szocialista realizmus kialakítása útján megtettek. Ez az érdeklődés és bizalom most az idei találkozás — a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás — alkalmával különös jelentőséget nyer. Pártunk határozatai, kormányunk programmja a képzőművészetek területén is új helyzetet teremtettek.

A közelmult időkben az volt a helyzet, hogy ünnepi eseményszámba menően „évente egyszer találkozott" az új közönség, a dolgozó nép a képzőművészettel. Hátrányos volt ez a helyzet a közönségre, a tömegekre — mert nem lehetett igazi, elmélyült kapcsolatuk a csak különleges alkalmakkor megtekinthető képzőművészeti kultúrával — s hátrányos a művészekre is, akik nem meríthettek elég ösztönzést alkotómunkájukhoz, mert a dolgozó nép ügyeivel, gondjával-bajával nem tudtak igazán összeforrni. Képzőművészetünk alakulása és társadalmunk fejlődése, egymás mellett haladt — közvetett és szervetlen volt a társadalom és az új művészet kapcsolata. Ráadásul ezt a kapcsolatot mesterkélt hivatali „szempontokkal" bonyolulttá tették, megmerevítették.

Mindez azt jelentené, hogy művészetünk nem haladt előre, nem fejlődött ? Semmiképpen nem jelenti ezt, hiszen a IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás anyagát összehasonlítva az előzőekkel, jelentős fejlődést, előrelépést állapíthatunk meg. Ugyanakkor festőink, szobrászaink, grafikusaink művészi felkészültsége, munkájuk értéke eddig is jobb volt, mint amilyen szerepet kapott ez a felkészültség, mint amilyen teret és lehetőséget kapott ez a munka. Művészeink a nehéz helyzet ellenére elhivatottságuk tudatával, hittel fáradoztak művészi tudásuk fejlesztésén, az újszellemű realista alkotómódszer kialakításán — és komoly eredményeket értek el. A IV. Magyar Képzőművészeti Kiállítás művei általános színvonalának emelkedése — különösen a mesterségbeli tudás, a kifejezőeszközök gazdagodása oldaláról — szembetűnő. Az alkotói munka fellendülését bizonyítja az is, hogy az ország művészei ezidén — a mult évihez hasonlítva — mintegy kétszer annyi művészi alkotást küldtek be a kiállításra. Ez a fontos tény a kormányprogramm helyességét dícséri és aláhúzza.

Az új kiállításon számotvethet dolgozó népünk azokkal az új távlatokkal, amelyeket a párt és a kormány határozatai nyitottak meg a művészet jobb fejlődése, a képzőművészeti kultúra eredményesebb terjesztése felé. Alkotóművészeink jövő feladatait is megszabja az új helyzetben megrendezett kiállítás. A művészi célkitűzések kiszélesítése, gazdagítása, az elért eredmények megszilárdítása, elmélyítése, a művészet és a dolgozó nép közötti kapcsolat szervesebbé, közvetlenebbé alakítása valójában egyazon feladat. A képzőművészeti kultúrának mindennapi üggyé, az életnek tevékeny részévé, a szocializmust építő munka eleven tartozékává kell válnia. Az elmult években több szó esett a művészet társadalomalakító hivatásáról. Ennek a jelszónak a tartalmát most teljesebben, igazabban és mélyebben kell érvényesíteni művészeink gyakorlati munkájában. A kiállítás értékes eredményei ékesen bizonyítják, hogy művészeink megfelelnek ennek a feladatnak — hiszen kiderült, hogy a képzőművészet felemelkedésének legjobb ösztönzője a dolgozó nép példája, élete, munkája, s a legjobb művészi eredményt ezen a kiállításon is azok érték el, akik legközelebb kerültek népünk igazi életéhez, valóságos problémáihoz.

Művészetünk alakulása eleven folyamat. Művészeinknek alkotómunkájukban még komoly nehézségeket kell leküzdeni. Hathatós segítséget várnak tehát a bátor, elvszerű, új társadalmunk igényét és érdekeit megfogalmazó bírálatoktól.

A Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége

FESTMÉNYEK

Áron Nagy Lajos: *Sztálinvárosi kikötő.* Olaj, 60×80 cm
P. Bak János: *Mecseki táj.* Olaj, 75×100 cm
Balogh András: *Séta egy parkban.* Olaj, 125×90 cm
Batári Lászlóné: *Ipari tanulók.* Olaj, 105×125 cm
Bán Béla: *Fiatal lány.* Olaj, 73×56 cm
Bán Béla: *Röder — Kossuth-díjas és felesége.* Olaj, 85×100 cm
Bán Béla: *Rákosi elvtárs Sztálinvárosban.* Olaj, 170×200 cm
Bán Béla: *Csaba bácsi* (Perlott Csaba festő). Olaj, 86×69 cm
Bánhidi Andor: *Csertetőn.* Olaj, 190×240 cm
Bánhidi Andor: *Voronyezs.* Tempera, 40×60
Bánovszky Miklós: *Perlott Csaba Vilmos festőművész arcképe.* Olaj, 65×52 cm
Belányi Viktor: *Műteremsarok.* Olaj 80×75 cm
Belányi Viktor: *Kocsi lovakkal.* Olaj, 60×80 cm
Beneze László: *Tanulmányfej.* Olaj, 50×44 cm
Beneze László: *Katica.* Olaj, 80×65 cm
Beneze László: *B. L.-né arcképe.* Olaj, 66×80 cm
Beneze László: *Üdülők az étkezőkocsiban.* Olaj, 50×59 cm
Benedek Jenő: *Ellenségek.* Olaj, 100×140 cm
Benedek Jenő: *Tisza.* Olaj, 70×116 cm
Benedek Jenő: *Rúgókovács.* Olaj, 100×70 cm
Benedek Jenő: *Családi örömök.* (Vázlat a budapesti városi tanács esketési termének pannójához.) Olaj, 40×64 cm
Benedek Jenő: *Szerelmesek.* (Vázlat a budapesti városi tanács esketési termének pannójához.) Olaj, 40×64 cm
Benkhard Ágost: *Dömösi patakhíd.* Olaj, 81×100 cm
Benkhard Ágost: *Erdőszéle.* Olaj, 60×70 cm
Benkhard Ágost: *A Duna Dömsödnél.* Olaj, 90×120 cm
Benkhard Ágost: *Dömösi malomvölgy.* Olaj, 80×100 cm
Benkhard Ágost: *Őszi munka az üvegházban.* Olaj, 115×140 cm
Bernárh Aurél: *Újpesti rakpart.* Olaj, 81×116 cm
Bernáth Aurél: *Dr. P. A. arcképe.* Olaj, 100×110 cm
Bernáth Aurél: *Balaton tájkép.* Olaj, 85×120 cm
Bér Rudolf: *Fúrógépszerelő ifjúmunkások.* Olaj, 92×120 cm
Bér Rudolf: *Őszi üdülés.* Olaj, 116×92 cm
Béres Jenő: *Fehérvári freskóterv.* Olaj, 67×150 cm
Béres Jenő: *Sárospataki udvar augusztus 20-án.* Olaj, 82×110 cm
Biai Főglein István: *Őszi csendélet.* Olaj, 80×100 cm
Bíró Géza: *Olvasó nő.* Olaj, 27×22 cm
Boldizsár István: *Mester és tanítványa.* Olaj, 115×145 cm
Boldizsár István: *Országház őszi délután.* Olaj, 100×160 cm

Boldizsár István: *Lilaruhás nő százéves.* 55×60 cm
Boldizsár István: *Csók István arcképe.* Olaj, 110×90 cm
Bolgár József: *Virág.* Olaj, 60×80 cm
Bolgár József: *Kovácsműhely.* Olaj, 100×140 cm
Bor Pál: *A Geurghiu Dejgyár a Szúnyog-szigetről.* Olaj, 60×75 cm
Bótos Sándor: *Cséplés hajnalban.* Olaj, 70×100 cm
Bótos Sándor: *Rákóczifalvai legelő.* Olaj, 70×125 cm

Breznay József: *A dézsma.* (Bakócz T. és Dobzse L.) Olaj, 120×175 cm
Burghardt Rezső: *Kirándulók.* Olaj, 50×67 cm
Burghardt Rezső: *Tavasz a Gellérthegyen.* Olaj, 70×100 cm
Burghardt Rezső: *Virágcsendélet.* Olaj, 125×85 cm
Chiovini Ferenc: *Piac.* Olaj, 60×80 cm
Csabai Kálmán: *Szakrajzóra.* Olaj, 130×105 cm
Csáki-Maronyák József: *Konecsni György kétszeres Kossuth-díjas festőművész arcképe.* Olaj, 100×80 cm

Csáki-Maronyák József: *Tamási Áron író arcképe.* Olaj, 100×75 cm
Csáki-Maronyák József: *Dr. Fehér Zsuzsa műtörténész arcképe.* Olaj, 90×110 cm

Csáki-Maronyák József: *Hálójavítók.* Olaj, 116×175 cm
Csáki-Maronyák József: *Hazafelé.* Olaj, 182×92 cm
Csekei Zoltán: *Határőrök.* Olaj, 110×150 cm
Csernus Tibor: *Badacsonyörsi szálloda.* Olaj, 73×93 cm
Csernus Tibor: *Freskóterv a Székesfehérvári p. u.-ra.* Tempera. 65×150 centiméter

Csernus Tibor: *Délivasút.* Olaj, 80×120 cm
Cseténvi Vilmos: *Békeivaláírás.* Olaj, 135×160 cm
Csók István: *Krizantémok.* Olaj, 50×60 cm
Csók István: *Vihar előtt Balatonaligánál.* Olaj, 54×68 cm
Csók István: *Virágcsendélet.* Olaj, 66×80 cm
Czene Béla: *Készülődés a kultúrversenyre.* Olaj, 125×150 cm
Czene Béla és **Hikádi Erzsébet:** *Kazincbarcika.* Olaj, 125×170 cm
Demjén Attila: *Munkamódszerátadás.* Olaj, 120×150 cm
Demjén Attlia: *Megfojtott ipar.* Tempera, 40×60 cm
Demjén Attila: *Klötczl bácsi, a Gábor Áron Vasöntöde és Gépgyár öntője.* Olaj, 75×60 cm

Diener Dénes Rudolf: *Estefelé a Dunán.* Olaj, 65×90 cm
Diener Dénes Rudolf: *Őszi táj.* Olaj, 75×100 cm
Diener Dénes Rudolf: *Szérüskert.* Olaj, 70×100 cm
Diener Dénes Rudolf: *Virágcsendélet.* Olaj, 60×45 cm
Dienes János: *Három nemzedék a rajzoló asztalka körül.* Olaj, 115×150 cm
Dienes János: *A tudós.* Olaj, 125×90 cm
Dobroszláv Lajos: *Tatabányai fiatal bányász.* Olaj, 150×90 cm
Dobroszláv Lajos: *Korcsolyázók a tatai Cseke-tavon.* íaj, 100×140 cm
Domanovszky Endre: *Előadás előtt.* Olaj, 140×175 cm
Dombrovszky László: *Kapálók.* Tempera, 75×115 cm
Domonkos Imre: *A miskolci győzelem.* Olaj, 160×200 cm
Döbröczöni Kálmán: *Szövetkezeti csűr.* Olaj, 80×100 cm

Dudás Jenő: *Tihanyi kikötő.* Olaj, 120×150 cm
Edvi Illés Aladár: *Kubikusok.* Olaj, 75×100 cm
Edvi Illés Aladár: *Csepel.* Olaj, 85×120 cm
Elekfy Jenő: *Aratás.* Olaj, 75×100 cm
Elekfy Jenő: *Önarckép.* Olaj, 80×64 cm
Elekfy Jenő: *Őszi reggel a Dunánál.* Olaj, 60×80 cm
Elekfy Jenő: *Patak mentén.* Olaj, 80×100 cm
Ék Sándor: *Csendélet.* Olaj, 117×81 cm
Ék Sándor: *Rákosi elvtárs portréja.* Olaj, 45×55 cm
Ék Sándor: *Bem és Petőfi a 48-as csatában.* Olaj, 200×322 cm
Fáy Győző: *Naplemente.* Olaj, 93×130 cm
Fáy Győző: *Koratavaszi erdő.* Olaj, 80×120 cm
Fehér Ilona: *Május 1-i ünnepély.* Tempera, 110×65 cm
Felekiné Gáspár Anni: *Család.* Olaj, 123×168 cm
Fenyő A. Endre: *Földmunka a tiszalöki erőmű építésénél.* Olaj, 60×80 centiméter
Fenyő A. Endre: *A tiszalöki új Tisza-ág építése.* Olaj, 90×120 cm
Fenyő A. Endre: *Békeharcos.* Olaj, 80×65 cm
Ferenczy Valér: *Práger Ágnes arcképe.* Olaj, 58×46 cm
Fónyi Géza: *Műterem.* Olaj, 90×70 cm
Fónyi Géza: *Sakkozók.* Olaj, 70×90 cm
Frank Frigyes: *Dolgos kezek.* Olaj, 82×53 cm
Gábor Móricz: *Tanulmányfej.* Olaj, 55×43 cm
Gábor Móricz: *Marx és Engels a Kommunista kiáltványon dolgoznak, 1847.* Olaj, 100×130 cm
Glatz Oszkár: *Virágcsendélet.* Olaj, 70×59 cm
Glatz Oszkár: *Városi úttörő látogatása falusi pajtásainál.* Olaj, 110×115 cm
Glatz Oszkár: *Fonás közben.* Olaj, 80×60 cm
Glatz Oszkár: *Ipariskolai tanuló.* Olaj, 70×55 cm
Glatz Oszkár: *Visszaemlékezés.* Olaj, 90×70 cm
Glück Félix: *Szabadságot Rákosinak.* Tempera, 60×40 cm.
Gordon György: *Mecsekszabolcsi sortűz.* Olaj, 160×220 cm
Gráber Margit: *Csendélet.* Olaj, 80×60 cm.
Gulyás Dénes: *Borsodi dombok.* Olaj, 90×130 cm
Gyelmis Lukács: *Budavár, 1953.* Olaj, 90×110 cm
Herman Lipót: *Pátzay Pál arcképe.* Olaj, 76×63 cm
Herman Lipót: *Budapest a Gellérthegyről.* Olaj, 80×132 cm
Herman Lipót: *Sárospataki régi utca.* Olaj, 60×80 cm
Herman Lipót: *Épület-előregyártó telep Sztálinvárosban.* Olaj, 75×100 cm
Herman Lipót: *R. M. művészeti dolgozó arcképe.* Olaj, 80×60 cm
Hetey László: *Szkircsák néni munkában.* Olaj, 120×100 cm
Imre István: *Badacsonyi szőlők.* Olaj, 110×150 cm
Imre István: *Gyapotszüret.* Olaj, 165×214 cm
Imre István: *Szigliget.* Olaj, 70×100 cm
Iván Szilárd: *Csendélet.* Olaj, 55×68 cm
Iván Szilárd: *Ipari tanuló arcképe.* Olaj, 100×80 cm
Izsák József: *Ipari tanulóklubban.* Olaj, 70×95 cm
Jakuba János: *Szőlők között.* Tempera, 43×31 cm

Jakuba János: *Falurészlet.* Tempera, 34×45 cm
Jakuba János: *Solymári táj.* Tempera, 31×42 cm
Jakuba János: *Solymári utca.* Tempera, 50×60 cm
Jakuba János: *Gyümölcsfák.* Tempera, 60×60 cm
Jánossy Ferenc: *Kökönyös.* Olaj, 100×120 cm
Jánossy Ferenc: *Őszi séta.* Olaj, 105×95 cm
Jánossy Ferenc: *Sárospataki udvar.* Olaj, 60×80 cm
Jobbágyi Gaiger Miklós: *Készül a Népstadion.* Olaj, 60×81 cm
Kazinczy János: *Budapest látképe a Szabadsághegyről.* Olaj, 84×363 cm
Kádár György: *1930. IX. 1.* Olaj
Kákay Szabó György: *Csendélet.* Olaj, 33×39,5 cm
Kemény Zsigmond: *Móricz Zsigmond szegény-paraszt családnál.* Olaj, 141×155 cm
Kerti Károly: *Rajzórán.* Olaj, 25×30 cm
Kling György: *Ságvári liget.* Olaj, 70×80 cm
Kmetty János: *Konyhaasztal.* Olaj, 70×80 cm
Kmetty János: *Csendélet.* Olaj, 80×100 cm
Kokas Ignác: *Sakkozó gyerekek.* Olaj, 116×131 cm
Konecz Béla: *Versenyzászlóátadás az üzemben.* Olaj, 160×180 cm
Koneesni György: *Rákóczi és Esze találkozása.* Olaj, 200×260 cm
Koneesni György: *A székesfehérvári állomásépület falkép-terve.* Olaj, 65×150 cm
Konok Tamás: *Nagyanyám arcképe.* Olaj, 58×74 cm
Kontraszty László: *Október a Dunán.* Olaj, 20×27 cm
Kontuly Béla: *Budai Nagy Antal a kolozsmonostori békét diktálja.* Olaj, 195×300 cm
Kórusz József: *Látogatók a Munkácsy-kiállításon.* Olaj, 160×200 cm
Kristóf János: *Szénagyűjtés.* Olaj, 125×160 cm
Kristóf János: *Dunabogdányi kőbánya uszályokkal.* Olaj, 90×110 cm
Kun István: *Hosszúheténvi táj.* Olaj, 80×100 cm
Kunffy Lajos: *Kukoricaszedés után.* Olaj, 80×100 cm
László Gyula: *Zoltánka.* Olaj, 50×40 cm
Legéndi József: *Páncélosok.* Olaj, 160×200 cm
Lukáesné Bernáth Ilma: *Dömösi kilátás.* Olaj, 60×80 cm
Lukáesné Bernáth Ilma: *Miskolci cementgyár-építés.* Olaj, 50×71 cm
Lukovszky László: *Bányászfej.* Olaj, 40×31 cm
Marosán Gyula: *Ybl Miklós-tér.* Olaj, 80×130 cm
Marosán Gyula: *Lövölde-tér.* Olaj, 100×80 cm
H. Mattioni Eszter: *Öregasszony.* Olaj
Máesai István: *A művész felesége.* Olaj, 60×80 cm
Máesai István: *A szőlőben.* Olaj, 50×70 cm
Máesai István: *Tanulmány a szuhakállói bányászok megmentéséhez.* Olaj, 55×68 cm
Máesai István: *A szuhakállói bányászok megmentése.* Olaj, 150×248 cm
Márffy Ödön: *Hazatérő halászok.* Olaj, 82×91 cm
Mihálovics Miklós: *Jegorov látogatása Karcagon.* Olaj, 95×170 cm
Miháltz Pál: *Önarckép.* Olaj, 41×31 cm
Miháltz Pál: *Tájkép.* Olaj, 55×70 cm

Mikus Gyula: *Tavasz Besztercehegyen.* Olaj, 74×135 cm
Miskolczi László: *M. L.-né arcképe.* Olaj, 70×60 cm
Moldován István: *Dömösi táj.* Olaj, 100×120 cm
Moldován István: *Agócs Lajos kohász R. M.-művek kétszeres sztahanovista ifjúmunkása.* Olaj, 80×60 cm
Molnár C. Pál: *Helyszíni jegyzetek Mezőhegyesről.* Olaj, 50×200 cm
Molnár C. Pál: *Egy gyár (Április 4.) kívül-belül.* Olaj, 50×200 cm
Monostori Moller Pál: *Dunaparti sétány.* Olaj, 72×100 cm
Morinyi Ödön: *Pünkösdi rózsák.* Olaj, 80×60 cm
Morinyi Ödön: *Virágok.* Olaj, 60×80 cm
Móritz Sándor: *Almaszedő lányok.* Olaj, 110×135 cm
Móritz Sándor: *Egyetemisták a Ganz Vagonban.* Olaj, 80×100 cm
Móritz Sándor: *Nagykalapács.* Olaj, 90×75 cm
Móritz Sándor: *Szabadságon.* Olaj, 101—132 xm
Móroez Miklós: *Őszi tájkép.* Olaj, 60×80 cm
Nagy Gyula: *Inotai erőmű és alumínium-kohó.* Olaj, 75×100 cm
Nagy Gyula: *Tájkép.* Olaj, 78×163 cm
Nagy Gyula: *Leszállás előtt a bányában.* Olaj, 135×110 cm
Novotny Emil: *Csepel hajnalban.* Olaj, 54×74 cm
Nuridsány Zoltán: *Sárospataki park.* Olaj 55×68 cm
Orosz Gellért: *Bodrog télen.* Olaj, 70×100 cm
Orosz Gellért: *Vadas Ágnes hegedűművész.* Olaj, 100×75 cm
Ősz Dénes: *Tájkép.* Olaj, 58×78 cm
Pallai József: *Dióverés.* Olaj, 60×70 cm
Pap Gyula: *Önarckép.* Olaj, 70×55 cm
Pap Gyula: *Sztálinvárosi kovácsműhely.* Olajvázlat, 61×74 cm
Papp Mihály: *Népi táncpróba.* Olaj, 125×95 cm
Patay László: *Vasgyűjtő úttörők.* Olaj, 100×130 cm
Pekáry István: *János vitéz.* Gobelinterv. Olaj, 100×140 cm
Pór Bertalan: „. . . *Érette igyunk, Sztálinért*" *(Tyihonov: Pohárköszöntőjét szavalja Horváth Ferenc.)* Olaj, 160×120 cm
Pór Bertalan: *Rákosi Mátyás elvtárs.* Olaj, 130×106 cm
Pór Bertalan: *Önarckép 1953-ból.* Olaj, 100×75 cm
Perlott Csaba Vilmos: *Lómosás.* Olaj, 72×91 cm
Prohászka József: *Kecskemét újjáépítése.* Olaj, 80×102 cm
Radnóti Kovács Árpád: *Elnyomás-szolgasors.* Olaj, 130×210 cm
Repcze János: *Piac.* Tempera, 63×87 cm
Rezes Molnár Lajos: *Balatoni öreghalász.* Olaj, 50×60 cm
Ridovics László: *Önarckép.* Olaj, 40×30 cm
Rozs János: *Hajóépítők.* Olaj, 125×145 cm
Rudnay Gyula: *Erdei patak.* Olaj, 67×50 cm
Sárdy Brutus: *Csillaghegyi kőbánya.* Olaj, 42×53 cm
Sárdy Brutus: *A Nagykevély ösvel.* Olaj, 190×110 cm
Sarkantyú Simon: *József Attila.* Olaj, 190×110 cm
Scholtz Erik: *Csendélet.* Olaj, 65×55 cm
Scholtz Erik: *Fiatal lány arcképe.* Olaj, 60×51 cm
Scholtz Erik: *Felszabadulás.* Olaj, 40×60 cm.
Somogyi Imre: *Dunántúli táj.* Olaj, 90×115 cm
Soós István: *Épül a kaposvári fonoda.* Olaj, 80×100 cm

Schönberger Armand: *Csendélet gyümölcs és virággal.* Olaj, 78×55 cm
Sugár Gyula: *Győzött a brigád.* Olaj, 83×110 cm
Sugár Gyula: *Richter József sztahanovista arcképe.* Olaj, 80×60 cm
Szabó Lajos: *Duna Sztálinvárosnál.* Olaj, 61×80 cm
Szabó Vladimir: *Zrínyi, a költő halála.* Olaj, 125×100 cm
Szabó Vladimir: *Csendélet.* Olaj, 50×60 cm
Szabó Vladimir: *Dózsa népe.* Olaj, 125×165 cm
Szabó Vladimir: *Dózsa György.* Olaj, 180×150 cm
Szabó Vladimir: *Dózsa népe.* Olaj, 125×164 cm
Szecsődi Mártonné: *Koreai női harcos.* Olaj, 80×62 cm
Szegvári Károly: *Burghardt mester a Rózsika-forrásnál.* Olaj, 50×60 cm
Szegvári Károly: *Szilaspatak.* Olaj, 70×100 cm
Szentgyörgyi Kornél: *Kolonits kitelepíti a magyarokat.* Olaj, 110×162 cm
Szervánszky Jenő: *Szentendrei táj.* Olaj, 55×95 cm
Székelyné Laki Ida: *Szovjet parasztküldöttség látogatása a tsz.-ben.* Olaj, 130×200 cm
Szilvássy Margit: *Névnapi köszöntő.* Olaj, 60×70 cm
Szinte Gábor: *Arckép.* Olaj, 100×80 cm
Szobotka Imre: *Cséplés Zsennyén.* Olaj, 95×130 cm
Szőnyi István: *Földalatti szinvázlat.* Tempera, 18×31, 18×31, 14×25 cm
Szőnyi István: *Faluvégen.* Tempera, 96×75 cm
Szőnyi István: *Aratás.* Olaj, 100×80 cm
Szőnyi István: *Malomudvar.* Tempera, 70×50 cm
Tóth B. László: *Őszi virágok.* Olaj, 80×60 cm
Tóth Imre: *Ipari tanuló.* Olaj, 68×45 cm
K. Tury Mária: *Semmelweis.* Olaj, 140×168 cm
Udvary Pál: *Termelőszövetkezet gulyája.* Olaj, 81×100 cm
Udvardy Pál: *Őszi Dunapart.* Olaj, 70×100 cm
Udvardy Pál: *Őszirózsa csendélet.* Olaj. 70×52 cm
Ujváry Lajos: *Húgom a kertben.* Olaj, 60×80 cm
Ujváry Lajos: *Döbröközi Öreghegy.* Olaj, 90×100 cm
Vass Elemér: *Fehér rózsák.* Olaj, 48×40 cm
Vati József: *Eötvös Lóránd tanítványaival.* Olaj, 170×140 cm
Váli Zoltán: *Szabó Zoltán kétszeres sztahanovista mérnök.* Olaj, 80×67 cm
Várdeák Ferenc: *Földalatti vasút építése.* Olaj, 75×100 cm
Veszprémi Endre: *A szabadságért fogtak fegyvert. II. Rákóczi Ferenc és Esze Tamás találkozása a Beszkideken.* Olaj, 170×200 cm
Vén Emil: *Virágok.* Olaj, 57×70 cm
Vén Emil: *Sárospatak télen.* Olaj, 31×110 cm
Vidéky Brigitta: *DISZ-munkások sátortábora.* Olaj, 50×70 cm
Vidovszky Béla: *Fehér abroszos csendélet.* Olaj, 70×90 cm
Vidovszky Béla: *Dömösi Dunapart.* Olaj, 60×100 cm
Vidovszky Béla: *Szobarészlet.* Olaj, 80×100 cm
Vidovszky Béla: *Dömösi táj.* Olaj, 80×100 cm
Vineze Lajos: *A Pákozdi-csatatér.* Olaj, 75×100 cm
Vineze Lajos: *Kenesei csatatér.* Olaj, 80×100 cm
Vineze Lajos: *Salgótarjáni csatatér.* Olaj, 80×100 cm
Vörös Géza: *Virág az asztalon.* Olaj, 73×100 cm

Vydai Brenner Nándor: *A Thurzó—Fugger-bányák bányászai kizsákmányoltak lettek.* Tempera, 40×60 cm
Vydai Brenner Nándor: *Munkát! Kenyeret! (1930. szeptember 1.)* Olaj, 170×200 cm
Vydai Brenner Nándor: *Munkanélküliség.* Tempera, 40×60 cm
Winkler László: *Asszony gyermekével.* Olaj, 55×75 cm
Zala Tibor: *Vásárhelyi juhász.* Olaj, 60×50 cm
Zilahi Edith: *Virágcsendélet.* Olaj, 70×80 cm
Zombory-Moldován Béla: *Csányi Károly, a történelemtudományok kandidátusa.* Olaj, 66×52 cm

PASZTELL:

Bán Béla: *Freskóterv,* 74×124 cm
Blaskó János: *Jancsika beteg,* 44×56 cm
Imreh Zsigmond: *Ködös utca,* 49×65 cm
Imreh Zsigmond: *Művészutca,* 48×68 cm
Imreh Zsigmond: *Napsütés,* 38×48 cm
Kántor Andor: *Gabonaföldek,* 30×40 cm
Kántor Andor: *Sárospataki részlet,* 30×36 cm
Kunt Ernő: *Iskolába menők,* 52×36 cm
Marich Géza: *Vársétány,* 53×68 cm
Marich Géza: *Pesti háztetők,* 32×45 cm
Ruzicskay György: *Pesti utca,* 55×68 cm
Sinkó Károly: *A szabadság hangja,* 40×60 cm
Szalatnyai József: *100 éves lilaruhás nő,* 61×47 cm
Szalatnyai József: *Lyka Károly arcképe,* 65×50 cm
Szobotka Imre: *A zsenyei tsz. szérűje,* 50×65 cm
Szobotka Imre: *Mátrai táj,* 50×70 cm
Szobotka Imre: *Pásztói országút,* 50×70 cm
Vesztróczy Manó: *Önarckép,* 48×34 cm

VÍZFESTMÉNYEK

Bánó Endre: *Berentei hőerőmű,* 26×39 cm
Bánó Endre: *Berente,* 27×37 cm
Bánó Endre: *Épül a Sajóvölgye,* 25×38 cm
Bokor Miklós: *A szigligeti öböl,* 25×47 cm
Bornemissza Géza: *Folyosó,* 46,5×33,5 cm
Breznay József: *Övék volt az ország . . .* (Dobzse László), 40×60 cm
Diósy Antal: *Dob-utca télen,* 36×25 cm
Diósy Antal: *Önarckép,* 37×26 cm
Dobroszláv József: *Tatai tó,* 29×41 cm
Dobroszláv József: *Tatai vár,* 28×41 cm
Dobroszláv József: *Várpalotai táj,* 29×39 cm
Fenyő A. Endre: *Épül a tiszalöki duzzasztómű,* 28×41 cm
Fenyő A. Endre: *Készül a Tisza új ága,* 30×40 cm
Gebhardt Béla: *A tihanyi tsz. magtára,* 29×39 cm
Halápy Ede: *Balatonpart,* 22×30 cm

Halápy Ede: *Gellérthegy*, 25×30 cm
Hende Vince: *Óbuda*, 38×28 cm
Hende Vince: *Ősz Pesten*, 37×28 cm
Hende Vince: *Tavasz*, 37×27 cm
Horváth József: *Formázók*, 72× 103 cm
Horváth József: *Mi lesz veled?* A bombázások korából, 106×72 cm
Horváth József: *Arckép*, 63×72 cm
Imre István: *Díszszemle*, 40×60 cm
Istókovits Kálmán: *Hajógyári képek (2.)*, 30×47 cm, 30×47 cm
Istókovits Kálmán: *Hajógyári képek (2.)*, 30×43 cm, 34×47 cm
Kass János: *Az igazság hirdetése*, 40×60 cm
Kass János: *Röpcédula*, 40×60 cm
Kass János: *Szabadságot Rákosinak*, 40×60 cm
Kássa Gábor: *Horgászók*, 24×29 cm
Konok Tamás: *Táj (3)*, 20×28 cm, 20×28 cm, 20×28 cm
Lazeczky Rezső: *Őszi napsütés a Várban*, 27×23 cm
Litkei József: *Miskolci víztároló*, 37×52 cm
Litkei József: *Őszi táj*, 28×38 cm
Máté András: *A pilisvörösvári bányászok felvonulása* 40×60 cm
Mikus Gyula: *Dolgos, vidám öregség*, 53×40 cm
Mikus Gyula: *Sárospatak a megáradt Bodroggal*, 30×51 cm
Miskolczi László: *Rózsák*, 27,5×17,5 cm
Murai Róbert: *Épül az új híd*, 20×28 cm
Murai Róbert: *Hajógyár*, 19×28 cm
Papp Gábor: *Munka nélkül*, 40×60 cm
Papp Gábor: *Papírtalpú bakancsban*, 40×60 cm
Pándi Lajos: *A szabadság zászlói*, 40×60 cm
Reich Károly: *A „dicsőséges" Mária Terézia kora*, 40×60 cm
Reich Károly: *Katonafogdosás*, 40×60 cm
Reich Károly: *Kecske*, 26×19 cm
Reich Károly: *Tavaszi iskola*, 30×46 cm
Sajó Gyula: *Mátrai tájak és műterem*, 20×29 cm 28×22 cm, 21×29 cm
Sáros András: *Őszi táj*, 35×45 cm
Szalóky Sándor: *Út a szőlőhegyek felé*, 30×41 cm
Szentgyörgyi Kornél: *Ki merre lát . . . (Kolonits)*. 40×60 cm
Szentiványi Lajos: *Balatonfüredi vitorlás kikötő*, 50×65 cm
Szmrecsányi Ödön: *Vadászsorozat, Tengelyig sárban*, 31×43 cm
Szmrecsányi Ödön: *Vadászsorozat, Vadászok felborulnak*, 31×43 cm
Szmrecsányi Ödön: *Vadászsorozat, Pech*, 35×43 cm
Szmrecsányi Ödön: *Vadászsorozat, Orvvadász*, 35×43 cm
Szmrecsányi Ödön: *Vadászsorozat, Dupla találat*, 32×44 cm
Tölgyessy László: *Tájkép*, 12×17 cm
Varga Nándor Lajos: *Aquincum*, 28×41 cm

GRAFIKA

Aszódi Weil Erzsébet: *Épül az ország.* Rézkarc, 39×30 cm
Aszódi Weil Erzsébet: *Táj.* Rézkarc, 20×26 cm, *Köszörűs.* Rézkarc, 15×20 cm

Aszódi Weil Erzsébet: *Kis falu.* Rézkarc, 42×30 cm
Balogh András: *Magyarország nevezetes fái.* Pác és vöröskréta. Sorozat 1. és 2. lapja, 36×20 cm 26×26 cm
Balogh István: *Ne engedd... Harcolj a békéért!* — Plakát 84×58 cm
Balogh Margit: *Arckép Tanulmányok.* Ceruza, 30×25 cm, 30×25 cm, 26×20 cm, 31×22 cm
Baráth József: *Bólyai Farkas* Ceruza, 25×25 cm
Baresay Jenő: *Rajzok.* Ceruza, 17×25, 28×20 cm, 12×14 cm
Baresay Jenő: *Rajzok.* Ceruza, 27×20, 27×20, 20×30 cm
Bartha Ernő: *Az első Május 1. Budapesten.* Szénrajz, 59×80 vcm
Bánó Endre: *Épül a Béke város.* Szépia, 25×38 cm
Beck Schwartz Elza: *Levélkézbesítő.* Kréta, 56×47 cm
Bencze László: *Gépmunkások.* Toll, 52×16, 52×16, 25×16, 25×16, 25×16 cm
Beron Gyula: *Bodrogpart.* Ceruza, 22×33 cm, 22×33 cm
Beron Gyula: *Országház.* Ceruza, 231×20 cm
Bezzegh Zoltán: *Reggeli autóbusz.* Karikatúra, 29×39 cm
Bognár Magda: *Az okos leány.* Meseillusztráció, tempera, 30×45 cm
Bognár Magda: *Az okos leány.* Meseillusztráció, tempera, 30×44 cm
Bokor Miklós: *Sztálin elvtárs temetésekor.* Ceruza, 19×33 cm
Bokor Miklós: *5 arckép.* Ceruza
Bokor Miklós: *Csepeli kertészek.* Ceruza, 23×41 cm
Bokor Miklós: *Arcképek.* Ceruza
Boldogfai Farkas Imre: *Szűcs néni.* Szénrajz, 37×30 cm
Boldogfai Farkas Imre: *Gazsó Teréz portréja.* Ceruza, 37×30 cm
Boromissza Zsolt: *Illuszráció Veress Péter novellájához.* Színezett tollrajz, 27×20 cm
Boromissza Zsolt: *Illusztráció Veress Péter novellájához.* Szinezett toll, 27×20 cm
Boross Géza: *Öreganyám borsót szemel.* Ezüstrajz, 15×16 cm
Boross Géza: *Sályi udvar.* Ceruza— 22×33 cm
Boross Géza: *Hegy alatt.* Ceruza, 18×30 cm
Czene Béla: *Sztahanov-mozgalom indulása 1949-ben.* Ceruza, 46×32 cm
Csanádi András: *Ismét eljött az az óra.* Linóleummetszet, 27×20 cm
Csanádi András: *Hírmondó.* Linóleummetszet, 20×26 cm
Csanádi András: *Básta szekere.* Linóleummetszet, 21×29 cm
Csaplár Vilmos: *Tanulmányok.* 4 Ceruzarajz
Cselényi József: *Illusztráció Kolozsvári regényéhez.* Toll, 25×15 cm
Csernus Tibor: *Illusztrációk Dickens Copperfield Dávidjához.* Ecsetrajz
Csernus Tibor: *Illusztrációk Robelais Panta Grivel-hez.* Ecsetrajz
Cziglényi Ádám: *Rákóczi-kiállítás.* Plakát, 100×70 cm
Csohány Kálmán: *Illusztrációk* Tollrajz, 17×28, 17×28, 14×24 cm
Domján József: *Kádár Kata népballada.* Színes fametszet, 93×66 cm
Domján József *Spartacus II, V, VII, IX.* Színes fametszet, 46×33 cm
Dudás Jenő: *Tihany.* Tus, 48×68 cm
Dudás Jenő: *Tihanyi konda.* Tus, 49×69 cm
Endrédy György: *Pihenők.* Tus, 28×41, 28×41 cm

Ernyei Sándor: *Illusztrációk Dickens Ritkaságok régi boltja c. művéhez.* Hígított tus, 14×10, 12×13, 19×32 cm

Ernyei Sándor: *Illusztrációk Dickens Ritkaságok régi boltja c. művéhez.* Hígított tus, 20×32, 20×16, 14×14 cm

Ernyei Sándor: *Illusztrációk Dickens Ritkaságok régi boltja c. művéhez.* Hígított tus, 12×14, 12×14 — 17×30 cm

Élesdy István: *Mélyfúrás Gesztenyésen.* Tusrajz, 20×16 cm

Élesdy István: *Lánchíd.* Rézkarc, 35×59 cm

Élesdy István: *Komló.* Réckarc — 35×53 cm

Feledi Gyula: *Tavaszodik a Sajóparton.* Litográfia, 37×48 cm

Feledi Gyula: *Föltámadott a tenger* (A népek tavasza c. sorozatból). Litográfia, 35×46 cm

Feledi Gyula: *Dzsomo Kenyatta, a kenyai nép hőse.* Litográfia, 28×20 cm

Gaál Mátyás: *MOM óra.* Plakát, 100×70 cm

Gaes Gábor: *Tanulmány,* Ceruza, toll, kréta, 15×11, 15×11, 11,8 cm

Gaes Gábor: *Gorkij-tanulmány.* Ceruza, 20×15, 20×15 cm

Gaes Gábor: *Gorkij-tanulmány.* Ceruza, 15×12, 15×12 cm

Gaes Gábor: *Gorkij-tanulmány.* Ceruza 12×14, 12×14 cm

Gaes Gábor: *Állatkert.* Plakát, 84×58 cm

Gábor Pál: *Moszkvai Magyar Népművészeti Kiállítás.* Plakát, 84×58 cm

Gáspár Antal: *A szegény didergők felruházása.* Karikatúra, 35×26 cm

Gerő Sándor: *Akinek nem inge . . .* Karikatúra, 32×27 cm

Gerő Sándor: *Az András.* Karikatúra, 43×34 cm

Gerő Sándor: *Öntelt Ödön.* Karikatúra, 29×42 cm

Gordon Györgyné: *Irófejek.* Karikatúra, 15×14 cm

Gordon Györgyné: *Színészfejek.* Karikatúra, 17×13, 17×13, 17×13 cm

Gordon Györgyné *Színészfejek.* Karikatúra, 17×13, 17×13, 17×13 cm

Göncz Tibor: *Illusztráció.* Toll, 37×49 cm

Görög Júlia: *Modellező szakkör.* Ceruza, 32×50 cm

Görög Júlia: *Tanulópár.* Szén 31×50 cm

Görög Lajos: *Állatkert,* plakát 84×58 cm

Görög Rezső: *Tanulmányfejek.* Szén és ceruza, 35×23 cm

Gross Arnod: *Budakalászi táj.* Színes linóleum, 25×32 cm

Gross Arnold: *Budakalászi táj.* Rézkarc, 9×12 — 8×16 cm

Gross Arnold: *Illusztráció.* Linoleum, 21×14, 19×12, 21×16 cm

Gross Arnold: *Budakalászi táj.* Rézkarc, 20×28 cm

Gross Arnold: *Önarckép.* Ceruza, 19×15 cm

Győry Miklós: *Új épül a régi helyett.* Rézkarc, 26×33 cm

Győry Miklós: *Új épül a régi helyett.* Rézkarc, 26×33 cm

Győry Miklós: *Új épül a régi helyett.* Rézkarc, 26×33 cm

Háy Károly László: *1905. szeptember 5.* Szén, 31,5×48,5 cm

Háy Károly László: *Fränkel Leo a szerkesztő.* Kréta, 40×60 cm

Háy Károly László: *Régi gyár.* Ceruza, 21×35 cm

Háy Károly László: *Fränkel Leo Marx-szal Londonban.* Kréta, 35×40 cm

Hévízi Piroska: *Tanulmányok,* Toll, 28×19, 28×19, 40×22 cm

Horváth Géza: *Cséplés.* Ceruza, 38×72 cm

Iván Szilárd: *Üszőlecke. Mozaikkarton részlete a Földalatti vasútállomásra.* Szénrajz, 235×316 cm

Jets György: *Szőnyi István.* Ceruza, 32×26 cm
Katziáni Aladár: *Női arckép.* Ceruza, 52×37 cm
Kaján Kalász Tibor: *Görög váza.* Karikatúra, 32×28 cm
Kaján Kalász Tibor: *Portrék.* Karikatúra
Kaján Kalász Tibor: *Portrék.* Karikatúra
Kaján Kalász Tibor: *Nagyvárosi fények.* Karikatúra, 25×37 cm
Kaján Kalász Tibor: *Visszásságok.* Karikatúra, 29×43 cm
Kass János: *Illusztrációk Anatole France Jelenkori történet c. művéhez.* Toll, 25×18, 25×18, 25×18 cm
Kass János: *Illusztrációk Veress Péter Almáskert c. művéhez.* Toll
Kassovitz Félix: *Közlekedési bemondó.* Karikatúra, 34×47 cm
Kaszó Dezső: *Öregasszony.* Kréta, 48×36 cm
Kavetzky Zoltán: *Pomázi tájak.* Rézkarc, 19×14, 15×22 cm
Kavetzky Zoltán: *Fűzfák.* Réckarc, 30×40 cm
Kazai Sajó Péter: *Disznóölés.* Kréta 36×26 cm
Kazai Sajó Péter: *Tavasz.* Kréta, 30×42 cm
Kádár György: *Tanulmány „1930. szeptember 1" c. képhez,* Szénrajz
Kádár György: *Tanulmányok „1930. szeptember 1" c. képhez,* Ceruza, 2 drb
Kádár György: *Tanulmányok „1930. szeptember 1" c. képhez,* Ceruza, 2 drb
Kádár György: *Tanulmányok „1930 szeptember 1" c. képhez,* Ceruza, 2 drb
Kerti Károly: *Tanulmányfej,* Ceruza, 17×15 cm
Kerti Károly: *Első gabonát a hazának.* Rézkarc, 21—23 cm
Kerti Károly: *Férfifej.* Ceruza, 17×15 cm
Kolozsvári Pál: *Dózsa György.* Rézkarc, 46×35 fcm
Kolozsvári Pál: *A KIMSZ II. kongresszusa.* Ceruza, 25×18 cm
Komjáti Gyula: *Boldog anyaság.* Rézkarc, 30×26 cm
Viharos aratás. Rézkarc, 17×41 cm
Komjáti Gyula: *Esteledik.* Rézkarc, 13×20 cm
Vakok. Rézkarc, 17×18 cm
Monumentális táj. Rézkarc, 12×20 cm
Komjáti Gyula: *Éhinség hadifogságban.* Rézkarc, 28×20 cm
Hadifogságban menetelés közben. Rézkarc, 24×30 cm
Cipeli a halott öccsét. Rézkarc, 28×20 cm
Halottvivők. Rézkarc
De profundis. Rézkarc, 19×25 cm
Komjáti Gyula: *Kötözésre várakozó sebesült katonák.* Rézkarc, 21×28 cm
Várakozás a kenyérosztásra. Rézkarc, 24×30 cm
Kondor Lajos: *Eltüsszentett birodalom.* Meseillusztráció, 12×16 cm
Kondor Béla: *Tanulmányok.* Ceruza, 12×10, 12×10 cm
Kontraszty László: *Portré mezőgazdaságunk kiváló dolgozóiról.* Ceruza, 26×18 cm
Kontraszty László: *A sztálinvárosi kikötő.* Kréta, 20×29 cm
Kós Lajos: *Koreai lány.* Fametszet, 14×8 cm
Kós Lajos: *Arany János.* Linoleummetszet, 19:19 cm
Kőrössy Lajos: *Mátraszentimrei táj.* Monotipia, 34×40 cm
Lantos Lajos: *November 7.* Plakát
Lantos Lajos: *Részlet az esztergomi várból.* Ceruza, 30×43 cm
László Gyula: *Arany János illusztrációk.* Ceruza és toll, 29×20, 29×20, 26×20, 26×20 cm

Losonczy Tamás: *Földalatti gépesítése.* Ceruza, 29,5×21 cm
Lukovszky László: *A bányatelep szélén.* Toll, 38×38 cm
Luzsicza Lajos: *Sióagárdi menyecske.* Ceruza, 36×26 cm
Makrisz Zizi: *Komló.* Színes fametszet, 20×31 cm
Makrisz Zizi: *Mai Görögország.* Fametszet, 12×15 cm, 12×15 cm
Merényi Rudolf: *Illusztráció.* A magyar nép büszkeségei c. műhöz. Kréta, 27×20, 27×20, 25×18, 25×18 cm
Muray Róbert: *1944. március 19.* Szén, 29×43 cm
Muray Róbert: *Madarak,* monotypusa
Nagy Nándor: *Sebespatak.* Fametszet, 25×21 cm
Pándy Lajos: *Az 1514-es parasztfelkelés vezérei.* Tuss, 148×51 cm
Patay László: *Tanulmányok.* Ceruza, 18×16, 22×19 cm
Pintér Ferenc: *Villámillusztráció.* Toll, 30×21 cm
Pituk József: *Kintrekedtek.* Tuss, 24×40 cm
Pituk József: *Kofahajó.* Ceruza, 40×60 cm
Pituk József: *Vásár.* Ceruza, 29×40 cm.
Pór Bertalan: *Rajzok.* Karikatúrák, 5 drb
Pór Bertalan: *Rajzok.* Karikatúrák, 6 drb
Raszler Károly: *Tájképek.* Ceruza
Raszler Károly: *Illusztrációk Mikszáth: Különös házasság c. művéhez.* Lavírozott tuss
Raszler Károly: *Illusztrációk Mikszáth: Különös házasság c. művéhez.* Lavírozott tuss
Raszler Károly: *Fejtanulmányok.* Ceruza
Reich Károly: *Dömös.* Toll, 27×40 cm
Reuter Ágoston: *Szép lombos erdők.* Tuss, 41×55 cm
Réber László: *Romain Roland Colas illusztráció.* Ceruza, 40×26, 40×26 cm
Réber László: *Illusztráció Anatole France Ludláb királyné c. művéhez,* 39×26, 39×26 cm
Réber László: *Értekezlet.* Karikatúra, 24×38 cm
10×11 cm
Róna Emmi: *Illusztráció a János vitézhez.* Tempera
Róna Emmi: *Illusztráció a János vitézhez.* Tempera
Róna Emmi: *Illusztrációk a János vitézhez.* Tempera
Sándor Károly: *Ugye ismerjük.* Karikatúra, 54×32 cm
Schey Ferenc: *Tanulmány.* Ceruza 36×25 cm
Schey Ferenc: *Rajz.* Ceruza, 30×21 cm
Schubert Ernő: *Rajztanulmány.* Ceruza, 16,5×13 cm
Schubert Ernő: *Rajztanulmány.* Ceruza, 17×27 cm
Schwott Lajos: *Típusok-típusok.* Karikatúra, 46×33 cm
Sebestény Ferenc: *Öreg tihanyi halász.* Szénrajz 42×33 cm
Seres János: *Tihanyi Belső tó.* Toll, 20×27 cm
Seres János: *Pihenő.* Toll 21×35,5 cm
Seres János: *Tihanyi rév.* Toll 35×50 cm
Sümegi Vera: *Pécsi bányarészlet.* Pitt, 40×28 cm
Szalmás Béla: *Uj híd.* Tuss, 285×44,5
Szalmás Béla: *Tájkép.* Tuss, 26×42,5 cm
Szalmás Béla: *Épül a földalatti.* Tuss 25×34

Szántó Piroska: *Rét I.* Fekete festék
Szántó Piroska: *Rét II.* Fekete festék
Szántó Piroska: *Nyár.* Fekete festék
Szemerédy Miklós: *Tanulmányfej.* Szénrajz, 16,5×13 dm.
Szemerédy Miklós: *Sztálinvárosi nagykohó.* Ceruza, 20×28 cm
Szemerédy Miklós: *Tájkép.* Rézkarc, 18×24,5 cm
Szemerédy Miklós: *Épül Sztálinváros.* Rézkarc, 18×33, 12×18 cm
Szemerédy Miklós: *Tájkép.* Rézkarc, 11×13 cm
Szilágyi Jolán: *Sárospataki táj.* Kréta, 59×43 cm
Szilágyi Jolán: *Ózd mellett.* Kréta, 31×41 cm
Szilvássy Nándor: *Illusztráció Móricz: Állatmesék c. könyvéhez,* 27×23 cm
Szilvássy Nándor: *Rajzok.* Toll
Szilvássy Nándor: *Rajzok.* Ceruza és toll
Szilvássy Nándor: *Illusztrációk Móricz Állatmesék c. könyvéhez*
Szilvássy Nándor: *Illusztrációk Keszthelyi Zoltán: Vákos falu erdő c. könyvéhez,* 86×31 cm
Szlovák György: *Cyrano.* Kréta, 43×29 cm
Szür Szabó József: *Amikor Robinzon.* Tempera, 25×43 cm
Szür Szabó József: *Pimpi Ludast olvas.* Karikatúra, 30×25 cm
Szücs Pál: *Dolgozik az új kutatótorony.* Kréta, 40×60 cm
Szücs Pál: *Söderrakás.* Toll és sepia, 40×60 cm
Szücs Pál: *Komló.* Sepia, 40×50 cm
Szücs Pál: *Tiszalök.* Sepia, 40×59 cm
Szücs Pál: *Szuhakálló.* Toll és kréta, 40×60 cm
Tarjáni Jenő: *Öregember.* Rézkarc, 20.5×16 cm
Tonez Tibor: *USA gyorstömés.* Karikatúra, 24×30 cm
Tonez Tibor: *Forog az idegen.* Karikatúra, 31×36 cm
Tóth B. László: *Csapolás az ózdi vasgyárban.* Kréta, 39×30 cm
Tóth József: *Ahogy a társadalmi fejlődést nem ismerők az ősembert elképzelik.* Karikatúra, 48×38 cm
Várnai György: *Bürokrata.* Karikatúra, 64,5×49,5 cm
Varsányi Pál: *Falu.* Fametszet
G. Vasvári Anna: *Így írják alá az imperialisták a békeszerződést.* Karikatúra, 65×50 cm
G. Vasvári Anna: *A hidegháború dzsungeljében.* Karikatúra, 50×65 cm
Váradi Fuchs Sándor: *Soproni Ikva patak.* Szén, 34×48 cm
Váradi Fuchs Sándor: *Soproni utca.* Szén, 50×60 cm
Vásárhelyi Gyula: *Szüret a szőlőhegyen.* Ceruza, 30×53,6 cm
Vineze Gergely: *Balatoni táj.* Ceruza 23×23 cm
Vineze Gergely: *Csordáskút.* Ceruza, 38×25 cm
Würtz Ádám: *Sztálinvárosi építkezés.* Szén 35×50 cm
Würtz Ádám: *József Attila illegális szemináriumot vezet.* Rézkarc, 32×42 cm
Würtz Ádám: *Dunántúli Tamási szőlőhegyek.* Rézkarc, 24×34 cm
Würtz Ádám: *Sztálinvárosi építkezés.* Szén, 37×50 cm
Würtz Ádám: *Kohóépítkezés.* Pitt, 30×49 cm
Zádor István: *Cséplés.* Szén 60×80 cm

Zádor István: *Illusztrációk Puskin Anyegin c. művéhez.* Ceruza
Zádor István: *A földalatti gyorsvasút építése.* Szén, 58×77 cm
Zádor István: *Önarckép.* Szén, 80×60 cm
Zombory Moldován Béla: *Önarckép.* Ceruza, 18×14 cm
Zórád Ernő: *Mikszáth illusztráció.* Karikatúra, 37×26 cm
Zórád Ernő: *Mikszáth illusztráció.* Karikatúra, 30×22 cm
Zórád Ernő: *Mikszáth illusztráció.* Karikatúra, 30×23 cm
Zórád Ernő: *Egy rági karácsony.* Karikatúra 55×39 cm
Zórád Ernő: *Az úrfi magánvizsgája.* Karikatúra, 33×47 cm

SZOBROK

Ambrózy Sándor: *Leányfej.* Gipsz, 20 cm
Ambrózy Sándor: *Fiúfej.* Gipsz, 25 cm
Antal A. József: *Boxoló ifjú.* Gipsz, 62 cm
Antal Károly: *Népstadion szobor terve.* (A birkozók.) Bronz, 60 cm
Antal Károly: *Vera Muhina.* Gipsz, 66 cm
Baksa Soós György: *Marx Károlyné.* Gipsz, 86 cm
Balázs István: *Jokai Mór.* Gipsz. 65 cm
Baumgartner János: *Kecske.* Bronz, 15 cm
Benke Sándor: *Modellező gyermek.* Gipsz, 65 cm
Benke Sándor: *Női fej.* Gipsz, 40 cm
Benke Sándor: *Zrínyi Miklós lovasszobra.* Gipsz, 160 cm
Biró Iván: *Balassa Bálint.* Gipsz, 70 cm
Biró Iván: *Gyümölcsszedő.* Gipsz, 23 cm
Bódi Ferencné: *Rendőrnő.* Gipsz, 170 cm
Bódiné Hadik Magda: *Rizskévegyűjtő leány.* Gipsz, 72 cm
Boldogfai Farkas Sándor: *Gyermekfej.* Gipsz, 25 cm
Boldogfai Farkas Sándor: *9, db. érem* (dobozban)
Borics Pál: *Sztahanovista.* Vörösmárvány, 48 cm
Borics Pál: *Sztahanovista.* Ruskicai márvány, 32 cm
Borsos Miklós: *12 db. érem* (dobozban)
Borsos Miklós: *Demeter.* Vörosmárvány, 38 cm
Borsos Miklós: *Kútfigura.* Vörösréz, 88 cm
Buzi Barna: *Kosárvivő.* Bronz, 39 cm
Csorba Géza: *Ifjú szobormása.* Gipsz, 52 cm
Dabóczy Mihály: *Öklelő bika.* Gipsz, 55 cm
Dabóczy Mihály: *Ludas Matyi.* Gipsz, 175 cm
Dankó József: *Jaicainé.* Terrakotta, 22×18 cm — Dankó
Donner Gertrud Mária: *Édesanyám.* Bronz, 29 cm
Duray Tibor: Május 1. felvonulás. Relief. Bronz, 40×150 cm
Engels József: *Bronzplakett.* 2 drb
Erdey Dezső: *Csokonai.* Gipsz, 110 cm
Erdey Dezső: *Lendvayné.* Gipsz, 65 cm
Erdey Dezső—László Péter: *Futók.* Alumínium szoborcsoport, 270 cm
Erdey Dezső: *Erdey László Kossuth-díjas vegyész professzor,* 64 cm
Erdélyiné Korányi Felicitas: *Franz Schubert, a halálozási évforduló emlékére.* Bronz dombormű, 29 cm

Erdélyiné Korányi Felicitas: *Nánássyné.* Bronzplakett, 12×14 cm
Farkas Aladár: *Olvasztótár.* Gipsz, 70 cm
Farkas Aladár: *Koreai menekülők.* Bronz, 28 cm
Farkas Aladár: *Kultúrcsoport táncosa.* Gipsz, 110 cm
Farkas Aladár: *Ács.* Gipse, 150 cm
Farkas Aladár: *Pak Den Áj.* Gipsz, 86 cm
Fekete Géza: *Éva leányom.* Gipsz, 13 cm
Ferenczy Béni: *A kis alpinista.* Bronz, 28,5 cm
Ferenczy Béni: *Ferencsik János karnagy.* Bronz, 36 cm
Ferenczy Béni: *Euritinia.* Bronz, 24 cm
Ferenczy Béni: *Boreas és Psyche.* Illusztráció Apuleus regényéhez. Bronz 30 cm
Ferenczy Béni: *Vetkőző leány.* Bronz, 70 cm
Garami László: *Utépítők.* Gipsz, 36 cm
Garami László: *Parasztleány.* Fa, 74 cm
Grandtner Jenő: *Súlydobó.* Gipsz, 285 cm
Grandtner Jenő: *Boxolók.* Gipsz, 47 cm
Gyenes Tamás: *Pór Bertalan.* Gipsz, 78 cm
Gyenes Tamás: *Vasmunkás.* Gipsz, 50 cm
Gyenes Tamás: *Magyar vendég a kolhozban.* Gipsz, 190 cm
Győry Dezső: *Tornásznő.* Bronz 50 cm
Halmágyi István: *A győztes ifjú.* Gipsz, 150 cm
Herczeg Klára: *Almaszedő.* Terracotta, 30 cm
Herczeg Klára: *Szabad ifjúság.* Gipsz, 50 cm
Illés Gyula: *Fiatal parasztasszony.* Márvány, 37 cm
Ispánki József: *12 db. bronzérem*
Jálics Ernő: *Férfifej.* Gipsz, 33 cm
Kalló Viktor: *Sasvári Klára.* Márvány, 40 cm
Kamotsay István: *Felszabadító szovjet katona.* Gipsz, 200 cm
Kákonyi István: *Fiatal építő.* Gipsz, 105 cm
Kárpáti Anna: *Sebészorvos.* Gipsz, 65 cm
Kárpáti Anna: *Egri parasztnő.* Gipsz, 55 cm
Kárpáti Anna: *Parasztlány ágas búzával.* Gipsz, 31 cm
Kelemen Kristóf: *Hangverseny után.* Gipsz, 165 cm
Kerényi Jenő: *A Népstadion szoborterve.* (Ünnepi felvonulók.) Bronz, 60 cm.
Kernstockné Sticker Gina: *Portré,* 12 cm
Kisfaludi Stróbl Zsigmond: *II. Rákóczi Ferenc.* Gipsz, 100 cm
Kisfaludi Stróbl Zsigmond: *Leányfej.* Gipsz, 35 cm
Kisfaludi Stróbl Zsigmond: *Kunffy Lajos festőművész.* Gipsz, 50 cm
Kiss István: *Dózsa György csoportszobor.* Gipsz, 50 cm.
Kiss István: *Éremsorozat a VIT-ről.* 7 db. Ólom, á 13 cm
Kiss István: *Békét akarunk!* Gipsz, 210 cm
Kiss-Kovács Gyula: *Leányfigura.* Bronz, 30 cm
Kiss-Kovács Gyula: *Bronz plakettek.* 17 db.
Kiss-Kovács Gyula: *10 db. bronzplakett*
Kiss Sándor: *Női portré.* Gipsz, 37 cm
Kiss Sándor: *2 Bronzplakett.*

Kocsis András: *Népstadion szoborterve* (Agrár ifjúság). Bronz, 60 cm
Kocsis András: *Tenniszező.* (A Fölalatti vasút végállomásához.). Gipsz 270 cm
Konrád Sándor: *Mártika.* Márvány, 30 cm
Konyorcsik János: *Anyám.* Márvány, 38 cm
Konyorcsik János: *Ági.* Terracotta érem, 6 cm
Kóthai Nándor: *Munkásnő.* Gipsz, 190 cm
Kovács Ferenc: *Olvasó lány.* Márvány, 100 cm
Kozma Erzsébet: *Gyermekfej.* Gipsz, 27 cm
Kucs Béla: *Leányfej.* Gipsz, 32 cm
Kucs Béla: *Bányász.* Gipsz, 210 cm
Kunvári Lilla: *Bárdi Ödön, a színész.* Gipsz, 42 cm
Kühner Ilze: *Önarckép.* Bronz, 16 cm
Laborcz Ferenc: *Diszkúl.* Gipsz, 239 cm
Laborcz Ferenc: *Első torna.* Bronz, 60 cm
László Péter: *Kertészlány.* Fém, 82 cm
Madarassy Walter: *Érmek.* Bronz, 14 db.
Madarassy Walter: *Jelenetek Dózsa életéből.* 4 db. bronz-relief, 73×35 cm
Majtényi Károly: *Horváth Károly, a Földrajzi Társaság alapító tagja.* Gipsz, 39 cm
Makk József: *Bányaépítés.* Gipsz-dombormű, 40×100 cm
Makrisz Agamemnon: *Micsurin.* Gipsz, 66 cm
Marosán László: *Szüretelő.* Terracotta, 40 cm
Marton László: *Plenair.* Gipsz, 42 cm
Marton László: *Bocskai a hajdúk segítségével előzi a császári megszálló seregeket 1604-ben.* Gipsz, 250×115 cm
Marton László: *Női fej.* Márvány, 43 cm
Marton László: *Lépő akt.* Bronz, 27 cm
Martsa István: *4 Bronzplakett*
Martsa István: *Portré.* Bronz, 15 cm
Martsa István: *Csikó.* Bronz, 20 cm
Matei Aurél: *Ady.* Gipsz, 200 cm
Matei Aurél: *Munka után.* Kőrtefa, 50 cm
Medgyessy Ferenc: *Móricz Zsigmond.* Bronz-relief, 45×64 cm
Medgyessy Ferenc: *Kislány.* Márvány, 67 cm
Metky Ödön: *Én magam.* Gipsz, 35 cm
Mészáros Dezső: *Önportré.* Terracotta, 35 cm
Mészáros Dezső: *Lenin megérkezik Pétervárra.* Gipsz, 165×185 cm
Mészáros Dezső: *2 db. álom és 3 db. gipsz érem*
Mikus Sándor: *A Népstadion szoborterve.* (Footballisták.) Bronz, 60 cm
Nagy Sándor: *Mosólány.* Terracotta, 11×6 cm
Nyírő Gyula: *Tanulmányfej.* Terracotta, 31 cm
Olcsay-Kiss Zoltán: *Az ifjú Marx.* Gipsz, 210 cm
Palotay Gyula: *Kovács a hevítőkemencénél.* Gipsz, 56 cm
Palotay Gyula: *Szőcei Sándor Kossuth-díjas kovács.* Gipsz, 65 cm
Pál Mihály: *Fiam.* Fekete mészkő, 25 cm
Pál Mihály: *Táncsics.* Mészkő, 105 cm

Pál Mihály: *Tolsztoj.* Andezitkő, 38 cm
Pándi-Kiss János: *Kazánkovács.* Jávorfa, 48 cm
Pándi-Kiss János: *Nemzetköziség zászlaja alatt.* Hársfa, 89 cm
Pándi-Kiss János: *Gyárimunkás.* Cseresznyefa, 42 cm
Pátzay Pál: *Csányi Károly.* Gipsz, 28 cm
Pátzay Pál: *Színész-figura.* Bronz, 22 cm
Pátzay Pál: *Repülőgépet üdvözlő.* Bronz, 58 cm
Petri Lajos: *Katona József mellszobra.* Mészkő, 104 cm

Radó Károly: *Kapáló.* Gipsz, 38 cm
Rozbora Béla: *Női fej.* Gipsz, 37 cm
Rubletzky Géza: *Első lépés.* Bronz, 43 cm
Rubletzky Géza: *Tanulmányfej.* Terracotta, 40 cm
Segesdy György: *Kiss István sztahanovista hengerész portréja.* Gipsz, 35 cm
Segesdy György: *Ács.* Gipsz, 55 cm
Segesdy György: *Faragó ács.* Gipsz, 25 cm
Segesdy György: *Pihenő olvasztár.* Gipsz, 48 cm
Sidló Ferenc: *Tanulmányfej.* Bronz, 38 cm
Somogyi Árpád: *Móricz Zsigmond.* Gipsz, 180 cm
Somogyi Árpád: *Vegyészleány.* Gipsz, 42 cm

Somogyi József: *Kóreai diák.* Terracotta, 30 cm
Somogyi József: *Dózsa.* Terracotta, 41 cm
Somogyi József: *Martinász.* Gipsz, 163 cm
Somogyi József: 8 *db. állatfigura*
Sóvári János: *Puskin.* Gipsz, 38 cm
Sóvári János: *Mikszáth Kálmán.* Gipsz, 64 cm
Soproni Stöckert Károly: *Hunyadi.* Gipsz, 35 cm

Szabó István: *Bányász.* Cseresznyefa, 90 cm
Szabó Iván: *Csikó.* Bronz, 23 cm
Szabó Iván: *Sportlovasnő.* Bronz, 300 cm
Szandai Sándor: *Tudomány és sport.* Gipsz dombormű, 130×170 cm
Szebényi Imre: 5 *db. réz és ezüst érme*
Szentesy Hiesz Géza: *7 bronzplakett*
Szöllősi Endre: *Kölyök oroszlánok.* Gipsz, 20 cm
Szücs István: *A dolgozó nép szolgálatában.* Gipsz 170 cm
Takács Ödön: *Fülesbagoly.* Diófa, 45 cm
Tar István: *A Népstadion szoborterve* (Gránátvetők). Bronz, 60 cm
Tar István: *Rákóczi.* Gipsz, 62 cm
Tóth Gyula: *5 drb bronzplakett*
Turáni-Kovács Imre: *Landler Jenő.* Gipsz, 60 cm
Ungvári Lajos: *Labdarúgó.* Gipsz, 270 cm

Várady Sándor: *Sportorvosnál.* Gipsz dombormű, 160×170 cm
Várady Sándor: *Szuronyvívás.* Gipsz, 60 cm
Varga Miklós: *Gyapotszedő.* Gipsz, 130 cm
Vedres Márk: *Békestaféta.* Gipsz, 300 cm
Vigh Tamás: *Ferenczy Béni portréja.* Terracotta, 39 cm
Vigh Tamás: *Táncoló leány.* Ólom, 30 cm

Vilt Tibor: *Kutya portré.* Gipsz, 27 cm
Vilt Tibor: *néhai Illyés Géza professzor akadémikus portréja.* Gipsz, 38 cm
Vilt Tibor: *Munkásfej.* Gipsz, 45 cm
V. Schaár Erzsébet: *Zrínyi Ilona.* Gipsz, 60 cm
V. Schaár Erzsébet: *Déryné.* Gipsz, 96 cm
Wagner Nándor: *József Attila.* Gipsz, 180 cm

MOZAIK

Mészáros Lajos: *Csendélet.* 42×52 cm

FOTÓK

Bernáth Aurél: *A földalatti stadionállomás freskójának kartonja*
Kuruez D. István: *Salgótarjáni ütközet.* Freskó
Szőnyi István: *A földalatti stadionállomás freskójának kartonja*

ÉPÍTÉSZET

1—2—3. **Népstadion.**
Tervezők: ifj. Dávid Károly és munkatársai:
Borosnyai Pál,
Harmos Zoltán,
Fecskés Tibor,
Várossy Péter.
Statikus tervező: Gilyén Jenő.

4. **Népstadion díszpáholy társalgója.**
Tervezők: Németh István.

5—6. **Miskolci R. M. Nehézipari Műszaki Egyetem.**
Tervező: Janáky István Ybl-díjas építész,
Jánossy György,
Zalaváry Lajos.

7. **Szinkron műterem.**
Tervezők: Gádoros Lajos Ybl-díjas építész,
Mühlbacher István.

8. **Szolnoki irodaház.**
Tervező: Rimanóczy Gyula Ybl-díjas építész.

9. **Tolnai textilművek kultúrháza.**
Tervező: Pintér Béla.

10—11. **Középület.**
Tervező: Szrogh György Ybl-díjas építész.

12. **Kazincbarcikai Bányamérő Technikum.**
Tervező: Kürthy László.

13—14. **Városi I. emeletes nagy garage.**
Tervező: Gergely István.

15. **Ujjáépített volt Pénzügyminisztérium.**
Tervező: dr. Rados Jenő.

16. **MÁVAG kőbányai-úti bejárati épülete.**
Tervező: Lauber László.

17. **Szerszámgépgyár bejárati épület.**
Tervező: Lauber László.

18. **Tűzoltó laktanya.**
Tervezők: Virágh Pál,
Bajnai László.

19. **Juhhodály.**
Tervező: Farkasdy Zoltán Kossuth-díjas építészmérnök.

20. **Gyógyszeripari Kutatóintézet.**
Tervező: Bene László.

21. **Répcelaki szénsavgyár.**
Tervező: Csabainé Juhász Sára. (1)

22. **Csónakház a Rómaiparton.**
Tervező: Gallmayer Ferenc.

23–24. **Budapesti Földalattivasút**
Engels-téri Sztálin állomásának terve.
Tervezők: Szabó István,
ifj. Farkasdy Zoltán,
Hegedüs Béla.

25. **Irodaház épülete.**
Tervezők: Dull Dezső és munkatársai:
Hont Róbert,
Boroszlai István.

26. **Lakóépület Pasaréten.**
Tervező: Dull Dezső és munkatársai:
Hegyi Lajos,
Brjeszka István.

27. **Körösi Csoma-úti lakóház.**
Tervező: Boros Zoltán.

28–29. **Budapesti Építőipari Egyetem**
I. díjjal kitüntetett pályaterve.
Tervező: Weichinger Károly és munkatársai:
dr. Rados Jenő,
Rimner János,
Bonta János,
Kemondi Zoltán,
Krizka György,
Polónyi Károly,
Jurcsik Károly, (2)
Kapsza Miklós.

30. **Komlói strand.**
Tervező: Zöldi Emil Ybl-díjas építész.

31. **Mezőtúri kollégium.**
Tervező: Vincze Pál.

32. **Miskolci megyebizottsági székház.**
Tervező: Vincze Pál.

33. **Miskolc—diósgyőri lakóház.**
Tervező: Károlyi Antal Ybl-díjas építész.

34. **II. kerületi Pártház.**
Tervező: Körner József.

35. **Kazincbarcikai Fő-tér.**
Tervezők: Schmiedl Ferenc,
Azbej Sándor,
Miskolczy László.

36. **Sztálinvárosi technikum.**
Tervező: Malomsoky József.

Felelős kiadó: Szurdi Márta a Műcsarnok vezetője
Megjelent 6000 példányban
53-12952—Egyetemi Nyomda, Budapest— Felelős vezető: Janka Gyula igazgató

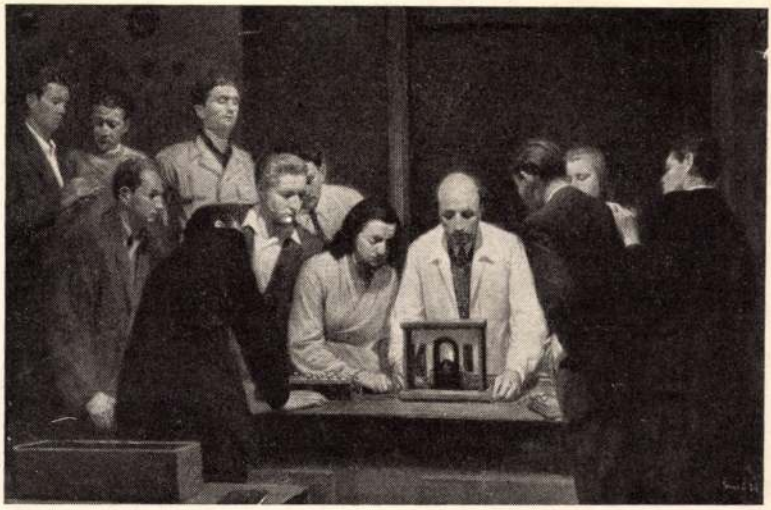

Fizikai kísérlet. SZABÓ LAJOS diploma-munkája a Képzőművészeti Főiskolán

hogy egyesekben még élnek a formalizmus maradványai, még nem tudják elég világosan, meggyőzően és optimista felfogással ábrázolni a dolgozók megváltozott életét, munkáját.

Egyeseknél még sokszor bizonytalan a rajz, felületes a valóság tükrözése, sematikus a jellemek ábrázolása és néha a „festőiségre" való törekvés miatt elhanyagolták a feladatok reális megoldását.

A grafikusok diploma-munkáinak bemutatása közben kiderült, hogy a hallgatók legnagyobb része óriási méretű képekbe fogott és ezeknek megoldása nem mindig sikerült. *Ék Sándor*, a grafikai főtanszak vezetője rámutatott arra a hibára, ami a magyar képzőművészeknél nagyon gyakran előfordul: a *„gigantomániá"*-ra. Ez főleg azoknál jelent veszélyt, akik eddig csak kis grafikával foglalkoztak. Sokkal helyesebb úton jártak azok a grafikus-hallgatók, akik diploma-munkának olyan feladatot választottak, amelyet művészi kifejező eszközeikkel teljes sikerrel tudtak megoldani.

Nagyon szépen szerepeltek a diploma-munkák bemutatása alkalmából a Főiskola nőhallgatói. Ez vonatkozik elsősorban a szobrásznőkre, de nagyon komoly eredményeket mutattak a grafikus festő diploma-munkák is.

Schey Ferenc freskóját a Főiskola Epreskertben lévő épületének falára festette és a Főiskola egyik osztályának Szabad Nép baráti körét ábrázolja. Ez az egyik legjobb diploma-munka.

A régi és új tanítási módszer közötti különbséget legjobban megvilágítja egy volt növendék, *Péter Imre*, az Új Világ munkatársa nyilatkozata, aki résztvett a diploma-munkák bemutatásán és a következőket mondta:

„Én nem tartozom a Főiskola kötelékébe, de valamikor öt esztendeig jártam ide. Abban az időben ilyen képekről nem is lehetett szó. Dolgoztunk, ki-ki saját belátása szerint. Jóakaratú mesterek irányítottak, de arról, hogy ilyen eredményekhez eljussunk, álmodni sem lehetett. Nagyon meghatott engem a diploma-munkák megvitatása és megvédése. Nagyon mélyen átérzem a jelentőségét és nagyságát annak, ami most a Főiskolán történik. Meg kell mondanom, őszinte elragadtatást váltott ki belőlem a megvitatás s még ott is, ahol kemény kritikával illették a munkát, éreztem az elvtársi segítséget. Örülök, hogy itt lehettem, megtartom és továbbadom ezt az élményt."

Az első diploma-munkák megvitatása világosan mutatja a Képzőművészeti Főiskola reformjának eredményeit, azt a komoly és határozott szándékot, amely a mult hibáinak, lazaságának és formalista csökevényeinek kiküszöbölését célozza. *Abonyi Arany*

ID. MARKÓ KÁROLY (1791—1860): Rőzsehordók (Olajfestmény)

KIÁLLÍTÁSOK

MARKÓ KÁROLY EMLÉKKIÁLLÍTÁS

Képzőművészetünk jó hagyományainak megbecsülése és értékesítése kulturéletünk jellemző vonásává kezd válni. Ennek a sokszor szinte „felfedező" munkának a Fővárosi Képtár „Haladó hagyományaink" című kiállítása után egyik újabb állomása a Markó kiállítás.

Idősebb Markó Károly tájképfestészetünk első jelentős alakja. Élete javarészét külföldön töltötte s képei egy-két kivétellel Olaszországban készültek. Egyike volt azon tehetséges művészeinknek, akik a XIX. század elején külföldre vándoroltak, egyrészt, mert festőakadémia nem volt Pesten, másrészt mint a „*Honderű*" írja: „Sehol egy hang, mely a közönséget a művészet melletti munkásságra lelkesítené." Hozzájárult ehhez az osztrák mesterek művészeti egyeduralma is.

Az ország gyarmati helyzete ellen a reformkor egyre erősödő nemzeti mozgalma a képzőművészet területén még nem érvényesült elég világosan. Markó Károlyt nem érinti a reformkor lendülete, sőt még a szabadságharc vihara sem zökkenti ki passzivitásából. Csendes, zárkózott és magánytkedvelő természetével — mint egyik levelében írja, csak várta: „hogy valamivel is jobbra forduljon a közállapot nyomorúsága". Eleinte Bécsben kísérletezik történelmi és arcképfestészettel. Tizenhárom évi nyomorgás után (volt olyan nap, hogy kenyeret sem evett) végre felfedezi, hogy az akkor divatos képtémák: színpadias csataképek és udvari szertartások idegenek számára.

1832-ben sikerül Olaszországba utaznia. Előbb Rómában, majd Pisában és a Firenze melletti Via Appegi-ben él. Művészete gyors fejlődésnek indul. Nyugodt, harmonikus, szigorúan megszerkesztett képek jelzik fejlődése útját. A természet szinte áhitatos szeretete, egy problémátlan, derüs élet vágya érvényesül ezekben a bensőséges elmélyüléssel és nagy gonddal festett művekben. Igaz ugyan, hogy nem tud szabadulni az akadémia dogmáitól (Claude Lorain-i séma: sötét előtér, megvilágított középtér, párás, áttetsző

A MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA HALLGATÓINAK DIPLOMA-MUNKÁI

A Képzőművészeti Főiskola elsőízben ezévben tartotta meg az ötödéves, végző hallgatók diploma-munkáinak nyilvános megbeszélését. A bemutatott diplomamunkákról először a művet készítő művészhallgató mondta el beszámolóját. Ismertette a maga elé tűzött feladatot, s a kidolgozás munkaszempontjait. Az eredmény összefoglalásához a tanári kar hozzászólásai mellett eredményesen hozzájárult a növendékek s a nyilvános megbeszélésre meghívott szakemberek több hozzászólása is.

A diplomamunka feladat megoldása a bemutatott és a tantestület által jóváhagyott vázlatok alapján történt, s a végzős hallgatók igyekeztek világosan és közérthető formában kifejezni elgondolásaikat, hangsúlyozva az eszmei tartalom jelentőségét, megkeresve az ábrázolt alakok karakterisztikumát és tipikus vonásait.

Harminchat hallgató: szobrász-, festő-, grafikus-, mozaik- és restaurátor-szakos növendék diploma-munkája került ezúttal nyilvános megvitatásra. *Bán Béla, Berény Róbert, Bernáth Aurél, Bortnyik Sándor, Pór Bertalan, Szőnyi István* festőművész tanárok, *Ék Sándor, Kádár György* és *Konecsni György* grafikus tanárok, *Fónyi Géza* a mozaik és *Kapos Nándor* a képrestaurálás tanára, *Pátzay Pál* és *Beck András* szobrásztanárok arra nevelték hallgatóikat, hogy realista módszerrel és elmélyült mesterségbeli tudással tükrözzék a mai ember életének szocialista tartalmát, és hogy önálló befejezett alkotásokat tudjanak létrehozni.

A szobrász-hallgatók témaválasztása jellegzetesen világítja meg a fiatal művészek érdeklődési körét. Így *Illés Gyula* „Zászlótartó", *Bolgár Judit* „Lázadó paraszt", *Marton László* „Építő munkások", *Kállai Gyuláné* „Martin-munkás" és *Vigh Tamás* „Éneklő ifjúság" című szobra már témájával is jelzi a mai művészgeneráció alkotásainak új tartalmát.

A művek legtöbbször személyes élményt örökítenek meg. *Vigh Tamás* pl. résztvett tavaly a Zeneművészeti Főiskolán megtartott Ifjúsági kórusversenyen s az ott szerzett élmények alapján választotta vizsgamunkája tárgyául az éneklő fiú és leány alakjának szoborrá formálását.

A most végzett, ötödéves festők és grafikusok még a régi formalista tanmenet szerint dolgoztak tanulmányaik első három esztendejében, így sok nehézségbe került a reform követelményeinek megfelelő ábrázolásmód elérése.

A bemutatott munkák azt az óriási erőfeszítést is elénk tárják, amit a Főiskola tanárai és hallgatói fejtettek ki az absztrakció és formalizmus maradványainak leküzdésére és a helyes emberábrázolás elérésére.

A festő és grafikus hallgatók diplomamunkái és a bemutatott mozaikmunkák, freskó és üvegfestmény munkák és kiállítási dekorációs képek egyaránt visszatükrözik a Főiskola hallgatóinak új érdeklődési körét és azt a felfogását, hogy a dolgozó népnek készítik műveiket, akiknek életéhez hozzátartozik a művészet építő és gazdagító szépsége.

Sok végzős hallgató az ifjúság, a tanulás és az iskolai élet problémáival foglalkozott.

A főiskolai hallgatókat állandóan foglalkoztatta a békeharc kérdéseinek művészi kivetítése és a hallgatók közül nagyon sokan műveikkel is szolgálták a békeharcot.

A bírálóbizottság nagy elismeréssel fogadta *Szabó Lajos* 3×2 méteres kompozícióját, a „Fizikai kísérlet"-et. Szabó Lajos elmondta, hogy a kép ötlete akkor született meg, mikor látogatást tett az Egyetemi Fizikai Intézetben, ahol éppen az ismeretlen ellenállás kísérletét mutatták be.

Rendkívül tanulságosak voltak a bírálatok, a diploma-munkák megvitatása során. *Bortnyik Sándor* főigazgató kifejtette, hogy nem cél a mindenáron való támadás, vagy védelem, fontos a jótulajdonságokra és a hibákra való rámutatás. Őszinte építő kritikára van szükség, a hallgatónak éreznie kell a segítőkészséget, a tanároknak az a feladata, hogy tanácsokkal, konkrét útbaigazítással támogassák a Főiskoláról eltávozó hallgatókat. Az egyik hallgató Szabad Nép plakátjánál például a bírálók egyhangúlag megállapították, hogy lehangoló benyomást tett és a békeplakátjával sem tud lelkesíteni. Ideológiai felkészültségét el kell mélyítenie, a tartalomból és nem a formából kell kiindulnia.

A diploma-munkák megvitatása megmutatta azt is, hogy még sok kiküszöbölendő hiányosság van a hallgatók munkájában. A kétségtelen eredmények mellett az is kitűnt,

Szabad Művészet 1957. 7. 14.

Sadr realista alkotásai jelentősen hozzájárultak a formalizmus leküzdéséhez és a szocialista realista művészet kialakításához is, a szovjet művészet fejlődésének első korszakában.

Korunk monumentális, mély eszmeiségű és kifejezésteljes művek alkotását követeli meg. Sadr alkotásait tanulmányozva, tapasztalatait felhasználva és eredményeit új tartalommal gazdagítva, a szovjet szobrászok olyan műveket alkothatnak, amelyek méltók lesznek majd a nagyszerű sztálini tervek békés kultúrépítkezéseihez, a hatalmas gátakhoz és csatornákhoz — fejezi be cikkét H. Tupicin.

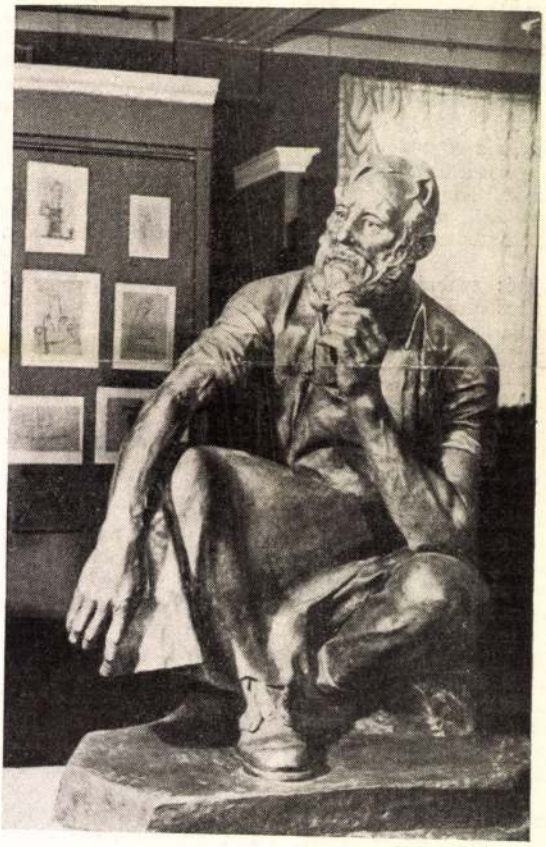

I. D. SADR: Az építő

MDK

Illés Gyula, szobrász
Képzömüv. Föisk.

244. Aratás.

Nagy.Mf.j.Képzömüv. Kiáll. /VII/
Föv. Képtár. 1949.aug.16.-szept. 10. Kat.

M. D. K

ILLÉS Gyula szobrász

„Képzőművészetünk a felszabadulás ugyan" c. kiállitásra szerepel (1960)

Magyar Nemzet 1960 (XVI) 21. sz. 11. l.

Dulka Mária: A Magyar Nemzeti Galéria ünnepi kiállitása

M. D. U.

ILLÉS Gyula szobrász

A Grafikai és Kisplasztikai Miáltitáson szerepel

Magyar Nemzet 1960 (XVI.) 147. sz. 4. l.

(d. m.) Grafikai és Kisplasztikai Miáltitás

Rónay Mária

Illés Gyula: Aratás /dombormü/

SZABAD MÜVÉSZET

1949.szept.-okt. 9-10.sz. 413.l.

/Sebestyén Gy.: Kiállitási beszámoló/

Illés Gyula
szobrász

M.D.K.

Inotai szobra villamosipari munkást ábrázol.

Kontha Sándor: Képzőművészeti alkotások Inotán
Művészet, 1960. október – 14 kap.

H.T.N.

MDK

Illés Gyula, IV.é.hallg.

Arató, szób.

Ifjuságí Képzőm. és Iparm.kiáll. N.Szal. 1950. jun. 9 l.

M. D. K.

ILLÉS Gyula szobrász

1923 –

Lovas

A M. N. Galéria állagjegyzéke I. fa. r.

Bp. 1959. 177. l.

M.D.K.

ILLÉS Gyula

1931-ben Nagybányán Szépművészeti Iskola t.-gja

Réti: Nagybánya... Bp.1954. 340.l.

MD/K

Illés Gyula, szobrász
föisk.hallg.

"Aratók" c. szobra figyelemreméltó.

A kiáll. megrendezésének célja, h. a rejtett tehetségek előtörjenek és képzőművészetünk fejlődését biztosítsuk.

Végvári Lajos: Ifjuszi képző- és ip.műv. kiáll. Nemzeti Szalon. A népműv.miniszt. által rend.kiáll. Magyar Nemzet, 1950.jun.10.

Illés Gyula

szobrász

M.D.K.

„Játszó fiúk" c. műve

Révész Zsuzsa: Új szobrok hétköznapjai. – 18 l.
Művészet, 1960. szept.

Rómay Mária

Illés Gyula: Földmunkás /gipsz ?/

SZABAD MÜVÉSZET

1950. szept. 9. sz. 333.l.

/Németh L.: Fiatalok a Kiállitáson/

Rómay Mária

Illés Gyula: Földmunkás, gipsz

KÉPES HÍRLAP

1950. 34.sz.

/Berend-Escher: Az I.M.Képzm.Kiállitás/

Illés Gyula, [szokrán] MDK

és Laborcz ferenc közösen
a miskolci parkban felállítandó diszkút
terveni dolgoznak. (Gyógyintézetben)

: Több kiváló képzőműnészeti alkotás ...

Köti Hirlap, XII. évf. 70. sz. 1957. márc. 24. vas.
2. old.

MDK

Illés Gyula, kobrak

Dózsa Gipsz

Hunyadi "

Nücs.-Tav. tárl. a Nücs.-ban. Hősök tere.
1952 máj. 10-jún 4. Jegyz. 14. l.

Illés Gyula szobrász M.D.K.

a kazincbarcikai uj nagy kórház részére tervezett kristályjellgü beton falburkolatot nonfigurativ elemekből

Napló

Magyar Nemzet 1965. junius 13. 10. 1.

Illés Gyula
szobrász

M.D.K

„Tapsoló nő" (repro)

Művészet, 1965. december – 38 lap

Illyés Gyula szobrász M.D.K.

Szobormüvét a Bányászati Kutatóintézet előtt állitják fel

Uj szobrokat és diszkutakat kapnak a I^. került parkjai

Magyar Nemzet 1965. julius 27. 4.l.

I.

Illés Gyula
— Nobran

M.D.K.

„Fiatal lány feje"
„c. Nobra

Artner Tivadar: Fiatal szobrászok a Műcsarnokban II.
Magyar Ifjús ág, 1959. ápr. 18.

M.DK.

Illés Gyula
szobrász

Lovas c. szobra

Ecsery Elemér: Országos tárlat Miskolcon.
Művészet, 1961. március. – 37 l.

Illés Gyula, szobrász 204

A miskolci tárlaton szereplő fővárosi művész.

Péter Imre: A VI. Miskolci Országos Képzőművészeti Kiállítás 8.1.

Népszabadság, Bp. 1961. jan. 7.

MDK.

Illés Gyula

szobrász, Képzőműv.Főisk. növendék

A Vit. alkalmából a magyar ifjuság képzőművészetének bemutatása a Föv. Képtár termeiben.

F.A.E.: Haladó fiatal képzőművészek" cimü cikke Szabad Nép,1949. augusztus 18.sz. 6.l.

MDK.

Illés Gyula szobrász,

"Fej" /márv./

Tavaszi Tárlat, Mücsarnok,1957.
/jegyzékről/

MDK.

Illés Gyula szobrász

"Lovas" /bronz/

"Fiatal leany arckepe" /gipsz/

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás
Műcsarnok,1955. 42.1.

I

Illés Gyula

M.D.K.

A Művészet, 1961. március, 3. szám
ban épületplasztika műve jelent meg.

Művészeti életünk.
Művészet, 1961. május. – 41 l

Illés Gyula, [ ] MDK

A siófoki új szálloda-vor kerámiával, ill. mozaikkal díszítésére felkérték Gálvor Istvánt, Somogyi Józsefet, Papp Jánost és Illés Gyulát.

– : Röviden 6.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. júl. 9.

Fénykép. Milgné

Képzőművészeti Főiskola

Illés Gyula szobra az 1950. évvégi kiállítás.

Fénykép.

Negativ

Petrás

Kerényiné

226 Illés Gyula: Aratás.I.
dombormü.

241 Illés Gyula: Aratás.II.
dombormü.

Fénykép

Pallai

Képrőművészek Szövetsége

Illés Gyula: Földmunkás /T. Magyar Képz. Kiállítás/

Szabor

Fotó: Petrás S.

Neg. van

Negatív

Lilahy István Hegedüsné

Illés Gyula: Kovas

Kobor

Fénykép

Magyar Foto: FÁ 1102/9 Hegedűsné

Illés Gyula: Építőmunkásnő

Gipsz

1951. XI.

Neg. van

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Illés Gyula: (Munkás)

Szobor

MK

Illés Gyula

Magsdomboritásu vörösréz lemez plasztikája

a bőséget jelképezi.

Repr.

Nenyhárt József: A Hajdúsági Áruház művészi Disszei.
Hajdú-Bihar megyei Napló, 1962. aug. 19.

Illés Gyula
Nobrán

M.D.K

„Lovas" –ával vett részt
a londoni tárlaton.

N. Perőcs Éva: A londoni kiállításról
Művészet, 1964. dec. – 46 lap

MDK

Illés Gyula

Lovas	bronz	19x18 cm
Fiatal leány arcképe	gipsz	38 cm

VI.Magyar Képzőművészeti Kiállitás.Műcsarnok.
1955.Kat. 42.l.

Illés Gyula, [szobrász?] MDh

Többszínűre dukkózott, modern vonalú fémkompozícióját az Ajkai Erőmű kazánházának homlokzatán helyezték el.

— : Hír 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963 jún. 7.

Br. trobrát
öntik

Illés Gyula: játszó szerekek parkba
Stöcker Károly: Kecske gidák
Vilt Tibor: 79 m-es
trobrátrok: mrás ashoy

Néptrava
1959 okt 4
(A trobor tületése)

Jelmás Róbert
számv. igazgató.

908 évi január hó 18-án.

<Hollósy Simon>

1857 – 1918.

Réti István: <.>

(1857 – 1918), Bp.

1927. Amicus

MDK

Illés Gyula

Fej, v.márv.

M.O.képzőműv.főisk. MEFESZ körének kiáll. 1949. febr.

Illés Gyula
Ló fiuval, bronz
Fiatal Képzőművészek és Iparművészek kiállitása
Ernst Muzeum, 1955. junius, 26 l.

A barsszentkereszti püspöki kert
Vászon, olaj, 100×60 cm.
Ipolyi megrendelésére készült, annak hagyatékából.
Ipolyi, Biharvármegye 373. sz. — Gerevich: PA, 254. l. — Gerevich: IPGY, 95. l. — Lepold—Lippay 57. l.

HATVANY FERENC BÁRÓ (szül. 1881)
Bajcsi parkrészlet
Vászon, olaj, 50×63 cm.
Csernoch prímás vásárolta.
Gerevich PA, 254. l.

HÉYA ZOLTÁN (szül. 1895)
Csernoch János hercegprímás
Jelezve jobb alul: Héya Zoltán.
Vászon, olaj, 130×90 cm.
Lepold—Lippay 57. l.

Serédi Jusztinián hercegprímás
Jelezve jobb alul: Héya Zoltán, 1928.
Vászon, olaj, 140×95 cm.
Lepold—Lippay 57. l.

INNOCENT FERENC (1859—1934)
Pieta
Vászon, olaj, 53×107 cm.
Jelezve jobb alul:
Innocent, München 01.
Az Ipolyi-gyűjteményből.

Illés Gyula
Hunyadi-vázlat
Németh ~~Kiállitás a Müesarnokban~~ Lajos: Tavaszi sárlat
Szabad Nép, 1952, május 25. 8 l.

ak, nemkülönben
öviz lefolyást és
ott egyéb kisebb

en megjegyzem,
ásoknál, nemkülön-
ldalon a nedvesség
dott régi falaknál
lletve belül a festést
adásáig az 1908. évi
sztottam. –
8. március 14-én
Mély tisztelettel

Möllerutvány
mü épitész

Illés Gyula
Zofrán

Szabad Művészet

1957. 11. 508 l.

10245/1933.szám.

III.

A Legfőbb

követelményekre való tekint

ni kívánja azt, vajjon az

szerzések/ és munkálatok k

beli versenytárgyalás mell

Ennélfo

összefüggő alapok által k

ről, szerződést pótló egye

megküldése tárgyában legut

Idlés Gyula

végzett fördelés

l Szabad Művészet

1957. 385. l

HOPPEL FRIGYES
má-aranyozó
BUDAPEST
Ráday-utca 24.

Költs

A kazujátki ram
belsőfestő,

I. Festő munk

A templom belsejének
3 féle tanúsban a stuc
világossabb szinben valá
vel, továbbá az aszlop
részbeni aranyozásával

II. Aranyozó mun

1 Főoltár aranyozó és fe

Illés Gyula

Szobrász

l.

Szabad Művészet

1949. 413. l.

412. l.

Illés Gyula

Nobrány
Stúl. 1923

l.

Ujmagyképz.

95. l.

	Mellékkönyv Szám	Bevétel Kor. F.	Kiadás Kor. F.
…at		8375·18	8884·41
…abérek	71		170·82
…la-			
	72		20·—
…ám-			
	73		3·—
	74		14·—
…magyar-			
	75		748·14
…uztár	76		58·50
…-ban	77		14·87
…éve		1538·56	

MDK

Illés Gyula, szobrász

Fiatal parasztasszony. Márvány.

Műcs.-IV.M.Képzm. Kiáll. 1954.jan.-febr. Kat.19.l.

SZOBROK ÉS PLAKETTEK

1. Ambrózi Sándor	*Versenyben,*	gipsz	35 cm
2. Antal Károly	*Szocialista munka,*	gipsz	75 cm
3. Antal Károly—Csorba Géza—Wilt Tibor	*Honvédelmi Minisztérium szoborterve,*	gipsz	150 cm
4. Baksa Soós György	*Petőfi,*	gipsz	105 cm
5. Baksa Soós György	*Sztálin,*	márvány	73 cm
6. Balázs István	*Stromfeld Aurél,*	gipsz	70 cm
7. Barta Lajos	*Lengyel mazurka,*	gipsz	42 cm
8. Beck András	*Lukács György portréja,*	gipsz	40 cm
9. Benke Sándor	*Anyám,*	mészkő	38 cm
10. Berczeller Rezső	*Vázlat,*	gipsz	65 cm
11. Biró Iván	*Építkezés* (relief),	gipsz	100x120 cm
12. Biró Iván	*Portré,*	gipsz	60 cm
13. Boldogfai Farkas Sándor	*Érmék,*	bronz	
14. Bolgár Judit	*Férfifej,*	gipsz	35 cm
15. Borics Pál	*Kendermunkások,*	gipsz	37 cm
16. Borsos Miklós	*Egry József arcmása,*	vörös márvány	33 cm
17. Borsos Miklós	*Érmék,*	bronz	
18. Buzi Barnabás	*Tszcs tagja,*	fa	47 cm
19. Buzi Barnabás	*Ruzicskai György képmása,*	fa	40 cm
20. Cseh István	*Terka,*	bronz	35 cm
21. Cseh István	*Kötéldobó matróz,*	gipsz	80 cm
22. Dabóczy Mihály	*Leánykafej,*	terrakotta	25 cm
23. Farkas Aladár	*Lenin,*	márvány	60 cm
24. Farkas Aladár	*Sztálin,*	bronz	110 cm
25. Farkas Tibor	*Csapoló munkás,*	alumínium	56 cm
26. Fekete Géza	*Boxoló,*	gipsz	58 cm
27. Ferenczy Béni	*Női arckép,*	bronz	45 cm
28. Ferenczy Béni	*Kisfiú*	bronz	23 cm
29. Ferenczy Béni	*Érmek,*	bronz és ólom	
30. Garami László	*Sarlós nő,*	gipsz	100 cm
31. Grandtner Jenő	*Súlydobó,*	gipsz	50 cm
32. Grandtner Jenő	*Súlylökő,*	gipsz	50 cm
33. G. Lux Alice	*Bercsényi Miklós,*	gipsz	50 cm
34. Győry Dezső	*Ásó lány,*	fa	60 cm
35. Győry Dezső	*Vázlat,*	gipsz	60 cm
36. Győry Dezső	*Nő labdával,*	fa	110 cm

27. Győry Miklós	*Munkások a barrikádon »Forradalom« c. sorozat 5. képe*	tollrajz	30x 25
28. Győry Miklós	*Illusytrációk*	tollrajz	43x £4
29. Horváth József	*Tavaszi fény*	vízfestmény	80x100
30. Imreh Zsigmond	*Részlet az új tanulóvárosból*	pasztell	50x 70
31. Istókovits Kálmán	*Élet a Dunán*	4 db vízfestményterv	25x 33
32. Izsák Magdolna	*Kacor király*	mese-illusztráció	30x 40
33. Sz. Kasznár Aranka	*Rajzok*		29x 41
34. Kass János	*Rózsa Sándor-illusztrációk*	rajzok	50x 60
35. Kolozsvári Pál	*Új győzelmek felé*	rézkarc	50x 60
36. Komjáti Gyula	*Virágzás*	rézkarc	20x 30
37. Komjáti Gyula	*Magyar tájképek*	rézkarc	30x 40
38. Kőrösy Lajos	*Kovácsok*	monotypia	40x 50
39. Lukovszky László	*Hazatérés*	tollrajz	80x 90
40. Patay Mihály	*Rizsöntözés*	linometszet	45x 55
41. Pándi Lajos	*Munkafelajánlás, freskótanulmány*	tusrajz	115x170
41/a Pituk József	*Rajzok*	tus	50x 65
42. Reich Károly	*Tavaszi szántás*	rajz	40x 50
43. G. Szabó Kálmán	*6 db. fametszet a »Béke« c. sorozatból*		24x 32
44. Szánthó Piroska	*Illusztrációk magyar népmesékhez*	tusrajz	50x100
45. Székácsné Vida Mária	*Leningrádi játszótér*	kőrajz	20x 20
46. Szlovák György	*Kazah parasztember*	rajz	35x 50
47. Szücs Pál	*Munkában az exkavátorok*	krétarajz	30x 40
48. Szücs Pál	*Répaszedés a tszcs-ben*	krétarajz	30x 40
49. Szücs Pál	*Épül a Népstadion*	krétarajz	50x 65
50. Tarjáni S. Jenő	*Három ház*	rézkarc	30x 40
51. Tenkács Tibor	*Aratás*	linometszet	45x55
52. Vydai Brenner Nándor	*Vázlat*	tollrajz	20x 30
53. Vincze Gergely	*A fiatal Rákosi Mátyás a KMP agitátora*	tollrajz	20x 30
54. Zádor István	*Munka a MÁVAG kovácsműhelyében*	kréta és tus	60x 80
55. Zádor István	*Ácsmunka a földalatti gyorsvasút Stadion-állomás építésénél*	kréta és tus	60x 80
56. Zádor István	*Aida előadása az Operaházban*	kréta és tus	60x 80
57. Zádor István	*Formábaöntés a Ganz Hajógyárban*	kréta és tus	60x 80
58. Zádor István	*A bugaci puszta*	kréta és tus	60x 80

81. **Simon Ferenc**	*Érmek,*	bronz és gipsz	
82. **Somogyi Árpád**	*Agronómus lány,*	gipsz	170 cm
83. **Somogyi Árpád**	*Sarlóslány,*	gipsz	170 cm
84. **Somogyi József**	*Martinász,*	gipsz	75 cm
85. **Somogyi József**	*Hunyadi János lovasszoborterv,*	gipsz	60 cm
86. **Sóváry János**	*József Attila,*	gipsz	38 cm
87. **Sóváry János**	*Diszkoszvető*		150 cm
88. **Sóváry János**	*Medgyessy Ferenc arcmása,*	gipsz	35 cm
89. **Stöckert Károly**	*Olvasó katonák,*	gipsz	110 cm
90. **Szabó István**	*Bányász,*	fa	80 cm
91. **Szabó István**	*Rakodó bányász,*	terrakotta	15 cm
92. **Ifj. Szabó István**	*Építkezés* (dombormű),	gipsz	80×130 cm
93. **Szabó Iván**	*Úttörő,*	márvány	37 cm
94. **Szabó Iván**	*Vörös katona,*	bronz	49 cm
95. **Székelyné, Komor Anna**	*Ezt láttam a szovjet kolhozokban,*	terrakotta	15x27x35 cm
96. **Komor László**	*Döngölő,*	gipsz	120 cm
97. **Tar István**	*Lenin,*	gipsz	35 cm
98. **Tar István**	*Zrínyi,*	gipsz	60 cm
99. **Ungvári Lajos**	*Center,*	gipsz	50 cm
100. **Várady Sándor**	*Felszabadító szovjet harcos*		110 cm
101. **Vigh Tamás**	*Leányfej,*	gipsz	33 cm

37. Illés Gyula	*Építőmunkásnő,*	gipsz	66 cm
38. Istók János	*Simonyi óbester,*	terrakotta	20 cm
39. Jálics Ernő	*Női arckép,*	gipsz	40 cm
40. Herczeg Klára	*Sportoló fiatalság,*	terrakotta	48 cm
41. Herczeg Klára	*Az első vörös nyakkendő,*	gipsz	65 cm
42. Halmágyi István	*H. Magduska úttörő,*	terrakotta	32 cm
43. Kállai Anna	*Olvasztár,* bronz		24 cm
44. Kállai Anna	*Vascsapolás,* dombormű,	gipsz	80x100 cm
45. Kamotsay István	*Csasztuska* (dombormű),	gipsz	77x77 cm
46. Kamotsay István	*Férfifej,*	márvány	45 cm
47. Kallós Elek	*Plakettek,*	bronz	
48. Kerényi Jenő	*Rizsültető lány,*	gipsz	48 cm
49. Kerényi Jenő	*Hunyadi János,*	gipsz	40 cm
50. Kerényi Jenő—Tar István	*Túrkeve,* (dombormű),	gipsz	130x180 cm
51. Kernstokné, Stricker Gina	*Albán lány,*	bauxit	33 cm
52. Kernstokné, Stricker Gina	*Öreg munkás,*	bauxit	33 cm
53. Kisfaludi Stróbl Zsigmond	*A vándor Petőfi,*	gipsz	66 cm
54. Kisfaludi Stróbl Zsigmond	*Szabadságért, békéért,*	bronz	57 cm
55. Kiss István	*Tengelykovács ifibrigád,* (dombormű),	gipsz	100x250 cm
56. Kiss István	*Békét,*	gipsz	100 cm
57. Kiss Kovács Gyula	*Professzor H. I. portréja,*	bronz	60 cm
58. Kiss Kovács Gyula	*Petőfi,* tanulmány,	gipsz	50 cm
59. Kocsis András	*A nép szolgálatában,*	gipsz	57 cm
60. Kocsis András	*Petőfi,*	gipsz	265 cm
61. Korányi Felicitasz	*Closca,* plakett,	gipsz	18 cm
62. T. Kovács Imre	*Pilótanő,*	gipsz	130 cm
63. Kovács Margit	*Édesanyám,*	bronz	32 cm
64. Kucs Béla	*Bányász,*	gipsz	190 cm
65. Laborcz Ferenc	*Téglát vivő fiú,*	fa	155 cm
66. Madarassy Walter	*Ifjúmunkás próbázás előtt,*	gipsz	100 cm
67. Macris Agamemnon	*Béketüntetés,*	bronz	12×20 cm
68. Marosán László—Huszár Imre	*Béke,*	gipsz	280 cm
69. Marton László	*Építőmunkások,* dombormű,	gipsz	100x200 cm
70. Marton László	*Veronika,*	gipsz	60 cm
71. Martsa István	*Villanyszerelő,*	gipsz	180 cm
72. Medgyessy Ferenc	*Napozó,*	márvány	150 cm
73. Mikus Sándor	*A Sztálin-szobor kétméteres mintája*	gipsz	
74. Olcsai Kiss Zoltán	*Rákosi-portré,*	gipsz	100 cm
75. Palotai Gyula	*Labdarúgó ifi,*	gipsz	48 cm
76. Pándi Kiss János	*Csapatzászlós,*	gipsz	124 cm
77. Pándi Kiss János	*Szovjet hősi emlékmű-tervezet,*	gipsz	48 cm
78. Pátzay Pál	*V. I. Lenin,*	gipsz	68 cm
79. Petri Lajos	*Balázs Béláné arcmása,*	gipsz	35 cm
80. Rubletzky Géza	*Jánoska unokám,* tanulmányfej,	bronz	30 cm

F Komor László lásd hátrább!

Illés Gyula

képzőm. főisk. hallg.

Kobrák

Szabad Művészet
1950. 213. l.

bza, úgy hogy a mikor
hámadásokra szüksége
ratnak a kellő időben

i júniushó 20-án.

[illegible]

számv. igazgató

Illés Gyula

Babrán

l.

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 331. l.
332. l.
333. l.

A Bpesti IX. Ker
hivatalos értesítést
a vallás-és Közoktatás
juliushó 19 ikén 47.675
Keresztély építésznek ki
40 fillér mikor fize

Bpesten, 1901. ápr

58 K. 40 fill. kifizettetett
900 aug. 24. én

Illés Gyula

Szabad Művészet

1950. 9. sz. 366-l.

KNER IZIDOR KÖNY

KÖNYVNYOMDA, KÖNYVKIADÓVÁLLALAT, KÖNYVKÖTÉSZET ÉS

Nagyságos

Dr. Szentiványi Gyula
urnak

B U D A P E S T
-:-:-:-:-:-:-:-:-:-
VI. Aréna ut 41. sz.

Gyoma, 1933, január 5. - 1933.

Tárgy: lexikon. -

Megtisztelő, szives felhivás
felajánlott munka elkészités
a közigazgatási nyomtatvány
tabelláris munkákra és igy s
pedig a jelzett munka gazdas
elő. Kérjük, méltóztassék a
álló "Hungária" Hirlapnyomda
hivatkozással,amely vállalat
szedőgépparkja segitségével
igen szép kivitelben. -

Illés Gyula
nobrum

l.

Szabad Művészet

1950.10.373 l.

én

ıdo-

)-én.

A m. kir. vallás- és közok
ügyszám alatt a keb. számv
deletének másolata:

Költségvetési év: 1932/33. S
tása". "Műemlékek országos B
t.c. oltalma alatt álló műem
nincs.

Utasitom,
telken folyó épitkezések cél

Illés Gyula

Nobrán

Szabad Művészet

1952. 6. n. 271. l.

Csatkai Endre dr

Régi soproni házak, régi soproni családok.

Sopron, 1936. Rábakövi nyomda.

8-r, 94, 2 l, képekkel, fűzve.

I. 4. p. h.

2.50

Illés Gyula

nobrász, szül (1923)

Élet

Ujmagyképz 95. l.

(1950)

1790

Gyüjte

A hely neve	A tárgy megnevezése
Felsőörs, Tala m.	Róm. kath. templom. é. keletről

MDK

Illés Gyula

Zászlótartó

Abonyi Árany: A M.Képzm.Főisk.hallgatóinak dipl.munkái.
SzM. 1951. 7.sz. 306-307 l.

Illés Gyula

Nagy Tibor: Győzött a páros munka az ifj.építészek és képz.művészek kiállításán. KU. 1952 ? nov.5. 4 l.

MDK

Abonyi Arany: A M. Képzm. Főisk. hallgatóinak dipl. munkái kiáll. SzM. 1951. 7. sz. 306-307 l.

Illés Gyula

szobrász

tovább

Kihirdették Budapest Főváros Tanácsa díszkútpályázatának eredményét. Az első díjakat Medgyessy Ferenc és Wagner Nándor, a harmadik díjat Lesenyei Márta, Illés Gyula és Laborcz Ferenc nyerte. A második díjat nem adták ki.

Magyar Nemzet

1955. okt. 16.

5

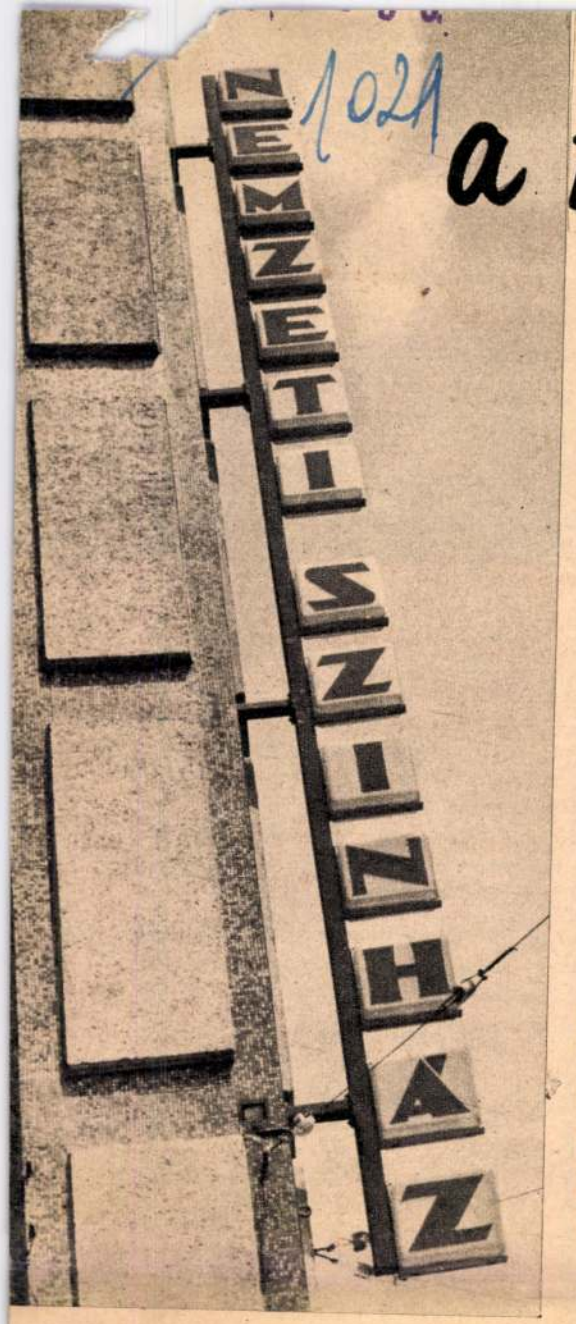

a Hevesi Sándor téren

– Hevesi Sándor tér, Hevesi Sándor tér? Melyik az?

– Ahol a Nemzeti Színház van.

– Talán a Blaha Lujza tér...?

– Nem, az új Nemzeti...

– Szóval az Izabella térre megyünk – mondja a taxisofőr.

És nem is lehet haragudni rá, hogy nem tudja, hol a Hevesi Sándor tér, olyan titokban, szinte puccs-szerűen keresztelték át a teret.

A Hevesi Sándor téren most ott áll az új Nemzeti. Csak egy darabig lesz Nemzeti, azután felépül majd az igazán új, a végleges, ahogyan már a század eleje óta tervezik. Akkor majd egy másik színház költözik be a Hevesi téri épületbe.

Új színháza lesz tehát ősztől Pestnek. A Blaha Lujza térről, illetve a Nagymező utcából ideiglenesen az Erzsébetvárosba költöző Nemzeti Színház. A Dohány utca csúf házai közül kiugrik zárt tömbje. Ablaktalan erődítmény. Vagy mégis van ablaka? Ha közelebb megyünk, a téglalap borítások között észrevesszük az elrejtett réseket.

Új színház?

Az emberi szervezet hét évenként megújul, kicserélődik. Hány évenként újul meg egy színház? A gazdag külföldön – Párizsban vagy Londonban – ritkán. Előkelő és nagynevű párizsi színházakban attól fél az ember, hogy rászakad az ócska, kopott épület. Nálunk gyakrabban renoválnak. Néhány évvel ezelőtt a Hevesi Sándor téri (akkor még Izabella téri) színházat megerősítették, új erkélyt építettek és új főbejáratot, meg isten tudja, mit foldozgattak, változtattak még rajta. Két évvel ezelőtt azután a rozzant színházat lebontották, egészen a vasfüggönyig, új nézőtéri részt építettek, és a színpadi meg az öltözőrésznél is csak a tartófalak maradtak a régiek.

Kifelé terjeszkedtek az utca felé, nyolc métert elloptak a térből. Ez nagyon is helyeselhető. A tér sosem volt szép, és az autóparkolást sem oldhatták volna meg azon az elcsent nyolc méteren. (Hogy hol fogják megoldani, azt nem lehet tudni.)

És mit nyertek vele?

Színházat.

Színházszerűséget.

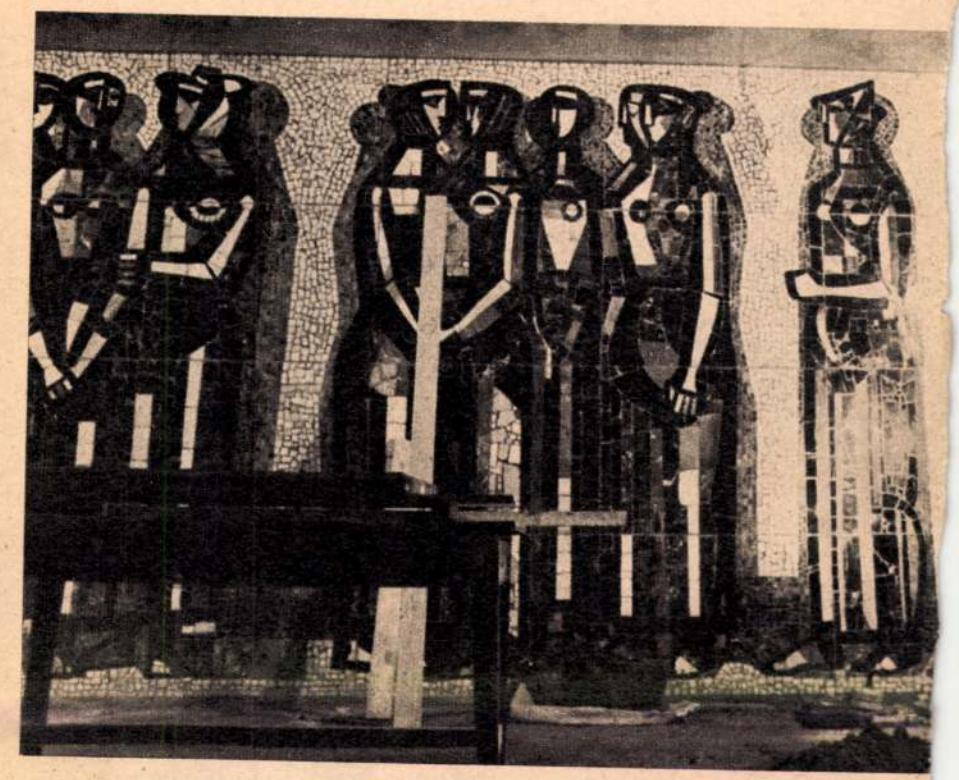

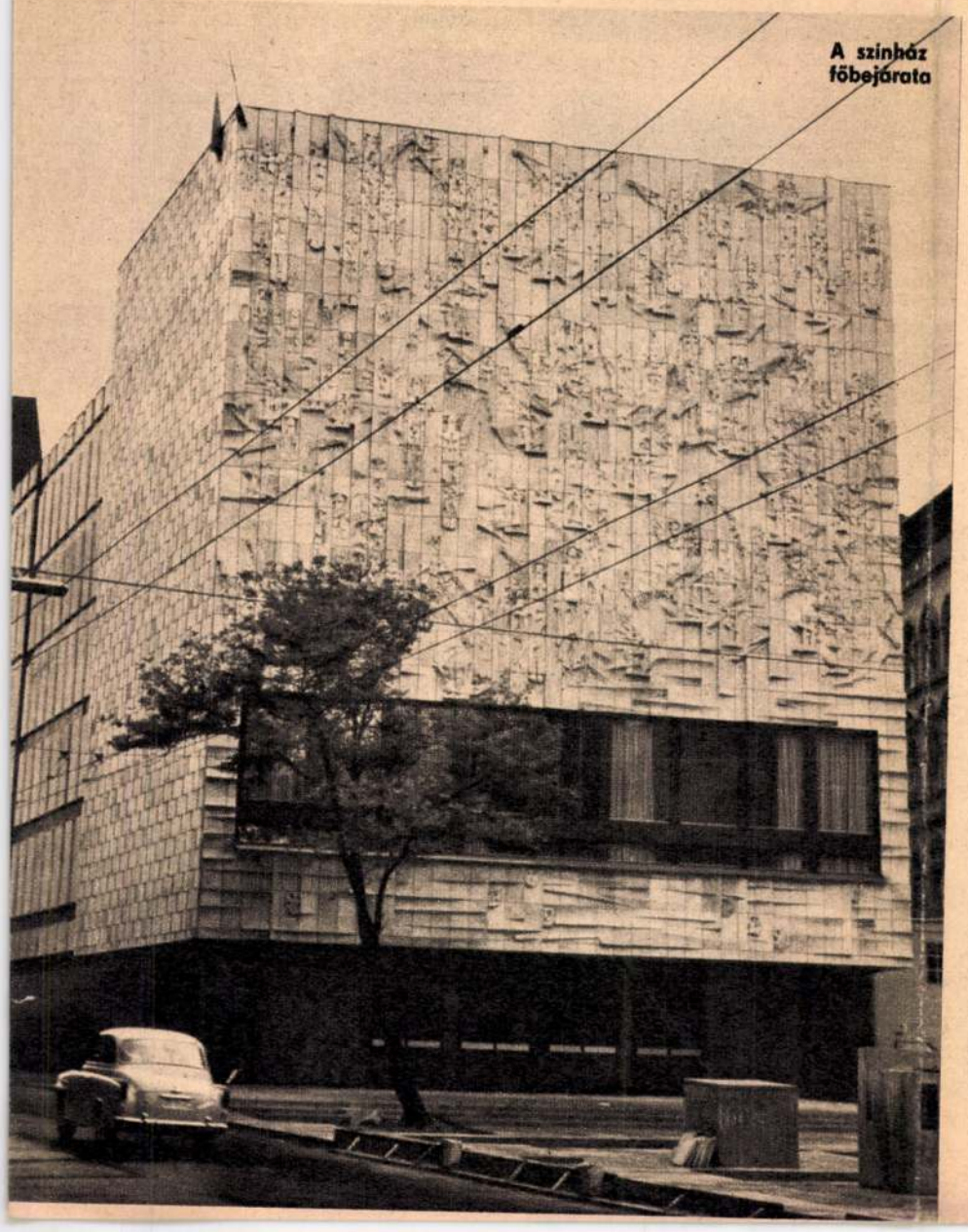

A színház főbejárata

Honnan kezdjük a régi-új színház bemutatását?

A színészbejáró felől, ahol az eddigi három emeletre még kettőt ráhúztak? Vagy a nézőtér felől, ahol a publikum lép majd be esténként? Kezdjük elölről.

*

A homlokzaton Illés Gyula hatalmas kerámiája. Halványsárga, sok apró alak látható rajta. Illetve nem látható. Mert kivehetetlenek az egyes figurák, így egy monumentális gyűrődésekkel és türemlésekkel teli, lendületes kompozíció díszíti az épület façade-ját. Díszíti; nyilván ez is volt a célja, és nem az, hogy a színháztörténeti korszakokról meséljen. Hogy azután ez miként mutat majd néhány hónap vagy egy-két év múlva, amikor ugyanolyan esőmosta, galambletisztelte lesz, mint a környező gipszstukkós erzsébetvárosi házrondaságok? Ki tudja azt megmondani? Még maga a művész sem, aki ideálmodta ezt a szép falborítást.

Illés reliefje mögé három emeletnyi raktárat, üzemet rejtettek a tervezők. Női és férfi ruhatárat, bútorraktárt és műhelyeket.

Az előcsarnok nagyobb, mint volt. Mi már félig-meddig belenyugodtunk, mert belenőttünk, hogy az örökségül kapott budapesti színházak majd mindegyike szűk és kényelmetlen. Általában nem a nézőtérről van szó. (Bár az új színház elődjéé, a Madáché, azelőtt: Magyar Színházé volt a város egyik legrettenetesebb nézőtere. Nyikorogtak, zörögtek a székek, vinnyogott az erkélyen a padló, ha csak megmoccant valaki. S ugyan melyik színházban szakítottak el ócska székekből kiálló szögek több harisnyát, szoknyát-nadrágot, mint itt?) A közönség rendelkezésére álló helyiségek, a dohányzók, büfék, folyosók szűkek voltak, kényelmetlenek, tülekedés, szorongás, egymás tiprása volt minden szünet. Pedig a színház az előcsarnokban kezdődik. Hely kell, levegő és sima, megnyugtató, ízléses falak. Esetleg: lehetőség kiállításra, tárlók felállítására. (Moszkvában a Vahtangov Színházban például több helyet foglal el a színház múltját bemutató állandó kiállítás, nagyobb a társalgók, dohányzók tere, mint maga a nézőtér.) Most végre, az új színházban, valóban pihenőhely lesz a foyer.

Szemben a bejárattal Barcsay Jenő mozaikját helyezték el. Ismerős kompozíció. Ezt láttuk a X. Képzőművészeti Kiállításon? Nem ezt láttuk. Csak egy hasonlót. Az Miskolcra került. A párja ide. Ritmikusan összefonódó asszonyi alakokat áb-

ÍZTÜKRÖK

ORFŰ. Sosem volt tava. Most kettő is van. Mindkettőt a baranyai megyei tanács leleményessége varázsolta ide. Néhány éve cseppkőbarlangot találtak a Mecsek gyomrában (talán a szomszédos abaligeti barlanggal is kapcsolatban van), s a barlangban mély tavat, amelyben a Mecsek a víznyelők összegyűjtötte vizét rejtegette. Most kis patak csörgedez a barlangból, s a völgyzáró gátak között már két tó tündököl. A kisebbik, a 17 holdas Orfűi tó, fürdésre és csónakázásra szolgál. A nagyobbik, a 120 holdas Pécsi tó, a horgászoké. De csak egyelőre. Már épül az út a dombok között, az egyre mélyülő tó partján, s valahol már épülnek a vitorlások is, amelyek majd a Pécsi tó tükrén siklanak. Orfű hamarosan a baranyai vízisportok forgalmas és kedvelt központja lesz.

ABALIGET. A csend, a nyugalom ligete. Itt is két tó, inkább tavacska van. A tó partján, az erdőkoszorúzta teraszon turistaház áll – nagyon szép turistaház – és kemping. Közvetlenül a tavak fölött önkiszolgáló étterem és presszó. A tó közepén kis sziget, partjáról három nyárfa hajol a vízben lengedező tükörképe fölé. Hajnalban és alkonyatkor harang kondul, madarak énekelnek.

A kemping mézeskalács-házait már a külföldiek is megtalálták.

„Láttunk már nagyobbat is, talán szebbet is – mondogatják –, de Abaliget mindannyin túltesz a csendben és tisztaságban."

S itt van a cseppkőbarlang! Messze földről felkeresik a kirándulók, és a páciensek. Nem orvos küldi őket, egyszerűen híre ment annak, hogy a barlang levegője meggyógyítja a beteg légzőszerveket. Beülnek a cseppkövek alá, olvasnak, beszélgetnek. De mitől gyógyulnak meg?

Petőfi Kálmán, az üdülőhely vezetője:

– A barlang levegője teljesen pormentes, a páratelítsége majdnem 100 százalékos, a mészkőfalakat penicillin-gombák borítják. S mindehhez a betegek hite, önszuggesztiója... Az orvosi vélemények ellentmondóak. Ősztől kezdve megvizsgálják a barlang gyógyhatását, s ha érdemesnek tartják, kísérleti szanatóriumot létesítenek itt. Közben egyre jönnek a látogatók. Nagy kár, hogy az autóbuszmenetrend nem alkalmazkodik hozzájuk. Már délután ötkor elmegy az utolsó autóbusz Pécsre, félbevágva a nyári délutánt.

HÁSSÁGY. Ez a tó is emberek műve. Négy évvel ezelőtt még névtelen, kenderáztató patak folydogált a mocsaras rét aljában. De összefogott hat község: Hásságy, Belvárdgyula, Birján, Olasz, Lothárd és Magyarsarlós. És megépítették a völgyzáró gátat. Most 120 holdas tóban fürdenek a pontyok a „vízbefúlt" fák ágai között, és hatszáz holdon folyik az öntözés.

– Mit szóltak a környékbeliek a tóhoz? – kérdezem Fritz Ferencet, a belvárdgyulai Közös Út üzemegység-vezetőjét.

– Nem örültek neki, – feleli őszintén. – Egyszerre megsajnálták a szénát, pedig az mindig savanyú volt. És a gyalogutat, amely a réten vitt keresztül a szőlőkbe.

– És most?

– Máig sem szokták meg egészen. De még nem is láthatják, hogy mennyit ér. Tavaly hatvan mázsa pontyot szedtünk ki a tóból, de idén öt vagonra számítunk. A savanyú széna helyett pedig ott az öntözött kertészet...

FOTÓ: SÁNDOR ZSUZSA

SOMOGYAPÁTI. Hasonlóan történt itt is. A Gyöngyös patak egyik ágát fogták meg. Ott folydogált a tasókai réten, két partján zsombék és sás.

– 1963-ban kezdtünk munkához – mondja Kapronczai János, az Aranykalász agronómusa –, s megépítettük a zárógátat. (A tározó ötletét Gombás Lukács vízügyi igazgatótól kapták.) Így született meg a 182 holdas tó, három millió köbméter víz teknője.

Végigmentünk az öt méter magas gáton. A déli oldalán, a mélyben, még ott csörgedez a Gyöngyös patak. Ma már nem is patak, víz-elvezető árokká degradálták. Észak felé a hatalmas tó. Egyszerre szép is, félelmetes is. A tó fölött gém szárnyal, zöldesen fodrodózó tükrén harcsa sötét árnyéka kereng.

– Az idén a ponty 300 000 forint tiszta hasznot hoz. A tó partján húszezer kacsát nevelünk, a vizével pedig nagy területeket öntözünk...

*

Ha magasból, repülőgépről siklik át a tekintetünk a dombos, gazdag Baranyán, ma már felcsillannak a napban fürdő víztükrök.

MOLNÁR AURÉL

...ég kórus képzetét kel... ...alan, mégis modern. ...leti büfé széles ablakaival a térre tekint, lehetne tágasabb is. De szép, tartózkodóan ízléses. Előtere is az. Nem akartak sem színben, sem formában látványossággal szolgálni, hiszen itt éppen kipihenni kell a látványosságokat, megnyugodni, kikapcsolódni a szünet néhány percére.

A nézőtér mintha összeszűkült volna. 756 személy fér be. Meghitt hangulatú terem. Puha és harmonikus.

A mennyezet töredezett hatású, szaggatott faburkolata, a rejtett világítás barátian kapcsolódik az

Barcsay Jenő mozaikja az előcsarnokban

FOTÓ: KELETI ÉVA, MTI

élénkpiros velúrfotelek sima nyugalmához.

*

Másoljuk ide Jókai Mór beszámolóját a Nemzeti Színház megnyitásáról úgy, ahogyan az a Kárpáthy Zoltán első fejezetében áll:

„A József-külvárosban, a Kerepesi úton lőn magán hazafiúi ajándékul kimérve egy szerény telkecske, a hazai művészet leendő lakhelyéül. Midőn néha egy-egy elegáns úri fogat arra tévedt, a Belvárosból, csodálkozva tekintének a bennülők a szerteszét felrakott kő- és téglahalmazokra; senki sem hitte, hogy ebből legyen valami... „Egy félbemaradt ruina a városszélén" – szóltak nevetve, akiknek könnyű volt nevetni; de bizony jó lesz az magtárnak, ha elkészül, tréfálózék a practicusabb elme, míg a hozzáértők előre elhatározzák, hogy össze kell annak dőlni, mert a falak nem bírhatják meg a tetőt.

És íme, mégis felépültek a falak, a tetőt is feltették rájok, anélkül, hogy összedőltek volna; az épület készen állott. „De soha sem fog megnyitni!" mondták a clairvoyantok. Határidő lőn kitűzve; az elmúlt, nem tartatott meg. Lett hahota és gúnykiáltás!... Végre, a mondott év augusztus 22-én lőn kitűzve a végső határidő, melyben a honi művészet templomának meg kelle nyittatni a közönség előtt. A vállalat élén vasakaratú férfiak álltak; a kimondott szónak meg kelle tartatni. A kételkedők mosolyogva csoportosultak a Kerepesi úton azon nap reggelén, melynek estéje az ígért ünnepélyre volt kitűzve..."

Vagyis, az derül ki ebből, hogy már akkor is baj volt a határidőkkel, magyar hagyomány, hogy nem tartatnak be. De most, úgy látszik, szakítottak ezzel a hagyománnyal. Talán az az oka a pontosságnak, hogy a „vállalat élén vasakaratú férfiak" állnak?

A vasakaratúak legfőbbjét, aki tervezte az átépítést: Azbej Sándornak hívják. A színház főmérnökét pedig, aki bonyolítja az ügyeket, Ölveczky Miklósnak. Huszonnyolc éves és négy éve a színház műszaki ügyeinek vezetője. Vágya az új Nemzeti Színházat – a véglegeset – ugyanígy megindítani, üzemeltetni és egyszer, onnan... nyugdíjba menni.

*

De haladjunk tovább a színházlátogatásban.

Kényelmesek és kielégítőek az öltözők is. Ez megint szokatlan a magyar színházaknál, legtöbbjében szűk, pici, zsúfolt lyukakban öltöznek a színészek, aztán tolonganak a folyosókon, a jelenésükre várva. S ez bizony árt a művészi munkának, az elmélyülésnek.

Tíz új öltöző épült itt a földszinten, az első és a második emeleten. Két öltöző hat- hat személyes, a többibe négy-négy színész fér. Három 10–12 személyes öltöző készült a statisztáknak. Két-két öltöző között zuhanyozófülke van.

A színpadot balra megnövelték, s ha így nem a legkorszerűbb színpad jött is létre, de hát: szegény ember – falat bont... a kényszerhelyzethez képest, a legkitűnőbben oldották meg feladatukat a tervezők. A hátsó színpad magasabb lett egy emelettel. A díszletraktárt, sajnos, már nem tudták elhelyezni az épületben, a díszleteket most is – esőben, hóban – át kell szállítani a Dohány utca másik oldalára, egy bérelt üzlethelyiségbe.

Mit tud még a színpad?

Nincs olyan mereven elhatárolt portálja, mint amilyenhez szokva vagyunk. Fent, a sima falban lyukak láthatók a színpadnyílás fölött. Innen drótrendszer ereszkedhet alá, hogy ezek segítségével az előrenyúló előszínpadot is bedíszíthessék. Az erkély korlátját ki lehet emelni és összekötni a színpaddal. Itt tehát játéklehetőség nyílik, élni is fognak vele biztosan a rendezők.

A fényforrások mindenhol rejtettek. Nemcsak a nézőtér megvilágítása, de a színpadé sem a nézők orra előtt történik: nem kell a csúnya világító fazekakat nézni előadás közben.

A Dohány utcára nyílnak az irodák. Itt van – ahogy valaki mondta – a mindenkori igazgató irodája is. Már átköltöztek a műhelyek, és házépületet.

A hét elején már megtartották az évadnyitó társulati ülést. Október elsején Vörösmarty: Czillei és a Hunyadiak című tragédiájával nyit az új, de nem végleges Nemzeti Színház.

MOLNÁR G. PÉTER

ITELENSÉGEK... ”

füstöt vagy tüzet
után már a meg-
a folyt az arze-
kötöben és a ce-
an. A támadó gé-
elhárítás hatal-
fogadta, és meg-
z amerikai gépe-
ényes bombázás-
rikai gép találа-
füstfellegben el-
iadó után tizenöt
uralkodott a vá-
lt az ideje a mér-
ának. A hadi cél-
tlenek maradtak,
szegényes elővá-
romokba dőlt...
egyvenen vesztet-

így fest egy ame-
ntés igazsága. És
müvegen át kell
atétikus szövege-
inteség látszatára
téseket az ameri-
ekről. (Az utolsó
szerint állítólag
sztendőben *2762*
ona esett el, s az
a heti veszteség
100 halott.) Nyu-
erikai lapjelenté-
agyobb veszteség-
hírt. Fölöttébb
y az amerikaiak
zetekben elszen-
égekről nem ad-
jelentést — az
int amit *Horst*
zölt fotóriportja
yáltalán nem. A
ő tudósítók csak
talatok után jöt-
amikor a hivata-
rsékelt vesztesé-
ol be, ez azt je-
ütközetben részt
ek a feltöltésig
esek.

hadvezetőség saj-
it az a törekvés
gy félrevezesse a
kat, és rajtuk ke-
merikai közvéle-
ay down« az alá-
»news manage-
ek manipulálása
gyakorlat. A kö-
kban nyílt kontro-
nt ki az amerikai
és a Pentagon
t, hogy az egyet-
ciós tisztet, aki
adatokat adott a
számára, *McGin-*
a légierők vietna-
ökét, elmozdított-
ából. Az czredes
tkezetesen igazat
származott az az
-i jelentés, mely
ítés nélkül arról
hogy nyolc nap
gép veszett el.

Herald Tribune
a hadsereg sai-
öke, *Bankson* ez-
zvetlenül a Pen-

tagonból helyeztek oda, gyakran pontatlan, félrevezető és értéktelen felvilágosításokat ad. Azonban Bankson nem egyedül ludas — írja a lap —, a felelősség elsősorban Arthur *Sylvestert*, a hadügyminisztérium tájékoztatásügyi államtitkárát terheli, aki cinizmusában legutóbb odáig ment, hogy így fogalmazza meg elképzelését a sajtó feladatairól: *»A sajtó a hadijelentések dolgában legyen a kormányzat szolgálóleánya.«*

Az amerikai közvélemény viszonylag érettebb része, ha késve is, képes általánosító értékítéletekre: a tisztátalan amerikai politika — s e jelzővel tulajdonképp nagyon keveset mondtunk — sugalmazói: Rusk, McNamara és különösen Johnson iránt növekszik az ellenérzés. Még egy olyan általában heves Amerika-barát lap, mint a *Neue Zürcher Zeitung* is ezt jelenti washingtoni tudósítója tollából: *»az amerikai fővárosban eltűnt a bizalom a kormány bármely megnyilatkozása iránt. A sokat említett „credibility gap", a szavahihetőségi krízis, különösen Johnsonnal szemben nyilvánul meg, és azt eredményezi, hogy mindannak, amit mond és tesz, nemtelen motívumokat tulajdonítanak, s trükköket és csapdákat gyanítanak mögötte.«*

Az elhallgatások, a megtévesztések, a ferdítések, általában a *turpis causák* e légkörét aligha érzékeltetné valaki jobban, mint maga Johnson, aki legutóbbi »ideológiai« téziseiben maradandó példáit szolgáltatta a gátlástalan farizeizmusnak: *»Ellentétben más nemzetekkel* — replikázott Fulbright szenátornak arra a vádjára, hogy a kormány „arrogáns" politikát folytat —, *melyek a múltban nagy hatalommal rendelkeztek, az Egyesült Államok sohasem akarták megsemmisíteni szomszédaik önállóságát. Sohase voltunk rabjai a vak militarizmusnak, és sohasem követtünk el pusztító agressziókat. Épp így sohasem tettük magunkévá azt a régi és megvetendő filozófiát, mely egy „nemes hazugság" leple alatt azt vallja, hogy a természet egyes embereket arra szán, hogy mások rabszolgái legyenek.«*

A kommentárt e kenetteljes szavakhoz átengedjük egy amerikai közéleti férfinak. Eric *Wolf*, a michigani egyetem antropológiai professzora, a vietnami háború ellenző társadalmi mozgalom egyik vezetője keserűen ismerte be: *»Gyakran szégyelljük, hogy amerikaiak vagyunk.«*

TARJÁN IMRE

A katonák így
helikoptert: chopper. Ez a szó tulajdonképpen szecskavágót jelent, s találó is az elnevezés, mert a helikopter propellerlapátjai hasonlítanak a szecskavágó szerkezetéhez. De mást is jelent ez a szó: húsvágó bárdot. Horst Faas képein, melyeket a nyugatnémet Quickből vettünk át, olyan helikoptereket látunk, amelyek húsvágó bárdként szabják foszlányokra saját legénységüket. Az amerikai hadvezetőség találta ki azt az esztelen kifejezést, hogy »egészséges háború«. Ím hozzá az illusztráció.

Illés Gyula

MAGYAR MUVESZE

1932.192

Illés Gyula

„Tudomány és művészet" (1965)
c. vörösréz lemez domborműve
a Kaposvári Megyei Könyvtár
lépcsőházában van (említve)

Jelenkor 1966 VI. n. 561 old.

Illés Gyula

Kisplasztikával

szerepel a X. hagy. Kép.
hův. kiállításon

Kortárs 1965 XII. n. 2004 old.

Illés Gyula szobrász M.D.K.

Bányászati Tervező Intézet székháza Bp. [illegible]
bejáratához körplasztika
Építész : Jakab Zoltán-Zilahy István

Magyar Építőművészet 1967/1. 18-20. l.

MDK

Illés Gyula, nobrán

A nombathelyi Isis-hotel halljába kerül vasbeton nonfigurativ domborműve.

– : Új képzőművészeti alkotások 9.

Népszabadság, 1 Bp. 1967. szep. 29.

Illés Gyula

„Tudomány és művészet", lemezdombrítás, 3 m², vörösrez,

Somogy megye, Kaposvár, Megyei könyvtár, ~~előadótermem~~, I. em. lépcső feljező.

Tájékoztató 64/65, képző és iparművészeti kiszámítás

45 l.

M.D.K.

Illés Gyula szobrász

Közreműködött az ideiglenes budapesti Nemzeti Szinház átalakitásánál

Homlokzati relief, repr.

Épitész: Azbej Sándor

Magyar Épitőművészet 1967/1. 10-17.1.

Illés Gyula

III. díjat kapott

az alábbi pályázaton

h. gy: Kihirdették a hárcim 15 tér pályázatának eredményét

Magyar Nemzet 1969 IV. 2

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS
KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György ut 41.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-796
1969 OKT. 4.
VAS NÉPE
Szombathely

1021

Szombathelyre jönnek a „Kilencek"...

Illés Gyula

Illés Gyula: Kati — ólomportré (A „Kilencek" 1968. októberi kiállításáról.)

1965-ben kilenc festőművész és grafikus művészcsoportot alakított azzal a céllal, „hogy rendszeres időközökben közösen mutassák be műveiket. Első kiállításuk 1966. őszén a Műcsarnokban nyílt meg, 1967 nyarán Veszprémben mutatkoztak be. Időközben többen — köztük szobrászok is — csatlakoztak a csoporthoz..." 1968 októberében ugyancsak a Műcsarnokban mutatkoztak be, akkor már tizennégyen. A szombathelyi születésű Ridovics László, a „Kilencek" egyik alapító tagja, Vas megye székhelyén önálló kiállítással is jelentkezett, s a megyéből származó képzőművészek tárlatán is több művével szerepelt.

Néhány napja Budapesten találkoztunk vele a Műcsarnokban megnyílt kiállításon.

— Mi hír a „Kilencek"-ről?

— Megyünk Szombathelyre... Legalábbis minden jel erre vall. A tervek szerint novemberben a Savaria Múzeum termeiben mutatkozik be a csoport.

— Legutóbbi közös tárlatukon 14-en voltak. Hányan jönnek Szombathelyre?

— Tizenkilencen, mert időközben öten léptek be a csoportba: Benedek György, Bencs Gábor és Veres Sándor festők, Szabó István szobrász és Rozanits Tibor. Rozanits ugyancsak Vas megyei, szerepelt a közös szombathelyi tárlaton is...

— Milyen anyagot hoznak? A Műcsarnokban bemutatott képeket és szobrokat, vagy mást is?

— Annak egy részét és a legújabb alkotásokból egy kis ízelítőt. A csoport új tagjai természetesen a közös kiállításról nem ismert művekkel jelentkeznek.

— Köszönjük a gyors tájékoztatást. Viszontlátásra Szombathelyen!

(B. L.)

;lepetések
ójában?

ájváros—Vasas

dennapi labdarúgó-csemegében lesz része a szúrkolóknak. Mind a két együttes jó formában van, ezt hétközben is igazolták. Döntetlent várunk.

MTK—TATABÁNYA: Nagyon össze kell most már szednie magát a fővárosiaknak, hiszen az első hét csapattól 6 ponttal leszakadtak és több csapat is üldözi őket a 8. helyért. Tatabánya legutóbb váratlan vereséget szenvedett hazai pályán a Rába ETO-tól. A nyugodtabban, jobb csatárjátékkal felvonuló csapaté lesz a két pont. A hazai pálya előnyét Tatabánya felkesedéssel kiegyenlítheti, ez pedig egy pontot jelenthet számukra.

BP. HONVÉD—EGER: Nem hinnénk, hogy a Ferecváros után a Honvéd ellen is pontot raboljanak az egriek, főleg nem Kispesten. Hazai győzelem a tippünk.

EGYETÉRTÉS—HALADÁS: Jól mondta **Rákli dr.**, a zöld-fehérek szakosztályi elnöke: **„Az utolsó alkalom az Egyetértésnek, hogy versenyben maradjon a bentmaradásért."** Balszerencséje a Haladásnak, hogy éppen most játszik a vendéglátósokkal. Mégis azt valljuk, hogy a Dunaújváros elleni lelkes és helyenként ötletes játék megismétlődése esetén egy pontot el lehet

A hét

SZOMBAT

Labdarúgás. NB I: Csepel—Pécsi Dózsa. 16.30. Balla Gy. Dunaújváros—Vasas. 14.30. Kaposi. — **NB III nyugat:** Katona SE—MÁV NTE. 15. Duczai. — **Megyei I. osztály:** XII Autó—Szentgotthárd, kámoni pálya. 15, Grubics.

Teke. NB I férfi: Szombathelyi SE—Ferencváros. Köztársaság téri tekecsarnok. 18. — **NB II női:** Bp. Kőbányai Sörgyár—Szombathelyi SE. 18. — **Megyei I** osztály: Szentgotthárd—Vendéglátó. 15.

Asztalitenisz. Megyei I. osztály: Bük—LATEX. 17, Pankasz—SZSE II. 17.30.

Atlétika. „Gyorsabban, magasabbra, messzebbre", hárompróba, KISZ városi döntője Városligeti pálya, 14 órakor.

VASÁRNAP

Labdarúgás. NB I: Egyetértés—Haladás. Soroksár. 14.30. Szegedi Újpesti Dózsa—Salgótarján. 14.30, Schopp. Bp. Honvéd—Eger, 14.30. Wottava. MTK—Tatabánya. 14.30. Soós. Komló—Diósgyőr. 14.30. Emsberger. Rába ETO—Ferencváros, 10.45 Biróczki. — **NB II nyugat:** Savaria Cipőgyár—Pécsi Ércbányász. Kondics utca. 14.30. Vizhányó. Máza-Szászvár—Füzfő. Táncsics—Dorog. Olajbányász—Pápa, Bauxitbányász — Szekszárd, Pécsi VSK—MÁV DAC. Almásfüzitő—Siófok. Veszprémi Vegyész—Kaposvári Ki-

dés). Körmendi Építők—Tapolcai IAC 15. Opernicza. Nagyk Sáska—Szombathelyi Vasas. 14.30. Horváth J. Marcali—Celldömölki VSE. 14.30 Lékai. Tapolcai Mereszjev—Zalaszentgrót. 14.30. Szanyi. Nagyk. Dózsa—Z. Dózsa. 9.30. Faller — **Megyei I. osztály:** Vép—Sárvári Vasas 15. Finta. Szentpéterfa—Uraiújfalu. 14,30. Bernáth. Vasvár—Pamut. 15. Fábián. Rábapaty — Spartacus. 15, Hercegh. Répcelak—Körmendi FMGT. 14.30. Vikmann. Csepreg—Gépjavító, 15. Gera.

Ökölvívás. NB II nyugat: Sz. Dózsa—Kaposvári Dózsa, 9.30. Művelődési és Sportház.

Asztalitenisz. NB II. női: Savaria Cipőgyár—Egyetértés. Hollán E. u. 9.30. **NB II férfi:** Bp. Művész—SZSE. — **NB III férfi:** Haladás—Körmend. 9.30. Bozzai—Celldömölk. Gépipari Technikum, 8 órakor.

Röplabda. NB II női: Spartacus—Veszprémi Vegyész, Városligeti sporttelep. 10. — **NB II férfi:** Haladás—Veszprémi Vegyész. Rohonci út, 10 órakor

Lövészet. MNK lövészverseny VI. fordulója.

Kézilabda. NB II női: Savaria Cipőgyár—Pécsi Porcelán Dózsa utca 10. — **NB II férfi:** Pécsi Kesztyű Sz Spartacus. Pécs. 11.

Teke. Megyei I. osztály: HVDSZ—Savaria Cipőgyár, 7.30. Sárvári Kinizsi—Építők. 8. Fémmunkás—Pedagógus. 8

Kosárlabda. NB II férfi: Vasas Izzó—Szombathelyi SE. Budapest 10.

kerékpáros
ıdorserlegért

A kerékpáros túra végállomásán, Bük fürdő területén táboroznak le a fiatalok. A versénybizottság a helyszínen értékeli a csapatok teljesítményét, majd az ünnepélyes eredménykihirdetés után a koradélutáni órákban indulnak vissza a fiatalok Szombathelyre.

Jó utat, sok sikert kívánunk a Kilián kerékpáros túra minden résztvevőjének.

BIRKÓZÁS

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

Illés Gyula

Két szobor készül Szombathely városa számára! Illés Gyula szobrászművész az Isis-szálló homlokzatára tervez vasbeton plasztikát, Papakrisztosz Andreasz szobrát pedig a Jókai parkban állítják fel.

zi ülésszaka, melyen
Leonyid *Brezsnyev*,
Koszigin és Nyikolaj

et törvényhozás két
emzetiségi tanács és
égi tanács, kedden

Illés Gyula

A pécsi Köztársaság téren áll Felszabadulási emlékműve. (emlékre)

Gelenkor, Pécs, 1972. (?) 1.

Illés Gyula

Szombathelyen épült Isis Szálló bejárati részén betonplasztikáját alkotta. (repr.)

V. Pázmándi Margit: Isis Szálló, Szombathely.

Magyar Építőművészet, 1971. N/

Illés Gyula

Nehéz statikai és tematikai feladatokat old meg anyagszerüen.

Székely András; A Kilencekről Kiállitás a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o, 17.l.

Illés Gyula

A csoport uj tagjaként szerepelt az 1967-es veszprémi tárlaton.

Székely András; A Kilencekről Kiállitás a Műcsarnokban; Képzőművészeti Almanach 2; Corvina 197o; 17.l.

Illés Gyula

„Orfeusz" c. szobor szerepel a

„Kilencek" dabasi tárlatán

Pestmegyei Hírlap 1971 szeptember 5
4. old.

Illés Gyula

„Munkás" c. Könöba a gyári kapunál látható-az inotai erőmű vegyérőtérnél. Került 1953-ban. Mérete 230 cm.

~~Ami~~ Szíj Rezső, Műemlékek a műalkotásban Várpalotán.
Bp. 1965.

XL k.
110 l.

Illés Gyula szobrán

Mukácsy díjat kapott (II. fok)

Kőrtekeken lévő szobraiért és

dombormüveiért

Nagymaros 1967 IV. 2. 2 old

Illés Gyula MDK

Tapsoló, ólömlemez

Mücsarnok 1965. X. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.K.

Gellés Gyula
szobrász

1967. évi Munkácsy díjasok
között szerepelt.

—: 1967. évi Munkácsy-díjasok
Művészet, 1967. május - 31 lap.

Illés Gyula MDK

Fej, márvány

Műcsarnok 1957 Tavaszi tárlat

Illés Gyula MDK

Dózsa, gipsz

Hunyadi, gipsz

Mücsarnok 1952 Tavaszi Tárlat

Illés Gyula, [ ]

MDK

„A homlokzat pirogránit direit, rusztikus figuráit kénítette.

–: bemutatták a Nemzeti Szinházat

2

ESTI HIRLAP Bp, 1966 szept. 19.

Illés Gyula, szobrász

MDK

A Muszkáczy Ill.-díj II. f.. 1
Kapta.

–: Az idei irod. és művészeti díjasok 6

Népszabadság, Bp. 1967 ápr. 2.

Illés Gyula

A bp.-i műv. hetek program ja
keretében nyílt a „Kilencek"
nevű akrobócsoport bemuta-
tója a Műcsarnokban.

Népszabadsa), 1968, okt. 6.
„Tizemény akrotóművés tárlata
a Műcsarnokban"

Illés Gyula

szerepett a Kilencek kiállitásán a Műcsarnokban
1968, okt 5-én

megbízó

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR IFJUSÁG

1968 DEC 13

A „Kilencek" – Veszprémben

1021

A „Kilencek" — a három esztendővel ezelőtt képzőművészekből alakult művészcsoport, amely ma már tizennégy főt számlál — másodízben mutatja be műveit Veszprémben.

A csoport egyes tagjainak újabb eredményeiről a budapesti kiállításukból helyes érzékkel, arányosan kiválasztott veszprémi anyag ugyan nem nyújt olyan részletes képet, mint legutóbbi bemutatkozásuk a fővárosban, de a csoport egészének művészi magatartását találóan jellemzi.

Örömmel állapíthatjuk meg, hogy tavalyi jelentkezésükhöz képest művészi színvonaluk jelentősen emelkedett. Munkáik szerkezeti felépítése határozottabbá vált, kifejezésmódjuk gazdagodott.

Hűek maradtak művészi céljaikhoz: a magyar képzőművészet jó hagyományainak ápolásához, s egyúttal a szocialista humanizmus kifejezéséhez és szolgálatához. Ezt a közös célt a csoport minden egyes tagja a maga egyéni módján közelíti meg, így a kifejezésmód uniformizálódásának veszélye nem forog fenn.

Rátérve a kiállított művek rövid méltatására, elsőnek **Illés Gyula** harmonikus, szelíd ritmusú **„Női torzó"**-ját, s a zene okozta elragadtatásban fogant, keményebb ütemben komponált **„Orfeusz"** című szobrát említjük meg. **Iván Szilárd** festményeinek jellemző színharmóniában mély, érzelgősségmentes líra, s az emberi együttérzés szólal meg (**„Balaton-parti falu utcája", „Asszonyok vonatban"**). **Kiss István** szobraiban átgondolt, gazdag komponálással (**„Lovak"**), s az eszmei tartalom meggyőző tolmácsolásával (**„Kiáltás"**) találkozhatunk. **Kiss Sándor** kiállított munkái közül a magányt egyszerű eszközökkel, expresszíven kifejező **„Háború"** című kompozíciója és a **„Kőműves Kelemenné"** című balladai hangulatú bronz kapudíszítő dombormű különösebb figyelmet érdemel. **Konfár Gyula** feszült folt- és színritmusú **pannovázlatát** és halk pátoszú **„Halottsirató"** című olajfestményét emeljük ki Veszprémben kiállított művei közül.

A gobelin műfajt **Plesnivy Károly** képviseli; érdekes színhatásai és foltritmusai jellemzőek művészetére (**„Tél", „Szakadék"**). **Raszler Károly** város- és tájképeit a lényegre tapintó jellemzőerő és élénk vonalritmus, rézkarcait a szürke tónusok és az érzékenyen karcolt vonalak harmóniája jellemzi. **Richovics László** műveiből leginkább a szigorúan szerkesztett **„Csendélet kék kőcsöggel"** és az erőteljes **„Festő"** című kompozíciója kelt figyelmet. **Sarkantyú Simon** festményei közül a derűs harmóniájú **„Legényrózsás csendélet"** és a fojtottabb, mélyebb színhatású **„Szabadságharcosok"** emelkedik ki. **Stettner Béla** monotípiái közül a jelképekkel találóan jellemzett **„Örmény hegyek"**, valamint a **„Város"** és a **„Vietnam-sorozat"** lapjai különösen sokra értékelhetők.

Szabó Zoltán most kisebb méretű képeivel szerepel; **„Gyár"** című kompozíciója a jelképes ábrázolás határán áll, forma- és színritmusával sajátos érzést kelt. **Tar István** nagyméretű plasztikáiból a lendületes tömegritmusú **„Meditáció"** és a keményebb ritmusú **„Várakozás"** kerül előtérbe a tárlatlátogatóban. **Vati József** tompa színhatású, szeretetteljes festett **„Anya"** című olajképe régebbi munkáival mutat rokonságot, míg **„Csendélet halal"** című kompozíciójának élénk színhatása, ellentétes színritmusa újabb törekvéseket mutat. **Zala Tibor** erősen stilizált ábrázolásból, díszítő elemekből álló jelképrendszerrel, valamint a fojtott színharmóniával fejezi ki munkáinak eszmei tartalmát (**„Carmina profana"**).

A veszprémi kiállítás gazdag anyaga ismételten bizonyítja a csoport életképességét. S azt is, hogy helyes úton járnak.

Reméljük, a következő kiállításokon — más művekkel — egyre elmélyültebben valósítják meg a maguk elé tűzött művészi célokat.

(ujvári)

művesszövetkezeti), kecskemeti FEK (területi). **BÉKÉS megye:** sarkadi Cukorgyár Mező Imre Klubja (üzemi), gádorosi Művelődési Ház (falusi), telekgerendási Állami Gazdaság (falusi), békéscsabai FEK Gagarin Klubja (területi, 2), gyulai Harisnyagyár (üzemi, 2). **CSONGRÁD megye:** kiskundorozsmai Pax Ifjúsági Klub (falusi), makói Mezőgazdasági Szakközépiskola és Gimnázium (diák), szegedi Móra F. városi könyvtár (városi, 2), szegedi Kenderfonó és Szövőipari Vállalat (üzemi), balástyai Művelődési Ház (falusi, 2). **FEJÉR megye:** kincsesbányai Ifjúsági Klub (üzemi, 2), székesfehérvári Auróra Klub (városi), sárbogárdi Gimnázium Pinceklubja (diák), dunaújvárosi Dunai Vasmű Ifjúsági Klubja (üzemi). **GYŐR-SOPRON megye:** győri Tanítóképző Intézet (diák, 2), győri Építőipari Vállalat Radnóti Klubja (üzemi), mosonszentmiklósi Ikerklub (falusi), soproni Pamutipari Vállalat Komarov Klubja (üzemi, 2), győri Kazinczy F. Gimnázium (diák). **BORSOD megye:** a diósgyőri Lenin Kohászati Művek (üzemi, 2), sárospataki Tanítóképző Intézet (diák, 2), mezőkövesdi Matyóklub (falusi, 2), alberttelepi Hunyadi Klub (üzemi). **HAJDÚ megye:** hajdúnánási Ságvári Klub (falusi), dombostanyai művelődési terem klubja (tanyasi), debreceni Tanítóképző Intézet Balázs Klubja (diák, 2), hajdúszoboszlói Diákklub (városi, 2), debreceni Zalka Máté FEK (területi), debreceni Orvostudományi Egyetem Medikus Klub (diák). **HEVES megye:** egri Pallas Klub (városi, 2), gyöngyösi Művelődési Ház (városi), hatvani Vörösmarty M. Klub (városi), horti Tüskeklub (falusi), poroszlói Művelődési Ház (falusi), kiskörei Béke és Barátság Klub (falusi), gyöngyösi Berze Gimnázium Juventus Klub (diák). **KOMÁROM megye:** szőnyi Kőolajipari Vállalat MIKI Klub (üzemi, 2), esztergomi Univerzum Klub (városi, 2), táti Könyvbarát Klub (falusi), tatabányai Ipari Szakközépiskola (diák). **NÓGRÁD megye:** balassagyarmati Balassi Gimnázium (diák), salgótarjáni Öblösüveggyár (üzemi), szécsényi Művelődési Ház (falusi). **PEST megye:** váci Kötöttárugyár (üzemi), dabasi Művelődési Ház (falusi, 2), nagymarosi Pinceklub (falusi, 2), bagi Művelődési Ház (falusi). **SOMOGY megye:** kaposvári Kilián Értelmiségi Klub (városi), göllei József Attila

korántsem

Olvasnak
hogyan ol
valójuk, s
minden, an
A „törzsa
Móra Fer
váts Miklós
Szövetkez
Varga Sánd
KISZ KB
Imre.
Berkesi A
Hegedűs G
MTA Szoc
Judit szociol

Dunaújvárosi „József Attila" városi és járási könyvtár: Venesz Béla könyvtárigazgató és Galántai Béla, az olvasószolgálat vezetője.

HOL VAN A SZAKADÉK?

KOVÁTS MIKLÓS:

— Évekkel ezelőtt abban az illúzióban ringattuk magunkat, hogy „olvasó ország" vagyunk! Aztán rájöttünk, hogy nem lehet ilyen fehéren-feketén következtetni a statisztikából. Az ifjúságról is nehéz így, együtt, egy kalap alá véve mint olvasóközönségről beszélni. *Sok tényező differenciál:* életforma, foglalkozás, műveltségi szint, életkor. *A legkritikusabb pont szerintem 14—16 év között van.* Ekkor dől el egy életre: olvasóvá lesz-e a fiatal, vagy sem? *Itt szakadék van,* s nincs biztos híd, amely átvezetne felette.

VARGA SÁNDOR:

— A vidéki könyvtári tagok 43,4 százaléka, tehát majdnem a fele 14 éven aluli. Amíg iskolába jár, addig szerves kapcsolatban áll a könyvtárral. Erre

lom
szar
sodi
és
már
koz
jója
dése
önér
nyir
rége
nek
men

AHO

GA

—
a k
sen
érez
olya
zöm
egy
hog
ress
a k
elő
teke

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

KORTÁRS

1971 8

1021

ILLÉS GYULA szobra

Illés Gyula

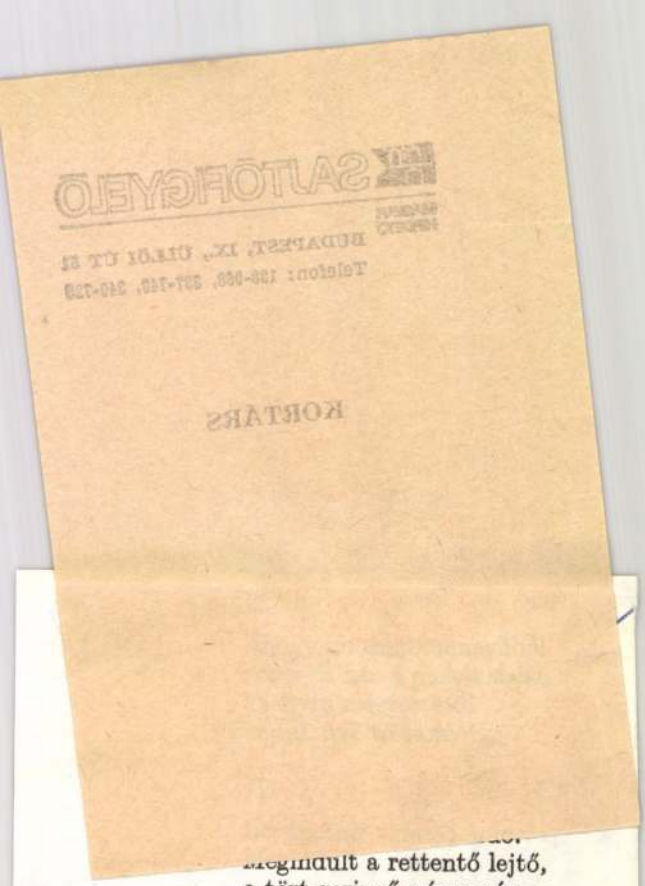

...megindult a rettentő lejtő,
a tört-gerincű néma nép.
Rendeltetett az Isten állni
egyszál ordító jegenyét.

IV

A vízről suttogó beszéd,
mint a vitorla árnyéka.
A porból suttogó beszéd:
vér-eső, kígyó és béka.

V

Csivog egy évszak madara.
Dőlt szentély süppedt cethala,
megkövült vörös-sivatag —
Csak ez maradt. Csak ez maradt.

—

MDK

Illés Gyula szobrász

Orpheus, br.

Kati, ólom

Kilencek kiáll. Műcs. 1968. okt.

MDK

Illés Gyula szobrász

Hangyák, ólomrelief

Torzó, ólomöntvény

" márv.

Kilencek kiáll. Műcs. 1968. okt.

MDK

Illés Gyula

Kiállitási hir

Kortárs 1968 szept.p.1498.

Illés Gyula

Fej, márvány, 35 cm

Budapest Műcsarnok kiállítása, 1957. kat. nezk. lisdégíné, Kirimi Irén.

18.
~~17~~

MDK

Illés Gyula

Kiállitási kritika

Esti hirlap 1968 szept.25.

MDK

Illés Gyula, nobrán

Szerepet.

Székely András: A „Kilencek" Kiállítása a Műcsarnokban 7

Népszabadság, Bp. 1968 [illegible] 11.

Illés Gyula

kiállított mobra:

Fej, márvány. 35 cm.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Árimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

18. l.

Illés Gyula

a kiállitás biráló bizottságának tagja volt.

Tavaszi tárlat. A Műcsarnok kiállitása 1957. Kat. szerk.: Kisdiginé Kirimi Irén. Bp. 1957. 19 l.

6.l.

Illés Gyula, szobrász

MDK

Szerepel majd a Kilencek
Körös tárlatán.

(f.f.): A Kilencek ....

2

ESTI HIRLAP, Bp. 1968 szept. 25.

MDK

Illés Gyula, [ ]

Szerepel.

– : Tizen négy képzőművész tárlata a Műcsarnokban 9

Népszabadság, Bp. 1968 [illegible] 6.

Illés Gyula

Szobrokkal

szerepel a „Kilencek" távlatán

havas: A „Kilencek" kiállítása

Nagyvaca 1968 X. 24

Illés Gyula szobrász

Szerepel az alább. tárcaton

Iván Bojás: Alle „Neune"

Budapesti Rundschau 1968 X. 18

Illés Gyula szobrász

Mindszmorgalmi emlékművet
kénit a pécsi Köztársaság térre

H. E.: Fel na badulási emlékmű a
Mecsek kapu felett

Dunántuli Napló 1969 I. 31

Illés Gyula

Kobrokkal

szerepel a „Kilencek" kiállításán

Szabó György: A „Kilencek" új
kiállítása a Műszaszemben

Társadalmi Szemle 1968 XII-n.

Allés Gyula

szobrászművén a Munkácsy Mihály díj
2. fokozatát kapta.

Művének kitüntetése
Pestmegyei Hírlap. 1967. ápr. 2. 3. o.

Illyés Gyula szobrász

Szerepel a Kilencek tárlatán a hűvsarnokban

Kolosi Tamás: Idősek és fiatalok

Hju Kommunista 1968 X.

Illés Gyula

közölt reprodukció:

18 p.) A Nemzeti Színház homlokzata (pirogránit) Bpest, Hevesi Sándor tér.

Sculptura Hungarica a mai magyar szobrászat, Budapest 1191. Ev és lapszám nélkül

Illés Gyula

Közölt reprodukció:

20. sz. „Bogorak" (ólom 100 cm) a
művész tulajdona.

Sculptura Hungarica a mai magyar szob-
rászat, Budapest 119 cm

Ev és lapszám nélkül

Illés Gyula

"Fekete György éttermi faplasztikája, Muharos Lajos rézlemez-domboritása és Illés Gyula betonplasztikája teszik teljessé az épületet."

V.Pázmándi Margit: Isis Szálló, Szombathely
Magyar Épitőmüvészet, 1971. 1.sz.

30-33. l.

Illés Gyula

Emlékére

Tasnádi Attila: A „Kilencek" kiállítása elé

Korunk, 1968./89 1498. l.

Illès Gyula

Említve

Tasnádi Attila: A Kilencel'ésa Studió
Kortárs 1969/4. 667-668.

Illés Gyula

Született Budapesten 1923; Tanulmányai: a bp-i Képzőművészeti Főiskolán. Tárlata: 1968. Budapest Munkácsy díjas

Sculptura Hungarica a mai magyar művészet, Budapest (év és lapszám nélkül) 117 p.

Illés Gyula, képzőművész

– a Tizennégyek tagja, készül a közös kiállításra a műcsarnok-ban

„Tizennégyek"
Magyar Ifjúság, 1967. XII. 1. 15. l.

Hlés Gyula, szobrász

- Női torzó és Orfeusz c. szobrai a Kilencek veszprémi kiállításán.

(ujvári): A „Kilencek" - Veszprémben
Magyar Ifjúság, 1968. XII. 13. 9. l.

MDK

Illés Gyula, szobrász

Szökőkút tervezésére hívták meg.

–: Emlékmű készül Pest-Buda egyesítésének 100. évfordulójára 8.

Népszabadság, Bp. 1971. febr. 13.

MDK

Illés Gyula, szobrász

Szökőkutat tervez a Városligetbe.

— : Emlékmű

Pest – Buda egyesítésének
100. évfordulójára 12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. febr. 12

Illés Gyula

Ostenor a mitve (emlj)

Szerepel az alábbi tárlatom

Pérelli Gabriella: A Kilencek
Dobason

Pest megyei Hirlap 1971 IX.5

Illés Gyula (1923)

Játszó kisfiuk, bronz, 160 cm.
Nagy Lajos király úti lakótelep

A felszabadult Budapest művészete.
Kiállítás-katalógus, 1960.
191.

Illés Gyula

szobrászművész a szombathelyi
Isis templom homlokzatára tervez
plasztikát.

Magyar Nemzet, 1967. X. 11. 4.o. Napló

M.D.K

Illés Gyula
grafikus

A posztimpresszionista
látásmódjat kikrózi.

Pernéczky Géza: Csoportok és mivészek
Élet és Irodalom, 1968. okt 12 - 8 lap.

Negatív

Zilahy István Hegedűsné

Illés Gyula: (Parasztlegény)

Szobor

MDK

Illés Gyula

Munkácsy dijat kapott

Délmagyarország 1967 ápr.2.

MDK.

Illés Gyula

Munkácsy dij II. fokozatát kapta

Népszava 1967 ápr.2.

MDK.

Illés Gyula

Munkácsy dijat kapott

Csongrádmegyei Hirlap 1967 ápr.2.

MDK.

Issl

MDK.

Illés Gyula

1967-ben Munkácsy dijat kapott

Pestmegyei Hirlap 1967 ápr. 2.

Illés Gyula MDK

Parasztlány, gipsz

Mücsarnok 1954. V. Magy. Képzőm. Kiáll.

Jelés, Gyula
építész

M.D.J.

Az uj Nemzeti Szinház hosszabbra
díszítésére kapott megbízást. —
„Terakotta dombormű" (repro)

Lánor Sándor: A Nemzeti Szinház uj épülete
Műtészet, 1967. április – 17 lap

Illés Gyula
MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 SEP 25
DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

1027

Méltó készülődés a nagy évfordulókra

NOVEMBER 29-ÉN KOSZORÚZÁS A SZOVJET HŐSÖK EMLÉKMŰVÉNÉL — DÍSZÜNNEPSÉG A PÉCSI NEMZETI SZÍNHÁZBAN — A FELSŐOKTATÁSI ÉS TUDOMÁNYOS INTÉZETEK ÜNNEPI ÜLÉSSZAKA — FELSZABADULÁSI KIÁLLÍTÁS A TIT NAGYTERMÉBEN — SZOBORAVATÁS A MEGYEI PÁRTSZÉKHÁZ ELŐTT ÉS A KÖZTÁRSASÁG TÉREN

Ülést tartott a MSZMP Pécs városi Bizottsága

Tegnap délelőtt ülést tartott az MSZMP Pécs városi Bizottsága. *Kiss Dezső* osztályvezető tájékoztatta a pártbizottságot a választott szervek működésének tapasztalatairól, az apparátus felépítéséről és munkamódszeréről, majd *Szentistványi Gyuláné* előterjesztése alapján a pártbizottság elfogadta hazánk felszabadulása 25., és Lenin születése 100. évfordulója megünneplésének Pécs városi tervét.

A határozat szerint, mely kapcsolódik a párt és a népfront szeptember 23-i felhívásához, az ünnepségek már 1969. november 29-én, Pécs város felszabadulásának évfordulóján megkezdődnek. — Ezen a napon megkoszorúzzák a pécsi szovjet hősi emlékművet, a Köztársaság téren felavatják *Illés Gyula* szobrászművész alkotását; a pécsi Munkásmozgalmi Emlékművet, díszünnepséget rendeznek a Pécsi Nemzeti Színházban. A TIT, a pécsi felsőoktatási és tudományos intézetek ünnepi ülésszakot tartanak a város felszabadulása évfordulója tiszteletére. November 30-án a TIT nagytermében a felszabadulás emlékeit, dokumentumait bemutató kiállítás nyílik. December 21-én az Ideiglenes Nemzetgyűlés összehívásának 25. évfordulóján Pécs város Tanácsa ünnepi tanácsülésen emlékezik meg a történelmi évfordulóról. Ha az építők vállalásuknak eleget tesznek és április 4-ig átadják az Orvosegyetem új elméleti tömbjének jelentős részét, úgy a felszabadulási díszünnepséget az új egyetemi aulában rendezik meg. A Janus Pannonius Múzeum és az SZMT jubileumi kiállítást nyit meg Pécsett.

Lenin születésének 100. évfordulóján a Megyei és Pécs városi Pártbizottság kibővített emlékülést tart. Április 22-én Pécsett, a megyei pártház előtti téren felavatják *Mikus Sándor* szobrászművész Lenin-szobrát.

Az MSZMP Pécs városi Bizottsága határozatában felhívással fordult a párt-, állami és tömegszervezeti vezetőkhöz: közös összefogással gondoskodjanak arról, hogy a város dolgozói, ifjúsága még jobban megismerje a felszabadulás óta elért eredményeket, Lenin életét, tevékenységét, a forradalmi elmélet szerepét a munkásmozgalomban, a társadalom fejlődésében. A Városi Pártbizottság támogat minden olyan kezdeményezést, mely a jubileumi évfordulók színvonalas, tartalmas megünneplését szolgálják.

Elfogadták a végrehajtó bizottság javaslatait a személyi változásokra. *Szentistványi Gyulánét* megválasztották a pártbizottság titkárának, *Szili Józsefet*, az SZMT titkárát pedig kooptálták a Városi Pártbizottság tagjai sorába.

Mitzki

New York:

Az ENSZ-közgyűlés napirendjére tűzték a Szovjetunió javaslatát a nemzetközi béke megszilárdítását szolgáló intézkedésekről. Ugyancsak megvitatják a szocialista országok közös javaslatát a vegyi- és bakteriológiai fegyverek eltiltásáról. Ez utóbbit az általános leszereléssel foglalkozó vita keretében tűzték napirendre, annak ellenére, hogy a szocialista országok önálló napirendi pontnak javasolták.

A közgyűlés főbizottsága kedd délutáni ülésén hozott határozatot erről. Malik szovjet küldött az első javaslat vitájában rámutatott:

sürgetően szükséges, hogy az összes országok összefogott és határozott lépéseket tegyenek a világ békéjének biztosítására.

Az amerikai küldött azzal a megjegyzéssel igyekezett csökkenteni a szovjet javaslat fontosságát, hogy az „ismerősen hangzik" és a benne foglaltak egy része már szerepel a közgyűlés napirendjén. Az amerikai küldött mindazonáltal közölte, hogy az Egyesült Államok „kész a javaslat megvitatására" és nem ellenzi annak felvételét a közgyűlés ülésszakának napirendjére.

A vegyi és bakteriológiai fegyverekre vonatkozó javaslat vitájában az amerikai és angol küldött kifogásokat támasztott az ellen, hogy

önálló napirendi pontként tárgyalják meg azt. Malik rámutatott: a kérdés önálló napirendi pontként való megvitatása aláhúzná a „csendes tömegpusztító-fegyverek" elleni nemzetközi akció fontosságát.

A szocialista országok javaslatának vitájában felszólalt Csatorday Károly, hazánk ENSZ-képviselője. A magyar küldött hangoztatta, a vegyi és bakteriológiai fegyverek kérdése külön problémát jelent, ezért külön is kell megtárgyalni azt. Hazánk — mint ismeretes — társszerzője a javaslatnak.

Angol javaslatra az általános ügyrendi bizottság 9 szavazattal 6 ellenében, 8 tartózkodás mellett, úgy döntött, hogy a javaslat vitájára az általános leszerelési vita keretében kerül sor.

Thangot választotta meg a Vietnami Demokratikus Köztársaság elnökévé és Nguyen Luong Bangot a köztársaság alelnökévé.

Alois Indra nyilatkozata

Dubcek szerepéről

A Rudé Právó szerdai számában közölte azt az interjút, amelyet a Tribuna Ludu című hetilap készített Alois Indrával, a CSKP Központi Bizottságának titkárával, az 1968. januártól augusztusig terjedő időszak bonyolult belpolitikai fejlődésének eddig homályos problémáiról.

Alois Indra interjújában részletesen foglalkozik Alekszandr Dubcek, a CSKP Központi Bizottságának akkori első titkárának szerepével, felelősségével.

— Dubcek elvtársnak már az elmúlt év július 2-án elmondtam: a CSKP Központi Bizottsága akkori első titkárának komoly hibája volt a határozatlanság, az a törekvés, hogy elkerülje a nyílt összeütközéseket, és az, hogy bizonytalan következtetéseket vont le. Dubcek nézeteiben is határozatlan volt, gyakran utólag gyengítette előzőleg elfoglalt álláspontját —, állapítja meg Indra és utal Dubceknek a Kétezer szó címen ismert nyilatkozattal kapcsolatos magatartására. Ugyanilyen határozatlanságot tanúsított a nemzetközi tárgyalások és azok eredményei kapcsán. Hosszasan és nem egyértelműen hozta meg döntéseit a szövetségesekkel folytatandó tárgyalásokkal kapcsolatban is.

— Mély meggyőződésem, hogy rossz szolgálatot tettek Dubcek elvtársnak azok, akik kritika nélkül hízelegtek neki és dicsfénnyel övezték személyiségét.

Alois Indra véleménye szerint a jobboldali csoportok tendenciáit sok esetben ezzel a jelmondattal lehetett volna jellemezni: „Dubcekkel, Dub-

Nem hunyt ki mégse a hunyó parázs

1021

Illés Gyula

Áll az emlékmű

Ma megkezdik a parkosítást a Köztársaság téren

A fehér mészkőtömbök már elmozdíthatatlanul a helyükön állnak. Kőfaragók, betűvésők „fogyasztják" a követ. A nagyoló munkákat a Budapesti Kőfaragó Vállalat dolgozói végezték, majd teherautóval hozták Pécsre a tömböket, ahol az utómunkálatokat is ők végzik. Harminc tonnányi budakalászi mészkő érkezett a Köztársaság térre. A köveket nem csiszolják simára, meghagyják a természetes felületet, a göcsörtöket, rücsköket, s idővel majd az esővíz is elmélyíti az emlékmű hosszanti vájatait.

— Egy-két év múlva „érik be" teljesen az emlékmű, amikorra már jobban kifehéredik a kő — mondja *Illés Gyula* szobrászművész, az emlékmű alkotója, aki néhány napja személyesen is részt vesz a munka irányításában.

A kőfaragók kedden befejezik a munkát, utána következik a tereprendezés. Elkészült a fűrészelt mészkőlapokkal kövezett járda, amelyet Pécsett először itt alkalmaznak. A járda hosszanti réseiben majd fű zöldül. Az enyhe emelkedőt friss gyeptéglákkal ültetik be a kertészek, amelynek tetején a hullámvonalat követő mészkőtömbök felfelé törése jelképezi a mozgalom útját. A József Attila idézet sorain most dolgoznak a vésők, de *Pákolitz István: Csertető* című költeményének sorai már ott olvashatók az emlékmű legsúlyosabb tömbjén:

Beroskadt évek üszkei
alatt
Nem hunyt ki mégse
a hunyó parázs.

1969 NOV 18

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPOK BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Elcserélném komlói, egy szoba, összkomfortos lakásomat, komlói, kökönyösi 2 szobásra, megegyezéssel. Érdeklődni: Komló Fürst Sándor u. 21. Dudás.

Egy kis üres szobát keresek félévi előfizetéssel. „Magányos" jeligére a Hunyadi úti hirdetőbe.

Száraz, üres szobáért bázimunkát vállalnék, egyedülálló néninél, vagy bácsinál. 28 éves asszony, 7 éves kislánnyal. „Becsületes, lelkiismeretes" jeligére a Bem u. hirdetőbe.

Szőlő. Te
alatt 45 ez
négyszögöl
négyszögöl
ba. préshá
kút, felsze
más közelé
Kovács La
tha Miklós

Családi há
eladó I.
10 szám.

1971-ben k
szobás fő
ház részem
„40 000"
u. Hirdetőb

Eladó a n
gyen (Előh
mű pince
szögöl szőlő

T
ARÍT MEG,
OST VÁSÁROL!

ező Vállalat
mutatója

R étteremben
-ÁN 20 ÓRAKOR

ekenek
konferálás, műsor

Belépődíj nincs

HÁDOR

RMADIK

ta. —
i dol-
ogy a
nem
jelen-
van
len a
t. Ezt
De az

Ku-

ytatta
e át-
lapra,
van
na-
unka,
s. Ér-
ille-
— Az
k be-
em-
legfi-
n, a
. És

jól látható a hatása
sok bátorítást meríte

— Máshol is így v
Kurimszky.

— Ha a párt ism
sok minden gondját,
nyelvükön beszélni.

— Bejárok a mel

— Ezt elég rosszul
ta fel a fejét Pista.
kezel arról, hogy a
totta?

— Dehogy — véde
ez régebben történt..

— Jól van — enyh
ta. — Tudhatod, eze
ket szemmel tartja a

— Hogyne tudnám.
a munkanélküliek kö
ís, aki csak arra les,
kifakadjon...

— Na ugy-e? Vigyá
intette komolyan Pis
túl pedig... Feltéve,
lod, még inkább kerí
helyeket. Tisztában ke
zal, hogy ez a munk
lyes.

Illés Gyula

1021

Szerdán: a Hazafias Népfront jubileumi ülése Szegeden

Felszabadulási emlékünnepség Szekszárdon, emlékműavatás Pécsett

A Magyar Nemzeti Függetlenségi Front megalakulásának 25. évfordulója alkalmából szerdán ünnepi ülést tart a Hazafias Népfront Országos Tanácsa — a szegedi Nemzeti Színházban. *Apró Antal*, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a kormány elnökhelyettese mond megnyitó beszédet, az ünnepség szónoka pedig *Erdei Ferenc*, a Hazafias Népfront Országos Tanácsának főtitkára lesz.

Az ünnepségre sokszorosítva megjelentette a Hazafias Népfront a *Délmagyarország* című lap 1944. december 3-i számából azt az oldalt, amely *„Magyarország demokratikus újjáépítésének és felemelkedésének útja"* mottóval nyilvánosságra hozta a Magyar Nemzeti Függetlenségi Front programját.

Szekszárd felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából szombaton a városi pártbizottság és a városi tanács ünnepi ülést tartott, amelyen részt vettek a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet hadsereg képviselői is. Az ünnepi ülés után megkoszorúzták a Felszabadulás téri emlékművet és a szovjet hősök síremlékét.

A városi múzeumban megnyílt a *Szekszárd és Tolna megye a magyarországi munkásmozgalomban*, valamint *A magyar nép szabadságharcai* című kiállítás.

Pécsett is szombaton ünnepelték a város felszabadulásának negyedszázados évfordulóját. Délelőtt a központi temetőben levő szovjet hősi emlékművet koszorúzták meg, majd a kegyelet virágait helyezték el a felszabadító szovjet és jugoszláv hősök sírjain.

A Köztársaság téren a város több ezer lakosának jelenlétében ünnepélyesen leleplezték a pécsi munkásmozgalmi emlékművet, *Illés Gyula* szobrászművész és *Gulyás Zoltán* építész alkotását.

Ülést tartott az országgyűlés külügyi bizottsága

URBÁN ERN

NÉPSZABADSÁG
Budapest
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPTO
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
NOV 30 1969

Helyzetrajzomat eredetileg az Egyetértés f. é. október 4-i vezetőségi ülésének ismertetésével akartam zárni. Már csak azért is, mert a háttérben meghúzódva úgy éreztem magam, mintha bizony valamelyik parlamenti bizottság tárgyalásán vettem volna részt. A gépműhely főnöke: Fülöp Kálmán, majd a szállítórészleg ifjú vezetője: Ambrus Árpád védte meg beszámolóját. Nem volt könnyű dolguk. A kérdések és a hozzászólások kevés kivétellel és igen magas szinten mind a kényes pontokra tapintottak rá. Fülöp Kálmán így is állni tudta a sarat, de már az ifjú Ambrus Árpád bizony elvérzett, amennyiben arra kapott utasítást a vezetőségtől, hogy készítsen új, alaposabb beszámolót, és azt egy hónap leforgásán belül írásban terjessze elő.

molyabb probléma, és a kérdések egész sorát veti fel.

E.-né legutóbb szült, majd amikor munkára jelentkezett, nem régi helyére, a sertéstelepre, hanem a szőlészetbe helyezték. Ott könnyebb a munka, de a kereset is kevesebb. E.-né tiltakozott, még a rádiónak is írt, így aztán visszsza is került a sertéstelepre. De ott — ahogy az elnöktől is hallhattuk — a többi asszonnyal együtt csak január elsejéig maradhat. Egyszerűen azért, mert az erős, nagytestű tenyészsüldők ellátása és kezelése nagy erőt kíván. Hogy mást ne mondjunk: minden hónapban vérvizsgálatnak vetik őket alá. Ilyenkor a lefogásuk még a legmarkosabb legényeket is próbára teszi. Megérti ezt E.-né? Úgy látszik, nem akarja, azért emlegeti régi helytállását és ebből eredő jogait, pedig a mun-

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD
Salgótarján

10/11

Pécs és Szekszárd ünnepe

Pécs szombaton ünnepelte felszabadulásának negyedszázados évfordulóját. Délelőtt a központi temetőben levő szovjet hősi emlékműnél koszorúzási ünnepséget rendeztek. A Köztársaság téren a város több ezer lakosának jelenlétében ünnepélyesen leleplezték a pécsi munkásmozgalmi emlékművet — Illés Gyula szobrászművész és Gulyás Zoltán építész alkotását.

Ezt követően a megye és a város párt-, állami és társadalmi szerveinek, valamint a fegyveres testületeknek képviselői megkoszorúzták az emlékművet.

Szekszárd felszabadulásának 25. évfordulója alkalmából szombaton ünnepi ülést tartott a városi pártbizottság és a városi tanács. Az ünnepi ülésen részt vettek a hazánkban ideiglenesen állomásozó szovjet hadsereg képviselői.

Császár József, a városi tanács vb. elnöke köszöntötte a megjelenteket, majd Ruzsa János, a városi pártbizottság első titkára mondott ünnepi beszédet. Ezután megkoszorúzták a Felszabadulás téri emlékművet és a szovjet hősöknek az alsóvárosi temetőben levő síremlékét.

országos Zománcművészeti Kiállítást a megyei József Attila Művelődési Központban.

A kiállítás megrendezésével nagy megtiszteltetés érte Salgótarjánt. A huszadik században a képző- és az iparművészet között egyre inkább elmosódnak a határok. A képzőművészet új műfaja, a zománcművészet, egyesíti magában a grafikai és a festészeti törekvéseket. Magyarországon több városban foglalkoznak zománcképek készítésével. A Salgótarjánban élő alkotók is hosszabb ideje készítenek zománcképeket. Erre a ZIM salgótarjáni gyáregysége biztosított először lehetőséget. Ebben az évben az Öblösüveggyár is lehetőséget nyújtott az alkotók számára, hogy újfajta kapcsolat jöhessen létre az ipari üzemek és a művészek között.

Salgótarján a kiállítás megrendezésének lehetőségét elsősorban az itt élő alkotók művészi fejlődésével érdemelte ki. A kiállításra húsz alkotó, több mint százhúsz művét küldte el. A ma délelőtt tizenegy órakor megnyíló kiállítás újabb rangot biztosít Salgótarjánnak, s egyben a magyar művészet is sokat nyer vele.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1969 NOV 29

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
Pécs

Az ünnep mai programja

Koszorúzási ünnepséget rendeznek ma délelőtt Pécsett fél 10 órai kezdettel a szovjet hősi emlékműnél.

A pécsi munkásmozgalmi emlékmű felavatására a Köztársaság téren 11 órakor kerül sor. Illés Gyula szobrászművész és Gulyás Zoltán építész alkotásának leleplező ünnepségén beszédet mond Horváth Lajos, a Pécs városi Tanács vb-elnöke. Az emlékmű felavatását ünnepélyes katonai eskütétel és díszszemle követi.

Ma rendezik első szakmai konferenciájukat a szakképzett pécsi egészségügyi dolgozók a III. kerületi Tanács dísztermében.

„Városkrónika" címmel filmet készíttetett Pécs város Tanácsa Végrehajtó Bizottsága Knoll István rendezővel városunk felszabadulásának 25. évfordulója tiszteletére. A filmet ma délelőtt 8 órai kezdettel a szerző két évvel ezelőtt készített Diákváros című filmjével együtt a Kossuth moziban vetítik azok részére, akik közreműködtek és segítséget nyújtottak a film forgatásában.

füzete. A megfejtők újab
ismereteket szerezhettek
fennállásának 20. évfordul
ját ezekben a napokba
ünneplő áruházról. A me
fejtők 215 helyes megfejté
küldtek be. Közöttük pént
ken, délután a Dunántú
Napló szerkesztőségében so
solták ki a nyereményeket.

A december 8-án a Pécs
Nemzeti Színházban rende
zendő Centrum könnyűzene
műsorra 2 db színházjegye
nyertek; pécsiek: *Csonk
Vilmos*, Lengyel Gyula utc
8/1, *Heiling Józsefné*, Kis
Ernő utca 41., *dr. Hargita
Ferenc* Szamuely utca 5/a.
Horváth György Székely
Bertalan u. 44., *Eötvös Gusz
táv* (cím nélkül), *Melczer
Ferenc*, Ótemető-köz 24/3.,
dr. Józsa Dénes, Hargita u.
8., *Pósa Tamásné* Pécs, pos
tafiók 107, *Zárai Tibor* Jó
zsef A. u. 6/1., *Kiss Géza* Teréz
utca 1., *Marton Vera* Ifjú
ság utca 6., *Hertelendi Zsu
zsa*, Petőfi utca 70. VI. Vi
dékiek: *Vida Ilona*, Bogád,
Kossuth utca 63., *Horváth
József*, Komló, Fürst Sándor
utca 5., *Bauer László*, Buda
pest, II. Budakeszi út 101.

100 forintos vásárlási utal
ványt nyertek; pécsiek: *Pécsi*

Illés Gyula
szobrász

Az új pécsi felszabadulási emlékemű

Repr.

Résztvett a magyar képzőművészek Déldunántúli Szervezetének, felszabadulásunk 25. évfordulójára rendezett kiállításán.
Hárs Éva: Képzőművészeti seregszemle
Lelenkov, Pécs 1970. 10. 292-293, 341.

Illés Gyula
Nolsán

Lalúja András mestere volt.

Kiss Sándor: Lalúja András
Művészet, 1970. február - 34 lap

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAPTÖ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Illés Gyula

DUNÁNTÚLI NAPLÓ

Pécs

1969 SEP 24

1021

— **Pécsi munkásmozgalmi emlékmű** alkotói, Illés Gyula szobrász és Gyulás Zoltán építész tegnap Pécsett jártak és tárgyalásokat folytattak a Városi Tanács építési osztálya, valamint a Kertészeti és Parképítő Vállalat mérnökeivel a helykijelölés és a tereprendezési munkák pontos terveiről. A szobor október folyamán készül el, és mint ismeretes, november 29-én avatják.

Illés Gyula MDK

Lovas, bronz

Fiatal leány arcképe, gipsz

Mücsarnok 1955 VI. Magy. Képzőm. Kiáll.

Illés Gyula

Fiatal leány feje, vörösmárvány

Miskolc 1959 VII. Magy. Képzőm. Kiáll.

Illés Gyula MDK

[redacted] Földmunkás, gipsz

Mücsarnok 1950.I.Magy.Képzőm. Kiáll.

Illés Gyula, szobrász

MDH

A Gyógyászati Segédeszközök Gyára
vészére készített szobra — kámyódik.
Végleges helyéről meg most sem döntöttek.
Itt budapestich beszélnek
Szuromi Gáspárné: Mi lesz a szoborral? 4

ESTI HIRLAP, Bp. 1966. jún. 28.

110
3

Illés Gyula MDK

Fiatal parasztasszony, márvány

Mücsarnok 1953-54 IV. Magy. Képzőm. Kiáll.

Illés Gyula MDK

Epitőmunkásnő, gipsz

Mücsarnok 1951. II. Magy. Képzőm. Kiáll.

M.D.F.

Illés Gyula szobrászmüvész

Az uj Nemzeti Szinház uj homlokzatát készitet
te a müvész, amelyet fényképfelvételen bemu-
tatá a lap, "Évadnyitás a Nemzeti Szinházban"
cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. szept. 2.
X. évf. 35. sz. 4-5. lap

Illés Gyula szobrász M.DK.

Közremüködött a Hevesi Sándor téri Szinház átépitében és diszitésében

pyrogránit dombormü

Tisztelt Szerkesztőség!

Az alkotók neve

Magyar Nemzet 1966. okt. 30. 14 1.

Illés Gyula szobrász

M.D .K.

Közreműködött a szinház díszitésében

homlokzati relief

Pernecky Géza: Látogatás a Nemzetiven a Negyvesi Sándor téren

Magyar Nemzet 1966. julius 10. 10. 1.

Illés Gyula szobrász

Somlóvásárhely Teljes

M.D.K.

Illés Gyula

"...mozgalmas, sokalakos, rendkivül modern impresszióju relief-kompoziciója, mely pirogránitba égetve – ez a bejárati rész boritóanyaga – disziti a homlokzatot"-irja beszámolójában Sas György: "A Nemzeti Szinhá uj modern otthona" cimmel.

Film Szinház Muzsika, Bp. 1966. juli 1.
X. évf. 26. sz. 2-4. lap

.B.D.

Illés Gyula
szobrász

MDK

A Munkácsy Mihály díj II.
fokozatát nyerte el.

—: 1967 kiváló és érdemes művészei ...

Élet és Irodalom, 1967. ápr. 8 - 4 lap

Illés Gyula szobrász M.D.K.

Rézlemez domboritás a kaposvári mgxi könyvtár szémára

Épitész: KissIstván

Magyar Épitömüvészet 1965/2. 27-31.1.

Illés Gyula.

A Tavaszi Tárlaton „Dózsa" c. szobor-
művével szerepelt. (emlékre.)

Kis Ujság, Budapest, 1952. Jún. 1.

Glovdi Varga István.

„Csendélet" c. képe szerepelt a szentendrei Ferenczy Károly-múzeumban rendezett kiállításon. (emlékeztető.)

Kis Újság. Budapest, 1957. Okt. 16.

Illés Gyula szobrász és Gulyás Zoltán építész

harmadik díjat nyertek a

Máscius 15. tér pályázaton.

Magyar Nemzet
1969 ~~[illegible]~~ nyár. 2

Illés Gyula szobrász - Gulyás Zoltán építész

Jellívást Zaptal a Március 15.
tér rendezésére Tiszt pályázatra.

Magyar Nemzet
1969 márc. 15

Illés Gyula

neve említve

Megnyitották a Kilencek Szalonját

Magyar Nemzet 1968 okt. 6

Illés Gyula

1, Hangjel, 1968.
2, Orpheus, 1968.
3, ——

Magyar Műveszet 1945 - 1969.
Műcsarnok sept - okt.

Illés Gyula

is szerepel a „kilencek" csoportjának a
Műcsarnokban megrendezett kiállításán. A
cikk a „Kati" és a márvány „Torzó". c.
szobrait említi.

A „kilencek" már tizennégyen (Szabó György)
(Kultura - Művészet)

Magyar Hírlap, 1968 október 8. 9. l.

Illés Gyula

szobrászművész

A Hunyadi János lovasszabor pályázaton vérztvész pályaművével.

Magyar Nemzet, 1957. Okt. 6.

Illés Gyula

szobrászművész,

Az egyik sztálinvárosi iskola bejárata fölé domborművet készít.

Magyar Nemzet, 1951. Nov. 23.

Illés Ferenc

festőművész kiállitása. Bp, Mini-Galéria. - Ism. Kovács Gyula, Művészet, 1967. 8.évf. 12.sz. 39. l.

Az 1967.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája / Művészt.Írt. 1970.1.sz. 68-167.l./

91. l.

Illés Ferenc

Képekkel szerepel az alábbi-
tárlaton Debrecenben

Bánszki Pál: A Képzőmův. Körök
VIII. orsz. kiállítása

Nagymuvelés 1969 VII. sz. 32 old.

Illés Géza festő M.D.K.

Az 1958 . évi sortatarozáskor az Uri u. 31. sz

ház középkori vakolat és falfestésének rög-

zitését , restaurálását, ill rekonstruálását

végezte.

Pereházy Károly: Képzőmüvészetek alkalmazása

a budapesti müemlék-lakóépületek 1958. évi res

taurálásánál

Müemlékvédelem 196. /V/ 1. sz. 48. 1.

MDK

Illés Gyula

Vasbeton dombormüvéről

Népszabadság 1967 szept.29.

Illés Gyula

Száray Lóránt: /Tp./ Hevesi Sándor téri Nemzeti Szinház /Láng Adolf, Azbej Sándor épitészek, Németh Antal belsőépitész, Illés Gyula szobrász, Barcsay Jenő iparmüvész./ - Müszaki Tervezés, 1967. 5.sz. 14-17. l.

Az 1967. évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliográfiája /Müvtört.Ért. 1970. 1.sz. 68-107. l./

75. l.

Illés Gyula

Torzó 1968; ólomöntvény, 55x 4o cm

Képzőművészeti Almanach 2, Corvina 197o

Illés Gyula

Székely András kiállításismertetésének /"Kilencek"/
a fenti művészre vonatkozó megjegyzéseit bírálja

Ujvári Béla recenziója /Képzőműv.Almanach 2., 197o/
Művtört.Írt.1972.2.sz.156-16o.l. .
157-158.l.

Illés Gyula

Pécsi Orvostudományi Egyetem elméleti tömbje. Épitész Borosnyay Pál, belsőépitész Kigyóssy Ágnes, Nádai Tibor, statikus Marossy Ferenc, Hávor György; üvegmozaik Somogyi János festőművész, faintarzia: Dobi Piroska festőművész, pirogránit dombormü: Illés Gyula szobrász.

Magy.Ép.Ip.1971.1.sz.26-27.l.

Illés Gyula

B.P.: Pécsi Orvostudományi Egyetem Elméleti Tömbje. - Építész: Borosnyai Pál, statikusok Marossy Ferenc, Hávor György, belsőépitészek Kigyóssy Ágnes, Nádai Tibor, üvegmozaik: Somogyi János, aulaboli faintarzia: Dobi Piroska, homlokzati pirogránit dombormü: Illés Gyula. - Ismertetés, fotók: Szász János és Sági György

Magyar Épitőmüvészet,1972.1.sz.28-33.1.

Illé Gyula

Illés Gyula, [ ]

felszabadulási emlékműve a
Köztársaság téren áll. (Pécs.)

– : A pécsi képzőművészet kistükre (12)

93 – 96.

JELENKOR, Pécs, 1972. január XV/1.

Illés Gyula

A Nemzeti Szinház homlokzata Illés Gyula szervesen kapcsolodó dombormüveivel.

Dr. Maksay László: A modern épitészet és a társmüvészetek kapcsolata.

Raptanitás 1970/6 27 old.

Illés Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

nohrán műrét

1982 OKT 8

MAGYAR IFJÚSÁG

1021

Emlékműavatás

A Magyar Ifjúság Szabadság Frontja harcainak és hősi halottainak emléket állító műalkotást avattak fel Budapesten, a XI. kerületi Kosztolányi Dezső téren.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem kezdeményezésére hat budapesti egyetem szervező bizottságot hozott létre egy történelmi tanulmány elkészítésére, amely az egyetemisták és a hozzájuk csatlakozott ipari tanulók ellenállási tevékenységét tárta fel. Az eddigi kutatások huszonkilenc hősi halott nevére derítettek fényt. Nekik állít emléket az *Illés Gyula* szobrászművész és *Gulyás Zoltán* építész alkotta emlékmű. *Köpeczi Béla* művelődési miniszter ünnepi avatóbeszédében emlékeztetett arra, hogy az 1944. november 7-én megalakult szabadságfront különböző szervezeteket tömörített magába, s harcra hívta a magyar értelmiségi ifjúság egészét a német megszállók ellen, az ország felszabadításáért, a békéért és az ország demokratikus átalakításáért.

A beszédet követő koszorúzási ünnepségen a volt bajtársak nevében *Gyenes Antal* és *Győrffy Sándor*, a KISZ Központi Bizottsága képviseletében *Fejti György*, a KISZ KB első titkára és *Szilvási György*, a Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem KISZ-bizottságának titkára koszorúzott. Elhelyezték a megemlékezés virágait a Magyar Néphadsereg, a Fővárosi Tanács, a Hazafias Népfront Országos Tanácsa, a Magyar Ellenállók, Antifasiszták Szövetsége, valamint a budapesti egyetemek képviselői.

a többség a „Zene, színes video" vetítésen vett részt, illetve *Dinnyés Jóskát* hallgatta. Délután, az egyetem vezetőinek köszöntő beszédei után Visegrádon és főképpen Esztergomban változatos programok között válogathattak a diákok. A bazilikában orgonakoncertet, a művelődési házban pedig érdekes indiai útibeszámolót láthattak — és hallhattak. A szervezők gondoskodtak a testmozgásról is; a kispályás foci szerelmesei összemérhették tudásukat, ügyességüket.

avultak a munkafeltételek.
asznosabban tölthetik el
et. Az ellenőrök — bár a
sorban erre irányult — az
an kirívó, durva hiányos-
áltak, de továbbra is
hány helyen megsértették
jelentkezések önkéntes-
kavállalók orvosi alkal-
álata továbbra sem meg-
olgozatlan az építőtábo-
ó fiatalok normarendsze-
adott okot, hogy az épí-

Például

— Mit kíván
a Városföldi
re is legalá
amennyi mos
ka. Nagyon fontos. A négyszázötven hektár alma, a kétszáz hektárnyi szőlő csak a diákok segítségével kerülhet le a fákról, a tőkékről. A betakarítás a fiatalok munkája nélkül lehetetlen.

*

Bár a tanév elkezdődött, az egyetemek, főiskolák és jó néhány középiskola diákjai az állami gazdaságok, termelőszövetkezetek gyümölcsöseiben töltik az első hetek egyikét. A Városföldi Állami Gazdaságban négyszáz budapesti diák tevékenykedik. Valamennyien medikusok, a Semmelweis Ignác Orvostudományi Egyetem hallgatói.
Szükség van a diákokra. Munkájuk népgazdasági érdek. Igaz, sem a fiatalok, sem a gazdaság emberei nem szeretik az ilyen nagy szavakat. Csak azt tudják, hogy dolgozni kell. Fizetségért. Pontosan annyiért, amennyit a gazdaságban dolgozók keresnek az alma leszedésével. Aki jól dolgozik, ezer-ezerötszáz forintot kap az öt nap után, de néhányan még ennél is többet visznek haza.

*

Dr. Lukács József egyetemi adjunktus most másodszor vezet tábort Városföldön:
— Napi nyolc órát dolgoznak a fiatalok, a délutánok szabadok. Igaz, ott a puszta közepén nem valami nagy a programkínálat. A délutánokat el tudnám képzelni úgy is, hogy ismeretterjesztő vagy szakmai előadásokat tartanánk a fiataloknak. Tu-

Illés Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR

1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

nohrázművés

SOMOGYI NÉPLAP

1982 SEP 30

1021

Ifjúsági emlékművet avattak

Budapesten a XI. kerületi Kosztolányi Dezső téren tegnap felavatták a magyar ifjúság szabadságfrontja harcainak és hősi halottainak emléket állító műalkotást.

A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem kezdeményezésére hat budapesti egyetem szervező bizottságot hozott létre egy történelmi tanulmány elkészítésére. A tudományos munkában feltárják az egyetemisták és a hozzájuk csatlakozott ipari tanulók ellenállási tevékenységét. Az eddigi kutatások 29 hősi halott nevét derítették fel. Az ő emlékük előtt kívánt tisztelegni az utókor *Illés Gyula* szobrászművész és *Gulyás Zoltán* építész a környezetbe harmonikusan illeszkedő antifasiszta ifjúsági emlékművével.

Az avatóünnepségen Zimányi Tibor, a Magyar Ifjúság Szabadságfrontja volt vezetője a bajtársak nevében emlékezett meg a magyar antifasiszta ellenállásról, ebben az ifjúság részvételéről. Ezután *Köpeczi Béla* művelődésügyi miniszter emlékműavató ünnepi beszédében egyebek között emlékeztetett arra, hogy 1944. november 7-én jött létre a magyar diákok szabadságfrontja, amely különböző szervezeteket tömörített magába, s harcra hívta az egész magyar értelmiségi ifjúságot a német megszállók ellen, az ország felszabadításáért, a békéért és az ország demokratikus átalakításáért. Ehhez a mozgalomhoz csatlakozott két egyetemi karhatalmi egység, a Görgey és a Táncsics zászlóalj. 1944 novemberének második felében diákok, ifjúparasztok és ifjúmunkások együtt alakították meg a magyar ifjúság szabadságfrontját, amely vállalta, hogy a kommunistákat is magába foglaló magyar nemzeti felszabadító és függetlenségi bizottság vezetésével harcba száll a hitleri megszállókkal és a nyilasokkal. Erre sajnos nem kerülhetett sor, mert az ellenállás vezérkarát a nyilasok letartóztatták.

— Ez a történelmi tény nem feledtetheti el velünk, hogy volt magyar ellenállás, mégpedig nemcsak passzív rezisztencia formájában. Az ellenállásnak voltak áldozatai, akiknek emléke előtt most, ezzel az emlékművel is kegyelettel áldozunk.

Ezt követően koszorúzási ünnepséget tartottak. Az emlékműavatás és koszorúzás a Himnusz hangjaival ért véget.

OSZTRÁK—MAGYAR TÁRGYALÁSOK

(Folytatás az 1. oldalról)

sági kapcsolatoknak továbbra is kiemelkedő szerepük lesz a két ország között, nagy figyelmet érdemelnek a különböző szervezetek közötti kapcsolatok, csakúgy, mint a határmenti területek mind élénkebb együttműködése, s az egyre gyarapodó emberi kapcsolatok.

„Bennünket is mélyen érint és foglalkoztat a mai világhelyzet, s az: miként tudunk hozzájárulni, hogy a jelenlegi feszültségből visszaterjünk az enyhüléshez. Biztosíthatom, hogy — amint a múltban is — saját szövetségi rendszerünkön belül mindent megteszünk, hogy érvényre jusson a népek békeakarata. Szövetségi rendszerünk minden országa, népe, kormánya már ismételten példát adott, hogy készek hozzájárulni a béke megvédéséhez" — mondotta pohárköszöntőjében Lázár György.

Lázár György miniszterelnök és Bruno Kreisky kancellár nyílt, őszinte és építő légkörben tárgyalt szerdán a nemzetközi helyzet időszerű kérdéseiről. A két kormányfő áttekintette a két ország kapcsolatainak helyzetét, s arról mindketten megelégedéssel nyilatkoztak.

A délutáni tárgyalásokon *Veress Péter* külkereskedelmi miniszter és *Gábor András* ipari miniszterhelyettes, valamint Josef Staribacker kereskedelmi és ipari miniszter, és az osztrák kormány más illetékesei között részletes eszmecsere folyt arról, hogyan lehetne megőrizni és továbbfejleszteni a két ország kereskedelmi és együttműködési kapcsolatait a megnehezült világgazdasági helyzetben, amelynek kihatásai mindkét országot sújtják. Magyar részről változatlan célként jelölték meg, hogy Ausztria, mint hazánk második legnagyobb tőkés kereskedelmi partnere, megtarthassa ezt a helyét. Ugyanakkor kiegyensúlyozottabbá váljék a hosszú évek óta jelentős osztrák többletet felmutató árucsere. Ehhez pedig szükség van a magyar áruk exportképességének fokozására csakúgy, mint arra, hogy az osztrák cégek javítsák versenyképességüket a magyar piacon. Közös érdek, hogy a jelenlegi, mintegy 130 kooperációs szerződésre építve kiterjesszék a két ország vállalatainak együttműködését más országokban. Megállapították, hogy hazánk és Ausztria együttműködése az energia területén példás és kölcsönösen előnyös, ugyanakkor kölcsönös érdek közösen részt venni a kelet—nyugati, a két ország területén átvezető energiavezetékek építésében. Mindkét fél tanulmányozza a felvetett kérdéseket, osztrák részről azt a régebbi keletű magyar javaslatot, hogy szüntessék meg, vagy enyhítsék az áruinkat az osztrák piacon sújtó magas vámokat.

A tegnap délután véget ért magyar—osztrák tárgyalásokról ma közös közleményt adnak ki. Lázár György miniszterelnök csütörtökön délelőtt sajtóértekezleten számol be látogatásának tapasztalatairól. A magyar kormányfő és kísérete tegnap este egy Strauss-opera előadását tekintette meg a bécsi Volksoperben.

Szovjet—

Andrej Gromiko szovjet és *George Shultz* amerikai külügyminiszter keddi találkozója New Yorkban — amelynek részletei nem ismeretesek — a negyedik fordulója volt a szovjet—amerikai külügyminiszteri szintű kapcsolatfelvételnek a Reagan-kormányzat 1981. január 20-i hivatalba lépése óta.

Shultz elődje, Alexander

Közös

Losonczi Pál po

Losonczi Pál, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsának elnöke *Antonio Ramalho Eanesnek*, a Portugál Köztársaság elnökének meghívására szeptember 27-e és 29. között hivatalos látogatást tett Portugáliában. Losonczi Pált elkísérte *Szarka Károly* külügymi-

ILLÉS GYULA

1923. február 7-én Budapesten született. A budapesti Képzőművészeti Főiskolán 1946—1951. között tanult, Pátzay Pál növendékeként. Az Iparművészeti Főiskola tanára. Kitüntették Munkácsy-díjjal (1967).

Lakcíme: Budapest II., Napraforgó utca 15.

A madár (kétoldalas dombormű), 1977
ruskicai márvány, 140x100x30 cm

Magyar vidrányati kiállítás Bp. Műcsarnok 1978. V. 5-28.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Gyula

NÉPSZABADSÁG

1964 JUL 9

1021

A siófoki új szállodasort és éttermet sok kerámiával és mozaikkal díszítik majd. A munkák kivitelezésére Gábor Istvánt, Somogyi Józsefet, Papp Jánost és Illés Gyulát kérték fel.

*

er
go
ko
kei
voz
szé

Illés Gyula, szobrász

Antifasiszta emlékmű

Újabb alkotással gyarapodik a főváros szoborparkja. A tervek szerint tavasszal avatják fel Illés Gyula szobrászművész antifasiszta emlékművét a XI. kerületi Feneketlen-tó – Villányi úti oldalán. Elhelyezési munkáit már megkezdték a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat szakemberei. A sziklákból összerakott kompozícióhoz — amelyet egy díszkút szomszédságában állítanak fel — várhatóan 30 köbméter haraszti mészkövet használnak fel.

Illés Gyula alkotásai nem ismeretlenek a budapestiek körében. A Hevesi Sándor teret és egy zuglói iskola udvarát is díszíti alkotása. A szobrász jelenleg is a főváros szépítésén fáradozik: a Kálvin téri aluljáróba a régi pesti városfal emlékét idéző domborművet készít. Ezenkívül repülési emlékmű formálódik műhelyében. (MTI)

–: Antifasiszta emlékmű

12

Esti Hírlap 1981. szept. 11.

Illés Gyula szobrász

TAVASSZAL AVATJÁK FEL Illés Gyula szobrászművész antifasiszta emlékművét Budapesten, a XI. kerületi Feneketlen-tó Villányi úti oldalán. Az alkotás elhelyezését már megkezdték a Képzőművészeti Kivitelező Vállalat szakemberei. A sziklákból összeállított kompozícióhoz mintegy 30 köbméter haraszti mészkövet használnak fel.

– : Hú

8

Népszabadság, Bp. 1981 szept. 12

Illés Gyula, szobrász

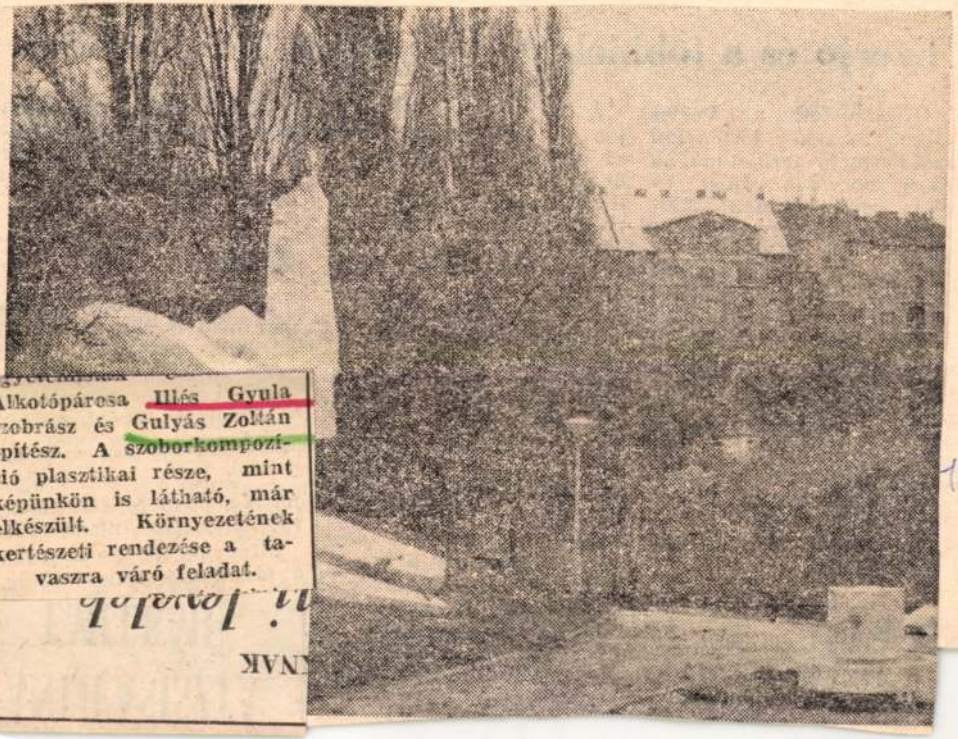

Alkotópárosa Illés Gyula szobrász és Gulyás Zoltán építész. A szoborkompozíció plasztikai része, mint képünkön is látható, már elkészült. Környezetének kertészeti rendezése a tavaszra váró feladat.

Az ezerjót — főként a
nagyüzemi szőlőtáblákon —
új fajtákkal váltották fel

is, hogy a szőlősgazdák *kapun keresztül* mérhessék boraikat. Ennek kö-

gyelmét e kitűnő zamatú italokra.

Dávid Erzsébet

Illés Gyula.
A Városligetben szökőkutat helyeznek el. Ennek megtervezésére kiírt pályázaton öt szobrászművész, köztük Illés Gyula vesz részt.

Emlékmű Pest-Buda egyesítésének 100. évfordulójára.

Magyar Hírlap 1971/44 6 old.

Ilosvay Varga István

festőművész alkotásaiból nyílt kiállítás péntekén a nyíregyházi Móricz Zsigmond Színház galériájában. A Jászberényi születésű és Szentendrén élő 75 éves művész kereken ötven éve vesz részt tárlatokon.

Kronika

Magyar Hírlap 1971/37 6old.

Illés Gyula

Illés Gyula tanitványaként végzett a Magyar Iparművészeti Főiskolán Cs.Illés Irén.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei.
MŰVÉSZET,1980.február - 14.lap.

Illés Gyula, szobrász

L. Varga Imre

1.

–: Átadták a Kiváló és Érdemes Művész kitüntetéseket.

Esti Hírlap, Bp. 1970. ápr. 2.

Illés Gyula, szobrász

L. Varga Imre

— : Kiváló és érdemes művészek

Népszabadság, Bp. 1979. ápr. 3.

3.

Illés Gyula

Az 1979. évben a Minisztertanács a következő díjakat adományozta:

A Magyar Népköztársaság Kiváló Művésze:
Varga Imre szobrászművész

A Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze:
Bedécs Sándor belsőépitész
Illés Gyula szobrászművész
Kantor Anna festőművész
Madarassy Walter szobrászművész
Orosz János festőművész
Pap Jenő fotóművész
Zelenák Crescencia alkalmazott grafikusművész.

Élet és Irodalom, Bp. 1979. ápr. 7.
XXIII. évf. 14. sz. 8. lap.

Illés Gyula szobrászművész

A művész alkotása Kazincbarcikán a szobrok városában áll.

Emlitve: „Kristályképrződuelly" c. műve

cikket l. „Andrássy Kurta János szobrászművész" dmszó alatt

Szüts Dénes: „Szobrok városa" c. cikke

Nógrád, 1948. IV. 6

Illés Gyula

Megbízták Illés Gyulát, hogy az ajkai Szabadságpark részére „Ülő nő" című kompozícióját készítse el.

—: Közéleti munkák.
Művészet, 1980. március – 47. lap.

Illés Gyula, szobrász

L: Tarr Miklós

–: Újabb képzőművészeti alkotások. 7.

Nérszabadság Bp. 1980 jan. 10.

Illés Gyula Munkácsy dijas

szobrászmüvész

1979-ben a Magyar Népköztársaság

Érdemes Müvésze kitüntetést kapta.

Magyar Hirlap 1979/78/6

Illés Gyula

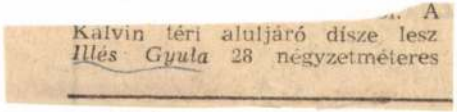
Kalvin téri aluljáró dísze lesz
Illés Gyula 28 négyzetméteres

Budapesten

Magyar Hirlap 1980/1/11/9

Illés Gyula

kőplasztikája disziti majd Zalakarost

Magyar Hirlap 1980/2/1/9

Illés Gyula

Megbízták Illés Gyulát, hogy a szentendrei Építéstudományi Intézetben krómacél, beton domborművét helyezze el.

— : Köztéri munkák.

Művészet, 1979. április – 47 lap.

Illés Gyula

neve emlitve

Müvészettörténeti Értesitő 1972

303. old.

Ilis Gyula

A budapesti Semmelweis Orvostudo-
mányi Egyetemi elméleti tömb beja-
ratánál elhelyezett fadombormű re
megkérdelett pályanaton vett részt.

— : Képzőművészeti pályanatok
Művészet, 1974. március - 48 oldal.

Illés Gyula
szobrász

Szolnok, a város 900 éves történelmének
emlékére felállítandó szobászati, építé-
szeti emlékmű tervpályázatán részt vesz
a műrész.

—: Képzőművészeti pályázatok
Művészet, 1974. március - 48 oldal.

Illés Gyula szobrász

Részt vesz a "Kilencek" Mücsarnokban rendezett kiállitásán 1968-ban.

Kortárs 1968/9 1498. old.

Illés Gyula szobrász

Tasnádi Attila " A Kilencek és a Studió" c.
cikkében elemzi.

Kortárs 1969/4 666. old.

Illés Gyula szobra

Kortárs 1971/8 1215. old.

Illés Gyula, szobrász

Kazinbarcikán, a Bóly-ai téren látható a művész „Kristályképződmény" című alkotása. (ennlítve)

Szüts Dénes: A szobrok városa.
Napló (Veszprém), 1978. ápr. 22.

Ylléš Gyula

Megbízást kapott Ylléš Gyula, hogy a Helsinki Magyar Nagykövetségen térplasztikáit elhelyezze.

—: Közéri munkák.
Művészet, 1977. október - 48 lap.

Illés Gyula szobrász

L: Kő Pál

Szuka Emil: A Mohácsi Történelmi Emlékhely 8.
Népszabadság, Bp. 1978. jan. 15

Tellés Gyula
szobra

A Helsinki Magyar Nagykövetség
főbejáratára plasztikai keretés-
re kapott megbízást.

N.Dvorszky Hedvig: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1974.február - 48.oldal

Illés Gyula

A veszprémi egyetem anlájában rendezett „Kilencek" kiállításán, – amely 14 főre szaporodott művészcsoport lett, – alkotásai szerepelnek. „Kati" c. bakfis-portré, „Orfeusz" (emlétve).

Csorbát József: A „Kilencek" második kiállítása Veszprémben.

Napló (Veszprém), 1968. dec. 3,

Illés Gyula szobrász.

Szab.Nép.1955.122.sz.május 25. 8.l.

Illés Gyula

I.Magy.Képzőmüv.Kiáll.

Magyar Nemzet
1950.VI.é.211.sz.
Széch.kvt. Végvári Lajos

Illés Gyula szobrász.

Béke és Szabadság. 1954. 34. sz. aug. 25. 15. l

Illés Gyula szobrász.

képzömüv.iskola.

Szab.Nép.1950.138.sz.jun.17. 4.l.

Illés Gyula főiskolai szobrászgyűrendék

Szabad Művészet. 1950. IV. 10. 369–375

Pogány Ö. Gábor: Az I. Magyar Képzőművészeti Kiállítás szobrászati anyaga

Tillés Gyula Szobrász /nőv./

Szabad Művészet, 1949

III. évf. 9-10 sz. 411-414.o.

Sebestyén Gyöngy: kiállítási beszámoló
Magyar Ifjúsági képzőművészeti
kiállítás.

Illés Gyula

munkájáról: B. Pilaszanovich Zén: Az emlékmű.
Dunántúli Napló, 1969. nov. 30.

Az 1969.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Ért. 1972.4.sz. 295-328.1.

303.1.

Selés Gyula
Kobrán

A XI. Goldmann György téren felállítandó antifasiszta emlékműre kiírt pályázatot Selés Gyula nyerte.

--------: Képzőművészeti pályázatok és megbizások.
Művészet, 1975. október - 44.oldal

Illés Gyula (szobrász)

Vámosmikolán felavatták a művén partizán-emlékművet.

Népszava, 1974. okt. 29. 102. évf. 253 sz. 4 p.

Illés Gyula (szobrász)

Vámosmikolán 1975. márc-ban felavatták antifa-
siszta emlékművét.

Népszava, 1975. márc. 25. 103. évf. 71 sz. 5 p.

Illés Gyula
szobrász

1 évig volt a tanára Jórsa
Bálintnak Illés Gyula.

Horváth Béla: Aki tanítva tanult.
Műrészet, 1975. Május - 3 Galdal.

Illés Gyula
szobrász

Illés Gyula és Gulyás Loltán
a XI. Goldmann György tér. em-
lék pályázaton részt vesz.

— : Pályázatok és megbízások
Művészet, 1975. április - 45 oldal.

Illés Gyula, szobrász

az emlékmű alkotója.

↓

—: Antifasiszta emlékművet avatnak Vámosmikolán 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. márc. 15.

Illés Gyula, szobrász

L.: Gyurcsek Ferenc

Gy. f.: Tanítóképző

74-77.

JÁSZKUNSÁG. Szolnok, 1975 XXI/61, 4.

Illés Gyula, szobrászművész.

A mohácsi történelmi emlékhely a visszat hantolt sírokat fogja körül. A tervező a temetőknek analógiájára képzelte el a kialakítandó létesítményt. – Helyet kapott benne egy emlékpavilon, modernül puritán falakkal, szökőkúttal, – a művésznek a Mohács után három részre szakadt Magyarországot idéző kő~~ra~~ rozsájával. (emlétve)

Nagy Zoltán: Történelmi emlékhely Mohácson.

Kritika, Budapest, 1976. 12. 23. old.

Illés Gyula

A kálvin téri gyalogos aluljáró
ívés végfalára mű alkotás kiszve-
zésére kiírt pályázaton részt vett.

----:Képzőmüvészeti pályázatok.

Müvészet, 1976.december - 48.oldal.

Tellés Gyula
szobrászművész

Fátay Tamás építész és Tellés Gyula szobrászművész makettőkért működött a soproni emlékműtervezési pályázaton.

----: Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1976. december - 48. oldal.

Gellés Gyula

Megbízást kapott Gellés Gyula, hogy
a Munkácsi Történelmi Emlékhely
részére dísztárgyat készítsen.

-----:Köztéri munkák.
Művészet, 1976.december - 48.oldal

Illés Gyula

A várbeli Hilton Szállóban hatos
böző méretű falfelületekre mészkő
burkolat tesvezésére pályázik Illés
Gyula.

—: Képzőművészeti pályázatok
Művészet, 1976. január – 42 oldal.

Illés Gyula, szobrász

Művészek, tervezők, akik az Orsz.M.Kir.Iparművészeti Iskola beirtakozott növendékei voltak 1920-1944 közt
Illés Gyula, szobrászat, díszitőszobrászat szakon
54.old

Mezei Ottó: Az Orsz.M.Kir.Iparművész.Iskola/1880-1944/
oktatasi rendszere és forrasai 37.old

Müv.Tört.Ert. 1975. XXIV. 1.sz. Bp

Illés Gyula, szobrász

Az egykori partizán egyetemisták emlékére

A második világháború partizánharcaiban elesett egyetemi hallgatók és oktatók emlékére — a képzőművészeti lektorátus támogatásával — nagyméretű emlékmű felállítását tervezik a budapesti egyetemek a Kosztolányi Dezső téri parkban. A négy szobrász-építész páros részére kiírt emlékműpályázatot Illés Gyula Munkácsy-díjas szobrászművész és Gulyás György Ybl-díjas építész nyerte meg; közös szobortervük alapján a képzőművészeti kivitelező vállalatnál hamarosan megkezdik a mártírhalált halt fiatalok hősies helytállását szimbolizáló, hat méter magas mészkőtérplasztika elkészítését.

– Az egykori partizán egyetemisták emlékére 9.

Népszabadság, Bp. 1977 aug. 19.

Illés Gyula

szobrász

A Képzőművészeti Kivitelező Vállalat 1954-ben alakult. – Már csaknem elkészült Mikus Sándor domborműve, amelyet a csepeli Tanácsház téren állítanak fel. – Illés Gyula díszkútja is csaknem kész, ez a vnü a mohácsi emlékparkban kap helyet. |említve|.

Kárpáti György: Szobor születik...

Lobogó, 1976. jím. 24.

Illés Gyula
festőművész

Szakértőként szerepel a kecskeméti Városközpont [illegible] ötletpályázatán.

-----:Képzőművészeti pályázatok.
Művészet, 1976. június - 48. oldal.

Illés Gyula

Mahón az MSZMP Varosi Birottsá-
gának Szekhávában van Illés Gyula
„Fadombormű"-ve.

-----: Köztéri munkák.

Müvészet, 1976. julius - 45.oldal.

ILLÉS GYULA szobrász, Munkácsy-dijas
Budapest, 1923

Művészeti tanulmányait az Iparművészeti Főiskolán kezdte, majd a Képzőművészeti Főiskolán kapott diplomát 1951-ben Pátzay Pál növendékeként. 1950 óta kiállító művész, minden országos rendezvény résztvevője. Nagyobb anyaggal szerepelt a Kilencek 1968-as műcsarnoki bemutatóján. 1967-ben Munkácsy-dijjal tüntették ki. Az Iparművészeti Főiskola tanára. - Mind köztéri munkáin, mind kisplasztikáiban az egyszerű, de érzelmeit hüen tükröző szobrász-nyelv kialakitása foglalkoztatja. Nagy tömegekbe foglalja össze a formákat, negativ-pozitiv elemek variálásával fokozza ritmusukat. Erőssége az épületdiszités, ahol dekorativ készségei formabiztonsággal és figurális igénnyel párosulnak. Számos lemezdomboritást, épületplasztikát és néhány köztéri szobrot készitett állami megrendelésre.

Művés Életrajzok 1975

Illés Gyula szobrászművész

1972. májusban pályázatot hirdetett a 900 éves Szolnok emlékmű felállítására. A pályázat jeligés volt. A terveket 1973. szeptember-ben bírálták el. Díjazták a „Fészek" jeligés tervet, Illés Gyula szobrászművész — és „Urania" jeligés tervet, Kovács Tibor építész terveit.

Szolnok Megyei Hírlap 1975. aug. 19.

Illés Gyula

A Hilton Szállóban van Illés Gyula lódomborműve.

------: Köztéri munkák.
Művészet, 1976. április - 48.oldal.

Illés Gyula, szobrász

L. Buza Barna

– Új köztéri szobrok ... 9.

Népszabadság, Bp. 1981. jan. 7.

I llés Gyula

SZOBOR KÉSZÜL A FŐVÁROSNAK. Újabb alkotással gyarapodik a főváros szoborparkja: a tervek szerint tavasszal avatják fel Illés Gyula szobrászművész antifasiszta emlékművét a XI. kerületi Feneketlen-tó Villányi úti oldalán. Elhelyezési munkáit már megkezdték a Képzőművészet Kivitelező Vállalat szakemberei. A sziklákból összerakott kompozícióhoz — amelyet egy díszkút szomszédságában állítanak fel — várhatóan 30 köbméter haraszti mészkövet használnak fel.

Magy

Illés Gyula

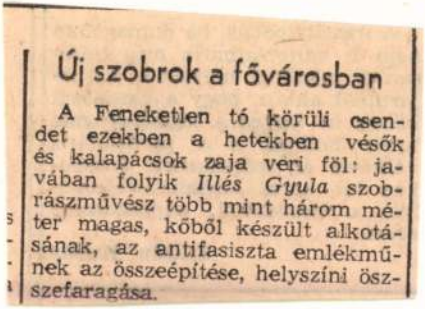

Új szobrok a fővárosban

A Feneketlen tó körüli csendet ezekben a hetekben vésők és kalapácsok zaja veri föl: javában folyik *Illés Gyula* szobrászművész több mint három méter magas, kőből készült alkotásának, az antifasiszta emlékműnek az összeépítése, helyszíni összefaragása.

Magyar Hirlap 1981/7/22/8

Illés Gyula, Munkácsy-díjas szobrászművész

11. „Antifasiszta emlékmű"
(kivitelezés közben) |repr.|

Művészet, 1982. jún. 20. old.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR SAJTÓFIGYELŐ

1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Gyula Illés

BUDAPESTER RUNDSCHAU

1982 JAN 7 8.

1021

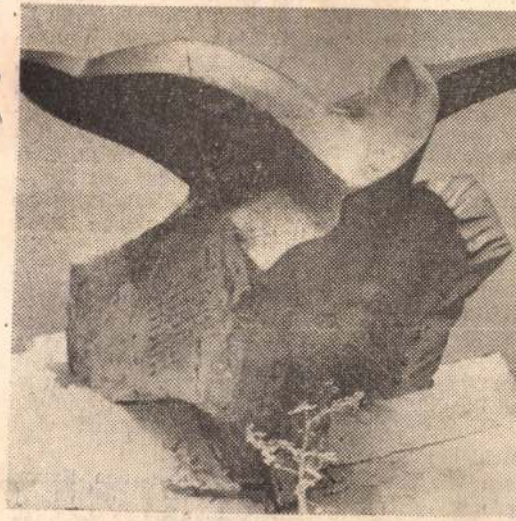

Das „Denkmal der ungarischen Flieger", ein W

vie sie
rungen
ersten
les und
ie se

n man es
rgendeinen
cken? Wer
denn die
lution oder
amerika-
ieges auf-
uf was für
e wohl ge-
gedrückt,
Paris zum
astille an-

nur keine
wir kämp-

exportieren. Wollen sie etwa den Imperialismus „schonen"? Allein die Situation der gesellschaftlichen Kräfte und der bewußte Wille der Menschen — oder wie man zu sagen pflegt: das gleichzeitige Reifen der subjektiven und objektiven Voraussetzungen können die Revolution ermöglichen, die in jedem Fall von den inneren Kräften durchgeführt werden muß.

Während wir den Export

haners Gyula Illés, soll auf dem Örs vezér ter
ster Stadtbezirk aufgestellt werden. Einen A
kulturelle Situation in der Hauptstadt finden

Illés Gyula, szobrász

L. Bors János

– Új közteri szobrok ... 7.

Népszabadság, Bp. 1931 jan. 29.

Illés Gyula, szobrán

L: Bors Ishán

2

-: Új közteri szobrok

Esti Hírlap Bp. 1981 jan. 28.

Illés Gyula, szobrász

Új köztéri szobrok országszerte

A Képzőművészeti Kivitelező Vál-

oratol derutan z oraig a kovetkezo terelo-
utat jelölik ki az Üllői úton a Nagyvá-
rad tér felől: Könyves Kálmán körút—
Vajda Péter utca—Fertő utca—Kőér ut-
ca. Az ellentétes irányú forgalom ugyan-
ezen az útvonalon haladhat.

A FŐVÁROSI VÍZMŰVEK értesíti a la-
kosságot, hogy a XIII., Csángó utca—Tü-
zér utcai lakótelepen a vízszolgáltatás
ma 8 órától előreláthatólag 20 óráig szü-
netel, a vízhálózat szerelése miatt. A Fő-
városi Vízművek kéri a lakosság türel-
mét és megértését.

Műsorok

Zenélő udvar: Fellegi Ádám zongora-
estje (Mesterbérlet 5., 8). **Budai Park-
színpad:** Szűcs Judit koncertje (8). **Vá-
rosmajori Színpad:** Irma, te édes! (8).

7.

–: Új köztéri szobrok országszerte

Népszabadság, Bp. 1981. júl. 22.

Illés Gyula, szobrászművész

Pécsett a régi szép tér mellett láthatunk egy kedves új teret is, modern házak között szökőkúttal, játszótérrel, középen Illés Gyula tanácsköztársasági emlékművével. /említve/. – a Zalaterv bejáratánál Rózsa Péter „Gondolkodó" c. szobrát látjuk. /említve/.

Pannon Krónika.

1980. okt. 3. Televízió 18.05 /Z. j./

Illés Gyula, szobrán

L: Marosán Lóuló

– (– Jérykeji – nőveg –) 3.

Esti Hírlap Bp. 1982. jan. 6.

Illés Gyula szobrász

Wehner Tibor: köz tér

Művészet, 1982. február

Illés Gyula
szobrász

M.D.K.

Tanácskodó" c. műve
"a szabadban van elhelyezve

D. Fehér Ísuzsa: A Műcsarnok szabadtéri szoborkiállítása
Művészet, 1962. julius — 14 lap

MDK

Illés Gyula

Miskolcon a Gyógyintézet parkjában felállitják fenti müvész munkáját /diszkut/

Esti Hirlap II. 7o sz. 1957. márc 24.

MDK

Illés Gyula, szobrász

Parasztlány. Gipsz.

Mücs.-V.M.Képzm.Kiáll. 1954.dec.-1955.jan. Kat. 28.l.

M.D.K.

Illés Gyula

Festőművész festményét kiállitotta a fiatalok Nagy B.János csoportja.

Fiatalok kiállitásából.

Népszava 1956. VII. 8. 160.szám. 5.old.

Illés Gyula

nohránművész

„Városlapu" c. nohra újpesten.

Hétfői Hírek

1981 nov. 30.

MDK

Illés Gyula

Kovács É: Fiatalok kiállitásai. Szabad Müvészet, 1956. 6.sz. 293 l.

EA.....ltsz. Gyűjtés he

Illés Gyula Munkácsy-díjas szobrászművészről.
P. Szabó Ernő: A hetvenkettedik esztendő.

A múlt tisztelete

Beszélgetésünk végén azonban mégis kilépünk a szabadtérre, a békásmegyeri vadonatúj, ám nevükkel — Kelta, Hadrianus — múltat idéző utcákra, hogy elképzeljük, milyen látványt nyújt majd *Illyés Gyula* szobrászművész munkája, amely *A múlt tisztelete* címet viseli. A mészkőplasztika, amelynek vázlata már szerepelt a közösségi ház kiállításán, a Csobánka téren, a lakótelep mostanában kialakuló központjában áll majd, s talán még az idén, a lakótelepi fejlesztés tizennegyedik, az első okleveles említés hétszázegyedik évében elkészül. Ahogyan azonban hallottam, nem is került szóba, hogy kerek évszámok szerepeljenek rajta. A plasztikai jelek mellett településneveket olvashatunk majd, neveket, amelyek a folytonos újrakezdésen keresztül megvalósuló folyamatosságról beszélnek.

P. SZABÓ ERNŐ

Budapest folyóirat, 1988, 6, 13-old.

CSORBA GÉZA :

45. Kőrösi Csoma Sándor. - Szobor, br. Mag.: 29 cm. Jelz.a br.lap old.b.: "Csorba".

CSUCS FERENC :

46. Apostol arc. - Szobor, haraszti mészkő. Mag.: 28 cm. Jelzés nélkül.

CZENCZ JÁNOS :

47. Fekvő akt. - Olajf., v. 70 x 56 cm. Jelz.l.j.: "Czencz J. 933".

ifj. CZENE BÉLA :

48. Paraszt lányok. Temp. fa, 56,7 x 80

K

~~Garami László~~

~~Garányi József~~

~~Gyedics József~~

~~Horváth Ilona~~

Illés Gyula

Kalló Viktor

Kaufmann Ágota

Kárpáti Anna

Kiss István

Kiss Lenke

Kiss Sándor

Koltai Nándor

Fiatal Képző- és Ipar-
művének kiáll.
Ernst Muz. 1955
jun. – jul.

12 Szobrán

12

MDK

Illés Gyula, szobrász

Földmunkás. Gipsz.

Mücsarnok.-I.Magyar Képzömüvészeti kiállitás.1950.aug.
Kat..12.1.

MDK

Illés Gyula, szobrász

Földmunkás.

Végvári Lajos: Első Magyar Képzőművészeti Kiállítás.
Szobrászat. -M.R.1900 szept.10. 7.1.

MDK

Illés Gyula, szobrász

A"D" biráló bizottság tagja,

Fej. Márvány.

Műcsarnok. -Tavaszi Tárlat. 1957. Kat. 18.1.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi S. u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Napló (Veszprém)
1968 DEC 1

Illés Gyula

„Műveiket a felelősségérzet hatja át...“

Megnyitották a „Kilencek“ veszprémi kiállítását

Tegnap délután, 13 órakor, a Veszprémi Vegyipari Egyetem aulájában nagyszámú közönség volt kíváncsi a *Kilencek* néven három évvel ezelőtt neves művészekből alakult képzőművészeti csoport kiállítására. Az érdeklődést fokozhatta, hogy a csoporthoz csatlakozott festők, grafikusok és szobrászok 1967 nyarán — ugyancsak az egyetemi aulában — már bemutatkoztak a veszprémi közönségnek.

A csoportosulás esztendeje (1966) óta tizennégyre nőtt a „kilencek“ száma. A mostani tárlaton *Illés Gyula, Iván Szilárd, Kiss István, Kiss Sándor, Konfár Gyula, Plesnivy Károly, Raszler Károly, Ridovics László, Sarkantyu Simon, Stettner Béla, Szabó Zoltán, Tar István, Vati József* és *Zala Tibor* alkotásait láthattuk.

— *Az előző kiállításnál még sóhaj volt számunkra, hogy a rendező szervek gyakrabban örvendeztessék meg hasonló kiállításokkal Veszprém városát, s most ez a kívánságunk beteljesedik* — mondotta többek között megnyitó beszédében *Szász András*, a megyei pártbizottság propaganda és művelődésügyi osztályának vezetője —, mert újra itt vannak közöttünk alkotásaikkal, hogy hitet tegyenek a művészet tisztasága, az élet szeretete és a béke óhajtása mellett...

Beszéde további részében Szász András a jelenlegi kiállítás változatosabb anyagára hívta fel a figyelmet: a még színvonalasabb alkotásokra, melyeknek megszületését az újabb művészek bekapcsolódása tette lehetővé. Dicsérhető a tárlaton, hogy a művészcsoport egyes tagjait nem a szélsőséges szubjektív élményének kifejezésének vágya, nem a stiláris kérdések, hanem a természet tárgyi és a társadalmi valóság érzelmi benyomásai ösztönzik, ihletik.

— Műveik tárgyköre változatos ugyan, de abban egységesek, hogy *a humánus magatartás és a reális szemlélet hatja át őket: az új társadalmi rendért küzdőkkel való együttérzés és felelősségérzet.*

Befejezésül Szász András a következőket mondotta:

— Őszintén kívánom, hogy a csoport nemes célkitűzései, világszemléletüknek határozott vállalása *egyre szilárdabban forrassza össze a csoport tagjait* és ez a közös hitvallás adjon erőt és lelkesedést ahhoz, hogy szocialista művészetünket további jelentős művekkel gazdagítsák.

A csoport mostani, bővebb anyagot tartalmazó tárlatát nagy érdeklődéssel tekintette meg a megnyitó közönsége. Nagy sikere volt a pazar kivitelű „Kilencek“ című katalógusnak is, amelyet a Műcsarnok erre az évre a szereplő művészek rövid életrajzi adataival és arcképével jelentetett meg.

vakkal felvonuló fiatalokat a rendőrség megtámadta

Frankvédelem — a határor

tországgal összekötő Kiehl-
rzi a kiutazók pénztárcáját.
intézkedései közé tartozik,
eljebb 700 frankkal hagy-

Al Ma
Alexandri
újuló öss
halálos á
kan pedi
kairói hiv
nem titko
az egyete
iskolások
mozdulás
jelentések
hogy „más
csolódtak. Később pedig a
MENA hírügynökség nyíltan
nem nemzetközi erők" be-
avatkozásáról tett említést.

A diákmegmozdulások min-
denképpen összefüggnek a
közép- és felsőoktatás meg-
reformálásával kapcsolatos
intézkedésekkel. De az sem
kétséges, hogy a két egyipto-
mi városban kipattant, tehát
lényegében elszigetelt zavar-
gásokat *Nasszer elnök belpo-
litikai ellenzéke is igyekezett
kihasználni.* A megfigyelők
véleménye szerint abból a
ényből, hogy a tüntetések a
uzulmán ünnep a ramadán
lső napján, és az EAK-ban
etiltott fanatikus, mohame-
án szervezet egykori felleg-
árában, Al Manszurában kez
ődtek, bizonyosra vehető a
Muzulmán Testvérek nevű
olitikai és vallási szervezet
észvétele. Viszont a kifeje-
etten jobboldali politikai
övetelések nyilvánvalóvá te-
zik azt is, hogy a júniusi
Áború óta leváltott, burzsoá
öröket képviselő tisztek, il-
étőleg a visszaszorított, s a
ényszernyugdíjazott vagy
ítélt katonákkal szövetsé-
es Nyugat felé tekintő feu-
ális erők is igyekeztek fel-
asználni a maguk céljaira
diáktüntetéseket. Ezért vált
ükségessé a népi erőkből
etrehívott legfelsőbb poli-
kai testület, az ASZU rend-
vüli kongresszusának ösz-
ehívása is. Nasszer a népi
ők részvételével és jóvá-
gyásával kíván úrrá lenni
helyzeten.

MAHIR SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1981 146 3

HÉTFŐI HÍREK

Illés Gyula, Munkácsy-díjas szobrászművész

1021

A Feneketlen-tó körüli csendet ezekben a hetekben vésők és kalapácsok zaja veri fel. Javában dolgoznak Illés Gyula Munkácsy-díjas szobrászművész több mint három méter magas, kőből készült alkotásának, az Antifasiszta emlékműnek összeállításán. Az MSZMP Budapesti Bizottság Oktatási Igazgatóságával szemben áll majd. Képünkön a szobrászművész a makettel *(Dolezsál felv.)*

Augusztus első hetére befejeződik a Bátaszék határában levő, XVIII. században épült római katolikus műemlék Kálvária-templom restaurálása

szüleit arra gerjesztették, hogy e helyet ezer időtől Pápának hívattak volna..."

Hát... ki tudja?!... Az viszont bizonyos, hogy a kuruc énekben kevélynek, s a pávához hasonlított városnak *1505-ben már iskolája volt.* Pápa a reformáció egyik kultúrközpontjává vált. *Kollégiumát éppen 450 éve alapították.* A „Dunántúl Athénjében" írta *Petőfi:* „Ifjúkoromnak ébredése / Ah, oly tündéri szép vala..." *Jókai Móric* úrfi is e városban készült föl első „philosophus" vizsgájára. Itt diákoskodott — a többiek között — *Beöthy László, Ballagi Mór.* A maiak közül itt született *Somogyi József* festő, *Csóri Sándor* és *Nagy László* költő, itt tanult *Rab Zsuzsa, Bereményi Géza, Lőrincze Lajos.*

Szikra van Pápa levegőjében? Emelkedettebb az emberi szellem? Tágasabbra nyílik a távlatokat kutató szem?

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Illés Gyula, Munkácsy-díjas szobrászművész

ESTI HÍRLAP

1982 SEP 29

1021

Ma délelőtt Budapesten, a Kosztolányi Dezső téren felavatták az antifasiszta ifjúsági emlékművet, amely a Magyar Ifjúság Szabadság Frontja harcaira és hősi halottjaira emlékeztet. A Marx Károly Közgazdaságtudományi Egyetem kezdeményezésére hat budapesti egyetem összefogásával készül egy történelmi tanulmány, az eddigi kutatások az egyetemisták és a hozzájuk csatlakozott ipari tanulók ellenállási tevékenységében 29 hősi halott nevét derítették fel. Illés Gyula szobrászművész és Gulyás Zoltán építész ma délelőtt avatott szoborkompozíciója a hősi halottak emlékét idézi.

N

a magyar

Az európai labdarúgó kupákban az első forduló visszavágói tegnap kezdődtek meg, a találkozók zömét azonban ma játsszák le, de maradt néhány összecsapás holnapra is.

Az angol bajnok *Liverpool* 4:1-es idegenbeli győzelme után tegnap hazai pályán 1:0-ra verte az ír *Dundalkot* és elsőként jutott a BEK-ben a legjobb tizenhat közé. A KEK-ben az angol *Tottenham Hotspurs* az első mérkőzésen 3:0-ra legyőzte az ír *Colerainet*, most Londonban 4:0-ra alakult az eredmény, a Tottenham tehát 7:0-lal jutott tovább. A *Lokomotiv Szófia* otthonában 1:0-ra nyert a *Paris SC* ellen. Ez azonban kevésnek bizonyult, mert tegnap 5:1 arányú súlyos vereséget szenvedett. Az UEFA Kupában 5:0-ás prágai győzelme után a *Bohemians* Bécsben is nyerni tudott a *Wacker* ellen 2:1-re. A belga *Lokeren* és a lengyel *Stal Mielec* kétszer mérkőzött egymással döntetlenre — 1:1 után most 0:0 — a Lokeren idegenben lőtt góljával jutott tovább. A *Sevilla* kétszer nyert 3:1-re a *Levszkij Spartak* ellen. Az *FC Köln* és az *AEK Athén*

— Természetesen nem feledkeztünk meg arról, hogy a belgák előnyben vannak, hogy nem szolid vereséget szenvedtünk, hanem csúfosan kikaptunk — nyilatkozta *Verebes József*, a győriek edzője. — Mi azonban *megkíséreljük a lehetetlent is.* Rúgtunk már sok gólt, több alkalommal, és tudása maximumát nyújtva a csapat megpróbálkozik ezzel a liége-iek ellen is. Azt persze nem ígérhetjük, hogy mindenképpen ledolgozzuk a 0:5-ös hátrányt, amely a körülményekhez képest reális volt. De csak a körülményekhez képest... Ugyanis nem tudtunk teljes csapattal kiállni, rögtönzött igazolásokkal erősítettünk, és új játékosainknak idő előtt kell beilleszkedni. Sajnos, az első mérkőzés 65 percét tíz emberrel játszottuk végig. A játékvezetés nem kedvezett a számunkra. Ezek figyelembevételével reális a vereség. Hazai pályánkon azonban más a helyzet, és bízunk a pártatlan játékvezetésben is.

Győrben jelentős az érdeklődés a mérkőzés iránt. Tegnapig *16 ezer ülőhely és 8 ezer állóhely elővétel-*

MTI SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
Illés Gyula Munkácsy-díjas szobrászművész
PETŐFI NÉPE
1984 MÁJ 2 D
1021

ÚJ FELSZABADULÁSI EMLÉKMŰ KECSKEMÉTEN

„Hétköznapokon is ünnepélyes"

A legutóbbi kecskeméti tanácsülés szünetében Slavitsek Endrével, a Szakszervezetek Szakmaközi Bizottságának titkárával beszélgettem. Felszólalni készült — olyan ügyekben, amelyek sokunkat érdekelnek. — Úgy hallom — mondta —, hogy elbírálták a felszabadulási emlékmű építésére kiírt pályázatot. Az a javaslatom, hogy tegyék közszemlére a győztes tervet, hadd ismerhesse meg mindenki: elvégre is nem mindegy, hogy milyen szobor előtt koszorúzunk.

Az ötlet — a széles közvélemény ismerje meg még az avatás előtt a leendő emlékművet — jó alkalom volt, hogy a városi tanács kulturális ügyekben illetékes elnökhelyettese, *Fischer István* szólaljon meg.

— Hogy tetszik a pályadíjas terv?

— *Illés Gyula* szobrászművész véleményem szerint olyan emlékművet alkot, amely hétköznapokon is lehetőséget ad az ünnepélyes visszaemlékezésre. S azzal, hogy a teret lezáró épülettől távolabbra, egy enyhén emelkedő terepdomborulatra helyezi el a plasztikát, valójában ennek a célnak is igyekszik megfelelni. A másik szempont a tér célszerű kihasználása. Úgy látom, hogy a rendelkezésre álló háttérrel is biztosítja, hogy nem kell túlméretezett függőleges irányú formát alkalmaznia, s ezáltal az emlékmű az emberi méretekhez igazodik, elkerülve a gigantomániát.

— Itt van előttünk egy makettfotó: az aligha állítható, hogy Illés Gyula szokványos emlékművet tervezett.

— A szobrász sajátos jel- és formarendszerrel dolgozik. Ezzel igyekszik a lehető legtöbb gondolatot közvetíteni, így nyújt alkalmat a szemlélőnek, hogy alkatának megfelelően szubjektív kapcsolatba léphessen a művel.

— Elég nehéz szavakkal lefesteni a plasztikát: egy függőleges oszlopon három vízszintes — ez így túl száraz . . .

— Illés Gyula tervéről az első benyomásom az, mintha életfaszimbólummal akarná kifejezni az emlékmű mondanivalóját. De asszociálható a szabadságot jelképező fáklyalánggal és a kétezeréves jellel, a szárnyas Nikével is, aki a győzelmet szimbolizálja. A felső hármas tagozódás fémmel kombinált megoldása, a plasztika függőleges formájának kialakítása a görög mitológia győzelmi jelképére enged következtetni — a gyakorlottabb nézőt ezt a többértelműséget biztosan megérti. Gondolhatunk a küzdelemre, a győzelemre, vagy a felszabadulás utáni fényes szelekre. A plasztika alatti amorf kőlapra pedig olyan szöveg vésthető fel, amely az arra sétálók, nézelődők számára a városközpont e pontját is epikussá teszi.

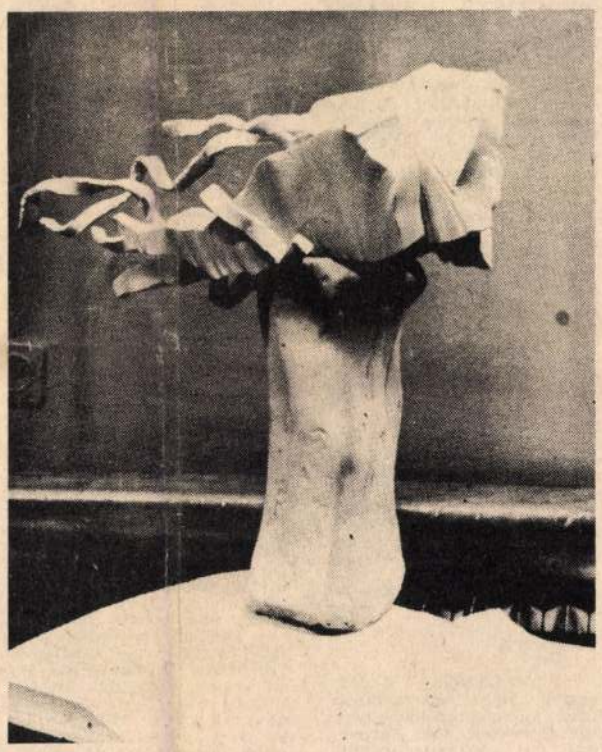

— Elkészült az építészeti terv is, eszerint a szobor az Alföld áruház elé kerül, éllel a szalagháznak.

— *Gulyás Zoltán* építészeti és környezetrendezési tervének legfőbb előnye az elhelyezés és a lépték megválasztása. A tércsoportok egymásba folyásának e pontján felelőssé teszi a sarkot. Kevés területet burkolva, füvesítéssel és földplasztikával, intenzív fásítással teremt rendet, békíti ki azokat az ellentmondásokat, vizuális konfliktusokat, amelyeket a város fejlődésében rendkívül jelentős közelmúltbeli építkezések teremtettek. Ez a kertészeti rendezés jól illik a Kecskemét központját alkotó sajátos főtércsoport léptékéhez.

□ □ □

Az új emlékmű süttői kemény mészkőből készül. A terepmunkákat áprilisban kezdik, fát őszszel telepítenek. 1985. április 4-én pedig már itt is koszorúzhatnak a megyeszékhely lakói.

B. J.

BARKAS zárt teherautó friss műszakival eladó. Csontos János Tázlár, IV ker. 3 555

45-ÖS MTZ eladó. Soltvadkert, Bocskai u. 159. 567

P 12-es oldalkocsis Pannónia motorkerékpár érvényes műszakival eladó. Kecel, Eötvös u. 15. sz. 569

D 4 KB traktor Stejermotorral szerelt, valamint RS—09-es 4 hengeres traktor permetező felszereléssel eladó. Jakabszállás, III. ker. 10. 23665

MTZ 50-as traktor vizsgáztatva, kéthengeres, léghűtéses Multika-motor, 4 hengeres, vízhűtéses Multika-motor, pótkocsi, RS-traktorra hátsó gumiköpeny, 50-es és 80-as MTZ-motor, Zetor 56-11-es hátsó gumiköpeny és motor eladó. Nagy Ferenc, Ady E. u. 5. 1079

ELADÓ 2 darab Babetta. Kecskemét, Szabadkai u. 15. Rendőrfalu. 23596

KEVESET használt 500 kg teherbírású utánfutó, magasítóval és Novatur műanyag tartály eladó. Cím: Kósa Mihály, Soltszentimre, Mátyás u. 31. 23595

6,5 ÉVES 1200-as Lada eladó. Csengőd, Dózsa Gy. 65. 23594

K—25-ÖS vizsgáztatott traktor üzemképes állapotban eladó, vagy billenős pótkocsira cserélhető. Ongovány, Jókai u. 9. 23591

ELADÓ Wartburg de Lux személygépkocsi 22 ezer kilométerrel, olajos hordók, 3 fázisú motor teljes felszereléssel. Kecskemét, Erkel u. 5. 23601

ELADÓ Simson Sztármotorral hajtott rotációs kapa. Lajosmizse, Kállai Éva u. 13. Király Ferenc. 23543

ID-S Skoda S—100-as, lejárt műszakival eladó. Érdeklődni: 20—489-es kecskeméti telefonszámon. 23617

Egyéb adásvétel

ELADÓ 2 db 6 éves mindenórás, könnyű sodrott kanca, 2 db 1 éves nóniusz csődör Kecskemét, Miklovicsfalu, Sarló utca 3.

ELADÓ hordozható hobbiház, bútorozva. Érdeklődni: mindennap, Kecskemét, Máriahegy 13. 23930

PONYVA 8 x 4 méteres, kifogástalan állapotban eladó. Cserépkályha, nagyméretű, szétbontva eladó. Ugyanott tacskó kutya, 3 hónapos, törzskönyvezett szülőktől. Kecskemét, Csóka u. 56. 1276

PROPOLISZ készítmény termelőnél megrendelhető. Kérjen tájékoztatót! Vincze János, 5500 Gyomaendrőd. 23681

ELADÓ földgázhoz és propán-bután gázhoz használható gáztűzhely. Érdeklődni: este 5 órától, Kecskemét, Szimferopol tér 14. II. em. 4. 23676

ELADÓ faipari vastagsági gyalugép, új állapotban. Kecskemét, Borz u. 17. szám. 23593

ELADÓ ajtó, ablak, horogfa, gerenda, léc, deszka, cserép, tégla, egyéb bontási anyagok. Kecskemét, Máriahegy 408. (E—5-ös úton, benzinkút mellett) 1073

JÓ állapotban lévő mély gyermekkocsi eladó. Érdeklődni: Makány István, Kecskemét, VIII. Kiskun u. 8. Tsz-falu. 23656

SANYÓ színes PAL-SECÁN Betamax képmagnó, új, vámkezelt, 80 ezer frt.-ért eladó. Érdeklődni: Kecskemét, 23-026-os telefonon 14 órától. 23544

Vegyes

8 ÁLTALÁNOS iskolát végzett vagy érettségizett fiút villanyszerelő-tanulónak felveszek. Gál Ferenc, okl. elektrotechnikus, Kecskemét, Bocskai u. 11. szám. 1038

A KOMMUNÁLIS Szolgáltató Vállalat Üzeléstechnikai Ágazata rövid határidővel vállalja lakossági és közületi **háztartási vezetékes- és pb-gázkészülékek** javítását, valamint **közületek részére gázbekötési munkákat** komplett kivitelezési terv alapján. Bejelentés:

MŰANYAG redőny készítését vállalom tok nélküli ablakra is. Bereczky Zoltán redőnyös. Megrendelhető: Bereczky Zoltánné, Kunszentmiklós, Kölcsey u. 20. 34

BALATONFÜREDEN társas üdülőben egyszobás lakrész vállalatnak kiadó. Egész évben üzemeltethető. Vasúthoz, vízhez közel van, ajánlatot: „Szép kilátás 23445" jeligére a kiadóba kérek. 23445

EGYEDÜL érzi magát? Keressen fel levelével, s mi igyekszünk enyhíteni magányán. Kérje tájékoztatónkat. Nosztalgia Társkereső Szolgálat GMK 6001 Kecskemét, Pf. 245. 23558

MÉRLEGKÉPES oklevéllel Kecskeméten, városközpontban állást vállalok. Leveleket „6. vagy 8 órás" jeligére a kiadóba kérek. 23490

ÜZLETHELYISÉGET bérelnék vagy vennék Kecskemét központjában. Leveleket: „Árat kérek 378439" jeligére a kecskeméti Magyar Hirdetőbe kérek. 928

ÚJ Élet Mg. Szakszövetkezet Imrehegy szerződéses üzemeltetésre versenytárgyalást hirdet 1984. május 1-től 1989. április 30-ig terjedő időre: Csurgó étterem (szezonális) Dunakeszi, Dunasor 22. Sport büfé, Budapest, XI. ker. Budafoki u. 60. 1984. június 1-től 1989. május 31-ig terjedő időre: Stop söröző Dunakeszi, Tanácsköztársaság útja 121. Sárgakocsi vendéglő Városföld, Felszabadulás u. 40. Versenytárgyalás helye: Hullám bisztró Kecel, Vasút u. 62. Ideje: 1984. április hó 27. délelőtt 9 óra. Pályázatok benyújtásának határideje: 1984. április hó 20. napjáig. Felvilágosítással szolgál: Béla László (ker. vez.) Új Élet Mg. Szakszövetkezet, Imrehegy. Telefon: 9. 16-os mellék. 23911

MÁSODÁLLÁSBAN munkát vállalok kisiparosnál, vagy vállalatnál. Ajánlatot „Havi 200 óra" jeligére kérem a kiskunhalasi Hirdetőbe. 526

MINDENNE
vállalok. I
tos 23 477" j
ba kérek.

FIGYELEM!
mélyes esk
tek, magas színvonalú megrendezését meglepően olcsó áron vállaljuk! Kétoroszlán vendéglő Hetényegyháza. Érdeklődni a vezetőnél. 1068

FIATAL házaspár 1 gyermekkel nagyobb szoba, konyhát, vagy garzonlakást keres hosszabb időre. Kecskemét, Cserép u. 21. Ármos László, du. 3-tól. 1055

KÚTFÚRÁST vállal rövid határidővel, garanciával Hati László kútfúró, 5920 Csorvás, Kossuth u. 25/a. 23963

KÉT fiatal nő érettségivel, illetve közgazdasági érettségivel, 13 éves munkaviszonnyal, munkahely megszűnése miatt állást keres Kecskeméten. Leveleket fizetésmegjelöléssel „Precíz 23471" jeligére a kiadóba kérünk. 23471

KIADÓ Kecskemét, Mészöly Gyula u. 8. szám alatti gépjavító üzemünk területén egy 450 négyzetméter alapterületű zárható raktárhelyiség. Ugyanott szabad tároló terület 3000 négyzetméter. Igény esetén személyesen vagy telefonon Budai György gépészeti osztályvezető vagy Gombos Péter gépészeti osztályvezető-helyettes ad bővebb felvilágosítást. Telefon: 21-555. 1107

TAKARÍTÁST vállalok, rendszeresen eljárok házhoz. Ajánlatot: „Megbízható 23612" jeligére a kiadóba kérek. 23612

AKI vet, aratni is akar! Kiskertek és nagyobb területek öntözésére is, vállalok fúrott kutak készítését. Olcsón, a régi megbízható minőségben. Levélcím: Fácsa János, 6723 Szeged, Ág utca 5. 10/60. 1075

MÁSFÉLSZOBÁS, összkomfortos lakás berendezve, hosszabb időre kiadó Kecskeméten. Ajánlatot: „Lenin tér 23611" jeligére a kiadóba kérnek. 23611

GARÁZS zárt udvarban

PÁLYÁKEZDŐ diplomás nő összkomfortos albérleti szobát keres Kecskeméten. Leveleket „Ármegjelölés 23843" jeligére a kiadóba kérek. 23853

KÜLÖN bejáratú szoba, konyhás lakás kiadó olyan személynek, vagy személyeknek, aki heti négy este vigyáz két kislányomra, a lakbér terhére. Cím: Kecskemét, Szilágyi E u. 65. 23599

KÖZPONTIFŰTÉSES albérleti szoba kiadó 2 főiskolás fiúnak vagy értelmiségi házaspárnak. Ajánlatot: „Április 23545" jeligére a kiadóba kérek. 23545

EGYEDÜLÁLLÓ dolgozó nő részére bútorozott szoba kiadó. Kecskemét, Ilona u. 1. szám. Érdeklődni: szombat, vasárnap egész nap. 23616

KIADÓ felébe is belterületen 100 négyszögöl magasművelésű lugasszőlő, permetező felszereléssel. Kecskemét, Baross u. 27. Aluljáró mellett. 23613

GARÁZS kiadó Kecskemét, Kada Elek utcában. Érdeklődni: a 26-417-es telefonon lehet. 23881

FILMNYOMÁS — aranyozás Kecskemét, Petőfi Sándor u. 2. Telefon: 23-876. Pamut polók, munkaruhák, emblémázása. Nyomtatott áramkörök, panelek készítése. Reklámtasakok és egyéb sík anyagok nyomtatása. 673

Házasság

CSINOS, nem dohányzó, lehetőleg diplomás lány ismeretségét keresi házasság céljából 28 éves, 175 cm magas, diplomás férfi. Fényképes leveleket „Együtt 23827" jeligére a kiadóba kérek. 23827

HÁZASTÁRSAT keresek 55—60 éves korig. 59 éves özvegyember vagyok, tsz-ben dolgozom. Csak olyannak fényképes levelét várom aki hozzám költözne. Baja várostól 6 km-re la-

ILLÉS Gyula

KOVÁCS Péter: Fejezetek a magyar szobrászat közelmultjából. = Életünk, XXVIII. évf. 1990

1011,1106

Illés Gyula szm

1) "Kecskeméti kapu"

Kálvin tér aluljáró

2) Antifasiszta egyetemistákemlékműve

(Ferrettlen tónál) (ill)

→ Keréjy Jenő

MŰVÉSZET 1985/júl/18-19

Illés Gyula zobrász

a Magyar Népköztársaság
kiváló művésze kitüntetést
kapott

Népszabadság, 1986. IV. 3

Illés Gyula

Kiváló művész

ILLÉS GYULA

Munkácsy Mihály-díjas szobrászművész, a Magyar Népköztársaság Érdemes Művésze;

Magyar Nemzet 1986. IV. 2.

Illés Gyula, szobrász

k.: Csányi Árpád

– Díjak, kitüntetések – 1986 8.

Élet és Irodalom Bp. 1986. ápr. 4. XXX/14

Illés Gyula

Kiváló művész.

M. Tiszlap
1986. IV. 3

MAHIR
MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
LEVÉLREKLÁM
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

Illés Gyula, Munkácsy-díjas szobrászművész

NAPLÓ (VESZPRÉM)
1984 -11- 21

1021

Régi helyéről az Ifjúság utcába szállították át Ajkán Illés Gyula: „Éj királynője" című szobrát. A bronz és süttői mészkő kompozició jól illeszkedik a modern házakkal ölelt tér közepébe . . .

A. Tóth Lajos felvétele

Eladó Opel Kad
teljesen felújított kar
kás Tamás, Csetény,

Berhidai páskumba
szögöl (400 öl szőlő
föld) eladó. Érdekl
Bem u. 1.

200 db winemberg
rolnék. Érte megyek
Veszprém, Halle u.

Eladó Balatonalmá
üzlet. Levelet: „Áru
anélkül" jeligére a
rém, Szabadság tér

Női irhabunda (50
ban eladó. Veszprém

UK-s Skoda eladó
ber 7. u. 30.

Olaszrizling B–14
adó. Englert. Veszprém,
0. Telefon: 13-505.

Eladó egy 9 hónapos vemhes te-
én. Iszkáz, Táncsics u. 18.

Otthon elvégezhető bármilyen be-
lolgozást vállalok. Sánta Istvánné,
Balatonszepezd, Árpád u. 60.

Badacsonyban 500 n.-öl szőlő el-
adó. Érdeklődni: Tapolca, Szamuely
u. 9/B. 3/3.

Pápától 13 kilométerre, Vanyolán
szobás családi ház sok mellék-
épülettel, 600 n.-öl telken beköltöz-
etően eladó. Irányár: 170 ezer fo-

es telefonon.

Bányászati Aknamélyitő Vállalat Bakonyi Körzetvezetőség Halimba felvételt hirdet munkavédelmi vezető állás betöltésére. Jelentkezési feltételek: bányamérnöki (művelő) vagy bányatechnikusi végzettség, legalább 3 éves bányaüzemi gyakorlat. Kereseti lehetőség évi bruttó 80–120 ezer Ft. Az állás betölthető: 1985 január 1-től. Jelentkezés személyesen vagy írásban a körzet vezetőjénél, Halimba, Kossuth út 99.

A Veszprémi Vegyipari Egyetem

ILLÉS Gyula szobrász

Értékes képzőművészeti alkotásokkal gazdagodnak a közterületek.

Népszabadság 1983. 1. 16.

ILLÉS GYULA

ÚJ TÜKÖR 1982. XIX. évf. 41. sz.

FÖLDESI JÓZSEF

A VAJAI MO

TISZTELGÉS MOLNÁR MÁTYÁSNAK

Vaját, ezt a Szabolcs-Szatmár megyei nagyközséget két dolog teszi országosan is ismertté. Az egyik a Vay Ádám Múzeum, a másik pedig a négy falu — Vaja, Rohod, Nyírparasznya, Boglya — határában gazdálkodó II. Rákóczi Ferenc Termelőszövetkezet.

Az ország legjelentősebb Rákóczi- és kuruc emlékeket őrző múzeumának létrejöttében, majd későbbi munkájában Molnár Mátyásnak, a téesz eredményeiben pedig Iklódi Lászlónak voltak kiemelkedő eredményei.

Az elnök visszatérése

Néhány fiatal író biztatására és társaságában mentem először Vajára. Útközben megállás nélkül Vajáról, a múzeumról, legfőképpen pedig Iklódi Lászlóról és Molnár Mátyásról beszéltek. Kezdtem gyanakodni, hogy történeteik a valóság égi — — írói fantáziával színezett — mását ismertetik meg velem. Később azonban beláttam aggodalmam oktalanságát.

Hadd kezdjem mondandómat a vajai változások fundamentumával: a termelőszövetkezet és Iklódi László munkájával. A most ötvenéves Iklódi László ezen a tájon, Gyulaházán született, s a Gödöllői Agráregyetemen eltöltött éveket leszámítva, mindig az itteniek körében élt és dolgozott. Az uradalmi kerékgyártó mester fia alig volt tízéves, amikor az iskolai szünidőben, doktor Boér Ágoston nyírmadai földbirtokos gazdaságában munkát vállalt; 1949-ben, tizenhét évesen vezetőként ült a Hofer-traktor nyergébe. Szakérettségi, diákoskodás az ötvenes évek elején, majd gépállomásvezető, téeszszervező, téeszelnök, pártmunkás, ismét téeszelnök — ezek életének főbb állomásai.

Vaján 1961-ben dolgozott először. Egy agitációs brigád élén győzködte a falu népét a téeszalakítás mellett. Hallgattak is rá, egy feltétellel: ő legyen az elnökük. Némi huzavona után a járási vezetés is méltányolta kérésüket. Miután a vajai téesz megerősödött, a megyei vezetés utasítására magasabb szintről kellett segítenie, irányítania a szabolcs-szatmári szövetkezeteket. A helyére lépő elnöknek, vezetőségnek néhány év alatt „sikerült" elérnie, hogy a vajai Rákóczi a „kitartott" szövetkezetek sorába kerüljön.

A megye ekkor ismét megadta a zöld jelzést, hogy Iklódi visszakerüljön. A falu e döntésről nem tudva, falragaszokon, aláírásokkal és gyűléseken követelte vissza a volt elnököt. E szokatlan rokonszenvnyilvánításukkal kis híján sikerült megakadályozniuk Iklódi második elnökségét.

A Rákóczi Tsz 9,7 aranykoronaértékű, savanyú, homokos talajon gazdálkodik, földminőség tekintetében az ország egyik legkedvezőtlenebb adottságú szövetkezete. A hat-

A várkastély

százötven hektáros gyümölcsös adja — közgazdászul szólva — a teljes árbevétel több mint felét.

Amikor Iklódi 1970-ben ismét elnök lett, az akkoriban kapott évi hét-nyolc millió forint állami támogatás ellenére másfél millió veszteséggel zárták az évet. Azóta nemcsak hogy megszűnt az efféle jótékonykodás, de tetemesen meg is nőttek a különféle elvonások. Mindezek ellenére az utóbbi öt—nyolc év átlagát figyelembe véve, az árbevétel megduplázódott. Az évi tiszta nyereség elérte a 23—40 millió forintot, vagyis a bevétel 10—20 százalékát. Ez még a legkedvezőbb adottságú téeszekben, állami gazdaságokban is rendkívüli.

Az egykori szegénységövezetben a szövetkezet az országos átlagot meghaladó életszínvonalat biztosit az 1100 téesztagnak, a közel ötszáz alkalmazottnak, nyugdíjasnak és járulékosnak. Az átlagbér megközelíti a havi 4000 forintot, de a háztáji jövedelmek jó része is a téesz szolgáltatásainak — gépi permetezés, műtrágyaellátás, szállítás, értékesítés, raktározás, szaktanácsadás — köszönhető. Hitelek, állami és egyéb támogatások nélkül, kizárólag a maguk jövedelméből honosították meg néhány év alatt a legkorszerűbb gyümölcs- és növénytermesztési technológiát, s hoztak létre különféle feldolgozó, ta üzemeket.

A legrendkívülibb mégis a nem látható: az, amit jobb s ján sajátos *érdekegyezte* mondhatunk. Elsősorban ez s maximális erőkifejtésre, igye re mindenkit. Ennek kösz például, hogy az almaszüret talán egyedül itt az országb nincs szükség diákokra, kato alkalmi munkásokra.

Az „M" szakos taní

Döbbenetes, hogy a száraz él adatok milyen keveset árulnak emberről. Hiszen tíz- és tízez lusi értelmiségi mondhatná m ugyanazt, amit azon a hosszú úton Molnár Mátyásról hall Szülei feles-dohányosok a tis ródi Kende bárónál. Tanyán tett, ott nevelkedett, tizennyol koráig éli a tanyasi fiúk m kott életét: arat, dolgozik c gépnél vagy éppen a ház kör

De ki tudja, miért — szüle tatására-e vagy saját akaratáb tanulni akar. Beiratkozik a p ba. Negyvennégy nyaráig, k bevonulásáig el is végez háro tályt. A hadifogság után, 194 műbútorasztalosnak áll, s k minden este beutazik Nyíregy ra, a dolgozók tanítóképz

KÖPECZI BÉLA

A magyar antifasiszta ellenállás ifjúsága

Emlékművet avatunk, mégpedig a magyar antifasiszta ifjúsági ellenállás emlékművét. Ez az emlékműavatás alkalmas arra, hogy szóljunk Magyarország szerepéről a második világháborúban, a magyar antifasiszta ellenállásról és ebben az ifjúság és külön az egyetemi ifjúság részvételéről. Erről a kérdésről nem pusztán történészként szólhatunk, de úgy is, mint kortárs, aki együtt élt azokkal, akikre most itt emlékezünk.

Magyarország szerepe a második világháborúban — vita tárgya. Objektív értékítéletet erről a kérdésről csak akkor alkothatunk, ha az eseményeket történeti és világméretű távlatba helyezzük.

Európának ezen a részén a nemzeti államok kialakulása elkésett, s ezért a nemzeti kérdés itt még a XX. század elején is megoldásra várt. Ilyen körülmények között a világ második proletárforradalma, a Tanácsköztársaság szembe találta magát nemcsak az imperialista hatalmakkal, hanem azokkal a nemzeti törekvésekkel is, amelyek a Duna-medencében új államokat kívántak létrehozni.

A Tanácsköztársaság bukása után a nemzeti kérdés, és ezen belül a szomszédos országok magyarságának sorsa alkalmas volt arra, hogy a magyar uralkodó osztály konzervatív politikáját a területi revízió hangoztatásával alátámassza és arra is, hogy — ezzel szembeszállva — az új nemzeti államok burzsoáziája elnyomja a magyar kisebbségeket. Ezzel a mindkét oldalról jelentkező nacionalista politikával szemben a kommunisták képviselték a jövő álláspontját. A nacionalizmus sokáig akadályozta, hogy más, haladó mozgalmak is csatlakozzanak a fasizmus elleni harchoz. 1944. március 15-ének kellett eljönnie ahhoz, hogy az antifasiszta népfront gondolata — ha viszonylag szűk keretekben is — megvalósuljon. Ekkor alakult meg a Magyar Front, amelyben a kommunisták mellett részt vettek a szociáldemokraták, a népi gondolat képviselői, sőt a polgári demokraták is.

Az ifjúsági mozgalomban a 40-es évek elején az ifjúkommunistákkal együtt a fasizmus ellen léptek fel a polgári demokratikus alapon szervezkedő diák-egységszervezetek, a parasztfőiskolás mozgalom, amely a Bolyai, majd a Györffy kollégium létrejöttéhez vezetett, és más csoportok a hivatalos ifjúsági szervezeteken belül is, amelyek társadalmi reformokat követeltek. 1944. március 15-e után a Magyar Fronthoz kapcsolódóan már kialakultak olyan ifjúsági szervezetek, amelyek nemzeti érdeknek tartották népünk szembefordulását a fasiszta hatalmakkal, a fegyveres harcot.

A hivatalos Magyarország 1944. október 15-én képtelen volt a történeti fordulatot végrehajtani, s az ellenzéki erők feladata maradt megmenteni a magyar nép becsületét. 1944. november 7-én jött létre a Magyar Diákok Szabadságfrontja, amely különböző szervezeteket foglalt magába, s amely — idézem: „Könyörtelen és végső harcra hívta fel az egész magyar értelmiségi ifjúságot a német megszállók ellen, az ország felszabadításáért, a békéért és az ország demokratikus átalakításáért". Ehhez a mozgalomhoz csatlakoztak a kisegítő karhatalmi alakulatok, az úgynevezett kiskák, a két egyetemi karhatalmi egység — a Görgey és a Táncsics zászlóalj. 1944 novemberének második felében diákok, ifjú parasztok és ifjú munkások együtt alakították meg a Magyar Ifjúság Szabadságfrontját, amely azt vállalta, hogy a kommunistákat is magába foglaló Magyar Nemzeti Felszabadító és Függetlenségi Bizottság vezetésével harcba száll a hitleri megszállókkal és a nyilasokkal. Erre nem kerülhetett sor, mert az ellenállás vezérkarát a nyilasok letartóztatták és a nemzeti felkelés feltételei nem alakultak ki. A döntő csapást ilyen körülmények között a szovjet hadsereg mérte Magyarországon is a hitleri erőkre. Ez a történelmi tény nem feledtetheti el velünk, hogy volt magyar ellenállás, mégpedig nemcsak passzív rezisztencia formájában. Az ellenállásnak voltak hősei és áldozatai, akiknek emléke előtt most, ezzel az emlékművel is kegyelettel áldozunk. A fasiszta ellenállás szelleme nevelte azokat a fiatalokat, akik a felszabadulás után részt vettek a demokratikus, majd a szocialista Magyarország építésében.

A magyar uralkodó osztály történeti felelőssége nagy a második világháborúban, mert hazánkat hosszú ideig a fasiszta hatalmakhoz láncolta, a magyar nép többsége azonban nem osztozhat ebben a felelősségben, mert eszköz volt. Tiltakozását, igazi hangját fejezték ki mártírhalált halt fiataljai, a hősök és az áldozatok, s igazi törekvéseit vitték diadalra azok, akik 1945 után részt vettek az új világ formálásában.

Hirdesse ez az emlékmű azoknak a hősöknek az emlékét, akik kedvezőtlen, nehéz, sokszor ijesztő körülmények között is készek voltak a fasizmus elleni magyar ellenállást szervezni, s ebben életüket áldozni. Hirdesse azt is, hogy nemhiába haltak meg, mert a túlélők megvalósították céljaikat: felszámolták az ósdi rendet s megteremtették az új szocialista Magyarországot. Figyelmeztessen ez az emlékmű arra is, hogy népünk sorsát a világhoz mérjük, ne engedjük, hogy torz eszmék letérítsenek a társadalmi haladás és ezzel együtt a nemzeti felemelkedés útjáról.

Elhangzott szeptember 29-én az antifasiszta ifjúsági ellenállás emlékművének avatásán

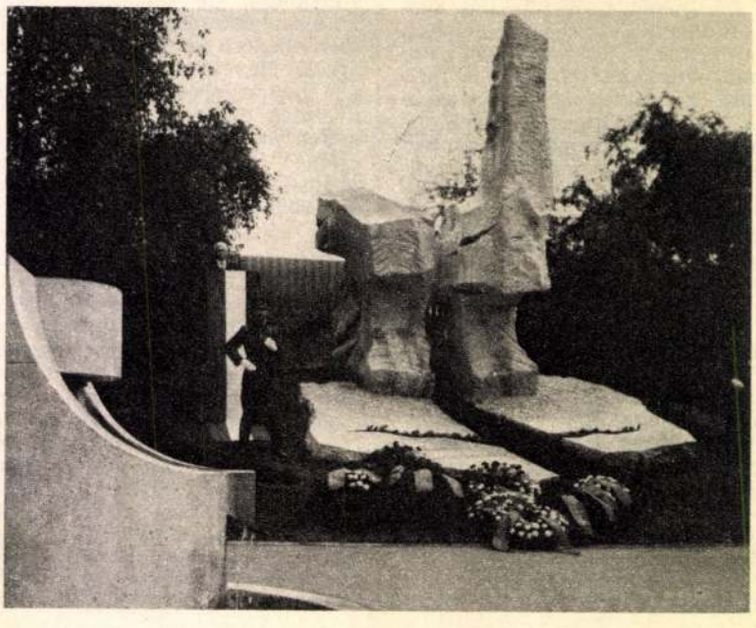

Emlékmű a budai Feneketlen-tó partján

Illés Gyula szobrászművész alkotása

Illés Gyula: Vörösmárvány dombormű. Kálvin téri aluljáró **Ruska Judit** felvétele

alkotása melletti lépcsőn leereszkedünk a gyalogos aluljáróba, már megpillanthatjuk *Illés Gyula* domborművét, amelyet az egykori Pest középkori eredetű, 1794-ben lebontott Kecskeméti kapujának emlékére komponált. Az íves alaprajzi vonalat követő, domborodó fal vörös mészkőborítása két oldalról tenyérnyi törésekkel, ritmusos ütemben elhelyezett mélyedésekkel és domborodásokkal vezeti a szemet a középrész jelzésszerű kapukialakításához. A kapu alsó kétharmadának hasadéka, a múltba vezető áttörés fölötti, csillag alakú kitüremkedés a mű csomópontja: a megállíthatatlan terjeszkedés, a fejlődés szimbolikus megfogalmazása. Budapest történetének egyik, régmúltba vesző fejezetére, korszerű s pontos helyére pontosan adaptált alkotásával úgy utal a szobrász, hogy a jelennek is szól mondandója. Egyetlen fenntartásunk lehet csak: a mű megvilágítása rossz. Erősebb fénnyel kiemelve hangsúlyosabb, fontosabb eleme lehetne — és méltán — a neonok által beárnyé-

sen kiemelkedő és bemélyedő, íves keretelésű nyílással áttört tömb révén — végső soron egy motívum fordított megismétlése, összeillesztése — dekoratív absztrakt térplasztika született. A mű funkciójának, témájának hivatalos meghatározása: „a XIII. kerületi üzemek karakterét szimbolizáló térplasztika". Talán joggal vélhetjük úgy, hogy hiábavaló és abszurd próbálkozás lenne a meghatározást az alkotással összehasonlítani, de hát nem is ez a fontos; *Segesdi György* puritán, jelszerű, emlékezetbe vésődő kompozíciót tervezett. Léptéke, mérete azonban problematikus: a környező hatalmas épületek között kissé eltörpül, hatótere nem érvényesülhet megfelelőképpen.

Nonfiguratív fogalmazású térplasztika *Marosán László* műve is, amelyet az Ifjúság útján, a Népstadion és a Budapest Sportcsarnok közötti, passzázsokkal átívelt út mentén helyeztek el. A krómacélból készült kompozíció egy — megtekintésekor még működőképtelen — szökőkút kör alakú betonmedencéjének középpontjában áll: stilizált virágmo-

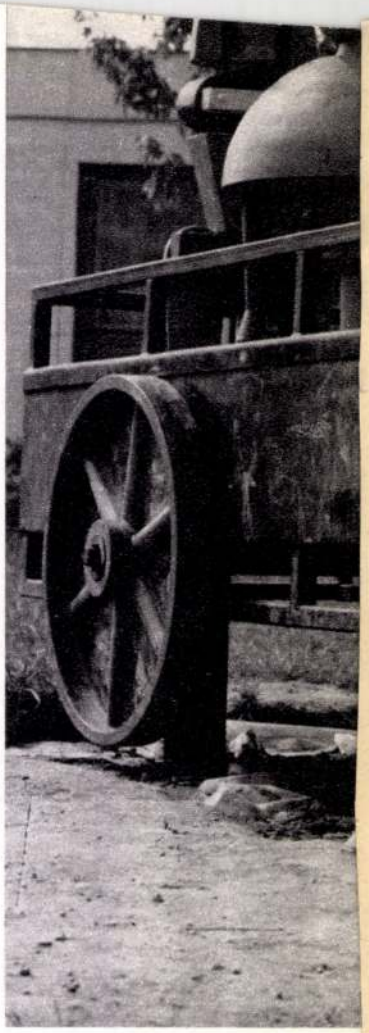

ILLÉS GYULA

WEHNER Tibor: Uj szobraink. = Budapest, 1983/10. 31–32. p.

Illés Gyula, Munkácsy-díjas szobrászmuvész.

Illés Gyula: A magyar repülés emlékműve, mészkő, bronz, M: 5 m, Budapest

Nüvészet, 1988. febr. hátró borító.

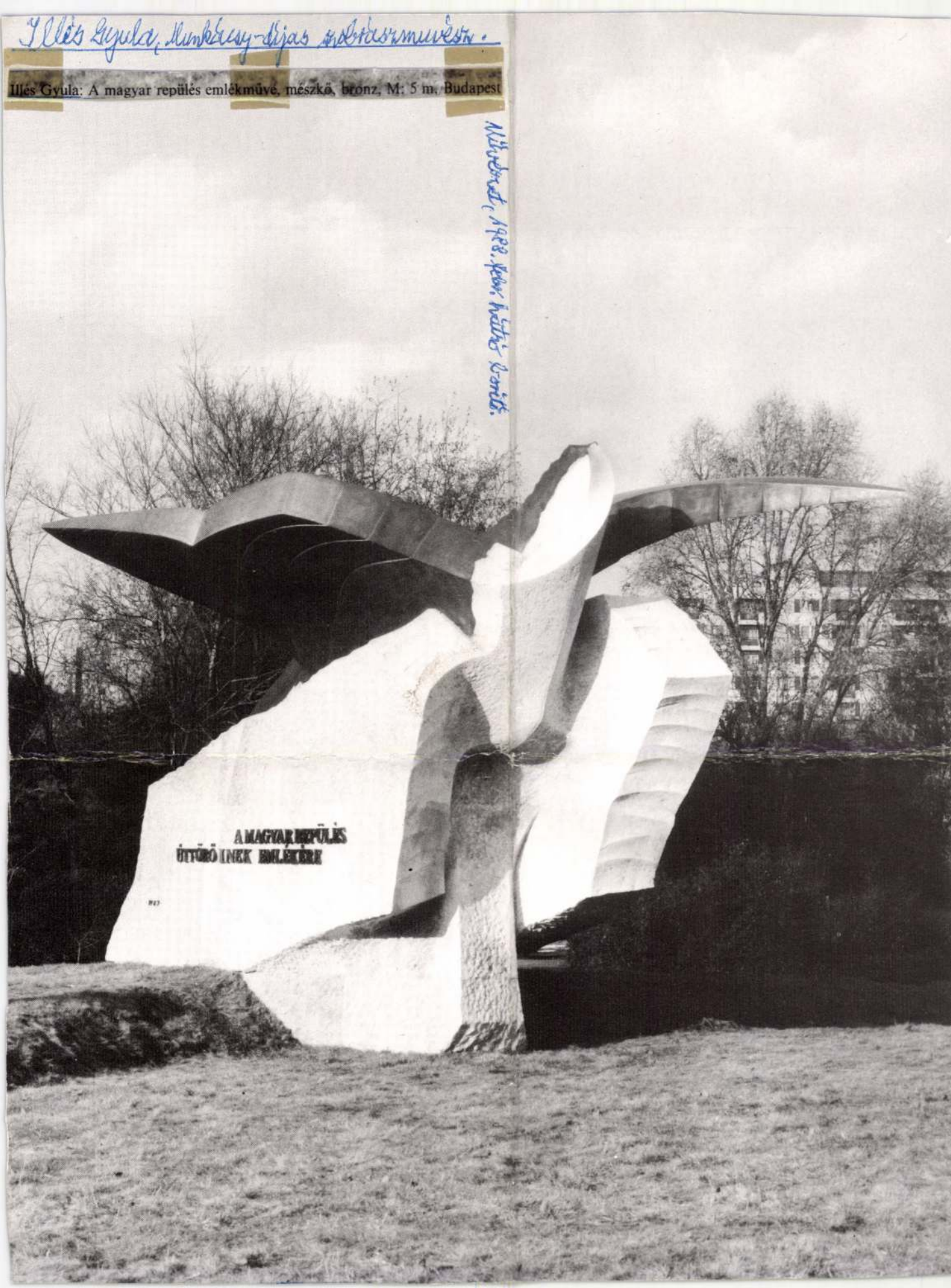

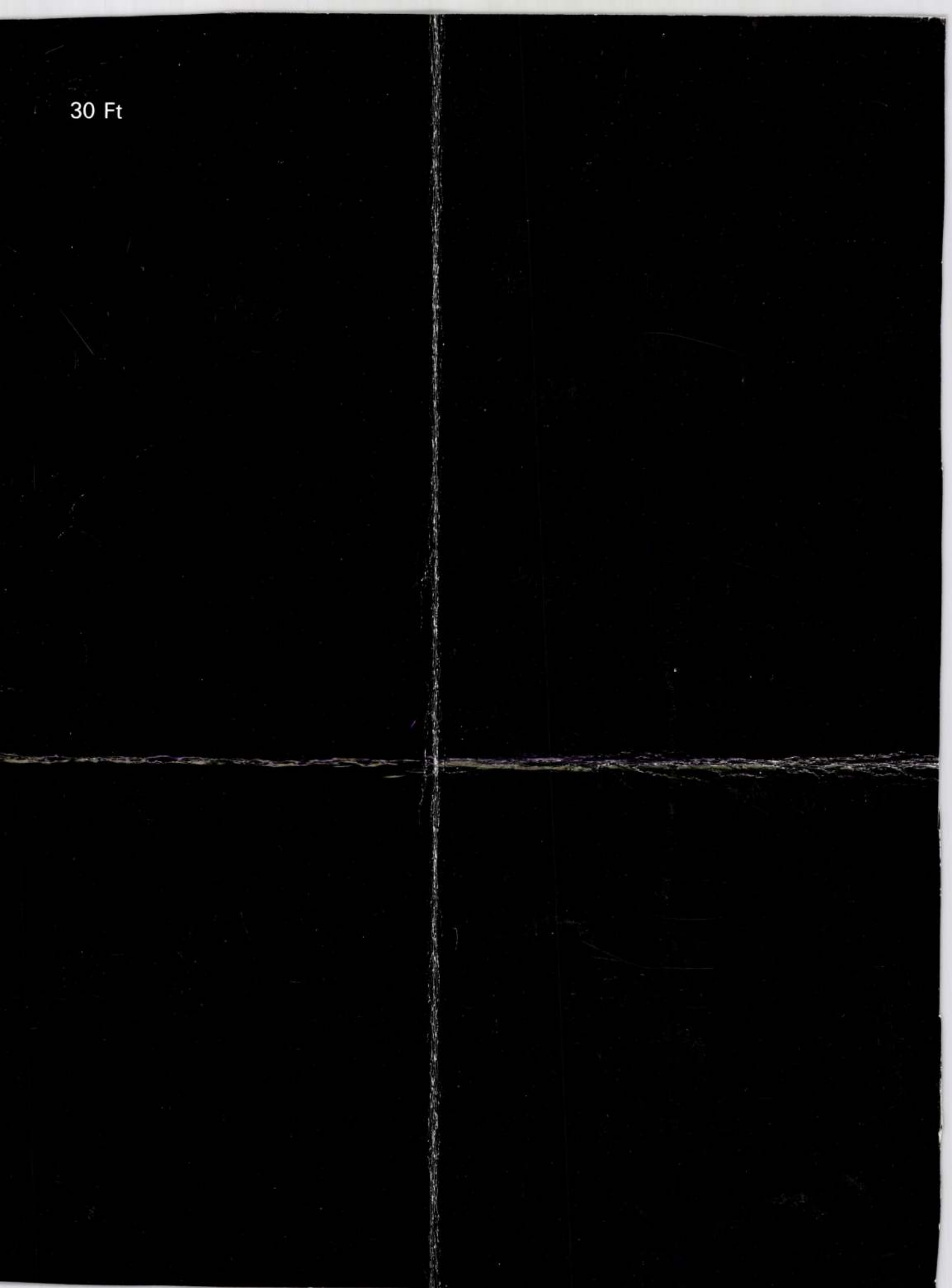
30 Ft

Illés Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1965 JUN 13.

MAGYAR NEMZET

Illés Gyula szobrászművész a kazincbarcikai új nagy kórház részére tervezett kristály-jellegű beton falburkolatot, nonfiguratív elemekből.

MDK

Illés Gyula

Támaszkodó, kő

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. Kat. pótlás. Mics. 1962.

MDK

Illés Gyula

Embléma az Ajkai Erőműhöz

Domboritás /Debr.Áruház/.

Dpmboritás I-II. /Ózd-Bolyok-i Ált.Isk./

IX. Magyar Képzőm. Kiáll. kat. pótlás. Mics. 1962.

M.D K.

Illés Gyula szobrász

A Izabella téri szinház homlokzatát diszitő pirogránit dombormü terve,

Napló

Magyar Nemzet 196[illegible]. febr. 20. 11. 1.

Illés Gyula szobrász

A Izabella téri szinház homlokzatát díszítő pirogránit dombormű terve,

Napló

20. 11. 1.

MDK

Illés Gyula

Játszó kisfiuk, br.

Felszabadult Bp művészete N.Gal. 1950

Illés Gyula [szobrász] MDK

Az „új Nemzeti Színház" főhomlokzatát Illés Gyula relietje díszíti.

Hámos György: Egy fontos ember 8

NÉPSZABADSÁG, bp. 1966. júl. 23.

MDK

Illés Gyula, A

Akt, gipsz

XIX. tavaszi szalon, 1947. máj.

Illés Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966. JUN 28

ESTI HÍRLAP

g. k.

1021

Mi lesz a szoborral?

Lékó József a XIII. kerületi Taksony utcai játszótéren levő felvonulási épület mellett hagyott szobor ügyében írt a szerkesztőségnek. Megállapítottuk, hogy a szobor jelenleg is a Gyógyászati Segédeszközök Gyára tulajdonát képezi. A szobrot Illés Gyula szobrászművész a gyár megbízásából 120 ezer forintért készítette. Az építkezés befejezésekor nem tudták a szobrot a tervezett helyre állítani, mert a kijelölt helyen levő régi, ideiglenes épületet nem bontották le. A művész ragaszkodott a megállapodásban kijelölt helyre történő elhelyezéshez. A megrendelők úgy döntöttek, hogy a Szállodaipari Vállalat a szobrot Siófokon elhelyezi. Az átvétel azonban nem történt meg. A felvonulási épületben jelenleg is az ÉM 23. számú Állami Építőipari Vállalat tartózkodik. A szobor egyelőre biztonságban van. Igéretet kaptunk, hogy a szobrot a gyár udvarán belül fogják elhelyezni ideiglenesen, megőrzés céljából.

Szuromi Gáspárné osztályvezető
XIII. ker. Tanács vb népművelési osztály

Megnyitották a kőbányai jegespincéket. A tél óta tárolt
tosan elszállítják. A képen: fejtik a jégtömböket az óriás pi

A NYÁJAS OLVASÓ

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Gyula szobrász

MESTERM

1082 AUG 3

/1021

MESTERMUNKA

Július hónap elején adták át a Pécsi Porcelángyárban az ideiglenes Nemzeti Színházhoz készült 240 négyzetméter alapterületű pirogránit domborművet, amit Illés Gyula szobrászművész tervezett. A modern felfogásban színházi jeleneteket ábrázoló alkotás nyers megmunkálási technikával készült. A dombormű 757 darabból áll.

I. ÉVFOLYAM, 11. SZÁ

Illés Gyula

Munkást ábrázoló szobra Inotán, az új hakótelepen.

cmlitve.

Jelenkor, 1965 2. szám, 156. l.

MNK

Illés Gyula

Hunyadi János-szobor pályatervéért 3ooo frt
IV. dij

Kossuth- és Hunyadi-szobor ... pályaművek.
Szabad Nép, 1951. nov. 1. 6 l.

MDK

Illés Gyula

Épitőmunkásnő, gipsz

II. Képzőm. Kiáll. 1951. nov. 13 l.

Telki Gyula

Elkészítette az épülő Nemzeti Színház

domborműves reliefjét.

Magyar Nemzet 1966. jún. 10.

Látogatás a Nemzetiben. Perneczky Géza

MDK

Illés Gyula

Lovas, bronz

M. Képzőművészek Graf. és kisplasztikai kiáll. 1960. jun. Csók Galéria.

MDK

Ungheria, 30. Biennale Venezia 1960. kat.

Illès Gyula.

A Tavaszi Tárlaton Hunyadi-
vázlata szerepelt.

Szabad Nép, 1952. Máj. 25.

MDK

Illés Gyula

Lovas, br.

Képzőművészetünk a felszabadulás után. MNG
1960. 35 l.

Illés Gyula szobrász M.D.K.

A H evesi Sándro téri szinház homlokzati dombormüvein dolgozik , a megbizást pályázaton nyerte el. A kompozició témája a szinházzal kapcsolatos. Anyaga: pirogránit

Napló

Magyar Nemzet 1966. febr. 3. 4.l.

Ilde Cyula szobrász

A H evesi Sándro téri szinház bemlokkolt
elmborultsin dolgozik , a meghiradot pálya-
zaton nyerte el. A kompozicio tárgya a szin-
házzal kapcsolatos. Anyaga: pirogránit

Napló

. . 3. A.I.

MDK

Illés Gyula

Lovas, repr.

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll.
Herman O. Muz. 1960.

Illyés / ! / Gyula szobrász M.D.K.

˘zobormüvét a Bányaszati Kutatóintézet előtt állitják fel

Uj szobrokat és diszkutakat kapnak a II. ke ület parkjai

Magyar Nemzet 1965. jul. 27.

MDK

Illés Gyula szobrász

Népszava, 1958. jul. 29. 4 l.

Illés Gyula

MIK

szobrász

A Magyar képzőművészek és Iparművészek Szövetsége szobrászbizottságának tagja lett

Műterem 1958 I.évf. 11.sz. 9.o.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

FEB 20

MAGYAR NEMZET

Illés Gyula

Az Izabella téri színház építői a televízióban felhívással fordultak a Pécsi Porcelángyár dolgozóihoz, hogy mielőbb szállítsák le az épület homlokzatát díszítő pirogránitot. Az adás után a gyár vezetősége és az érdekelt műhely dolgozói elhatározták, hogy eleget tesznek a színház kérésének. A domborműhöz, amely Illés Gyula szobrászművész terve alapján készül, a gyár a díszítőelemek szállítását legkésőbb három hét múlva megkezdi.

Illés Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

1966 FEB 20.

NÉPSZAVA

A PÉCSI PORCELÁNGYÁR SEGÍTI
A HEVESI SÁNDOR TÉRI SZÍNHÁZ ÉPÍTÉSÉT

A Hevesi Sándor téren épülő ideiglenes Nemzeti Színház építői a televízió csütörtöki adásában azzal a felhívással fordultak a Pécsi Porcelángyár dolgozóihoz, hogy mielőbb szállítsák le az épület homlokzatát díszítő pirogránitot. A kérés elhangzása után a porcelángyár dolgozói elhatározták, úgy szervezik meg az üzemegység munkáját, hogy a színház igényét kielégíthessék. A rendelés teljesítése rendkívüli feladatot jelent a gyárnak, mert nem egyszerű, sima pirogránitelemekről van szó, hanem 240 négyzetméter felületű, 757 darabból álló domborműről, amelynek minden egyes eleme egyedi darab, külön-külön kell elkészíteni. A dombormű Illés Gyula szobrászművész terve alapján készül. A gyár a díszítő elemek szállítását legkésőbb három hét múlva megkezdi, és május végéig — határidőre — az egész mennyiséget a helyszínre juttatja.

Illés Gyula

ben is m

— Miér

neked, te

— Edd

lettem r

nem kel

válaszolt

tában m

meg azo

kéknek,

előtt férjhez mentek nogy a

ugyan, de azóta vagy el- mazkodjék őhozzá.

váltak, vagy özvegyen Ennek a változásnak

maradtak. Mert ilyenek is meg már több mint hé

vannak a faluban jócs-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Illés Gyula

DUNÁNTÚLI NAPLÓ
1965 DEC 4.

1021

Pécsi pirogránit a fővárosban

A budapesti Állatkertet, valamint a Földtani Intézetet mázatlan és zöld mázas, illetve sötét és világoskék pirogránit díszíti majd. A Földtani Intézetnek már 13 vagon cserepet küldött a Pécsi Porcelángyár, s folyamatosan 1966. december 31-ig küld kétféle kék színű pirogránitot. Az Állatkert 1967. 30-ig kéri leszállítani a rendelt mázatlan és zöld mázas cserepeket.

A Madách Színház homlokzataihoz is szállít a Porcelángyár pirogránitot. Az épület homlokzat már elkészült, csak a 240 négyzetméternyi domborműhöz kellenek a cserepek. A domborművet Illés Gyula szobrászművész készíti.

Stewart brit külügyminiszter javasolt a délkelet-ázsiai kérdésben. Hozzátette, hogy néhány napon belül ennél bővebb kommentárt is fűznek majd Stewart moszkvai tar-

Műsorváltozás

MDK.

Illés Gyula

Kiállitási kritika

Népszabadság 1961.I.7.lap 8.

MDK

Illés Gyula, Bp.

Lovas, bronz

6. Miskolci orsz. képzőm. kiáll. Herman O.Muz. 196o.

MDK

Illés Gyula III.dij

A fővv. diszku- és szökőkit-pályázat eredménye.
Magyar Nemzet 1955. szept. 30.

MDK

Illés Gyula

Pogány Ö.G: Az ifjusági képzőmüv. és iparmüv. kiáll. Szn. 195o. jun. 17. 4 l.

MDK

Illés Gyula

Artner T: Öt szobrászmüvész kiállitása. SzN.
1956. máj.31.

MDK

Illés Gyula

XIX. tavaszi szalon 1947. máj.

MDK

Illés Gyula

Kovács É: Fiatalok kiállitásai. Szabad Müvészet 1956. 6.sz. 293 l.

MDK

Illés

L.K: A szolnoki müvésztelep kiáll. Uj Idők, 19o4-5. XI.1.sz. 19 l.

MDK

Illés Gyula III. dij

Bp.főv.tanács diszkut-pályázat

Magyar Nemzet 1955. okt. 16.

M.D.K.

ILLÉS Gyula szobrász

Művért (1952) Fogány [illegible]. Gábor: Az első Magyar Képzőmű-
vészeti Kiállitás 126., 128. l

128.
126.

ILLÉS Gyula

Péter J.: A diszkrét mélyáramról

Művelt Nép 1955 11. évf. 43 sz. okt. 23. 5. l.

Illés Gyula Szobrász

szerepel a kiállitáson

NN: Fiatalok kiállitásából (Nagy Balogh csoport)

Népszava 1956. julius 8, 84 évf. 160 sz. 4 l.

MDK

Illés Gyula

Gönczi-Szabó: Az 1956.évi magyar müvészettörténeti irodalom bibliografiája Müvért 1957.VI.évf.4.sz.346.l

Illés Gyula
Fej, márvány

Tavaszi Tárlat, 1957. Műcs. 1.

646

iné/ 2

ajtóból négy lépcsőfok vezet le a sokkal
e. A hajó nyugati falában a régi kis
omajtó nem áll egészen a toronycsarnok
ou keretes, különös formáju zárókővel.
tü sarokpillér tartja. 1500 körül ké-
mennyezetü hajó keleti végénél a félkör-
s fejezetek nélküli. A hajó nyugati
gyszögü pilléren fekvő orgonakarzat
lásu, faragott deszkás mellvéddel.
issé keskenyebb szentély csatlakozik,
ltcikkelyes barokk boltozatu. Valameny-
A szentély déli falában félkörives
l,1500 körüli. A hajó déli falában na-
van, barokk zárással. A szentély egy
ajónál. A sekrestye dongaboltozatos,
i. Felvidéki népies rokoko munka. Szi-
ajtóval a szentély keleti falát telje-

Illés Gyula, szobrász

Fiatal Képző- és Iparművészek kiáll. Ernst Múz. 1955. jun.

Illés Gyula
Robert

Péntek, 1955. szeptember 30.

Magyar Nemzet

A fővárosi díszkút- és szökőkút-pályázat eredménye

Budapest Főváros Tanácsának végrehajtó bizottsága által meghirdetett díszkút- és szökőkút-pályázatra 105 művész *170 pályaművet* küldött be. A bíráló bizottság döntése alapján első díjat nyert és kivitelezésre kerül *Wagner* Nándor, valamint *Medgyessy* Ferenc szobrászművész pályaműve. A második díjat nem adták ki: 3000—3000 forintos harmadik díjat nyert *Illés* Gyula, *Laborcz* Ferenc és *Lesenyei* Márta. Ezer-ezer forintos munkajutalmat kapott *Antal* Károly, *Cseh* István, *Kiss-Kovács* Gyula, *Kiss* Sándor, *Simon* Ferenc, *Szabó* Iván, *Szántó* Béla, *Pál* Mihály és *Váradi* Sándor. Húsz művész részesült 500, illetve 1000 forintos költségmegtérítésben.

Nem díjazták, de későbbi időpontban átdolgozva kivitelezik *Kerényi* Jenő pályaművét, *Boda* Gábor és *Juhász* Jenő építészeti tervét, ezenkívül megbízást kap még kivitelezésre *Mikus* Sándor.

18

Feladó: Dvaskóczy István úr,
Lakása: Mezőszilas Fejér m
Petőfi-u. 64.

dr. Szentiványi Gyula úr részé

Budapest.
XI. Lágymányos-u. 16

PÁRT ÉS PÁRTÉPÍTÉS ★

A XI. kerületi építőipari pártszervezetek munkájáról

Mióta a Párt felhívta figyelmünket az építőipari pártszervezetek fontosságára, nálunk, a XI. kerületben komoly fejlődést értünk el a pártszervezetek munkájának a megjavításában. De van még sok hiba, amit minél hamarabb ki kell javítanunk. Egyike ezeknek a hibáknak, hogy belemélyedtünk különféle szakmai részletkérdésekbe *és elhanyagoltuk a pártépítő munkát az építkezéseken, nem tanítottuk elég türelmesen a pártépítés irányítására az alapszervi vezetőségeket.* Tévedés ne essék: szakmai kérdéseket mi is fontosnak tartjuk, azok ismeretét a pártmunkában sem nélkülözhetjük. Mégis, a *mi legfontosabb feladatunk az építkezések pártszervezeteinek megerősítése és az ott folyó politikai felvilágosító munka megjavítása.*

Az építkezésen dolgozó pártszervezeteknek most az

a legsürgősebb feladatuk,

hogy megismerjék és megismertessék s a párttagokat és a dolgozók tömegeit mozgósítva végrehajtsák a Központi Vezetőség legutóbbi határozatait, együtt a minisztertanács határozatában megjelölt feladatokkal. Ezért

háromnapos népnevelő-tanfolyamokat rendeztünk, amelyeken feldolgozták ezeket a határozatokat, Gerő és Révai elvtársak útmutatásait.

Így például a lágymányosi Középítési NV-nél ezen a népnevelő-iskolán megvitatták a termelékenység, a darabbér, a munkafegyelem és a tervfegyelem kérdéseit. Az Andor-utcai építkezésnél Sz. Nagy Sándor brigádvezető — Gerő elvtárs beszédének hatására — javasolta, hogy *a jövőben egy brigád rakjon meg nyolc kordét a kitermelt földdel, az eddigi három helyett.* De például az Épületelemgyárban még alig tudnak a KV határozatairól, az ott elhangzott beszédekről.

Gondoskodnunk kell róla, hogy minden építkezésünk minden egyes dolgozója ismerje, megértse Gerő és Révai elvtárs beszédeit és harcoljon a Párt által kitűzött célok megvalósításáért.

Az építkezések pártszervezeteinek nem lesz könnyű dolguk e határozatok végrehajtásában. Sokkal többet elérnénk mi is, itt a kerületben, ha a tervezőintézetek és központok pártszervezetei keményebben fognák a maguk munkaterületeit.

A dolgozók küzdenek az önköltségcsökkentésért, de elvesztik a kedvüket, mikor látják, hogy például az Agráregyetemnél olyan fürdőszobákat terveztek, amelyekbe nem fér be a kád,

a műegyetemi építkezéseknél pedig tervezési hiba miatt néhány centiméterrel odébb kell tenni az ajtók helyét és le kell bontani a gépház falát, hogy beférjen a gép, amelynek számára készítették. Mindez megtanított bennünket arra, hogy a legnagyobb ébersége, ellenőrzésre és a műszaki vezetők közötti fokozott felvilágosító munkára van szükség. Akármelyik hibához nyúlunk az építkezéseken, mindig arra jutunk, hogy

fokozni kell a politikai nevelőmunkát,

növelni, erősíteni kell a dolgozók öntudatát — ez a hibák kiküszöbölésének legfőbb feltétele.

Jó felvilágosító munkát csak erős pártszervezetek végezhetnek.

Az építőiparban a pártszervezetek megerősítéséért nagy harcot kell megvívni. A munkások általában nem dolgoznak egy építkezésnél félesztendeig, így egyszerűen nincsenek megfelelő ajánlók, akik a kiemelkedő dolgozókat felvételre ajánlhatnák a Pártba. *Ha a szakszervezet kerületi csoportja figyelemmel kísérné egyenként a szakmunkásokat, akkor biztosítani lehetne, hogy a szakszervezetből az eddiginél jóval többen kerüljenek be a Párt soraiba.* Mert vannak erre alkalmas emberek szép számmal, csak észre kell venni, meg kell ismerni őket, segíteni és nevelni kell őket a Párt számára. Az építkezések pártszervezeteit patronáló üzemekből kijáró elvtársak is nagy segítséget jelenthetnének ezen a téren is. Végezzenek kádermunkát, ismerjék meg a legkiválóbb pártonkívüli dolgozókat és irányítsák azokra a pártszervezet figyelmét. Ha ezt megteszik, jelentékenyen elősegíthetik a tag- és tagjelöltfelvételek számának növekedését, s ezzel is megerősödnek az építőipari pártszervezetek kerületünkben. Ennek az erősödésnek másik feltétele, hogy ahol csak lehet, elkerüljük az egyes építkezéseknél, telepeknél dolgozó pártkáderek indokolatlanul sűrű cserélgetését.

Az Épületelemgyártó NV-ben például május 2. óta már az ötödik párttitkár van a pártszervezet élén. A mi pártbizottságunk is felelős ezért,

nem léptünk fel ez ellen.

Így a pártszervezet vezetése nem elég szilárd és az ellenség itt vakmerőbben támad. Az Épületelemgyárban nagymértékben visszafejlődik a munkaverseny, ellenséges agitáció folyt a darabbér ellen. Olyan munka, amely azelőtt 50 óra alatt készült el, egyszerre 60 óráig húzódott és a beton túlvizezése miatt romlott a minőség is. A káderek ilyen fluktuációjáért a mi kádermunkánk azért felelős, mert

nem válogatjuk ki elég gondosan a vezetőket. Ahol alapos kádermunkát végeztünk, ahol előzőleg megismerkedtünk az elvtársakkal — például az Andor-utcai építkezésnél —, ott szilárd, jobban működő pártszervezetek vannak.

A legfontosabb kérdés az építkezéseken — és ezt nem lehet eléggé hangsúlyozni — a szocialista nevelőmunka,

az agitáció és a propaganda.

Az építkezések — jó terep az ellenséges aknamunka számára. A régi, szervezett építőmunkások között gyakori a túlzó „baloldaliaskodás." Előfordult, hogy az egyik aktívaértekezletről el akartak távolítani egy párttagot, mert vallásos érzelmű. Ilyen

szektáns, baloldaliaskodó túlzások különösen nagy károkat okozhatnak és megkönnyítik az ellenség munkáját.

Pedig az ördög, ha valahol, hát az építkezéseknél igazán nem alszik. Politikai felvilágosító munkánknak le kell küzdenie az ilyen helytelen nézeteket. A szektáns szellem akadályozza magát a politikai felvilágosító munkát is. Az egyik építkezésnél 850 ember dolgozik és mindössze 26 párttag van. Világos, hogy az elvtársak nem tudnak itt megfelelő népnevelőmunkát végezni. Holott

nagyon sok olyan aktív, a népi demokráciához hűséges munkás dolgozik itt a szakszervezetben, a tömegszervezetekben, akik jó segítséget adhatnának a kommunista népnevelőknek.

Ebben a speciális helyzetben a pártbizottságok véleménye szerint ezeket

a pártonkívüli aktívákat

is be lehet és be kell vonni a népnevelőmunkába . . .

Bár a nevelés legfontosabb módszere az építkezéseknél is *az egyéni agitáció,* itt mégis különös gondot kell fordítani a kevésbbé öntudatos dolgozókra közvetlenebbül ható nevelési módszerekre:

a szemléltető agitációra, filmek vetítésére, érdekes, népszerű tömegelőadások tartására.

A MITESZ-nél például nagyon jó hatással volt a termelés emelkedésére az, hogy vetítettképes előadásokat tartottak a dolgozóknak. Az Épületelemgyártó NV szálláshelyén nem volt könnyű a dolgozókat egy gyűlésre összehívni, *de, amikor az üzemi kultúrcsoport színielőadást rendezett számukra, csaknem valamennyien megjelentek.* Az ilyen előadások hatása nem maradt el. Jó nevelőeszköznek bizonyult a rádió csoportos hallgatása is. A nevelés ilyen és hasonló formái alkalmasak arra, hogy megismertessék a faluról nemrég felkerült dolgozókkal is az új, szocialista ember munkáját, életét, a Szovjetunió példáját és *vágyat ébresztenek bennük, hogy ők is ehhez hasonlóbbá váljanak.*

Emellett nagy gondot fordítunk arra, hogy —

az eddigi gyakorlatunktól eltérően — a legjobb előadókat küldjük a tömegszemináriumokra és a — különösen műszaki értelmiségiek, a műszaki vezető elvtársak részére tartott — pártszemináriumokra.

Az egyik szemináriumi előadó elvtársnőt a munkások Albertfalváról a Móricz Zsigmond-körtérig kísérték gyalog, hogy megvitassák vele a szemináriumon felmerült problémákat — annyira sikerült felkeltenie a hallgatók érdeklődését. A jó szemináriumvezetőknek híre megy a munkásszállásokon és már többször kérték tőlünk, hogy ezt vagy azt az elvtársat küldjük el hozzájuk is, mert jót hallottak róla. Mindennek komoly hatása van a termelésre, a munkafegyelemre. Nagyon sok függ attól, hogy mind az oktatás, mind az agitációs munka rendszeres legyen — ezt saját hibáinkon tanultuk meg. A TEJERT népnevelői például két hétig nem jártak a patronált sósfürdői építkezésekre. Közben itt olyan műszaki intézkedés történt, amellyel a dolgozók nem értettek egyet. Várták, hogy jönnek a népnevelők és velük megbeszélik. Amikor nem jöttek, csalódásuk komolyan megmutatkozott a munka eredményeinek romlásában is.

Pártbizottságunk arra törekszik, hogy fokról-fokra megerősítse az építkezéseken dolgozó pártszervezeteket és helyrehozza azt a sok mulasztást, amit ezen a téren eddig elkövettünk.

Bodri Béla,
a XI. kerületi PB agit. prop. titkára.

Ma kezdi meg fellépéseit a Magyarországra érkezett román népi zenekar

Vescan elvtárs, az együttes vezetője nyilatkozik a zenekar munkájáról

A Kultúrkapcsolatok Intézete pénteken délben sajtófogadást rendezett a Román Folklor Intézet Budapestre érkezett népi zenekarának tiszteletére. A vendégeket Mihályfi Ernő, a Kultúrkapcsolatok Intézetének elnöke üdvözölte, majd Vescan elvtárs, a román Rádió igazgatója, az együttes vezetője köszöntötte a magyar sajtó és művészet megjelent képviselőit. Vescan elvtárs ezután ismertette az együttes megalakulásának körülményeit és munkáját. Elmondotta, hogy a zenekart a felszabadulás után néhány lelkes zenész alapította meg. Kezdetben igen nagy nehézségeket kellett leküzdeniök, de azután a Párttól olyan segítséget kaptak, amely biztosította számukra a zavartalan és tervszerű művészi munkát: egy évvel ezelőtt a Folklor Intézet hivatalos zenekarává lettek. Azóta dolgoznak rendszeresen.

Műsorukon több, mint 100 mű szerepel.

A zenekar célja a népzenei hagyományok gondos ápolása, terjesztése. Az, hogy a népi dallamokat magas színvonalon ismét visszaadják a népnek. Az együttes működésében a szovjet példa lebeg szemük előtt: a nép művészetének megbecsülése.

A 75 tagú zenekar tagjait egykori szórakoztató zenekarok együtteseiből válogatták össze. A munkában megtartották ezeknek a zenekaroknak gyakorlatát: a betanulásra kerülő dallamok, dalok nincsenek lejegyezve, az együttes úgy tanulja meg hallás után. Gyakran előfordul, hogy egy-egy szép régi, alig ismert népdal úgy kerül a zenekar műsorára, hogy az együttes valamelyik tagja eljátsza, s ha tetszik, a többiek utánajátszák és így megtanulják. A zenekari harmonizálás is így alakul ki az egyes hangszercsoportok fantáziája nyomán. Naponta tartanak próbát és így bővítik naprólnapra a műsorukat, csiszolják játékukat, emelik az együttes művészi színvonalát.

A Folklor Intézet munkatársai az ország különböző vidékein

mintegy 30.000 népi dallamot gyüjtöttek össze,

ezeknek nagyrésze már hanglemezre került úgy, hogy kimeríthetetlen zenei forrás áll rendelkezésükre. Műsorukon az ország különböző nemzetiségi vidékeinek zenéje is szerepel; így az erdélyi magyaroké is.

Nem hiányoznak természetesen a műsorukból az új népi mozgalmi és tömegdalok sem. Az új román népdalok közül nem egy énekel a népnek a szeretett Sztálin és a Szovjetunió iránt érzett mélységes hálájáról.

A zenekar rendkívül népszerű a dolgozó nép körében. Azt, hogy mennyire széleskörű zenei szükségletet elégít ki, mi sem jellemzi jobban, mint hogy az együttes példája nyomán eddig 40 hasonló népi zenekar alakult. A zenekar híre eljutott már az ország határain túlra is, legutóbb Csehszlovákiában, majd Lengyelországban volt hangversenykörúton és rendkívüli nagy sikert ért el.

Az együttes hangszerösszeállítása a következő: 22 elsőhegedű (ebből 6 játszik tercet), 6 cimbalom, 5 bőgő, 6 koboz, 6 gordonka, 8 harmonika, 6 második hegedű, 3 brácsa, 1 fuvola, különböző furulyák és 4 pánsip. Az együttesnek állandó tagja Maria Laterecu dalénekesnő. A népi hangszerek mármár eltűnő hagyományának ápolására a Zeneművészeti Főiskolán felállították a különféle népi hangszerek tanszakát. Így például pánsipot Fonica Luca, a zenekar pánsíp-szólistája tanít a Főiskolán.

— Örülünk, hogy a román nép zenei hagyományait megismertethetjük a magyar néppel. Reméljük, hogy magyarországi szereplésünk eredményesen fogja szolgálni a román és a magyar nép baráti kapcsolatainak még szorosabbá tételét, s eredményesen szolgálja a békeharcot. „Éljen a magyar-román barátság!" — fejezte be szavait magyarul Vescan elvtárs.

A román népi zenekar ma este mutatkozik be a Margitszigeti Szabadtéri Színpadon. A hangversenyt vasárnap a Károlyi-kertben megismétlik. Az együttes több üzembe is ellátogat és hangversenyezni fog vidéken is.

Párthírek

A NAGYBUDAPESTI PÁRTBIZOTTSÁG Pártoktatók Háza közleménye:

A „Tartós békéért, népi demokráciáért" olvasóinak értekezletét június 19-én, hétfőn délután 6 órakor tartjuk.

Az értekezlet célja, hogy elmélyítse a lap szerkesztőségének és olvasóinak kapcsolatát. Megvitatjuk a lap eredményesebb felhasználásának módját, a marxi-lenini-sztálini elmélet elsajátítása, a proletárinternacionalizmus fejlesztése szempontjából. Bevezető beszédet mond: Simon Lajos elvtárs, a Nagybudapesti Pártbizottság titkárhelyettese. Vita vezető: Szántó Rezső elvtárs, a „Tartós békéért, népi demokráciáért" magyarországi főszerkesztője.

Meghívók a kerületi és nagyüzemi pártszervezeteknél vehetők át.

AZ IFJÚSÁGI KÉPZŐMŰVÉSZETI ÉS IPARMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

A Nemzeti Szalon termeit zsúfolásig megtölti a Dolgozó Ifjúság Szövetségének kongresszusa alkalmából összegyűlt képzőművészeti anyag. A szigorú válogatás után is igen sok kiállításra méltó kép és szobor, kerámia és textil kerül bemutatásra; bebizonyosodott ezzel is, hogy a művészettel foglalkozó fiatalok megértették az egységes ifjúsági szervezet megalakulásának jelentőségét. A DISZ kongresszusára rendezett ifjúsági kiállítás kétségtelenné teszi, hogy művészetünk egészséges kibontakozásában a fiataloknak számottevő szerepük van s hogy neves tehetségeink kiváló társakat kapnak a művészeti főiskolák és üzemi szabadiskolák növendékeiben. Sok kiállított mű tanúskodik a néphadsereg tagjainak tehetségéről, a honvédségnél egyre értékesebben kibontakozó képzőművészeti tevékenységről.

A kiállítók mindegyikének szembetűnő érénye, hogy szinte tévedhetetlenül érti feladatát, *valamennyi tanulmányon, mintán, festményen, műtárgyon látszik, hogy a szocializmus építésének korszakában készült, a népről a népnek kíván szólni.* A kiállítóhelyiségekben az izzó lelkesedés hangulata uralkodik, derű, magabiztonság, bizakodás árad a művekből. Az ifjúság minden jótulajdonsága elevenen érvényesül a beküldött anyagon, az új iránti fogékonyság, lendület és munkaszeretet, rajongás a Párt és vezetői iránt, a dolgozó nép ügyének szolgálata, a Szovjet Hadsereg iránti hála, a béke megvédésére nevelt elszántság, mindaz, ami a Dolgozó Ifjúság Szövetségét alkalmassá teheti arra, hogy a Párt tartaléka legyen, legjobb segítőtársa a szocializmus építésének nagy munkájában.

A fiatalok nagy lépést tettek előre mind az eszmei tartalom kifejezése, mind pedig a természethű ábrázolás elsajátítása felé. A Világifjúsági Találkozó alkalmából rendezett kiállítás óta tovább haladnak a közérthető, optimista, valóságot tükröző művészet irányába, tíz hónap alatt is sokat tanultak technikai vonatkozásban csak úgy, mint ideológiailag. Megtalálták a művészi fejlődés célravezető módszereit, melyek a pontos részlettanulmányokon, a mesterségbeli tudás hiánytalan birtokbavételén, a szocialista öntudat megszilárdulásán keresztül vezetnek el a maradandó, a néphez méltó, a munkásosztály történelmi hivatását megfogalmazó alkotásokhoz.

Az Iparművészeti Főiskola textiltervezői egyszerű, áttekinthető motivumokat használnak, színben és díszben anyagszerűen és ugyanakkor tetszetősen dolgoznak. A ruhaanyagok, kendők festésében, kezelésében érzékeltetni tudják az életszínvonal emelkedését, textiliparunk tökéletesedését. A keramikusok egyre ötletesebb megoldásokat adnak, alakítókészségük javult, aktuális tennivalóikat mind politikusabban tudják végrehajtani. A belsőépítészek sikerrel küzdöttek a formalizmus maradványai ellen. Igen reménytkeltő munkát kezdtek az újonnan alakult színpadtervező főtanszak hallgatói, akiknek a realista színjátszáshoz kell megfelelő díszleteket és jelmezeket készíteniök.

A Képzőművészeti Főiskolán éppen úgy, mint a szabadiskolákban, főként szobrászati téren látható gyors fejlődés. A mintázó gyakorlatban figyelemreméltó biztonságot értek el a legjobbak: a dolgozó embert törekszenek mind tökéletesebben megörökíteni. *Illés* Gyula egy aratót ábrázolt életnagyságban, aki messzenéző tekintetével a kollektív gázdálkodás boldogító jövőjét fejezi ki. *Somogyi* Árpád egy traktorista lányt mintázott meg, a dolgozó nő öntudatos, felszabadult típusának megteremtéséhez járult hozzá termékeny kezdeményezéssel. *Marton* László egy halász alakjának megformálásával mutatta meg tehetségét. „Alkotmány" című szobra a munkásosztály és a dolgozó parasztság szövetségét jelképezi reális eszközökkel, s azt bizonyítja, hogy fogalmi jellegű mondanivalókat is elő lehet adni valóságos helyzetekkel, jelenettel. A szabadiskolások közül az egri *Király* Róbert egy szovjet katonáról készített gipszportréjával a tárlat egyik legkiemelkedőbb értékét alkotta meg. A csepeli Rákosi Művek üzemi iskolájában mintázta meg *Zalmai* Pál 28 éves munkás Sztálin elvtárs arcmását, ugyanott a 24 éves *Konyorcsik* János egy sztahánovista munkásnő szobrával bizonyította be jellemábrázoló tehetségét. A kiállított szobrok legtöbbje a legszigorúbb kritikát is állja, jó művészi minőséget képvisel.

A festmények és rajzok erőteljes fejlődést mutatnak. Különösen kitűnik, hogy a természethű ábrázolás oktatása területén milyen konkrét haladást tettünk. A képzőművészeti iskolák minden tipusában központi kérdéssé vált a rajzkészség nevelése, a valóság elemeinek torzításmentes visszaadása, már a tanulmányoknál is az élethűség érvényesítése. Az ifjúsági kiállítás ilyen szempontból is igen eredményes, az ábrázolás eszközeinek lelkiismeretes elsajátítása mindenütt elsőrendű kötelességként jelentkezik. *Gangl* Mihály 16 éves tanuló Bonyhádon, *Weintráger* Adolf a bajai dolgozók iskolájának 23 éves hallgatója, *Futó* Ferenc raktárkezelő, *Ezner* Lajos pécsi asztalos, *Murai* Róbert főiskolai növendék egyaránt a modellek hibátlan lerajzolását tekinti fejlődése első állomásának. A téma feldolgozása megnyugtató módon, harmonikus rendben történik, az ábra jelentése félreérthetetlen. *Különösen a szocialista munka élménye jelenhet meg azáltal közvetlenül,* az élmények hamisítás nélkül kapnak művészi kifejezést. A munkás- és dolgozó parasztfiatalok képeiken lelkes örömmel számolnak be a termelés folyamatáról, akár a főiskolán, akár a szabadiskolában tanulnak. S az ábrázolókészség következetes fejlesztése lehetővé teszi számukra, hogy *élményeik szép formában, a valóság hitelességével jelenjenek meg.*

A főiskolai végzősök közül *Molnár* József a szovjet-magyar barátságot jelképezte művével, egy sokalakos, kedves jelenettel, amelyben egy szovjet lovaskatona lovagolni tanít egy kis gyermeket valamelyik magyar faluban. A téma tartalmában és kompozíciójában egyaránt megérdemli, hogy nagyobb arányokban, részletekremenően kidolgozva reprezentatív alkotássá fejlődjék. *Csernus* Tibor „Reggeli után", *Demjén* Attila „Asztalnál", *Szinte* Gábor „Konyhában", *Gera* Éva „Kongresszus előtt" című képe az ábrázolás technikájában, a formák és színek alkalmazásában érettséget és tehetséget mutat, mindegyikben van viszont még némi merevség, mozdulatlanság, ami föloldásra vár. *Bíró* Ferenc csepeli munkás úttörő-leánykája gyengébb technikai készültsége mellett is bizakodó hangulatot kelt. *Imre* István „Szabadság, kenyér" című képén az élelmet osztó, felszabadító szovjet katonát festette meg örömteli, színes kompozícióban. *Ficzere* László vasutas élmunkásportréban mutatta be tudását, tiszteletét a munka hősei iránt. Sok-sok rajz, festmény tanusítja még, hogy *művésznövendékeinknek közvetlen kapcsolatuk van a szocialista építéssel, őszinte közösséget vállalnak a dolgozó néppel.* De ezek a művek egyben azt is tanusítják, hogy *fiataljainkban a tehetség is megvan kifejezni a néppel való egységüket,* s tanulmányaik folytatása képessé teszi őket a nagy társadalmi átalakulás méltó tükrözésére.

Nagy öröm számunkra a sok fiatal tehetséget felsorakoztató ifjúsági kiállítás. S fokozott ez az öröm azért, mert tudjuk, hogy a Dolgozó Ifjúság Szövetsége módot ad a művészettel foglalkozó fiataloknak, hogy egyre nagyobb mértékben vegyenek részt népünk szocialista nevelésében, szocialista kultúránk győzelmének kivívásában.

Pogány Ö. Gábor

SzN. 1950 jun. 17

Az operaházi ünnepi megnyitó elnöksége. Balról jobbra: Apró Antal elvtárs, a SZOT főtitkára, Giovanni Berlinguer, a Nemzetközi Diákszövetség főtitkára, Kádas István elvtárs, a SZIT főtitkára, Bert Williams, a DIVSZ titkára, Hollós Ervin elvtárs, a MINSZ főtitkára, Zinajda Fjodorova elvtársnő, a Komszomol küldöttségének vezetője, Farkas Mihály elvtárs, Pártunk főtitkárhelyettese, honvédelmi miniszter, Szücs Lajos elvtárs, a MINSZ elnöke, Rónai Sándor elvtárs, az Elnöki Tanács elnöke, Dobi István, a minisztertanács elnöke, Kádár János elvtárs, Pártunk főtitkárhelyettese, belügyminiszter, Vu-Su-Csien, a kínai küldöttség vezetője, Perjési László őrnagy

A Szovjetunió iránti hála összeköti a bolgár és magyar ifjúságot

A bolgár ifjúság üdvözletét Vladimir *Tanov* tolmácsolta.

— A mi dimitrovi ifjúságunkat — mondotta —, nagy örömmel tölti el, hogy a dolgozó magyar fiatalok meg akarják teremteni harcos ifjúsági szövetségüket, amely a Magyar Dolgozók Pártjának, a népi hatalomnak hű segítője lesz a szocializmus építésében. A népeink közötti kapcsolatoknak történelmi gyökerei vannak. És

összeköt bennünket a közös szeretet, a hála és odaadás a hatalmas Szovjetunió, a Bolsevik Párt és nagy tanítónk, atyánk Sztálin elvtárs iránt.

Befejezésül hangsúlyozta, hogy a DISZ kongresszusa a magyar ifjúság békeakaratának harcos ünnepe. Ez a kongresszus hatalmas csapást mér az új háborús gyujtogatókra és aljas kiszolgálóikra, a Titókra és a többi ügynökökre.

Csak a nemzetköziség szellemében harcolhat sikeresen a német ifjúság

Gerhard *Heydenreich*, a Szabad Német Ifjúság Központi Bizottsága, Németország demokratikus ifjúsága megbízásából üdvözölte a DISZ első kongresszusát.

— A Dolgozó Ifjúság Szövetsége — mondotta — alkalmassá teszi hazátok fiatal nemzedékét arra, hogy még eredményesebben vegye ki részét a szocializmus felépítéséből és ezzel erősítse a világot átfogó béketábort, amelynek élén a Szovjetunió áll.

Beszélt ezután a német ifjúság részvételéről a békéért vívott harcban és hangsúlyozta, hogy Sztálin elvtárs levele, amelyet az egész német ifjúsághoz intézett,

még jobban fokozta a szabad német ifjúság békeakaratát.

A nyugatnémet fiatalokat a Német Demokratikus Köztársaság ifjúsága ösztönzi arra, hogy mind jobban tömörítsék soraikat, hogy a hazafias erőkkel együtt elszántan harcoljanak a bonni árulók ellen.

A német ifjúság tudja, hogy harcát csak a nemzetköziség szellemében vívhatja meg sikeresen.

Azok a német ifjak, akik itt voltak a tavalyi VIT-en, nem felejtik el azt a vendégszeretetet, amelyben részük volt és azt az építő munkát, amely a magyar népi demokráciában a Magyar Dolgozók Pártja vezetésével folyik.

Az MNDSZ több segítséget nyújt az ifjaknak

Jóború Magda elvtársnő, a Magyar Nők Demokratikus Szövetsége nevében üdvözölte a kongresszust.

— Egész népünkkel együtt, a mi szövetségünk asszonyai is várakozással tekintenek hosszú hetek óta a most induló kongresszus elé. Tudjuk, hogy nem tettünk még eleget ifjúságunkért. Ezért a Párt ifjúsági szervezetének megalakulását azzal akarjuk a magunk részéről méltóképpen megünnepelni, hogy megígérjük:

a jövőben több segítséget, több támogatást nyujtunk fiataljainknak.

— Az eddiginél fokozottabban arra fogunk törekedni, hogy úgy neveljük a magyar nőket, fiataljaink édesanyáit, nővéreit, nevelőit, hogy megértő barátai és támaszai legyenek fiainknak és leányainknak. Taníttassák őket, vállalják az ezzel járó áldozatokat. Őrködjenek, hogy ellenségeink, főként a klerikális reakció meg ne mérgezhesse fiatalságunk gondolkozását és érzéseit. Oltsák szívükbe a munka, a haza, a Párt és a Szovjetunió iránti szeretetet.

A francia ifjúság hű marad esküjéhez a békéért folytatott harcában

A francia fiatalok nevében Louis *Tremellat* szólalt fel. Üdvözölte a dolgozó magyar fiatalokat és Rákosi elvtársat. — Kapitalista országunkban — mondotta —

kormányunk és amerikai uraik minden hazug propagandája ellenére sem tudják megszakítani soha a barátság szálait, amelyek a dolgozó francia fiatalokat egyesítik a dolgozó magyar fiatalokkal,

mint ahogyan az egész világon a DIVSZ soraiban egyesült fiatalok együtt harcolnak a jólét és a béke győzelméért.

Beszélt a franciaországi békealáírásgyüjtési mozgalomról, majd hangsúlyozta: *a francia ifjúság a békéért folytatott mindennapi harcában hű marad ahhoz az eskühöz, amelyet az* egész világ ifjúsága tett a budapesti Hősök-terén a VIT befejezésekor.

Az olasz ifjakban megvan a béke és a szocializmus szeretete

Az olasz ifjúság nevében Cezare *Freduzzi* üdvözölte a megnyitó ünnepség részvevőit. Hangsúlyozta: *az olasz ifjúság sohasem jog háborút viselni a Szovjetunió és a népi demokráciák nagyszerű ifjúsága ellen.* Beszélt azután harcaikról, amelyeket az amerikai imperialisták olasz lakájai ellen vívnak. — Az olasz ifjúságban — mondotta — megvan a hősiesség, harciasság, szervezettség, a béke és a szocializmus ügyének szeretete. Megértette, hogy le kell engedni a sorompót a fasizmus, az amerikai imperialista háborús uszítók előtt.

Minden erővel Tito gyilkos bandája ellen — mondotta a haladó jugoszláv ifjúság képviselője

A haladó jugoszláv fiatalok képviselője bevezetőben a jugoszláv ifjúság szomorú helyzetéről számolt be. Elmondta, hogy Tito fasiszta uralma alatt milyen kegyetlenül kizsákmányolják az ifjúságot. A dolgozó fiatalok életkörülményei nyomasztóbbak, mint valaha. A gyenge élelmezés miatt az ifjúmunkások tömegesen kapnak tüdővészt. Majd arról beszélt, hogy

Rankovits janicsárjainak semilyen eszköze nem tudja megtörni az ifjúságot.

— A föld alá kényszerített kommunisták vezetésével a jugoszláv fiatalok legjobbjai — mondotta — minden erejükkel harcolnak Tito gyilkos bandája ellen. A fasiszta Tito-banda minden aljas rágalmazása ellenére

elevenen él szívükben a Szovjetunió és a népi demokratikus országok ifjúsága iránt érzett szeretet.

Nekünk, jugoszláv politikai emigráns fiataloknak kötelességünk, hogy a magyar ifjúsággal együtt segítsük a jugoszláv ifjúság harcát.

Az osztrák ifjúság mindent megtesz az imperialisták háborús terveinek visszaverésére

— Kapitalista országból jövök — kezdte beszédét Max Ungar, az osztrák ifjúság küldötte —, amely az úgynevezett Marshall-tervnek van alávetve. Ez annyit jelent, hogy az amerikai imperialisták által megvásárolt katolikus reakció és a jobboldali szocialisták koalíciós kormánya segítségével Ausztriát támadási támaszponttá akarják kiépíteni a Szovjetunió és a népi demokráciák ellen.

Az osztrák ifjúság azonban mindent megtesz az imperialisták háborús terveinek erőteljes visszaverésére.

Az elmult hét végén zajlott le az első osztrák békekongresszus, amelyből az ifjúság is komolyan kivette a részét. A békealáírások gyüjtését is siker koronázta.

— Az osztrák nép és az osztrák ifjúság is előbb, vagy utóbb arra az egyetlen útra lép, amely jólétet és boldogságot hoz: a szocializmus útjára.

A szabadságharcosok és az ifjak együttműködése

Kenéz István elvtárs, a Magyar Szabadságharcos Szövetség nevében arról beszélt, hogy az egységes ifjúsági szervezet létrejötte döntő fordulatot fog jelenteni a két szövetség további együttműködésében is. Elmondotta, hogy

az SZHSZ fontos feladata a fiatalokkal való együttműködés,

mert a Párt célul tűzte ki a dolgozó nép fiainak békénk megvédésére való kiképzését. Az ifjúság lelkesedése, harcos elszántsága kell, hogy áthassa, vigye előre a Szabadságharcos Szövetséget, vigye előre és fejlessze a munkásosztály és a dolgozó parasztság egyik legharcosabb szervezetévé. Fel kell készülnünk a béke védelmére és ezért az SZHSZ-nek a fiatalok között kell a munka döntő részét végeznie.

A görög nép küzdelme az angol-amerikaiak háborús tervei ellen

Ezután Nicos *Acriditis* görög küldött beszéde következett. — Az angol-amerikaiak országunkat a Szovjetunió és a népi demokráciák elleni háború céljára támaszponttá akarják átalakítani és milliárdokat költenek a háború előkészítésére. De népünk és fiatalságunk elszántan küzd az angol-amerikaiak országunkat nyomorba-döntő terve ellen. Népünk és ifjúságunk harcának jelképei: a makronizoszi és más haláltáborok hős foglyainak tízezrei, akik a kínzások ellenére

magasra emelik az emberi méltóság zászlaját,

az angol-amerikaiak által előkészített háború elleni harc zászlaját.

Az indiai ifjúság elszántan harcol az imperialisták és ügynökeik ellen

Rasid, az Összindiai Diákszövetség nevében beszélt. — A mi ifjúságunk — mondotta — bátran néz szembe a puskacsövekkel és védelmezi jogait. Ifjúsági vezetőink közül ezrét börtönbe zártak, még a békegyülésekre is rálőtt a rendőrség. A Nehru-kormány, amely szabad teret enged a terrornak, a mi országunkban az imperialisták rendőrségeként működik. A kormány minden tevékenysége az imperialista háborús uszítók érdekeit szolgálja. De

az indiai ifjúság az egész néppel együtt elszántan harcol az imperialisták és hazai ügynökeik ellen.

Rasid elvtárs, az Összindiai Ifjúsági Szövetség képviselője beszéde után szünet következett. Majd a vendégek és a kongresszus küldöttei előtt az Operaház együttese bemutatta a „Páris lángjai" szovjet balett harmadik felvonását, a nagy forradalmi jelenetet.

Az MSZT üdvözlő távirata a DISZ-kongresszushoz

A Magyar-Szovjet Társaság Országos Központja táviratot küldött a DISZ alakuló kongresszusához. A táviratban forró szeretettel köszönti az új, harcos ifjúsági szervezetet. „Legyetek méltó követői a hős lenini Komszomolnak — írják —, akik a világ proletariátusának felszabadításáért harcolnak a lenini-sztálini Bolsevik Párt irányításával. Éljetek azzal a szabadsággal, amelyet a hős Szovjet Hadsereg felszabadító harca juttatott hazánknak."

Haladó művészeink ünneplik a DISZ-t

A Dolgozó Ifjúság Szövetségének megalakulását haladó művészeink is ünneplik. Június 20-án, este 8 órakor a Zeneművészeti Főiskolán a Magyar Írók Szövetsége és a Magyar Zeneművészek Szövetsége tart közös ünnepi ülést. Az elnöki megnyitót *Gergely* Sándor elvtárs, az Irószövetség elnöke és *Szabó* Ferenc elvtárs, a Zeneművész Szövetség elnöke mondja. Az ünnepi beszédet *Devecseri* Gábor elvtárs, az Irószövetség titkára tartja. Utána íróink és zeneszerzőink bemutatják a kongresszusra készített műveiket.

Pénteken érkeztek az NDSZ, a csehszlovák, francia és az osztrák demokratikus ifjúság küldöttei

Pénteken reggel érkezett a Keleti-pályaudvarra a Nemzetközi Diákszövetség és a Csehszlovák Ifjúsági Szövetség küldötteit hozó vonat. A Nemzetközi Diákszövetség főtitkára, Giovanni *Berlinguer*, *U-Tun-Shein*, a végrehajtóbizottság tagja, Ernest *Sykora*, a Csehszlovák Ifjúsági Szövetség Központi Vezetőségének titkára és Frantisek *Obst*, a Központi Vezetőség tagjai léptek ki a kocsiból. A MINSZ elnöksége nevében *Szabó* Károly elvtárs üdvözölte őket. Az úttörők vörös rózsacsokrokat adtak át a vendégeknek, majd a Nemzetközi Diákszövetség nevében Berlinguer köszönte meg a fogadtatást. Utána a Csehszlovák Ifjúsági Szövetség küldöttségének vezetője, Sykora beszélt.

Ugyancsak pénteken érkeztek meg a Keleti-pályaudvarra a *francia* és *osztrák* demokratikus ifjúság delegátusai. Louis *Tremellat*, a francia köztársasági ifjúsági szövetség képviseletében, Max *Ungar*, Otto *Nöcke* és Alfred *Matziger* a szabad osztrák ifjúság küldötteiként érkeztek meg. *Rácz* Tamás elvtárs fogadta őket a MINSZ nevében. Louis Tremellat válaszában a francia ifjúság forró szeretetét tolmácsolta a magyar nép és Rákosi Mátyás elvtárs iránt.

Rádióközvetítések a DISZ kongresszusról

A Rádió szombaton és vasárnap a következő időpontokban ad helyszíni közvetítést a DISZ kongresszusról, illetve a nagygyűlésről: szombaton, 17-én: Déli Hangos Ujság (Kossuth, 13.30), Esti Hangos Ujság (Kossuth, 19.30), helyszíni közvetítés a DISZ kongresszus elsőnapi tanácskozásairól. Vasárnap, 18-án: Déli Hangos Ujság (Kossuth, 13.30), hangképek a szombati iskolai záróünnepélyekről, a gellérthegyi tábortűzről, tűzijátékról és a vasárnap délelőtti kongresszusi tanácskozásokról. Kossuth, 20.15: helyszíni közvetítés a Kossuth-téri nagygyűlésről.

Az Ifjúsági Színházból, a kiadott műsortól eltérően, ma este 18.40-kor közvetíti a Petőfi-rádió az „Értünk harcoltak" című színművet.

Illés Gyula

Az inotai erőmű előtt

szobra van

Szi Rezső: Képünk vésze ti öljárat
Dunaujvárosban
Jelenkor, 1964, 12 sz. 1161

Illés Gyula

szobrász MDK

kétalakos szoborkompozíciója

A Nagy Lajos király uti ált. iskola előtti térre kerül.

Müterem 1958 I. évf. 9. sz. 46.o.

Illés Gyula, Munkácsy-díjas szobrászművész

A Kálvin téri gyalogos aluljáróban láthatjuk Illés Gyula: „Vörösmárvány dombormű"-t, melyet Pest középkori éredetű, 1794-ben lebontott Kecskeméti kapujának emlékére komponált. (repr.)

Budapest,
1983. okt., 31-old.

Wehner Tibor: Új szobraink.

Illés Gyula

MH SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

nohrán műveli

ESTI HÍRLAP

1981 DEC 1 91

1021

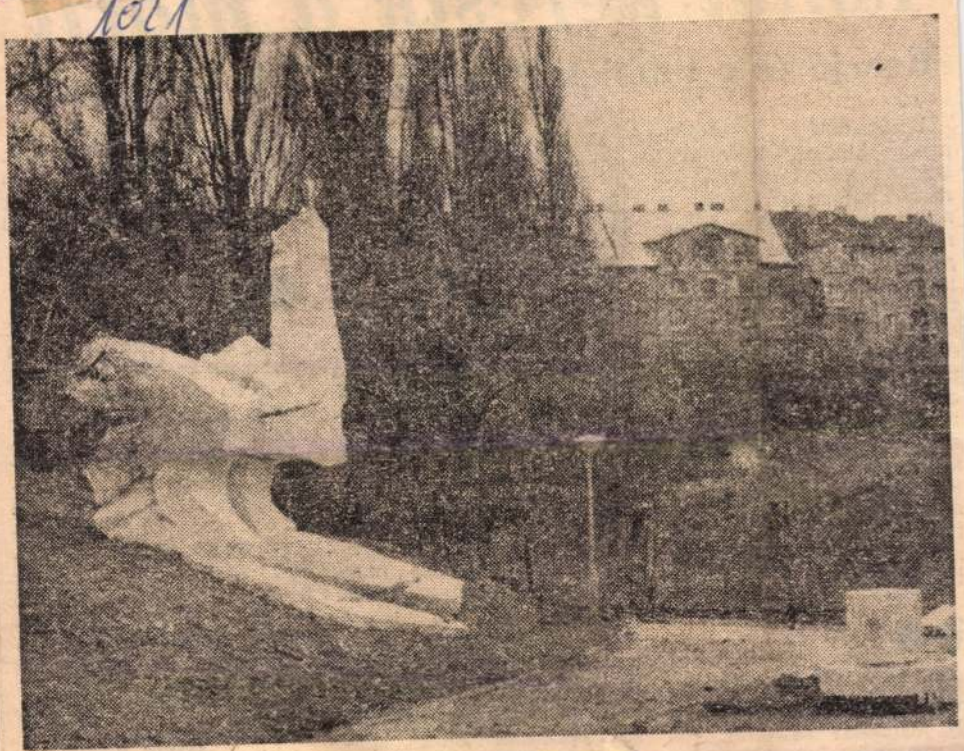

ANTIFASISZTA EMLÉKMŰ

A budapesti egyetemek kezdeményezésére és összefogásával — a Budapesti Képzőművészeti Igazgatóság gondozásában — készültkészül el a XI. kerületben a Feneketlen-tavat övező parkban az antifasiszta egyetemisták emlékműve. Alkotópárosa Illés Gyula szobrász és Gulyás Zoltán építész. A szoborkompozíció plasztikai része, mint képünkön is látható, már elkészült. Környezetének kertészeti rendezése a tavaszra váró feladat.

(Bozsán felv.)

ismet ker

Ezerjó és a többiek

Újjászületett a Vértes alján húzódó *történelmi szőlőtermelő területünk*, a móri borvidék. Húsz év alatt szinte teljesen kicserélték a tőkeállományt, s géppel is művelhető, a piacon jól értékesíthető fajtákat honosították meg az addig *kizárólag csak ezerjót* termő dombokon. A nagyszabású rekonstrukcióra egyrészt a gépi művelés bevezetése miatt volt szükség, másrészt pedig azért, mert a bordivat változása újfajta, *a mai ízlésnek jobban megfelelő* fajták termesztésére ösztönözte a Mór környéki szőlőtermelőket.

●●

Az ezerjót — főként a nagyüzemi szőlőtáblákon — *új fajtákkal váltották fel*, s ma már leánykát, rizszönhető, hogy volt olyan időszak, amikor külföldön a tokaji után a móri bor volt *a legkeresettebb* hazai nedű.

A krónikák szerint e tájon *ők honosították meg az ezerjót*. Ez a borfajta a benne levő almasavtól kellemes aromájú, zöldesfehér színű, kemény, határozott savas ízű. A határokon túl is *sokan kedvelték*, ezért *Mária Terézia* szükségesnek látta, hogy külön rendeletben foglalkozzon a móri borok eladásával. Ez *megtiltotta* a jobbágyoknak, hogy Szent Mihály napjától Szent György napjáig árusítsák termésüket, s ezzel számottevő *jövedelemtől fosztotta meg* őket, hiszen Mór és környéke lakosságának nagy része akkor már a bor eladásából élt. II. József megváltoztatta ezt a rendeletet, s engedélyezte azt is, hogy a szőlősgazdák *kapun keresztül* mérhessék boraikat. Ennek kö-

●●

Ha ezt a rangot azóta már nem is érik el, a múlt években befejezett *fajtaváltás*, a korszerű termesztési módszerek alkalmazása, az állami gazdaság magas szintű borászati tevékenysége megteremtették a feltételeket ahhoz, hogy a móri borok *ismét keresettek*, *népszerűek* legyenek itthon és a határokon túl is. Ehhez azonban arra is szükség lenne, hogy az illetékesek hatékonyabban hívják fel a *borpiac figyelmét* e kitűnő zamatú italokra.

Dávid Erzsébet

NAK

i levelek

régi hallgatóinak a veszpré-
y ekként tájékoztassa őket
kenységéről, hazai és külföl-
ula szervezett továbbképző
a választ is várnak, hiszen az
etnék tudni, hogy végzett
tják az egyetemen tanulta-
aikra, amelyek alapján bő-
yakorlati követelményekhez,
az oktatást, továbbképzést.

---

foltság, piros tapétás falak, tükrök, pisztoly, álom, tánc.

Mindenki itt van — mondja a tánctanító szőke hölgy, aki, ha teljesen helyreáll

V.
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS
1954

MŰCSARNOK

A címlapot rajzolta

KATONA LÁSZLÓ

*

A fotókat készítette

PETRÁS ISTVÁN

Felelős kiadó

SZURDI MÁRTA,
a Műcsarnok vezetője

*

545625 Athenaeum (F. v. Soproni Béla)

BÍRÁLÓ BIZOTTSÁG TAGJAI

ANTAL KÁROLY
BAKSA-SOÓS GYÖRGY
BÁN BÉLA
BÁNÓ ENDRE
BENCZE LÁSZLÓ
BENEDEK JENŐ
BERNÁTH AURÉL
BORTNYIK SÁNDOR
DÁVID KATALIN
DOMANOVSZKY ENDRE
ÉK SÁNDOR
GÁDOR ENDRE
HÁY KÁROLY
HORVÁTH JÓZSEF
KAJÁN KALÁSZ TIBOR
KAMOTSAI ISTVÁN
KISFALUDI STRÓBL ZSIGMOND
KISS KOVÁCS GYULA
KOCSIS ANDRÁS
KONECSNI GYÖRGY
MIKUS SÁNDOR
NAGY GYULA
OLCSAI-KISS ZOLTÁN
PAPP GÁBOR
PÁTZAY PÁL
POGÁNY Ö. GÁBOR
PÖR BERTALAN
RASZLER KÁROLY
REDŐ FERENC
SZABÓ IVÁN
SZILÁGYI JOLÁN
TAR ISTVÁN
VINCE GERGELY
ZÁDOR ISTVÁN

RENDEZŐ BIZOTTSÁG TAGJAI

BÁN BÉLA
BENCZE LÁSZLÓ
DOMANOVSZKY ENDRE
KAMOTSAI ISTVÁN
KISS KOVÁCS GYULA
KONECSNI GYÖRGY
RASZLER KÁROLY
SZABÓ IVÁN
TAR ISTVÁN
VINCE GERGELY
ZÁDOR ISTVÁN

AZ V. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

Vizsgát tesz újból a magyar képzőművészet. Immár ötödik esztendeje hozzák el műveiket a festők, szobrászok, grafikusok a Műcsarnokba. Alkotásaik ismét több hónapon keresztül az érdeklődés középpontjában állnak. A művészek az év folyamán megtették a magukét, a szó most a közönséget, a kiállítás látogatóit illeti.

Felszabadulásunk 10 éve még nem nagy idő ahhoz, hogy egyértelműen megállapíthassuk: időtartama alatt készült művek közül melyek kerülnek művészetünk klasszikusai mellé. De ez a tíz év mégis módot nyujt számunkra, hogy visszatekintsünk a megtett útra. Felszabadulásunk évfordulója pedig kötelességévé is teszi művészeinknek, hogy ez alkalommal felmérjék eredményeinket, hiányosságaikat és mindkettőből okulva lépjenek az új élet második évtizedébe.

Hosszú a megtett út, amelyet a felszabadulás óta a magyar művészet megtett. Komoly lépéseket tett előre a szocialista realista alkotási mód kialakítása útján. Művészeink nagy többsége őszintén keresi a néphez vezető utat. Hozzájárul ehhez a művészek komoly elvi-eszmei fejlődése is. Bár még nem küzdöttük le a formalizmus különböző maradványait, mégis sok komoly mű jelzi az új művészetnek, a nép művészetének diadalát.

Kétségtelenül nagyjelentőségű volt az átalakulásban a Szovjetunió elvi és gyakorlati támogatása, útmutatása.

A művészek fejlődését elősegítette az a tény is, hogy alapjában megváltozott a közönség, kinek számára alkotnak. A néhány ezer kiváltságos helyett egyre inkább az egész dolgozó nép lesz közönségünk. Látható jele ennek a kapcsolatnak többek között az évente megrendezett műcsarnoki kiállítások hatalmas közönségsikere, látogatottsága.

De nagy szerepet játszott és játszik a haladásban az az útmutatás, amelyet a művészet Pártunk részéről kapott. Utalnunk kell csak a III. pártkongresszusra, hol külön utalás történt a képzőművészet helyzetére, fejlődésének útjára.

A kiállított művek nagyrészének keletkezésére tehát reányomta bélyegét felszabadulásunk évfordulója. Ugyanakkor azonban egy másik tény is elhatározó módon befolyásolta a magyar képzőművészet fejlődését, mégpedig az, hogy csaknem mind az új kormányprogram megjelenése után készült. Ahogy gazdasági és kulturális életünk egésze az új kormányprogram, úgy ezen belül képzőművészetünk idei arculatát is befolyásolta. Természetesen a művészetnek ez az ága reagál talán legnehezebben és legkevésbé közvetlenül a jelenségek gyors változására (kivételt képez itt a grafika) mégis még ezen a kiállításon is nagyobb szerepet kap az élet sokrétűsége ábrázolásának igénye, mint az előzőkön.

Mint ahogyan eszmei téren komolyan kihatott az új kormányprogram művészetünk fejlődésére, úgy anyagi vonatkozásban is elhatározó volt az elmúlt év a művészeti élet egészére és ezen belül személy szerint a művészekre. Olyan intézkedések történtek, melyek alapvetően megváltoztatták a művészek nagy többségének életlehetőségeit és rendezett anyagi viszonyok közé juttatták őket. Sok meghívásos pályázat, megbízás adott teret a művészek képzelőtehetségének és lehetővé tette, hogy nagyméretű művek alkotásával kapcsolatban kibontakozhassék képességük.

Komoly lendületet adott művészeink ez évi munkásságának és ugyanakkor segítséget is jelentett számukra a Népművelési Minisz-

térium felszabadulási pályázata. Erre meghívott nagyszámú művészt és a művek létrejöttének anyagi feltételeit is biztosította.

Ha azonban arról beszélünk, mennyiben fejlesztette művészeti életünket a több oldalról történt támogatás, nem hallgatjuk el azokat a komoly hibákat sem, melyek még fellelhetők-e területen.

Így a művészek anyagi természetű felvirágzása, helyzetének felemelkedése nemcsak egészséges gyümölcsöket termett. Sokan a könnyű pénzkeresés lehetőségét vélték maguk előtt felcsillanni és minőségre való tekintet nélkül szórták ki kezeik közül a leggyengébb műveket is, s ez nemcsak egyes művészek vásárlása iránt mindinkább érdeklődő dolgozók értékítéletét, de ízlését is nagy mértékben rontotta. Ennek ellenére, habár a legkirívóbb példányok nincsenek is jelen, mégis észlelhető egyes műveken az elmélyültség hiánya, az élménytelenség, a formalizmus különféle megnyilvánulása, a megoldás felületessége.

A kiállítás összefogja a művészek széles tömegeit. Különböző életkorú művészek alkotásai kerültek itt egymás mellé. Az idős mester műve mellett ott van a pályája kezdetén álló fiatal. Többfelől, több művészeti irányzattól indultak el évekkel ezelőtt a magyar művészek, hogy egyéniségük megőrzése mellett egyesüljenek egy közös eszmében: a tartalmában szocialista, formájában nemzeti művészet eszméjében.

A művészet nemzeti sajátossága azonban igen bonyolult és sokat vitatott kérdés. A jelen művészet termékeinek összevetése a magyar művészet klasszikusaink alkotásaival támogatást adhat ennek a nehéz problémának tisztázásához. És ez nemcsak a művészek számára jelent komoly tanulságot, hanem a művészetek iránt érdeklődő nagyközönség számára is segítséget nyujt a művészet bonyolult összefüggéseinek megértéséhez.

A kiállításon több példáját láthatjuk a népi típusok meggyőző ábrázolásának és helyes felfogását annak az előadási módnak, amely a nemzeti hagyományok megértéséből fakad. A tárlaton azonban

fellelhető a mult hagyományai követésének teljesen hibás értelmezése. Ennek kirívó példája néhány olyan festmény, melynek készítője a magyar klasszikusok festésmódjának utánzásában látja a művészet nemzeti sajátosságainak ismérvét (véli a hagyomány kérdésének megoldását). Ugyancsak helytelen értelmezése a hagyományoknak — ami főként a fiatalabb művésznemzedéknél mutatkozik — mestereik szemléletének, modorának átvétele, ismétlése, ami hovatovább egyéniségüknek, életszemléletük őszinteségének elsorvadásához vezet.

A kiállítás tematikai oldalát nézve igen érdekes jelenség, — mint már említettük —, hogy a mai élet ábrázolásának igénye sokkal nagyobb mértékben található meg, mint az előbbi tárlatokon. Elgondolkoztató tény azonban, hogy amikor az elmúlt években ugyanezeken a falakon szép számmal szerepeltek a magyar nemzeti multat, a munkásmozgalom eseményeit feldolgozó alkotások, művek, ebben az évben ilyenekkel alig találkozunk. Ugyancsak igen kis számban találhatunk olyan műveket, amelyek közvetlenül mutatnák be felszabadulásunk tizedik évfordulójával kapcsolatban a felszabadulás tényét, eseményeit, amelyek megrázóan és hitelesen örökítették volna meg Hazánk történelmének ezt a döntő szakaszát.

E néhány jelenség csak utalás arra, hogy a fejlődő magyar művészet előtt még komoly, leküzdésre váró akadályok tornyosulnak. Ezeknek leküzdése pedig csak egy úton történhetik: az alkotás, a szűntelen munka útján. A művészeknek itt további segítséget kell kapniok, egymástól és a művészettörténészektől, kollegiális bírálat formájában, az elvi kérdéseknek állandó és menet közben történő tisztázása formájában. Segítség szükséges a vezető szervek részéről is, mind az elvi és szervezeti, mind az anyagi természetű kérdéseknek módszeresebb megszervezése formájában. Elmaradhatatlan a segítség azok részéről, akiknek a művek készülnek: a magyar dolgozó nép részéről. A művészet további fejlődésének egyik alapfeltétele, hogy a művészek és a közönség mind közelebb kerüljenek egymáshoz. Ennek csak egyik módja, bár nem lebecsülendő módja — a kiállítások

nagytömegű látogatottsága és általában egyéni és csoportos kiállítások szervezése. Ezen a téren szintén számos helyes intézkedés történt ebben az évben. Sok fiatal és idősebb művészünknek volt gyűjteményes kiállítása. Az Árvízkárosultak javára rendezett tárlat komoly megmozdulás volt a művészek részéről a társadalmi segítés terén.

A vidék sem maradt ki ebből a kapcsolatból. Egyrészt sok pesti és vidéki művész között az elmúlt évben szorosabb alkotói barátság fejlődött, másrészt a helyi és a Budapesten szervezett »Vidéken élő művészek kiállítás«-án volt módjukban a Pesttől távol élő művészeknek beszámolni az érdeklődők előtt munkálkodásukról.

De mindez még csak a kezdet. Meg kell találnunk a módját annak, hogy alaposabb képzőművészeti műveltséget nyujtsunk a nagyközönség számára, több jó kiállítást kapjanak, de többen is járjanak kiállításra. Ismerjék meg közelebbről a képzőművészet klasszikusait, ismerkedjenek meg magukkal a művészekkel is. A művészek is kerüljenek közelebb a dolgozó nép mindennapi problémáihoz és merészen ábrázolják is azokat műveikben. Éppen ezért fel kell bátorítani a kiállítást látogatókat arra — de módot is kell nyujtani számukra ehhez —, hogy gátlás nélkül, bátran mondják el észrevételeiket a látottakról és gondoljanak arra, hogy tárgyilagos bírálatukkal nemcsak a művészt segítik, hanem a magyar művészet egészét is.

Egy ilyen országos kiállítás jó alkalom a már meglevő kapcsolatok még szorosabbá tételére. Minél szorosabb lesz e kapcsolat, minél közelebb kerül egymáshoz a művész és »nem művész« dolgozó, annál jobban megértik egymás problémáit, annál nagyobb lesz a kölcsönhatásuk egymásra. Ez pedig előmozdítja a dolgozók kulturális és egyben emberi fejlődését is. Ebben az esetben tudja csak a művészet »kitűnő«-re letenni a vizsgáját a dolgozó magyar nép egésze előtt.

FESTMÉNYEK

ÁRON NAGY LAJOS			
Naplemente a Zagyván	olaj	50x60	nem eladó
P. BAK JÁNOS			
Zsenyei kukoricatábla	olaj	62x85	eladó
Tapasztalatcsere (tanulmány)	olaj	40x50	eladó
Zagyvaparti táj	olaj	40x50	nem eladó
BAKOS—PATAI—SZALAI—SILBERHORN			
Művésztelep Tiszalökön	tempera	230x55	eladó
BALOGH ANDRÁS			
A tolcsvai kertekben	olaj	195x125	eladó
Ősz a Vértesben	olaj	65x55	eladó
BÁN BÉLA			
Üzemi ifjúsági röpgyűlés	olaj	170x190	eladó
Dávid Kata művészettörténész	olaj	80x93	eladó
Esti beszélgetés	olaj	140x200	megbízás
BÁNHIDI ANDOR			
Tanulmány	olaj	65x90	H. M. tul.
BENCZE LÁSZLÓ			
Tünődő	olaj	100x80	eladó
Anya gyermekével	olaj	80x65	eladó
Ökrös Teréz sztahanovista	olaj	80x65	eladó
Pihenő hegesztő	olaj	100x80	eladó
Hazatérő kirándulók	olaj	95x110	megbízás
BENEDEK JENŐ			
Békeküldöttek falun	olaj	190x300	eladó
A győztes brigád	olaj	80x140	megbízás
BENKHARD ÁGOST			
A Nagymihály	olaj	80x100	eladó
Dömösi táj	olaj	58x76	eladó
BERNÁTH AURÉL			
Röpgyűlés (tanulmány, részlet a Stadion-freskóhoz)	olaj temp.	150x90	eladó
Az ipari munkásság és a sport (A Stadion-állomás freskójának 1 : 5 vázlata)	olaj temp.	150x250	eladó
Szénagyűjtés	olaj	85x120	eladó
Nyár	pasztell	67x97	eladó
BÉR RUDOLF			
Otthon	olaj	95x130	eladó

BOLDIZSÁR ISTVÁN			
Eső esett Csobánkán	olaj	70x100	eladó
Az Oszolyhegy ősszel	olaj	80x90	eladó
BOLGÁR JÓZSEF			
Népi igazságszolgáltatás	olaj	80x160	eladó
BÓTOS SÁNDOR			
Csordaerdő	olaj	60x120	eladó
November	olaj	50x80	eladó
BREZNAY JÓZSEF			
Budai táj	olaj	50x70	eladó
Téli táj	olaj	60x80	eladó
Faluszínház	olaj	132x200	megbízás
BURGHARDT REZSŐ			
Hűvösvölgyi erdő	olaj	95x130	eladó
Vihar előtt	olaj	70x100	eladó
Virágcsendélet	olaj	100x80	eladó
Gellérthegyi játszótér	olaj	94x124	eladó
CSABAI KÁLMÁN			
Este	olaj	70x100	Tanács tul.
Dűlőút	olaj	60x90v	Tanács tul.
CSÁKI MARONYÁK JÓZSEF			
Festőnő Tihanyban	olaj	100x150	eladó
Tihanyi halászmóló	olaj	80x100	eladó
CSERNUS TIBOR			
Juhász Ferenc Kossuth-díjas költő	olaj	100x115	eladó
Téli táj	olaj	80x115	eladó
Taxiállomás előtt	olaj	100x130	eladó
CSÓK ISTVÁN			
Virágcsendélet	olaj	100x80	eladó
Mézevők	olaj	49x59	eladó
CZENE BÉLA és HIKÁDI ERZSÉBET			
Földosztás	olaj	118x276	eladó
DIENER DÉNES RUDOLF			
Szentendrei táj	olaj	75x100	eladó
Pismáni dombok	olaj	70x100	eladó
Virágcsendélet	olaj	65x80	eladó
DIENES JÁNOS			
Tanácselnök és mezőőr	olaj	130x105	megbízás
DOBROSZLÁV LAJOS			
Tavasz a tatai parkban	olaj	70x100	eladó
DOMANOVSZKY ENDRE			
Csapolás előtt	olaj	160x200	eladó

DOMANOVSZKY ENDRE			
Olcsasztárok	olaj	200x160	megbízás
Készülődés	olaj	160x200	nem eladó
Arckép	olaj	75x92	nem eladó
DÖBRÖCZÖNI KÁLMÁN			
Ördögorom tája	olaj	100x120	eladó
DURAY TIBOR			
Őszi vetés	olaj	30x42	eladó
EDVI ILLÉS ALADÁR			
Szikes talaj átalakítása termőfölddé	olaj	70x60	eladó
Tegnap, ma és holnap	olaj	70x60	eladó
Pusztai tó	olaj	75x100	eladó
Faluvége	olaj	54x85	eladó
ELEKFY JENŐ			
Völgy	olaj	80x100	eladó
Faluvége	olaj	85x110	eladó
Ősszel	olaj	85x100	eladó
FÁY GYŐZŐ			
Kukoricás	olaj	67x102	eladó
ID. FEJES GYULA			
Nándorfehérvár	tempera	34x54	eladó
FENYŐ A. ENDRE			
Tokaji táj	olaj	60x80	eladó
FÓNYI GÉZA			
Virágárus leány	olaj	90x100	eladó
Olvasó nő	olaj	70x60	eladó
Falukönyvtár	olaj	80x100	megbízás
FRANK FRIGYES			
Őszi virágok	olaj	80x65	eladó
GÁBOR MÓRIC			
Géberth aranyozó mester	olaj	100x130	eladó
GLATZ OSZKÁR			
A Pak Den Aj koreai iskola kitüntetett portása	olaj	60x80	eladó
Gladiolák	olaj	76x63	eladó
Horgoló leány	olaj	70x55	eladó
HAY KÁROLY LÁSZLÓ			
Pesti utca	tempera	40x30	eladó
HERENDI GYULA			
Rubinovszky Mária	olaj	109x83	eladó
HINTZ GYULA			
Olvasztár	olaj	130x100	eladó
Szabad május 1.	olaj	130x150	megbízás
Könyöklő	olaj	60x50	eladó

HOCK FERENC			
Házi hangverseny	olaj	135x170	eladó
Uszályok	olaj	130x90	eladó
HOLLÓ LÁSZLÓ			
Tanulmányfej	olaj	46x54	nem eladó
Virágcsendélet	olaj	73x60	eladó
IMRE ISTVÁN			
Mosóleány	olaj	95x125	H. M. tul.
Dunai zátonyok	olaj	75x120	eladó
Gothardt Elemér	olaj	100x150	megbízás
IVÁN SZILÁRD			
Önarckép	olaj	95x70	eladó
Virágcsendélet	olaj	68x90	eladó
IZSÁK JÓZSEF			
Váróterem	olaj	115x130	nem eladó
JAKUBA JÁNOS			
Nézsai táj	olaj	65x80	eladó
Ősz a nagykovácsi állami gazdaságban	olaj	65x85	eladó
JÁNOSI FERENC			
Első havazás	olaj	100x90	eladó
JOBBÁGYI GAIGER MIKLÓS			
Árnyékos karám	olaj	134x155	eladó
KMETTY JÁNOS			
Csendélet	olaj	65x80	eladó
KONTRASZTY LÁSZLÓ			
Koratavaszi nap	olaj	32x42	eladó
KÖRÖSY LAJOS			
Délután Zsenyén	olaj	60x80	eladó
KUNFFY LAJOS			
Őszi táj	olaj	73x60	eladó
LUZSICZA LAJOS			
Szérűskert	olaj	60x80	eladó
MÁCSAI ISTVÁN			
Tanulmány a kalocsai pingáló asszonyokhoz	olaj	60x45	eladó
Tanulmány a kalocsai pingáló asszonyokhoz	olaj	100x70	megbízás
Kalocsai pingáló asszonyok	olaj	110x150	eladó
Klárika arcképe	olaj	75x80	eladó
MÁRFFY ÖDÖN			
Önarckép	olaj	73x95	eladó
MATTIONI ESZTER			
Ködös dömösi hegyek	olaj	70x100	eladó

MIHA NÁNDOR			
Petőfi a Pilvaxban	olaj	180x140	eladó
Egy család	olaj	50x63	eladó
MIHÁLTZ PÁL			
Szentendrei táj	olaj	60x70	eladó
MISKOLCZI LÁSZLÓ			
Reggeli hangulat Szálinvárosban	olaj	60x70	eladó
MOLDOVÁN ISTVÁN			
Magyar táj	olaj	80x100	eladó
MOLNÁR JÓZSEF			
Apám	olaj	68x53	eladó
MORINYI ÖDÖN			
Hortobágyi csikós	olaj	70x90	eladó
MORITZ SÁNDOR			
Kovácsműhely	olaj	100x130	megbízás
Az ajándék	olaj	66x77	eladó
MORÓTZ MIKLÓS			
Késő ősz	olaj	50x70	eladó
NAGY IMRE LÁSZLÓ			
Műterem-csendélet	olaj	70x80	eladó
NAGY GYULA			
Felszabadulás	olaj	125x170	megbízás
Tájkép	olaj	100x140	eladó
Palota vára	olaj	100x120	eladó
NURIDSÁNY ZOLTÁN			
Parkrészlet	olaj	80x100	eladó
ÓVÁRY LÁSZLÓ			
Kiránduló család	olaj	158x190	eladó
PAPP GYULA			
Kohász	olaj	115x100	eladó
Látogatók a nagykohónál	olaj	120x100	eladó
PERLROTT CSABA VILMOS			
Szentendrei utca	olaj	60x83	eladó
PÓR BERTALAN			
Rákosi elvtárs Leninnel 1920-ban	olaj	180x270	eladó
REICH KÁROLY			
Köszönjük a segítséget	tempera	60x43	megbízás
Játszótéren	tempera	18x24	megbízás
RIDOVICS LÁSZLÓ			
Marx István kiváló pedagógus	olaj	88x62	eladó

RUDNAY GYULA			
Felhős táj	olaj	40x50	eladó
SÁRDY BRUTUSZ			
Solymári hegyek	olaj	44x56	eladó
SOLTRA ELEMÉR			
Tányérfestő	olaj	100x130	MSZT tul.
id. Kapoli Antal fafaragó népművész	olaj	90x115	megbízás
A zsenyei tsz kazlai	olaj	40x50	eladó
Zsenyei naplemente	olaj	45x50	eladó
SCHOLCZ ERIK			
Jutta	olaj	62x50	eladó
Paprikatisztítás a konzervgyárban	olaj	100x140	megbízás
SOMO GYINÉ NAGY ÉVA			
Déryné a parasztok között	olaj	145x195	eladó
SZABÓ VLADIMIR			
Gombák és gesztenyék	olaj	45x60	eladó
SZENTGYÖRGYI KORNÉL			
Szabadságon	olaj	100x120	megbízás
Töltésoldal	olaj	55x60	eladó
Zagyvapart	olaj	50x60	eladó
SZERVÁNSZKY JENŐ			
Hajóépítés	olaj	34x48	eladó
SZILÁGYI JOLÁN			
Bodrog partján	tempera	44x31	eladó
Sárospataki hídnál	tempera	39x29	eladó
Lacikonyha a sárospataki vidámvásáron	tempera	47x43	eladó
SZILVÁSSY MARGIT			
Csendélet	olaj	60x70	eladó
Móricz Virág arcképe	olaj	80x62	eladó
SZINTE GÁBOR			
Présházban	olaj	90x110	eladó
Udvar	olaj	60x80	eladó
SZOBOTKA IMRE			
Cséplés	olaj	100x140	eladó
SZŐNYI ISTVÁN			
Nyár	olaj temp.	70x100	eladó
Gőzös	olaj temp.	50x70	eladó
Zivatar után	olaj temp.	50x70	eladó
TÓTH B. LÁSZLÓ			
Kisleányok	olaj	50x40	eladó
Ködben a tihanyi móló	tempera	37x49	eladó
Tihany ősszel	tempera	70x85	eladó

UDVARY PÁL			
Lelátás a Vágra	olaj	70x85	eladó
UJVÁRY LAJOS			
Ebédelők (színvázlat)	olaj	57x75	eladó
VASS ELEMÉR			
Csokor	olaj	80x60	eladó
VESZPRÉMI ENDRE			
Szűcs Béla, a Fogaskerékgyár dolgozója	olaj	180x96	megbízás
VÉN EMIL			
Tavaszi virágok	olaj	70x100	eladó
VIDÉKY BRIGITTA			
Jázmincsokor	olaj	60x50	eladó
Kerti virágok	olaj	50x60	eladó
VIDOVSZKY BÉLA			
Parkrészlet Zsenyén	olaj	60x80	eladó
A Duna Visegrádnál	olaj	80x100	eladó
Visegrádi táj	olaj	80x100	eladó
VINCZE LAJOS			
Tihanyi tó	olaj	70x40	H. M. tul.
VÖRÖS GÉZA			
Virágos udvar	olaj	72x100	eladó
ZILAHI EDITH			
Csendélet	olaj	82x71	eladó

GRAFIKA ÉS AKVARELL

ASZÓDI WEIL ERZSÉBET			
Szigliget	rézkarc	30x40	eladó
Lakodalmas menet Szigligeten	rézkarc	30x40	eladó
ÁCS LÁSZLÓ			
Rómaifürdői táj és hegyoldal	rézkarc		eladó
BALOGH ISTVÁN			
45 hold öntözését tettük lehetővé	plakát	100x70	eladó
BARÁT JÓZSEF			
Komjáti Gyula festőművész	ceruza	25x35	eladó
BARCSAY JENŐ			
Ember és drapéria I—II. tanulmány	ceruza	32x27	eladó
Ember és drapéria III—IV. tanulmány	ceruza	24x27	eladó
Ember és drapéria V. tanulmány	ceruza	31x29	eladó
Ember és drapéria VI. tanulmány	ceruza	20x14	eladó
Ember és drapéria VII. tanulmány	ceruza	25x37	eladó
BÁN BÉLA			
Hajógyár és hajógyári látkép	pasztell	24x34	eladó
Tél és esős idő	pasztell	24x34	eladó
BÁNÓ ENDRE			
Balaton	akvarell	26x39	eladó
Nyári délután	akvarell	40x27	eladó
BERON GYULA			
Lenin körút	akvarell	29,5x41,5	eladó
BAKY SÁNDOR			
Tanulmány	akvarell	40x27	eladó
K. BÓCZ ISTVÁN			
Ludas Matyi (siratóasszonyok)	guache	30,5x43,5	magántul.
Ludas Matyi (Erdő)	guache	30,5x43,5	magántul.
BOKOR MIKLÓS			
Túrkevei parasztok	ceruza		eladó
Ősz	akvarell	28x37	nem eladó

BOROMISSZA ZSOLT			
Könyvcímlap »Egy kínai leány«hoz	akv. és tus	19x27,5	nem eladó
Krokik Frida néniről	tus	20x18	eladó
BURATYINSZKY ANTON			
Illusztrációk	szén	26x20	eladó
Illusztrációk	szén	26x20	eladó
Illusztrációk	szén	26x20	eladó
CZIGLÉNYI ÁDÁM			
Megvédjük a békét	plakáttery	70x100	eladó
Tíz éve szabadok vagyunk	plakáttery	70x100	eladó
Béketalálkozó	plakáttery	70x100	eladó
CSANÁDY ANDRÁS			
Illusztrációk Petőfi »Apostolok« című költeményéhez	fametszet		megbízás, eladó
Illusztrációk Petőfi »Apostolok« című költeményéhez	fametszet		megbízás, eladó
CSOHÁNY KÁLMÁN			
Illusztráció Tersánszky Józsi Jenő »Legenda a nyúlpaprikásról« című művéhez	tus	11x15	eladó
Meseillusztrációk	tus		eladó
DARVAS ÁRPÁD			
Áradó Duna	gouache	27x36	eladó
Mosás előtt	gouache	22x32	eladó
DIÓSY ANTAL			
Novemberi eső	akvarell	38x28	eladó
Igáslovak	akvarell	25x31	eladó
DOBROSZLÁV LAJOS			
Tél a tatai nagytavon	akvarell	50x32	nem eladó
Tatai halágyak télen	akvarell	50x62	nem eladó
DOMJÁN JÓZSEF			
Aratóünnep	színes fametszet	67x93	m. b., eladó
Füvészkerti akvárium	színes fametszet	47x110	eladó
Virágcsendélet	színes fametszet	34x47	eladó
DUDÁS JENŐ			
Boci	tus	36x46	eladó
Lelátás az Óvárból	tus	44x64	eladó
ÉK SÁNDOR			
Magános fa (Szabadságunk köszöntése c. sorozatból)	szén	76x100	eladó
Olvasztár (Szabadságunk köszöntése c. sorozatból)	szén	76x100	eladó

ÉK SÁNDOR			
Öregasszony (Szabadságunk köszöntése c. sorozatból)	szén	76x100	eladó
A fasizmus alatt 1944. (Szabadságunk köszöntése c. sorozatból)	szén	76x100	eladó
A szovjet parlamenterek meggyilkolása (Szabadságunk köszöntése c. sorozatból)	szén	76x100	eladó
FELEDY GYULA			
Paul Robeson	rézkarc	28x25	mb., eladó
GACS GÁBOR			
Hódmezővásárhelyi parasztok	ceruza	15x19	eladó
Hódmezővásárhelyi parasztok	ceruza	14x21	eladó
Hódmezővásárhelyi parasztok	ceruza	12,5x19	eladó
GROSS ARNOLD			
Badacsony a szigligeti Várdombról	rézkarc	29x40	eladó
Örvényes	rézkarc	17,5x22	eladó
GUDICS JÓZSEF			
Illusztráció-vázlatok Csehov-novellákhoz	toll		eladó
GULYÁS DÉNES			
Kukoricás	akvarell	33x48	eladó
Jánoshegy	akvarell	48x33	eladó
GYŐRY MIKLÓS			
Honvédek a gáton	rézkarc	43x32	mb., eladó
Az első szabad május 1	rézkarc	43x32	eladó
HÁY KÁROLY LÁSZLÓ			
Frankel Leó az Általános Munkás Párt alakuló kongresszusán	kréta	40x60	nem eladó
Tanulmány	ceruza	39x29	eladó
HETEY LÁSZLÓ			
Napsütötte fák	gouache	34,5x48,5	nem eladó
Pontonok a Bodrogon	akvarell	37,5x55,5	nem eladó
HORVÁTH JÓZSEF			
Vasárnapi szoknya	akvarell	80x110	magántul.
Alvó leány	akvarell	34,6x36	magántul.
Az Ikva mellett	akvarell	90x120	megbízás
Műemlék-restaurálás	akvarell	140x100	eladó
Esti fényben	akvarell	110x80	eladó

IMREH ZSIGMOND			
Avasi út	pasztell	47x68,5	Tanács tul.
Dózsa György utca	pasztell	40,5x50	Tanács tul.
Gyümölcs-csendélet	pasztell	51x66,5	eladó
Virágok	pasztell	30x31	eladó
ISTOKOVITS KÁLMÁN			
Balatoni kép	akvarell	50x35	megbízás
Balatoni kép	akvarell	50x35	eladó
KAJÁRI GYULA			
1947 a fordulat éve	ceruza	47x78	eladó
Bányamunka	ceruza	50x82	megbízás
KASS JÁNOS			
1514.	ceruza	32x53	eladó
1944.	ceruza	27x16	eladó
1954.	ceruza	32x53	megbízás
KAVECZKY ZOLTÁN			
Kisoroszi	rézkarc	30x40	eladó
KAZAI SAJÓ PÉTER			
Pécsi utcarészletek	ecsetrajz	17x24	eladó
KÁKONYI ISTVÁN			
Buksi	akvarell	29x41	eladó
Csirkék	akvarell	27x37	eladó
KÁNTOR ANDOR			
A révész ladikja	pasztell	35x44	eladó
KERTI KÁROLY			
A Rába Erenyénél	szén és ceruza	38x33	eladó
Két tanulmányfej	ceruza	50x57	eladó
Öreg paraszt	ceruza	50x40	eladó
Munkásfej	ceruza	50x40	eladó
KOKAS IGNÁC			
Tájtanulmány	gouache	31x23	magántul.
KOLOZSVÁRI PÁL			
Parasztlakodalom	linóleummetszet	22x30	eladó
KOMJÁTI GYULA			
Viharos táj	lavírozott tus	38x55	eladó
KONDOR BÉLA			
Illusztrációk	rézkarc	18x12	eladó
Illusztráció	litográfia	21x26	eladó
KONDOR LÁJOS			
Voltaire-illusztrációk	toll	40x50	eladó
Voltaire-illusztrációk	toll	40x50	eladó
KONOK TAMÁS			
Csendélet	pasztell	49x54	eladó
Pécsi és balatoni tájak	akvarell		eladó

KONTRASZTY LÁSZLÓ			
Magyar tájak	tus és toll	20x24	eladó
Kert	kréta	20x24	eladó
KUNT ERNŐ			
Behavazott falu	rézkarc		eladó
LANTOS LAJOS			
Látogasd az Állatkertet!	plakát	84x54	eladó
LÁSZLÓ GYULA			
Leányarckép	tus	25x20	eladó
LITTKEY JÓZSEF			
Domboldal	gouache	25x35	eladó
Őszi fák	gouache	25x35	eladó
Zugliget ősszel	akvarell	45x55	eladó
LUKOVSZKY LÁSZLÓ			
Sajóparti táj	szén	46x64	eladó
Tavasz	szén	70x50	eladó
Tavaszi domb	szén	21x38	eladó
Szentpéteri üveggyár	tus	21x48	eladó
MAKRISZ ZIZI			
Rosenberg gyerekek	fametszet	16x10	eladó
MIKUS GYULA			
Becei táj	akvarell	30x42	magántul.
MURAY RÓBERT			
Illusztráció a »Vadállatok« c. mesekönyvhöz	akvarell	50x130	nem eladó
Ifjúsági illusztrációk	monotípia	18x18	eladó
NOVÁK LÁSZLÓ			
Halászkunyhó	rézkarc	16x20	eladó
Tavasz	rézkarc	18x20	eladó
NOVOTNY EMIL RÓBERT			
Kukoricás ősszel	akvarell	45x32	eladó
PALLAY JÓZSEF			
Tölgyek	diófapác	25x30	eladó
Aratók pihenője	diófapác	30x40	eladó
PATAY LÁSZLÓ			
Tiszalök	akvarell	21x31	eladó
Tiszalök	akvarell	21x31	eladó
Tiszalök	akvarell	13x21	eladó
Alvó	pasztell	50x60	nem eladó
PALITZ JÓZSEF			
Nyírségi táj	rézkarc	15x10	eladó
PIRK JÁNOS			
Rajzok	ceruza és rézkarc	50x60	nem eladó
PITUK JÓZSEF			
Piacon	toll	35x50	eladó

RASZLER KÁROLY			
Sztálinvárosi nagykohó	lavírozott szén	76x50	eladó
Munkában a nagykalapács	lavírozott szén	76x50	eladó
Hazafelé (Sztálinváros)	lavírozott szén	76x50	megbízás
Csapolás (Sztálinváros)	lavírozott szén	76x50	megbízás
Sztálinvárosi rajzok	ceruza		nem eladó
REICH KÁROLY			
Meseillusztrációk	tus		nem eladó
Meseillusztrációk II.	tus		nem eladó
Tinók	tus	23x32	eladó
REITER ÁGOSTON			
Békatanya	toll	60x70	eladó
PÓR BERTALAN			
A nép jólétéért	plakát	125x95	eladó
ROZSNYAI ZOLTÁN			
Tanulmány	ceruza	28x20	eladó
SAJÓ GYULA			
Mackó	akvarell	23x31	eladó
SÁRKÁNY LORÁNT			
Tiszai táj	ceruza	30x40	eladó
SCHEY FERENC			
Ülő nő	ceruza	50x40	eladó
SERES JÁNOS			
Várakozó	tus	20x30	eladó
SINKÓ KÁROLY			
Az új Komló	diófapác	33x47	eladó
SÓTI KLÁRA			
Molière : »A fösvény«	plakát	100x70	eladó
Dumas : »A három testőr«	plakát	100x70	eladó
STETTNER BÉLA			
Illusztráció Gromikó »Ének Mariórárol« című könyvéhez	fametszet	16x10,5	nem eladó
Illusztráció Gromikó »Ének Mariórárol« című könyvéhez	fametszet	16x10,5	nem eladó
Budapest felszabadulása	rézkarc	24,5x32,5	eladó
SZABÓ VLADIMIR			
Tanulmányok	akvarell, ceruza toll	70x90	eladó
SZALATNYAY JÓZSEF			
Medgyessy Ferenc szobrászművész	pasztell	47x35	eladó

SZALÓKI SÁNDOR			
Őszi napsütés Csobánkán	akvarell	28x36	eladó
SZALMÁS BÉLA			
Őszi kert	tus	30x95	eladó
Őszi napfény	tus	26x39	eladó
SZÁNTÓ PIROSKA			
Négy kis állat	monotípia	28x20	eladó
Állatok és virágok	monotípia	28x20	eladó
SZEMERÉDY MIKLÓS			
Domboldal	rézkarc	20,5x21	eladó
Erdőszéle	rézkarc	13x19	eladó
Sztálinvárosi rézkarcok			eladó
Sztálinvárosi rézkarcok			eladó
A nép vagyonáért (vázlat)	szén	29x46	megbízás
SZENTIVÁNYI LAJOS			
Dunai kikötő	akvarell	50x70	eladó
SZILVÁSSY NÁNDOR			
Romeltakarítás	lavírozott tus	91x30	megbízás
Téli táj	lavírozott tus	28x20,5	eladó
Illusztráció a »Vadállatok« című könyvhöz	ceruza	17,5x17,5	nem eladó
SZLOVÁK GYÖRGY			
Megbeszélés	kréta	25x16	H. M. tul.
SZOBOTKA IMRE			
Csépel a tsz	pasztell	50x65	megbízás
Gazdasági épületek	pasztell	50x70	eladó
TŐLGYESSY LÁSZLÓ			
Őszi fák	akvarell	20x29	eladó
VARSÁNYI PÁL			
1944. Nyilas vérengzés a Dunaparton	linóleummetszet	34x51	megbízás
1945. Beteg elhurcoltak felszabadulása	linóleummetszet	34x51	megbízás
VATI JÓZSEF			
Miénk a föld	aquatinta	30x22	eladó
VÁCI ANDRÁS			
Házak a Boglyason	rézkarc	30x40	eladó
Inotai öreg malom, inotai utca	rézkarc	30x40	eladó
VECSÉSI SÁNDOR			
Kazlak	gouache	23x30	eladó
VINCE GERGELY			
Próbál a tápéi tánc-együttes	pitt	81x63	megbízás
Tápéi parasztleány	pitt		eladó
Kínai dolgozók portréi	ceruza		ÁVB tul.

VINCE GERGELY			
Kínai tájak	kínai tus és ceruza		ÁVB tul.
Kínai tájak	ceruza		ÁVB tul.
WEINTRÄGER ADOLF			
Borús idő	akvarell	40x56	eladó
WÜRTZ ÁDÁM			
Békegyűlés a sztálinvárosi nagykohónál	rézkarc	42,5x22,5	eladó
Falusi látogatók a sztálinvárosi építkezésnél	rézkarc	33x24	mb., eladó
Disznóölés	rézkarc		mb., eladó
Szombat délután Tiszalökön	rézkarc	33x24	eladó
Illyés Gyula »Havas emlék« című verséhez illusztráció	akvatinta	29,5x39	mb., eladó
ZÁDOR ISTVÁN			
Diósgyőri vaskohó	szén és kréta	60x80	eladó
A Clark Ádám tér helyreállítása	szén és kréta	60x80	eladó
Dunapart az ostrom után	szén és kréta	60x80	eladó
ZILAHY GYÖRGY			
Tiszai táj	gouache	35x23	eladó
Csónak a Tiszán	gouache	36x22	eladó
Tiszapart eső után	gouache	36x26	eladó
ZÓRÁD ERNŐ			
Szindbád és útitársai	gouache		eladó

SZOBROK ÉS ÉRMÉK

ANTAL KÁROLY			
Csajkovszkij	gipsz	65 cm	eladó
BAKSA SOÓS GYÖRGY			
Rákosi elvtárs	bronzérem	11 cm	eladó
BAUMGARTNER JÁNOS			
Kakas tyúkkal	bronz	15x28 cm	eladó
BECK ANDRÁS			
Révai József	bronz	42 cm	eladó
Kirándulók	gipsz	300 cm	megbízás
Bartók Béla	gipsz	60 cm	eladó
BÍRÓ IVÁN			
Irókázó	bronz	22 cm	eladó
Leány báránnyal	bronz	19 cm	eladó
BÓDINÉ HADIK MAGDA			
Zsóka	gipsz	40 cm	eladó
BOLDOGFAI FARKAS SÁNDOR			
Őzek	gipsz	150 cm	eladó
Erkel Ferenc	gipsz	60 cm	eladó
BOKROS BIRMAN DEZSŐ			
Ifjúmunkás portréja	gipsz	57 cm	eladó
BORICS PÁL			
Pak Pok Hüm	vörösmárvány	35 cm	eladó
BUZI BARNA			
Paripa	bronz	24 cm	eladó
Öntő	bronz	53 cm	eladó
Bokszolók	alumínium	300 cm	megbízás
CSERI KLEIN LAJOS			
Kocsis István	terrakotta-érem	8,5 cm	eladó
CSILLAG ISTVÁN			
Olimpiai úszó-világbajnok	bronzérem	10 cm	eladó
Olimpiai birkozó-világbajnok	bronzérem	10 cm	eladó
CSONTOS LÁSZLÓ			
Női fej	terrakotta	50 cm	eladó
Dombormű-vázlat	gipsz	150 cm	eladó
CSORBA GÉZA			
Bartók Béla	gipsz	60 cm	eladó

DABOCZI MIHÁLY			
Bányász	diófa	110 cm	eladó
Klell Kálmán pedagógus	gipsz	33 cm	eladó
Verekedő kakasok	gipsz	30 cm	eladó
DÓZSA FARKAS ANDRÁS			
Nő hallal	domb. rézlemez	35 cm	eladó
ENGELS JÓZSEF			
Érmék (7 db)	bronz		eladó
ERDEI DEZSŐ			
Bartók Béla	gipsz	80 cm	eladó
FARKAS ALADÁR			
Próbaöntés	bronz	24 cm	eladó
Rontó Miklós martinásztanuló	bronz	40 cm	eladó
Gácsi Samu martinász brigádvezető	bronz	47 cm	eladó
FEKETE GÉZA			
Lenin és Szamuelly találkozása	bronz	60 cm	eladó
FERENCZY BÉNI			
Zenélő puttók (4 db.)	bronz	25 cm	eladó
Babits-síremlék	gipsz	139x103 cm	eladó
Érmék (4 db.)	bronz	8 cm	eladó
GARAMI LÁSZLÓ			
Pihenő	fa	97 cm	eladó
GARÁNYI JÓZSEF			
Érmék (13 db.)	bronz		eladó
GÁDOR MAGDA			
Virágültető	terrakotta	65 cm	eladó
GONDOS JÓZSEF			
Iluska	terrakotta	40 cm	eladó
GRANDTNER JENŐ			
Thököly Imre	bronz	280 cm	megbízás
GYENES TAMÁS			
Taksonyi Miklós, a Gottwald-gyár kétszeres sztahanovistája	gipsz	50 cm	eladó
Tornyai János	gipsz	75 cm	eladó
GYŐRY DEZSŐ			
Székesfehérvári pályaudvar homlokzati díszítése	gipsz	300x165	megbízás

GYŐRY DEZSŐ			
Tornászlány	gipsz	60 cm	eladó fémben
Tornászlány	gipsz	300 cm	megbízás
HERCZEG KLÁRA			
Pataknál	bronz	20 cm	eladó
Édesanyám	terrakotta	45 cm	eladó
Bányásznő	gipsz	70 cm	eladó
Sándor Judit operaénekesnő portréja	terrakotta	45 cm	eladó
HERCZEG KLÁRA—VARGA OSZKÁR			
Labdázók	alumínium	300 cm	megbízás
HORVÁTH ILONA			
Agronómuslány	gipsz	35 cm	eladó
ILLÉS GYULA			
Parasztlány	gipsz	60 cm	eladó
ISPÁNKI JÓZSEF			
Óvónőképzőépület szobra	alumínium	260 cm	eladó
KAMOTSAI ISTVÁN			
Tanulmányfej	gipsz	40 cm	eladó
KASZAB KÁROLY			
Tanulmányfej	gipsz	32 cm	eladó
KÁKONYI ISTVÁN			
Nguyen Unuthut vietnámi építészmérnök	terrakotta	31 cm	eladó
Nyerítő ló	gipsz	32 cm	eladó
KÁRPÁTI ANNA			
Zuhanyozóban	bronz	60x80 cm	eladó
Zuhanyozó nő	gipsz	40 cm	eladó
Parasztlány	gipsz	38 cm	eladó
Fej	gipsz	28 cm	eladó
KERÉNYI JENŐ			
Diszkoszvető	bronz	42,5 cm	eladó
Vetkőző	bronz	42 cm	eladó
Anya	bronz	47 cm	eladó
KIRCHMAYER KÁROLY			
Parasztlány	gipsz	30 cm	eladó
KISS ISTVÁN			
Dózsa emlékmű	gipsz	300 cm	megbízás

KISFALUDI-STRÓBL ZSIGMOND			
II. Rákóczi Ferenc és Esze Tamás	bronz	110x270 cm	megbízás
Latabár Kálmán	gipsz	54 cm	eladó
Edvi Illés Aladár	gipsz	43 cm	eladó
II. Rákóczi Ferenc	bronz	280 cm	megbízás
KISS SÁNDOR			
Női portré	mészkő	38 cm	eladó
Érmék (9 db)	bronz	10 cm	eladó
KIS-KOVÁCS GYULA			
Gereblyés lány	bronz	25 cm	megbízás
Úszás előtt	bronz	23 cm	eladó
Érmék (11 db)	bronz		eladó
KOCSIS ANDRÁS			
Lenin	gipsz	154 cm	eladó
Tanácsköztársasági emlékmű alakjai (4 db)	gipsz	25 cm	nem eladó
KÓTHAI NÁNDOR			
Borjúnevelő	gipsz	62 cm	eladó
Bürokrata	gipsz	35 cm	eladó
KUCS BÉLA			
Fiatal paraszt	gipsz	180 cm	eladó
Május 1.	bronz	25 cm	Népművelési Min. tul.
Fiatal bányász	bronz	32 cm	megbízás
Dombormű terv	gipsz	60x200 cm	eladó
LABORCZ FERENC			
Varrónő	bronz	37 cm	eladó
Orvosi vizsgálat az óvodában	bronz	20 cm	megbízás
LÁSZLÓ PÉTER			
Tanuló	gipsz	140 cm	nem eladó
LESENYEY MÁRTA			
Táncoló lányok	gipsz	20 cm	eladó
Kútfigura	mészkő	110 cm	eladó
Kislányfej	terrakotta	40 cm	eladó
MADARASSY VALTER			
Fürdés után	gipsz	166 cm	eladó
Érmék (9 db)	bronz		eladó, 1 db megbízás
MAKRISZ AGAMEMNON			
Marcel Cachin	gipsz	36 cm	eladó
Medgyessy Ferenc	gipsz	38 cm	eladó

MARTON LÁSZLÓ			
Kalló Viktor	terrakotta	40 cm	magántul.
Brigádvezető	gipsz	230 cm	eladó
MARTSA ISTVÁN			
Kenyeret vivő lány	ólom	31 cm	eladó
Portré	bronz	22 cm	eladó
Ujváry Lajos portréja	bronz	19 cm	eladó
Krajcsovics Margit	bronz	24 cm	eladó
Alice	gipsz	56 cm	eladó
MEDGYESSY FERENC			
Forrásnál	gipsz	44 cm	eladó
Kútfigura	gipsz	170 cm	eladó
MEGYERI BARNA			
Kislány labdával	bronz	26 cm	eladó
METKY ÖDÖN			
Rakodómunkás	gipsz	25 cm	eladó
MÉSZÁROS MIHÁLY			
H. A. arcképe	gipsz	25 cm	eladó
MIKUS SÁNDOR			
Felszabadulás	bronz	43 cm	eladó
NAGY ANDRÁS			
Román paraszt	bronz	32 cm	eladó
NAGY SÁNDOR			
Dohánytörő	gipsz	66 cm	eladó
Malacoltás	gipsz	106 cm	eladó
NYIRŐ GYULA			
Fej	gránit	38 cm	eladó
Leányfej	gipsz	29 cm	eladó
OLCSAI-KISS ZOLTÁN			
Könyvnap után	bronz	30 cm	eladó
OSVÁTH MÁRIA			
Mesefigura	gipsz	120 cm	eladó
PALOTAI GYULA			
Bartók Béla	gipsz	54 cm	eladó
Kodály Zoltán	bronz	54 cm	eladó
PÁNDI KISS JÁNOS			
Dombormű terv a Rádió pályázatára	gipsz	220 cm	eladó
Hajógyári munkás	gipsz	175 cm	megbízás

PÁTZAY PÁL			
Ifjú	bronz	15 cm	nem eladó
Vízbelépő	bronz	18 cm	nem eladó
PETRI LAJOS			
Élmunkásportré	kő	53 cm	megbízás
Szilágyi Nagy István	terrakotta	50 cm	eladó
RAJKI JÓZSEF			
Marika	gipsz	43 cm	eladó
RUBLETZKY GÉZA			
Lyka Károly	bronzérem	8x12 cm	eladó
SAÁR ERZSÉBET			
Női fej	gipsz	42 cm	eladó
Leány malaccal	gipsz	12 cm	eladó
Laborfalvi Róza	gipsz	10 cm	eladó
SEGESDI GYÖRGY			
Bacsányi	gipsz	210 cm	eladó
SIMON FERENC			
Miska	gipsz	29 cm	eladó
SOMOGYI ÁRPÁD			
Földosztás	bronz	94x119 cm	megbízás
Ludas Matyi	gipsz	190 cm	eladó
SOMOGYI JÓZSEF			
Bőség	gipsz	155 cm	eladó
Táncolók	gipsz	50 cm	megbízás
SÓVÁRI JÁNOS			
Puskin	gipsz	38 cm	eladó
IFJ. SZABÓ ISTVÁN			
Palóc menyecske	fa	58 cm	eladó
Bethlen Gábor	bronz	110x250 cm	megbízás
SZABÓ IVÁN			
Táncolók	alumínium	300 cm	megbízás
SZÁNTÓ BÉLA			
Parasztlány	gipsz	120 cm	eladó
SZEBÉNYI IMRE			
Sztálin-emlékmű kapuja	vörösréz	205x144 cm	megbízás
SZÉKELY KOMOR ANNA			
Sz. Lőrinczy Vilma operaénekesnő	terrakotta	37 cm	eladó
Lechner Egon professzor	terrakotta	39 cm	magántul.
SZLÁVICS LÁSZLÓ			
Érmék (2 db)	réz	6 cm	eladó

SZÖLLÖSY ENDRE			
Mackó	gipsz	21 cm	eladó
TAR ISTVÁN			
Gránátvető	gipsz	3 m	megbízás
TÓTH GYULA			
Érmék (11 db)	bronz és ezüst		magántul.
TURCSÁNYI ÁRPÁD			
Fürdőzők	gipsz	47x45 cm	eladó
UNGVÁRY LAJOS			
Gorkij	gipsz	70 cm	eladó
VARGHA IMRE			
Parasztlány	fa	110 cm	eladó
VARGA MIKLÓS			
Apám	terrakotta	30 cm	eladó
VESZPRÉMI IMRE			
Leányfej	kő	33 cm	eladó
VIGH TAMÁS			
Lovak	viasz	12 cm	eladó
Csernus Kati	terrakotta	29 cm	eladó
Emlékszobor	bronz	44 cm	nem eladó
Nyár	bronz	12 cm	eladó
Feleségem arcképe	agyag	29 cm	eladó
VILT TIBOR			
Női portré	gipsz	40 cm	eladó
ZÓLYOMI WAGNER NÁNDOR			
Bód Lászlóné portréja	gipsz	53 cm	eladó

VI. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

MŰCSARNOK
1 9 5 5

Gr. 63

MŰCSARNOK
1 9 5 5

VI. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

A fotókat készítette
PETRÁS ISTVÁN

Felelős kiadó: Keresztényi Ilona
19 468 – Egyetemi Nyomda, Budapest — Felelős vezető: Janka Gyula igazgató

VI. MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

Képzőművészetünk történetének nagy fordulata óta hatodszor rendeztünk ezúttal nemzeti kiállítást. A fejlődés egyenetlenségei ellenére elmondhatjuk, hogy minden országos tárlat újabb és újabb eredményeket mutatott, festészetünk, szobrászatunk és grafikánk évről-évre gazdagodott, erősödött. Művészeinket hat esztendeje a szocializmus építésének problémája foglalkoztatja leginkább, s ha népünk hatalmas erőfeszítéseivel nem is állt mindig arányban a műalkotások eszmei-művészi értéke, a képek és szobrok legtöbbjén meglátszott az új társadalom szolgálatának gondja-szándéka.

1955 tavaszán, felszabadulásunk jubileumi ünnepségei idején képzőművészetünk egyévtizedes útja fölött is szemlét tartottunk. A számadás világossá tette, hogy a forradalmi átalakulás tudatos vállalása milyen ihlető hatást gyakorolt művészeink tehetségének kibonta-

kozására. Miután a munkáshatalom megerősödése lehetővé tette az ideológiai kérdések tisztázását, a képzőművészet is megtalálta helyét hazánk életében, sor kerülhetett igazi hivatásának teljesítésére. A klasszikusok tanulsága szerint a jó művészet mindig is a haladást segítette, a kiszákmányolás elleni küzdelem, a proletariátus gyönyörű és nehéz történelmi kötelessége a legnemesebb tartalommal töltötte meg a festők, szobrászok és grafikusok hagyományos feladatait. Fennkölt célok, páratlan lehetőségek tárultak fel művészeink előtt, s úgy tetszett, mintha az emberi művelődés multjának minden remeke az eljövendő szépségek megjelenését készítette volna elő.

Korszakváltó lelkesedés kutatta már az induláskor is az új mondanivalók megjelenítéséhez szükséges alkotómódszer, a szocialista realizmus sajátos eszközeit. Azóta se lankadt a lelkesedés, bár lángja szakaszonként különbözőképpen lobogott, olykor perzselőbben, máskor halványabban. Előfordult, hogy a program győzött az érzés felett, az őszinteség viszont hivalkodás nélkül is szót kért a felismert igazságnak. Az előzmények „eltérő" természete szerint — iskolázottságuknak, ízlésüknek megfelelően — más és más irányból közelítenek képzőművészeink mai teendőik felé, s a megmásult helyzetben is sokáig még előítéleteikre fognak esküdni. A zászlóbontások periódusát elfogultság és türelmetlenség jellemzi, érthető tehát, hogy az első nemzeti kiállításokon sokszor a szubjektív nézetek is érvényesültek. Persze igaz, hogy még sok volt a tévedés és kudarc, de előreláthatóan így is lesz jó ideig. Hiszen a művészetek történetének egyes korszakait nem évjáratokkal mérik; a szerencsésebb esetekben is csak emberöltőkkel, legtöbbször századokkal. A tudományos világnézet tanulmányozása megnövelheti a tudatosság befolyását, lerövidítheti az átváltozás tartamát, de a szerves növekedés és érlelődés természetét senki sem hagyhatja figyelmen kívül. A fejlődést segíteni, ütemét gyorsítani csak megértéssel, meggyőzéssel lehet.

Ha a művészetet a valóság megismerése egyik formájának tekintjük, egy új világ megteremtésekor szinte szükségszerű, hogy politikai hasznát is tekintetbe vegyük. Az emberek jellemének, együttélésük jellegének megváltoztatásában fontos szerepe lehet a lenyűgöző műveknek, melyek kétségtelenné teszik, hogy a társadalom mindig előbbre és előbbre jut a tömegek boldogulásának biztosításában. A műtörténelem a realizmust kínálja a legcélszerűbb alkotómódszernek arra, hogy lényeges dolgokat tudjunk meg az érzésekről és gondolatokról, az emberiségről és a természetről. A szocialista forradalom vívmányainak kiharco-

lásakor és megszilárdításakor a születő újnak és a halódó réginek az ellentéte a realista és antirealista tendenciák összeütközésével jelentkezik a művészetben. Ez az összeütközés még a jóhiszeműek munkájában is megtalálható; a jövőbe vetett hit önmagában még nem elegendő a haladás képviseletére. Ha a műalkotás-okozta lelki élmény anyagi erővé válik, társadalomalakító tényezőnek minősül, akkor sikert aratott a művész. A művészettörténet új periódusainak kezdetén azonban nincs csalhatatlan mérőműszer az egyes művek szociális energiamennyiségének a megállapítására. Éppen ezért hibás lenne kérlelhetetlen és megmásíthatatlan ítéletekkel megzavarni a jószándékú, művészileg igényes törekvéseket, az eszmeileg előremutató, minőségileg elfogadható kísérleteket.

Az elmúlt esztendőkben sokszor előfordult, hogy meggondolatlan szólamok gátolták meg a mind hitelesebb művészi kifejezés nyugodt kidolgozását. Egyfelől formalizmust, másfelől naturalizmust emlegettek, az eszmei tartalmat összetévesztették a tematikai sablonnal, a művészi rangot a korszerűnek vélt stiláris sémákkal. Nem vették észre, hogy mily kevés különbség van a századvégi akadémizmus utánzói és az akadémizálódott modernség hívei, a nyolcvan év előtti klasszikusok és a mai idősebbek epigonjai között. Dogmatizmust, vulgarizmust olvastak egymás fejére, ami olykor vádaskodássá, ingerültséggé torzult. Alakuló, változó, utatkereső képzőművészetünk sorsára igen hátrányosan hathat mindenfajta előítélet; az igazságos társadalmi rend kivívásának megrendítő látványához is csak a képzelet és szenvedély gátlástalan szárnyalása méltó.

A Képzőművészek és Iparművészek Szövetségének 1955 júniusi közgyűlése után megélénkült tehetségeink érdeklődése a kulturális közélet iránt. A kollegiális bizalom éltető légkörének meghonosításán fáradoznak, az alkotóképes művészek adottságainak mind teljesebb kihasználására összpontosítják az erőket. A terület anyagi és erkölcsi mozgósításának csak hosszabb idő után lesz látszatja, a munkához szükséges lelki nyugalom, eszmei biztonság viszont már menet közben alakítandó ki. Első lépésként meg kellett valósítani képzőművészeink évi termésének mind méltányosabb, együttérzőbb, de legkevésbé se liberális értékelését. A VI. Magyar Képzőművészeti Kiállítás előkészítésében még nem érvényesülhetett a szakma összefogásának, kölcsönös megbecsülésen alapuló szolidaritásának szelleme olyan mértékben, amilyenre a művészek nemzeti egységének fokozottabb összekovácsolása esetén remény van. Ennek a nemzeti tárlatnak az összeállításá-

val, rendezésével kapcsolatban nagyrészt sikerült azonban kiküszöbölni az egyoldalúságot. A különböző formai irányzatok elég bőségesen kikerülnek a nyilvánosság elé. A Műcsarnok falain és helyiségeiben békésen megférnek egymás mellett az eltérő és ellentétes stílustörekvések. Elegendő felkészültség, nélkülözhetetlen ízlés birtokában minden művész szóhoz jutott, aki elfogadható művet küldött be. A szempont a közelmúltban se volt más, az idén mégis jobban keresztül lehetett vinni a gyakorlatban, éppen a megértés és tárgyilagosság követelményének tudatosítása következtében.

Tévedés lenne azt hinni, hogy a kollegialitás térfoglalása valamiféle elvtelen kompromisszum szállascsinálója. A képzőművészet pártosságának ügyében nincs mód engedményeket tenni, a jó minőség első feltétele a műalkotások eszmei-emberi tartalma, a mondanivaló progresszivitása, a nép érdekeinek a hirdetése. A képekben és szobrokban megnyilatkozó humanizmus ma a dolgozók felszabadításával azonosul, az emberi méltóság elismerése kizár minden kizsákmányolást, anyagi és szellemi kiszolgáltatottságot. Nem lehet jelentős az olyan mű, mely akár eszmei, akár formai fogyatékosságai miatt nem tesz hozzá valamit, meleg hangulatot, termékeny megnyugvást, izgatott fogadkozást, aggódó töprengést, derűs emléket hazánk szocialista építésének ügyéhez. De hogy ezt miként teszi, arra vonatkozólag tartózkodni kell minden egyhangúságtól, kényszerű uniformizáltságtól. Nem vitás, hogy tömegeink felvilágosításában, nevelésében az egyes műtárgyak más és más fokon, több-kevesebb intenzitással fognak résztvenni, alkotóik tehetsége, a választott téma szerint. Képzőművészetünk általános társadalmi jelentőségét a képek és szobrok együttes hatása határozza meg, csak a változatosság, sokrétűség biztosít tömegnevelő erőt, sok jó műalkotás egymást kiegészítő befolyása terjesztheti eredményesen a lelki kultúrát.

A hatodik nemzeti kiállítás értékelése a kritika, a közönség feladata. Az anyag kiválasztása során a Szövetség megbízottai nagyjából megegyeztek abban, hogy javult az átlagtermés az utolsó évben. A minőség javulásában a mennyiség megnövekedésének is szerepe volt. A kiállítás látogatóinak számolniok kell azzal, hogy képzőművészetünk 1955. évi termése messze bőségesebb, mint ami a Műcsarnok helyiségeiben elfér. Nagyarányú beruházások foglalkoztatták művészeinket, freskók, falképek, domborművek, közterületi szobrok készültek nagyszámban, melyeket nincs mód bemutatni ezúttal. A sok-sok feladat végrehajtása viszont tovább fejlesztette képzőművészeink képességeit,

ami a beküldött műveken ugyancsak meglátszik. Művészeink szakmai tudása biztosabbá vált, fejlődött az ízlés, nőtt az igény. A stiláris sokrétűség mellett a mondanivaló is változatosabb ; az életből, a valóságból többet tükröz vissza ez a tárlat. Bővült képzőművészetünk tematikája, s ami a legörvendetesebb, ez a tematikai gazdagodás természetes hangon jelentkezik, nem előre megfontolt, kitalált feladványokra válaszol, hanem a tapasztalatból merít, megfigyelésekből táplálkozik. Kezd magától értetődőnek látszani az, hogy sokmindenről beszélnek képzőművészeink. Lehet, hogy a tárgykör kiszélesedése számos jelentéktelen eseményre, jelenségre is kiterjed, s a művész közlendői nem mindig érdekesek, de a mellékes, véletlenszerű motívumok se mesterkéltek. Kevesebb az illusztratív vonás a művekben, ritkább az élettelen spekuláció. Hogy ez az esztendő mégse oldott meg minden problémát, azt talán hangsúlyozni se kell. A közvetlenebb ábrázolás mellett is tartja magát az előző évek politikai passzivátása, az a fajta szenvtelenség, mely sokszor puszta szemlélődéssé szegényíti még a szép harmóniákkal járó alkotómunkát is. A gyarapodó szakmai tudás és az érzelmi mozdulatlanság azután kissé édeskés idillizmusban egyesül, mely nem mondható giccsnek, mert mesterségbelileg magasabb színvonalú, de tartalmilag mégis elég felszínes. Mindemellett el kell ismerni, hogy még az érdektelenebb képek és szobrok is feloldódást mutatnak.

Vétkes mulasztás lenne, ha a gyarapodó mesterségbeli tudást eszmei céljaink szolgálatában nem használnánk fel intenzívebben. A Szövetség soron levő tennivalói között ezért foglalja el az első helyet az ideológiai problémák elmélyítése, az alkotói programok világosabbá tétele, képzőművészeink politikai öntudatának nevelése. Az elméleti és szakmai viták tüzében kell tehetségeinket a néphűség dolgában megedzeni, a nép szeretetét bennük izzóvá hevíteni. Dicsekvés nélkül elmondhatjuk, hogy hazánk kiváló képzőművészekkel rendelkezik, ezután már főként a Szövetségen fog múlni, hogy egyre bontakozó képességeikkel a közügyek mellé álljanak, szívből jövő műveket alkossanak a szocialista fejlődés perspektíváiról. S ha majd végleg eltűnik az elfogódottság és a görcsösség, képzőművészetünkben az őszinteség lesz urrá, ami a népről a népnek szóló művészet teljes győzelmével járhat.

MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK SZÖVETSÉGE

KIÁLLÍTOTT MŰVEK JEGYZÉKE

FESTMÉNY

ÁRON NAGY LAJOS			
Uszályok	olaj	40× 50	
P. BAK JÁNOS			
Szövetkezeti megbeszélés	olaj	50× 70	N. M.
Alföldi táj	olaj	50× 65	
BALOGH ANDRÁS			
Juditka	olaj	110× 90	
Mártika őszi virágokkal	olaj	92× 71	
BALOGH ERVIN			
Reggeli a Balatonnál	olaj	100× 80	
BARANYÓ SÁNDOR			
Csendes Tisza	olajtempera	60× 80	
BATÁRI LÁSZLÓ			
Borház Balatonszepezden	olaj	70× 90	
Balaton	olaj	40× 50	
BÁN BÉLA			
Önarckép	olaj	80× 60	
Táncsics az óbudai munkások között	olaj	300×225	
Táncsics a munkások között	olaj	68× 47	
Akt, fák között	olaj	120× 90	
Festőcsalád	olaj	100×150	
BENCZE LÁSZLÓ			
Reprodukció-néző lány	olaj	80× 75	
Bányászok téli hajnalon	olaj	90× 80	
Parasztasszonyok gyermekekkel	olaj	160×180	
Ösztöndíjasok búcsúztatója	olaj	140×125	
Fiatal asszony arcképe	olaj	100× 80	
BENEDEK JENŐ			
Arckép	olaj	60× 80	
Tehenek	olaj	70×100	
Békét!	olaj	70×100	
Anya	olaj	60× 80	
BENKHARDT ÁGOST			
Cseresznyevirágzás	olaj	70× 80	
BERDA ERNŐ			
Önarckép	olaj	75× 56	

N. M. = Népművelési Minisztérium megbízása.

BERNÁTH AURÉL			
Önarckép Marilival	olaj	110×100	
Tél	olaj	80×117	
Napnyugta Csobánc fölött	olaj	78×125	
Balatoni táj	olaj	80×120	
Ping-pong lecke	olaj	170×220	
BÉNYI LÁSZLÓ			
Kolozsvári udvar	tempera	30× 48	
BÉR RUDOLF			
Sz. S.-né arcképe	olaj	60× 80	
Kósa György zeneszerző arcképe	olaj	50× 60	
BLASKÓ JÁNOS			
Tanítványom	olaj	100× 80	
BOKOR VILMOS			
Őszi reggel a Mátrában	olaj	50× 70	
BOLDIZSÁR ISTVÁN			
Hideg tavaszi nap	olaj	80×115	
BOLGÁR JÓZSEF			
Építkezés Komlón	olaj	65× 90	
Komló	olaj	75×107,5	
Építkezés Komlón	olaj	30× 40	
BOROSS GÉZA			
Sályi utca	olaj	100× 80	
Napraforgók	olaj	65× 55	
BÓTOS SÁNDOR			
A puszta mélye	olaj	60× 80	
A szajoli út	olaj	68× 56	
Kántor Sándor fazekas-népművész arcképe	olaj	60× 70	N. M.
Teréz	olaj	50× 90	
BREZNAY JÓZSEF			
Pihenő aratók	olaj	180×120	N. M.
Tanácsválasztás	olaj	250×180	
Virágcsendélet	olaj	80× 60	
BURGHARDT REZSŐ			
Kirándulók	olaj	52× 62	
Virágcsendélet	olaj	80×100	
Rómaifürdői táj	olaj	85×110	

CHIOVINI FERENC			
Behavazott Zagyvapart	olaj	60× 80	
CZENE BÉLA			
Földosztás	olaj	180×250	
CSABAI KÁLMÁN			
Háztáji földön	olaj	90×110	N. M.
CSÁKI-MARONYÁK JÓZSEF			
Hajnali horgászok	olaj	70×100	
Dióverés	olaj	80×100	
Fiatal asszony arcképe	olaj	80×100	
Nyári szabadságon	olaj	100×140	
CSERNUS TIBOR			
Három lektor	olaj	140×110	N. M.
CSÓK ISTVÁN			
Virágcsendélet	olaj	55× 70	
Játszó gyermek a Balaton parton	olaj	60× 80	
DEMJÉN ATTILA			
Murai Jenő gépész	olaj	90× 75	
DIENER DÉNES RUDOLF			
Csendélet	olaj	65× 90	
Dunai táj	olaj	75× 90	
Dunapart	olaj	65× 80	
Dombos táj	olaj	60× 80	
DIENES JÁNOS			
A térkép	olaj	105× 95	
IFJ. DOMBROVSZKY SZANISZLÓ			
Szolnoki utca	olaj	70× 40	
DURAY TIBOR			
Lóherecséplés	olaj	47× 34	
EDVI ILLÉS ALADÁR			
Dunaszekcsői táj	olaj	96× 60	
Óbudai részlet	olaj	55× 80	
Önarckép	olaj	22× 25	
ELEKFY JENŐ			
Eső után	olaj	70×100	
Virágzás	olaj	85×110	
Kaszáló	olaj	80×100	
ERDŐS GÉZA			
Házi hangverseny az Alkotó Házban	olaj	70×100	

ÉK SÁNDOR			
Petőfi	olaj	70× 80	
Törekhordó néni	olaj	100×150	
É. A. portréja	olaj	35× 45	
Munkáslány	olaj	55× 70	
FÁY GYŐZŐ			
Legelő csorda			
Sorok partján	olaj	100× 85	
FENYŐ A. ENDRE			
Verőfényes őszi nap			
Tatán	olaj	65× 80	
Kilátás a Balatonra	olaj	80× 90	
FÓNYI GÉZA			
Könyvnap	olaj	125×150	N. M.
Csendélet	olaj	60× 70	
Tanulmány	olaj	60× 80	
Női fej	olaj	60× 50	
Szerelmespár	olaj	100×120	
GÁBOR MÓRIC			
Gyermek arckép	olaj	40× 50	
GERA ÉVA			
Kitüntetés	olaj	90×105	
GLATZ OSZKÁR			
Pihenő modell	olaj	80× 60	
Rózsi	olaj	80× 60	
GRÁBER MARGIT			
Cigánylány	olaj	60× 52	
HERMAN LIPÓT			
Udvarrészlet	olaj	50× 60	
HIKÁDI ERZSÉBET			
Mecseki táj	tempera	20× 25	
HOCK FERENC			
Szüret	olaj	145×120	
HOLBA TIVADAR			
Sáros út	olaj	50× 60	
HOLLÓ LÁSZLÓ			
Csendélet	olaj	65× 81	
ILOSVAI VARGA ISTVÁN			
Napraforgók kék háttérrel	olaj	70× 50	

IMRE ISTVÁN			
Mosónők	olaj	50× 60	
Pincesor	olaj	75×100	
Szőlőhegyen	olaj	180×160	N. M.
Dunaparton	olaj	160×165	
ISTÓKOVITS KÁLMÁN			
Önarckép	olaj	35× 53	
IVÁN SZILÁRD			
Koós Aurél gyermeksebész arcképe	olaj	96× 76	
Dália csendélet	olaj	90×120	
Kirándulók	olaj	400×180	
IZSÁK JÓZSEF			
Forgalmista	olaj	88×110	
Öltöző	olaj	90×115	
JAKUBA JÁNOS			
Falu, télen	olaj	60× 75	
Itatás	olaj	70× 90	
Ökrösszekér	olaj	55× 70	
Festő, falun	olaj	80×100	
JÁNOSSY FERENC			
Szüret	olaj	115×105	
JOBBÁGYI GAIGER MIKLÓS			
Méhes	olaj	100× 81	
KASS JÁNOS			
Kivégzés	tempera	55× 37	N. M.
Salgótarjáni bányászsztrájk	tempera	41× 56	N. M.
KÁDÁR GYÖRGY			
József Áronné sz. Pőcze Borbála	olaj	60× 80	
KÁNTOR ANDOR			
Október	olaj	85×100	
KMETTY JÁNOS			
Csendélet	olaj	80×100	
Csendélet	olaj	50× 60	
KOKAS IGNÁC			
Bányász	olaj	120× 80	N. M.
KONECSNI GYÖRGY			
Árvíz	olaj	140×200	N. M.
KONTRASZTY LÁSZLÓ			
Borús idő	olaj	26× 30	

KÖRÖSY LAJOS		
Látogatás	olaj	70×100
KRISTÓF JÁNOS		
Kapálók	olaj	100×125
KURUCZ DEZSŐ		
Termelőszövetkezeti tagfelvétel	olaj	170×100
LAKOS ALFRÉD		
Öreg anyóka	olaj	42× 62
LEGÉNDI JÓZSEF		
Felszabadulás	olaj	200×160
LUKOVSZKY LÁSZLÓ		
A reggel	tempera	60× 89,5
LUZSICZA LAJOS		
Marczibányi tér a Gottwald művekkel	olaj	60× 80
Kisfiam arcképe	olaj	80× 60
L. L.-né arcképe	olaj	100× 80
MATTIONI ESZTER		
Őszi napsütés Maroson	olaj	70×100
MÁGORI VARGA BÉLA		
Mosó asszonyok a patakban	tempera	57× 82
MÁCSAI ISTVÁN		
Sárospataki utcarészlet	olaj	60× 80
Klárika fest	olaj	92× 70
A cukrászdában	olaj	60× 50
Este a Bodrogban	olaj	60× 80
MÁRFFY ÖDÖN		
Koreai fiú	olaj	50× 60
MIHA NÁNDOR		
Bartók, Kodállyal	olaj	140×120
MIHÁLTZ PÁL		
Szénagyűjtő	olaj	80×100
MIKLÓSI MÁRIA		
Zeneóra	olaj	90×100
MIKUS GYULA		
Szigligeti öböl	olaj	74×135
Tanulmányfej	olaj	42× 52

MOLDOVÁN ISTVÁN		
218 Székely leány	olaj	90×120
Schneider Hédi zongoraművésznő arcképe	olaj	60× 70
MOLNÁR JÓZSEF		
Nagyrédei lakodalom	olaj	120×180
MOLNÁR MÁTYÁS		
Csendélet	olaj	68× 54
MOLNÁR C. PÁL		
Lovak a vásáron	olaj	21× 35
Delelő lovak	olaj	25× 22
MORÉ MIHÁLY		
Tél kezdetén	olaj	65× 85
MÓRITZ SÁNDOR		
Beszolgáltatás	olaj	130×170
386 Ipari tanuló	olaj	80×100
NAGY GYULA		
Falu ősszel	olaj	105×130
Cserfák	olaj	50× 60
NAGY IMRE LÁSZLÓ		
Tihanyi utca	olaj	65× 81
H. NAGY KATALIN		
Festéktörő leány	olaj	90×125
NAGYBÁNYAI NAGY ZOLTÁN		
Fizikai kísérlet	olaj	50× 70
Béke úti aluljáró építkezése	olaj	80×100
NÉMETH LÁSZLÓ		
Dunavidék	olaj	50× 70
NOVÁK LAJOS		
Gyümölcsszedők	olaj	62× 80
NOVOTNY EMIL RÓBERT		
Ősz az Alföldön	olaj	92× 65
NURIDSÁNY ZOLTÁN		
Táncpróba	olaj	120×160
OROSZ GELLÉRT		
Táj, házzal	olajtempera	30× 42
Erdőszéle	olajtempera	30× 42
ÓVÁRI LÁSZLÓ		
Szőlőszedő	olaj	65×100
ŐSZ DÉNES		
Konecsni portréja	tempera	60× 60

PALLAY JÓZSEF			
Eső után	olaj	100× 60	
PAP GYULA			
A mi nagy kohónk	olaj	201×161	N. M.
PATAY LÁSZLÓ			
Őszi délután	tempera	70×100	
PIRI KÁLMÁN			
Udvarrészlet	olaj	60× 80	
PROHÁSZKA JÓZSEF			
Öreg paraszt	olaj	32× 51	
RIDOVICS FERENC			
Espresso	tempera	100×130	
RIDOVICS LÁSZLÓ			
Táj házzal	olajtempera	60× 80	
RÓNA EMY			
Illusztrációk (I—IX.) Petőfi: János vitéz c. könyvéhez	tempera	30× 50	
ROZS JÁNOS			
Darugyár	olaj	100× 90	
RUDNAY GYULA			
Vihar előtt	olaj	40× 50	
SAJÓ PÉTER			
Tervmegbeszélés a Darugyárban	olaj	43× 30	
SARKANTYÚ SIMON			
Felszabadulás	olaj	130×180	N. M.
SÁRDY BRUTUS			
Napfényes dunapart	olaj	28× 35	
SCHEY FERENC			
Havi vásár Pécsett	tempera	50× 70	N. M.
Gyermekjátszótér	tempera	50× 70	N. M.
SCHOLTZ ERIK			
Cséplés	olaj	110×160	N. M.
Önarckép	olaj	55× 68	

SCHWALM LÁSZLÓ			
Ifjú hegedűs arcképe	olaj	40× 50	
Fiúfej	olaj	35× 40	
B. SÉDAI MÁRIA			
Önarckép	olaj	50× 70	
SOLTRA ELEMÉR			
Váltás (Bányamunka Komlón)	olaj	170×185	N. M.
Z. SOÓS ISTVÁN			
Uzsonnázó	olaj	60× 70	
SZABÓ VLADIMIR			
Földosztás	olaj	170×200	
Ünnepi készülődés	olaj	150×260	
SZECSŐDI MÁRTONNÉ			
Dunapart	olaj	50× 73	
Modellező növendék	olaj	60× 50	
SZEGVÁRI KÁROLY			
Koratavasz	olaj	80× 90	
Reggeli munkamegbeszélés	olaj	96×126	
SZENTGYÖRGYI KORNÉL			
Freskóvázlat	tempera	150× 60	
Kertalja	olaj	50× 60	
Zsennyei park	olaj	50× 60	
SZENTIVÁNYI LAJOS			
A Kossuth-híd építése	olajtempera	150×220	N. M.
SZERVÁNSZKY JENŐ			
Pécs környéki táj	olaj	60× 80	
Csendélet	olaj	50× 60	
Illegális „Szabad Nép"	olaj	150×200	
SZILVÁSSY MARGIT			
Kósa György	olaj	50× 40	
Balaton	olaj	80× 60	
Pihenő táncosnő	olaj	80× 60	
SZINTE GÁBOR			
Hajdu András arcképe	olaj	85×110	
Tiszalök	olaj	85×110	
SZOBOTKA IMRE			
Behordják a vetésrevalót	olaj	100×130	
SZŐNYI ISTVÁN			
Verandán	tempera	110×120	
Reggel	tempera	90×120	
Falusiak	olaj	90×120	
Szerelmesek	tempera	90×120	

SZURCSIK JÁNOS		
Öntöző leány	olaj	60× 65
M. SZŰCS ILONA		
Csendélet	olaj	60× 46
Pengető	olaj	92× 73
SZŰCS JÁNOS		
Tájkép	olaj	60× 80
TAMÁS ERVIN		
Önarckép	olaj	75×100
TAR LÁSZLÓ		
Vihar	olaj	50× 60
TÓTH B. LÁSZLÓ		
Emő és Csilla tanul	olajtempera	50× 65
Kontyos Csilla	olajtempera	40× 50
Csendélet	olajtempera	50× 60
TURY MÁRIA		
Kislány mókussal	olaj	40× 43
UDVARY PÁL		
Albertfalvai lakótelep	olaj	60× 80
ÚJVÁRY LAJOS		
Szőnyegszövő lánykák	olaj	105×130
Minden jegy elkelt a Károlyi-kertben	olaj	100×120
VASS ELEMÉR		
Fehér rózsák	olaj	45× 56
VÁCI ANDRÁS		
Nyírségi táj	olaj	40× 60
Kállói vasútállomás	olaj	80×100
VECSÉSI SÁNDOR		
Hajóvárók	olaj	50× 70
Kőhordók	olaj	110× 90
VESZPRÉMI ENDRE		
Rózsi	olaj	60×100
VÉGVÁRI JÁNOS		
Kirándulók (vázlat)	olaj	22× 18
Alkotmány ünnepén (vázlat)	olaj	22× 18
VÉN EMIL		
Őszi virágok	olaj	50× 70

VIDÉKY BRIGITTA		
Lámpa-utca Baján	olaj	50× 70
Alkony a vízparton	olaj	50× 70
VIDOVSZKY BÉLA		
Szigligeti Belső-hegy	olaj	60× 80
Szigligeti út kertek között	olaj	60× 80
Róka-rántó vidéke Szigligeten	olaj	70× 90
VINCZE LAJOS		
Hamzsabégi táj	olaj	60× 70
WINKLER LÁSZLÓ		
Tehénke a ligetben	olaj	75×100
VÖRÖS GÉZA		
Nagymaros	olaj	76× 92
ZILAHI EDIT		
Újpesti hajóállomás	olaj	70× 90

PASZTELL

BECK JUDIT			
Gózon Gyula színművész	pasztell	45× 35	
DELI ANTAL			
Halásztanya	pasztell	61× 51	
FENYŐ A. ENDRE			
1930 szeptember 1. (Tüntetők a Váci úton)	pasztell	45× 62	N. M.
Az illegális Szabad Nép terjesztése egy üzem öltözőjében	pasztell	45× 62	N. M.
Z. GÁCH GYÖRGY			
Arcképvázlat	pasztell	60× 50	
IMREH ZSIGMOND			
Utcarészlet	pasztell	46× 40,5	
Hajnal	pasztell	43,5× 61,5	
Bodrogrészlet	pasztell	50× 58	
KÁNTOR ANDOR			
Szentendre	pasztell	32× 44	
KONOK TAMÁS			
Napsütéses délután	pasztell	30× 70	
MOLNÁR JÓZSEF			
Szőlőtelepítés	pasztell	50× 70	
Aratás (freskóvázlat)	pasztell	32× 84	
ŐSZ DÉNES			
Szegvári Károly	pasztell	54× 67	
RUZICSKAY GYÖRGY			
Pécsi pályaudvar	pasztell	27× 34	
Komlói szénosztályozó	pasztell	27× 34	
SZALATNYAI JÓZSEF			
Burghardt Rezső arcképe	pasztell	50× 63	
SZILVÁSSY PÁL			
Városligeti táj	pasztell	40× 60	
Városligeti táj	pasztell	40× 63	
Széchenyi hegyi táj	pasztell	45× 35	
SZOBOTKA IMRE			
Törpe-paraszt parcelláját üszővel szántja	pasztell	50× 65	
Csépel a T. Sz.	pasztell	50× 65	
Bő termését csépeli a T. Sz.	pasztell	48 ×62	

VATI JÓZSEF		
Népi táncosok	pasztell	50× 38 N. M.
VINCZE GERGELY		
Vihar előtt I.	pasztell	40× 26
Vihar előtt II.	pasztell	40× 28
A birkás tanyája	pasztell	37× 20
Tanya	pasztell	40,5× 27
ZÁDOR ISTVÁN		
A sárospataki Alkotóház előtt	pasztell	50× 65

GRAFIKA ÉS AKVARELL

ACZÉL ILONA			
Illusztráció, Tolsztoj: Anna Karenina c. regényéhez	tusrajz (2 db)	60× 43	
Illusztráció, Tolsztoj: Anna Karenina c. regényéhez	tusrajz	30× 40	
ANTAL ANDRÁS			
Falu széle	ceruza	21× 27	
ARADI JENŐ			
Soproni öreg házak	akvarell	21,5× 27	
ARATÓ ISTVÁN			
Budakeszi házak	gouache	43× 61	
ÁRON NAGY LAJOS			
A népművelési híradóautó műsort ad a „Rác-keresztúri Béke tsz" aratóinak	gouache	30× 45	N. M.
Szabadtéri vetítés a Parrag-pusztai tsz-nek	gouache	30× 45	N. M.
Tanulmány az „Árvíz" c. képhez	gouache	40× 50	
ASZÓDI WEIL ERZSÉBET			
„Augusztus 20. tsz" malma	rézkarc	32× 44	
Tata	rézkarc	30× 22	
Itatónál	rézkarc	17× 26,5	
Próbál a népi együttes	rézkarc	30× 40	
Várakozók a Tiszai kompnál	rézkarc	29,5× 22	
BABÓCSAY LAJOS			
Hirdetőoszlop	gouache	29× 20	
BAKKY SÁNDOR			
Gyermektanulmányok	akvarell	55×100	
BALÁZS JÓZSEF			
Pécsi tájak I.	akvarell	23× 29	
Pécsi tájak II.	akvarell	33× 24	
BALLAGÓ IMRE			
Havas park	akvarell	43× 33	
BARCSAY JENŐ			
Dombos táj	ceruza	24× 19	
Némai dombok	ceruza	39× 24	
Erdélyi dombos táj	ceruza	39× 24	
Kisleány	ceruza	29× 19	
Ülő nő	ceruza	21× 29	

BARTA ERNŐ			
Verejték (A „Kenyér" c. mappából)	szénrajz	62× 50	
BARTHA LÁSZLÓ			
Önrackép	gouache	23× 33	
BÁNÓ ENDRE			
Kikötő	gouache	35× 24,5	
BERÉNYI FERENC			
Lóbefogás	pác és tusrajz	30× 20	
Szopó csikó	pác és tusrajz	30× 24	
BERON GYULA			
Legelő	ceruzarajz	34× 24	
Erdő széle	ceruzarajz	37× 27	
Fák	ceruzarajz	23,5× 22,5	
Tatai szövőgyár	ceruzarajz	37,5× 30	
BÉR RUDOLF			
Óbudai táj	akvarell	50× 40	
Orosházi sortűz 1891-ben	gouache	39× 50	N. M.
Csendélet	akvarell	50× 40	
BÍRÓ KÁROLY			
Kilátás a várkerttől	akvarell	35× 49	
BOGNÁR MAGDA			
Meseillusztrációk I.		35× 40	
Meseillusztrációk II.		35× 40	
BOKOR MIKLÓS			
Megemlékezés (A túrkevei pártszervezet megalakítóinak 10 éves találkozója)	ceruza	81× 56	
Lecke	ceruza	18× 13	
Eszter néni	ceruza	22,5× 18	
Vacsora	ceruza	27× 17	
Cicmányi asszony	ceruza	17× 18	
BORBÍRÓ ELEK			
Vörösberényi magtár	akvarell	45× 28,5	
BORNEMISSZA LÁSZLÓ			
Virágok babával	akvarell	40× 50	
Mogyoródi táj	akvarell	40× 50	
BORNEMISZA GÉZA			
Omladozó pince a szőlőben	akvarell	26,5× 36,5	
Kilátás a csörögi dombról	akvarell	47× 30	

BOZÓKY MÁRIA

Krúdy illusztráció I.	tusrajz	19× 28	
Krúdy illusztráció II.	tusrajz	40× 60	
Krúdy illusztráció III.	tusrajz	40× 60	
Krúdy illusztrációk I.—III.	tusrajz	40× 60	
Stendhal: Vörös és fekete c. művéhez illusztrációk I.—III.	tusrajz	40× 66	

BURATYNSKI ANTON

Tüntetők (Proletárok c. sorozatból)	litográfia	31× 28	
Börtönben (Proletárok c. sorozatból)	litográfia	31× 28	
Két világ (Proletárok c. sorozatból)	litográfia	31× 28	
Hiába várnak (Proletárok c. sorozatból)	litográfia	31× 28	
Illusztrációk (I—V.)	tusrajz	16× 13	

CSEBI POGÁNY ISTVÁN

Tízórai a szabadban	akvarell	42× 48	
Csendélet napraforgóval	akvarell	40× 48	

CSEH ISTVÁN

Kőszegi udvar	akvarell	31× 39	

CSERNUS TIBOR

Móricz Zsigmond illusztrációk	tusrajz	50×100	

CSOHÁNY KÁLMÁN

Illusztrációk, Szolojov: Csendháborító c. könyvéhez I. (I.—XI.)	tusrajz	48× 70	
Illusztráció, Szolojov: Csendháborító c. könyvéhez II. (I.—XII.)	tusrajz	48× 70	
Illusztrációk, Tersánszky J. Jenő „A vándor" c. elbeszélés kötetéhez (I—V.)	tusrajz	48× 70	

DARVAS ÁRPÁD

Zsellérsors a Horthy-korszakban, illusztráció	akvarell	34× 46	N. M.
Szt. Mihály-hegy	akvarell	26× 36	
Hegyoldalról	akvarell	26× 36	

DIÓSY ANTAL

Egyetem utca télen	akvarell	29× 39	

DOBROSZLÁV JÓZSEF			
Földmunkák a kőbányában Tatabányán	akvarell	21× 28	
IFJ. DOMBROVSZKY SZANISZLÓ			
Tokaji utca	akvarell	30× 40	
DOMJÁN JÓZSEF			
Téli fák	színes fametszet	34× 24	
Kankalin	színes fametszet	48× 34	
Bükki ifjúsági találkozó	színes fametszet	96× 68	N. M.
Pipacs és szarkaláb	színes fametszet	48× 34	
Magyar békegalambok (I.—VI.)	színes fametszet	16× 18	
DONÁTH GYULA			
Illusztrációk, Tolsztoj: Feltámadás c. regényéhez (I., II.)	tollrajz	19× 28	
Illusztráció, Stendhal: Vörös és fehér c. regényéhez (I., II.)	tollrajz	19× 28	
EIGEL ISTVÁN			
Csónakok	gouache	40× 60	
ENDRÉDY GYÖRGY			
Palócföldi táj	krétarajz	30× 40	
ERDŐS GÉZA			
1944 november (képvázlat)	akvarell	25× 35	
Holdfényben	akvarell	25× 25	
Beszélgetés az asztalnál	akvarell	30× 35	
Kirándulók	akvarell	25× 35	
ERNYEI SÁNDOR			
Munkanélküliek	akvarell	40× 60	N. M
ÉLESDY ISTVÁN			
Halászok a hídnál	tusrajz	28× 38	
FABER GABRIELLA			
Tatai táj	akvarell	70× 50	
FARKASHÁZY MIKLÓS			
Szénabetakarítás	rézkarc	20× 28	
Távoli Duna	rézkarc	20× 22	
Öregfa a Dunaparton	rézkarc	22× 32	
GACS GÁBOR			
Táncolók május 1-én	szénrajz	57× 29	
Munkanélküliek	ceruza	27× 24	
Tanulmányok (I.—IV.)	ceruza és akvarell	53× 76	
Dosztojevszkij és Traven illusztrációk (I—X.)	ceruza és akvarell	53× 76	
Tüntetés	szénrajz	38× 55	N. M.

GÁCSI MIHÁLY			
Illusztrációk (I.—XI.)	linómetszet	9×7, 9×9	
GÁDOR EMIL			
Öregasszony	ceruza	31× 46	
Rajzok (I—III.)	ceruza	60× 50	
GEBHARDT BÉLA			
Prága, óvárosi piactér	akvarell	34× 26	
GORDON GYÖRGYNÉ			
A gyanakvó	karikatúra	15× 20	
Az álszemérmes	karikatúra	15× 20	
SZ. GÖLDNER TIBOR			
Lófürdetés	akvarell	50× 50	
GROSS ARNOLD			
Erdélyi ecsetvázlatok I.	akvarell	18× 20	
Erdélyi ecsetvázlatok II.	akvarell	10× 22	
Táj	rézkarc	22× 40	
Sárospataki táj	ceruza	25× 38	
Bulgáriai tájak			
1. Balcsik	rézkarc	17× 26	
2. Tirnovo	rézkarc	17× 26	
Erdélyi tájak			
1. Napsütötte sziklák	akvarell	18× 30	
2. Köröspart Élesdnél	akvarell	24× 31	
GULYÁS DÉNES			
Pécsi délután	gouache	38× 42	
Fejés	gouache	39× 52	
Őszi vetés Szentes határában	gouache	38× 54	
GUNDA ANTAL—BOROMISSZA ZSOLT			
1926 — Salgótarján	tollrajz	50× 70	N. M.
GUTI JÓZSEF			
Csendes bárkák	monotípia	60× 47	
GYŐRY MIKLÓS			
Illusztrációk „Magyar anekdota gyűjtemény"-hez (I—VII.)	tollrajz	33× 41	
Illusztrációk „Magyar anekdotagyűjtemény"-hez (I—VIII)	tollrajz	33× 41	
HALÁPY EDE			
Ősz a Gellérthegyen	akvarell	45× 52	

HARB JÓZSEF			
Tájak I., II.	rézkarc	12× 10, 6×6	
HÁY KÁROLY LÁSZLÓ			
Frankel Leo és a főügyész	szénrajz	18× 30	
Tanácsköztársaság kikiáltása	szénrajz	120× 60	
HENDE VINCE			
Nagykörút	akvarell	30× 40	
Duna	akvarell	30× 40	
Pesti tér	akvarell	30× 40	
HÉTI GYÖRGY			
Illusztrációk (I—XXI.)	tempera	30× 40	
HÉVÍZI PIROSKA			
A debreceni zsibogó (I—VII.)	tollrajz	100× 70	
HINCZ GYULA			
Gabonamázsálás a tsz-ben	krétarajz	40× 56	N. M.
Földmunkások Budapesten az 1930-os években	krétarajz	43× 56	N. M.
HONT VARSÁNYI FERENC			
Petőfi illusztráció	tollrajz	50× 50	
HORVÁTH JÓZSEF			
Ítélő anya	akvarell	60× 80	
Önarckép	akvarell	50× 70	
Üstkovács	akvarell	70×100	
IMRE ISTVÁN			
Évike	akvarell	45× 36	
IRCSIK JÓZSEF			
Veszprémi liget	akvarell	24× 28	
ISTÓKOVITS KÁLMÁN			
Újjáépítés (I—IV.)	akvarell	100× 90	
JUHÁSZ ERIKA			
Ciklámenes csendélet	akvarell	30× 45	
KAJÁRI GYULA			
Az 1906-os petrozsényi bányászsztrájk leszerelése	szénrajz	40× 60	N. M.
KÁDÁR JOLÁN			
Faluvége	rézkarc	40× 48	

KÁKONYI ISTVÁN			
Tinófogat	akvarell	30× 40	
KÁNTOR LAJOS			
A. M. szovjet balettmester betanítja a „Hattyúk tavát"	szénrajz	29× 39	
KARSAI ALBERTNÉ			
Lábadozó	fametszet	60× 40	
KASS JÁNOS			
Lovasok	krétarajz	50× 33	
Móricz illusztrációk I.	tollrajz	54× 42	
Móricz illusztrációk II. (3 db)	tollrajz	26× 16	
KASZÓ DEZSŐ			
Borjú	szénrajz	40× 50	
KAVECZKY ZOLTÁN			
Áradás	rézmaratás	18× 25	
KÁRMENTŐ ANDRÁS			
Gyermekfej	ceruza	24× 32	
KÁSSA GÁBOR			
Épül a Sztálin-híd	akvarell	27× 34	
Megérkezik a T. Sz. Cs.	akvarell	29× 41	
KELETI JENŐ			
Önarckép	fametszet	11× 14	
KERTI KÁROLY			
T. Sz. lakodalom	szénceruza	44× 31	N. M.
T. Sz. dolgozók üdülnek Orosháza-Gyopárosfürdőn	szénceruza	21× 34	
Uszályok	szénceruza	21× 34	
Hegyoldal	tus	37× 25	
Erdőszéle	szén	32× 25	
KÉPES JUDIT			
Gyermekek (I—IV.)	szénrajz	50× 60	
KOLOZSVÁRI PÁL			
Parasztlevelező	rézkarc, aquatinta	18,5× 24,5	N. M.
KOMJÁTI GYULA			
Favágók	rézkarc	30× 40	
KONDOR BÉLA			
Tanulmány I.	kréta	17× 23	
Tanulmány II.	kréta	27× 10	
Kosztümtanulmányok (I., II., III.)	kréta	50× 70	
Tanulmány III.	kréta	20× 16	

KONOK TAMÁS			
Koptató	akvarell	41× 23	
Zebegény	akvarell	34× 23	
Vásár	akvarell	22× 34	
Hazafelé	akvarell	35× 24	
Alkonyat a Dunán	akvarell	41× 19	
KÓRUSZ JÓZSEF			
Téli alkony	rézkarc	13× 23	
Falu	rézkarc	25× 33	
Szénagyűjtés	rézkarc	18× 23	
Vihar	rézkarc	15× 19	
KOVÁCS JÓZSEF			
Faluvége	rézkarc	22× 14	
Erdőszéle	rézkarc	22× 14	
KRAJCSIROVICS HENRIK			
Robbantás	linómetszet	50× 60	
KUTASI MARGIT			
Tanulmányok	ceruza	32× 42	
KUTASSY IMRE			
Budai hegyek	gouache	39× 50	
LANTOS FERENC			
Tájvázlatok	tusrajz	56× 42	
LÁSZLÓ GYULA			
Zoltánka beteg	tusrajz	25× 20	
Leány arckép	tusrajz	22× 35	
LIPOVNICZKY LÁSZLÓ			
Facsoport	akvarell	39× 28	
Dunai hajógyár	akvarell	38× 29	
LIPTÁK PÁL			
Faluszéle	gouache	42× 29	
Tájkép, tehénnel	gouache	39× 25	
LITKEI JÓZSEF			
Vidám vásár Pécsett	gouache	50× 39	N. M.
Pécsi táj	akvarell	30× 40	
LUKOVSZKY LÁSZLÓ			
Petőfi népe	tusrajz	50× 70	N. M.
Diósgyőri hengerészek	tusrajz	50× 70	N. M.
Kazincbarcikai erőmű	tusrajz	30× 62	
Viharos délután	tusrajz	23× 32	
MÁGORI VARGA BÉLA			
Táj, mosó asszonyokkal	ceruza	39× 33	
Ivó lovak, szekérrel	ceruza	39× 33	

MAKRISZ ZIZI			
Budapesti tüntetés a Párizsi Komünért	fametszet	20× 37	N. M.
Athéni tüntetés Rákosi kiszabadításáért	fametszet	26× 25	N. M.
MASZNYIK IVÁN			
Római parti részlet	akvarell	44× 31	
Vörösberényi táj	akvarell	36× 26	
MÁTÉ ANDRÁS			
Hárshegyi munkásgyűlés 1933. október	gouache	37× 57	N. M.
MERÉNYI RUDOLF			
Rajzok vázlatkönyvemből	ceruza	42× 55	
MÉSZÁROS LAJOS			
Kurucok, tábortűznél	rézkarc	30× 40	
Falu, völgyben	rézkarc	25× 32	
Sárospataki Vár	rézkarc	25× 32	
MOLNÁR JÓZSEF			
Sztálinvárosi rajzok	ceruza	11× 18	
Vázlatok a cséplésről I.	tollrajz	7× 18	
Vázlatok a cséplésről II.	tollrajz	15× 18	
MÓRITZ SÁNDOR			
Kilátás	akvarell	30× 40	
A város felett	akvarell	30× 40	
NEMCSICS ANTAL			
Utcarészlet Pápán	akvarell	53× 74	
NOVÁK LAJOS			
Mátélyi tanya	rézkarc	9× 14	
Hódmezővásárhelyi tanya	rézkarc	9× 14	
Hordás	rézkarc	9× 14	
Kubikusok	szénrajz	32× 46	N. M.
Utolsó állataimat is elviszik	gouache	36× 50	N. M.
PALICZ JÓZSEF			
Tanulmányfej I.	ceruza	12× 10	
Tanulmányfej II.	ceruza	12× 18	
PAP LÁSZLÓ			
Tokaji részlet	tusrajz	23×17·5	
PÁNDY LAJOS			
Sztrájkjelenet a századforduló idejéből	szénrajz	35× 52	
PAPP GÁBOR			
Földosztás	akvarell	59× 40	N. M.

PINTÉR FERENC			
Táncsics kiszabadítása	akvarell	50× 70	
PIRK JÁNOS			
Öreg paraszt	szénrajz	42× 27	
Téli esték	szénrajz	46× 58	
PITUK JÁNOS			
Ludas Matyi	tusrajz	40× 60	
PLEIDELL JÁNOS			
Margitsziget télen	akvarell	30× 45	
PÓR BERTALAN			
Önarckép	szénrajz	135× 88	
Rajzok Gergely Sándor „Dózsa" trilogiájához	szén-és ceruzarajzok	(I—XII.)	
RASZLER KÁROLY			
„Kék Duna"	litográfia	40× 50	
A vérvörös csütörtök	tollrajz	22× 32	N. M.
Jack London elbeszélések, Kelen Jolán: Töretlen úton. Illusztrációk (I—VIII.)	tollrajz	15× 25	
REDŐ FERENC			
Szilvás, csutkakúpokkal	lavírozott tus	16× 25	
Dűlőút	lavírozott tus	16× 25	
Kukoricás	lavírozott tus	16× 25	
Fűzfák	lavírozott tus	16× 25	
REICH KÁROLY			
Meseillusztrációk I—V.	akvarell	58× 44	
Meseillusztrációk II.	akvarell	58× 44	
Meseillusztrációk III.	akvarell	58× 44	
Meseillusztrációk I—VIII.	tusrajz	58× 44	
REPCZE JÁNOS			
Lótuszok és aranyhalak	színes multitypia	40× 30	
RÉVAI EDIT			
Csendélet	tusrajz	27× 21	
RUZICSKAY GYÖRGY			
Tónusrajzok (I—IX.)	krétarajz	8× 9	
SAJÓ GYULA			
Fonyód-ligeti táj	akvarell	28× 36	
SAJÓ PÉTER			
Zamárdi faluvége	akvarell	45× 30	
Illusztrációk, Anatole France: Istenek szomjaznak c. regényéhez	toll és ecset	21× 15	

SARKANTYÚ SIMON			
Udvar	akvarell	30× 40	
Illusztrációk, Illyés: A ház végén ülök és Nemecsek halála c. művekhez	tusrajz	10×18, 10× 16	
Balatoni táj	akvarell	30× 40	
SÁRKÁNY LÓRÁND			
Tanulmányfej	szénrajz	50× 60	
Kőbánya	szénrajz	50× 60	
SCHEY FERENC			
Olvasó nő	ceruzarajz	50× 70	
Tanulmány	ceruza	40× 50	
SINKÓ KÁROLY			
A szállító aknánál	gouache	30× 44	
Érkezik a szén	gouache	30× 44	
STETTNER BÉLA			
Szemesi faluvége	szénrajz	20× 30	
Komlói táj	szénrajz	28× 20	
Virágcsendélet	akvarell	16× 20	
Komló	akvarell	19× 28	
Szemesi búcsú	rézkarc	17× 27	
Szemesi piac	rézkarc	17× 27	
Vázlatok a „Soha többé" c. sorozathoz (I—VI.)	lavírozott tus	14× 12	
SÜMEGI VERA			
Julika figyel	akvarell	18× 30	
SZABÓ VLADIMIR			
Munkanélküliek a piacon	akvarell	50× 70	N. M.
Látogatás a tsz-ben	akvarell	50× 70	N. M.
Földosztás	akvarell	70× 97	N. M.
SZALMÁS BÉLA			
Falurészlet	tusrajz	30× 40	
Napos utca	tusrajz	22× 37	
SZALÓKY SÁNDOR			
Szentendrei dombok	akvarell	32× 45	
Novemberi eső után	akvarell	32× 42	
SZÁNTÓ PIROSKA			
Színes monotípiák (I—IV.)	monotípia	20× 30	
SZEMERÉDY MIKLÓS			
Ismét napfényen	szénrajz	33× 50	N. M.
1945	szénrajz	32× 44	N. M.
Hódmezővásárhelyi táj	rézkarc	24× 32	
Tél Sárospatakon	rézkarc	22× 48	
Mindszenti táj	szénrajz	25× 40	
Bodrogpart	rézkarc	14× 17	

SZÉKELYNÉ, KASZNÁR ARANKA			
Hunyadi János utca	kínai tus	17× 25	
Kisborjú	szénrajz	14× 10	
SZILVÁSSY NÁNDOR			
Bulgáriai jegyzetek (I—III.)	tusrajz	33× 25	
Tirnovo	tusrajzok	33× 25	
Munka nélkül	tusrajz	33× 50	N. M.
Illusztrációk, Csanádi Imre „A négy testvér" c. verseskötetéhez (I—VII.)	tus és akvarell	100× 40	
SZLÁVIK LAJOS			
Tatabányai táj	gouache	40× 50	
Ladik a Tiszán	gouache	47× 60	
SZŰCS PÁL			
Áradás	krétarajz	56× 25	
Buda, 1241	fametszet	18× 24	
Buda, 1430	fametszet	18× 24	
Szigliget	krétarajz	54× 36	
Tiszatáj	krétarajz	57× 38	
TAHI TÓTH LÁSZLÓ			
Bölény	monotypia	50× 60	
TAMÁSSY ZOLTÁN			
Szatírák I—III.	akvarell	120× 35	
TEDESCO ANNA			
Állatképek I., II., III.	tusrajz	32× 87	
TONCZ TIBOR			
Híd Hangcsoban	tusrajz		
Gátépítés a Han folyón			
Hangcsoi Fő utca	akvarell	40× 27,5	
Kikötő a szálloda ablakából	akvarell	33× 34	
Halászhajók Kantonban	akvarell	27× 17,5	
TÓTH FERENC			
Állatkert	akvarell	20× 30	
TÓTH IMRE			
Diósgyőri kohászok	akvarell	25× 28	
TÓTH JÓZSEF			
Budapest közlekedési különlegességei	karikatúra	50× 60	
Hétvége a Balatonon	karikatúra	50× 40	
TÓTH B. LÁSZLÓ			
Tihany	akvarell	20× 30	
TÖREKY FERENC			
Illusztráció I—II.	tollrajz	15× 20	
Illusztráció I—II.	tollrajz	15× 20	
Illusztráció I—II.	tollrajz	15× 20	

ÚJVÁRY LAJOS			
Nyári napsütés	gouache	28× 38	
Ébredés	gouache	28× 38	
UDVARDI ERZSÉBET			
Bajai táj	akvarell	70× 50	
VÁCZI ANDRÁS			
Faluvége	rézkarc	16× 14	
Nyírségi táj I., II.	rézkarc	12× 16	
VARGA NÁNDOR LAJOS			
Sárospataki részlet	akvarell	30× 47	
Jótszótér	szépiarajz	31× 47	
VARSÁNYI PÁL			
Falu (Fametszetsorozat. 1953—55. I—VI.)	fametszet	70×100	
Falu (Fametszet-sorozat. 1953—55. I—VI.)	fametszet	70×100	
Csendőrtűz után a MÁVAG-ban 1918. június 20-án	linómetszet	36× 75	N. M.
VÁSÁRHELYI GYULA			
Szénosztályozó	gouache	50× 70	
Tatabányai táj	akvarell	50× 35	
VATI JÓZSEF			
Balatoni táj	akvarell	30× 40	
Földosztás	rézkarc	30× 40	N. M.
VERESS PÁL			
Üdülőben	akvarell	53× 42	
Őszi napsütés	akvarell	43× 37	
VERTEL JÓZSEF			
Hajógyár	rézkarc	30× 40	
VÖRÖS ROZÁLIA			
Kati	lavírozott tus	12× 13	
VIDAI BRENNER NÁNDOR			
Verbunkos	rézkarc	30× 40	
VESZPRÉMI ENDRE			
Apróságok (I—VIII.)	rézkarc	18× 65	
VISKI BALÁZS LÁSZLÓ			
Hullámzó Balaton	gouache	57× 75	
WEINTRAGER ADOLF			
Vaskúti táj	akvarell	43·6×61·5	
Tanya, borús időben	akvarell	43·5×61·5	

ZAJTI FERENC			
Derengés	akvarell	55× 65	
ZALA TIBOR			
1918. pécsi katonai felkelés	szénrajz	40× 55	N. M.
1942. március 15.	szénrajz	40× 60	N. M.
ZÓRÁD ERNŐ			
Letűnt idők panoptikuma			
I. Bank	karikatúra	65× 44	
II. Muri	karikatúra	63× 42	
III. Szeansz	karikatúra	42× 63	
IV. Gázsi	karikatúra	42× 63	
V. Cseléd	karikatúra	42× 63	
ZUGOR SÁNDOR			
Arckép	ceruza	15× 25	
Sárospatak	akvarell	30× 40	
Estefelé	akvarell	30× 40	
XANTUS GYULA			
Beszélgetés	gouache	29× 42	
Mellékutca	gouache	29× 41	

★

KARTON

CSERNUS TIBOR			
Általános iskola seccojának kartonja	szén	300×600	
Vázlat egy általános iskola számára készülő seccohoz	tempera	60×100	
DOMANOVSZKY ENDRE			
Sztálinvárosi freskó kartonja	szén és pasztell	300×1700	
Vázlat a sztálinvárosi freskóhoz	pasztell	30×168	
SZŐNYI ISTVÁN			
Csepeli postaépület freskójának kartonja	szén	320×723	
Tanulmányok a csepeli postaépület freskójához (I—IX.)	szén	34× 24	
Vázlatok a csepeli postaépület freskójához (1—III.)	tempera	48×134 58×117 46×118	

SZOBOR ÉS ÉRME

ANGYAL ISTVÁN		
Korsós lány	fa	125 cm
ANTAL A. JÓZSEF		
Gerelydobó	alumínium	200 cm
ANTAL KÁROLY		
Kévés nő	bronz	46 cm
Könyves Kálmán király (Relief a Milleneumi emlékműre)	bronz	1·12×2·50 cm
BECK ANDRÁS		
Illyés Gyula	gipsz	20 cm
Pór Bertalan portréja	bronz	28 cm
Tomszkij portréja	gipsz	50 cm
BENCSIK ISTVÁN		
Anya	terrakotta	30× 40 cm
BÍRÓ IVÁN		
Galambos nő	gipsz	38 cm
Mikes Kelemen	gipsz	85 cm
Fürdőző nő	bronz	20 cm
BODA GÁBOR		
Kossuth Lajos	gipsz	70× 80 cm
Gábor Áron	gipsz	70× 80 cm
Bem Apó	gipsz	70× 80 cm
BOLDOGFALVI FARKAS SÁNDOR		
Ágaskodó paripa	bronz	30 cm
Férfi, bikával (relief)	kő	
BOLGÁR JUDIT		
Görög leányfej	gipsz	21 cm
BORICS PÁL		
Siroki menyecske	márvány	40 cm
BUZI BARNA		
Május 1.	gipsz	150 cm
Tóbiás	bronz	9 cm
Schall Józsefné portréja	gipsz	55 cm
Lovas szoborterv	gipsz	37 cm
CSEH ISTVÁN		
Kosaras nő	terrakotta	46 cm
Klári	terrakotta	32 cm
Anya	terrakotta	23 cm

CSERENYEI KALTENBACH ISTVÁN		
Hajós Alfréd portréja	bronz	59 cm
CSÉRI KLEIN LAJOS		
Walt Whitman (plakett)	bronz	12 cm
CSILLAG ISTVÁN		
A Komlói Mentő Egyesület házára készült dombormű vázlata	gipsz	26× 42 cm
CSORBA GÉZA		
Ady	gipsz	2,20 m
Önarckép	bronz	36 cm
DABÓCZY MIHÁLY		
Fekvő nő	gipsz	21× 27 cm
Verekedő kakasok	gipsz	80 cm
Ady Endre	gipsz	67 cm
ENGELS JÓZSEF		
Öreg fej (érem)	bronz	8 cm
Zsuzsónak (érem)	bronz	7 cm
Ivánnak (érem)	bronz	10 cm
ERDEY DEZSŐ		
Buzi Barna portréja	gipsz	62 cm
FARKAS ALADÁR		
Bikini halászok atom hamuesőben	bronz	28× 47 cm
Meglincselt néger	bronz	45 cm
FARKAS JÁNOS		
Fiúfej	márvány	35 cm
Leányfej	márvány	50 cm
FERENCZY BÉNI		
Petőfi	gipsz	2 m
Kouros	gipsz	2·10 m
FÖLDES LENKE		
Portré	műkő	40 cm
GARAMI LÁSZLÓ		
Szüret	gipsz	2,20 m
Almaszedő	fa	1,10 m
GARÁNYI JÓZSEF		
Érmek I—X.	bronz	8 cm
GÁCS LAJOS		
Élmunkás portré	fa	25 cm
GÁDOR MAGDA		
Borjúitatás	terrakotta	15 cm

GRANDTNER JENŐ			
Thököly (Relief a Millenniumi emlékműre)	bronz	1,16×2,52 m	
GUDICS JÓZSEF			
Táncolók (dombormű)	vörösréz	31× 68 cm	
GYENES TAMÁS			
Radnóti Miklós	bronz	48 cm	N. M.
Csepeli Szovjet emlékmű terv	gipsz	1 m	
Komáromi Lajos a szocialista munka hőse	gipsz	48 cm	
GYŐRY DEZSŐ			
Tornászlány	gipsz	3 m	
HAJDU SÁNDOR			
Leányfej	gipsz	38 cm	
HALMÁGYI ISTVÁN			
Anya gyermekével	kő	40 cm	
HERCZEG KLÁRA			
Goldman György	bronz	60 cm	
Erdős Géza portréja	bronz	18 cm	
Pogány Ö. Gábor portréja	bronz	16 cm	
Füst Milán portréja	bronz	16 cm	
Anya gyermekével	terrakotta	30 cm	
HORVÁTH ILONA			
L. N. portréja	bronz	25 cm	
HUSZÁR IMRE			
Gém	bronz	29 cm	
Jegesmedve	márvány	34× 55 cm	
ILLÉS GYULA			
Lovas	bronz	19× 18 cm	
Fiatal leány arcképe	gipsz	38 cm	
JANKÓ JÁNOS			
Tisztálkodás	gipsz	24 cm	
JÁLICS ERNŐ			
Kiss Lajos Kossuth-díjas tudós arcképe	gipsz	35 cm	
KALLÓS ELEK			
Schwarczer Géza munkaérdemrendes díszletfestő művész	gipsz	50 cm	
KAMOTSAY ISTVÁN			
Vívó	bronz	63 cm	
Tanulmányfej	gipsz	43 cm	

KÁKONYI ISTVÁN			
Fiatal ló	bronz	30 cm	
KERÉNYI JENŐ			
Felvonulók	gipsz	3 m	
Vízbelépő leányka	bronz	50 cm	
Zsuzsi	bronz	15 cm	
Táncoló leány	bronz	27 cm	
Paraszt	bronz	25 cm	
KERNSTOKNÉ, STRICKER GINA			
Önarckép	terrakotta	15 cm	
KISFALUDI STROBL ZSIGMOND			
Kossuth Lajos	bronz relief	1,20×2,50 m	
Kossuth Lajos	bronz	2,90 m	
Darvas József	gipsz	60 cm	
Manyizer	gipsz	50 cm	
Vorosilov	gipsz	70 cm	
KIS KOVÁCS GYULA			
Béke	bronz	60 cm	
Vak Bottyán (tanulmányfej)	bronz	60 cm	
Vetkőző	bronz	35 cm	
Fürdő	bronz	35 cm	
KISS ISTVÁN			
Parasztfej I.	terrakotta	37 cm	
Parasztfej II.	terrakotta	28 cm	
KISS SÁNDOR			
Andersen plakett	bronz	10 cm	N. M.
Andersen plakett (hátlap)	bronz	10 cm	N. M.
Horgászó gyermekek	bronz	37 cm	
Táncoló leány	bronz	40 cm	
KOCSIS ANDRÁS			
Békét a földeken	bronz	60 cm	N. M.
KONYORCSIK JÁNOS			
Első kapás	gipsz	21 cm	
KOVÁCS FERENC			
Olvasó lányok	gipsz	150 cm	
Női fej	vörös márvány	45 cm	
N. KOVÁCS MÁRIA			
Fürdés előtt	gipsz	1,75 cm	
KOZMA ERZSÉBET			
Bolyai Farkas (plakett)	bronz	17× 13 cm	
KUCS BÉLA			
Bányász	gipsz	170 cm	
Jó szerencsét!	gipsz	50 cm	

KUNVÁRI LILLA		
Szkircsák néni fazekas népművész	terrakotta	23 cm
LABORCZ FERENC		
Horgászó fiú	aranyozott alumínium	1·50 cm
Benedikt Klári zongoraművész	bronz	33 cm
LÁSZLÓ PÉTER		
Nagy Lajos Kossuth-díjas író arcképe	bronz	30 cm
LESSENYEI MÁRTA		
Kútfigura	bronz	34 cm
Tündér Ilona (mesefigura)	gipsz	1,20 m
LIGETI ERIKA		
László	terrakotta	34 cm
Süket Jancsi	terrakotta	23 cm
LUX ALICE		
Herendi festőlány	kő	1·80 cm
MADARASSY WALTER		
Törülköző nő	bronz	24 cm
Lábát törlő nő	bronz	23 cm
Fürdés után	bronz	26 cm
Érmek (I—IX.)	bronz	7 cm
MAKRISZ AGAMEMNON		
Parasztleány	terrakotta	40 cm
Csu En Laj portré	márvány	40 cm
MAROSÁN LÁSZLÓ		
Anya és gyermeke	gipsz	52 cm
Fürdés előtt	gipsz	36 cm
Kútfigura	gipsz	2·20 cm
MARTON LÁSZLÓ		
Fiatal leány	bronz	50 cm
Szondy I. (tanulmány)	bronz	25 cm
Szondy II. (tanulmány)	gipsz	1·40 cm
Tanulmányfej Szondy szobrához	terrakotta	40 cm
Idős férfi	bronz	26 cm
MARTSA ISTVÁN		
Öltözködő	bronz	20 cm
Ló	bronz	20 cm
Vetkőző	bronz	18 cm
Lipicai mén	bronz	30 cm

MATEI AURÉL		
Ady (pályaterv)	gipsz	60 cm
Ady (tanulmányfej)	terrakotta	32 cm
Spartacus	alumínium	2,20 m
MÁTRAI LAJOS		
Önarckép	gipsz	22 cm
MEDGYESSY FERENC		
Móricz Zsigmond	gipsz	1,20 m
Napozó	gipsz	50 cm
Hindu táncosnő	bronz	27 cm
Csikós	gipsz	65 cm
METTKY ÖDÖN		
Kútfigura	gipsz	2 m
MÉSZÁROS DEZSŐ		
Anyám	gipsz	16 cm
Kisleányfej	gipsz	37 cm
MÉSZÁROS MIHÁLY		
Kati arcképe	gipsz	30 cm
Ivó munkás	gipsz	41 cm
MIKUS SÁNDOR		
Zalaegerszegi felszabadulási dombormű	gipsz	70×155 cm
Kazincbarcikai dombormű (I,—II.)	terrakotta	80×160 cm
NAGY ANDRÁS		
Békegalamb	bronz	25 cm
NAGY ISTVÁN		
Őzbak	gipsz	18 cm
Bika	terrakotta	15 cm
Ügető ló	gipsz	35 cm
NAGY SÁNDOR		
Mosdó katona (plakett)	bronz	10 cm
Bukfencezők (plakett)	bronz	10 cm
Martinász (plakett)	bronz	10 cm
Kovács (plakett)	bronz	10 cm
NYÍRŐ GYULA		
K. P. geológus	terrakotta	28 cm
Ülő fiú	bronz	12 cm
Barcsay Jenő	gipsz	48 cm
Női portré	gipsz	40 cm
PALOTAY GYULA		
Úszónő	gipsz	2,20 m
Istók János mellszobra	gipsz	60 cm
PÁL MIHÁLY		
Furulyázó gyermek	mészkő	45 cm
Női fej	mészkő	20 cm

PÁTZAY PÁL			
Sportlovas	gipsz	1,70 m	
Sportlovas	bronz	3 m	
Hunyadi	gipsz	2,10 m	
Integető nő	alumínium	2,60 m	
PERÉNYI TIBOR			
Kittenberger Kálmán Afrika-kutató	bronz	40 cm	
PETRI LAJOS			
Horusiczky Zoltán arcképe	terrakotta	40 cm	
Morinyi Ödön arcképe	terrakotta	38 cm	
PÉNTEK ISTVÁN			
Mateika S. szobrászművész portréja	terrakotta	25 cm	
RAJKI JÓZSEF			
Várakozó	gipsz	37 cm	
ROZBORA BÉLA			
Férfifej	gipsz	32 cm	
RUBLETZKY GÉZA			
Első lépés	gipsz	25 cm	
Sándor fiam	bronz	12×15 cm	
Géza fiam	bronz	16×12 cm	
Sanyika unokám	ezüst	4×3 cm	
V. SCHAÁR ERZSÉBET			
Leányfej	bronz	50 cm	
SEGESDI GYÖRGY			
Kovácslegény	bronz	40 cm	N. M.
Kohász	gipsz	62 cm	
SIMON FERENC			
Palántázók (dombormű)	gipsz	97×26 cm	
Vásárhelyi öreg juhász	terrakotta	26 cm	
Öcsi	terrakotta	30 cm	
SOMOGYI ÁRPÁD			
Korsós lány	gipsz	40 cm	
Arató lány	gipsz	1 m	
Női portré	bronz	31,5 cm	
SOMOGYI JÓZSEF			
Kubikus	gipsz	1,75 m	N. M.
Kubikus	gipsz	50 cm	
Dózsa vázlat	gipsz	40 cm	
Kis oroszlán	terrakotta	15 cm	
SÓVÁRY JÁNOS			
Petőfi mellszobra	gipsz	80 cm	

SZABADOS BÉLA			
Herendi korongoló	kő	1,80 m	
SZABÓ IVÁN			
Lovasroham (dombormű)	bronz	65×260 cm	
Kunlegényes	bronz	40 cm	
Csalogató	bronz	40 cm	
Hármas táncosok	bronz	42 cm	N. M.
SZANDAI SÁNDOR			
Fürdőző anya gyermekével	alumínium	2,30 m	
Leánykafej	terrakotta	50 cm	
SZÁNTÓ BÉLA			
Olvasztár	gipsz	29 cm	
SZEBÉNYI IMRE			
Anya gyermekkel	gipsz	27 cm	
A nyári élet örömei (tál)	vörösréz	45 cm	
Vízi élet	sárgaréz	18× 85 cm	
Tyúketetés	gipsz	18 cm	
Halászó fiú	gipsz	48 cm	
SZENTESI HIESZ GÉZA			
Bach (érem)	bronz	10 cm	
Önarckép (érem)	bronz	9 cm	
SZLÁVICS LÁSZLÓ			
Jolika	sárgarézlemez	13× 10 cm	
Önarckép	alpakka	20× 10 cm	
SZŐKE LAJOS			
Gyermekeim	gipsz	35 cm	
SZÖLLÖSI ENDRE			
Mackók	gipsz	1,40 cm	
SZOMOR LÁSZLÓ			
Kígyóölő	alumínium	2 m	
TAR ISTVÁN			
Parasztleány	bronz	22 cm	
Pásztor	gipsz	70 cm	
TÓTH GYULA			
Érmek (I—XII.)	bronz	70× 50 cm	
TURCSÁNYI ÁRPÁD			
Törülköző nő	gipsz	45 cm	
UNGVÁRI LAJOS			
Labdarúgó	gipsz	2·80 m	
VARGA MALVIN			
Dörögdi Sándor portréja	terrakotta	33 cm	
VARGA MIKLÓS			
Árgyrus királyfi (mesefigura)	gipsz	1,35 m	

VASAS KÁROLY			
Kalló Viktor	márvány	43 cm	
Bori	galvanoplasztika	41 cm	
VÁRADY SÁNDOR			
Ady	gipsz	1,50 m	
VEDRES MÁRK			
Pihenő sportoló (Szökőkút-részlet)	gipsz	2,80 m	
VESZPRÉMI IMRE			
B. G. portréja	bronz	40 cm	
VÍGH TAMÁS			
Bessenyei Ferenc színművész portréja	bronz	40 cm	N. M.
Tar László arcképe	terrakotta	35 cm	
Díszkút-figura vázlata	bronz	13 × 22 cm	
WAGNER NÁNDOR			
Tanulmányfej Poldiról	agyag	40 cm	

★

MOZAIK

RADNAI PANNI—KELEMEN EMIL		
Szüretelés Badacsonyban az 1800-as években	mozaik	1,90 × 3,70 m

★

MÁRTIR EMLÉKMŰ PÁLYÁZAT

BAKSA SOÓS GYÖRGY
BECK ANDRÁS—DÁVID KÁROLY
KERÉNYI JENŐ—RIMANÓCZY GYULA
OLCSAI KISS ZOLTÁN—KÖRNER JÓZSEF
PÁTZAY PÁL—WEICHINGER KÁROLY
SOMOGYI JÓZSEF—JÁNOSSY GYÖRGY
VEDRES MÁRK—JÁNOSSY GYÖRGY

DOMANOVSZKY ENDRE: SZTÁLINVÁROSI FRESKÓ RÉSZLETE

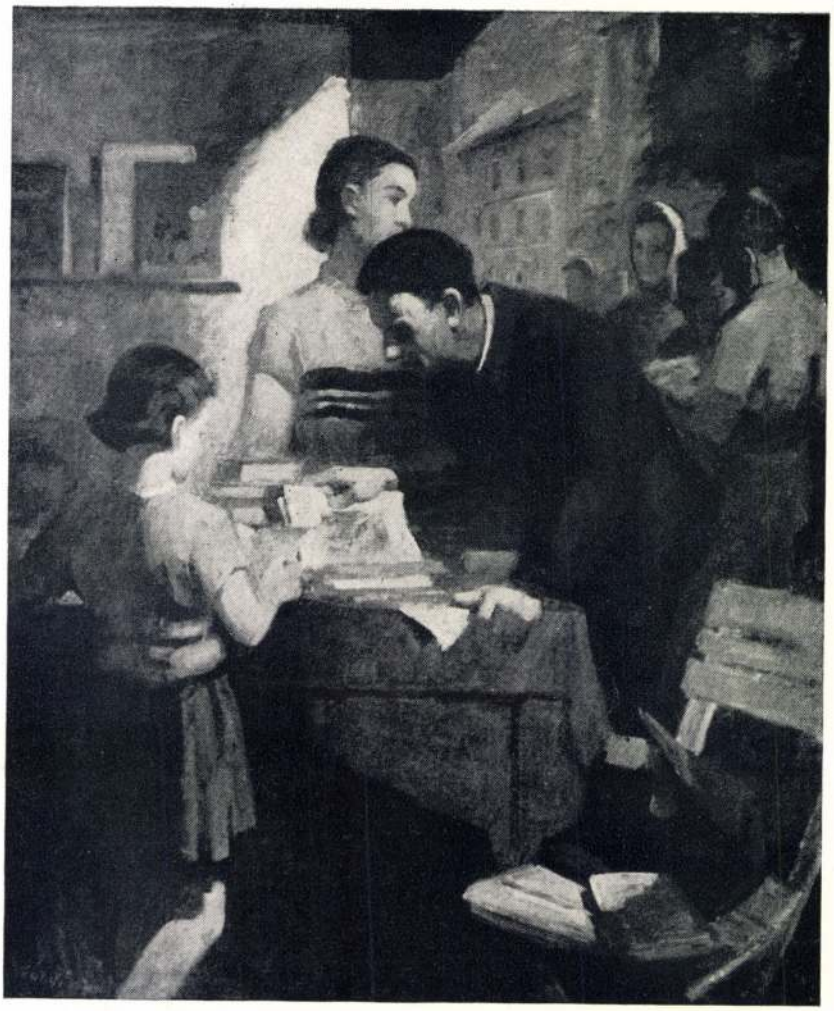

FÓNYI GÉZA: KÖNYVNAP

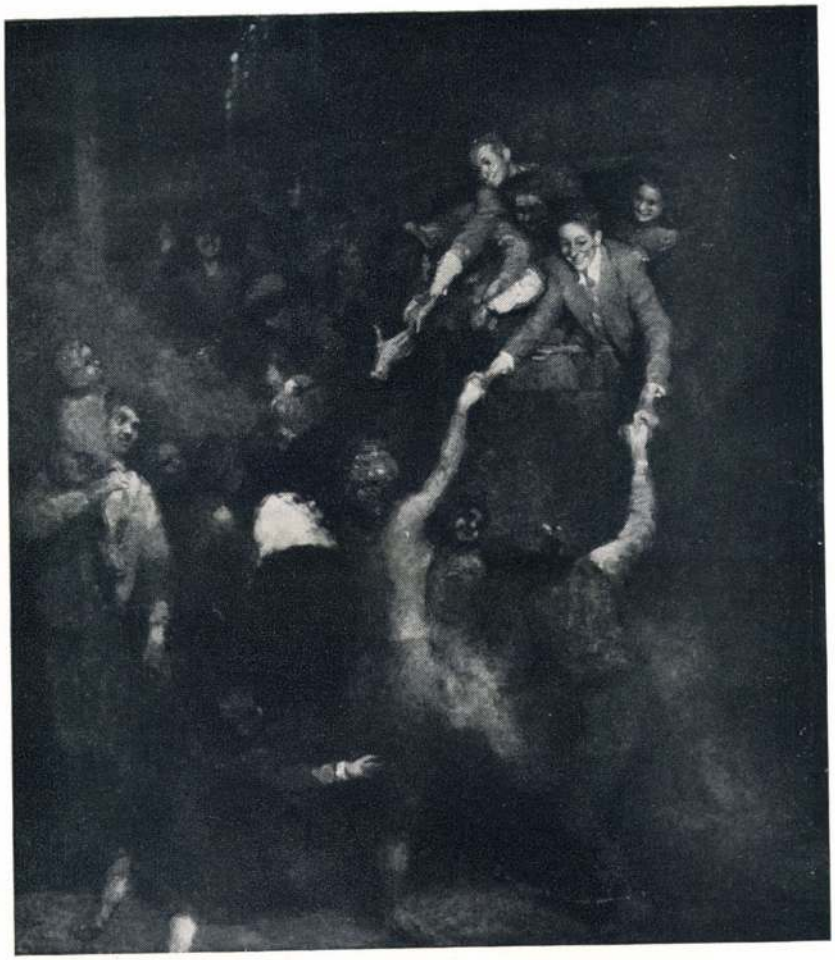

BENCZE LÁSZLÓ: ÖSZTÖNDÍJASOK BÚCSÚZTATÓJA

KONECSNI GYÖRGY: ÁRVÍZ

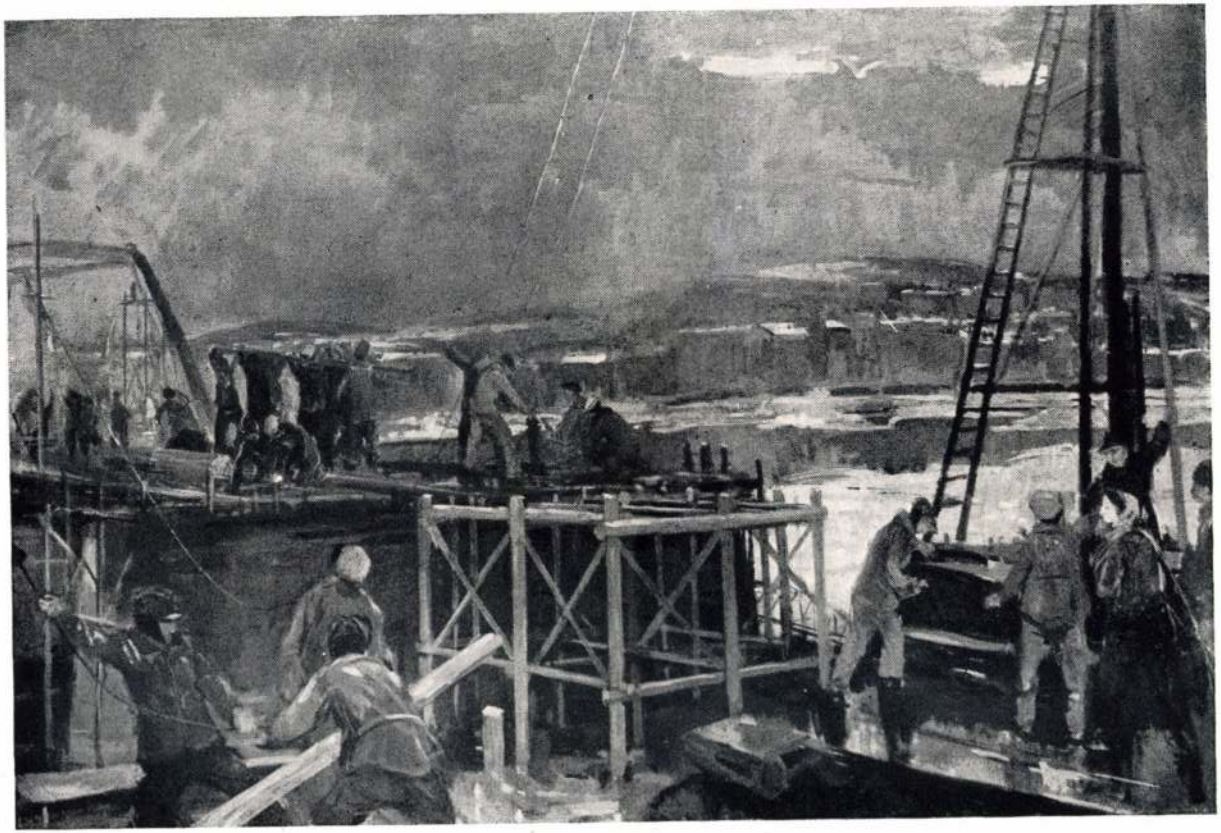

SZENTIVÁNYI LAJOS: KOSSUTH-HÍD ÉPÍTÉSE

SZŐNYI ISTVÁN: REGGEL

BERNÁTH AURÉL: BALATONI TÁJ

SZERVÁNSZKY JENŐ: ILLEGÁLIS SZABAD NÉP

MÓRICZ SÁNDOR: IPARI TANULÓ

KOKAS IGNÁC: BÁNYÁSZ

BÁN BÉLA: ÖNARCKÉP

CSERNUS TIBOR: HÁROM LEKTOR

CSÁKI-MARONYÁK JÓZSEF: REGGELI HALÁSZOK

HINTZ GYULA: FÖLDMUNKÁSOK BUDAPESTEN AZ 1930-AS ÉVEKBEN

RASZLER KÁROLY: VÉRES CSÜTÖRTÖK

VATI JÓZSEF: FÖLDOSZTÁS

SZABÓ VLADIMIR: FÖLDOSZTÁS

PAPP GÁBOR: FÖLDOSZTÁS

ÁRON NAGY LAJOS: A NÉPMŰVELÉSI HÍRADÓAUTÓ MŰSORT AD

LUKOVSZKY LÁSZLÓ : PETŐFI NÉPE

NOVÁK LAJOS: KUBIKUSOK

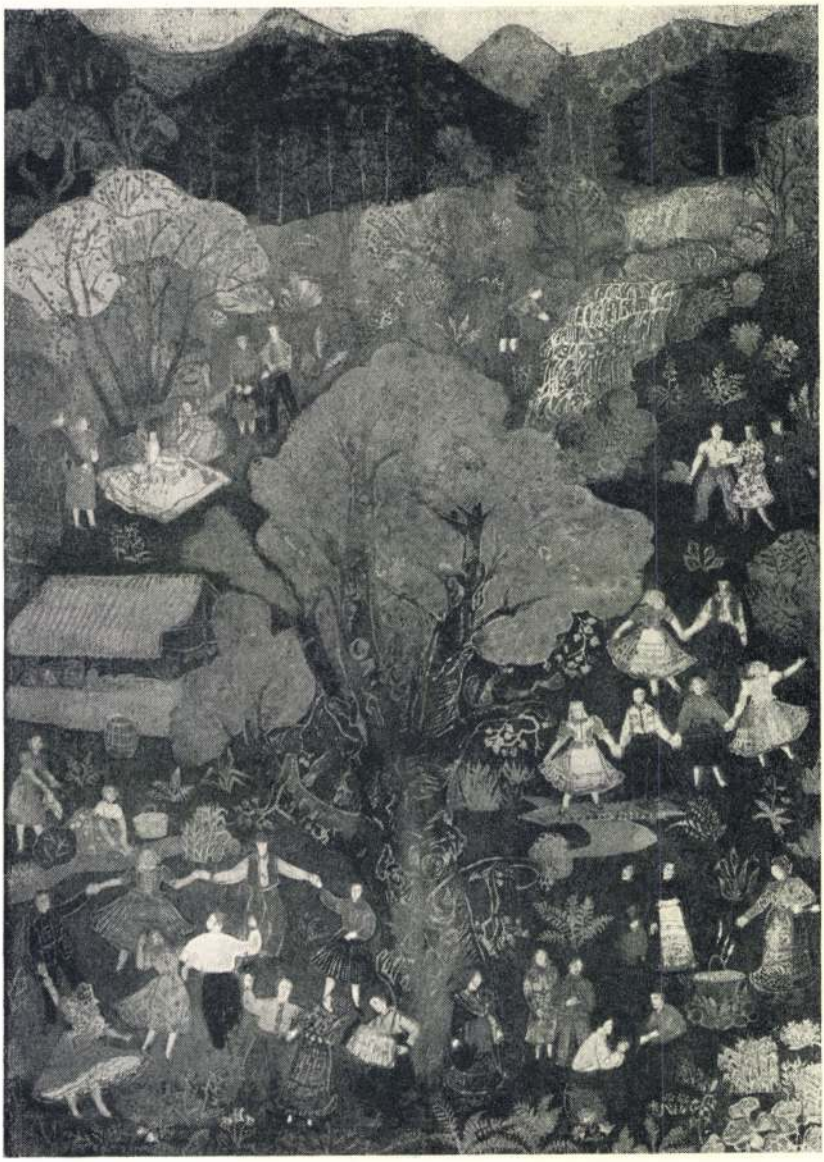

DOMJÁN JÓZSEF: BÜKKI IFJÚSÁGI TALÁLKOZÓ

MEDGYESSY FERENC: MÓRICZ ZSIGMOND

PÁTZAY PÁL: MÁRTÍR-EMLÉKMŰ RÉSZLETE

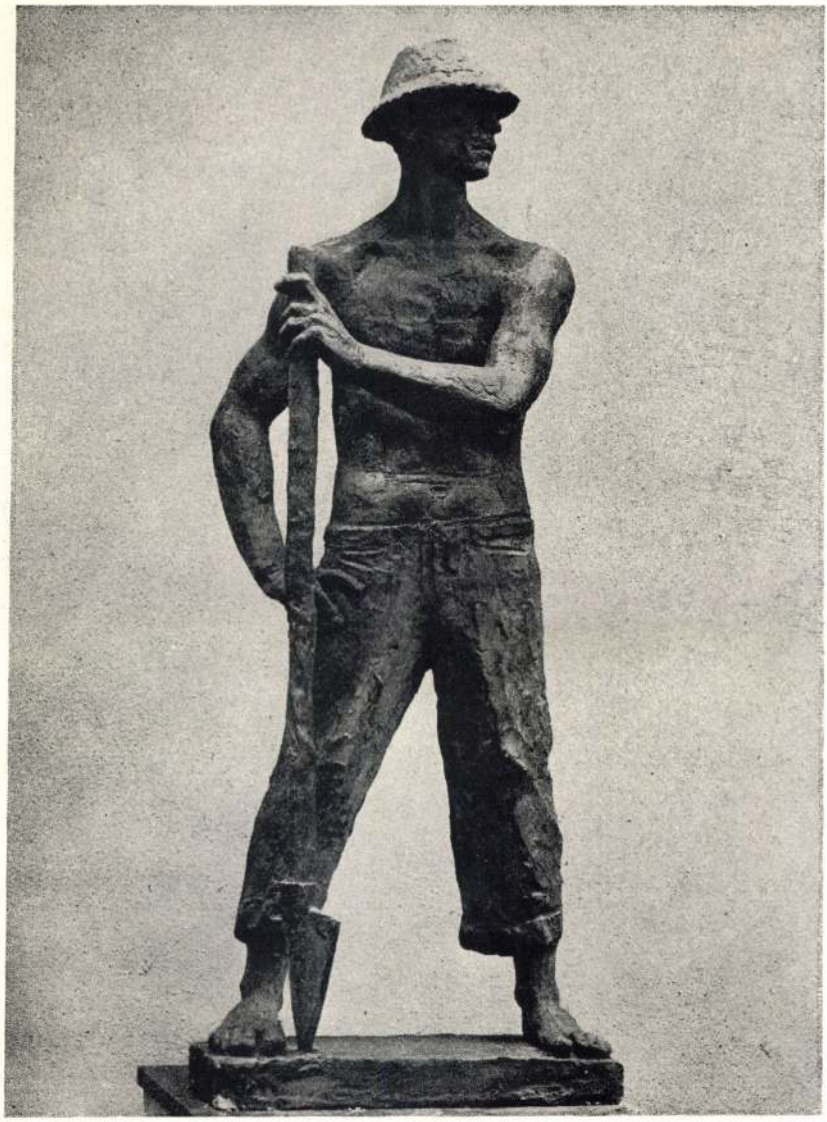

SOMOGYI JÓZSEF: KUBIKUS

MESZÁROS DEZSŐ: KISLÁNY-FEJ

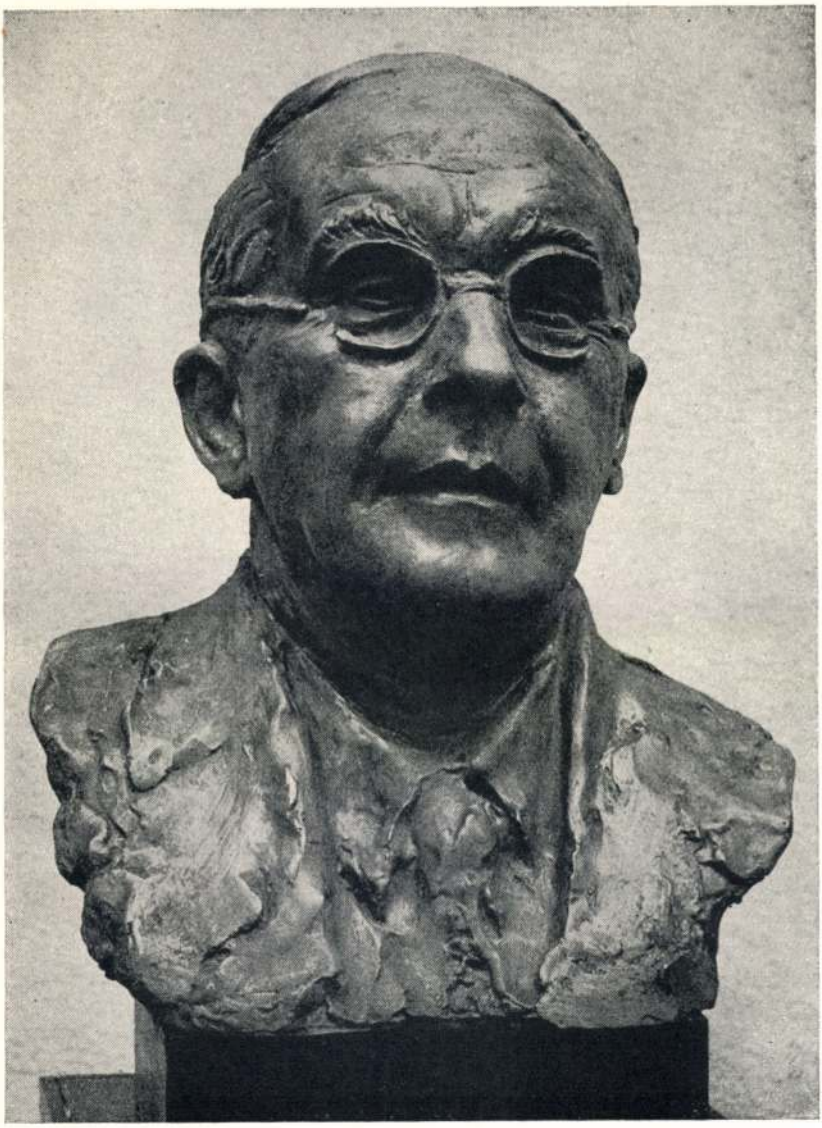

KISFALUDI STRÓBL ZSIGMOND: MANYIZER

KOCSIS ANDRÁS: BÉKÉT A FÖLDEKEN

MAKRISZ AGAMEMNON: CSU-EN-LAJ

KERÉNYI JENŐ: VÍZBELÉPŐ LEÁNYKA

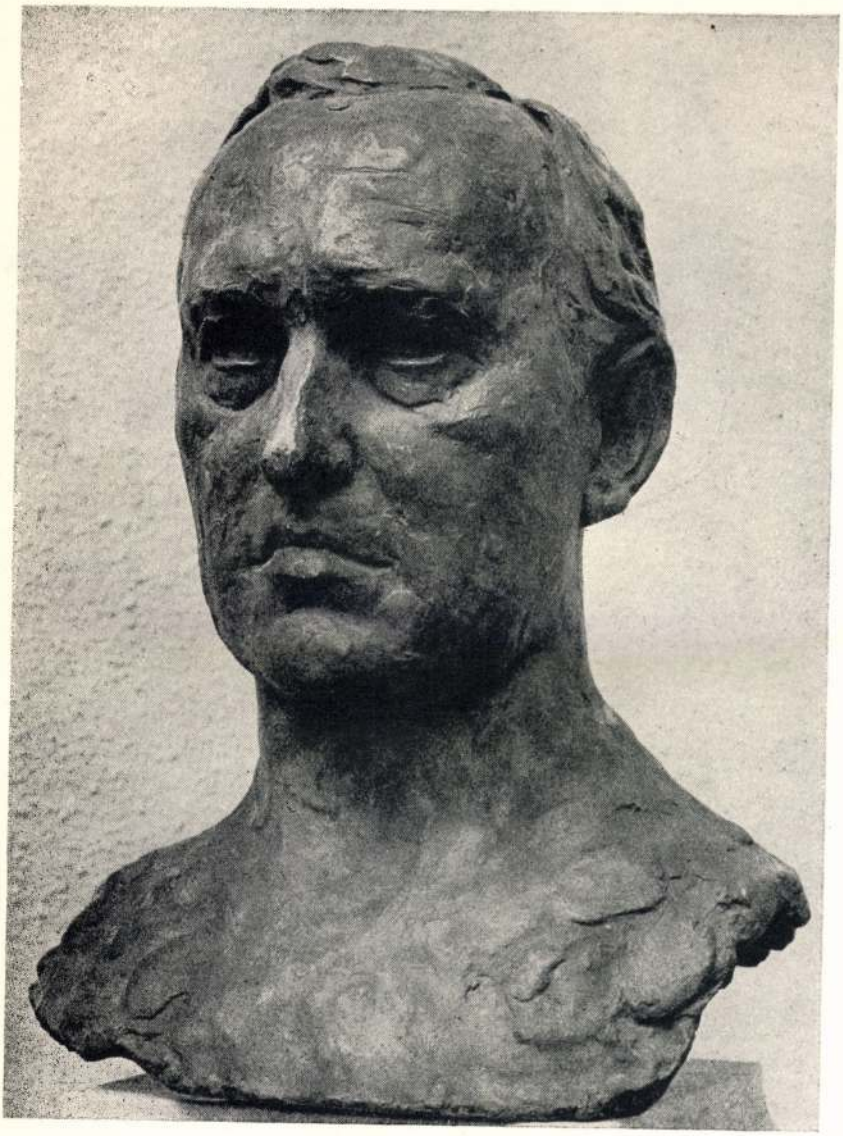

VÍGH TAMÁS: BESSENYEY FERENC

SZABÓ IVÁN: LOVASROHAM

K

Fiatal Képzőművészek és Iparművészek

KIÁLLÍTÁSA

1955 III.
(Ernst)

FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK
ÉS IPARMŰVÉSZEK

KIÁLLÍTÁSA

☆

ERNST MÚZEUM • 1955 JÚNIUS-JÚLIUS

A címlapot tervezte

KASS JÁNOS

Felelős kiadó: Keresztényi Ilona · 552712 Athenaeum (F.v. Soproni Béla)

FIATAL KÉPZŐMŰVÉSZEK ÉS IPARMŰVÉSZEK KIÁLLÍTÁSA

Az idősebb művészgenerációk mögé felsorakozó, hozzájuk fokozatosan felnövekedő, majdani felváltásukra hivatott fiatal művészek népes táborának munkáival találkozik a látogató ezen a kiállításon. Tulajdonképpen egy pályázat hívta életre, amelyet a Magyar Képzőművészek és Iparművészek Szövetsége, a Magyar Népköztársaság Képzőművészeti Alapja, a Népművelési Minisztérium és a DISZ együttesen hirdettek meg a kultúrális seregszemle keretében. A pályázati felhívás országszerte lelkes munkára serkentette a fiatal festőket, szobrászokat, grafikusokat és iparművészeket. Munkálkodásuk eredményeként több száz alkotást küldtek be. Ezek válogatott legjavát mutatják be a kiállítás termei.

A pályázat sikere azonban nem magyarázható csupán a pár hónapos elmélyedt munkával, sokkal hosszabb folyamat gyümölcsei az itt látható alkotások. A szereplő művészek — nagyrészben munkás- és parasztfiatalok —, tehetségük csak a mi világunkban bontakozhatott ki, művészetük a mi világunkban nyerte arculatát, benne fejlődik egyre gazdagabbá, színesebbé. Útjuk folyamán állandóan érezhették pártunk odaadó gondoskodását. A nép állama, pártunk kultúrpolitikájához híven, évről évre egyre több segítséget nyújtott és nyújt munkájukhoz. Az egyéni és kollektív kiállításokon való részvétel, a legszélesebb közönség előtt való szereplés lehetősége igen serkentően hat a fiatalokra, egyben alkalmat nyújt a kritikának, hogy bírálatával segítse fejlődésüket. Az évente kiosztásra kerülő Munkácsy-díjak kitüntetettjei-

nek nagyrésze fiatal — legszebb példája ez annak a megbecsülésnek, amellyel dolgozó népünk, pártunk és államunk jutalmazza művészifjúságunk értékes munkáját.

És nem érdemtelenül. Hogyha végignézzük a tárlat műveit, alkotóik között sűrűn találkozunk olyanokkal, akiknek neve a különböző kiállításokról már ismerős közönségünk előtt. Nem egy fiatal festő munkája keltett már feltűnést a Műcsarnok nagy, évi tárlatain, köztereinken több olyan szobor van felállítva, amely fiatal szobrászművészek kezemunkája. Tehetséges fiatal grafikusaink illusztrációi díszítik az újonnan megjelent könyveket, nem egy jól sikerült plakátnak ők a készítői. A fiatalok egy csoportját máris művészeink élgárdája között emlegetik.

A fiatalok legjobbjainak nagy része az 1950-es években végezte el a Főiskolát, vagyis abban az időben, amikor képzőművészetünkben megtörtént már a döntő, a realizmus elvét diadalra juttató fordulat. Az ő fejlődésük könnyebb volt, útjuk egyenesebb vonalon ível, mint a régebben, még a formalizmus légkörében nevelkedett művészfiataloké. A tárlaton legjobban szereplő művészek szinte kivétel nélkül a Képzőművészeti Főiskola végzett növendékei, vagy jelenlegi hallgatói. Mindinkább nyilvánvalóvá válik, hogy az alapvető ismeretek elsajátítása, a tapasztalt mesterek ösztönzései és irányítása nélkül mégannyi fáradsággal, törődéssel és akarással sem erősödhet meg a tehetség.

A fiatal művészek munkásságát nem lehet művészetünk egészétől különválasztva vizsgálni. Művésztársadalmunk tagjaiként dolgoznak, munkálkodásuk szervesen beilleszkedik művészetünk egészének termékeny tevékenységébe, tehetségük vele együtt alakul és benne fejlődik továbbra is. Ezernyi szál — a közös hagyomány, a mesterek hatása, a feladatok és a példaképek azonossága stb. — fűzi egybe fiataljainkat a már tapasztaltabb művészek táborával, s e kötelékek közül a legerősebb a közös cél, amely felé együttesen törekednek. Miként művészeink

legnagyobb része, fiataljaink is tehetségük, tudásuk legjavát az új magyar képzőművészet gazdagítására fordítják, a mély eszmeiséggel áthatott, valóságfeltáró, közérthető formanyelvű szocialista-realista képzőművészet gazdagítására. A tárlaton látható tematikus festmények között szép számmal találunk olyanokat, amelyeknek tárgyát a mai életből merítették a fiatalok. Az építés, a munka mellett előszeretettel ábrázolják az élet derűsebb, meghittebb oldalát is; kedves képeken örökítették meg gyermekeink, ifjúságunk boldog életét, örömeit. Több intim jelenetet is festettek, ami mindenképpen örvendetes, hisz a hasonló tárgyú jó munkákat régóta hiányoljuk már tárlatainkról. A festmények, grafikák és a szobrászati művek között a békeharc ábrázolásával, szimbolumaival is találkozunk. Tehetséges fiatal iparművészeink tevékenyen munkálkodnak a problémákkal teli új magyar iparművészet alakításán.

A tárlaton vannak gyengébben sikerült munkák, hibás szemléletben fogant ábrázolás is akad. De felületes alkotás kevés. Művészfiataljaink jórészének tehetségét jelzi az az igényesség, amelyet munkáikból kiolvashatunk. Kerülik az olcsó hatásokat, idegenkednek a könnyű megoldásoktól, szívósan keresik, kutatják a mondanivaló minél meggyőzőbb, maradéktalanabb tolmácsolására legmegfelelőbb formai eszközöket, elmélyednek a mesterség titkaiban. Ennek a hivatástudat és felelősségérzet talajából fakadt igényességnek nagyszerű példájaként hadd említsük meg, hogy több ismertnevű fiatal művészünk, akinek munkáját pedig feltétlenül látni szerettük volna a kiállításon, nem küldte be művét, mert nem tudta teljesen késszé formálni, s így inkább lemondott a pályázaton való részvételről, a siker lehetőségeiről.

Általában megfigyelhető a fiatalok bizonyosfokú tartózkodása a bonyolultabb, összetettebb érzelemábrázolástól. Az emberi lélek sokrétű skálájának csak egyes húrjait pendítik meg. Felszabadultabb, szenvedélyesebb, vagy drámai hangot nemigen találunk a kompozíciók

között, inkább csak a tájak és csendéletek színvilágában. A tematikus művek kompozíciója nyugodt, szűkszavú, az arcok, alakok megformálása sokszor tanulmányszerű, a mozdulatok és színek lefokozottak, sok képnél szürkés harmóniába olvadnak. Mindez együttesen az ifjúságtól várt vidámság, szenvedély és erő helyett valamiféle bátortalanságot, óvatosságot sugall. A művészek nagy része most keresi a maga egyéni hangját, most bontakozik az iskola, a mester hatása alól. E tartózkodás azonban mindezeken túl más, szemléleti okokat is sejtet, amelyeknek kielemzése a kritika feladata.

Nem problémátlan tehát ez a kiállítás. A fiatalok munkássága lényegében ugyanazokat a kérdéseket veti fel — sokszor kiélezettebb formában — mint amelyek művészeti életünk egészére jellemzőek. De e természetes probléma-azonosság mellett több az olyan, sajátosan a fiatalokat érintő kérdés, amellyel a kritikának behatóan foglalkoznia kell. Fel kell figyelni arra is, hogy egy-két fiatal művészünk, akinek indulása sokat ígért, az utóbbi években a vártnál gyengébben szerepel. Másoknál a téves útra való letérés veszélye észlelhető. A kiállított művek között olyan tehetséges fiatalok alkotásaival is találkozhatunk, akik különböző okok miatt, egyáltalán, vagy csak elvétve szerepeltek eddigi kiállításainkon. A művészeti élet peremén, nem egyszer visszavonultan dolgoztak, így nem tudtak lépést tartani művészetünk egészének fejlődésével, műveik éppen ezért problematikusak. Velük, tehetségük fokának megfelelően, fokozottabban kell foglalkozni. A művészeti kérdések mellett szép számmal akad olyan, a fiatalokat érintő szervezeti, anyagi jellegű probléma, amelynek feltárása és megtárgyalása feltétlenül kívánatos.

A Fiatal Képzőművészek és Iparművészek Kiállítása kultúrális életünk fontos eseménye. Jó volna minden évben megrendezni a fiatalok seregszemléjét. Egyéni fejlődésük és közös problémáik így könnyebben nyomonkísérhetők. Jól szervezett ankétokkal közelebb lehetne hozni

egymáshoz a fiatal művészeket és a munkás, paraszt, értelmiségi fiatalokat, ami a művészeti tömegnevelés annyira fontos ügyének is jó szolgálatot tenne. A fiatalok munkásságának együttes bemutatása ezenkívül sok mindenre fényt vet ; magába sűríti művészetünk egészének problémáit, tudósít a művészeti nevelés helyzetéről, állandóan jelzi az utánpótlás erejét és minőségét.

A DISZ II. kongresszusának előestéjén nyílt meg ez a tárlat. Nem véletlen, hogy az ifjúsági szövetség annyit szorgalmazta megrendezését. A kongresszus fő feladata, hogy még szorosabb egységben felsorakoztassa a párt mögé hazánk ifjúságát, hogy fellendítse a DISZ egész munkáját, többek között természetesen a művészfiatalok körében is aktívabb mozgalmi életet hozzon létre. Az újjáalakuló Képzőművész Szövetségtől azt várják a fiatalok, hogy többet törődjön majd problémáikkal. Ezután fokozottan támaszkodhatnak majd a DISZ-re is, amely egyre több figyelmet fordít munkásságukra, hisz egyik legszebb feladata a szocialista magyar kultúra ifjú munkásainak nevelése, fejlődésük elősegítése.

Rövid hetek múlva megnyitják Varsóban a világ ifjúságának nagy béketalálkozóját. A VIT kiállításain többek között a fiatal magyar művészek alkotásai képviselik majd a magyar művészet színvonalát és szépségét. A Fiatal Képzőművészek és Iparművészek Kiállításán legjobb eredményt elért, díjnyertes képek, szobrok, grafikák és iparművészeti alkotások is kikerülnek Varsóba, alkotóik részt vesznek majd a találkozó nagyszerű ünnepségein. Az ott szerzett felejthetetlen élmények — miként a múltban is — bizonyára újabb értékes művek alkotására fogják ösztönözni a VIT-en részt vevő fiatal művészeket.

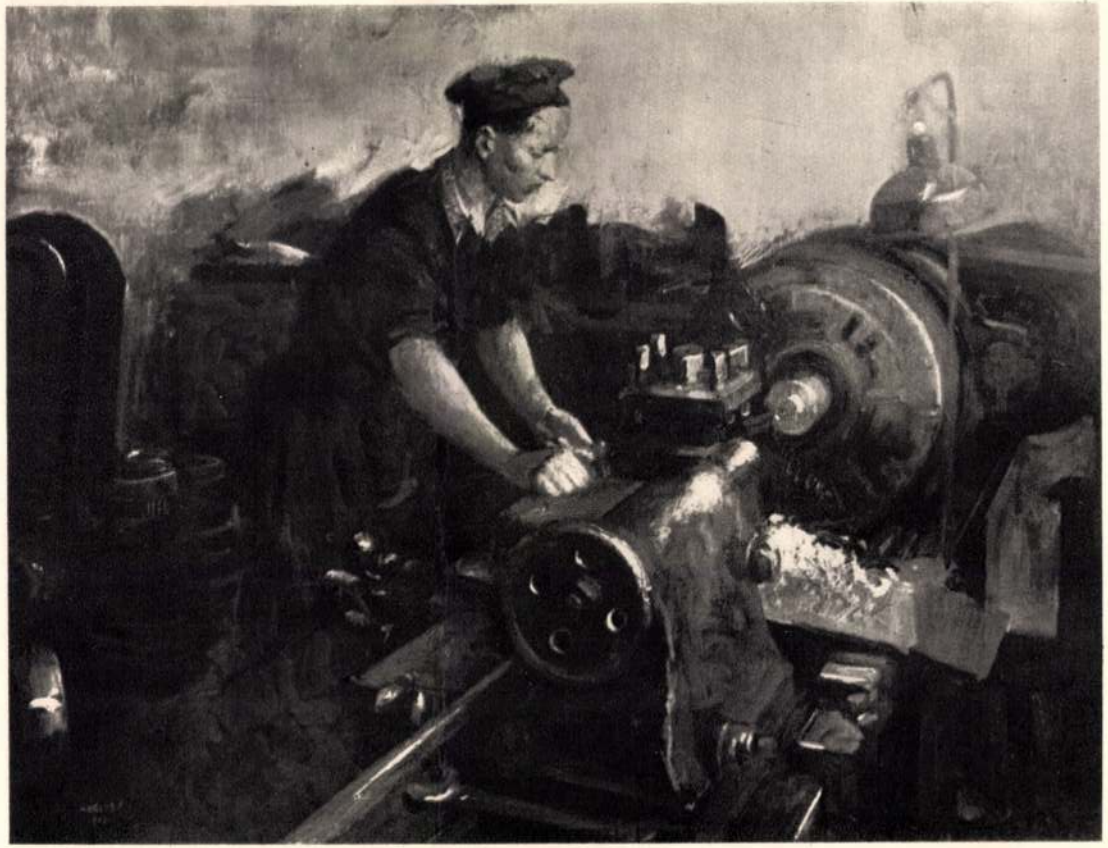

MÓRITZ SÁNDOR: IPARI TANULÓ

SZINTE GÁBOR: HÁRFÁZÓ

BÉR RUDOLF: VILLAMOSON

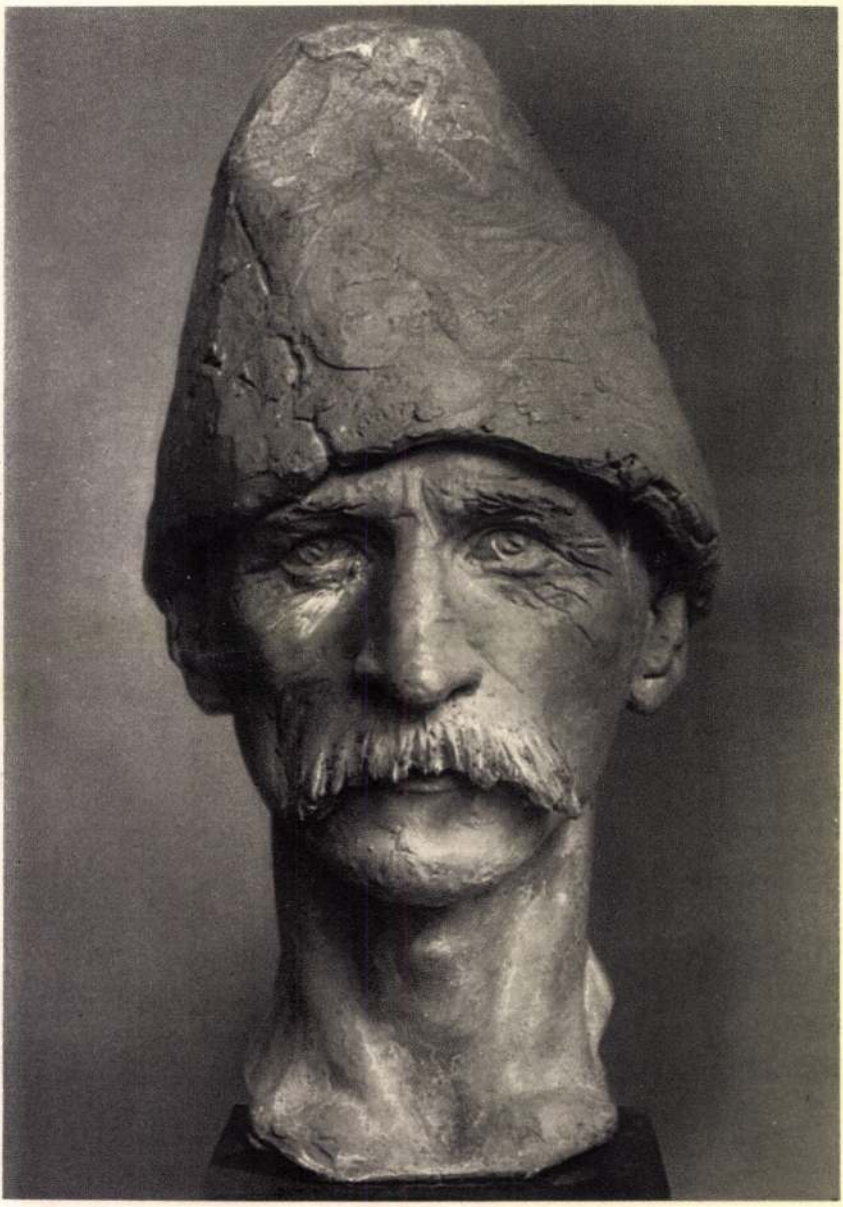

KISS ISTVÁN: PARASZTFEJ

VESZPRÉMI IMRE: LAPÁTOLÓ

CSABAI MÁRIA: VÁZA — GORKA LÍVIA: TÁL

SZŰCS JÓZSEF: SZŐTTES

VATI JÓZSEF: MAGVETŐ

FESTMÉNYEK

ACZÉL ILONA		
P. M.-né portréja	olaj	60x80
BAKKY SÁNDOR		
Vörösberény	olaj	50x60
BALOGH ERVIN		
Fiatalok	olaj	100x80
BAZSALI FERENC		
Úttörő vasutaszenekar furulyása	olaj	40x50
Táj	tempera	30x45
Sárospataki táj	olaj	30x40
BÉR RUDOLF		
Havas táj	olaj	60x80
Villamoson	olaj	100x80
Télen	olaj	60x80
BOLGÁR JÓZSEF		
Szerelmespár	olaj	100x120
Ifjúsági hangverseny	olaj	100x120
Révai Edit	olaj	100x120
BÓTOS SÁNDOR		
Tenyő	olaj	80x50
DEMJÉN ATTILA		
Mosakodás	olaj	90x110
DOMBROVSZKY SZANISZLÓ		
Táj	olaj	65x92
EIGEL ISTVÁN		
Téli kert	olaj	60x80
Évike	olaj	60x80
FÁY GYŐZŐ		
Ürömhegyi naplemente	olaj	60x80
GERA ÉVA		
Kitüntetés	olaj	90x110
GORDON GYÖRGY		
Csendélet hegedűvel	olaj	60x80

GULYÁS DÉNES		
Tavaszi délelőtt	olaj	90x100
HETEYNÉ NAGY KATALIN		
Festőnövendék	olaj	135x115
IZSÁK JÓZSEF		
Festőnő	olaj	90x115
Szerelmespár	olaj	106x125
JÁNOSSY FERENC		
Vihar a Balatonon	olaj	85x95
Csopaki táj	olaj	126x106
KÁNTOR LAJOS		
O. L. portréja	olaj	105x120
KÁROLYI ERNŐ		
Csapolás előkészítése	olaj	80x150
KELETI JENŐ		
Család	olaj	85x80
KONOK TAMÁS		
Behavazott utca	olaj	35x50
Pécsi háztetők	olaj	60x80
KONCZ BÉLA		
Vidámpark	olaj	90x120
KUTASI MARGIT		
Olvasó férfi	olaj	100x110
LITTKEI JÓZSEF		
Tavaszi táj	olaj	100x75
Lukács fürdő udvara	olaj	115x90
MÁCSAI ISTVÁN		
Kalocsai pingáló asszonyok	olaj	110x130
MÁTÉ LAJOS		
Sztálinváros	tempera	23x30
MAZSAROFF MIKLÓS		
A felajánlott munkát jól elvégeztük	olaj	105x150
MIKLÓSI MÁRIA		
Beszélgetők	olaj	90x105
MOLNÁR JÓZSEF		
Nagyrédei lakodalom	olaj	115x180
Tiszai kotró	olaj	50x70
MÓRITZ SÁNDOR		
Békealáírás a Ganzban	olaj	116x148
Tél	olaj	75x100
Ipari tanuló	olaj	80x100
A Sashegy télen	olaj	100x130

NAGY GYULA		
Gyümölcsös	olaj	75x100
Bakonyi falu	olaj	118x78
NAGY IMRE LÁSZLÓ		
Rózsadombi utca	olaj	55x70
NEMCSICS ANTAL		
Hímzőnő	olaj	60x50
Kész a kép	olaj	100x75
NURIDSÁNY ZOLTÁN		
Szoptató anya	olaj	70x90
PATAY LÁSZLÓ		
Hajókirándulás	olaj	100x130
RÉVAI EDIT		
Virágcsendélet	olaj	60x80
REICH KÁROLY		
Hazafelé	tempera	40x60
RIDOVICS LÁSZLÓ		
Fürdetés	olaj	120x100
SARKANTYU SIMON		
Csellós	olaj	68x106
SCHWALM LÁSZLÓ		
B. J. Sztálin vasmű kohásza	olaj	70x100
SILBERNHORN TIBOR		
Vidám vásár	secco	86x120
SOMOGYI IMRE		
Lánchíd környéke	olaj	50x38
SOMOGYI JÁNOS		
Kordésok	olaj	70x80
SOMOS MIKLÓS		
Kirándulók	olaj	110x140
SZEGVÁRI KÁROLY		
Koratavasz	tempera	25x35
SZINTE GÁBOR		
Pataki utca	olaj	80x100
Hárfázó lány	olaj	90x100
Tavasz előtt	olaj	110x125
M. SZÜCS ILONA		
Első lecke	olaj	56x79
TAMÁS ERVIN		
Otthon	olaj	70x90
TÓTH IMRE		
Öntés	olaj	60x80
Fagyi	olaj	60x70

TÓTH LÁSZLÓ		
Vasgyűjtő gyerekek	olaj	115x130
TURY MÁRIA		
Önarckép	olaj	90x50
Estefelé	olaj	60x80
UJVÁRY LAJOS		
Pihenő	olaj	140x120
Május	olaj	50x60
VATI JÓZSEF		
Műteremben	olaj	60x80
VÁCZI ANDRÁS		
Inotai erőmű	olaj	50x70
VECSÉSI SÁNDOR		
Megjelent a Kisdobos	olaj	93x115
Faragó	olaj	70x90
Udvar	olaj	60x80
VÉGVÁRI JÁNOS		
Aszódi táj	olaj	65x80
VERES PÁL		
Villamoson	olaj	100x120
WRÁBEL SÁNDOR		
Juliska	olaj	50x30
ZALA TIBOR		
Védőétel	olaj	95x115
ZILAHY GYÖRGY		
Csendélet	tempera	40x32
Csendélet	tempera	46x28
ZILAHI EDIT		
Virágcsendélet	olaj	70x80
Anya gyermekkel	olaj	70x80
ZUGOR SÁNDOR		
Szobabelső	olaj	30x40

AKVARELL ÉS PASZTELL

ÁSVÁNY GYÖRGY		
Tájkép	akvarell	50x70
BABOCSAY JÓZSEF		
Koratavasz	akvarell	24x34
BALÁZS JÓZSEF		
Koratavasz	akvarell	24x34
Domboldal	akvarell	23x32
BAZSALI FERENC		
Táj	akvarell	30x45
BÁNÓ ENDRE		
Délelőtti beszélgetés	akvarell	35x25
Autóbusz megálló	akvarell	35x25
BOD LÁSZLÓ		
Tanulmányfejek	akvarell	35x25
BOKOR MIKLÓS		
Dél csehországi falu		
BÖHM LIPÓT		
Bajai táj	pasztell	20x25
DEIN PÁL		
Duna Szentendrénél	akvarell	65x54
DOBOS LAJOS		
Szénaboglyák	akvarell	50x60
GÁCS GÁBOR		
Hódmezővásárhelyi tanyák	gauche	24x32
Alkonyat Hódmezővásárhelyen	gauche	21x29
GÖLDNER TIBOR		
Bajai Dunaág	akvarell	45x30
Bácskai táj	akvarell	45x30
Bajai sugovica	akvarell	45x30
GULYÁS DÉNES		
Bujkáló Nap	akvarell	30x40
Körönd	akvarell	30x40
IRCSIK JÓZSEF		
Nyári tábor	akvarell	36x46

IRCSIK JÓZSEF		
Alföldi táj	akvarell	36x46
KAPICZ MARGIT		
Erdőszéle	akvarell	46x30
Csobánka tavasszal	akvarell	45x55
KONOK TAMÁS		
Őszi tájak	akvarell	20x32
Tulipánok	akvarell	24x35
KRISTÓF JÁNOS		
Palántázók	pasztell	70x95
MASZNYIK IVÁN		
Tavaszi fák	akvarell	30x44
Eső után	akvarell	44x30
CS. NAGY ANDRÁS		
Fenyők	pasztell	32x45
NEMCSICS ANTAL		
Dunakanyar	akvarell	50x70
PATAY LÁSZLÓ		
Pólyás	pasztell	30x40
SCHWALM LÁSZLÓ		
Olvasó nő	pasztell	60x80
SZALÓKY SÁNDOR		
Tavasz Csobánkán	akvarell	45x55
SZINTE GÁBOR		
Fák	akvarell	20x30
SZITÁS ERZSÉBET		
Falurészlet	akvarell	40x45
TAMÁS ERVIN		
Kapu	gauche	58x48
TÓTH IMRE		
Kohó — Diósgyőr	akvarell	28x21
Szénosztályozó — Komló	akvarell	30x22
M. TÓTH ISTVÁN		
Utca télen	akvarell	28x40
Tanulmány Coperfield Dávidhoz	akvarell	40x28
B. WEISZ ZSUZSA		
Balatoni táj	akvarell	29x42

GRAFIKA

AMBRUS GYŐZŐ	
Budapest felszabadul	rézkarc
Déli pihenő	rézkarc
ÁCS LÁSZLÓ	
Délután az ipartelepen	rézkarc
Sztálinváros	ceruzarajz
Látogatók a ménesben	rézkarc
BOKOR MIKLÓS	
Cicmanyi asszony	ceruza
Pozsonyi kocsmában	ceruza
BOROMISZA ZSOLT	
Illusztráció Dante Isteni Színjátékhoz I. II.	tus
ANTONI, BURATYNSKI	
Sztálinvárosi építők	szén
„Ezért harcoltunk"	litográfia
CSOHÁNY KÁLMÁN	
Rajzok Anatole France „Thais" c. könyvéhez I.	tus
Rajzok Anatole France „Thais" c. könyvéhez II.	tus
ERNYEI SÁNDOR	
Nagy Lajos novellájához illusztráció I.	ecsetrajz
Nagy Lajos novellájához illusztráció II.	ecsetrajz
FELEDY GYULA	
Tőrvívás	rézkarc
Motorverseny	hidegtű
Rákosi-zászlóalj Spanyolföldön	rézkarc
GÁCSI MIHÁLY	
Illusztrációk Juhász Ferenc „Tékozló ország" c. könyvéhez	linómetszet
GÖLDNER TIBOR	
Martinmű	ceruzarajz
GÖRÖG REZSŐ	
Szántó Kovács János elfogása	rézkarc
GROSS ARNOLD	
Önarckép	ceruza
Táj	rézkarc
Dunapart	rézkarc
Bodrogpart	rézkarc
Sárospataki táj	rézkarc

GUDICS JÓZSEF		
	Aristophanes „Béke" illusztráció	ecsetrajz
HORVÁTH ISTVÁN		
	Vértes	szénrajz
	Dunaág	szénrajz
JETS GYÖRGY		
	Festőnövendék	szénrajz
KASS JÁNOS		
	Tanulmányrajz I.	ceruzarajz
	Tanulmányrajz II.	ceruzarajz
	Tanulmányrajz III.	ceruzarajz
	Tanulmányrajz IV.	ceruzarajz
	Scrafitó terv	ceruzarajz
KOPPÁNY ERZSÉBET		
	Állatkertben	kréta
KONDOR BÉLA		
	Dózsa halála	rézkarc
	Dózsa-sorozatból	rézkarc
	Tanulmányfej I.	kréta
	Tanulmányfej II.	kréta
	Mohács 1526	rézkarc
	Akttanulmány I.	kréta
	Akttanulmány II.	kréta
	Akttanulmány III.	kréta
KONDOR LAJOS		
	Mikszáth illusztrációk	tollrajz
	Krudy illusztrációk	tollrajz
KONSTANTIN LÁSZLÓ		
	Sztálinvárosi Martin	tus
KÓRUSZ JÓZSEF		
	Tájkép, szénagyűjtés	rézkarc
KÓS LAJOS		
	Vincellér	fametszet
KOVÁCS JÓZSEF		
	Villanyt kapott Zsennye	grafika
KRAJCSIROVICS HENRIK		
	Színes linók	linómetszet
KUTASI MARGIT		
	Rajzok	ceruza
LITTKEI JÓZSEF		
	Pécsi rajzok	tus
LUKOVSZKY LÁSZLÓ		
	Az épülő borsodi hőerőmű	tus
MÉSZÁROS LAJOS		
	Sárospataki táj	rézkarc
	Belépés Rákóczi seregébe	rézkarc
	Téli táj	rézkarc

MIKLÓSI MÁRIA	
Varró asszony	szénrajz
MOHÁCSI LAJOS	
Felépítik a gyárakat	szénrajz
MOLNÁR JÓZSEF	
Rajzok	ceruza
NOVÁK LAJOS	
Hokizók	szénrajz
Pihenők	rézkarc
PALICZ JÓZSEF	
Római fürdői táj	rézkarc
Víz partján	rézkarc
PATAKI P. JÓZSEF	
Régi szénosztályozó	tus
SARKANTYU SIMON	
Téli táj	rézkarc
SCHEY FERENC	
Tanulmányrajz	ceruza
SÉDAY ÉVA	
Az újpesti vasúti híd építése	rézkarc
STETTNER BÉLA	
„Soha többé"	szénrajz
SZEMERÉDY MIKLÓS	
Gémeskút	szénrajz
Paraszthaz	szénrajz
Leesett a hó	szénrajz
Tél Sárospatakon	szénrajz
SZILVÁSSY NÁNDOR	
Nagymamuska	ceruza
Dunaparton	lav. tus
TÖRÖK ENDRE	
Kukoricahordás	fametszet
Behavazott major	fametszet
TUKA LÁSZLÓ	
Tájak	rézkarc
TURY MÁRIA	
B. I. szobrász	ceruza
UJVÁRY LAJOS	
Korongozó lányka	ceruza
VARGA GYŐZŐ	
Mikszáth illusztráció I.	ceruza
Mikszáth illusztráció II.	ceruza
VATI JÓZSEF	
Magvető	rézkarc
VINCZE GERGELY	
Mártélyi tájak	ceruza
Bivalyok	ceruza
Mártélyi szélmalom	ceruza

SZOBOR

ANGYAL ISTVÁN		
Tíz év falun	bronz plakett	10 cm
ÁCS JÓZSEF		
Portré	gipsz	30 cm
BENCZE JÓZSEF		
Vízöntő leány	gipsz	45 cm
BENCSIK ISTVÁN		
Női fej	kő	50 cm
BIRÓ IVÁN		
Arató lány	gipsz	38 cm
BRÉM FERENC		
Silózás	terakotta	14x120 cm
CSÉRI KLEIN LAJOS		
Andersen	bronz plakett	11 cm
ENGELS JÓZSEF		
Plakettek	(12 darab)	60x50 cm
GARAMI LÁSZLÓ		
Almaszedő	fa	37 cm
GARÁNYI JÓZSEF		
Érmék	bronz	
GUDICS JÓZSEF		
Táncolók	réz	30x60 cm
HORVÁTH ILONA		
Irókázó	bronz	
ILLÉS GYULA		
Ló fiúval	bronz	25x25 cm
KALLÓ VIKTOR		
Paraszt	gipsz	
Anyám	gipsz	40 cm
Paganini	gipsz	21 cm
KAUFMAN ÁGOTA		
Női fej	terakotta	40 cm

KÁRPÁTI ANNA		
Turistalány	bronz	40 cm
KISS ISTVÁN		
Tanulmányfej	terakotta	55 cm
Tanulmányfej	terakotta	45 cm
Leányfej	gipsz	35 cm
R. KISS LENKE		
Peti	gipsz	15 cm
Pörgők	gipsz	20 cm
KISS SÁNDOR		
Fonó	bronz	20 cm
KONYORCSIK JÁNOS		
Nyár	terakotta	40 cm
K. G. portréja	gipsz	40 cm
KOLTAI NÁNDOR		
Jutka	bronz	15 cm
CS. KOVÁCS LÁSZLÓ		
Koreai ifjú	gipsz	36 cm
KUCS BÉLA		
Leányka virággal	gipsz	32 cm
LAJOS JÓZSEF		
Portré	gipsz plakett	
Portré	gipsz plakett	
Portré	gipsz plakett	
LESENYEI MÁRTA		
Fürdő nők	bronz	20 cm
Éljen a béke	bronz	45 cm
LIGETI ERIKA		
Etus néni	terakotta érem	6 cm
MARTSA ISTVÁN		
Béke	bronz	40 cm
Fiatalok	bronz	22 cm
MARTON LÁSZLÓ		
Szondy	bronz	40 cm
Gyula bácsi	gipsz	46 cm
Relief terv	gipsz	42x60 cm
MÉSZÁROS DEZSŐ		
Haját csavaró lány	bronz	
NAGY ISTVÁN		
Csikó	bronz	12 cm
Borjú	terakotta	14 cm
NAGY SÁNDOR		
Lovasjáték	érem	
Gránátdobó	érem	

NAGY SÁNDOR		
Reggeli torna	érem	
Kapcakötő	érem	
NÉMETH ATTILA		
Rodin	plakett	10 cm
Állatfigurák	réz	11x36 cm
NYIRŐ GYULA		
Női fej	terakotta	42 cm
OSVÁTH MÁRIA		
Edzés után	ólom	36 cm
PATÓ RÓZA		
Portré	gipsz	32 cm
SEGESDI GYÖRGY		
Kovácslegény	bronz	44 cm
SIMON FERENC		
Felszabadulás	dombormű	52x116cm
Munkásfej	gipsz	35 cm
IFJ. SZABÓ ISTVÁN		
Kertészleány	fa	40 cm
SZÁNTÓ BÉLA		
Olvasztár	gipsz	
SZEBÉNYI IMRE		
Ifjú evezősök	gipsz	30 cm
TÓTH ENDRE		
Karmester	gipsz	28 cm
Ló	gipsz	41 cm
TÓTH SÁNDOR		
Erzsike	bronz plakett	6 cm
VARGHA IMRE		
Fésülködő	terakotta	30 cm
Anya	fa	40 cm
Napozó nő	terakotta	30 cm
Mesélő	terakotta	50 cm
VARGA MIKLÓS		
Gázgyári munkás	terakotta	30 cm
VASAS KÁROLY		
Inci	terakotta	50 cm
VESZELY JELENA		
Lovas kompozíció	réz	
VESZPRÉMI IMRE		
Lapátoló martinász	bronz	18 cm
B. G. portréja	bronz	38 cm
VÖLGYESI ISTVÁN		
F. Goya	gipsz	10 cm
Terhes nő	gipsz	22 cm

IPARMŰVÉSZET

BAKAY ERZSÉBET
Szőttes terítő, vörös, fekete, fehér
Szőttes terítő, vörös, fekete, sárga
Szőttes terítő, fekete, fehér, vörös
Szövött függöny, vörös alapon, fekete, fehér díszítés

BÁN ISTVÁN
Gobelin terv

BÁNDY MÁRIA
Szövött terítő

BERDÓ JOLÁN
Váza, világoskék alapon, fehér díszítéssel, kerámia
Váza, fekete alapon vörös, fehér díszítéssel, kerámia
Gyümölcskészlet, kerámia
Fedeles kancsó, kerámia
Kancsó, halványzöld mázzal, kerámia
Tányérka, barna mázzal, kerámia
Tányérka, barna alapon, fehér fa díszítéssel, kerámia
Bonnbonier, szürke, lila csíkos díszítéssel, kerámia
Bonnbonier, zöld mázzal, kerámia
Cukortartó, zöld mázzal, kerámia

BODÓ SÁNDOR
Batik kendő
Batik kendő

BOZSÓKI ANNA
Batik terítő

CSABAI MÁRIA
Tányér, okker alapon sárgás virágdísz, kerámia
Tányér, barna, vörös mázzal, kerámia
Tányér, barna, vörös, kerámia
Tányér, barna, vörös, sárga, kerámia
Bonnbonier, zöld mázzal, kerámia
Bonnbonier, türkiz mázzal, kerámia
Gyertyatartó, világoszöld, barna vonalas díszítés, kerámia
Gyertyatartó, barna, vörös mázzal, kerámia
Gyertyatartó, zöld mázzal, kerámia
Váza, virágdíszes, barna, kerámia 14
Váza, lila, sárga vonalkás, kerámia

CSABAI MÁRIA
Váza, fehér díszítéssel, kék kerámia
Váza, barna alapon, fehér díszítéssel, kerámia
Kis váza, irókás díszítéssel, kerámia

CSIK JOLÁN
Faliszőnyeg, gobelin

GÁLÓCSY EDIT
Váza, barna alapon szürke, fehér madár- és virágdíszítéssel, kerámia
Váza, fehér alapon, lila, fekete virágdíszítéssel, kerámia
Váza, zöld alapon madaras, virágos díszítéssel, kerámia
Váza, fekete alapon zöld díszítéssel, kerámia
Bonnbonier, fehér alapon világoskék virágdíszítéssel, kerámia
Bonnbonier, tüzkiz mázzal, kerámia
Bonnbonier, zöld mázzal, kerámia
Tányér, zöld mázzal, kerámia
Tányér, vörös, barna mázzal, kerámia
Kecskék, falikép, kerámia
Váza, fekete alapon, zöld díszítéssel, kerámia

GÁDOR MAGDA
Fekvő kisborjú, kerámia

GORKA LÍVIA
Feketekávés készlet, fehér alapon, sárga, lila és zöld díszítéssel, kerámia
Kis váza, fehér alapon kék, lila, vörös, sárga díszítéssel, kerámia
Gyertyatartó, fehér alapon zöld, lila díszítéssel, kerámia
Virágtartó, fehér alapon zöld, lila díszítéssel, kerámia
Váza, türkiz alapon sárga, lila, barna díszítéssel, kerámia
Váza, halas díszítéssel, kerámia
Női toalett-készlet, fehér alapon zöld, lila díszítéssel, kerámia
Tányérka, sárga alapon barnás díszítéssel, kerámia
Gyümölcsöstál, szürke alapon, kék, lila díszítéssel, kerámia

G. HÁGER RITTA
Batik párna

HORVÁTH PIROSKA
Szövött anyag, madaras, virágos, piros, fehér, szürke

JURIS IBOLYA
Batik falvédő : Népi játék
Batik falvédő, nő galambokkal
Halas falikép, batik
Batik terítő a VIT-re
Batik sál

KOVÁCS ILONA
Gyermek ruha-anyag, fehér transparent

KIRÁLY JÓZSEF
Asztali lámpatartó, fa

K. KRASZNAI MÁRIA
Batik sál

KENESSEY ESZTER
Nyomott kendő, vörös alapon sárga díszítés

MAJOROS HÉDI
Nagy tál, halas díszítéssel, kerámia
Váza, kék alapon virág- és madárdíszítéssel, kerámia
Váza, sárga alapon madár- és virágdíszítéssel, kerámia
Tálacska, barna, kék, sárga díszítéssel, kerámia
Bonnbonier, fehér alapon sárga, lila díszítéssel, kerámia
Tál, békegalambokkal, kerámia
Váza, madaras és virágos díszítéssel, kerámia

MAJOROS JÁNOS
Váza, lovas figurákkal

MATTLÓ ÉVA
Gyapjú sál

MOLNÁR I. ANDRÁS
Almaszedők, kerámia falikép

MUTHNÉ, FETT JOLÁN
Szőttes, fehér, fekete
Szőttes, drap, sárga

LÉVAINÉ, SZABÓ ERZSÉBET
Szőlőmosó, üveg
Üvegtál, leveles díszítéssel
Üvegtányérok, leveles díszítéssel
Üvegtál és tányérok virág- és levéldíszítéssel
Üvegtányérok gyümölcsdíszítéssel

SÁNDOR ISTVÁN
Tányér, fehér alapon zöld, barna irókázott díszítéssel, kerámia
Tányér, kékesszürke alapon, sárga díszítéssel, kerámia
Váza, fehér alapon irókázott zöld, barna díszítéssel, kerámia
Kis váza, fehér alapon kék, barna, zöld, sárga irókázott díszítéssel, kerámia
Váza, repesztett mázzal, kerámia
Nagy tál, barnás, kékes díszítéssel kerámia

SZEBÉNYI BÉLA
Szövött ruhaanyag, sárgás alapon, sárga, vörös, barna

ZELESNÉ, GAÁL GERTRUD
Batik terítő

G. SUPPÁN IRÉN
Batik falikép madarakkal
Batik kendő

SZÜCS JÓZSEF
Szőttes terítő, drap, zöld, olív
Szőttes, népi táncosok, piros, fehér

SÜMEGHY SÁRA
Ezüst ékszerek

TARJÁN HÉDI
Gobelin-terv

VÁRDEÁK ILDIKÓ
Teáskészlet, porcelán, sárga, barna virágdísszel

WOLF KLÁRA
Batik sál

NÉPMŰVÉSZET

BAKSA LÁSZLÓNÉ hímző népművész, Negyvenszállás	kerek fehér hímzés (kalocsai)
BENKE MÁRIA hímző népművész, Tura	hímzett terítő
BENKE TERÉZ hímző népművész, Tura	hímzett terítő
BONNÁR ISTVÁN faragó népművész, Tab	faragott tál
BREGLOVICS ZSIGMOND faragó népművész, Budapest	áttört szaru cigarettatartó
	faragott szaru váza
FAZEKAS ISTVÁN fazekas népművész, Nádudvar	fekete kalapos korsó
	fekete bokály
FILKOR BOLDIZSÁRNÉ szövő népművész, Nagylóc	szőttes
JANCSIKITY JÁNOS faragó népművész, Öreglak	spanyolozott kürt
KEVITZKY ISTVÁNNÉ szövő népművész, Nagylóc	szőttes terítő
	szőttes párna
özv. LÁSZLÓK LÁSZLÓNÉ szövő népművész, Szécsény	szőttes törülköző
NAGY FERENC faragó népművész, Tab	csontfaragás, dísztárgy
	faragott doboz
	áttört szaru dísztárgy
ÖMBÖLI ZSUZSA szövő népművész, Hidas	négymintás szőttes terítő
SALLAI JÁNOSNÉ hímző népművész, Mezőkövesd	hímzett falvédő
SZÉLES JÓZSEFNÉ szövő népművész, Decs	sárközi futó
	sárközi párna
SZERÉMI SÁNDORNÉ szövő népművész, Nagylóc	szőttes
TAMÁS LÁSZLÓ fazekas népművész, Kaposvár	füles habán bokály
TÓTH ANNA hímző népművész, Mezőkövesd	hímzett falvédő
VARGA DEZSŐ népművész, Debrecen	csikóbőrös kulacs, nagy
	csikóbőrös kulacs, kicsi
VARGA LÁSZLÓ faragó népművész, Somogyjád	spanyolozott kürt
VÁGI GYULA faragó népművész, Füzfő gyártelep	faragott kazetta

Fratal képző- és Szarm. Kiáll

1955 jun

([illegible])

7 ábécé!

Ha-ha művész neve több ábécében is előfordul!

Illés Gyula 26. l

Iresik József 21/22 l

Izsák József 18. l

„A Magyar Népköztársaság hathatósan támogatja a nép életét, harcait, a valóságot ábrázoló, a nép győzelmét hirdető művészetet."

Alkotmányunk évfordulóján elsőízben állnak képzőművészeink dolgozó népünk elé, hogy megmutassák, mennyire tették magukévá ezeket a törvénnyé vált irányelveket, milyen úton haladtak a felszabadulás óta és hová érkeztek ötéves tervünk első esztendejére.

Országunk óriási fejlődésen ment át a felszabadulás óta. Pártunk vezetésével ujjáépítettük a romokból hazánkat, győzelmet győzelem után arattunk a külső és belső ellenség ellen vívott harcban és sikeresen raktuk le a szocializmus alapjait. Mindez hazánknak nemcsak külső képét formálta szebbé, hanem átalakította magát a dolgozó népet is. Létrejöttek az új szocialista kultúra feltételei.

Népünk szocialista öntudatának kibontakozása és anyagi jólétének emelkedése ugrásszerűen megnövelte a kultúra iránti érdeklődést és azok számát, akik már nemcsak élvezői, hanem tevékeny résztvevői is a kulturális munkának. Soha még ilyen hatalmas, kulturára szomjas tömeg nem kísérte figyelemmel művészeink tevékenységét, mint ma. Sohasem nyílt még eddig alkalom arra, hogy a magyar művészet népünk legszélesebb rétegeiből is ilyen mértékben meríthessen friss erőket.

Az új helyzet szokatlan, eddig megoldatlan feladatok elé állította művészeinket. A nép állama a művészek magasztos hivatásává teszi a dolgozók szocialista szellemű nevelését és azt, hogy művészetük fegyverével a munka és a harc újabb hőstetteire lelkesítsék őket. Ahhoz, hogy helyt tudjanak állni, hogy valóban népünk nevelőivé válhassanak, művészeinknek először saját magukban kellett leküzdeniök a mult káros örökségét: az öncélúságot, a formalizmust, a kozmopolitizmust. A régi eszményeket újakkal kellett felcserélniök, de az új művészet, a szocialista realizmus útja nem állt mindjárt világosan előttük.

Mint a felszabadulás óta annyiszor és annyi területen, itt is a Szovjetúnió sietett segítségünkre. A mult évben megrendezett Szovjet Festőművészeti Kiállítás és a szocialista kultúra megismerése óta egyre tisztábban áll már képzőművészeink előtt a fejlődés egyetlen helyes útja.

De iránymutatást kaptak művészeink a marxizmus-leninizmusból, a munkásosztály pártjának forradalmi elméletéből is. Ez tanította meg őket arra, hogy „tartalmában szocialista, formájában nemzeti" művészetünknek haladó nemzeti hagyományaink alapjára kell épülnie.

Művészeink új erőt merítenek abból, hogy kapcsolatuk szorosabbra kovácsolódott a néppel. Mindinkább magával ragadja őket munkásosztályunk és dolgozó parasztságunk szocializmust építő lendülete.

A szovjet kultúra megismertetése, haladó nemzeti hagyományaink ébrentartása, a művészek és a nép kapcsolatának elmélyítése — Pártunk gondoskodásának és iránymutatásának eredménye. Ugyancsak a Párt biztosítja az eszmei irányítás mellett egyre szaporodó munkalehetőségekkel és állami ösztöndíjakkal a művészek munkájának anyagi feltételeit is. A Párt kezdeményezésére létesült alkotó munkájuk legmagasabb elismerése a Kossuth-díj, amelyben nem egy képzőművészünk részesült az elmult évek során, valamint a Munkácsy-díj, amely ebben az évben kerül elsőízben kiosztásra.

Hogy képzőművészeink mennyiben hasznosították a számukra nyitvaálló lehetőségeket, mennyire sikerült leküzdeniök a népellenes kapitalista kultúra káros befolyását, milyen mértékű fordulatot tudtak tenni „a nép életét, harcait, a valóságot ábrázoló, a nép győzelmét hirdető művészet" felé, azt ez az országos méretű kiállítás hivatott bebizonyítani. Bírálják el dolgozóink — azok, akiket ezek a képek, szobrok ábrázolnak; azok akiknek ezek az ábrázolások készültek — az eddigi eredményeket. Segítsék elő kritikájukkal művészeink további munkáját, hogy ez a kiállítás nemcsak képzőművészetünknek, hanem egész szocialista kulturánk építésének is egyik döntő állomása legyen.

SZOBRÁSZOK

1. **Amrózi Sándor**	*Munkás atléta*	gipsz
2. **Andrásy Kurta János**	*Arató lány*	gipsz
3. **Antal Károly**	*Traktorvezetőnő*	gipsz
4. **Baksa Soós György**	*I. V. Sztálin portré*	karrarai márvány
5. **Baksa Soós György**	*Ságvári Endre portréja*	bronz
6. **Baksa Soós György**	*Petőfi Sándor portréja*	bronz
7. **Balázs István**	*Szamuelli Tibor portréja*	gipsz
8. **Barta Lajos**	*Boldog család*	gipsz
9. **Beck András**	*Olvasó munkás*	gipsz
10. **Biró Iván**	*Arató lány*	gipsz
11. **Biró Iván**	*Munkás*	gipsz
12. **Bódi László**	*Bőrdudás pásztorember*	fa
13. **Bokros Biermann Dezső**	*Bartics Rezső élmunkás*	gipsz
14. **Boldogfai Farkas Sándor**	*Vadász*	dombormű
15. **Boldogfai Farkas Sándor**	*Gerelyvetőnő*	gipsz
16. **Borics Pál**	*Édesanyám*	ruskicai márvány
17. **Buzi Barnabás**	*Aluminium kohász*	bronz
18. **Buzi Barnabás**	*Hídverő ács*	fa
19. **Buzi Barnabás**	*Budas Matyi* (oszlop)	gipsz
20. **Cser Károly**	*Romeltakarítók*	bronz
21. **Csillag István**	*Dolgozó bányászok* (relief)	gipsz
22. **Csorba Géza**	*Szabadságszobor*	bronz
23. **Csorba Géza**	*József Attila portréja*	bronz
24. **Csorba Géza**	*Ady Endre portréja*	bronz
25. **Csorba Géza**	*Bartók Béla portréja*	bronz
26. **Dabóczi Mihály**	*Öntöző leány*	gipsz
27. **Dabóczi Mihály**	*Gyümölcsöt vivő leány*	gipsz
28. **Donner Gertrud Mária**	*Gondoskodásunk a gyermekről*	gipsz
29. **Dózsa Farkas András**	*Acélöntők*	gipsz
30. **Ék Sándor**	*I. V. Sztálin portréja*	bronz
31. **Farkas Aladár**	*Partizán*	bronz
32. **Farkas Aladár**	*Szovjet katona*	bronz
33. **Farkas Aladár**	*Szovjet hősi emlékmű*	bronz
34. **Farkas Aladár**	*I. V. Sztálin portréja*	márvány
35. **Farkas Aladár**	*Munkásnő zászlóval*	bronz

36.	**Farsangh György**	*Kenyérszelő nő*	terakotta
37.	**Fekete Géza**	*Öntés után*	gipsz
38.	**Ferenczy Béni**	*Játszó fiú*	bronz
39.	**Ferenczy Béni**	*Belügymin. reliefje*	gipsz
40.	**Forgách Hanna Erzsébet**	*Az új kenyérből minden dolgozónak jut*	gipsz
41.	**Földes Lenke**	*Termelőszövetkezeti csoport*	gipsz
42.	**Garami László**	*Kapás asszony*	gipsz
43.	**Gádor István**	*Állatok* (relief)	gipsz
44.	**Goda Elek**	*Női fej*	gipsz
45.	**Grandtner Jenő**	*Gerelyvető start*	gipsz
46.	**Grandtner Jenő**	*Belügymin. reliefje*	gipsz
47.	**Győry Dezső**	*Petőfi Sándor*	gipsz
48.	**Halmágyi István**	*Aratás hőse*	gipsz
49.	**Hercegh Klára**	*Traktoros lány*	gipsz
50.	**Hercegh Klára**	*Munkásnő*	gipsz
51.	**Huszár Imre**	*Tyuk*	fa
52.	**Huszár Imre**	*Kakas*	fa
53.	**Huszár Imre**	*Medve*	fa
54.	**Huszár Imre**	*Tigris*	fa
55.	**Illés Gyula**	*Földmunkás*	gipsz
56.	**Ispánki József**	*Munkás*	gipsz
57.	**Istók János**	*Bem*	bronz
58.	**Izbégi Villám Rózsa**	*Mosónő*	gipsz
59.	**Jankó János**	*Elmélet és gyakorlat*	gipsz
60.	**Jankó János**	*Teniszező fiu*	gipsz
61.	**Jálics Ernő**	*Parasztasszony*	gipsz
62.	**Kamotsay István**	*Honvéd törzsörmester*	gipsz
63.	**Kerényi Jenő**	*Ifjúmunkás*	gipsz
64.	**Kerényi Jenő**	*Munkás ifjú*	bronz
65.	**Kerényi Jenő**	*Falatozó*	bronz
66.	**Kerényi Jenő**	*Munkás furóval*	gipsz
67.	**Kernstockné Stricker Gina**	*Kernstock Károly portréja*	bronz
68.	**Kernstockné Stricker Gina**	*Női fej*	márvány
69.	**Kisfaludy Stróbl Zsigmond**	*Kőfejtők*	gipsz
70.	**Kisfaludy Stróbl Zsigmond**	*És mégis elindult a munka*	gipsz
71.	**Kisfaludy Stróbl Zsigmond**	*Őrtálló honvéd*	bronz
72.	**Kis István**	*Ipari szakoktatás*	gipsz
73.	**B. Kiss Károly**	*Rézöntő*	teracotta
74.	**Kis Kovács Gyula**	*Férfi fej*	bronz
75.	**Kis Kovács Gyula**	*Sallai és Fürst (emlékműterv)*	bronz
76.	**Kocsis András**	*Dombormű a mezőtúri traktorállomásra*	
77.	**Korányi Felicitas**	*Gobbi Alajos*	bronz
78.	**Kövesházi Kalmár Elza**	*A tömbmegbízottunk*	teracotta
79.	**Krausz Mátyás**	*Néphadsereg harcosa*	teracotta
80.	**Kucs Béla**	*Hegesztő*	gipsz

81.	**Kunvári Lilla**	*Vésőmunkás*	gipsz
82.	**Kühner Ilze**	*Erzsi néni*	gipsz
83.	**Kühner Ilze**	*Székely Mihály Kossuth díjas operaénekes*	gipsz
84.	**Laborcz Ferenc**	*Humusz*	fa
85.	**Loósz József**	*Apa gyermekével*	bronz
86.	**Matzon Frigyes**	*Férfi fej*	gipsz
87.	**Madarasy Walter**	*Ifjumunkás déli pihenője*	gipsz
88.	**Makk József**	*Súlydobó*	gipsz
89.	**Marosán László**	*I. V. Sztálin portré*	gipsz
90.	**Marosán László**	*Szovjet katona gyermekkel*	gipsz
91.	**Martsa István**	*Férfifej*	gipsz
92.	**Marton László**	*Népköztársaságunk Alkotmánya*	gipsz
93.	**Marton László**	*Balatoni halász*	gipsz
94.	**Marton László**	*Női fej*	
95.	**Medgyessy Ferenc**	*Merengő*	gipsz
96.	**Medgyessy Ferenc**	*Lánchíd*	gipsz
97.	**Medgyessy Ferenc**	*Móricz Zsigmond portré*	gipsz
98.	**Medgyessy Ferenc**	*Hídépítők*	gipsz
99.	**Megyeri Barnabás**	*Krampácsoló*	gipsz
100.	**Mikus Sándor**	*Anyaság*	kő
101.	**Mikus Sándor**	*Küzdelem*	bronz
102.	**Mikus Sándor**	*Rákosi Mátyás portré*	bronz
103.	**Nagyné Kovács Mária**	*Gyermekfej*	agyag
104.	**Orbán József**	*Dombormű*	
105.	**Palotai Gyula**	*Puskin*	gipsz
106.	**Palotai Gyula**	*Fiu fej*	teracotta
107.	**Palotai Gyula**	*Ifjúmunkás*	gipsz
108.	**Pál Mihály**	*Dózsa György*	kő
109.	**Pándi Kis János**	*A nemzetköziség zászlója alatt*	gipsz
110.	**Pátzay Pál**	*V. I. Lenin portré*	bronz
111.	**Pátzay Pál**	*I. V. Sztálin*	bronz
112.	**Pátzay Pál**	*Kenyérszegőnő*	bronz
113.	**Pátzay Pál**	*Kígyós figura*	bronz
114.	**Petri Lajos**	*Juhász Gyula portréja*	gipsz
115.	**Rubletzky Géza**	*Gyors futó start*	bronz
116.	**Schaár Erzsébet**	*Munkásnő portréja*	bronz
117.	**Schaár Erzsébet**	*Munkás*	bronz
118.	**Somogyi Árpád**	*Traktoroslány*	gipsz
119.	**Somogyi József**	*Az öntelt*	gipsz
120.	**Somogyi József**	*A felszabadított nép*	gipsz
121.	**Somogyi Sándor**	*Dolgozók*	teracotta
122.	**Soproni Stöckert Károly**	*Csikó*	gipsz
123.	**Soproni Stöckert Károly**	*Munkára fel*	gipsz
124.	**Sóvári János**	*Katika*	gipsz
125.	**Strasser Klaris**	*Fütyülő fiu*	bronz

126.	**Szabó István**	*Bronzfejtés a Rákosi Mátyás légakrában*	meggyfa
127.	**Szabó Iván**	*Bolgár Magyar barátság dombormű*	gipsz
128.	**Szabó Iván**	*Táncoló leány*	bronz
129.	**Szabó Iván**	*Közös föld felé*	bronz
130.	**Szabó Iván**	*Hová lettek a régi szép idők*	bronz
131.	**Szabó Iván**	*Táncoló honvéd*	bronz
132.	**Szandai Sándor**	*Új értelmiség*	gipsz
133.	**Szentesi Géza**	*Állatok* (relief)	gipsz
134.	**Székelyné Komor Anna**	*Olvasó honvédek*	gipsz
135.	**Tar István**	*Ifjú munkás*	gipsz
136.	**Tar István**	*Habarcskeverő leány*	bronz
137.	**Tóth Ilona**	*Marokszedő*	gipsz
138.	**Turcsányi Árpád**	*Partizán*	gipsz
139.	**Uitz László**	*Falusi orvos vizsgálja a gyereket*	gipsz
140.	**Uitz László**	*A jó termés*	gipsz
141.	**Ungvári Lajos**	*Megvédjük a békét*	gipsz
142.	**Varga Imre**	*Vasmunkás*	gipsz
143.	**Varga Oszkár**	*Maxim Gorkij portré*	bronz
144.	**Váradi Sándor**	*I. V. Sztálin portré*	gipsz
145.	**Vedres Márk**	*Ifjú munkás*	gipsz
146.	**Wilt Tibor**	*Női fej*	bronz
147.	**Wilt Tibor**	*Női fej*	bronz

I.
MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZETI KIÁLLÍTÁS

MŰCSARNOK

HŐSÖK TERE

1950

2

aug.

kapj emlékszem, egyszer már feldolgoztam.

Illés (Illyés) Gyula
Gyspánki Józsefi
Gyszók János

I. M. héprm hiall

1950 aug (Mines)

Hiobrok

Illés Gyula

Jánossy Ferenc

Juhász Antal

Juhász Erika

Kamarás Lajos

Kapicz Margit

Kaszab Judit

Károlyi Zsigmond

Keszy Harmath András

Kirschler Lajos

Kiss Kovács Gyula

lásd

XIX. tavaszi szalon

1947. máj.-jun.

Kovács

11

428.

u:

u áll a karlóczai érsek, ki kamiláv-
eszédet intéz a szerb nemzetgyűlés tag-
rja s balkezében nagy pecsétű irást ~~tart~~ van,
ús vobis servata imprimis eligendi
iros-kék-fehér szerb lobogó látható s jobbra az
eten túl a kétfejű ~~sasos~~ zászló ~~mellett~~
keten a kétfejű sas s a zöldön: M"
ül néhány hölgy s éljenző úr válik ki:
hajtásos.

néretei 87.5: 115 Gm.
ó hó 7 én Bauer H-tól.
Avételár Kiihervételét 1891: I. 9-én ismeri el (7/91)
T. Keretét javítosta (321/98)
s Kiállításra engedtetett át, Lhonnan
(416/96.)
.2-án (41/92) – A elszám. elfogadtatva
20-diki 26716 sz. bírattal (98/92)

Vét. H. Bauertól 80 fr.

Illés Gyula

Budapest, 1923.

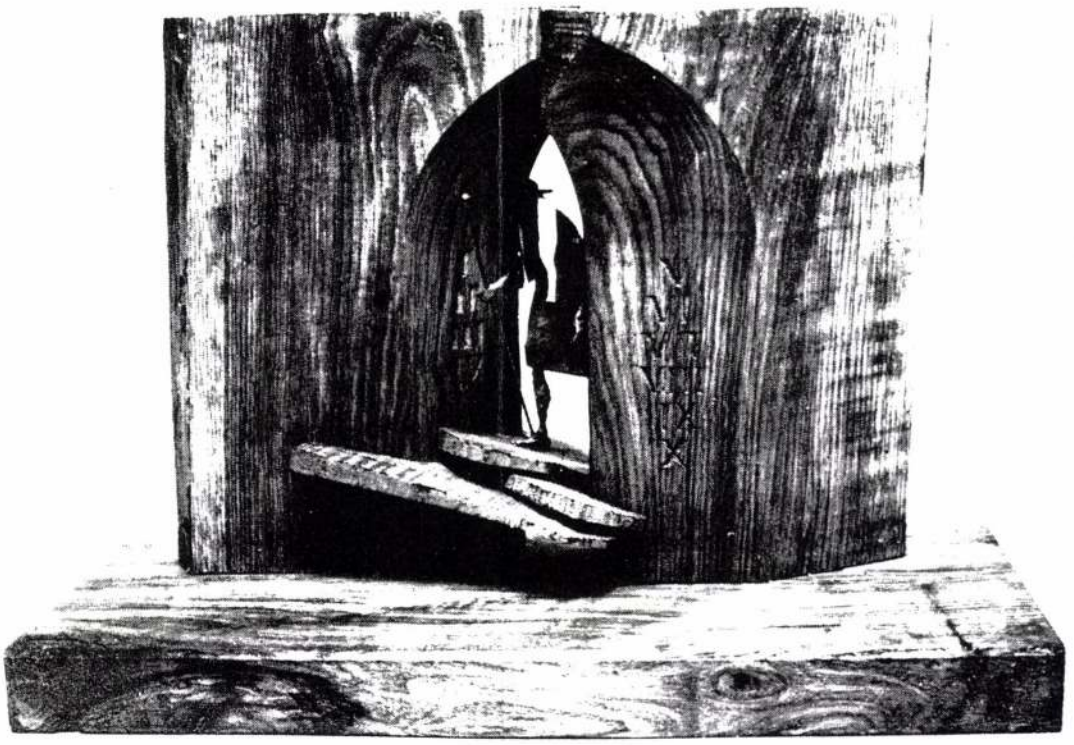

A Képzőművészeti Főiskolán 1946–51. között tanult Pátzay Pál növendékeként. Munkacsy-díjjal 1967-ben tüntették ki. Az Iparművészeti Főiskola tanára, a Nagyatádi Faszobrasz Alkotótelep egyik alapítója.

Címe: 1021 Budapest, Napraforgó u. 15.

8. Mózes	fa	60×35 cm
Relief	fa	60×60 cm

Javaslat a Nagyatádi Faszobrász Alkotótelep továbbfejlesztésére, terepasztal és 8 kisarchitektúra makett.

ILLÉS GYULA

I. ORSZÁGOS FASZOBRÁSZATI KIÁLLÍTÁS

Nagyatád, 1985.

júl. 18 - aug. 30.

Kicédulázva: H-tól. 1957.
→ Műcsarnok

(Németh L.:) SzN 1952 (1.25) 25/

TAVASZI TÁRLAT

Kiállítás a Műcsarnokban

A szocialista realizmus felé haladó képzőművészetünkben igen fontos állomások a tárlatok. Mind szorosabbá fűzik dolgozó népünk és művészeink immár elszakíthatatlan kapcsolatát, s a kiállításon történő közvetlen találkozás, a műveknek a döntő fórum, a közönség elé állítása mindig alkotó kritikát jelent, s ezen keresztül képzőművészetünk további fejlődését eredményezi. Ilyen jelentősége van a gyönyörűen átépített Műcsarnokban megrendezett *Tavaszi Tárlatnak* is. A tárlat a II. Magyar Képzőművészeti Kiállítás óta megtett utat, képzőművészetünk jelenlegi helyzetét kívánja felmérni. *Képzőművészetünk nem volt eléggé felkészülve* egy ilyen nagyszabású kiállításra. Az egész kiállított anyagban bizonyos esetlegesség, alkalomszerűség nyilvánul meg, éppen ezért nyersen mutatja képzőművészetünk jelenlegi fejlődési fokát, veti fel problémáit.

Az első, legszembeszökőbb probléma a téma kérdése. *Horváth* Márton elvtárs, a II. Magyar Képzőművészeti Kiállítást értékelve, nagy eredménynek tekintette a témakör kiszélesedését, helyeselte a tanulmányjellegű művek bemutatását. A Tavaszi Tárlaton már sok ilyen mű szerepel. Ez helyes. Azonban jelentkezik a tárlaton az *új élet témái visszaszorulásának veszélye*. Így például a békeharcot, mindennapi életünk alapvető kötelességét és élményét, még a műfajból következően legfrissebb grafika is csak néha-néha vetíti elénk.

Tanulmányjellegű munkákra, csendéletre, vagy az önálló műfajú tájképre igen nagy szükség van, mert csak így kovácsolhatja ki magának művészetünk a realizmushoz szükséges mesterségbeli tudást. *A mesterségbeli elmélyülésnek azonban együtt kell haladnia a ma életének, témáinak felvetésével.*

A mesterségbeli tudás elsajátítása terén haladást jelent a tárlat. Kiváló mestereink tovább mélyítik, konkrétabbá teszik stílusukat, fiatal művészeink is komolyan foglalkoznak a szükséges formatudás elsajátításával. Szobraink közül *kezd kiveszni az anatómiai, szerkesztési hibákkal teli szobortípus*, és fiatal szobrászaink sikeresen kísérleteznek a relief igen nehéz, de fontos műfajával. (Megyeri Barna, Márton László.) Azonban mesterségbeli problémák újabb felvetésére is van több példa a kiállításon, így Bicere László «Réztisztítás» című képén *csak* a sárgaréz csillogó festőiségét akarta megragadni.

A kiállításnak a téma kérdésében megmutatkozó fogyatékossága korántsem csak abban jelentkezik, hogy kevés a mai élettel foglalkozó mű. Helyes, hogy sok a csendélet és a tájkép. A hiba ott van, hogy a nagy tudással festett tájképek és csendéletek legtöbbje nyugodtan szerepelhetett volna húsz évvel ezelőtti kiállításon is, szemlélete nem múlja felül az akkori évek tájszemléletét. Hermann Lipót impresszionisztikus «A kacsatónál» című képe, vagy Burghardt Rezső «Faluvége» című festménye, Fónyi Géza borús hangulatú «Tavaszi eső»-je, Domanovszky Endre csendélete, Benkhardt Ágoston «Nyári délután»-ja stb. mind bizonyítják alkotóik igen nagy felkészültségét, azonban *a tárlaton szereplő legtöbb tájkép polgári hangulatú*, még nem tükrözi a természeten úrrá levő, öntudatos ember tájszemléletét. Kevés — és minőségileg gyenge — az ipari tájábrázolással való próbálkozás is. Jellemző, hogy Bernáth Aurél «Az új Lánchíd» és Iván Szilárd «Sztálinváros esőben» című képein is a művészek az ábrázolt téma eszméjétől idegen, nem lelkesítő, borús hangulatot választanak.

De hiányzik az *új* nézőpont, a «természetes», át nem alakított táj szemléletéből is. Legszembeötlőbb ez a hiány az aquarell-tájképeknél. Uralkodik a régitipusú «tájkivágás», dekadens hangulatú «intim» természetnézés. Hiányzik az életörőm, a hazai tájnak rajongó szeretete és az a felszabadult érzés, melyet minden magyar dolgozó érez hazánk gyönyörű tájai láttán.

Nemcsak a tájképek, de az alakos kompozíciók és szobrok között is több olyan mű van, mely nem sokat mond dolgozóinknak. *Több, tárlatra nem való művet is kiállítottak.*

A kiállításnak *legfőbb pozitívuma egyes művek értékében rejlik.*

Igen nehéz feladatra vállalkozott *Oltsai Kiss* Zoltán, mikor Rákosi elvtársról, mint az 1919-es forradalom hős harcosáról készített életnagyságú szobrot. Portrészerű hűségre törekedni, éreztetni az 1919-es proletárforradalom légkörét, úgy mintázni meg a fiatal Rákosi Mátyást, hogy az alakba belesűrítve mai életünk bölcs vezetőjének jellemző vonásait is megtaláljuk: a legnagyobb művészi feladatok közé tartozik. A művésznek úgy kellett megalkotnia szobrát, hogy az a Rákosi elvtársról alkotott népi elképzelésig emelkedjen. Nagyrészt sikerült ez.

A tárlaton láthatók a moszkvai magyar mezőgazdasági kiállítás falképeinek a vázlatai. Szőnyi István, az egyik vázlat készítője, e művén kívül még egy «A fuvaros» című képét is kiállította. A két évvel ezelőtt festett kép borongó, azonban a táji rész és elsősorban az igen nagy elmélyültséggel megfestett lovak a mesternek a realista ábrázoláshoz való nagyjelentőségű közeledéséről tanúskodnak. Moszkvai falkép-vázlatán azután teljesen felszabadul a borús hangulat alól és friss színeivel boldog életünket, harcunkat örökíti.

Szőnyi és a másik vázlat készítője Domanovszky Endre műve kiegészítik egymást, képeik témája: dolgozó parasztságunk útja a felszabadulástól, földosztástól kezdve a munkásosztály, a Szovjetunió szüntelen segítségével a szocialista mezőgazdaság felé. Csak a tartalomban való filozófiai elmélyülés, igaz élmény teszi lehetővé, hogy Domanovszky oly monumentális egyszerűséggel tudja érzékeltetni a földosztás történelmi pillanatát, Rákosi elvtárs kecskeméti beszédének a dolgozó parasztságra tett hatását, vagy Szőnyi az első traktor jelentőségét. Szőnyi hét képe egységes egész, a kompozíció, szín, táj, mind érzékeltetik azt a fejlődést, melyre a téma utal. A művészeknek vigyázniok kell, hogy a vázlaton még megnyilvánuló formalista maradványokat (Szőnyinél az első kép túl szétfolyó színessége, Domanovszkynál a sokszor túlzó erősségű szín stb.) a kész művön kiküszöböljék.

Helyet nyertek a kiállításon a moszkvai magyar mezőgazdasági pavilon tornyára, illetve parkjába készített hatalmas arányú szobrok. Azonban ezek még nagy méretük ellenére sem válnak monumentálissá. A formák reálisak, közérthetőek — de hiányzik mögülük az élet. Egyedül Kisfaludi Stróbl Zsigmond «Agronómus»-a emelkedik ki nemes egyszerűségével.

Nehéz feladatra vállalkozott *Bán* Béla és *Bencze* László. Bán Béla nagyszerű történelmi pillanatot festett meg. Lenin és Szamuelli találkozását. Sokat megragadott a történelmi pillanat levegőjéből. Azonban a történelmi hitelességű fényképhez való ragaszkodás miatt Lenin és Szamuelli között nincs elég kapcsolat és a forradalmi tömeg ábrázolása nem meggyőző. *Bencze* László a Tanácsköztársaság népbiztosának, Rákosi elvtársnak vérmezői beszédét vetíti elénk. Jól hejezi középpontba Rákosi elvtárs kiemelkedő alakját. Kitűnő a környezet: az 1919-es évek váraljának festői bemutatása, a forradalom tavaszának viharát tükröző felhős ég — a festő nagy felkészültségére, a témában való elmélyedésre vall. A legfontosabb azonban nem sikerült: a forradalom hős népének ábrázolása. Néhány jól tipizált alakon és a hátrább álló tömeg érzékeltetésén kívül hiába keressük a forradalom hőseit. Csak karikaturaszámba menő alakok ötlenek szemünkbe. Nem idealizált szépségeket kérünk számon a festőtől, hanem a 19-es forradalom igazi tipusait, igazi embereit. A festő félt attól, hogy felületes lesz, ha nem fest jól karakterizált fejeket. Mégis felületessé vált, típussá-magasítás helyett furcsaságokat bogarászott, nem engedve képe mély eszmeiségét szabadon kibontakozni.

Ez a kép megmutatja, több más műnek is a fő hibáját: *dolgozó népünk tipusainak helytelen ábrázolását.* Ez a hibája *Benedek* Jenő egyébként előremutató, reális képeinek is. A munkamódszerét átadó Petrovszkij professzort ábrázoló képén nem tud külsőleges figyelemnél többet érezteti és «Mesemondó» című képe is csak kedves témájával ragadja meg a nézőt. «Sztahanovista kőműves» portréján a mélyebb anyagábrázolás Benedek fejlődéséről tanúskodik, az arc is vidám, optimista, de az egész öltözetben, beállításban esetlegesség, «vagányszerűség» uralkodik, akadályozva a típussá érlelést.

Nem eléggé elmélyült mű *Imre* István «Kezdődik az iskola» c. festménye, mely pedig optimizmusával előremutatóvá válhatna. Nem elég eredeti a mű, a helyesen választott példának inkább utánzása, nincs eredeti, önálló követése érződik a képen. A kitűnően megválasztott téma és a festő tehetsége elmélyültebb alkotásokat követel.

Szobrászaink a képzőművészet többi ágánál hamarabb találták meg a közérthető, realista formát. Formailag megoldottak, megszerkesztettek a szobrok, csak gyakran hiányzik belőlük az eszmei elmélyülés, s ezért felületesek. Mert *az üresség, felületesség elsősorban tartalmi probléma, az eszmei elmélyülés hiányát tükrözi.* A legtöbb sportszobor például a sportoló embert csak külsődlegesen jeleníti, hatásosan dagadó izmokkal, áldinamikával próbálva helyettesíteni a harmonikusan kisportolt, erős emberi test igazi szépségét. A sport igazi dinamikájából, erejéből Somogyi József «Gerelyvető»-je nyujt legtöbbet, azonban a kitűnő, robbanó mozdulatú sportszobor hatását is rontja a még túl nem haladt torzító tendencia. A legharmonikusabb szobrok Kiss István művei: nem külsődleges eszközökkel kívánják érzékeltetni sportembereink életörömét, egészségét, duzzadó fiatalságát. A két nagyszabású pályázatról, a Hunyadi- és Kossuth-pályázatról szereplő művek nagy része álpátosszal teli. A nagyszámú anyagból Kisfaludi Stróbl, Illés Gyula Hunyadi-vázlata és Ungvári Lajos, Kocsis András, Megyeri Barna Kossuth-terve emelkedik ki. Régebbi mű Tar Istvánnak a földalatti gyorsvasút pályázatára készült a «Szocialista mezőgazdaság»-ot ábrázoló kitűnő szoborkompoziciója.

Az említett műveken kívül több átlagon felüli mű szerepel a tárlaton. *Hermann* Lipót kitűnő Csók István portréja szeretetteljesen mutatja be a nagy magyar festőt, aki maga is szerepel egy tájképpel a kiállításon Csáky Maronyák női portréja, Barcsay Jenő «Parasztasszonya» elmélyült alkotás. Az idősebb nemzedék közül *Glatz* Oszkár, *Edvi Illés* Aladár, *Meggyesi* Ferenc újabb alkotásai tünnek ki. *Zádor* István műveiből kiemelkedik a Ganz hajógyári vasöntést ábrázoló képe. A szobrászok közül kiválóak a gazdag anyaggal szereplő *Borsos* Miklós plakettjei, *Makrisz* Agamemnonnak a városligeti kultúrsétány számára készített Móricz Zsigmond képmása, *Vigh* Tamásnak pedig jól komponált, szépen mintázott «Éneklő fiatalok» c. szobra a kiállítás legjobb darabjai közé tartozik. Igen sokat fejlődtek grafikusaink. (Kőrösi Lajos, Dudás Jenő, Szabó Vladimir művei stb.) A grafikai anyagnál azonban még nagyobb hiány az osztályharcos téma gyér jelentkezése.

A Tavaszi Tárlat sok hibáját veti fel képzőművészetünknek, de mutatja a megoldás lehetőségeit is. Még fokozottabb gondossággal keresni új életünk témáit, a realista formát, elmélyültebben tanulmányozni haladó hagyományainkat meg a szovjet művészetet és elsősorban: fokozottabban elmélyülni a művek tartalmában. Harcolni kell a könnyebb út, a tetszetős, de üres ábrázolás és a formalista maradványok ellen, hogy képzőművészetünk még magasabb művészi színvonalra emelkedjék, még aktívabb fegyver legyen népünk történelmi harcában.

Németh Lajos

Győr, Zala és Vas megye érte el az elmult héten a legjobb eredményt a beadásban

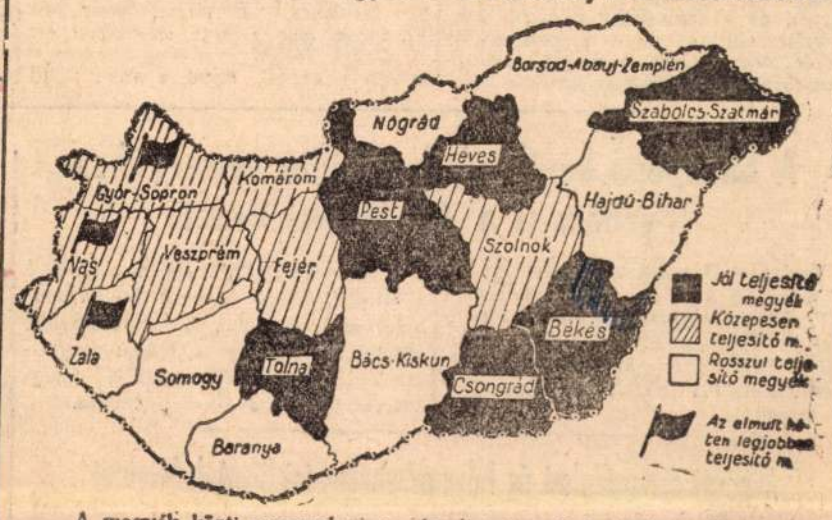

A megyék közti versenyben az elmult héten *Győr, Zala* és *Vas* érte el a legjobb eredményt. A félévi összesített eredmények alapján a megyék versenyének állása a következő: *1. Szabolcs, 2. Békés, 3. Heves, 4. Csongrád, 5. Pest, 6. Tolna, 7. Szolnok, 8. Győr, 9. Vas, 10. Fejér, 11. Veszprém, 12. Komárom, 13. Baranya, 14. Zala, 15. Hajdú, 16. Borsod, 17. Somogy, 18. Bács, 19. Nógrád.*

Hatalmas küzdelem után döntetlenül végződött labdarúgóink első moszkvai mérkőzése

Moszkva—Magyarország 1:1 (1:0)

Hatalmas érdeklődés mellett került sor szombaton délután *a moszkvai Dinamo-stadionban* a Moszkva—Magyarország válogatott labdarúgómérkőzésre. A mérkőzés kezdetére *80.000 néző* helyezkedik el a körlépcsőkön, hogy tanúja legyen a nagy találkozónak. Több mint 20.000 ember a stadionon kívül várta a mérkőzés eredményét, milliók pedig a televíziós készülékek és a rádió mellett figyelték a nagy mérkőzés eseményeit.

Fél hétkor megszólalnak a harsonák és a két csapat tagjai felvonulnak a díszpáholy elé, amelyben helyet foglalnak a Szovjetunió Kommunista (bolsevik) Pártja Központi Bizottságának több tagja, a Szovjetunió Összszövetségi Testnevelési és Sportbizottsága vezetői, a magyar nagykövetség tagjai, élükön *Szkladán* Agoston nagykövettel A magyar és szovjet himnusz elhangzása után G. *Ragulszkij*, a Moszkvai Testnevelési és Sportbizottság elnöke üdvözölte a magyar együttest, majd *Sebes* Gusztáv, az OTSB elnökhelyettese válaszában örömének adott kifejezést, hogy a magyar labdarúgók Moszkvában képviselhetik a magyar dolgozó népet. A moszkvai csapat nappal szemben *Ivanov — Krizsevszkij, Basaskin, Nyirkov — Antadze, Petrov — Iljin, Nyikolajev, Bobrov, Gyementyev, Salnyikov* összeállításban kezdi a játékot. A magyar csapat összeállítása: *Grosics — Buzánszki, Börzsei, Lantos — Bozsik, Zakariás — Csordás, Kocsis, Szusza, Puskás, Hidegkuti.*

Az első támadást a magyar csapat vezeti, Hidegkúti jó beadását azonban Kocsis elvéti. Ezután fölénybe kerül a szovjet csapat, több veszélyes támadást vezetnek a moszkvaiak. A hatodik percben Nyikolajev lövését Grosics csak a léc fölé tudja öklözni. A magyar csapat elfogódottan játszik, sok a hibás, pontatlan leadás. A 7. percben ő először kapura a magyar csapat, de Kocsis gyenge lövését Ivanov biztosan védi. A magyar fedezetek jó labdákkal küldik támadásba a csatárokat, támadósorunk azonban gyengén és kőrülményeisen játszik, s így a szovjet védők mindig idejében tudnak közbelépni. A 27. percben Kocsis a balösszekötő helyén kiugrik, beadása azonban Szuszától elpattan, s oda a jó helyzet. Egy perc mulva Kocsis nagyszerű lövését Ivanov, a moszkvaiak kapusa a léc fölé öklözi. **A 35 percben a Börzsei-ről lepattanó labdával Bobrov kiugrik, éles lövését Grosics csak kiütni tudja, a visszapattanó labdát azonban a szovjet középcsatár már a hálóba vágja. Moszkva válogatottja 1:0-ra vezet. A hátralévő időben is a szovjet csapat** támad többet.

Szünet után a magyar csapatban Szusza helyett **Palotás** lesz a középcsatár. Most már jobban játszik támadósorunk is. A harmadik percben Csordás beadásából Hidegkuti élesen fejeli a bal felső sarokra a labdát Nyirkov, a moszkvaiak balhátvédje azonban a gólvonalról ment. **A 6 percben eredménnyel jár a magyar csapat támadássorozata Kocsis meredeken küldi a labdát Palotáshoz, a magyar középcsatár kicselezi Basaskint és a hálóba rúgja a labdát Ezzel kiegyenlített a magyar válogatott. (1:1.)** Ezután változatos játék következik, mindkét kapu gyakran forog veszélyben. A 15. percben Moszkva válogatottja is csatár-cserét eszközöl. Antadze helyett **Netto** lesz a jobbfedezet. A 30 percben Bobrov lövése a magyar kapufán csattan, majd a 32. percben Csordás lövése, egy perc mulva pedig Kocsis fejese találja el a kapufát. A játékidő hátralevő részében mindkét csapat hatalmas küzdelmet vívott a győztes gólért, ezt azonban egyiknek sem sikerült elérnie. Így a mérkőzés 1:1 arányban döntetlenül végződött.

Végig nagyiramú, élvezetes játékot hozott a két csapat találkozása. Az első félidőben a moszkvai csapat sokkal tervszerűbben és jobban játszott, szünet után azonban feljavult a magyar együttes is és megérdemelten sikerült kiharcolnia a döntetlent.

A mérkőzés után a moszkvai dolgozók lelkesen ünnepelték a két csapat játékosait, akik összeölelkezve hagyták el a játékteret.

A magyar válogatott csapat következő mérkőzését kedden délután játssza Moszkvában.

Ma délután magyar—bolgár barátságos válogatott labdarúgómérkőzés lesz a Dózsa-stadionban

Ma délután 5 órai kezdettel kerül sor a Dózsa megyeriúti sporttelepén a magyar-bolgár barátságos válogatott labdarúgómérkőzésre. Tekintve, hogy a legjobb magyar labdarúgók jelenleg Moszkvában tartózkodnak, a mai válogatott mérkőzés eredménye nem számít a hivatalosan nyilvántartott válogatott eredmények közé.

Jó eredmények úszóink első olimpiai előkészítő versenyén

Az OTSB rendezésében szombaton délután, a Nemzeti Sportuszodában megkezdődött úszóink első olimpiai előkészítő versenye. A verseny első napján, a hűvös, szeles idő ellenére is, kitűnő eredmények születtek. Az eredmények közül kiemelkedik Székely Évának a 200 m-es pillangóúszásban elért 2:54.6 perces ideje.

Eredmények: 100 m-es férfigyorsúszás: 1 Kádas (Egri Fáklya) 58 mp, 2 Tumpek (Bp Honvéd) 59.2 mp, 3—4 holtversenyben Nyéki (Bp. Honvéd) és Ipacs (Bp Dózsa) 59.8 mp. 200 m-es női mell. és pillangóúszás: 1. Székely Éva (Bp. Lokomotív) 2:54.6 p, 2. Novák Éva (Bp Kinizsi) 2:56.4 p, 3. Gyenge V. (Bp Lokomotív) 3:01 2 p. 400 m-es férfigyorsúszás: 1. Csordás (Bp Kinizsi) 4:51 p, 2. Dömötör (Bp. Dózsa) 4:59 p. 100 m-es női hátúszás: 1. Hunyadfi (Bp. Kinizsi) 1:18.4 p, 2. Schneider (NDK) 1:22.6 p. Férfimű-ugrásban: 1. Dömény (Dózsa) 157 39 pont, 2. Hidvégi (Kinizsi) 152.50 pont. Női műugrásban: 1. Zsigot I. (Lokomotív) 139.51 pont, 2 Pappné (Vasas Botond) 113.22 pont.

Az úszóverseny után játszották le a két Olimpiai Kupa vizilabdamérkőzést. Ennek eredményei: *Bp. Lokomotiv—Bp Vasas 3:2 (1:1), A-válogatott—B-válogatott 7:3 (3:2).*

A ROMÁN—MAGYAR válogatott ökölvívómérkőzést vasárnap délelőtt 10 órai kezdettel rendezik meg Bukarestben.

Mai sportműsor

Labdarúgás: Magyar—bolgár barátságos válogatott labdarúgómérkőzés Megyeri-út, 17 óra. I. sz MTSK (Budapest) —MTSK Nagykanizsa, Megyeri-út, 15 óra. Bp ifj. válogatott—Komárom megye ifj. válogatott mérkőzés, Megyeri-út, 13 óra.

Evezés: Bp Vörös Meteor evezősversenye, Margitsziget melletti pesti Dunaág

Motor: Bp Vasas motoros salakpályaversenye, Népliget, 10 óra Bács-Kiskun megye bajnoki motoros gyorsasági versenye, Kecskeméten.

Torna: Országos I. osztályú ifjúsági egyéni tornászbajnokság Győrött.

Uszás: Olimpiai előkészítő úszóverseny második napi küzdelmei, Nemzeti Sportuszoda, 16 óra.

Vizilabda: Olimpiai Kupa-mérkőzések: Bp Kinizsi—Bp Bástya, Sportuszoda, 17.30 óra Szolnoki Dózsa—Bp. Honvéd, Szolnok, 11.30 óra Tatabányai Bányász —Bp Dózsa, Tatabánya, 16 óra.

SZABAD NÉP
a Magyar Dolgozók Pártjának központi lapja
Szerkeszti a szerkesztőbizottság
Kiadja a SZABADSÁG lapkiadóvállalat
Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., Blaha Lujza-tér 3. Tel.: *343—100, *142—220. Terjeszti a Posta Központi Hírlapirodája, Budapest V., József nádor-tér 1. Tel.: 180—850, vidéken a helyi hírlapterjesztéssel foglalkozó postahivatal. Budapesti üzemi előfizetés tel.: 189—644, 189—653 189—607. Budapesti egyéni előfizetőket kerületi kézbesítőpostahivatalok kelelik. Központi előfizetőszolgálat 183—022. Expedíció: 330—552. Előfizetési díj havi 11 Ft.
SZIKRA Lapnyomda.

Időjárás

A Meteorológiai Intézet jelenti: Várható időjárás ma estig felszakadozó felhőzet, de még többfelé lesz eső. Időnként élénk nyugati, északnyugati szél. A hőmérséklet a nyugati megyékben kissé emelkedik, keleten egy-két fokkal csökken

A RÁDIÓ MŰSORÁBÓL

VASÁRNAP

KOSSUTH-RÁDIÓ:

8.00: Zenés vasárnap reggel. — Közben: **8.45:** A Szabad Nép mai vezércikke. — **8.00:** Hírek. — **8.30:** Részletek Kacsóh János vitéz c. daljátékából. — **9.00:** Egy falu — egy nóta. — **9.30:** Könnyű út a komoly zenéhez. — **10.00:** Vidám zenés majális. — **11.00:** Békeműsor. — **11.30:** Vasárnapi hangverseny. — Közben: **12.05:** Hírek. — **13.00:** Magyar népdalok. — **13.30:** Hangos újság. — **14.15:** Táncdalok. — **14.45:** Népi szene. — **15.30:** Szórakoztató szene a moszkvai rádió műsorából. — **16.00:** A Szovjetunió szocialista mezőgazdasága. — **16.30:** Kórusművek. — **17.00:** Egy hét a külpolitikában — **17.20:** Operettrészletek. — **17.40:** Kincses Kalendárium. — **19.00:** Szovjet tánczene — **20.00:** Hírek. — **20.20:** Hangverseny operakedvelőknek. — **21.45:** Hangképek a vasárnap sportjáról. — **22.10:** Hírek. — **22.20:** Táncszene. — **23.05:** Hangverseny. — **24.00:** Hírek.

PETŐFI-RÁDIÓ:

8.00: A varsói rádió kiszenekara játszik. — **8.30:** Falurádió. — **10.15:** Orosz és szovjet dalok és táncok. — **11.00:** Miska bácsi lemezesládája. — **11.35:** Bányászműsor. — **12.05:** A berlini VIT olasz és spanyol műsorából. — **12.50:** Életünkről. Versek. — **13.00:** Részletek az Igor herceg c. operából. — **14.00:** Hangversenyközvetítés. — **15.00:** Tudományos fejtörő negyedóra — **15.20:** Hanglemezek — **15.45:** A «Tartós békéért, népi demokráciáért!» c. lap ismertetése. — **16.00:** Rádió Gyermekszínház — **16.40:** Szív küldi . . — **17.00:** Irodalmi zenés szórakoztató műsor — **17.40:** Táncszene — **18.40:** Vidám vásár. Rádiójáték. — **22.00:** Magyar népdalok. — **22.10:** Chopin-művek. — **22.35:** Részletek az Ifjú gárda című operából.

Színházak vasárnapi és hétfői műsora

Operaház: vasárnap: Diótörő (d. e. 11), Lohengrin (F. 9., 7). — **Nemzeti:** vasárnap: Az ozorai példa (H. I. és H. II. bérlet d. e. fél 11), Hamlet (Szilágyi- és Nyáray-bérlet, 6); hétfő: Az ozorai példa (A. I. és A. II. bérlet, 7). — **Városi:** vasárnap: János vitéz (3), MNDSZ-est (8) — **Katona József Színház:** vasárnap: Erő (Vidor-bérlet, 7); hétfő: Warrenné mestersége (7). — **A Magyar Néphadsereg Színháza:** vasárnap (Wesselényi-bérlet és szelvénybérlet, 7); hétfő (szelvénybérlet, 7): A harag napja. — **Madách Színház:** vasárnap: Villa a mellékutcában (fél 3), A pirossapkás lány (7); hétfő: Rokonok (7). — **Fővárosi Operett:** Orfeusz (7). — **Ifjúsági:** vasárnap (fél 11 este 7); hétfő (7): Egri csillagok — **Üttörő:** vas. (fél 11, este fél 8), hétfő (4) Mesterek városa. — **Fővárosi Vig Színház:** vas (fél 4. fél 8); hétfő (fél 8): Most jelent meg. — **Vidám Színpad:** vas. (fél 4. este Toldi-bérlet, 7); hétfő (7): Hideg zuhany — **Állami Bábszínház:** vasárnap Buboš vitéz (5), Karácsonyéj (fél 3); hétfő: Sztárparádé (fél 8). — **Fővárosi Nagycirkusz:** Civil a porondon (4, 8).

A fiatalok tízezrei indulnak ma harcba a fémgyüjtés tervének teljesítéséért

A földművesszövetkezetek már több megyében teljesítették a vasgyüjtés tervét, de a színesfémgyüjtésben sokhelyütt elmaradtak. A megyék között *Fejér megye* vezet. A megye földművesszövetkezetei 204.8 százalékra teljesítették a vas- és 141.7 százalékra a színesfémgyüjtés tervét. A vasgyüjtésben *Szabolcs, Baranya, Tolna* és *Veszprém megye* is jó eredményt ért el. *Békés, Hajdú és Csongrád megye* erősen elmaradt, mind a vas-, mind a színesfémgyüjtésben. A mai nagy fémgyüjtő napon a földművesszövetkezetek dolgozói; úttörők és DISZ-fiatalok tízezrei indulnak harcba országszerte a fémgyüjtés tervének teljesítéséért és túlteljesítéséért.

A budapesti kerületek fémgyüjtő versenyében továbbra is a XV. kerület vezet

Budapest ifjúsága versenyben gyüjti a fémet. A kerületek versenyében *a XV. kerület szilárdan tartja vezető helyét: havi tervét már 145.9 százalékra teljesítette.* Második a *XVIII. kerület,* itt 111 százalékra teljesítették a tervet.

A XV. kerület kiváló eredményeit a DISZ-fiatalság és az úttörők fáradhatatlan szorgalmának, lelkesedésének köszönheti. Komoly segítséget nyujtottak a fémgyüjtő ifjúságnak a tömegszervezetek és a kerületi tanács.

A pécsi árvízvédelmi és folyamszabályozási hivatal dolgozói 1328 százalékra teljesítették a színesfémgyüjtés tervét

Az árvízvédelmi és folyamszabályozási hivatalok az ország minden részén egymással versenyezve gyüjtik a fémet. A hulladékvas gyüjtésében a gyulai árvízvédelmi és folyamszabályozási hivatal vezet, 382 százalékos eredménnyel.

A színesfémgyüjtésben kimagasló eredményt ért el a pécsi árvízvédelmi és folyamszabályozási hivatal. Fémgyüjtő brigádjaik felkutattak egy repülőgéproncsot és azt közös munkával kiásták a földből. Az így gyüjtött színesfém-mennyiséggel tervüket 1328 százalékra teljesítették.

Negyvenöt tonna hulladékvasat gyüjtöttek a Boráros-téri híd épitői

A Boráros-téri híd építői lelkesen vesznek részt a hulladékvasgyüjtésben. A dolgozók nagy része a hét több napján munkaidő után brigádokba tömörülve kutatja a hídépítés pesti és budai telepét. Eddig 45 tonna vasat gyüjtöttek össze. A gyüjtésben különösen kitűnt *Nagy* László sztahanovista szerelő vezetésével a *Gémesi-brigád.* Eredményesen dolgozott a vasgyüjtésben *Bányai* Ferenc sztahanovista főszerelő és *Kun* János főellenőr.

A fémgyüjtésben elért kiváló eredményekért a Boráros-téri híd számos építőjét jutalomban részesítették.

Diósgyőri ipari tanulók kimagasló eredménye

A tanulóváros 2-es számú intézetének növendékei a mai napig 231 vagon vashulladékot és színesfémet adtak át.

A tanulók, a DISZ-szervezetek és a tanári kar segítségével módszeres munkát végeztek. Műhely- és teleptakarító, valamint külterületi gyüjtőbrigádokat szerveztek.

A takarító brigádok a vasgyár területén a salakhegyek alól ásták ki a több évtizede ott fekvő értékes rúdvasanyagot. A külső brigádok a környék falvaiban és erdőségeiben található háborús roncsokat gyüjtötték össze. A Bükk-hegységben a Pingyomtető közelében hatalmas német tankroncsot daraboltak fel és szállítottak be a tanulóintézet fiataljai.

A tanulóintézet igazgatósága és tanári kara külön brigádba tömörülve egyetlen délelőtt 45 tonna vasat gyüjtött össze.

A vasgyár területén összegyüjtött hulladékért a brigádok semmi ellenértéket nem fogadtak el, viszont a külterületen gyüjtött anyagért jelentős összegeket kaptak. A legjobb fémgyüjtőbrigád vezetője, Gál János szaktanár, volt perecesi bányalakatos. A tizenöttagú brigád eddig 1500 forintot adott az iskola DISZ szervezetének, 1000 forintot az intézet kultúrgárdájának. Ezen felül a brigád tagjai fejenként 100 forint készpénzhez jutottak.

A tanulóintézet fiataljai most vállalták, hogy a hónap végéig még kétszáz tonna vasat gyüjtenek.

HASZNÁLJUK KI JOBBAN A GÉPEKET!

A Sztálinvárosi Épitőipari Trösztnél 7·8—9·3 százalékkal növelik a gépek kihasználási fokát

«Mi, a Sztálinvárosi Epitőipari Tröszt építészeti és gépészeti dolgozói megfogadjuk, hogy műszakonként az 1952. első negyedévi 43.5 és 52.2 százalékról a harmadik negyedév végére 50, illetőleg 60 százalékra emeljük építőipari gépeink üzembentartását. A betonkeverőgépek kihasználási fokát 8.8 százalékkal, a habarcskeverőgépeket 7.8 százalékkal, a habarcsszivattyúgépeket 9.3 százalékkal, az emelőgépeket (felvonók, födém-, oszlop-, lengő-, torony- és hernyótalpas daruk) 9 százalékkal növeljük az első negyedévhez képest.

A géphibából eredő kieséseket a tervszerű megelőző karbantartás megjavításával az első negyedévi 2.3 százalékról 2 százalék alá szoritjuk. A tröszt gépészeti csoportja előadássorozatot indit az építőipari gépek helyes kihasználásáról».

A fogadalmat a dolgozók nevében a tröszt igazgatója és a pártbizottság titkára irták alá.

Elkészült az első magyar fúrópajzs a MÁVAG hídműhelyében

A MAVAG hídműhelyének dolgozói az elmult év végén azt a feladatot kapták, hogy készítsék el a földalatti gyorsvasút alagútjainak és állomásainak építéséhez szükséges fúrópajzsokat. A műhely dolgozói nagy lelkesedéssel kezdtek hozzá a megtisztelő feladat megvalósításához.

Fúrópajzsot még sohasem készítettek Magyarországon, de a hídműhely dolgozói a szovjet tapasztalatok segítségével minden nehézséget leküzdöttek.

A hatalmas, emeletnyi magas, 160 tonna súlyú fúrópajzs készítésénél sikeresen oldották meg a külső köpenylemezek fúrását. Ehhez egy nagy betongödröt készítettek. A betongödör aljára görgőket állítottak, amelyeken úgy forgatták a fúrópajzs vasvázát, hogy a fúrások egyszerre két oldalról fúrhatták az ideiglenesen felszerelt köpenylemezeket. *Darvas* István fúrós és brigádjának tagjai másfélszeres normát teljesítettek ennél a munkánál. A gerinc, a hossztartók és a köpenylemezek felszerelésénél kitűnt, hogy az előrajzolók, valamint a lemez- és szögvashajlító műhely dolgozói is kiválóan pontos munkát végeztek. A vasszerkezet valamennyi alkatrésze pontosan illeszkedett, ami megkönnyitette a szerelés munkáját.

A hídműhely dolgozói az elmult hét végére befejezték a köpenylemezek fúrását és megkezdték az ideiglenesen összeállított fúrópajzs «bontását», szétszerelését. E hét elején már hozzáfoghattak a kifúrt és leszerelt köpenylemezek szegecseléséhez is. Szombaton emelték ki a betongödörből az utolsó darab vasszerkezetet és a szegecselőbrigád tagjai ezen a napon nyolc köpenylemezcsomót, vagyis összesen 32 lemezt szegecseltek össze. A lendületes munka eredményeként szombaton délután örömmel jelenthették a hídműhely dolgozói: *elkészült az első magyar fúrópajzs.* (MTI)

Befejezte második negyedévi tervét a DIMÁVAG Gépgyár tübbinggyártó ifjúsági üzeme

Az első negyedévi terv határidő előtti teljesítése után újult erővel láttak munkához a DIMAVAG Gépgyár tübbinggyártó ifjúsági üzemének dolgozói. A műszakiak segítségével egyre jobban kihasználják gépeiket, munkaeszközeiket. Egyedül azzal az észszerűsítéssel, hogy a szokásos 16 milliméteres lapkák helyett húszmilliméteres vidialapkákkal látták el a késeket, tíz perccel rövidült meg egy-egy tübbingrész megmunkálásának ideje. Folyamatossá vált az anyagellátás is és még szervezettebbé vált a munka. A jó munka eredményeként az üzem dolgozói május 20-án befejezték második negyedévi tervüket.

Kilencven tonnával emelkedett pénteken a diósgyőri nagykohó napi termelése az előző naphoz képest

A diósgyőri nagykohó dolgozói az anyagellátás jobb megszervezésével május 23-án, pénteken 51 adagot raktak a kohóba. Ezzel minden eddigi adagolási eredményüket túlszárnyalták. A szombat reggelig tartó éjszakai műszakon pedig 21 adagot raktak a kohóba. Az anyagellátás megszervezését megkönnyitették a győri Vagongyár által készített önürítő vasúti ércszállító kocsik, amelyek jelentősen hozzájárultak a pénteki csúcseredményhez. Az adagszám növelésével egyidejüleg emelkedett a termelés is: *pénteken 90 tonnával több nyersvasat adtak, mint csütörtökön.* Az olvasztárbrigádok a szovjet csapolási technika alkalmazásával most már rendszeresen kétszer csapolnak műszakonként. Ezt elősegíti az is, hogy a II-es kohó áttért a szürke-nyersvas gyártására és a felszabaduló üstöket átengedik a nagykohónak.

A Szerszámgyár megtartotta elsőségét a Rákosi Művek gyáregységeinek versenyében

A május első két dekádjában elért eredményei alapján továbbra is a **SZERSZÁMGYÁR** vezet a Rákosi Művek gyáregységei között folyó versenyben. Készárutervét 107.3 százalékra teljesítette, 96.5 százalékos tervszerűség mellett. Az üzem dolgozói **azzal** is növelték munkájuk értékét, hogy hulladékanyagból 50 kiló gyorsacélkést készítettek.

A második helyre a **FÉMMŰ** dolgozói kerültek. Tervüket 113 százalékra teljesítették, 92 százalékos tervszerűség mellett. Ezzel maguk mögött hagyták az eddigi második helyezettet, az Öntödegyárat.

A harmadik helyre az **ÖNTÖDEGYÁR** került készárutervének 103 százalékos teljesítésével.

A május első két dekádjában elért eredmények alapján a negyedik helyre az *Elektroda,* az ötödik helyre a *Kerékpárgyár,* a hatodik helyre az *Erőmű* került.

Az Első Békekölcsön szombati húzásának nyerőszámai

50.000 forintot nyert

Sorozatszám:	Sorszám:
0313	0706
1261	0965
4046	0721
4917	0395

25.000 forintot nyert

2672	0347
2729	0019
3297	0105
3600	0220

10.000 forintot nyert

0296	0258
0937	0870
1113	0532
1414	0047
1520	0997
1975	0970
2582	0231
3225	0486
4254	0416
4566	0672
4764	0356
5386	0062
5783	0776

5000 forintot nyert

0057	0615
0268	0018
0390	0171
0452	0687
0469	0063
0741	0996
0831	0296
0994	0651
1026	0476
1069	0975
1260	0673
1410	0017
1452	0519
1504	0715
1521	0660
1551	0636
1590	0549
1668	0104
1673	0035
1677	0324
1689	0905
1786	0935
1806	0291
1841	0616
1912	0260
1953	0280
2107	0158
2236	0016
2508	0344
2633	0110
2707	0386
2878	0462
2916	0358
2930	0119
3141	0366
3170	0324
3588	0379
3868	0415
3890	0315
4090	0415
4232	0884
4430	0132
4504	0433
4510	0308
4530	0388
4593	0172
4705	0343
4756	0860
4817	0069
5194	0792
5476	0531
5819	0750
5954	0839

1000 forintot nyert sorozathúzással

Sorozatszám:	Számtól számig:
1032	001—0100
1193	501—0600
1223	101—0200

Sorozatszám:	Számtól számig:
1957	601—0700
2380	101—0200
2702	001—0100
2974	001—0100
3058	401—0500
3275	301—0400
3781	301—0400
3916	101—0200
4025	901—1000
4096	701—0800
4119	101—0200
4293	301—0400
4338	901—1000
5333	001—0100

500 forintot nyert

0108	801—0900
0210	701—0800
0356	601—0700
0493	401—0500
0551	701—0800
0711	201—0300
0729	701—0800
0897	601—0700
0908	401—0500
0950	701—0800
0997	701—0800
1065	201—0300
1143	501—0600
1163	801—0900
1322	501—0600
1392	201—0300
1776	601—0700
1780	701—0800
1918	501—0600
1983	901—1000
2209	101—0200
2217	201—0300
2258	401—0500
2446	201—0300
2854	001—0100
3073	401—0500
3368	201—0300
3812	201—0300
3280	401—0500
3946	201—0300
4065	301—0400
4076	501—0600
4108	401—0500
4366	901—1000
4426	201—0300
4452	201—0300
4483	901—1000
4494	101—0200
4560	701—0800
4642	201—0300
4932	501—0600
4980	001—0100
5160	401—0500
5183	501—0600
5318	001—0100
5384	101—0200
5474	801—0900
5481	401—0500
5880	801—0900
6073	101—0200

300 forintot nyert

0009	501—0600
0057	601—0700
0071	701—0800
0148	601—0700
0168	901—1000
0187	101—0200
0190	101—0200
0268	001—0100
0296	201—0300
0313	701—0800
0323	501—0600
0358	401—0500
0384	901—1000
0390	101—0200
0447	101—0200
0452	601—0700
0469	001—0100
0511	701—0800
0538	101—0200
0577	301—0400

Sorozatszám:	Számtól számig:
0597	001—0100
0615	001—0100
0697	501—0600
0741	901—1000
0750	801—0900
0761	901—1000
0766	901—1000
0814	901—1000
0831	201—0300
0832	001—0100
0868	701—0800
0937	801—0900
0977	001—0100
0994	601—0700
1006	701—0800
1009	801—0900
1011	901—1000
1020	201—0300
1026	401—0500
1039	301—0400
1069	901—1000
1113	501—0600
1141	901—1000
1217	701—0800
1250	601—0700
1261	901—1000
1276	701—0800
1358	401—0500
1410	001—0100
1414	001—0100
1432	401—0500
1434	201—0300
1452	501—0600
1475	501—0600
1492	701—0800
1504	701—0800
1519	001—0100
1520	901—1000
1521	601—0700
1524	201—0300
1544	101—0200
1551	601—0700
1576	701—0800
1587	401—0500
1590	501—0600
1610	601—0700
1649	401—0500
1653	101—0200
1668	101—0200
1673	001—0100
1677	301—0400
1686	201—0300
1689	901—1000
1701	001—0100
1720	001—0100
1729	201—0300
1737	001—0100
1786	901—1000
1793	301—0400
1806	201—0300
1824	201—0300
1841	601—0700
1878	501—0600
1880	201—0300
1896	501—0600
1912	201—0300
1918	401—0500
1953	201—0300
1973	101—0200
1975	901—1000
1989	801—0900
2072	401—0500
2107	101—0200
2133	301—0400
2173	201—0300
2181	201—0300
2236	001—0100
2372	101—0200
2377	101—0200
2387	001—0100
2495	401—0500
2508	301—0400
2578	001—0100
2582	201—0300
2621	101—0200
2633	101—0200
2642	301—0400
2672	301—0400
2707	301—0400
2729	001—0100
2737	401—0500

Sorozatszám:	Számtól számig:
2796	201—0300
2878	401—0500
2916	301—0400
2930	101—0200
3141	301—0400
3164	301—0400
3170	301—0400
3225	401—0500
3297	101—0200
3303	301—0400
3453	001—0100
3474	301—0400
3584	001—0100
3588	301—0400
3600	201—0300
3641	301—0400
3717	101—0200
3753	201—0300
3868	401—0500
3890	301—0400
4030	001—0100
4046	701—0800
4090	401—0500
4110	401—0500
4232	801—0900
4249	301—0400
4254	401—0500
4256	101—0200
4307	601—0700
4430	101—0200
4504	401—0500
4507	101—0200
4510	301—0400
4513	701—0800
4521	901—1000
4529	601—0700
4530	301—0400
4566	601—0700
4569	701—0800
4581	501—0600
4593	101—0200
4623	801—0900
4624	401—0500
4705	301—0400
4756	801—0900
4764	301—0400
4781	601—0700
4817	001—0100
4826	801—0900
4828	601—0700
4893	701—0800
4901	101—0200
4913	101—0200
4917	301—0400
4929	601—0700
5002	501—0600
5004	401—0500
5018	001—0100
5025	301—0400
5121	101—0200
5143	701—0800
5163	501—0600
5194	701—0800
5206	201—0300
5231	301—0400
5233	301—0400
5272	201—0300
5274	801—0900
5284	901—1000
5303	301—0400
5306	101—0200
5329	701—0800
5350	901—1000
5373	101—0200
5386	001—0100
5407	601—0700
5426	801—0900
5476	501—0600
5478	801—0900
5783	701—0800
5819	701—0800
5871	401—0500
5874	001—0100
5906	301—0400
5952	401—0500
5954	801—0900
5991	201—0300
6040	101—0200
6054	401—0500
6055	401—0500
6086	501—0600

Névértékben történő visszafizetésre kisorsolva sorozathúzással

0028	501—0600
0037	001—0100
0076	801—0900
0099	001—0100
0105	301—0400
0114	201—0300
0164	901—1000
0173	401—0500
0195	301—0400
0227	301—0400
0235	701—0800
0238	701—0800
0245	901—1000
0269	101—0200
0276	301—0400
0284	301—0400
0287	301—0400
0288	801—0900
0303	401—0500
4317	001—0100
0405	901—1000
0469	701—0800
0488	601—0700
0494	301—0400
0494	900—1000
0533	001—0100
0538	201—0300
0546	901—1000
0567	201—0300
0577	801—0900
0609	901—1000
0614	701—0800
0658	401—0500
0694	901—1000
0718	101—0200
0720	701—0800
0723	501—0600
0764	001—0100
0789	301—0400
0800	801—0900
0807	901—1000
0856	401—0500
0866	501—0600
0891	501—0600
0942	801—0900
0991	401—0500
1001	301—0400
1051	601—0700
1072	701—0800

1080	901—1000
1085	801—0900
1094	001—0100
1113	601—0700
1136	401—0500
1146	501—0600
1147	701—0800
1189	301—0400
1251	401—0500
1339	701—0800
1345	201—0300
1364	801—0900
1369	101—0200
1395	501—0600
1400	501—0600
1424	401—0500
1436	101—0200
1437	001—0100
1471	601—0700
1490	601—0700
1512	501—0600
1567	801—0900
1579	601—0700
1610	101—0200
1729	801—0900
1768	501—0600
1776	301—0400
1856	301—0400
1872	701—0800
1891	101—0200
1897	001—0100
1898	001—0100
1951	701—0800
2027	101—0200
2199	101—0200
2217	301—0400
2228	201—0300
2304	401—0500
2366	201—0300
2393	201—0300
2398	201—0300
2426	001—0100
2429	001—0100
2605	001—0100
2614	001—0100
2667	201—0300
2700	001—0100
2736	001—0100
2744	401—0500
2745	201—0300
2789	301—0400

2797	001—0100
2810	001—0100
2831	001—0100
2877	301—0400
2877	401—0500
2984	201—0300
3063	201—0300
3092	101—0200
3107	301—0400
3115	301—0400
3139	101—0200
3228	001—0100
3353	001—0100
3357	301—0400
3427	201—0300
3541	101—0200
3647	201—0300
3711	001—0100
3744	301—0400
3752	201—0300
3784	401—0500
3883	401—0500
3925	101—0200
3963	201—0300
4030	801—0900
4076	701—0800
4094	701—0800
4136	701—0800
4163	501—0600
4168	301—0400
4176	501—0600
4227	001—0100
4247	001—0100
4256	401—0500
4258	501—0600
4280	501—0600
4313	301—0400
4321	001—0100
4393	801—0900
4394	201—0300
4399	001—0100
4419	101—0200
4420	801—0900
4421	301—0400
4426	401—0500
4436	401—0500
4438	501—0600
4440	301—0400
4465	601—0700
4522	101—0200

4523	301—0400
4531	701—0800
4542	701—0800
4559	701—0800
4563	601—0700
4565	201—0300
4579	801—0900
4586	301—0400
4587	601—0700
4594	801—0900
4614	801—0900
4625	101—0200
4653	401—0500
4665	901—1000
4729	301—0400
4730	201—0300
4745	201—0300
4773	201—0300
4779	501—0600
4848	501—0600
4851	501—0600
4891	201—0300
4929	501—0600
5036	401—0500
5052	701—0800
5076	601—0700
5082	901—1000
5087	601—0700
5117	901—1000
5139	601—0700
5152	801—0900
5212	701—0800
5229	701—0800
5268	901—1000
5333	301—0400
5346	801—0900
5372	601—0700
5393	401—0500
5437	801—0900
5456	701—0800
5496	901—1000
5755	101—0200
5819	401—0500
5835	401—0500
5844	701—0800
5938	501—0600
5950	501—0600
6013	101—0200
6046	001—0100
6052	701—0800

Ezer forintot, vagy annál kisebb nyereményt az a kötvény nyert, amelynek sorozatszáma a közölt sorozatszámmal egyezik és sorszáma a kihúzott sorszámok között van. Ha kihúzzák például az 5365 sorozatszám 601—700 kötvényszámot, az azt jelenti, hogy a 601—700 szám közé eső minden szám nyer, amelynek 5365 a sorozatszáma.

Ez a gyorslista közvetlenül a húzás után készült. A hivatalos nyereményjegyzék május 26-án, hétfőn jelenik meg.

A felsőnyárádi bányaüzem új V-ös szovjet rakodógépével pénteken 65 tonna szenet raktak fel

Az ország legkorszerűbben gépesített bányaüzemében, a felsőnyárádi «földalatti gyár»-ban, az eddigi négy szovjet rakodógép mellett csütörtökön üzembe helyezték az V-ös számú szovjet rakodógépet is. Az új gép az elővájáson gyorsítja meg a munkát s mentesíti a bányászokat a nehéz rakodási munkától. Az V. számú rakodógéppel pénteken 65 tonna szenet raktak fel a kaparószalagokra.

1021

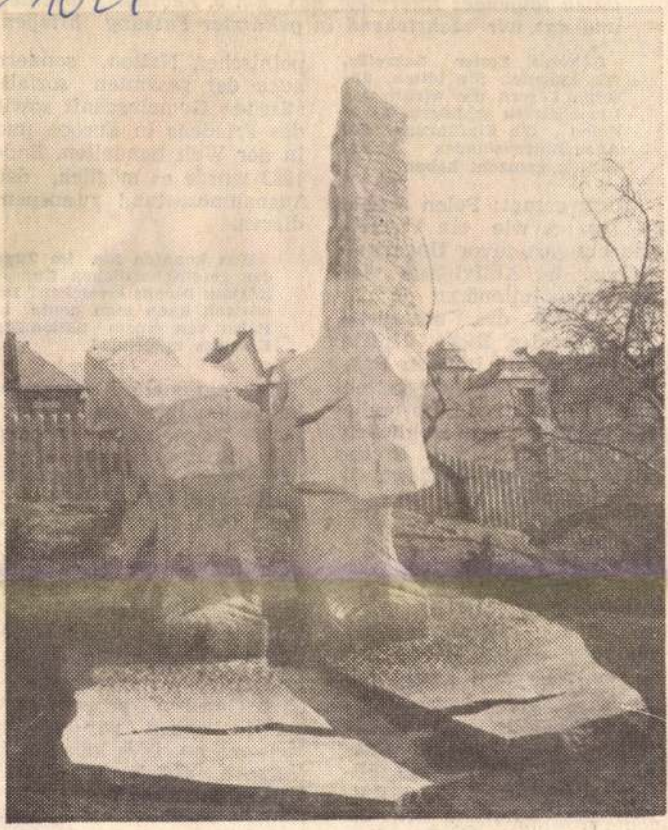

Gyula Illés: Denkmal zu Ehren der antifaschistischen Studenten (XI. Stadtbezirk, Villányi út)

Neue Statuen in Budapest

Korrespo
ihnen fol
und das

Genosse
wir möch
seren Les
Ursachen
Polen d
Ausnahm
derlich ge

Kurz ges
— ähnlich
jahrhunder
infolge der
konterrevol
der Zerfall
schen Staa
nutzten un
bleme un
aus. Es e
Gefahr, da
Entwicklungen und Ereig-
nisse in einen Brudermord ausarten. Der Ausnahmezustand, den wir in völligem Einklang mit der bestehenden Rechtsordnung der Volksrepublik Polen eingeführt hatten, rettete unsere Nation vor einer Tragödie, die Ungarn nicht erspart geblieben war. Wir hatten diese Entscheidung in einer Situation gefällt, als es bereits keinen anderen Ausweg mehr gab. Wir fällten diese souveräne Entscheidung aufgrund der eigenen Analyse der Situation und führten sie mit unseren eigenen Kräften durch. Die Zeit hat bestätigt, daß wir nicht nur im Interesse der

plizierten gesellschaftlich-politischen Prozeß heranreifen. Und dies kann — die Ungarn wissen das besonders gut — von der Natur der Sache her mitunter auch recht lange dauern.

Der nationale Konsens soll Polen stärken. Mit den offenkundigen, unverbesserlichen Gegnern unseres Systems streben wir keinen Konsens an. Dies käme dem Versuch gleich, Feuer und Wasser miteinander auszusöhnen. Doch sehr wohl streben wir mit all jenen einen Konsens an, die auf der Grundlage der Verfassung der Volksrepublik Polen stehen und — ungeachtet

1983 FEB 1 4
BUDAPESTER RUNDSCHAU
SAJTÓFIGYELŐ
1091 BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726
ILLÉS Gyula

Illés Hedvig

adat nincs

1893/94 II. női ontál

Kiskunfélegyházai városi múzeum

fejlődése 1910-ben V. 177.

Illés Hedvig

1893/94, 1893/94 II. a Deák Ebner féle női festőiskola növendéke

Ferképzomfoiskèvk

94/l

nyire vitte, nem tudjuk, bizonyos az, hogy kőcserepet készít, mely egyrészt Japán, másrészt a rajnai kőcserép formáit követi s azokat részben egyesíti. De úgy formában, mint anyagban újat is alkotott.

FURINI, *Francesco*, olasz festő, * Firenze 1600, † u. o. 1649. Matteo Rosselli tanítványa. Raffinált lágysággal festett női aktjairól és szentimentális nézésű női alakjairól híres. Legismertebb képei Firenzében: Éva teremtése (Pitti); Dávid és Abigail (Pal. Capponi), továbbá A bűnbánó Magdolna. Könyöklő Magdolna (félalak, mindkettő Bécs, Kunsthist. Museum), Egy mártírnő (félalak, Drezda); Vénusz siratja Adonisz halálát; A bőkezű allegóriája (az utóbbi női félalak, mindkettő Budapest, Szépm. Múz.); Lót és leányai (Prado).

FURNÉROZÁS, kevésbbé értékes fanemeknek értékesebb, vékony lemezekkel való burkolása. Egyrészt jobb külsőt ad a bútornak, másrészt az erősen összeragasztott, különböző struktúrájú farétegek megakadályozzák a lapok vetemedését és elhúzódását. Főképen áll ez a régi furnérokra, melyeket (eszközök hiján) nem vágtak olyan vékonyra, mint a maiakat. A mostani furnér 1—1½ mm vastag, felerősítése úgy történik, hogy úgy a furnérozandó területet, mint magát a furnért érdessé teszik s úgy ragasztják egymásra. A mai asztalosság csak ritka esetekben mellőzi.

FURTWÄNGLER, *Adolf*, német archeológus (1853—1907), müncheni professzor és a Glyptothéka igazgatója. Ifjúkorában résztvett az olympiai ásatásokban. Tudományos működése és írói munkássága rendkívül nagyarányú. Leírta többek közt a berlini múzeum vázagyüjteményét, a Sabouroff-gyüjteményt, az olympiai bronzokat, a mykenaei kerámiai leleteket, feldolgozta a görög szobrászat mesterműveit, a görög vázafestészet emlékeit, alapvető művet írt az antik

Iparművészet 1973/4.

Ehhez rengeteg tervre és kísérletre van szükség, és itt kapcsolódik be a gyár a munkába. Nem elegendő, ha a tervezők megtervezik az új termékeket, a gyárak szerepe is óriási, hiszen lehetőséget kell biztosítani a napi termelés mellett a megtervezett új minták kivitelezésére, megvalósítására. Az Üvegipari Művek gyáregységeinek mielőbb rendelkeznie kell nagy mennyiségű és sokféle új mintadarabbal. Évekre előre kell tervezni, hogy a prototípusokat időben megküldhessék az ügynökhálózatnak. Napjainkban 1975-re kell tervezni és kialakítani olyan kollekciót, amellyel eredményes lehet a piackutatás.

A felvetett problémát az idő érlelte meg, és serkenti az üvegipart az eredményes megoldás keresésére. A megoldás a tervezés területén kézenfekvő, ma már egyoldalúan a mennyiség fokozásával nem oldhatjuk meg a problémát. Színvonalas választékot is biztosítani kell.

RÉNES GYÖRGY

CS. ILLÉS IRÉN KIÁLLÍTÁSA

SIKOTA GYŐZŐ MEGNYITÓ BESZÉDE

Egy iparművész mutatkozik be a debreceni közönségnek, iparművész, aki Debrecenben nevelkedett, akire – mint az itt bemutatott tárgyak is mutatják – ez az atmoszféra a tradíció tiszteletében, a magyar népművészet aktív követésében érzékenyen hatott.

Illés Irén akkor végezte el az Iparművészeti Főiskolát, s választotta hivatásául a gyáripari tervezést, amikor társadalmunk igénye megnőtt, új és tisztult formákat kívánt, de még ott volt a háttérben – ha már foszlóban is – művészi életünkben és iparunkban egyaránt több gátló tényező és körülmény. Az igény reális volt: nagy mennyiség, új, korszerű formatervezés. Ugyanakkor a porcelán- és kerámiaiparban is még érvényesült a dogmatikus esztétika, amely meggátolta a társadalmi igények korszerű kielégítését, sematikus tervezésekkel át nem gondolt szirupédes porcelánfigurákkal csak a múlt század rosszul átvett formanyelvén szólt. Még ott élt a múlt káros örökségeként a félévszázados „egyedi szemlélet", amely nem tartotta egyenlő értékűnek az iparban sorozatgyártásban készült alkotásokat, a köztudatban bizonyos fokig még kísértett az iparművészet fogalmának pejoratív értelmezése.

E válaszút idején az Iparművészeti Főiskoláról kikerült művészek csak egy része választotta a nagyüzemi tervezői hivatást. Ezek között volt Illés Irén, aki vállalta a vidéki gyári életet.

Illés Irén művészetének erőssége a sokrétűség. A kerámiát, porcelánt – mint anyagot – egyformán érzi. Ezen belül otthonos a tradíciókhoz ragaszkodó herendi porcelán-manufaktúra újszerű kifejezésében, népi motívumok újszerű, porcelánra történő átköltésében, a gépi gyártású edények tervezésében, az épületkerámiában.

A Herendi Porcelángyár iparművésze, így tehát porcelániparunk legexponáltabb, s egyben művészi szempontból is legnehezebb területét választotta. E nagy múltú gyár felett sem állhat meg az idő. Előre kell lépnie. Minden kötöttség nélkül, s századunk művészi ritmusát nívósan nyújtani nemes teljesítmény, de tradíciókra támaszkodva kötötten újat nyújtani nagy művészi rátermettséget, az anyag és a technológia, a szakterület tökéletes ismeretét igényli. Illés Irén e kiállításán szereplő „Bakony mokkás készlete" igazolja a sok közül a legjobban, hogy mindezzel a készséggel rendelkezik. A herendi formával együttélő népi motívumdíszítést még a herendi gyár nagy története sem produkál gyakran. Talán a millenniumi év alkalmával készült Motifs Hongrois-étkészleten találjuk az első sikeres kísérletet a népi motívumok porcelánra való át-

1973-ban már 3 millió m^2 kapacitással rendelkezik, ami a mennyiségi változáson túl széles választékot is jelent.

Ugyancsak Hódmezővásárhelyen új szaniter, illetve egészségügyi kerámiagyárat építettünk, amely a legkorszerűbb európai technológiára és berendezésekre van alapozva és párhuzamosan forrott ki formafejlesztési kultúrája is e termelőegységnek. Ezzel a mennyiségi és minőségi fejlődéssel megoldódott az ország ellátása és a gyár ma már exportkapacitással is rendelkezik. Azt is mondhatjuk, hogy megteremtettük a modern, színes fürdőszoba-kultúra fejlesztési bázisát.

Az edénytermelésünket illetően – mint ismeretes – nem voltunk képesek az ország szükségletét háztartási és díszmű porcelánból kielégíteni, ezért a kapacitás bővítéséről, illetve új gyár építéséről is gondoskodni kellett. Háztartási edénykultúránk fejlesztését szolgálja a Hódmezővásárhelyen megépített gyár 3000 tonna kapacitású új edénygyára, ahol a művészek gondoskodnak számos új, praktikus forma kialakításáról is.

A nagy múltú Városlődi Kerámiagyár felújított s korszerű körülmények között működő utódának évi termelése 500 tonna. Készletei, dísztárgyai technikai tekintetben és a tervezés szempontjából egyaránt magas szintet képviselnek.

A Hollóházi Porcelángyárat átépítettük, és ezzel korszerű, modern gyár lépett az elöregedett üzem helyére. A Hollóházi Porcelángyár termékei már most jelzik, hogy e nagy múltú gyár kiváló szakembereket tudott nevelni.

Feltétlen említést érdemel a fiatal Kalocsai Porcelánfestő Üzem, amely az Alföldi gyár üzemeként, Kalocsa város és a Finomkerámiaipari Művek vezetőinek közös tervei alapján jött létre, hogy feldolgozza és porcelánra átültesse Kalocsa népművészetének gazdag múltra tekintő hagyományait. Ezúttal mondunk köszönetet a Herendi Porcelángyárnak, amely vállalta a kalocsai asszonyok első csoportjának szakmai képzését. Kiállításunk anyaga igazolja, hogy helyes volt az alapgondolat, és érdemes e népművészet továbbfejlesztésre.

A Herendi Porcelángyár kézműipari jellegének megőrzése mellett sokmillió forintos beruházással új csarnokokat, munkahelyeket épített, a legmodernebb kemencéket vásárolta, amelyekkel a legmagasabb igényeket is képes kielégíteni. Világhírű gyárunk igen sokat tett a szakmai utánpótlás érdekében. Ez a feltétele annak, hogy nemzetközileg elismert rangját megőrizze.

A Gránit Csiszolókorong- és Kőedénygyár művészei hosszú évek tervezői, alkotói munkájával bizonyították, hogy a kőedény új formában, új színben alkalmas igényes étkezési kultúránk kiszolgálására.

A világhírű Pécsi Zsolnay Porcelángyár felújította eozinkultúráját, és a porcelán fajansz termelését régi magas színvonalán reprodukálja, amit kiállításunk is jelez. Fontos lépések történnek annak érdekében, hogy a pécsi Zsolnay-gyárban a pirogránit újszerű, tömegméretű gyártására kerüljön sor az építőipar számára.

SIMÓ JÓZSEF

ÜVEGIPARI GYÁRTMÁNYTERVEZÉS

A Szilikátipari Tudományos Egyesület Üvegiparművész Szakcsoportja április hónapban egész napos ankét keretében vitatta meg az üvegtervező művész feladatait az üvegiparban.

Az Üvegipari Művek gyáregységeiben jelenleg 13 tervező, illetve iparművész dolgozik. Az Üvegipari Művek által gyártott termékeket – ha a tervező szemszögéből vizsgáljuk – az alábbi szempontok szerint oszthatjuk fel:

– kereskedelem (kül-, bel-) által támasztott igények kiszolgálása (adaptálás, fotó, rajz, mintadarab alapján);
– hagyományos termékek;
– új termékek tervezése – választékbővítés.

A felosztás a jelenlegi fontossági sorrendet tükrözi. Legnagyobb mennyiségben olyan termékeket gyárt az ipar, amelyek mintadarabjait, fotóit a kereskedő hozta és azt kell másolni. A következő és nagyságrendje miatt a második helyre szorult a hagyományos termékek csoportja, és végül jönnek azok a termékek – legkisebb százalék –, amelyeket az üvegipar üvegtervező művészei terveztek.

A gyárak, az Üvegipari Művek és a tervezők egyaránt azt a célt tűzték maguk elé, hogy mielőbb változtassanak a jelenlegi kedvezőtlen termékmegoszláson.

A kereskedők által hozott minták lemásolása nem minden esetben gazdaságos, hiszen nem a hazai tervezők tervezték a hazai ipar lehetőségeinek ismeretében. Egyelőre nem rendelkezünk nagy mennyiségű újkeletű tervezésű mintadarabbal, amelyekkel a kereskedőink piackutatást tudnának végezni. A tervezők feladata változtatni a jelenlegi állapoton, hogy ne a piac diktálja az ízlést és irányítsa az ipart, hanem az ipar irányítsa a piacot és tudjon ízlést is diktálni.

ültetésére. Szinte azt lehet mondani, hogy hosszú évtizedeken keresztül akut problémája volt ez a herendi gyárnak. A két hónappal ezelőtt rendezett bécsi kiállításon Illés Irénnek ez az új művészi törekvése nagy sikert aratott. Készleteinek díszítése nem kötődik meghatározott táj népművészetéhez, hanem általános elemeiből, jellemzőiből indul ki, ezeknek lényegét megragadva tervezi porcelánra alkalmazhatóvá.

Szinte valamennyi országos pályázaton részt vesz, s mindig eredménnyel. Ezeken a pályázatokon Illés Irén arról is tanúbizonyságot tett, hogy a gépi kötöttségek ellenére is korszerű formát tud teremteni, amelyek anyagszerűek, funkcionálisak, s szem előtt tartja készleteinek tervezésénél a gazdaságosság, hasznosság és szépség egységét.

Ezekből a készletekből találunk itt, a kiállításon mokkás- és teáskészleteket, melyeket a Hollóházi Porcelángyár és a Városlődi Majolikagyár gyárt. Ezeknél az alkotásoknál senki sem érezheti a gépi kötöttségeket, nem ridegek, de könnyedek, közel állnak hozzánk, korunkat, önmagunkat fejezik ki, ugyanakkor nem nélkülözik a humánumot. A ma élő ember rohanó élete csak időnként engedi meg a meghitt és idővel nem takarékoskodó étkezést. Ezért edényeinket ennek az életritmusnak kell alárendelnünk. Illés Irén sorozatgyártású készletei e szempontokat figyelemmel tartják. Formái egyszerűek, könnyen moshatóak, kis helyen is könnyen tárolhatók. Edényeink díszítése szervesen kapcsolódik a formához.

Illés Irén díszműalkotásainál igyekszik a modern enteriőr néha túlzott fegyelmét korszerű formával, lendületes vonalvezetéssel, diszkrét, mélyen átérzett színezésével feloldani. Ugyanez jellemző belsőtéri falburkolataira is.

Illés Irén művészete sokirányúan járul hozzá a szakmai terület és a lakáskultúra fejlesztéséhez, egyben bizonyít is, hogy vannak műfaji sajátságok, amelyeket nem lehet mellőzni, mint az érzelmi vonatkozásokat, a praktikumot, népművészetünk kimeríthetetlen kincsesbányáját, az embert, akinek szól a tervezés, mert csak ezek ismeretében születhetik komoly, egyéni ízű s maradandó iparművészeti alkotás.

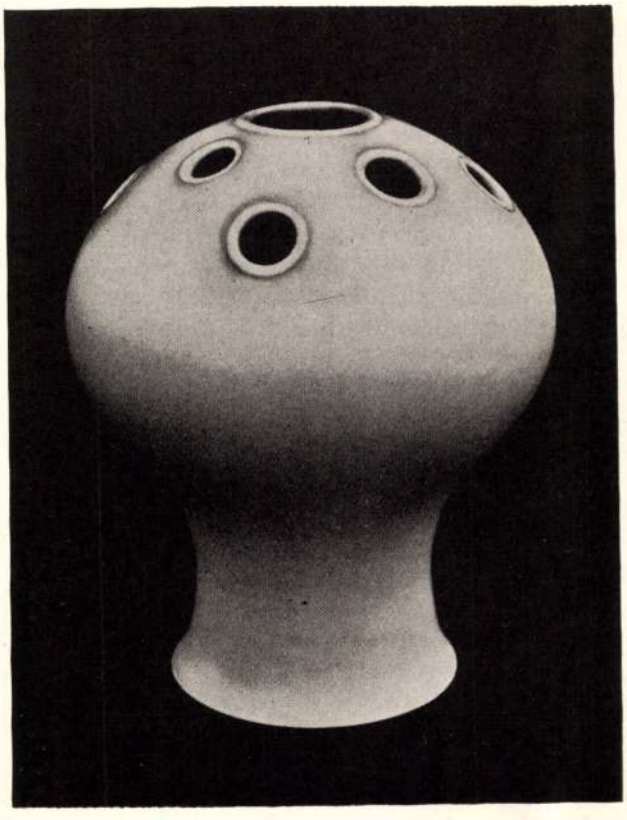

KIÁLLÍTÁS

FINN IPARMŰVÉSZET

A finn kiállításrendezők mennyegzőre hívták meg a magyar látogatókat népművészetük bemutatásához. A Nemzeti Galériában rendezett kiállítás címe: „A finn menyegző". Harminchat derűsen kedves fényképtablóról mosolyognak egykor volt változatos öltözékű lakodalmasok. Majd a lakodalmak szertartásainak tárgyi szereplői kapnak nagyobb hangsúlyt, miközben az eladó lány kelengyekészítése ürügyén hímzéseket, faragásokat, szerszámokat mutat be a kiállítás.

A kovácsoltvas díszítésű festett menyasszonyi láda, vagy a fából faragott menyasszonyi hozományszékek díszítése, hímzett ingek és kendők mintái, a lakodalmas népnek szánt ajándék szalagok aprólékos hímzése, geometrikus és festői motívumok kiegyensúlyozottsága, a kendertartó nyelek finom faragásai kiemelkedő színvonalon művelt mesterségeket bizonyítanak. A tárgyak élményszerűen hozzák közel a finn embereket és azokat a keleti és nyugati hatásokat, melyek Finnország történelme során viszonylagos elzártságában, mértéktartóan beilleszkedtek a népszokások mindennapi ritmusába és sajátossá alakultak. Az apró virághímzéses szalagokat barna-piros, kék-sárga-lila, sárga-barna színpárosításokkal, fátylas és virágos főkötőket, hímzett ingeket és díszes bőr dohányzacskókat, kézimunkaszerszámokat a XVIII–XIX. századi virágkortól az 1910-es évekig, mint elterjedt paraszti használatot mutat be a kiállítás.

Fa és textilanyagok bőséges alkalmazása meghitt enteriőröket teremtett a hosszú teleket élő finn emberek köré. Textilkülönlegességük a ryiji, mint a gyakorlati és művészi leleményesség bizonyítéka alakult ki évszázadok alatt.

A kiállításon külön részben láthattuk az újabban készült, modern motívumokat képviselő, hosszú fonalú ryijiket, de ezek annál érdekesebben mutatták meg azt, hogy a finn művészek mennyire szabadon és ter-

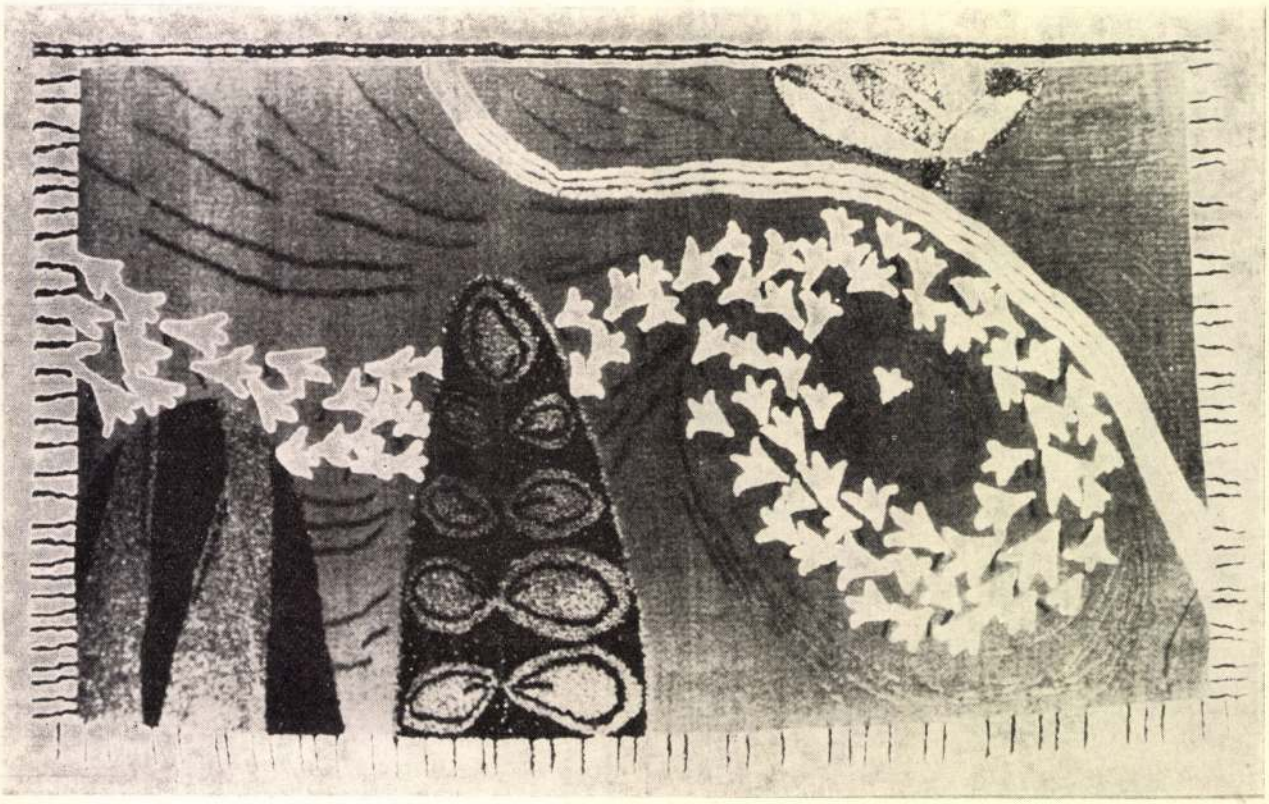

Cs.Illés Irén
iparmüvész

Önálló kiállitásai: 1953-ban Debrecenben és az Iparmüvészeti Muzeumban.
1974-ben a FIM Studióban.
Kollektiv kiállitásokon szerepelt: Budapesten, Ljubjánában, Párisban, Bécsben és Koppenhágában.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőmüvészei.
MÜVÉSZET,1980.február - 14.lap.

Cs.Illés Irén
iparmüvész

1964 óta a Herendi Porcelángyár tervezője.
A Müvészeti Alap tagja.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye
képzőművészei.
MÜVÉSZET, 1980.február - 14.lap.

Cs.Illés Irén
iparmüvész

Porcelántervezőként végzett 1958-ban a Magyar Iparmüvészeti Főiskolán. Borsos Miklós, Illés Gyula, Gádor István, Litkey József tanitványaként.

Összeállitotta: Z.Szabó Ágnes: Veszprém megye képzőművészei. MŰVÉSZET, 1980.február - 14.lap.

Cs. Illés Irén, tervező

A „Művész az iparban" c. kiállításon, szerepelt műve, a kiállítást az Ipar Művészeti Múzeumban rendezték, melyen az 1942. évben meglivdetett szilikátipari pályázat díjnyertes alkotásait mutatták be.

(repr.) és (említve): készlet

Lugosy Bálint: Művész az iparban — Mai magyar iparművészet.

Ez a Dívat, 1943. (3.) 26.

Illés Irén, iparművész

váza. A múlt napokban szállítottak Pestre 30—40 tükörkeretet, 100—100 áttört mintázatú Gyöngyvirág vázát, Kehely gyertyatartót — *Illés Irén* munkáit.

Szőllősi Ferenc: Kelendő lett a hagyományos herendi 4

Esti Hírlap, Bp. 1977 nov. 17.

Cs. Illés Irén, kerámikus

Neobarokk mokkás kénlete díszéretet Kapott. (Herendi újdonságok.)

– : Tessék áhilágítani 4.

ESTI HIRLAP, Bp 1973 aug. 2.

Cs. Illés Irén

A máj. 27-én nyílt rózsakiállítás, amelyet Kertészeti Kutató intézetben rendeztek, – annak kistermében kiállításra került, teáskészlete, mely virágmotívum dekorral készült. (ezülítve).

Nagy Albert: Porcelánok, kerámiák a rózsakiállításon.

Mestermunka, Bpest, 1942. jún. 14.

Cs. Illés Irén, porcelántervező

A Iparművészeti Múzeumban nyílik meg kiállítása.

— :□ Cs. Illés Irén ... 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1973. nov. 21.

Gs. Illés Irén, kerámikus

Kiállítása nyílt meg az Iparművészeti Múzeumban.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1973. nov. 17.

Cs. Illés Irén

[Vázák, porcelánkészlet]

Ipari Művészet, 1973/4. sz. 20-21. o.

Cs. Illés Irén 1.

Az Iparművészeti Főiskolán formatervező szakot végzett, a Herendi Porcelángyár iparművésze. Debrecenben kiállítása volt. „Bakony" mokkás készletén népi motívum díszítést alkalmazott. A bécsi kiállításon (a debreceni előtt két hónappal) ezzel a fajta díszítéssel nagy sikere volt.

Sikota Győző megnyitó beszéde; Ipari Művészet, 1973/4. sz. 21. l.

2.

Cs. Illés Irén

Csaknem valamennyi országos pályázatom részt vész. A mostani (debreceni) kiállításon szereplő mokkás- és teáskészleteket a Hollóházi Porcelángyár és a Vásvaslődi Majolikagyár kivitelezte.

Sikota Győző megnyitó beszéde; Ipari Művészet, 1973/4 sz. 21.1.

Cs. Illés Irén iparművész

a Herendi Porcellángyár művészeti és gyártmányfejlesztési bizottsága új alkotását elfogadta és külön díjszéretet kapott mobarokk mokkáskészlete. (említve)

Nógrád, 1973. aug. 3.

Illés Irén

1974-ben a faenzai Kerámia Világkiállításon részt vett.

Népszava, 1974. aug. 18. 102. erf. 193 sz. 4 p.

Cs. Illés Irén

dicséretet kapott alokátásaiért.

Magyar Hirlap.1973-212-8

Illés István

Harold Pinter: "A gondnok" c. szindarabját a Miskolci Nemzeti Szinház mutatta be. Szekrényesy Julia: "Gondnokot fogtunk?" c. kritikájában kiemeli a rendező Illés Istvánt, aki a diszleteket és a jelmezeket is tervezte.

Élet és Irodalom, Bpp 1978. juni. 17.
XXII. évf. 24. sz. 13. lap.

Illés István, építész

Papp László FAIA építész, New Canaan, CT, USA: Egyetemes építészet.

Katolikus templom Vasterasban (Svédország), 1974.
Építész: Illés István. (repr.).

Magyar Építőművészet, 1987. 4-5 szám, 24-old.

G. Tellés Irén

szerepelt az Iparművészeti Főiskola üveg-
kiállításán.

MV. 1967. ápr. 26.

Gs. Illés Irén

Porcelán-tárgyval szerepelt a debreceni iparművészeti kiállításon (Déri Múzeum, III. 31-IV. 22.).

Ipari Művészet, 1968. 3. sz., 60. l.

Cs. Illés Irén

A ~~bor~~ herendi porcelángyárban dolgozik. Étkészletei

ár. Sikota Győző: Herendi porcelán 85.
Műszaki Kiad. 1970.

Cs. Illés Ivett

Herendi formatervezőművész.

A Városlődi Majolikagyár kiállítása; Ipari Művészet, 1969. 1. 49. l.

MDK

Illés Irén porcelánművész főiskolai hallgató

III. díjat nyert a Nemzeti Szalonban rendezett Ifjúsági Kiállításon.

300 művész több mint 600 alkotásából válogattak az Ifjúsági Kiállítás anyagát.

Magyar Ifjúság, Bp. 1957. 22. sz. [4. l.]

Illés Irén, [ipar mű.] MDK

Az iparművészetés népművészet harmadik díját kapták:

Bányász Erzsébet
Csekovszky Árpád
Illés Irén
Imre Julia és
Steiner Istvánné.

Of : Ifjusági kiállitás nyilt a Nemzeti Szalonban.

Esti Hirlap, II.évf.127.sz. 1957.jun.2.vas.
2.oldal

Illés Irén, iparművész

MDK

Vizeskészlete

Repr.

V. É.: Modern vonalú edények

9.l

NÉPSZABADSÁG, bp. 1961. jan. 21.

Illés István

Szerepel a „Szüvenon" c. tárlatos a Kassák Lajos Művelődési Otthonban (1969 X. 2-20)

Nephívó

Illés István

Szerepel a „Szüzenon" csoport
táslatok a XIV. Uzsoki utcai
művelődési Otthonban

Perneczky Géza: Ellenpólusok

Élet és Irodalom 1969 X. 18

M.D.K.

Illés István

Az Uzsoki-utcai Művelődési Otthonban /XIV.ker./ "Szürenon" néven festőkből és szobrászokból álló művészcsoport mutatkozott be. Perneczky Géza: "Ellenpólusok" cimmel ir a tárlatról, s többek között a művész munkájáról: "anyagstrukturákkal dusitott, plasztikusan megmunkált felületei...talán jó irányba fejlődő és határozottabb mondanivalót kereső ut kezdeti fázisát jelentik."

Élet és Irodalom, Bp. 1969. okt. 18.
XIII. évf. 42. sz. 9. lap

ILLÉS István szobrász

Raj Tamás: A Jeruzsálemi dombormű-
magyar nestermunka. = M. Nemzet.
1985. jan. 5. 14.

19.n.

Illés István

1. Előtárók vegyestechnika

2. Meditáció a keményről vegyestechn.

Szüreven Budapest 1969

Illés István

Két műve szerepel a „Szusenon" c. Kiállításon a XIV. Kassák Lajos Művelődési Otthonban /szepró/

Zalai Hírlap 1969 X. 26

Illés István

Magyar Nemzet 1986. II. 4.

Tisztelt Szerkesztőség!

Felállították a jeruzsálemi domborművet

Esztendeje hírt adtunk lapunk hasábjain a Jeruzsálemi dombormű megtalálásáról. Az 1873-as bécsi világkiállításon bemutatott magyar mestermunka a korabeli Jeruzsálem képét ábrázolja hűséges makettként. (Még a házak kapui, ablakai is pontosan kivehetők rajta.) A mű hosszú évtizedeken át egy genfi épület pincéjében porosodott, míg egy fiatal — magyar származású — izraeli kutató rábukkant, s így az ismét világszenzáció lett. A fölfedezés óta, alig egy esztendő múltán a hatalmas méretű (tizennyolc méter széles, több mint egy tonna súlyú), hét darabra tört domborművet *sikeresen felújították* és most a jeruzsálemi Citadellában, várostörténeti kiállítás keretében újra felállították.

Motti *Jair* (eredeti nevén Blechner Béla), a művészi munka felfedezője a közelmúltban Budapestre látogatott, ahol — kérésemre — előadásban számolt be kutatásairól. A Jeruzsálemi Héber Egyetem ösztöndíjas munkatársa, aki a Magyar Rádió műsorában is szót kapott, a csehszlovákiai Tornalján született. Tanulmányait a helybeli magyar iskolában kezdte, majd szüleivel Izraelbe vándorolt. Itt *nemcsak anyanyelvét őrizte meg, de érdeklődését, fogékonyságát a magyar kultúra, és a magyar múlt iránt.* Leginkább a magyar Palesztina-utazók és Magyarország szentföldi kapcsolatainak története foglalkoztatja.

Szinte meglepő, hogy a múlt században milyen sokoldalú volt az érintkezés a két távoleső ország között. Palesztinában, az egykori török gyarmaton *magyar postások szervezték meg, osztrák és magyar postakocsik bonyolították le a teljes levélforgalmat.* Postásaink hozták létre 1865-ben az első távíróvonalat Jeruzsálem és Jaffa között. A nagy számmal érkező zarándokok részére emelt menedékhelyek közül a Monarchia vendégháza a jeruzsálemi Óváros egyik legnagyobb épülete volt. Az első nagy könyvnyomdát osztrákok adományozták a palesztinai ferences barátoknak, akik között nem egy magyar szerzetes működött. Ide érkezett 1864 táján könyvkötőként *a pozsonyi születésű Illés István, a Jeruzsálemi dombormű későbbi alkotója.* A magyar mester előbb egy (máig megőrzött) aprólékos, gyönyörű kivitelű térképet készített a vá-

Illés István, a dombormű készítője

rosról, majd ennek alapján látott hozzá a cinkből formált dombormű tervezéséhez. Kiterjedt tudományos kapcsolataira is fény derült a kutatás során.

Nem tudni viszont, *mi* lett Illés István további sorsa. 1880 táján még két kisebb domborművet készített, majd egy bibliai modellkísérletbe is belefogott: ebben azt kívánta bemutatni, milyen lehetett a „szent város" Jézus korában. A magyar mester halálának helyét és idejét sem ismerjük pontosan. Minden bizonnyal a jeruzsálemi szerzetesek között töltötte utolsó éveit.

A magyar múlt kegyeletes tárgyi emlékei sorába tartoznak mindazon művek is, amelyek hazai mesterek munkáját, tehetségét hirdetik az ország határain túl. Ezek közé sorolható kétségtelenül a most felállított Jeruzsálemi dombormű.

Raj Tamás

előzetes tervek szerint mintegy másfél órás koncertet ad Budaganda és Kiadó Vállalat, valamint a Hungexpo rendezi.

A szervezett dolgozók álláspontja:

Elő kell mozdítani a főmunkaidő hatékony kihasználását

A magyar szakszervezetek XXV. kongresszusára 1986. február 14—16. között kerül sor. Az elmúlt évben megkezdődött kongresszusi előkészületekről, az alapszervezeti szakszervezeti választások és a nemrég befejeződött iparágiágazati szakszervezeti kongresszusok tapasztalatairól hétfőn *Sólyom* Ferenc, a SZOT titkára tájékoztatta a sajtó képviselőit. Elmondta: jó politikai légkörben, s a korábbi kongresszusoktól eltérően *igen nagy aktivitással* zajlottak ezek az eszmecserék; szinte az egész szakszervezeti tagság részt vett valamelyik fórumon, s nagyon sokan nyilvánítottak véleményt. Több százezer szervezett dolgozó fejtette ki gondolatait szűkebb és tágabb környezetével kapcsolatban, szólt az ország egészét érintő kérdésekről, *egyéni boldogulásának lehetőségeiről.* A tavaly szeptember óta zajló kongresszusi előkészületek idején megtartott alap- és középszervi beszámolókon, választásokon, majd a szakmai kongresszusokon a dolgozók elismerték mindazokat az eredményeket, amelyeket a szakszervezeti mozgalom elért. Jó néhány bírálat is elhangzott, gazdasági, életszínvonalbeli kérdésekben. A szakszervezeti tagság véleményét, javaslatait figyelembe véve készül a kongresszusi beszámoló, a határozati javaslat.

A vitákban nagyon sok helyütt kapcsolatos kérdések sora. A magyar szakszervezetek helye, társadalmi szerepe egyértelműen tisztázott, mégis szólni kell erről, hiszen a napi munkával együtt, a gyakorlatban alakul a szakszervezeti tevékenység. A szakszervezetek *intézményes és hatékony elemei* mai politikai intézményrendszerünknek, részt vesznek a politika alakításában és végrehajtásában, az építő munkában, védik és képviselik a tagság érdekeit. A foglalkoztatás és bérezés kérdésében a szakszervezeti álláspont: *elő kell mozdítani a főmunkaidő hatékony kihasználását.* A szociálpolitikában alapelv a leginkább rászorultak támogatása, fokozatosan csökkenteni egyes szociális problémák újratermelődését, sokoldalú gondoskodás a nyugdíjasokról és több törődés a fiatalokkal.

Szlovatsik Károly, a SZOT titkára bejelentette: a kongresszusra meghívták valamennyi európai ország azon szakszervezeteinek képviselőit, amelyekkel a SZOT-nak kapcsolata van, az Európán kívüli szocialista országok szakszervezeteinek, valamint több nemzetközi és regionális szakszervezeti szövetségnek és a Nemzetközi Munkaügyi Szervezetnek a képviselőit. A kongresszus február 14-én, pénteken 803 küldött, illetve több mint

Illés István, 21

Ivánji Grünwald, 34 (arch) 54, 128-29
több arch karrik

Jávor Pál (alias klein lipót)
szolnoki mův. Telepen)?
24-26, 35, 60,

Kober Leo, 136

Lámyi Dezső (Pipi) 31, 40, 98,

Németh Lajos f (Berlinben tanner)
31-32, 58

Herman L: A művészasztal
Bp 1958

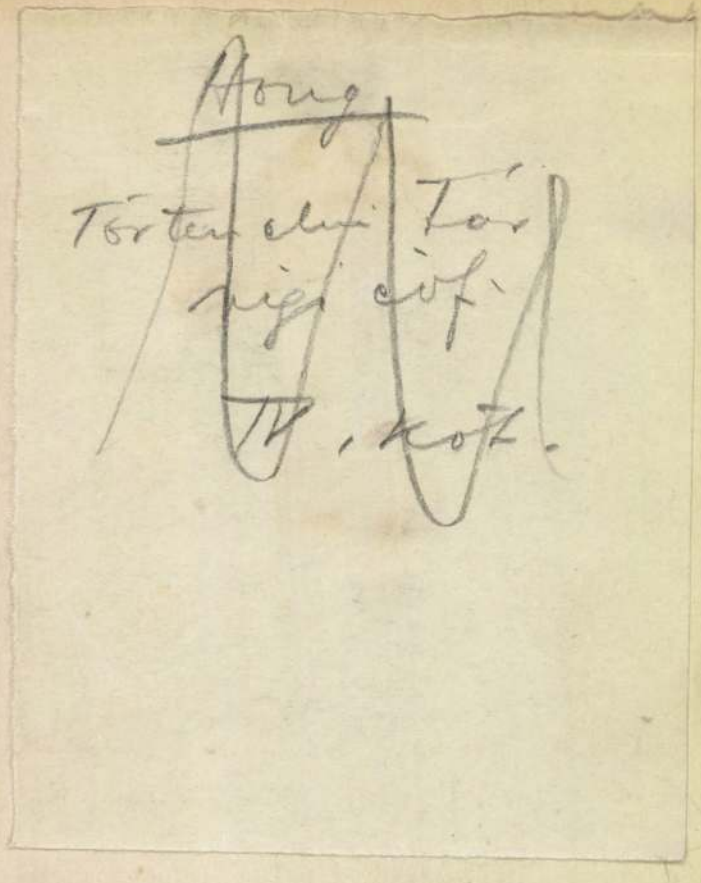

Hong

Történelmi Tár
régi cöfi

IV. köt.

ILLÉS JÁNOS
festőművész

út NY Mecsek
középkori temp.
TKM 651

ILLÉS JÁNOS
restaurátor

Feldebrő

Pedbánia temp.

TKM 644

18. dd.

ILLÉS JÁNOS
restaurátor

Mátraverebély
Római kat. temp.
TKM 685

15. old.

ThB VII. 308.
Das Burzenland
1928, 184.
J.Balogh, A mű
Bp. 1966, Bd.I
5 - **Conradus** lapicida de Erli
lapicida; Chunradn pawmaister
Konrád), Baumeister, Steinmet
Burg zu Pozsony (Bratislava).
E.Hoffmann, Po
27. (irrt. Fam
J.Szűcs, A köz
kérdéséhez, Bu
ss. (alle Vari
J.Balogh, A mű
Bp. 1966, Bd.I
Erling)
Magyarországi
E.Marosi, Bp.

Conradus Campanista, Glockeng
Magyrország Mű
megye műemléke
5 - **Conrath**, *Johann Georg*, Ma
76 in Losonc (Lučenec/Slowake
E.Bónisné Wall
építőmester, M

Illés János festő

Résztvesz a pécsi székesegyház

restaurálásában

Négyszava 1965 nov. 24

Illés János

M.D.K.

A pécsi "zékesegyház falképeinak egyik restaurátor

1965-

Bicskei Karle János, Szentesi Róza

Müemlékvédelem 1966/1. 51. 1.

MDK

Illés János, [festő?]

A pécsi székesegyház falfestményeinek
egyik restaurátora.

–: Megőrizték a színkeverési arányokat 2

ESTI HIRLAP Bp. 1968. ápr. 10.

Illés János restaurátor

A Virado dísz lépcsőházában Lotz Károly felső freskó ciklusából csupán négy darab maradt meg, ezt a négyet ma is lehet látni, eredeti színpompájában, mivel a restaurátorok Illés János és Szentesi Róza, meg a velük együtt dolgozó restaurátor csoport ezeket színben restaurálták

Művészeti Magazin

1980. II. 12. Televízió 21.50 /7/.

MDK

Illés János, festő

A pécsi székesegyház Lotz-freskói-
nak egyik restaurálója.

Pécs:
–: Megfiatalították a székesegyházat
3.

ESTI HIRLAP Bp. 1967 feb. 6.

1021

1976. szept. 5. Petőfi 19,oo VGné

Láttuk, hallottuk....

- Elsőnek hallgassák meg a Pécsett feltárt őskeresztény mauzoleumról szóló ismertetést.

- Akik mostanában Pécsre látogatnak, és a Dom tér teljes panorámájában óhajtanának gyönyörködni, egykis oda nem illő felvonulási épületnek tünő bódéra figyelnek fel, s akadnak bizonyára, akik nélalusan arra gondolnak, ujabb csöveket cserél a Viznüvek, a Gáznüvek, a Csatornázási Müvek és igy tovább. Holott ezuttal sem a nélabura, sem az esetleges bosszuságra nincs ok. Ellenkezőleg! A kis ideiglenes bódé alatt páratlan müemlék huzódik meg. Fülep Ferenc, a Magyar Nemzeti Muzeum főigazgatója, ásatásai, már eddig is számos rómaiköri lelettel gazdagitották Pécs városát, de legutóbb Magyarországon páratlan, sőt Európában is ritka jelentős müemlékre bukkant. Az 1975-ben megkezdett ásatások során egy olyan sirkamra került elő, amelynek falait nagyszabásu festmények boritják. Ehhez hasonló, pontosabban, ezeknek másai, csak Róma városának katakombáiban találhatók. A sirkamra freskói az ismert mintakönyvek alapján, feltehetőleg itáliai vándorfestők készitették. Ismeretes, hogy Pécs belvárosa, azegykori Szofiáné, római település központjafölé épült. A korábbi ásatások is jelentős emlékeket hoztak felszinre, de most Fülep Ferenc egy hatalmas ókeresztény mauzóleumra bukkant, az átépitésre kerülő vizesés helyén. A 18 méter hosszu, 13o centiméter széles óriási kiugrópillérekkel határolt épület nyugati felének feltárására az idén került sor. A mauzóleum padlója alatt kriptaszerüen nagy sirkamra található, amelynek hosszusága több, mint 8 méter, egykori belső magassága pedig felülmulta a 3 métert. Ennek a kriptának a falán látható a már emlitett freskósorozat. A falakat fastag iszapréteg boritotta, amelynek letisztitását Illés János müvész restaurátor és munkatársai végezték el. A falfestmények Fülep Ferenc megállapitásai szerint körülbelül 16oo évesek. Alegtisztásatábban kivehető, a viszonylag épségben maradt kripta északi falát boritó paradicsomkerti jelenet, Ádámmal, Évával, köztük az almafatörzsére helyezett kigyóval. A mellette levő mezőben márványt utánzó festés látható. A továbbiakon az oroszlánok közé vetett Dániel, lábánál két szépenmegrajzolt oroszlánnal, és szinüket épségben őrző növényi minták. Az ábrázolt alakok megközelitik a félembernagyságot, A freskók közös jellemzője, az alakok arányos megkomponálása és a figurák finom rajzolata. A kripta keleti főfalán, középütt egy fülke rajzolódik ki. Fölötte végkony keretben Krisztus monogram helyezkedik el. A fülkétől Északra ráncos, mdős ruhában ülő alak, trónusszerü széke, felette pedig virágdiszek, girlandok, szép levelek láthatók. A sirkamra boltozatos mennyezete téglából épült,

és ugyancsak festett. Itt három szarkofág nyomaira, bukkantak, közülük kettő teljesen elpusztult. Nyilván a népvándorlás során üritették ki a sirkamrát is. Az egyik márvány szarkofág, amelyen szépen faragott, de lehasitott, tö redezett figurák találhatók, azonban ma is ott áll a kriptában. Mellette megtalálták a korpusz feliktit is, azt a középkori szekercét, amellyel a szarkofágot szétverték. Hogy mért, azt pontosan nem lehet tudni. Elképzelhető, hogy asztalnak használták, a szekerce munkája során keletkezett sik felületet. A nagyjelentőségü müemlék freskóinak restaurálása még folyik. A tervek szerint a mauzoleumot majd vasbetonfödémmel látják el, és remélhetőleg mihamarabb megnyitják a látogatók számára is.

Illés János, festő restaurátor

Kerti Sándor: Acserkuti románkori templom

Élet és Tudomány, Bp., 1976. dec. 30.

Mész őrizte őket

Azt, hogy e képsor ma ilyen jó állapotban látható, a *reformációnak* köszönhetjük. Az egyszerűségre törekvő, a pompát megvető új vallás követői *lemeszelték* e freskókat is, s így a mészréteg jól megőrizte a falak díszeit. Csak nemrég, 1965-ben fedezte föl e páratlanul értékes freskókat *Rádi Ferenc* régész. A fölfedezés után 1969-ben megkezdődött a templom helyreállítása. *Czeglédy Ilona* régész és *Ferenczy Károly* építészmérnök tervei alapján az *Országos Műemléki Felügyelőség* hozta rendbe az épületet: a tetejére — akárcsak régen — ismét *fazsindely* került, s a kőpadlót is az egykor használt *deszkákkal* helyettesítették.

A freskók feltárása és helyreállítása 1971-ben kezdődött meg. *Szegedi Rozália* és *Illés János* restaurátorok 1972 novemberében fejezték be a munkát. A cserkúti templom azóta várja a látogatókat: mind az épület, mind a benne levő freskók emlékezetes élménnyel szolgálnak nekik.

Kerti Sándor

mutatják, hogy a megörö
kített alakok *királyoka*
ábrázolhattak — talán a
Árpád-ház királyi szentjei
nek férfialakjait: *Istváni*
*László*t és *Imrét.*

A szentély bal oldalár
valószínűleg az Árpád-há
női szentjeinek képei vol

Illés János

Az illetékes szakvelemény szerint a falfestmények 1945-ben még helyrehozhatók lettek volna, most azonban már csak töredékeit tudják megmenteni a Képzőművészeti Alap ügyes kezű restaurátorai: *Illés János* és társai.

Magyar Hirlap 1976/239/9

Borbás: A Vigadó sorsa

Illés János, [ ]

Részletek a falképek restaurálásából

1265-1268

dr Valter Ilona: Miről vall a Bebeken Bódva-parti temploma XXXII/

Élet és Tudomány, Bp. 1977. okt. 7. 40.

Illés János

és Kákay Szabó György festőművész restaurátor helyreállítási munkálatokat végeznek a feldebrői rk. templom freskóin.

Voit Pál stb.: Hevesmegye műemlékei II. Magyarország műemléki topográfiája VIII.

Budapest 1972

Illés János

festőművész restaurálta-ta az egri Brody Sándor u. 8. p. a. ház Zach József architektonikus díszítőfestését.

Voit Pál szb. Heresmegye műemlékei I. köt.

Magyarország műemléki topográfiája VIII. köt.

Budapest, 1972.

2281

Gyllés János
restaurátor

A pécsi várkastély sgrafitto
díszítéseinek helyreállítását 1961-
1962-ben Gyllés János és csoportja
végezte.

H.Gallay Marianne: Falkép feltárások és helyreállítások.
Művészet, 1974. április - 7.oldal.

ILLÉS János restaurátor

Deák Klára: Illés János (1908-1994).
= Mv Szle 1995 363-364.

legfiatalabb húgának
közelmúltban Bielsko
hivatalban megnézte
ezt a dátumot haszná
Albert építész életm
Miskolc, 1989. p. 17
[6] Szabad Királyi Kés
hiteles pecsétjéassz
kelt Késmárkon 1848.
tulajdonában.

Gaál nem írt az
az 1846. évi galícia
hogy a Schickedanz c
jobbágy néppel ember
figyelmeztették őket
Schickedanz Albert l
őseik a parasztlázad
Késmárkra. Különös,
legkisebb gyerek unc
menekültek nagy tüze
Késmárkra. (Laszota
megegyezik, hogy pár
szó és a gyermek mag
[7] Gaál.
[8] Schickedanz Albert
Gaál.
[9] Laszota, p. 180.;
névjegye a leszármaz

Illés János
restaurátor

A noszvaji De la Motte-kastély
magyarmeinek festményeit Kiekeny
Szabó György és Illés János és csoport-
juk végezték el.

Gerőné Kramer Márta: Falképhelyreállítások.
Művészet, 1974. június – 5 lap

Illés János
restaurálás

Illés János és Szentesi Rózsa restaurálta 1959-1962 között a Balaton-keresztúri R.K. plébániatemplom falait.

Gerőné Kramer Mária: Falképhelyreállítások... Művészet, 1974. június - 5 lap

ILLÉS JÁNOS, festő

A sárvári vár kaputornyi mennyezetfreskóját az OMF megbizásából Boromissza Zsoltné, és Hegyes Béla festőkkel együtt 1960-ban restauralta. 78.old.

Dorfmeister freskó

G. H. BRACH ERZSÉBET: A sárvári vár sorsa napjainkban 78.old

VASI SZEMLE, XXII.évf. 1968. 1.szám. Szombathely

Illés János festőművész

Negyedszer rendezik meg Egerben a műemlékvédelmi témájú nyári egyetemet. – a faliképek feltárásáról, rögzítéséről nyújt tájékoztatót aug. 2.-án.

Népújság (Heves) 1974. júl. 17.

Illés János, restaurátor.

Lakos hajos festőművész-restaurálói ötödmagával most kezd egy nagy munkát Sárváron, Illés János kolléga vezetésével, Konzerváló és restaurálói munkát kell elvégezni, a három terem falain lévő falfestményeken. – Az elmúlt évben fejezték be hármau az Országház lépcsőházának mennyezetén lévő Lotz festményén restaurálásat. (emlitve)

A látvány világa. A restaurálás.

1978. máj. 28. Petőfi 12.10 /Áné/.

Illés János

végzett restaurálási munkálatokat a siklósi
várkápolna freskóin. 1963.

Deresényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar
műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

881

Illés János

1963-ban vezette az országos falképhelyreállítási csoportot.

Deresényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

253/

Illés János

irányítása alatt állítottak helyre a siklósi vízkápolna két gótikus falfestményét.
1963.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2538

Illés János

irányítása mellett végeztek falképhelyreállítási munkálatokat a fertőrákosi kastélyban.

Dercsényi Dezső, Entz Géza stb.: Magyar műemlékvédelem 1963-66. Budapest 1969.

2541

Illés János

Illés János szakvéleménye alapján Reisinger Mária res
restaurálta a szendrői "Festőház" homlokzati diszi-
tését.

Mendele Ferenc: A népi müemlékek védelméről, helyre-
állitásáról.

50-57.l.

Magyar Építőművészet, 1972.2.sz.

Illés János

Szentesi Róza és Reisinger Mária állitottak helyre a pécini kastély freskóit.

Merényi F.: L'ultimo quatro di Secolo della Tutela dei Monumenti in Ungheria. Acta Historiae Artium, Budapest, 1971.

1–2 m.

551

Illés János

végezte 1968-ban között az esztergomi királyi kápolna falképeinek helyreállítási munkálatait.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Horváth Pál, Mezőnyi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest, 1972.

2260

Illés János

és társai végezték az Aquincumban feltárt mozaik és faltöredék helyreállítási munkálatait.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál, Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest, 1972 42.5 l

Illés János

restaurálta a siklósi vár kápolnájának falképeit.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Hovassy Pál,

Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

2231

Illés János

restaurálta a feldebrői altemplom fal-
képeit.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Hovassy Pál,
Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem
1969-70. Budapest 1972

2231

Illés János

Lotz Károly Keleti pályaudvaron lévő munkáját restaurálja

Esti Hirlap 277 sz. 1957. nov. 26. 2 old.

Illés János, festő MDK

Az Úri u. 31. sz. gótikus, középkori lakóház falfestményeinek egyik restaurálója.

Pereházy Károly: Képzőművészetek alkalmazása a budapesti műemlék = lakóépületek 1958. évi restaurálásánál 45-50. l

MŰEMLÉKvédelem, Bp. 1961. 1. sz.

MÜK

Illés János

és társai

1958-59-ben helyreállitottak a volt karmelita kolostor refektoriumát. /Színház utca 5-7-9./

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp. 1961.
49.1.

mak

Illés János restaurátor

új tervet dolgozott ki a siklosi vár-
kápolna freskóinak megmentésére.

Mozaik: Műanyagfalon a siklosi várkapolna freskói.
Nyíszava, 1963. okt. 8

4.l

M. D. U

ILLÉS János festő

kívi u. 31. sz. középkori lakóház falkiépeiner restaurálása ill. rekonstruálása

munkatárs: Biró Géza, Dobrentei Gábor Saxa József

Perchász Károly. Készőművészeter alkalmazása a bresti műemlék-lakóépületek restaurálásánál

Műemlékvédelem 1961. 1. sz. 48. l

Illés János
festő

M.D.K.

A váci Horganylemez Hengermű
épületének előcsarnokat Gadorral
csinálta

Ecsery Elemér: Gádor Emil
Művészet, 1963. junius – 30 lap

1. A pácini reneszánsz kastély helyreállítás előtt

A PÁCINI ALAGHY-MÁGÓCSY RENESZÁNSZ VÁRKASTÉLY HELYREÁLLÍTÁSÁRÓL

A kastély története

Sárospataktól keletre, a szép Sátorhegyek közelében találjuk reneszánsz várkastélyaink egyedülállóan szép és érdekes példáját: a pácini Alaghy-Mágócsy kastélyt.

Építése a középkorban kezdődik. Erről — a kevés történeti adat ismeretén kívül — falkutatásaink során előkerült „in situ" és másodlagosan elhelyezett középkori faragottkő részletek (ablakszemöldök, szárkövek) is tanúskodnak. Magja valószínűleg a hazánkban általános egytraktusos alaprajzi elrendezésű udvarház lehetett. Először 1392-ben említik: ... Castrum Páczin ..... (Szirmai A: Not. Top. Incl. Comit. Zempl.) Ekkor már bizonyára áll az épület középfőfalas négyzetes tömege, körülkerítve vizesárokkal.

Úgy tudjuk, a XV. sz.-ban középnemesi családok birtokolják. 1541-ben Serédi Gáspár, majd 1560-ban unokaöccse: Alaghy János nyeri el királyi adományként. Az ő halála után — 1570-ben leánya: Alaghy Judit és férje Mágócsy András az örösköösök. Ebben az időben — földrajzi helyzeténél fogva — megnövekedik a hely jelentősége. A három részre szakadt országban részint a török, részint az önálló Erdély felől várható támadásokkal szemben Pácin is védelemre szorul. Szükségessé válik megerősítése, korszerűsítése. Mágócsy András nagybátyja ösztönzésére átépíti a várat. Ennek emlékét őrzi a kastély falában elhelyezett címeres feliratos kő 1581-es évszámmal, a birtokos: Mágócsy András és nagybátyja: Mágócsy Gáspár nevének kezdőbetűivel.

2. A kastély DNy-i saroktornya

Az emeleten ma is látható 1501, évszámú, az Alaghy család címerével és F. A. monogrammal ellátott ajtószemöldök arra figyelmeztet, hogy az építkezést — Mágócsy András halála után az új tulajdonos: Alaghy Ferenc folytatja. Az ő nevéhez fűződik a kastély sgraffito festése is, amit a délkeleti saroktorony egyik ablak feletti timpanonjában feltárt A. F. kezdőbetűs sgraffito-díszítésű Alaghy címer bizonyít.

Az utód: Alaghy Menyhért 1631-ben bekövetkezett haláláig birtokolja Pácint, és utána jól megépített várkastély és virágzó birtok száll vissza — örökösök híján a koronára. Az uralkodó rövidesen Sennyey Sándornak adományozza. Sennyei 1636-ban I. Rákóczi György Sárospatak prefektusához intézett levelében „Puszta ház"-nak nevezi a várkastélyt, amiből arra következtethetünk, hogy ekkor üresen, elhagyatottan áll. Pácin a család birtokában marad több mint 300 esztendőn át, egészen 1945-ig. Az ő nevükhöz fűződnek a XVII., XVIII., XIX. sz.-i többszöri átalakítások. Ezek — de főleg az utóbbi — sajnos lényegesen átformálják az épületreneszánsz homlokzatát és a belsőben is komoly változást eredményeznek.

A kastély helyreállítás előtti képe tehát nem sokat árul el korábbi architekturájából. A barokk kori fedélszék átalakítás: az új manzardtetős főtömeg és a saroktornyok harangalakú lefedése is már sokat változtatott az összképen. A régi reneszánsz ablakokat, melyeket először a XVIII. sz.-ban bővítenek, a XIX. sz.-ban kissé megnyújtják és vakolat kváderrel keretezik. A sarokbástyák emeletén a nyílások feletti szép reneszánsz timpanonokat meghagyják ugyan, de az ablakokat részben befalazzák, részben az előbbiekhez hasonlóan átalakítják. Mindkét bástya elé tömör, hengeralakú erkélyépítmény kerül (ezeknek bizonyára statikai szerepük is volt) rávezető erkélyajtóval. Ugyanakkor a déli főhomlokzatra — pusztán a szimmetria kedvéért — két kaput kényszerítenek, melyből az egyik az eléggé szerencsétlen elhelyezésű és léptékű, ugyancsak XIX. sz.-i háromkarú lépcsőhöz vezet. A nyugati homlokzaton az íveszáródású hosszú lépcsőházi ablak, erősen kirí a jellemzően nagy falfelületek és aránylag kis nyílások ritmusából.

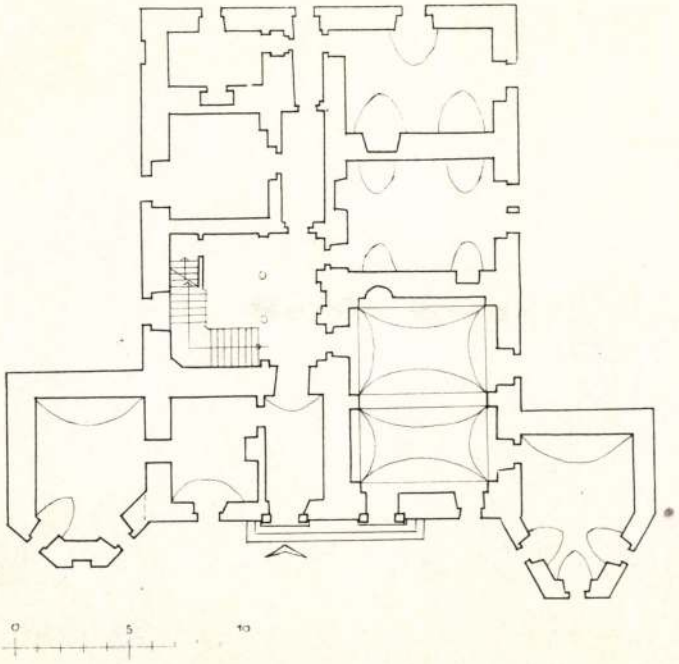

3. A kastély földszinti alaprajza

A homlokzatfelületek többszöri átvakolása és átmeszelése nemcsak a párkányok és nyílások feletti timpanonok finom részletképzéseit tüntették el, de elrejtették a sarokbástyákat koronázó törpe vakárkádsor reneszánsz sgraffitóit, és a földszinti festett armírozást is. A kastélyt négyszögben körülvevő (valószínűleg XVI. sz.-i) külső várfalat sem kímélik az átalakítások. A XVIII. sz.-ban szélesívű kocsibejárót nyitnak a keleti falban. Az omladozó délnyugati rondella helyére cselédház kerül. A romantikus elképzeléseknek megfelelően a XIX. században a körítőfalak megmaradt rondelláit — a sakkjáték bástyafiguráihoz hasonlóan — párkányokkal, pártázatokkal látják el. A körítőfal zártságát a főhomlokzat előtti, déli oldal lebontásával megszüntetik.

A feltárásról

A helyreállítást homlokzatkutatás előzte meg, melynek az volt a feladata, hogy a várkastély építéstörténetét lehetőség szerint tisztázva, a XVI. sz.-i reneszánsz állapotról minél több adatot gyűjtsön.

A kutatás nem teljes, miután a belső feltárására nem volt lehetőségünk. A kastély jelenleg ugyanis pedagógus szükséglakásokkal és ideiglenes tantermekkel zsúfolt.

A feltárások a XVIII. és XIX. sz.-i vakolatrétegek lefejtésével, a sarokbástyák erkély-előépítményeinek elbontásával kezdődtek. A kastély déli oldalán a XVI. sz.-i vakolatmaradványokon és festett sarokarmirozás bekarcolt körvonalain kívül a feltárás nem hozott egyéb eredményt. A másik három oldalon eredeti helyén és másodlagosan elhelyezett ablakszemöldök és szárköveket találtunk, melyek részint késő-gótikus, részint reneszánsz profilozásúak.

A reneszánsz kori állapotra vonatkozó legtöbb adatot a saroktornyok megkutatásánál kaptuk. Falkutatásaink során bebizonyosodott, hogy ezek utólagosan

4. A helyreállított kastély főhomlokzata

épültek a kastélyhoz. A délnyugati saroktorony nyugati, emeleti falában „in situ" talált késő gótikus ablak és földszinti lőrések azonban azt is bizonyítják, hogy ez a hozzáépítés is már a középkor legvégén — valószínűleg a XVI. sz. elején — készül. A fent említett élszedett kőkeretes ablak timpanonos reneszánsz kiegészítésssel szép és érdekes XVI. sz.-i példa, egy korábbi érték megőrzésére, ill. felhasználására.

A sarokbástyák előtti erkély elbontása után előkerült a korábbi reneszánsz földszinti ablakok egy — vakolt szemöldökű és könyöklőpárkányú — épen maradt példánya. A többi földszinti ablak XIX. sz-i vakolatkeretének lefejtése után ugyancsak láthatóvá vált a korábbi ablakok befalazásának nyoma. Ezek méretben és parapetmagasságban megegyeztek az erkélyépítmény mögött talált ép ablakkal. A vakolatfeltárás során előkerült a bástyák festett kváderezése is. A ma már csak a bástyákat koronázó, jellegzetesen XVI. sz. végi törpe vakárkádsor vakolat és mészrétegeinek lefejtése után — mintegy a kutatómunka búsás jutalmaként — napfényre került a már említett, egyedülállóan szép sgraffitódíszítés. A népies jellegű, játékos, állandóan változó motívumok gazdag fantáziájú és derűs lelkű mesterről tanúskodnak.

Reneszánszkori állapot

A várkastély fénykorára (tehát a XVI. sz. végi állapotára) jellemző képét a feltárások és történeti adatok alapján így rekonstruálhatnánk:

A négyzetes tömegű épület a főfalakkal párhuzamos gerincű, kettős nyeregtetővel volt lefedve. A két saroktoronynál ma is látható lőréses törpe vakárkádsor kiegészítve a lepusztult pártázattal — a Fricsi kastélyhoz hasonlóan — minden valószínűség szerint a főhomlokzatot is koronázta.

A homlokzati síkokat az aranyosmedgyesi kastély ablakaival rokonkiképzésű timpanonos ablakok osztották. A saroktornyok földszinti kváderfestését az övpárkány felett erős rusztikájú vakolatarmirozás váltotta fel.

A kastély rózsaszínben játszó fehér falfelületei, a sgraffitók tojáshéj és grafitszürke színei, a saroktornyok földszinti sötétvörösre festett kváderezése, melynek pasztelebb árnyalata az emeleti vakolatarmirozásnál is jelentkezik, színekben is megkomponált, festői hatású együttest eredményezett.

A helyreállításról

Műemlékeink évszázadok folyamán a korok változó igényeinek és ízlésének megfelelően alakulnak, változnak. Ebből adódik, hogy a pácini várkastélyon is minden kor képviseli magát egy-egy erőteljesebb vagy szerényebb részlettel. — Ilyenek az eredeti vagy másodlagos helyükön talált középkori nyíláskerettöredékek — melyeket a rárakódott vakolat és mészrétegektől gondosan megtisztítva — takaratlanul hagytunk. Döntő bizonyítékai ugyanis annak, hogy a kastély saroktornyos mai tömege is már középkor eredetű.

A reneszánsz kor utáni két oly lényeges beavatkozást mint a barokk-kori manzard fedélszéket és a XIX. sz.-i lépcsőházat — az avulásból adódó szerkezeti hibákat kijavítva — változatlanul meghagytuk.

A XIX. sz-i művészi, illetve történeti szempontból kevéssé értékes architektúra bizonyos részleteit ahol kellett, lecsendesítettük vagy megszüntettük (pl. erkélyépítmények elbontása, rusztikus nyíláskeretezések eltüntetése, bejáratok leegyszerűsítése). A reneszánsz periódusból megmenthető és visszaállítható, ill. egyértelműen kiegészíthető volt: a saroktornyok ablakai, a földszinti kváderfestés, emeleti sarokarmirozás, a törpe vakárkádsor jellegzetes sgraffitói és a töredékes vakoltfelületek.

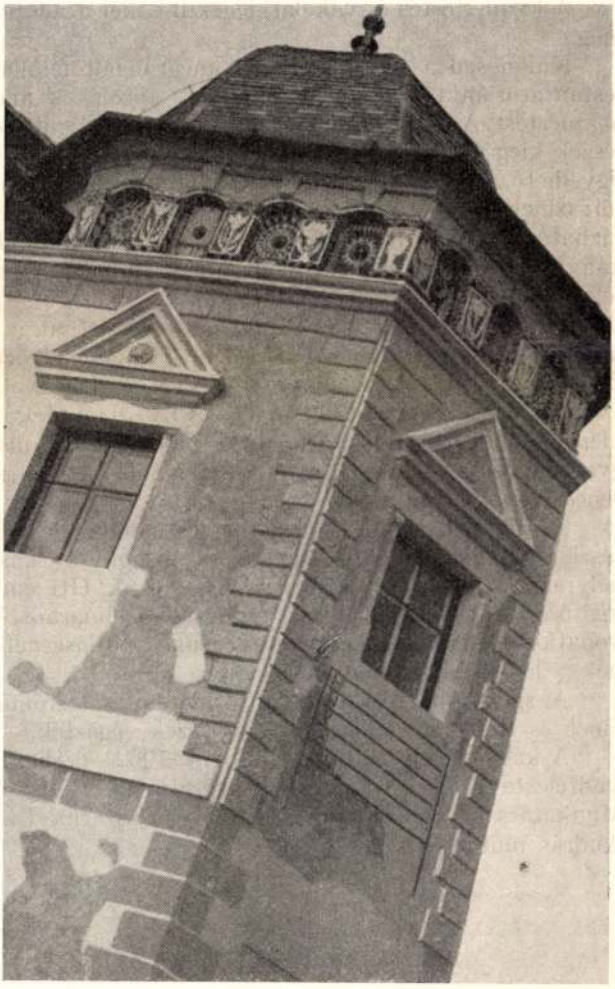

5. A DK-i saroktorony helyreállítás után

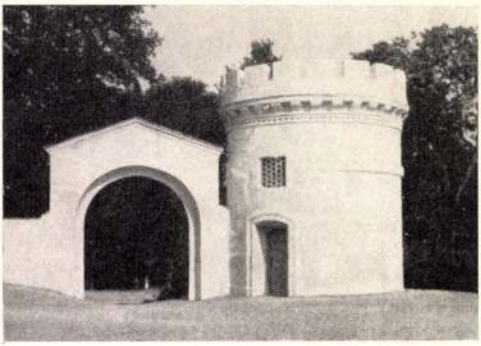

6. A kastélypark körítőfalának maradványa és kapuja

7. A kastélyhelyreállítás nem teljes, míg környezete rendezést nem nyer

A kváderfestés és vakolatkiegészítéseket a maradványok gondos rögzítése előzte meg.

Különösen a sgraffitódíszítés megrongált felületeinek letisztítása kívánt festő-restaurátorainktól végtelen türelmet, aprolékos munkát, művészi és technológiai hozzáértést. A takaró rétegek lefejtése, a megsápadt színek „előhívása", az elpusztult részek kiegészítése után váltak e motívumok ismét élővé. Mint az épületen is megfigyelhető, minden kiegészítést egyértelműen megkívántunk különböztetni az eredetitől: színeknél tónuseltéréssel, részletképzéseknél síkbeli visszaugratással. Ezzel magyarázható pl., hogy a saroktornyok földszinti ablakainál a feltételezhető szemöldökpárkányt — az épen maradt egyik ablak analógiája alapján — a vakolatba karcoltan jeleztük.

A tervezésnél, ill. helyreállításnál igyekeztünk a szerencsés adottságokat kihasználva, a megmaradt reneszánsz elemek kihangsúlyozásával, az épület egykori finom színárnyalatainak visszaadásával, a XIX. sz.-i beavatkozás lehetőség szerinti visszaszorításával a szemlélőt az épület XVI. sz.-i fénykorára emlékeztetni. A táj zöldjéből kiemelkedő várkastély várfalaival, rondelláival, külső oldalán az egykori vizesárok gyepszőnyeggel letakart nyomaival ma is kiemelkedően szép együttes és hazánk reneszánsz kultúráját dicséri.

A művészi megfogalmazás népies hangvétele még csak értékesebbé kedvesebbé teszi számunkra az egykori Mágócsy-Alaghy várkastélyt. A külsőhöz méltó belső helyreállítás későbbi, de sürgető feladatunk. (Itt említjük meg, hogy a kastélyhoz méltó „foglalat": a környezet rendezése is elmaradt, bár a melléképületekre és kertre vonatkozó terveket elkészítettük. Ennek pótlása nélkül nem tekinthetjük befejezettnek a helyreállítási munkálatokat.)

A sgraffitók restaurálását Illés János festőművész és munkatársai: Szentesi Róza és Reizinger Mária festőművészek végezték.

A kastély helyreállítási munkáit 1962—63-ban az OMF egri építésvezetősége kivitelezte Fuchs Nándor építésvezető, ill. Réti Pál csoportvezető felügyeletével. Munkatársak: Örsi Károly kerttervező, Szarka Imre főépítésvezető és Gergelyffy András műtörténész.

Kissné, Nagypál Judit

A PÁCINI VÁRKASTÉLY RENESZÁNSZ KORI SGRAFFITÓINAK FELTÁRÁSÁRÓL ÉS RESTAURÁLÁSÁRÓL

A XVI. század folyamán nagyszámú, olasz rendszerben épített váraink és várkastélyaink közül az országban csak kevés maradt meg, azok is leginkább a törököktől nem háborgatott részeken. Az észak-olaszországi építőmesterek hatására alakult ki az a stílus, amit magyarországi reneszánsznak nevezünk, melyet hazai viszonyainknak megfelelően és gyakran már meglévő épületek funkcionális adottságaihoz igazodva alkalmaztak. A felső-magyarországi reneszánsz stílust a velencei építőmesterek munkái nyomán kialakult, leginkább Szepes, Sáros és Zemplén megyék területén megmaradt emlékek képviselik. A zempléni Pácinban legutóbb helyreállított Mágocsy-Alaghy várkastély ilyen stílusú, a szabályos elrendezésű, négysarokbástyás korabeli magyarországi várak mintájára épült. A várkastélynak csak két, az épülettömb déli oldalához, a keleti és nyugati sarkain csatlakozó két tornya készült el, már a korábbi időkben is meglévő bástyákon. Az 1581 évszámmal datált feliratos márványtábla elhelyezésekor az épület emeleti szintjét koronázó főpárkány fölött, síkjaiban kissé visszaugratva, vakárkádokkal tagolt attikaszerű fal futott körül, melynek párkányán a stílusra jellemző védőoromzatok voltak.

A kastély homlokzati részeinek díszítése Alaghy Ferenc birtoklási idején történik. Alaghy 1591-ben lesz Pácin ura, de csak 1607-ben költözik oda. A sgraffitók készítését erre az időközre tehetjük — bár az emeleti rész egy ajtaján megmaradt reneszánszkori kő ajtókeret szupraportája F A betűkkel jelzett Alaghy-címert 1591 évszámmal ábrázol.

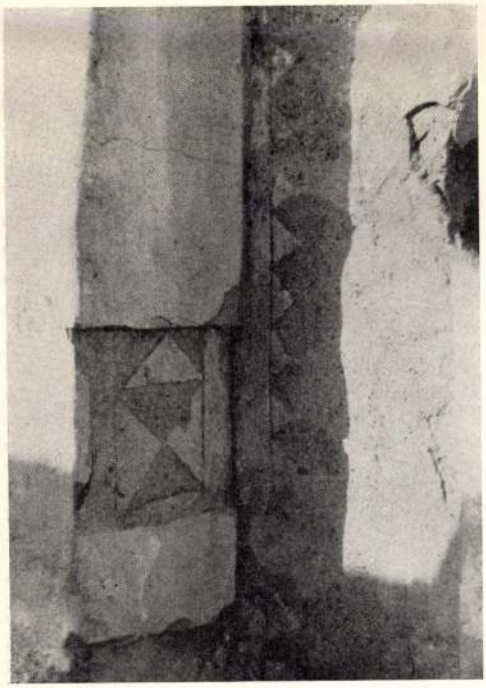

1. Kutató feltárás a vakárkádon

2. A különböző korok vakolatrétegei

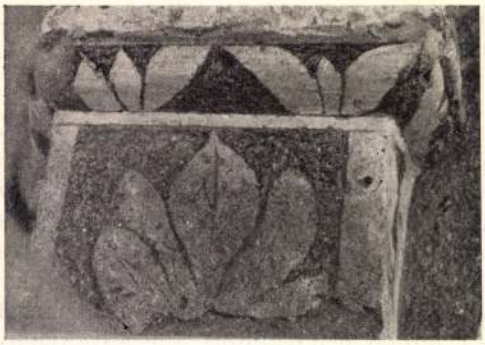

3. Feltárt felület

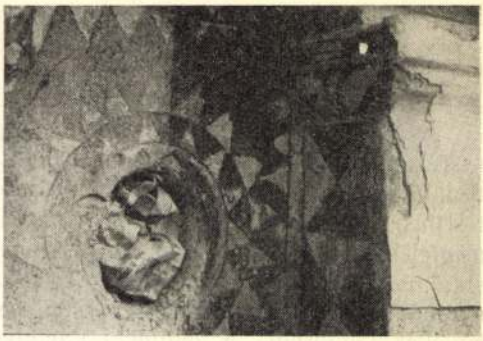

4. A felület mészfátyolának eltávolítása

Alághy Ferenc a Habsburgok, Rudolf majd Ferdinánd híve. A Felvidék és a Partium többi, Erdélyhez húzó protestáns főurai nem tartottak kapcsolatot vele. Kisebb csatákra is sor került, s ilyenkor a kastélyt meg-meglövöldözték. A vakárkádsor kerek lőrései körül számos, puskagolyótól származó lövésnyomot találtunk a sgraffitóban. A fedővakolat anyagának a lyukakba tömődése bizonyítja, hogy ezek még az árkádok bevakolása előtt keletkeztek. Az átvakolás idejét pedig a Sennyeiek birtokbavételének 1636-os éve után tehetjük. A díszített vakárkádokat és pártázatokat bevonó vakolat körülbelül másfélcentiméter vastagságú, amit hígan fröcsköltek a lövöldözésektől és az idő rombolásától pusztuló sgraffitókra.

Köztudomású, hogy az árkádos friz a védőpártázatokkal Velencéből származik és a felvidéki városokban az ott megtelepedett felső-olaszországi építőmesterek honosították meg. Ennek a felvidéki reneszánsz stílusnak magyar jellemvonása a látszatarchitektúra elhagyása. A magyar mesterek szeretik érvényre juttatni a falsíkokat, a díszítést a kapuzatokra, koronázópártázatokra, a sarkok rusztika-szegélyezésére összpontosítják. Jellegzetesen magyar díszítőszokás ez, ami a nép művészetében is megjelenik, hogy a díszítmény mindig szerkezetileg hangsúlyos helyeken összepontosul, míg az épület más helyei tagolatlanok. Valószínű, hogy ez a díszítőmód jelképes értelmű, a mágikusan védő ábrákból, varázsjelekből, rajzolatokból alakult ösztönösség.

Az eddig ismert pártázatos, vakárkádos felső-magyarországi kastélyok és egyéb épületek sgraffitói — kivétel talán a késmárki harangtorony — primitív, ipari színvonalon készültek. A díszítmények megjelenésében az iparos észjárás, az értelmetlen precizitás és az üzleti szellemből fakadó unalmas ismétlődés nyil-

5. Egyik fülke feltárás közben

vánul meg. A szemlélőben még az a meggyőződés is kialakul, hogy nem is eredetiek, mert a századok folyamán már sokszor felújították őket. A pácini ornamentikus sgraffitóknál a népies jelleg ellenére sem látunk ilyen érzelmi és értelmi primitívséget. Ellenkezőleg, magasrendű művészi igényességet tapasztalunk. Gazdag képzeletvilágú ismétlésektől és unalmas laposságoktól mentes, szellemes ember magasfokú művészi intelligenciáját érezzük ki a díszítményekből, amelyeknek készülési technológiája azt is elmondja, hogy megvalósításuk alkalmával alkotójuk előrerajzolás nélkül, rögtönözve karcolta be azokat a fehérre meszelt vakolatba.

A reneszánszkori sgraffitók készítési technikájáról a páciniak a következőket árulják el. A téglafalazat egyenetlenségeit eltüntető alapvakolat igen mészdús, homokos — 1 : 3 térfogat arányú — anyagára ugyanilyen arányú, porrá tört égetett mészből és faszénzuzalékból álló vakolatot hordtak fel. Ezt a keveréket a felhasználás előtt oltották meg. Mind a porrá tört égetett mész, mind a faszénzuzalék kisebb-nagyobb fehér és fekete szemcséket is tartalmazott. A megszikkadt kékesfekete vakolatot kétszer-háromszor átmeszelték. Az egypár óráig még képlékeny masszába karcolta bele a művész a díszítményeket. A háttérnek szánt negatív felületeket két-három milliméter mélyen lekaparta. Így a sötét, kékes-szürke szemcsés alapból, fehéren és plasztikusan jelent meg a motívum. A sokszögű bástyák egy-egy oldalán, a törpe pillérek és árkádok vakolással és meszeléssel előkészített felületsorán a díszítmények variánsait kötetlenül, játékos, néhol pajzán humorral karcolta be. A rögtönözve húzott vonalak mentesek minden ipari jellegtől. A szinte kézírásszerűen eleven kontúrok és a motívumok ritmikája, pozitív és negatív foltjainak játéka, beszéde, híven tükrözik alkotójuk jellemvonásait, pillanatnyi kedélyállapotát, mely hol komoly

6. Restaurálás közben

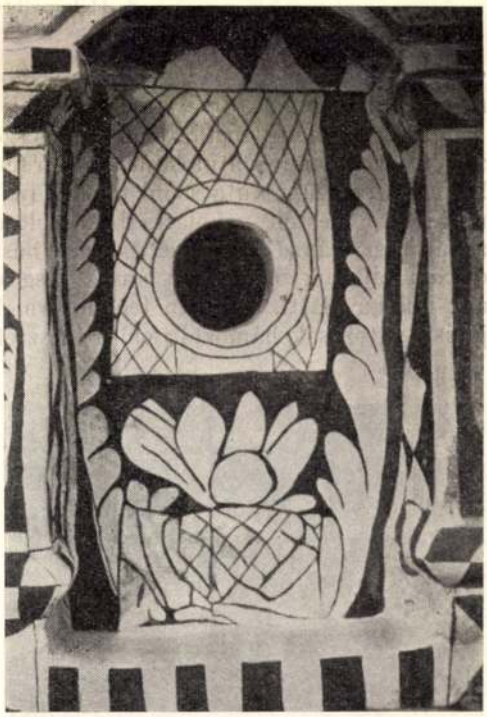

7. A helyreállított fülke

8. Helyreállított vakárkádsor

vagy humoros, néhol pedig a fáradtságból származóan szétszóródó, ötletekben kimerült állapotra utal.

1961 márciusában kutattuk meg először a várkastély főhomlokzatát és a délkeleti sarokbástya homlokzati részeit, hogy a tervező részére a tervezéshez szükséges adatokat megszerezzük. Kutatásunk eredménye a déli főhomlokzaton talált, a sarokbástyák mögé futó meszelt vakolatra bekarcolt és színezés-nyomokat mutató későgótikus, armírozást utánzó minta volt. A sarokbástyát koronázó, megkutatott törpe vakárkádokban találtuk meg a reneszánszkori sgraffitodíszítést. A délkeleti bástya déli oldalának ablaka alatti, sgraffito technikával készült felirattöredéket pedig már az időjárási változások hámozták elő a mészrétegek alól.

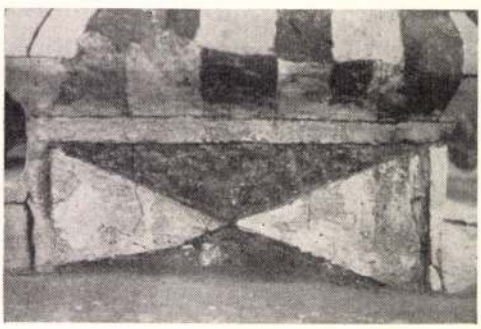

9. Helyreállított lábazati rész

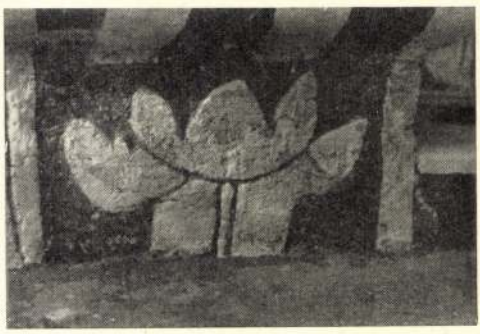

10. Helyreállított lábazati rész

A talált sgraffitók a törpe pillérek oldalán, szegmens-ívű boltozatán és a lábazati részeken általában gyémántmetszéses és sakktáblamotívumokból állanak, a pillérek homlokfalán és a velük párhuzamos síkú árkádok hátfalán stilizált növénymotívumokat ábrázoló népies, magyar díszítések vannak. A kutatásban szintről szintre feltárt fedő mész- és vakolatrétegek lefejtésénél megfigyeltük: a sgraffitókat közvetlenül takaró habarcsréteg a törpe pillérek homlokfalán keretképen körülfutó, 5 milliméter kiállású és 5—6 centiméter szélességű lemez-taggal volt díszítve, egyébként pedig fehér meszelést kapott. A színbeli tagolás nyomát a későbbi átfestések mészrétegein nem találtuk. Az eredeti, reneszánsz kori állapot színfelépítése a következő volt. A bástyákat és a középső épülettömböt is koronázó védőpártázat és vakárkádsor meszelése fehér, ami később tojáshéj-színre sárgult. A pártázatban és árkádokban készült sgraffitók vakolatszíne kékes-szürke. A főpárkány alatti részeken a homlokzat oxidvörössel tört fehér, a vakolatból formált, erős rusztikájú sarokarmírozások kváder-

11. Helyreállított sgraffitók

fugáiban vörös kifestéssel, míg az emeleti és földszinti részeket elválasztó övpárkány alatt a plasztikus kváderekét festett, fehérfugás vörös színű armírozás váltotta fel. A festett kváderek közötti falmezők vörössel tört fehérre voltak festve. A középső épülettömb színe a pártázat és vakárkádsor színével, vagyis fehérrel meszelt falsík, amit csak az ablakok kőkeretezésének világos zöldes-szürkéje és az ablakok timpanonjának plasztikája tagolt. Ez az eredeti első réteg egy későbbi időpontban — valószínűleg a várkastélynak a Sennyeiek tulajdonába történt átadása után, a sgraffitodíszítések átvakolásával és fehérre meszelésével egyidőben —, a sarokbástyák eddig fehéren hagyott mezői is vörös színt kaptak. Ekkor csak a bástyák festett sarokarmírozásának fehér fugái és az ablakok kőkeretei maradtak, a főhomlokzatok és a

12. Durva feltárás

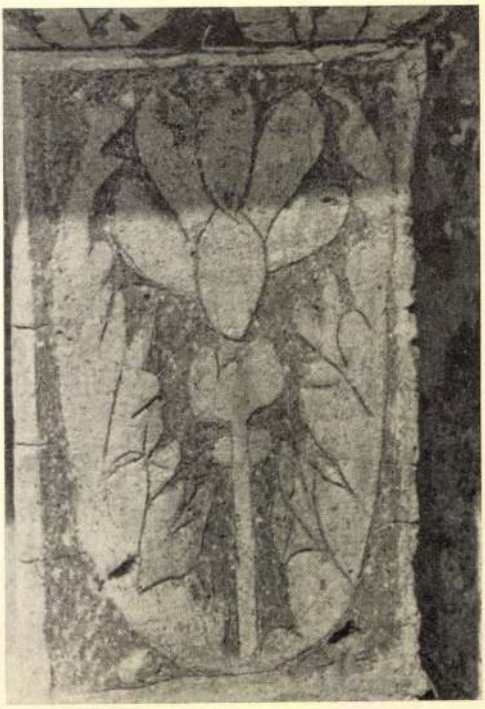

13. Finomabb részletek feltárása

körülfutó védőpártázatok és vakárkádok színeivel azonosak. A későbbi rétegek már mindenütt tagolatlan, egyszínű meszelések voltak, amelyek között az utóbbi időben a feketéből kevert szürke is szerepelt. Ezeket a rétegeket természetesen csak a róluk készült fotó dokumentálja.

1962-ben, szeptember elején, az építészeti helyreállítás kezdetén fogtunk a kőművesek által már lehántott durvább fedőrétegek maradványainak és a sgraffitófelületre tapadt mész-homokrétegnek eltávolításához. (Munkatárs: Reisinger Mária)

A feltárás láthatóvá tette a felületeket, amelyek több száz éve készültek, és változtatás nélkül megmaradtak, mert bevakolták, lemeszelték és elfelejtették őket, most fokozatosan kibontva szinte az újra átélés, az újra teremtés nagy, izgalmas örömét adta. A régmúlt századok emberének a műben továbbélő érzés- és gondolatvilágának megismerését, s ezen keresztül pedig az alkotóval való azonosulást jelentett a számunkra e feltáró munka. A feltárásnak egyébként fárasztó, sok figyelmet és türelmet igénylő munkáját csak ilyen élménykapcsolatban lehet kiegyenlíteni, így kerülhető el a mechanikus vagy vegyszeres feltárómódszerekkel járó rongálódás veszélye is, mert a magasfokú figyelem és türelem már a dologgal való azonosulás, ez pedig nem enged meg veszteséget.

A finomabb feltárást, a már említett XVII. századi vakolat mész- és homokból álló, a díszítményeket csaknem mindenütt vastagon bevonó és jól tapadó rétegének, az eredeti felületről történő eltávolítása jelentette. A homogén texturájú és színű vakolatanyagot kemény, műanyagsörtéjű kis kefékkel és ecsetekkel folytatott türelmes dörzsölgetéssel kellett lemorzsolni. A vastagabb rétegeket szikével kapargattuk. Abban, hogy a rétegvastagságot megállapíthassuk, azok a helyek voltak segítségünkre, ahol az ornamentum mészrétegéről, a fedő rész magától is lehámlott, vagy ahol a

14. Tisztítás után

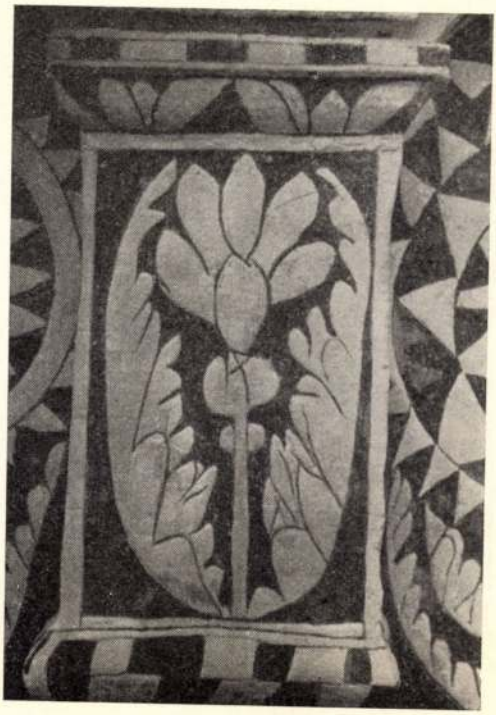

15. Konzerválás és helyreállítás után

kőművesek kaparása, kalapácsütése mélyebbre ment és kékes-szürke vakolatot sértett meg. A kemény sörtékkel és szikékkel, lándzsákkal történő, gondos és figyelmes dörzsölés és kapargatás váltogatva folyt, míg ilyen módon dolgozva, fokról fokra láthatóvá nem lettek a bekarcolt vonalak, majd az ornamentumok kiemelkedő felületei is. Amikor már a motívumok rajza világosan felismerhető volt — különösen a ferdén ráeső korareggeli vagy délutáni napfényben, amelyben plasztikájával reliefszerűen is érvényesült —, ecetes oldással eltávolítottuk, a kékes-szürke háttér gödröcskéiben, és az ornamentumok felületéről lepattogzott mészréteg helyén, kémiailag megkötött, körülbelül tizedmilliméternyi vakolatot, hogy az eredeti kékes-szürke vagy tojáshéj színű felületekhez jussunk, hogy az legyen látható.

A megmaradt és ecetes oldással megtisztított kékes-szürke háttérvakolat eredeti árnyalatát, a konzerválás céljából beiktatott színtelen poliakrilat, visszaadta.

A délnyugati sarokbástya déli oldalán, az emeleti ablak tympanonjában, A F betűkkel jelzett Alaghy-címert tártunk fel. Ez sgraffitó technikával készült, évszámot nem ábrázol, rajzában népies, tartalmában azonban a lépcsőházban látható supraport heraldikai részleteivel megegyező.

Az elvált és részlegesen meglazult vakolatrészeket, poliakrilat vizes diszperziójának az üregekbe és a lazulásokba injektálásával rögzítettük vissza a falazathoz. Ilyen laza rész nem sok volt, ami részben a készülés technológiájának jóságát dicséri, részben pedig azt a feltevést erősíti meg, hogy a sgraffitókat nem sokkal keletkezésük után bevakolták. A szereplésük 40—45 évig tartott.

Azokon a helyeken, ahol az eredeti díszítmény részlegesen vagy teljesen elpusztult, kiegészítéssel vagy rekonstrukcióval pótoltuk a hiányt. Erre szükség volt, mert a felületek kiegészítés nélküli, tagolatlan megoldása bármilyen tónusban készítve

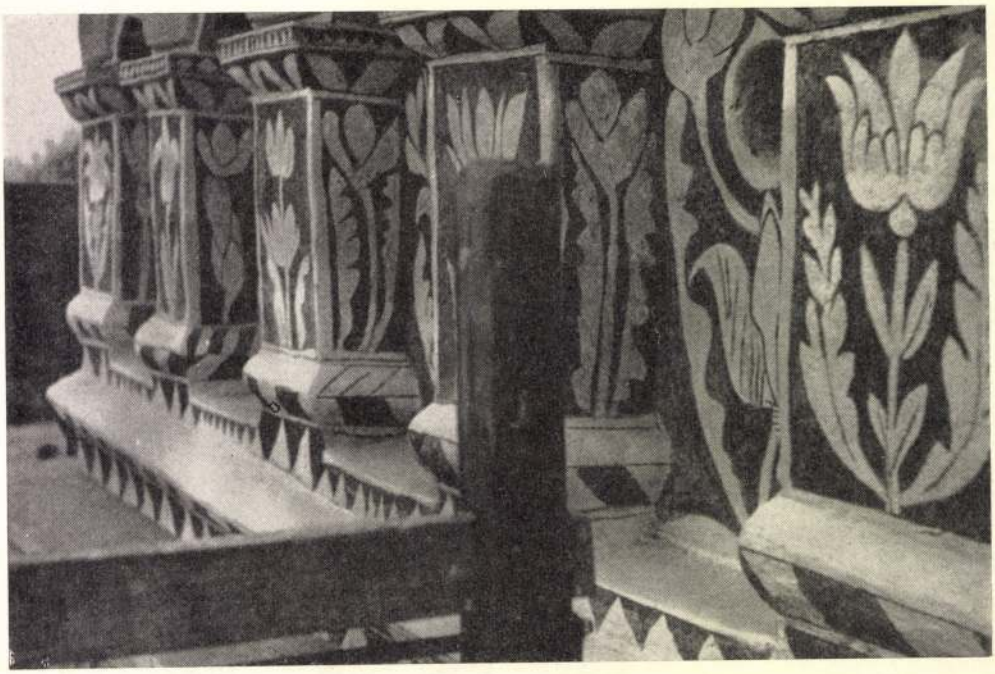

16. Helyreállított sgrafittók sora

is, megzavarta volna az árkádsor ritmusát és az épület egységét. Ilyen kiegészítések vannak a délnyugati sarokbástya déli főhomlokzattal csatlakozó első vakárkádjában és az ezt követő pillér homlokfalán. Ugyanennek a bástyának az északi oldalán egykét részlegesen kiegészített falat követ három vakárkád és három pillér rekonstrukciós megoldása. A délkeleti sarokbástya déli főhomlokzattal csatlakozó első vakárkádja és első pillére, valamint e bástya északi oldalán három pillér és két árkád ilyen rekonstrukció, ahová ép helyről származó, a környezők közé illő rokonformálású díszítmény került. Ezeket keményebben megjelenő rajzuk és szemcsétlen, szürke hátterük már lentről is elárulja.

A rajzilag és vakolatfelületeikben ép ornamentumoknak is sok helyen hiányzó tojáshéj színű mészfestékrétegét retusálni, pótolni kellett, de az eredeti, épen és érintetlenül hagyott mészrétegtől ez is mindenütt megkülönböztethető.

A teljesen helyreállított eredeti és a rekonstruált díszítményfelületek, valamint a homlokzati részek különböző korú eredeti mészrétegei is, a csapadékvíz és egyéb időjárási változások romboló hatásai ellen védő, a légcserét és páracserét nem gátló műgyanta-bevonatot kaptak. Ez kémiailag poliakrilát, amit vizes diszperziójának vizes oldatával, körülbelül 4%-os hígításban itattunk be a vakolat és mészrétegekbe. Ez a diszperzió azonos a vakolatelválások rögzítéséhez használt anyaggal. Gyári jelzése: Plextol B 500 poliakril-diszperzió.

A kiegészítéshez használt színes vakolatot bécsimész és oxidfekete, valamint tisztára mosott, száraz állapotú folyamhomok keveréséből készítettük, amit csak a felhasználás előtt oltottunk meg. A keverési arány: egy térfogatrész bécsimész, két és fél térfogatrész homok és fél térfogat oxidfekete. A színes vakolatot fedő és a retushoz is használt mészfesték is bécsimészből és kevés színezőanyagból készült, titánfehéret is tartalmaz tíz százalékban.

17. Rekonstruált rész

A pálcini sgraffitót a mai tudásunknak megfelelően a lehető legjobb módszerrel konzerváltuk, de mégis ajánlatos a helyreállított felületek és rétegek viselkedését figyelemmel kísérni, mert csak így kaphatunk kellő értesülést és tapasztalatot konzerválási technológiánk helyességéről vagy hibáiról. Csak a változásaikban megfigyelt és ellenőrzött objektumok esetleges hibái javíthatók idejében.

Szentesi Rózsa, Illés János

Az építész tinéktek építi
A termét, nagyra, szépre méri ki,
Arányt, lépteket nagy gonddal teremt,
Hogy ti is érezzétek, mi a rend

GOETHE

Reneszánsz várkastélyaink feltárása és helyre
Andrea Palladio (1508—80), a későreneszánsz olasz építészet legnagyobb mesterének egyetlen ismert magyar vonatkozású levelét fotómásolatban bemutassuk. A levelet 1927-ben a Művészet c. folyóiratban Herzog József tette először közzé, és azóta csaknem teljesen feledésbe merült. Herzog feltételezte, hogy Palladio levele valamelyik magyar főúri család (Nádasdy, Zrínyi, Frangepán) levéltárából származhat.

A mellékelt fényképmásolaton jól olvasható olasz szöveg magyar fordítása az alábbi:

„*Illmo S^r mio.*

Essendo stato a uedere l'edificio fatto per leuare il galeone, il quale sera tosto all'ordine, et luni prossimo si gettera all'acqua: e perche essendo io costi v.s. mi disse non uoler uenire in questi caldi a ueder questa attione ue ne mando un disegno del fianco, et della testa, doue si uede come siano orditi i legnami, con le misure delle largheze, alteze, et longheze. Di gratia v.s. dica a mo Martin marraro che nel disarmare il uolto della loggia non sia cosi presto, ma che lo lasci armato qualche giorno accio la calcina faccia corpo: che disarmandolo presto non uorrei interuenisse qualche scnadolo. non occorrendomi altro, bascio la mano a v.s. Die Venetia l'ultimo di Luglio del 60

Di v.s. seruitore
Andrea Palladio"

„Nagyságos Uram.

Miután itt voltam, hogy lássam a nagy gálya felemelésére készített épületet, amely hamarosan rendben lesz, és jövő hétfőn bocsátják vízre; és mivel ott létemben uraságod azt mondta nekem, ilyen melegben nem akar jönni, hogy megnézze ezt az eseményt, küldök önnek egy tervet az oldal- és felülnézetről, amelyen látható, hogyan legyenek elrendezve a fák, szélességük, magasságuk és hosszuk méreteivel. Uraságod kegyeskedjék Márton mesternek, a kőművesnek megmondani, hogy a loggia boltozatának leállványozásával ne legyen olyan sietős, hanem hogy hagyja azt néhány napig beállványozva, amíg a habarcs megköt, mert nem akarnám, hogy gyors leállványozása folytán valami kellemetlenség jönne közbe. Más közlendőm nem lévén, uraságod kezét csókolom.

Velencéből 60 július utóján

Uraságod szolgája
Andrea Palladio"

A levélen nincs címzés, ez a kétrét hajtott ív másik felén lehetett, amit leszakítottak. A levél az Országos Levéltár, Kamarai Levéltárak Lymbus gyűjteménye III. sorozatában a XVI. sz.-i iratok 18. kötegében az 597. lap. A Lymbus a kamarai levéltár gyűjteményeiből kihullott, részben ismeretlen hovatartozandóságú iratainak gyűjteménye. Annyi bizonyos, hogy Palladio levele magyar főúrnak szólt, hiszen a gyűjtemény csak magyarvonatkozású iratokat tartalmaz. A III. sorozat XVI. sz-i kötegeinek sok darabja a Nádasdy család levéltárából származik. A 18. kötegben négy olasz építész és kőműves Nádasdy Tamás nádorhoz intézett levelét is találjuk. Ennek alapján feltételezhetjük, hogy Palladio levele is a nádornak szólt. Az „Illustrissimo Signor" megszólítás megfelel rangjának, így titulálja Francesco Pozzo, a bécsi udvarnál működő olasz építész is a kötegben található, 1559 február 10-i levelében, és ő is — a számunkra szokatlan — kézcsókkal zárja sorait.

MDK.

Illés János

A pécsi székesegyház restaurálásában részt vesz

Népszava 1965 juni24.

MDK.

Illés János

Részt vett a pécsi s zékesegyház restaurálásán

Magyar Nemzet 1965 juni.24.

Illés János M.D.K.

A Mi sarnok frakóinak restaurálása

Müemlékvédelem. 1965/4. 250. l.
Budapesti hirek.

Müemlékvédelem 1965/4. 250. l.

M.D.K.

Illés János

Majk, kamalduli remeteség konventépülete refektóriumának freskórestaurálása

Müemlékvédéelem, 1965./ 3. 138. 1.

M.D.K.

Illés János

Pácin, várkastély sgraffittoinek restaurálása.

Müemlékvédelem, 1965/3. 138. l.

K. J. K.

Illés János festö M.D.K.

Pácini Mágocsy-Alaghy várkastély sgraffitóinak restaurálása
Munkatárs: Szentesi Róza, Reizinger Mária

Kissné Nagypál Judit: A pácini Alaghy-Mágócsy-Ren. várkastély helyreállitásáról
Müemlékvédelem, 1964/4. 232. l.

Illés János festő

M.D.K.

Siklós, várkápolna gótikus falképeinke restaurálásának vezetője,
munkatárs: Reisinger Mária, Szentesi Róza

Tájékoztató, rövid hírek

Műemlékvédelem, 1964.1. sz. 48. l.

M.D.K.

Illés János festő

Bicskei Karle János vezetésével a pécsi székes-egyház restaurálásán dolgozik

Megkezdődött a székesegyház belső restaurálása
Dunántuli Napló 1965. márc. 16

Illés János

és Przudzik József vezetésével 1963-ban az OMF keretében 2 hármas falképrestauráló csoport működott.

Entz Géza: Az Országos Müemléki Felügyelőség falképhelyreállitási és faszobrászati munkái /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 253-254. l.

253. l.

Illés János

által vezetett falképrestaurátor csoport végezte a festőrakosi hastely 18. x-i falképeinek restaurálását a dísztereimben.

Entz Géza: Az Országos Müemléki Felügyelőség felképhelyreállitási és faszobrászati munkái /1963-1966/. Magyar müemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 253-254. l.

254. l.

Illés János, [festő :]

MDK

Az esztergomi várkápolna
XIV. n.-i freskóit restaurálja.

– : Feltárul a palota

3

ESTI HIRLAP, Bp. 1969. okt. 29.

Illés János

A siklósi várkápolnában falképáthelyezés technológiáját, műveletsorát és az áthelyezést ő tervezte.

Illés János: A siklósi várkápolna falfestményeinek helyreállítása. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 369 kép, 69-89 l., német resumé.

18 l.

Illés János

és ~~to~~ csoportja: Szentesi Róza és Reisinger Mária végezte 1963-ban a siklósi várkápolnában 2 gótikus falkép helyreállítását. A pácini kastély sgraffito-díszét (a tornyokon) miután ők restaurálták fel. (16.12.)

Entz Géza: Az Országos Műemléki Felügyelőség falkép-helyreállítása és faszobrászati munkái /1963-1966/. Magyar műemlékvédelem 1963-1966. Bp. 1969. Akadémiai k., 289 l., 2 x 369 kép, 253-254. l.

253. l.

Illés János

cikkét a Magyar Műemlékvédelem IV. /1963-1966./ kötetében említi Vargha László recenziója.

Magyar Építőművészet, 1970.5.sz. 69. l.

Illés János

cikkeit emliti

Faller László: Komárom megye műemlékeinek irodalma /válogatás/ - Műemlékvédelem, 1971.2.sz.122-128.1.

124.1.

Illés János

cikkét a siklósi várkapolna freskóinak restaurálás ról /megjelen t a "Magyar Müemlékvédelem 1963-1966"c.kötetben/ recenzeálja Borsos László

Müemlékvédelem, 197o.1.sz.56-57.1.

~~Borsos László~~

Ilkés János

restaurálta 1945 után a belvárosi templom
ülő fülkéi egyikének freskóját a Vatmúzeumban

A.Czétényi Piroska: Középkori falképek helyreállítása a pesti belvárosi templomban. - Műemlékvédelem, 1970.4s.z 239-245. l.

Illés János festő M.D.K.

A pécsi székesegyház restaurálásán dolgozik

Napi krónika

Magyar Nemzet 1965. junius 24. 6.l.

Illés János

Restaurátor – művész, a nagyvázsonyi Szt. István templom falfestményét restaurálta

Sedlmayr János: A nagyvázsonyi Szt. István templom helyreállítása

Műemlékvédelem 1962 1 sz. 4. l.

Illés János

Festőművész – restaurátor végezte a siklósi várkápolna helyreállítását

Tájékoztató

Műemlékvédelem 1964 1 sz. 48. l.

Milyen kitüntetéseket kapott:

Mikor és hol volt külföldi tanulmányutor

Illés János

falképrestaurátor a pácini kastélyban

Gergelyffy A.: Tájékoztató

Műemlékvédelem 1963 4 sz. 254. l.

Illés János

a bpesti volt kármelita refektorium falfestményeit restaurálta.

Deresényi Géza, Entz Géza, Gerő

László stb. Magyar Műemlékvédelem I. (1949-59) Budapest, 1960. 167 l.

Illés János

a bpesti Keleti pályaudvar falfest-
ményeit restaurálta.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő
László stb.: Magyar Műemlékvédelem, I.
(1949-59) Budapest, 1967.

167 l.

Illés János

a Pesti Magyar Tudományos Akadémia
falfestményeit restaurálta.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Gerő László
stb: Magyar Műemlékvédelem, (1949-59) I.
Budapest, 1960.

167 h

Illés János

a Bpesti Nemzeti Muzeum falfestmé-
nyeit restaurálta

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem (1949-1959) Budapest, 1960. I. 1671

Illés János

Feldebrőn falfestményeket restaurál.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem, (1949-1959) Budapest, 1960. I.

168 l.

Illés János

Noszvajban falfestményeket restaurált

Derecsényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb.: Magyar Műemlékvédelem (1949-1959) Budapest, 1960. I.

1681

Illés János

Pécelen falfestményeket restaurált.

Deresényi Dezső – Entz Géza, Gerő László

stb.: Magyar Műemlékvédelem (1949–1959) Budapest, 1960. I.

168 l.

Illés János

Székesfehérvárott a szemináriumi templom falfestményeit restaurálta.

Dercsényi Dezső, Entz Géza, Gerő László stb. Magyar Műemlékvédelem I. (1949-1959) Budapest, 1960.

1681.

MDK

Illés János

/

ács-cs: Iparművészek restaurálják a parlament freskóit.
Haladás, 1949. okt. 2o.

ILLÉS János

162, 163, 213

Oltványi 1991

Illés János

Junuis 18-3o között Budapesten a Hazafias Népfront III. kerületi helységbenrendezték meg az Óbudai Képzőművészek kiállitását, melyen részt vett, Illés János, Kecs keméti Mihá ly, Máté Já nos, Mikolajcsik Péter, Péter József

Rajztanitá s 1974-5-31

Illés János

-p-: Két fiatal művész a Nemzeti Szalonban. Pest, 1943. nov. 20.

MDK

Illés János

Nehéz felhők, vizf.
Szürke felhők, "

N. Szal. 98. csop. kiáll. 1943. nov. k 6l.

MDK

Illés János

N. Szal. 98. csop. kiáll. 1943. nov.

MDK

Ilés János

e.a: Hét művész a M.Szalonban. Ujsag 1943. nov. 26.

MDK

Illés János

-r-: Csoportkiállítás a Műcsarnokban. Esti Magyarország 1943. nov. 19.

MDK

Illés János

dr. Fekete Lajos: Fiatal modern művészek. Református Élet, 1943. nov. 27. 8 l.

MDK

Illés János

f.j: Fiatal művészek csop.kiáll. a N.Szal.ban.
Pesti Hirlap 1943. nov. 27.

MDK

Illés János, festő

Kápolnás út.
Nehéz felhők.
Vannak Picasso-izü geometr. konstr.-k
és natural. port.-k. Vízfestm. - kilünöek
jórészt.

Szépmüv. 1944. 1 sz. 23. l. -
Kanizsai Nagy Antal. Neuz. Szal. - Fiatal Művészek.
(98. csop. kiáll.)

MDK

Illés János
Kompozició, temp.

Fiatal magyar képzőműv. Főv. Képtár 29. kiáll.
1946. dec. 9 l.

Hess János

grafikus

M.D.L.

Solohov Emberi sors és Bredt Ikurázsi mama c. művének illusztrációpályázatán erüst érmet nyert.

— : —

Művészet, 1965. november - 19 kap

Illés János
fotó
VI. Eötvös u. 29

MKSz 1947

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Illés János

MŰEMLÉKVÉDELEM

1964 — 1 —

1963-ban. Tervező: Rados Jenő.

A SIKLÓSI VÁRKÁPOLNA gótikus falképeinek levétele és újra elhelyezése 1963. év végére befejeződik. A munkát Illés János festőművészrestaurátor vezetésével Szentesi Róza és Reisinger Mária restaurátorok végezték.

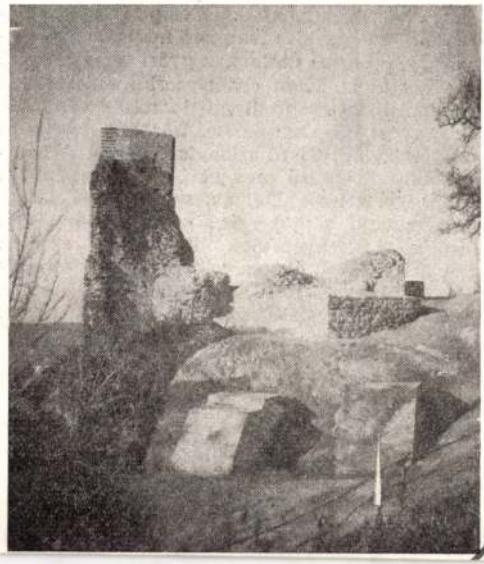

prágai, nagyszombati, soproni és pozsonyi építészkörhöz tartoztak. E csoportból a legrégibb a bécsi jezsuita templom hasonló színrendszerű, de ilyenre utalnak a győri templom régi ábrázolásai is. Ezen elvek szerint színeztük a közelmúltban a soproni volt jezsuita templomot is. A győri templom most a kőzöld sötétebb és világosabb árnyalatú színezését kapta. A korabarokkra jellemző ugyanis a kő különböző színárnyalatainak alkalmazása és az élénk sárga (schönbrunni sárga) színt csak vidéken, zöld természeti környezetben alkalmazták később, a XVIII. századtól kezdve. Tervező: Ágostházy László, VÁROSTERV, művészettörténész: Dr. Voit Pál. Az OMF soproni építésvezetősége végezte a helyreállítást.

Illés János

Mágori Vargha Béla

Nagy Lajos

Szabó Vladimír

Szentiványi Lajos

Tar István

Nemzeti Szalon

98. Csoport kiáll.

1943. nov.

Könyvtárambán.

(6)

Kismarty-Lechner Mészöly u 4

Illés János

~~Breznay József~~

F. J.

— **Fiatal művészek csoportkiállítása a Nemzeti Szalonban.** Fiatal művész-nemzedékünk hat festője és egy szobrásza mutatkozik be a Nemzeti Szalon most megnyilt csoportkiállításán. Legnagyobb anyaggal *Breznay József* szerepel és egyuttal ő a legkiemelkedőbb is közöttük. Kissé Bernáth és erősen Szőnyi-hatásokból alakul ki festői világa, amelytől remélhető, hogy csak átmenetet jelent saját, egyéni hangjának megtalálásához. A tempera túlságos könnyen adódó szinhatásainak bűvköréből kellene magát elsősorban kiszabaditania, hogy igy nemcsak festőisége, hanem mondanivalói is elmélyüljenek. Mellette *Illés János* a kiállitás feltünő értéke. Ha nem is tudunk mindenben együttérteni vele a „római iskola" szélsőséges követésében, látásának és kifejezésmódjának jéghideg tárgyilagosságában, mindenesetre fel kell figyelnünk rajzának, kompoziciójának és szineinek konstruktiv egységére és erejére. *Nagy Lajos* jól és lendületesen fejezi ki magát képein, de szinvilága meglehetősen sekélyes, *Szentiványi Lajos* pedig, akinek vásznain foleg Czóbel hatását érezzük, annyira egyenetlen és szeszélyesen csapongó pikturát ad, hogy nemcsak egyes képei mondanak ellent egymásnak, hanem itt-ott egy-egy festményen belül is jelentkezik a kifejezésmódnak ez a különös zavara. *Szabó Vladimir* kissé eltökélten „démonikus" gulácsyádáinál sokkal erősebbek és meggyőzőbbek kitünő rajzai. *Mágori Vargha Béla* kompoziciói túlzsúfoltak. A szobrásztól, *Tarr Istvántól* meg kell kérdeznünk, hogy amikor valaki annyira jól érzi a for-

54. Szántás, tempera 300.—
55. Halászkunyhó a Vágmenén, szénrajz 200.—
56. A Vár legrégibb háza, szénrajz 200.—

FESZTY MASA

GYULAY DEZSŐ

68. Mártonhegyi kilátás, pasztell 260.—

Z. HADZSY OLGA

69. Aradi vértanuk börtöne, vizf. 280.—
70. Garmischi részlet, vizf. 320.—

dévaványai HALASY TIBOR

71. Lágymányosi hangulat, olajf. 600.—

HANGAI SZABÓ MIKLÓS

72. Virágcsendélet, olajf. 800.—

HATVANI PERLUSZ GYULA

73. Gyergyószentmiklósi táj, pasztell 300.—
74. Felszakadó felhők a Gyilkos-tó felett, paszt. 600.—
75. Erdélyi táj, pasztell 400.—
76. Kilátás a Bükkösről, pasztell 400.—

HÁRY GYULA

77. Tabán felől a Királyi Palota, olajf. 3600.—

HENCZNÉ, DEÁK ADRIENNE

a Kövező figuráján, miért kell mindenáron arra a formátlan vaskosságra törekednie, amely többi művét elvezhetetlenné torzítja? (*f. j.*)

NEMZETI SZALON
FIATAL MŰVÉSZEK (98. CSOPORT-KIÁLLÍTÁS).

A Nemzeti Szalon új kiállítása keretében fiatal művészek munkásságát mutatta be. A kiállítók jó részének ez az első szereplése nagyobb anyaggal. Csak dícsérettel emlékezhetünk meg erről a kezdeményezésről, hiszen nem hangsúlyozható eléggé és elégszer, hogy mennyire döntő jelentőségű képzőművészeti téren is az „utánpótlás".

Már többször rámutattunk, hogy fiatal művészeink szinte szánt-szándékkal tartózkodnak az újításoktól s mintegy azt tűzik ki feladatként, hogy mestereik által tört utakon haladjanak tovább s a meghódított területeket „pacifikálják". E magatartás helyessége természetesen vitatható, de ez a vita mitsem változtat a szemmellátható tényeken.

A képzőművészetben formai és tartalmi újítás képzelhető el. Ez a kétféle újítás nem halad feltétlenül párhuzamosan, hiszen hagyományos formák is rejthetnek új tartalmat és új formák mögött sokszor régi tartalom húzódik meg. A 98. csoportkiállításon, mely a *„Fiatal művészek"* alcímet viseli, nemigen találjuk nyomát sem tartalmi vagy formai újításnak. A kiállítók mestereik mondanivalóit fejlesztik tovább, igaz, hogy szinte boszorkányos mesterségbeli készséggel.

~~*Breznay*~~ József Szőnyi-tanítvány. Elsősorban a természet érdekli: az őszi hervadás, a tél hangulata, az alkony fínom, utolsót lobbanó színei, tehát olyan jelenségek, melyeken keresztül bőven és szélesen ömlő líraisága is kifejezésre juthat. Nem elégszik meg a puszta ábrázolással, hanem a képre varázsolja azt a hangulatot is, melyet benne az ábrázolt jelenség kelt. Önkét következik ebből, hogy nem formákkal, hanem elsősorban színekkel dolgozik. Palettája rendkívül gazdag, különösen a vörös, zöld és lila különféle változataiban. Tévedhetetlen biztonsággal keveri és olvasztja harmóniába ezeket a színeket, talán néha túlzott biztonsággal is. Breznay tartalomban és formában mindent megtanult mesterétől, ami megtanulható, festői talentuma elvitathatatlan, de éppen most áll fejlődésének legdöntőbb pontján: át kell szűrnie a tanultakat és el kell indulnia az egyéni látás nehéz útján.

Nagy Lajos Aba Novák hatása alatt áll. Témában szívesen fordul a népi élet jellegzetességei felé s vásznairól egészséges humorérzék sugárzik. (Három halász). Különös szeretettel dolgozza fel a vízi- és halászélet mozzanatait. Látásmódja még ingadozik: hol a monumentalitás, hol a karrikatúra felé hajlik (Tutajbontók, Vakok). A formára helyezi a hangsúlyt, a színt csak a határozottan kirajzolt felületek kitöltésére használja. Rajzbeli felkészültsége kitűnő, de sokszor éppen a megszerzett biztonság folytán felületes. Vízfestményein halkabb, líraibb hangokat üt meg, ezek a sikerültebbek. Nagy Lajosról ugyanazt mondhatjuk, amit Breznayról: tudása kiemelkedő, de neki is el kell indulnia a maga külön útján.

Illés János aránylag kevés művel szerepelt. Képein a legkülönbözőbb irányokban tapogatózik. Vannak közöttük Picasso-ízű geometrikus konstrukciók és naturalista portrék egyaránt. Leginkább leszűrtek vízfestményei: dekoratív, szinte színfalszerűen elrendezett hatásokra törekszik, de egy-kettő közülük egyéni hangú művész remek alkotása (Kápolnás út, Nehéz felhők).

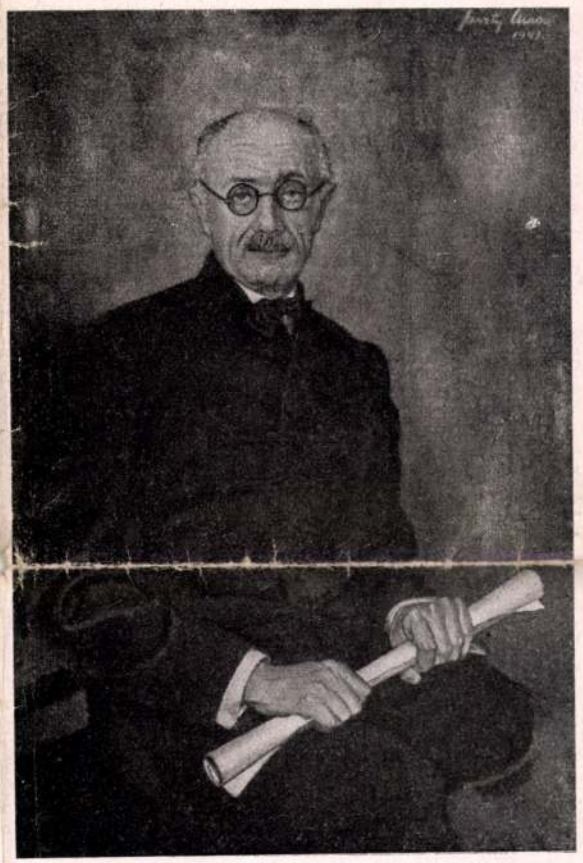

FESZTY MASA: TELEKI PÁL GRÓF

Szabó Vladimir, az ismert rajzoló, olajképeket mutat be. Filozófus-festőnek nevezhetjük, a mellett, hogy vérbeli festő. Képein az életről, halálról, az ember sorsáról és céljáról szőtt gondolatait fejezi ki. Az Ember c. képen a testi porhüvely esendőségét, sőt visszataszító rútságát mutatja meg, a *Nagyváros*on a metropolis talaját vesztett tévelygő embertípusait, a *Művészek*en és *Novocentón* a halál alattomosan leselkedő, tragikus közelségét, a *Vándor*on az egyén didergő, tragikus magányát. Mélybarna tónusai, rembrandti fény-árnyék ellentétei harmonikusan simulnak a mondanivaló különös feszültségéhez.

Mágori Vargha Béla a kiállítók közt a legidősebb. Önálló, külön világot alakít ki. Kifejezésmódja nyers, szinte erőszakos, de neki éppen erre a ki-

fejezésre van szüksége lázongó, tragikus, lefojtott mondanivalóihoz (Lázadó, Hazafelé). Művein sok gondolati tartalom jut szóhoz, de ezek nem filozófiai, hanem szociális mondanivalók. A parasztok nehéz életét vetíti elénk: a fáradtan hazatérő aratókat, a csángó család nyomorát, a komphúzók meggörnyedt mozdulatát. De lágyabb, fínomabb témák iránt is van érzéke s ilyenkor nyers színkezelése is harmonikusabb, csendesebb (Őrzse virágokkal).

Szentiványi Lajos művein is kiütközik a konvencionális látásmód és erősen kísért Bernáth Aurél hatása, de már elindult a maga egyéni útján. *Önarcképének* komor ereje, a *Ketten estefelé* metafizikai magasságokba törő komolysága és bátor őszintesége, a *Lámpafénynél* zárt forma- és színvilága, vízfestményeinek gazdag sorozata olyan művészt mutatnak meg, akinek értékes mondanivalói vannak tartalomban és formában egyaránt.

A szobrász-kiállító *Tar* István. Vaskos, nagy formákra épített kisplasztikái méltán sorozhatók a fiatal szobrásznemzedék jobb alkotásai mellé. Itt-ott átüt még mesterének, Medgyessy Ferencnek hatása, de különösen a női aktokon, megszólal Tar egyéni hangja is.

A rendezés munkája gondos, mindenben az anyaghoz símuló.

KANIZSAI NAGY ANTAL

MŰBARÁT. A napi kritikának legigazibb, egyben legnemesebb hivatása: a művész figyelmét — baráti segítőtársként — szeretettel felhívni hibáira, tévedéseire (hiszen igen sokszor esik meg, hogy a művön való szakadatlan dolgozás bizonyos fokig eltompulttá teszi a művész szemét; huzamos ideig a szem elől elrejtett művet újra elővéve, rögtön észreveszi a tévedést), rávilágítani az utakra, melyeket a sors a művész hajlamai, képességei irányaként kijelölt és persze adott esetben — ha kell — a művészettel való foglalkozás céltalanságára is rámutatni. *Istokovits* Kálmán minden műve csupa dinamika, csupa feszülő erő, minden műve a fantázia kimeríthetetlen bányájának birtokában mutatja és képeinek szinte áradva növekedő mennyisége éppen nem felületes „verklit" jelent, de valami izzó rohanást, amivel mintha utól akarná érni képzelőerejének száguldását.

Művészi sokoldalúságát jól ismerjük és ismételten méltattuk. De itt kiállított képei egy új Istokovitsra is felhívják figyelmünket: szcenikusi tehetségre. Egész sor képe van, mely mintha valami csodálatos tragikus erővel átfűtött kompozíció volna. A „Putifárné" is ilyen, a szereplőkkel zárt egységet alkotó szcenárium, mely a rendezés, a világítási hatások fortélyainak alkalmazásával természetentúli, meséket elevenítő eszközökkel teszi megrázó eseménnyé az egész színpadot, színésszel, díszlettel egyetemben. „Betlehem" című alkotása is mintha egy rejtelmes misztériumjáték megelevenedett jelenete lenne. Komor, vörös háttere (a „horizontfüggöny") Nekraszov egy félelmetesen szép költeményét juttatta eszünkbe. „Kánai menyegző"-je is színpad, de olyan színpad, mely előtt úgy érezzük magunkat, mintha templomban volnánk. De amennyi a dráma alkotásaiban, ugyanannyi a líra is, csak lírája nem a lantpengető szerelmesek lírája, de a Leconte de l'Isle-eké, meg a Poe Edgaroké. „Halottak" c. képe, vagy különös ijesztő „der wilde Jagd"-ként viharzó, sötét alakjai — alul élesen világos hátteret széthasító komor sziluettekkel („Vízió") —, a kísérteties „Menyegző", a sötét, rőt fénnyel komoran megvilágított „Zsinat", mind líra de a félelmesnek, a riasztónak, a halálnak lírája. A „Zsinat" fölött mintha a végítélet hangulata lebegne. „Feltámadás" című alkotása pedig a fehéreknek a zord sötétséget harsonaszóra villámsebesen felváltó fénynek szimfóniája. Az „Apokalipszis"-on a feketékbe, vérpirosakba belesikoltó fehérekkel nagyszerűen találja meg a módját, hogy elvont legyen, a nélkül, hogy egyéni, erőszakos, milliófféleképen kapcsolható aszociációk érthetetlenné tennék alkotását. Arcképet csak egyet állított ki: skárlátvörös alapra szemfényvesztő ügyességgel odavarázsolt önarcképét.

A társkiállító *Cser* Károly legkiválóbb szobrászaink közé tartozik. Erős stílusérzéke, tökéletes anyagismerete, nagy tudása biztoskezű urává teszik a formáknak, az anyag tisztelete, az anyag nyelvének ismerete pedig megóvják minden tévedéstől. Megragadó alkotásai — hogy csak egy-kettőt említsünk — az archaizáló „Fürdőből kilépő", meg az ugyancsak archaikus zamatú „Merengés"; az egymást gyönyörű ritmikával kiegyensúlyozó „Táncolók", nem is szólva a gyorskézzel megmintázott kis vázlatokról. Nagyobb szobrai — bár nincsenek kőbe faragva — tisztán érezhetővé teszik kőben, márványban való elképzelésüket. Pedig volna szobrászathoz való nemes márványunk: Csík megyében, a szárhegyi fehérmárvány, csillámló, krémesfehér színével egészen olyan, mint paroszi testvére. Igazi kincs a földben, csak éppen a tőke hiányzik a kiaknázásához, pedig az állam támogatása megvolna hozzá. Amit mégis kitermelnek, az primitív eszközökkel történik, pl. szeletelés helyett robbantással, ami persze lehetetlenné teszi az előre meghatározott nagyságú tömbök kibányászását. Milliók mennek külföldre akkor, mikor itt van a magunké, amely még hozzá állja az éghajlatunkat is.

Istokovits kiállítását szászkabányai *Bászel* Günther Ákos gyüjteménye követte a MŰBARÁT termeiben. Magyar művész, ki iskoláit főként Bécsben végezte, majd Egyiptomban, Olaszországban, Francia- és Görögországban, végül Bulgáriában érlelte tanulmányait azzá a komoly művészetté, mellyel most a magyar közönség elé lépett. Képeinek kö-

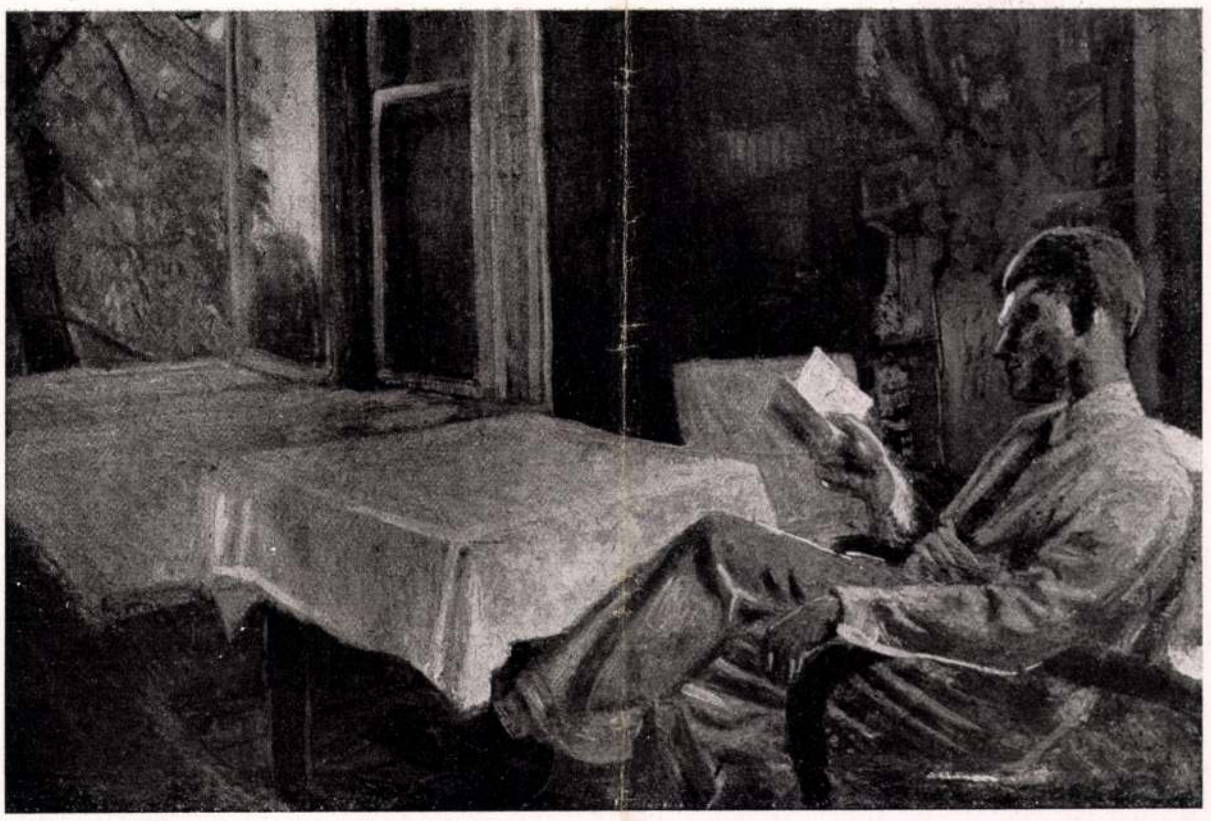

BREZNAY JÓZSEF: LÁMPAGYUJTÁSKOR OTTHON. (Tempera.)

zös jellemzője a színek élénk világossága, és a néha a madártávlatig fokozott rálátás. A természettel benső barátságban van. Ezerszer figyelte meg és adta vissza a reggeli fények születését, a távlatokat, ezüstfátylakkal borító ködöket, az ősznek meg az esőnek halk szomorúsággal teli hangulatait. Lírikusa az ecsetnek. Kiemelkedő alkotásai: az igen artisztikus, dekoratív hatású „Olajfák", a világos színekben fürdő „Arácsi házak", a széles és hosszú suhanású ecsetvonásokkal előadott, bánatos-szürke „Őszi Balaton", a fényekadta hangulatot megkapóan érzeztető „Tihanyi táj" c. olajfestménye. Az előadás ereje legjobban széles ecsetvonású figurálisain nyilvánul meg (pl. a szögletes vonalakkal, igen ügyesen megrajzolt) „Női képmás" című pasztellen, vagy „Aichhorn A." című olajarcképen.

Tizenegy szobrát is kiállította és az az érzésünk, hogy szobrászi készültsége még több, mint a festői. Ezeken az impresszionisztikus előadású szobrokon — arcképek, egész alakok — nyomról-nyomra (a szó szoros értelmében agyagdarabról-agyagdarabra) követhetjük a művész szemejárását és keze működését, ahogy a megmintázott modellnek életteljes mása gyorsan égő munkában felépül. („Ülő nő", „Orvos feje", „Síbajnok" stb.) Művészi sokoldalúságát bizonyítják óriási méretű photo-montage kompozíciói.

A MŰBARÁT következő kiállításán mintha óriási, rézfúvós zenekar zendített volna rá — allegro fuocoso. *Kohán* György mutatta be elképesztő nagyságú olajfestményeit, kartonjait és akvarelljeit. Képei láttára a futurizmus első, mámorosan diadalmas rohama jut eszünkbe; Severini korai műveire gondolnunk, mikor ezt az áradó szín-, forma-, fény- és vonalzuhatagot, örvényt látjuk. Képein nincs közel és távol, nincs elő- és háttér, színben, valeurben, formában egyértékű minden. Őrült iramban rohanó élet pillanatnyi megállításai ezek a vad és vaderejű kaleidoszkóp-látomások, melyeknek monumentális mozaikdarabjaiban eltűnik a határ a sík és a tér fogalma közt. Ha lehiggad s forradalmi láza lecsillapul, sokat várhatunk tőle, mert tehetsége van és tud is.

A MŰTEREM-ben *Barabás* Márton rendezte rövid időn belül immár harmadik kiállítását. A művész minden ecsetvonása egy-egy forró vallomás az erdőhöz. Látszik rajta, hogy az erdő, a hegy számára több, mint puszta turisztikai cél, neki a székelyországi hegyvidék életelem; lelkének-testének minden atomjával hozzánőtt a fenyvesekhez; képei a fenyvesek fenségesen üde levegőjét árasztják, a reggeli, déli, alkonyati nap sugárpompája által előcsalt aranyzöld, ezüstkék, rőt, lila, sárga, piros színek gazdagságát tükrözik. Friss elő-

RÓNAY KÁZMÉR

hogy igen kevés számmal akadnak olyanok, akik — ezek is csak egyelőre — még nem értek meg a nyomdafestők számára. A kiállított képek dicsőre-tére válnak nemcsak az ifjú művészeknek, de a kiadó iskolának is.

adású képein a lényeg mindenütt: az átérzett hangulat. Különösen tetszett a „Hevesi szállások" és a levegőt kitünően érzékeltető „Erdőmélye". Nagyméretű kompozícióinak tárgyát a székely népéletből meríti. Érdekesek ezek a művek, előadásuk csupa rutin, ám nem szabad elfelejteni, hogy rutin és tudás nem feltétlenül egyenlő fogalmak. Egyetlen arcképe — vitéz Kolosváry-Borcsa Mihályné képmása — lendületes előadásával sikerülten képviseli az impresszionisztikus arcképfestést.

A következő kiállítás a Műterem-ben a fiatal *E. Gáll* Ferenc gyüjteménye. Olyan valaki létére, aki minden tanulmányát külföldön — Rómában és Párisban végezte, jóformán semmi olasz vagy francia hatást nem árul el festményein, sőt inkább úgy érezzük, mintha Munkácsy („Nyári nap"), Paál László („Erdőrészlet"), vagy Rudnay („Zazar partján") meg a Ferenczyek, Iványi-Grünwaldok lettek volna azok a mesterek, akik ecsetjére irányító befolyással voltak. Talán egyetlenegy képe előtt („Olga virágokkal") jutott egy pillanatra Manet az eszünkbe. Nem olaszok, nem franciások, de magyarosak ezek a képek, talán azért, mert mesterüket nem érdekli más, mint az előtte lévő tájkép hangulata, ezt akarja friss közvetlenséggel vászonra varázsolni és ecsetjét csak a látott és hangulatában átérzett természet vezeti. Magyaros zamata van képeinek. Nem keresi az újat, képein csak az a fontos, hogy a természetnek lelkes, kiváló készültségű, jó meglátású és érzőszívű tolmácsolója.

Nagyon rokonszenves kiállítást mutatott be az ALKOTÁS: festő, szobrász és iparművész szerencsésen társított gyüjteményét. A kiállítás összbenyomását legjobban egyetlen szóval jellemezhetjük: artisztikus. *Pekáry* István újabb művein elhagyta olykor mesterkélt, népieskedő irányt, monumentális feladatainak megfelelően nagyobbvonalú lett, a nélkül, hogy rajzának korábbi fínomságait és egyéni zamatát elvesztette volna. Kompozíciós készsége és dekoratív érzéke megnövekedett, tónusban is mélyül. E képességei révén aratott nagy sikert a római Kir. Operaház számára készült díszleteivel. Mindinkább az alkalmazott művészetek felé fordul, amire mozaik-tervei is mutatnak.

Gádor István kétségkívül egyik legkiválóbb keramikusunk; meglátszik művein, hogy alkotójuk szobrász is, akinek nagyszerű formaérzékét tükrözik a vázák is. Figurálisait nagy kifejezőerő, a formák és az anyag fölötti biztos uralom és ötletgazdagság jellemzik. Különösen megragadók stáció-domborművei, melyeknél szebb nem igen került eddig szemünk elé. Ötletgazdagsága legfényesebben kerámiáin nyilatkozik meg. Ellenállhatatlan erővel áradnak keze alól páratlanul ötletes, szinte minden darabjukban újat jelentő alkotásai.

A harmadik kiállító, *Fáy* Lóránt kilenc festményt és 33 tusrajzot állított ki. Legerősebb oldala a pasztell, annyira, hogy a pasztellista még vízfestményein is meglátszik. Tusrajzain anatómiai hűség helyett inkább a kifejezés szellemességére, az előadás gráciájára, a mozdulat lényegét megrögzítő, művészien szűkszavú, nagyon kevés szóval mindent elmondó rajzra törekszik. Egyiküt (a 4. szám) valahogy Stuck Franzot idézi eszünkbe, a többin — könnyed vázlatok — Rodin vonalas följegyzéseire kell gondolnunk. Némelyik alakja szinte egyetlen lélegzetű vonallal számol be a mozdulat-élményről.

AZ ALKOTÁS-MŰVÉSZHÁZ XXIII. kiállításán falait *Csemiczky* Tihamér grafikája foglalta el. Ezt a grafikát magas, választékos intellektus jellemzi, művelője mestere a rajzolószerszámoknak. Katalógusához saját maga írt előszót, amely érdekes, ha nem is mindig meggyőző esztétikai fejtegetéseit tartalmazza. Minden műve artisztikus, a vonalak húrjain biztos kézzel tudja húzni vonóját. A feketefehér gyüjteményből kiválik a görög-hindú reminiszcenciákat idéző „Emlékezők" c. műve és a történelem előtti barlangrajzok éles lényeglátásával megrajzolt „Hintó". Ám ez a jóformán egyetlen vonallendületbe vetített rajza nem praehistorikus emlék, de raffinált kultúra. Érdekes a „Várakozók" című rajza is, amely az ó-görög vázarajzok fínom vonallendületére emlékeztet.

Csemiczky jelentős kiállítását *Schalk* László gyüjteménye váltotta fel. Valamennyi képét kellemes összhangjuk teszi rokonszenvessé. Meleg, lágyan elmosódó foltokból fölépülő színhangulatain inkább *Szobel* Béla, meg *Diener-Dénes* Rudolf hatása mutatkozik, semmint *Iványi-Grünwaldé*, mint a katalógus véli. Sötét szinekben pompázó Önarcképe a Róma-előtti Patkó Károlyra, meg Korb Erzsébetre emlékeztet. Figurálisan olykor keresetten érvényesül a „pour épater les bourgeois" elve. Szépek színben dús pasztelljei („Munkásleány"), és nagyon ügyesek — úgylátszik itatóspapír segítségével készült — akvarelljei.

Színvonalas és tanulságos kiállításon mutatkozott be a KÉPZŐMŰVÉSZETI FŐISKOLA ifjúsága. A hatalmas anyag méginkább érvényesült volna, ha megfelelő nagy tér áll a fiatalok rendelkezésére, ahol nem lettek volna kényszerítve egymás hegyén-hátán összezsúfolni biztató próbálkozásaikat. Feltűnő, hogy ezen a kitűnő, szinte nagyon is érett kiállításon az ifjúság egyéni arcát nélkülöztük legjobban. Remek Szőnyi-, Koszta-, Rudnay-, Bernáth-, sőt Komáromi Kacz-utánérzéseket láttunk, de egyelőre kevés egyénit.

Legérettebb egyéniségnek *Farkas* András tűnik fel, pompás színezetű, rálátásosan komponált, a magyar föld hangulatát keltő „Tehenek" c. képén. A fiatal művésznek még egy-két jól megfigyelt, könnyedén papírra vetett mozdulatrajzában is gyönyörködtünk. Nagyvonalúság jellemzi *Bizse* János „Fűzfasor"-át, nagy rutinnal bánik a vizes ecsettel *Bod* László, igen ügyes *Dénes* László

27.l.

„Hegyoldal"-a, van mondanivalója *Fiedler* Ferencnek („Gyerekek"), Basilidest próbálja „modernizálni" a tehetséges *Hantai* Simon („Jordán"), ám abban a téves hitben, hogy a torzítás a lélekig-látás mély, drámai közvetlenségével egyenlő. Ugyanez bántott *Simó* Lajos egyik kitűnő kompozícióján. A karikatúraszerűség lehet néha a lelkek mélyéből előhalászott véres igazság, de lehet olcsó hatásvadászat is. Földes Péter biztoskezű ura az ecsetnek. *Győri* Elek („Téli temetés") Pólya Tiborra emlékeztet, a nélkül, hogy ennek raffinált színpadszerűségét utánozná. *Hetey* László „Leányka mosdóval" című képe sikerült alkotás; a kellékszerű mosdó azonban avult genre-reminiszcencia. *Joachim* Attila tökéletes tudással eleveníti fel a régmult romantikát. Merész előadású *Kaldrovits* Irén „Kedveské"-je, melankólikus hangulattal teli *Kákonyi* István „Alkonyat"-a, félelem nélküli lovagja az ecsetnek *Kiss* László Pál, hangulatos *Kocsis* Árpád; Kosztát juttatja eszünkbe az erőteljes kontrasztokat szerető, robustus erővel festő, kitűnő *Moldován* István, Szőnyit a nem is Szőnyi-tanítvány *Nagy* János („Padon") és Ferenczy Károly esthangulatos „Lovak" című művét *Pataky* Ferenc „Kertben" című képével. Szembefényes, vakmerően érdekes kék színeivel feltűnik *Niemczuk* Ádám, ügyes csendéletével *Orbán* Gyula, lefelé ereszkedő, jórajzú utcájával *Puxbaum* Jenő, meg a kitűnő akvarellistának ígérkező *Rózsa* György („Mussolini-tér").

A szobrászok, *Borbegyi* Rudolf, *Kamotsay* István, *Kallós* Elek (Svanholm arcképével), *Palotay* Gyula és a többiek, valamennyien kiváló készültséget árulnak el, de, festőnövendék társaikhoz hasonlóan, még nem a saját mondanivalójukat mondják. Helyszüke miatt több művészről nem emlékezhetünk meg, azt azonban meg kell állapítanunk,

1943 nov. 26

Ugság

e. a. Hét művész a Nemzeti Szalonban

Tehetséges fiatal művészeknek érdekes kiállítása nyilt meg a Nemzeti Szalonban. Egyéb kiállításokról egy vagy több munkájukat már régebb idő óta ismertük, de ekkora teljességükben most látjuk először képességeiket.

A katalógus az ábécé sorrendje szerint Breznay József festményeit sorolja el első helyen. De az első hely tehetségének mértéke szerint is megilleti a fiatal művészt ebben a társaságban. Első pillantásra ugyan meglepően hat, hogy menynyire emlékeztet szinharmonizálásának módja Szőnyi Istvánéra: sok fehérrel enyhére sápasztott sárgái és egyéb szinei; a szinátmenetek lágysága; általában a természet szines jelenségeinek érzelmes felfogása és ábrázolása. De az első meglepődésen tul mind több egyéni tulajdonságát fedezi fel a szem Breznay művészetének. A maga halk módján, finomabbnál finomabb szin- és fényárnyalatait bontogatva a természetnek, valóságos szinimádó lepleződik le képein. A szin és a fény egymásba játszó jelenségeiben a bonyodalmasság ábrázolása érdekli legjobban. Szereti az olyan megvilágositási helyzeteket, amelyekben a belső mesterséges fény — a szobai világitás — a külső napvilág elgyengülő fényével vegyül. Ilyen képeinek egyik legbravurosabbja az *Esti olvasmány* cimü. De a természet szinessége különös fényjelenségek nélkül is nagyon foglalkoztatja képzeletét. Szinte idegesnek mondható érdeklődéssel nyomozza ki a természeti látvány szinegységében a különböző szinelemeket és nagy gyengédséggel olvasztja egybe őket harmóniává. Balatonparti sárguló hegyoldalán szinte büvös hatásuak a szinek. Egyik legmegkapóbb képe az *Alkonyati séta* cimü. Az alkonyat szürkeségében sivataginak tetsző tájat a lehunyó nap vörös fénypásztái megragadóvá varázsolják. *Korai hó* cimü képén a hónak enyhe rózsaszine néhai Szini Gyulának *Rózsaszinü hó* cimü mély költészettel teljes novellájának emlékét ébreszti fel bennünk. Annyi bizonyos, nagyon felkészült, rajzban is, szinérzésben is igen fejlett művész indult el pályáján Breznayval.

Szentiványi Lajos művészetének karaktere kevésbbé rajzolódik ki ezen a kiállitáson. Igen tehetséges művész érzik benne, de képeiből nem derül ki eléggé, hogy mire képes és mi telik még tőle. Kevésbbé a finomságok keresője, mint Breznay, de több benne a lendület. Breznay elmélyedésével szemben azonban Szentiványi beéri a rögtönzés frisseségével és vázlatosságával. Szép munka önarcképe, *Téli tere* (131.) és *Szobi Dunakanyara* (136.), az utóbbin különösen az égnek és a viznek kékje.

Illés János kis gyüjteményéből *Külvárosi házak* cimü képe emelkedik ki motivumának érdekességével, de még inkább barnásszürkésfehér harmóniájával. Vizfestményei közül nekünk *Kápolnás ut* és a *Nehéz felhők* tetszik legjobban.

Mágori Vargha Béla képeinek bátor szinességével válik ki ennek a kiállitásnak művészcsoportjából. Társai általában halkszavu festők, hozzájuk képest Mágori Vargha szinei sokszor szinte rikoltanak. De nem mindenik képén. *Örzse virágokkal* cimü arcképén például igen izlésesen sikerült egybefoglalnia telihangu szineit. A művész önarcképe is értékes munka, jelentős kifejezőképesség érzik benne.

Nagy Lajos tehetséges grafikus. Akvatintái festői felfogásu munkák. Temperaképei között is vannak érdekes darabok, például a *Három halász*, a *Tárházak*, különösen pedig a *Vakok*.

Szabó Vladimir illusztrációs rajzain látszik legjobban, hogy művészük az emberi alakot milyen hatásosan tudja csoporttá elrendezni és csoportjait azután a környező természetbe beléilleszteni. Kár, hogy gondosabb rajzzal nem készül ilyen munkákra: formaemlékezete nem látszik elég biztosnak ahhoz, hogy ellenőrizetlenül ráhagyja magát. De nemcsak ilyen rajzain látszik, hogy milyen sok a formai mondanivalója, hanem igen érdekes olajfestményein is. Azok is kompozíciójukkal ragadják meg a szemet, de azonfelül szineikkel is, bár azokat Szabó Vladimir mostanság galéria-tónusba szereti mártani. Jóleső kivétel velök szemben tájképének (111.) gyengéd kékje az égen és tükröződése a tócsa vizében.

Tar István a kiállitás szobrásza. Apró szobrai tulságosan vázlatállapotuak, semhogy majdani megjelenésük elképzelhető volna. Biztató munka azonban bazaltba faragott, de inkább bennehagyott ülő asszonya és életnagyságu Kövezője, bár ez az utóbbi annyira oldalsó nézetre megkoponált alak, hogy inkább reliefnek kivánkozik, mint szabadonálló szobornak. (c. a.)

7

Illés János

ket. Kormányom továbbra is összpontosítja minden erejét a háború folytatására, mindaddig, amig el nem éri a végső győzelmet; *ez lesz legfontosabb feladata.* Ugyanakkor minisztereim el vannak szánva arra, hogy amennyiben a jövőt előre lehet látni, készen álljanak azokra a különféle feladatokra, amelyek rájuk hárulnak. Kormányom külön megvizsgálta mindazokat a kérdéseket, amelyek *előállhatnak az európai ellenségeskedés befejezése pillanatában* és mindazokat az intézkedéseket, amelyekre szükség lesz majd, *ha a háborut Japán ellen ujabb erővel folytatjuk.* A következő hónapokban minisztereim már be is fejezik főbb terveiket arra az átmeneti időre, amelyen keresztül kell majd mennünk, mielőtt a háborus zavarok helyet adnak a béke állandó időszakának.

A szövetségesek együttműködése még szorosabbá vált és ennek köszönhető, hogy *minden hadszintéren a szövetségesek erőfeszitése feltünő eredményeket hozott.*

A tengeralattjáró-háborurol beszélve a király kijelentette, hogy ezen a téren *javult a helyzet,* különösen azoknak az előnyöknek következtében, amelyeket Portugália nyujtott az Atlanti-óceán szigetein. A szövetségesek légi hadereje egyre sulyosabb csapásokat mér az ellenség szivére s ezért reméli, hogy *szerte Európában feltámad az ellenállás szelleme.*

A király ezután csodálattal emlékezett meg a Szovjet sikereiről, majd megállapította, hogy *a Távol-Keleten a szövetségesek offenzivája megkezdődött,* továbbá, hogy az angol kormány elismerte az algiri francia bizottságot, mint illetékes szervezetet a háborus erőfeszités folytatására.

A mosz[illegible]

vével jelölt pengével. Markolata a XVIII. sz. elejéről. —
n Toro. Eisengriff aus d. Anfang des XVIII. Jhs.

ert diszitésü csővel, török, kovás závárzattal. Agya rézzel
— Gewehr, Lauf mit in eisengeschnittenen und mit Silber
Schnapphahnschloss, Schaft mit Metall- und Perlmutter-

kolattal és hüvellyel. Mária Terézia kora. — Husarensäbel,
n. Zeit Maria Theresia. Sehr gut erhalten.

csővel és kengyellel. Kovás závárzat Á St Ettienne
szurony van szerelve. XVIII. sz. — Trombon mit einem
flintenschloss mit der Bezeichnung Á St Ettienne. Mit
. XVIII. Jh.

t tőrkéssel együtt krokodilbőr hüvelyben van. Somáli. —
samt zwei Dolchmesser in eine Scheide aus Krokodilleder

ó markolattal, a markolat bőrrel bevonva. — Schwert
erzogen.

t közös csontmarkolattal. A pengék bőrhüvelyben. Afrika.
n einen gemeinsamen Beingriff. Beide Klingen in Leder-

Exchange Telegraph kairói jelentése szerint Péter exkirály visszavonta azokat a diktatorikus törvényeket, amelyeket apja, Sándor király uralkodása óta léptettek életbe. Hozzájárult a jugoszláv emigráns kormánynak ahhoz a határozatához, hogy megsemmisitsék az államvédelmi törvényt, amelynek alapján az ellenzék politikai személyiségeit elitéltek és fogságba vetettek. A jugoszláv emig-

MŰVÉSZET SZÍNHÁZ, FILM

A zöldnadrágos lovag

Tirso de Molina darabjának felújítása a Nemzeti Szinházban

Többszázéves darabokat felújítani sokféle okból lehet. Csinálhatja irodalomtörténészek társasága. Ez esetben kevesek számára kedves kirándulás homályos mult időkbe. Lehet azért felújítani valamit, mert elmulhatatlan értékei vannak. Lehet, hogy úgy megkacagtat, ahogy manapság sem tudna egy modern darab. Lehet, hogy a színpadnak valamelyik nagy varázslómestere mutatja be pompás, játékos kedvét újra. Lehet, hogy megrendülünk, mert az emberi lélek mélységei fölé hajol. Lehet, hogy elfelejtett, jellemző vonást ismerünk meg újra az ember arcán.

Mindez okok közül egyetlen egy sem okolja meg, hogy egy XVII. századbeli, kicsit pajzán szerzetesnek, Tirso de Molinának, négyszáz komédiájából a Zöldnadrágos lovagot megidézzük az ország első színpadán. Egy vakmerő leány, akit házasságot igérő kedvese elcsábitott, és aki ezt szégyenkezésnélküli szabadszájúsággal beszéli el, férfiruhába öltözik, hogy a kedvese kezéről elüsse azt a leányt, akit az feleségül akar venni. Egészen valószinütlen, bábszinházszerű jelenetekben sikerül ez neki és végül mindenki megtalálja igazi párját. Ez a darab egyetlen okból jöhetne újra elő: ha látványos operettnek dolgozzák fel. Ez esetben a régi életnek érdekes jelenetei táncokban, felvonulásokban, balettokban, a darab komikumának bohózattá való kihegyezése elfelejttetné azt, hogy nem iró irta, hanem egy ráérő ember gyártotta, a sok mesterséges bonyodalmat. Pedig ritkaszép és összhangzó játékkal mentették a színészek, ami menthető. Lendvai István fordításában is elevenen peregnek a rimek, ha egykettő a szöveget teszi is erőszakolttá. Általában Lendvai a katolikus vonatkozású darabokat ügyes feldolgozásban szállitja a Nemzeti Szinháznak. Ha a Nemzeti Szinház igazgatója, akinek pompás rendezői készségét ez a darab is megmutatja, egészen bohózati hatást akart volna kihozni az alakokból és az egész darabból, talán a beleadott fáradságot jobban kamatoztatta volna a darab.

My.

FIATAL MODERN MŰVÉSZEK

A Nemzeti Szalon termeiben hét művész állitott ki, egy csak a szobrász közöttük. Modern művészek, formanyelvük megérezteti ezt velünk. Ami a főértékét adja müveiknek az, hogy az általánosan ismert kifejezési eszközök csak alkalmi eszközök nekik, egyéniségük bemutatására. Breznay József a legkiforrottabb közöttük, a szinek szerelmese, itt-ott a lila-sárgák összhangolása disszonánsan csikorog, ettől eltekintve az a levegös könnyedség, a szinek finom, meleg árnyalataiból kibontakozó derüs valóságláttatása nemcsak a virtuóz biztonságú, hanem finom hangulatok éreztetésére kiválóan képes művészt ismertet meg velünk. („Ablakban" c. temperája.) — Szabó Vladimir a legsajátosabb lélek közöttük. Fölényes, biztos rajztudása lehetövé teszi a legnehezebbnek: sajátmaga excentrikus, nyomott világának az ábrázolását. Bizarr hangulatú, néha tragikus képein a kripta fojtott levegője ül, Gulácsy jut eszünkbe különös nehézmozgású álomvilágával. Nagy Lajos rálátásos képei Aba Novák erős tanulmányozását bizonyitják, de higitva látjuk viszont az ő egyéni zamatokkal teli, jóizü világát. Illés János kubista kompozicióit a szinek erősebb használatával igyekszik korszerüsiteni, Mágosi Vargha Béla csupa erő, szin dinamizmus. Tartalmas, élménydús, technikájában azonban nem egészen biztos Szentiványi Lajos festészete. Utoljára, de nem utolsónak említem a szobrászt, akinek képességeit érezve, kérdezzük, micsoda nyakatekert, enervált csúfság ihleti, mikor vésőt vesz kezébe? Kár az erőltetett, groteszkség-hajhászat és nagyon izlésteln. Töle sokkal különb, szebb és őszintébb müveket várunk.

Az Alkotás Művészházban Gádor István kerámiáit, Pekáry István pompás fantáziájú képszönyegeit és Fáy Lóránt rajzait, akvarell- és pasztelljeit állitotta ki.

dr. Fekete Lajos

A hét zenéje

Hangverseny a teológián

A Kálvin-téri egyház hadigondozó bizottsága igen magas nivójú hangversenyt rendezett Muraközy Gyula megnyitójával a Teológián. A Prot. Énekkar a kitünő Peskó Zoltán vezetésével énekelt. Szeleczky Zita bensőséggel szavalt. Nagypál László szép éneke, Furka Gizella és Zöldy Sándor nemes virtuózitása, Kissházy Sári sikerült számai, Bodor Aladár és Ignácz Rózsa prózai száma egyaránt őszinte sikert arattak. Zongorán Vasadi Balogh Lajos dr. kisért.

Operaház

Nov. 17-én Kenessey Jenő remek operájában a szerző vezénylete alatt, Szabó Miklós bravurjáról kell elismeréssel megemlékeznünk. A kitünő művész félnapi rendelkezésre álló idő alatt betanulta és próba nélkül beugrott az Arany és asszonyban, a beteg Laurisin igen kényes szerepébe és kitünő játékával, pompásan diszponált énekével meleg sikert aratott nagyszerű szereplőtársaival, Osváth Júliával, Korévval és Röslerrel együtt.

Mozart: Perpatvar és szerelem

Mozart bübájos játékoperáját felfrissitett szövegkönyvvel és rendezésben, új szereplőkkel mutatta be Operánk a Művelődés Házában. Berg Ottó rutinos, muzikális vezénylése biztosan irányította a csipkefinom mozarti muzsikát. A szereplők élén Nagypál László hallad, aki csengő hangjával, finom játékával, kifogástalan stilusérzékével szép alakitást nyujtott. Mellette Raffai Erzsi bájos és Komáromy Pál pompásan jellemzett figurája aratott sikert. Az új, jól gördülő, finom szöveg Szabó Miklós kitünő munkája.

Uj magyar opera

A Városi Színházban mutatták be nov. 18-án Kiszely Gyula Fekete malom cimü operáját. Nagy várakozással ültünk be a nézőtérre, hiszen ritka az új opera, szerzőink nem igen foglalkoznak operával. Várakozásunk, sajnos, nem teljesedett be. Az első, ami szembetünő, a hangszerelés túlvaskossága; a zenekar nem szól zenekarszerűen s a nem eléggé énekszerű szólamok igen gyakran elsikkadnak a zenekar hangerejében. A másik, ami szembeötlik, hogy a sokszor kétségtelenül igen jó témaötlet nem fejlődik, hanem törések állnak elő a zenei cselekményben. Kiszely jó muzsikus, igen szép sikerei voltak és biztosan lesznek, de az az érzésünk, hogy még ez igen nehéz feladat volt részére. Az előadás három felfedezést hozott: Szőke Tibor, a karmester, oly készséggel, biztossággal vezényelt, hogy a legnagyobb operai igéretek közt kell számontartani, Reményi Sándornál pedig nem értjük, hogy miért énekelt ez a pompás hangú, muzikális énekes eddig csak kis szerepeket az Operaházban. A harmadik érték, a fiatal, széphangú Vass Margit.

v. b. l.

KIVIRUL AZ ÖREG SZÍV

(Corvin, Rádiusz)

Mostanában több német film dolgozta fel a nagyapák ifjúkori könnyelműségéből felcseperedett bonyodalmat. A méreteiben szinte reklámszerűen impozáns csokoládégyár szürkehajú vezérigazgatója is egy napon egy soha nem látott, csinos, fiatal lányka — nagyapja lesz. A szellemesen, igen sok vidám eredetiséggel, kitünően rendezett és szépen fényképezett, nagy kép finom szatirával nyilazza a rokonság és jóbarátok pletykáséhességét. A válogatott színészgárda a játékművészet javát adja.

H. K.

Felelős szerkesztő és felelős kiadó:
MURAKÖZY GYULA
Helyettes szerkesztő:
IZSÁK-GYARMATHY LÁSZLÓ
A szerkesztőség kéziratot nem őriz meg

— **Karácsonyi könyvvásárt** rendeznek december második vasárnapján sokfelé a református gyülekezeti iratterjesztések. A könyvvásár anyaga bizományba megrendelhető a Református Traktátus Vállalatnál, Budapest, XI., Lágymányosi-u. 21a. Kizárólag gyülekezeti iratterjesztések számára küldi meg a kiadóhivatal a karácsonyi könyvvásár anyagát. Jegyezze elő mielőbb.

— **Egy marék búza** cimen elbeszélés-kötet jelent meg. 18 elbeszélést tartalmaz századunk legkiválóbb íróitól. Vegyük ajándékul, vallásos estekre, népmüvelési előadásokra felolvasási anyagul. Ára 7 pengő. Megrendelhető: *Botyán János, Budapest, XIV., Hermina út 51.*

A hegedű kiváló szakemberei és óriási választék **Sternberg** hangszergyárban, Rákóczi-út 60.

Vásároljunk, dolgoztassunk a Református Életben hirdető cégeknél

APRÓHIRDETÉSEK

Ebben a rovatban állást kereső hirdetés szavanként 20, minden más hirdetés szavanként 40 fillér. Legkisebb hirdetés 10 szó. Az első és minden vastagon szedett szó kétszeresen számit. HIRDETÉSEKET az 50.000 példányban megjelenő »Református Élet«-be felvesz a kiadóhivatal: Budapest, IX., Kálvin-tér 8., telefon: 384—540. csekkszámla: 5073 és Arató hirdetőirodája, VII., Erzsébet-krt 14. Tel. 422-550, 220-062. Csekkszámla 41.320

BETÖLTENDŐ ÁLLÁS

BEJÁRÓ takarítónőt, aki a mosást is vállalja, felveszek. Sütő-utca 13. I. 6.

KISEGITŐ női munkaerőt, jó kézirással vagy gépirással keres azonnalra lelkészi hivatal. Jelentkezés Róna-utca 197.

JÓLELKŰ, szorgalmas, gyermekszerető **mindenest** keres lelkészi ajánlólevéllel két gyermekes lelkészcsalád december 15-re. Cim: dr. Békássy, Kispest, Batthyány-u. 46.

FŐZŐMINDENEST keresek 1 re. XII., Németvölgyi-út 6. II. 3.

BEREGI LELKÉSZCSALÁD keres gyermekszerető, jólelkü nőt, aki a **háztartásban segit.** Váczy Pálné ref. lelkésznő, Tiszakerecsen.

GYERMEKSZERETŐ, megbizható mindenest keres 1-re 3 tagú ref. úricsalád. Jelentkezés d. e. 10-től d. u. 6 ig. Thököly-út 170. II. 15.

ÁLLÁST KERES

IRODAI KISEGITŐ munkát keres délelőttre református leány. Cim: Rohonczi René, Szív-utca 4.

IDŐSEBB, megbizható volt gazdatiszt irodai vagy bármilyen könnyebb munkát vállal. Elmenne küldöncnek, háztartásban segédkezni, főzéshez is ért. Ajánlja a fasori lelkészi hivatal. Cime: Polónyi Frigyes, Vörösmarty-utca 18/a.

REFORMÁTUS HÁZASPÁR jó bizonyitvánnyal **házfelügyelői** állást keres. Ajánlja a Pasaréti Ref. Egyházközség. Cim: II., Toroczkó tér 1. Telefon: 155-717.

GYERMEKSZERETŐ okl. iparművésznő, tanárnő, családban vagy intézetben nevelői vagy házvezetőnői állást keres „Lélkiismeretes" jeligére a kiadóba.

INTERNÁTUSI szakácsnő és **kézilány** vidékre azonnal elmenne. XI., Kruspér-utca 10. fszt. 5. Kovács Margit.

ADÁS-VÉTEL

HASZNÁLT SEZLONRUGÓ darabját pengőért megveszem. Váradi, Király-u. 32.

BIEDERMEIER nagyméretű szekrény, rekamier, kommód, fotelágy eladó. kisipari műhelyben, VI., Gróf Zichy Jenő-utca 33.

VASKALYHA, jól fűthető, automata, kizárólag privátnak alkalmi áron eladó. X., Héderváry-utca 35.

BUNDÁT, szőrmét az úrikőzönség vitéz Kéry Gyula szűcsnél vásárol. Ráday-utca 14.

BUTORSZÖVETEK, linoleum, mindenféle kárpitoskellékek állandó raktára: Prépostnál, Vilmos császár-út 19/c (ó-utca sarok). Keresztény cég! Tel.: 125-803.

BUNDÁT rendelésre, átalakitást kitünően készitek. Megóvást vállalok. Református cég Varsányi, szűcs, I., Attila-utca 23. Telefon: 161-509.

FOGLALKOZÁS

SZABÁS-VARRÁS legmodernebb kiképzése, mestervizsga. Józsefkörút 65. Eszenyi Éta.

KÁRPITOSMUNKA bizalom dolga. Házakhoz ajánlkozom. Szőr, afrik, matrachuzatom van. Váradi, Király-utca 32, udvarban. Telefonüzenet: 291-870.

KÁRPITOS, képesített mester, házakhoz olcsón ajánlkozik. Szőr, afrik, műrostmentes anyagom van. Tóth Sándor kárpitos, VI., Szondy-u. 66, Tel. 329-926 hivószám.

SZOBA

FELTÉTLEN ÚRINŐNEK (tisztviselőnő) bútorozott szoba kiadó. „Százötven" jeligére a kiadóba.

BÚTOR

HETI részletre is konyhák, rekamiék, kombinált szekrények, Bútorcsere! Podmaniczky-utca hat.

Torontáli szőnyegek
nagy választékban
Horváth J. Mihály református házilparosnál
Vörösmarty-tér 6. Telefon: 183-595.

RUHÁKAT, KABÁTOKAT jutányos áron készit Taraba Viola, Eskü-tér 7. Urileányok részére legrövidebb idő alatt **szabás-varrástanitás.**

BÉLYEGZŐK, zománctáblák, vésések, jelvények. Kovács Lajos, Budapest, Károly király-út 7. Tel. 423-327.

EGYENRUHÁT, öltönyfazont hozott anyagból készit Szabó Gyula, IX., Páva-utca 26. **Karpaszományosoknak és tartalékos tiszteknek finom** klasztári kamgarnos **szövetekre** igénylőlapot adok.

KÁRPITOSMUNKÁT bizalommal Csikos kárpitosnál, Ór-utca három. Telefon: 137-894.

SZŐNYEG

SZŐNYEGJAVITÁS, mosás: Turáni szőnyegszövőnél, Főutca 80. T.: 351—579.

Szőnyeget
modern és stilbútort
kárpitosárút
Tóth Győzőnél vegyen
IX FERENC KRT. 20.

Torontáli Szőnyegei Budán Turánitól
II. Fő-utca 80 szám
Református cég

KÖNYV

KÖNYVEK, zeneművek, új és használt állapotban, méltányos áron kaphatók. Schimkó Gyula, Budapest, VIII., Múzeum-körút 2.

TANKÖNYVEK az összes iskolák részére. Vétel, eladás. Simon György könyvkereskedése, IX., Üllői-út 16.

KÖNYVEK, új és használt állapotban legelőnyösebben **a Kárpát könyvesboltban** szerezhetők be. Budapest, IV., Múzeum-körút 17.

HANGSZER

ZONGORÁK, harmóniumok eladása, vétele, Mendölné, Bezerédy-u. 10. Protestáns cég. Telefon: 140-352.

ZONGORÁK vetele, eladása: Murainál. Thököly-út 28. T: 428-631. Javitás, hangolás.

RÖSLER ang. mech. Förster, Ehrbár, Lanberger, Stingl zongorák pianinók olcsón. Reissman, Rákóczi-út 55.

LEGESLEGOLCSÓBBAN vásárolhat **LYRA** Rt., Magyarország legnagyobb zongoratermében Erzsébet-körút 19. (Barcsay-u. sarok kirakatok)

MÁRKÁS zongorák. Vétel, eladás, csere. Sasvári, VII. Erzsébet-körút 21. Telefon: 426—684.

ÉKSZER

MINDEN, ami óra, előnyösen Rosta koszorús órásmesternél, Petőfi Sándor-utca három. Telefon: 883-053.

VEGYES

KOVÁCS régi megbizható, református magánnyomozó. Mérsékelt dijazásért mindent kinyomoz. József-körút 20. 136-238.

SZABÓ Ödön legolcsóbb, megbizható református magánnyomozó, diszkrét megfigyelő, Rákóczi-út 47. Tel.: 130-571.

KALAPJA piszkos, formátlan? Szakszerűen tisztitja, formázza Lampert kalapos-mester. Nőikalapalakitás! Jókai-tér 6., udvarban. Postán utánvét.

CIÁNOZÁS

BUDAI CIANOZÓ Margit-körút 40. Telefon: 166-615.

437849 — Az Athenaeum irodalmi és nyomdai részvénytársulat nyomása. Felelős: Kárpáti Antal igazgató.

MIRŐL BESZÉLTEK A HÉTEN?

A MAGYAR TÁRSADALOM átment a „keresztény kurzus" nevelésén. Most egymástól távolálló helyen vádolják meg különböző vezetők azzal, hogy nagyrésze a hasznosság vitorláját bontja ki, mindig annak a szélnek, amely számára kedvező. Milotay István írja az *Uj Magyarság* november 21-i számában: „Aki most cserbenhagy, aki kétkulacsos, aki elárul, soha többé nem térhet vissza hozzánk. Az ilyenek számára nem lesz jogcím az, hogy »titokban mindig idetartoztak«. Aki most, amikor kockázattal jár, mikor hozzá erkölcsi bátorság, önérzet és sorsvállalás kell, nem mer nyiltan, véglegesen szintvallani a mi nagy céljaink mellett, az szembe fogja találni velünk magát a legközelebb esedékes *átfestésnél.*"

VITÉZ BARATI HUSZAR Aladár írja a „Magyar Nemzet" ugyancsak november 21-i számában: „A mai szédült világban az opportunistáknak különös kedvező alkalmuk nyilik arra, hogy a kaméleont megszégyenitő művészetüket bemutassák. A színváltozás hamar megy. Aki tegnap még vértől és szenvedéstől meggyötört világ romjain képzelte csak el az újjászületést, aki tegnap még gyönyörűséget talált mások könnyeiben és szenvedéseiben, aki tegnap még nem tudta, hogy akit Isten embernek teremtett, az az Isten előtt mind egyenlő, ma feltárja önmagában a humánum nemesebb érzéseit és a gyülölet helyett, amit még tegnap hangosan hirdetett, a szeretet evangéliumáról szónokol."

Nagyon sötét az a kép, amit jobb- és baloldalról festenek meg a magyar társadalom egy részéről.

SZÁZHATVAN ÉVE REPÜL AZ EMBER — írják az ujságok. Az első nyomoruságos kezdetekből, zuhanásokból milyen hatalmas győzelem lett a levegőég felett. De hová mennek ezek a gépmadarak? A jövendő milyen partjain szállanak le? Mit visznek magukkal? A repülőgép száll, de az ember lezuhant.

KASZAP ISTVÁN SIRJA ELŐTT áll meg ma már a napilapok riportere és érzelgősen mutatja be, hogy »Pannonia virágos kertjében« milyen csodák történtek. Nem szabad napilapoknak felekezeti propagandaeszközökké válni. Az evangéliumi keresztyén felfogás szerint is történnek Isten akaratából csodák. És amit Isten elvégez, azt lelkendező tömegek sokszor egyik, vagy másik ember isteni erejének tulajdonítják. Minden ókori zarándokhely tele volt csodálatosan meggyógyult emberek ajándékaival és áldozataival. Nem *ezt* hozta a keresztyénség. A keresztyénség többek között az *erkölcsi értékeket* mutatta meg a vallásban. Aki Istené lett, lehet, hogy nem gyógyult meg a teste, bénaságból, májmegnagyobbodásból, epekőből, de éppen ezáltal a *szenvedés által* a lelke megtisztult sok eddigi bűnéből. Krisztus sehol sem ígéri, hogy az ő követőit felmenti az operációk alól, vagy hogy az övéinek azon nyomban rendelkezésre bocsátja a szükséges összeget. Nagyon sok hivő keresztyénnek kellett román hadifogságban kényszermunkát végeznie. Nagyon soknak volt gyomorfekélye, reumája. Sokan vesztették el gyermekeiket, de éppen *egy-egy ilyen nagy próbatétel alatt tündöklött fel életük, hitük szépsége.*

Napilapok, amelyeknek előfizetési díját a sokszázezer protestáns ember is beküldi, vigyázhatnának arra, hogy ilyen pogányos propagandát ne üzzenek.

SZEKFŰ GYULA »VALAHOL UTAT TÉVESZTETTÜNK« címmel nagyon értékes cikkben irta meg, hogy a mult század harmincas éveiben Csengerynek milyen elgondolása volt a magyar életről, a szabad magyar faluról, amely önmagát kormányozná és a fölöttes hatóságok ennek a szabad magyar falunak a képviselete volnának csupán. Ebben a cikksorozatban is kiütközik az a tragikus hiánya Szekfü Gyula történetszemléletének s történetirói géniuszának, amely olyan aránytalanná tette az értékeléseit. Nem ismer rá a magyar református egyház alapszerkezetére abban a tervezetben, amit i mertet. A presbitériumok ezek a »szabad falu«, önmagukat kormányzó közösségek és a fölöttes hatóságok nem egyebek, mint ezeknek a képviseletei. Jó volna megmutatni, hogy a magyar református egyházak alkotmányának is milyen ihlető ereje volt az egész magyar életre nézve.

ORGONA-HARMONIUMOK
nagy választékban
Sternberg
Pianoszeregyár RÁKÓCZI-ÚT 60. Kérjen árjegyzéket

A SZERKESZTŐ ÜZENETEI

Egy háziasszony. „Követeléseik nemcsak a normális kereteket haladják meg, de az ellenszolgáltatás nulla értékét is tekintetbe véve, asszonyaink inkább egyedül fognak dolgozni. Inkább nevelő tanfolyamot rendezzenek nekik teadélutánok helyett." A háztartási alkalmazottak kérdése valóban kétoldalú kérdés. Amikor a háztartási alkalmazottak jönnek össze, akkor evangéliumi szempontból valóban minden összejövetel egyuttal „nevelő tanfolyam" is. Az ő felelősségüket és hiányaikat kell megmutatni. Amikor a munkaadójuk jönnek össze, akkor meg kell mutatni azt, hogy évtizedeken keresztül ezt a kérdést milyen hibákkal és mulasztásokkal kezelték ők. Lehetetlen a felelősséget csak egyik résznek hordozni. Ebben a háborús időben a háziasszonyok sokat gyötrődnek az előző évtizedek következményei miatt is. Az evangélium világosságában ezt a társadalmi betegséget is két oldalról kell gyógyitani.

Zs. J. Budapest. „Vannak betegek, akik vasárnap délelőtt az ég felé emelve szemüket, kérik a kegyelmet. Ugyanakkor a szomszédban felharsog a fülhasogató sláger. A rádió II. számú leadásán bömböl és sikoltoz. S a beteg lélekben megbotránkozva teszi le az imakönyvet." A vasárnap megszentelésének programmjához az is hozzá fog tartozni, hogy a rádiót is megkérjük arra, hogy vasárnap délelőtt a lelki elmélyülésnek megfelelő programmot adjon.

B. B. „Ballada a sunemi pásztorról", „Pásztorok, pásztorok", stb. Verselése nagyon szép. Nincs elég egyéni hangja ezeknek a verseknek még, de örülünk, ha időnként küld be hozzánk. „Pártfogó" nem szükséges senkinek. Mindent készséggel elolvasunk, s mi örülünk annak, ha tartalmasnak találjuk.

Magyar Evangéliumi Munkásszövetség hirei

— **A nagyszalontai egyházmegye** minden gyülekezetében ismertetjük Szövetségünk célkitűzéseit az egyházmegyei lelkészértekezlet legutóbbi határozata értelmében. A körút megszervezését és összeállítását Perecz István esperes vállalta. Az egyházmegye lelkipásztorai mindnyájan érzik a szociális kérdések fontosságát és örömmel várják a MEMSz kiküldötteit január hónapban.

— **A szatmármegyei Hiripen háromnapos evangélizációt tartottunk** a környékbeli gyülekezetek részvételével. Mind a három napon hatalmas tömegek figyelték előadóink bizonyságtételét. Magyar népünk szomjasan várja az Evangéliumot — ez a hiripi evangélizációs napok legfőbb tanusága. Ezúton is közöljük a lelkipásztorokkal, hogy Szövetségünk a legnagyobb készséggel végez evangélizációt a gyülekezetekben. Minden ilyen irányú kérés központunkhoz küldendő: Budapest, IX., Ráday-u. 5. I. 3.

— **Szórványgyülekezetek látogatását végzi** nagy buzgósággal a Magyar Evangéliumi Munkásszövetség szatmári helyi csoportja. Legutóbb a szatmárkörtvélyesi reformátusokat látogatták meg dr. Kiss Bertalan lelkipásztor vezetésével.

— **„Magyar Evangéliumi Munkás"** címen december hónapban jelenik meg Szövetségünk hivatalos lapja. A havonként megjelenő lapot csoportjainknak kötegben küldjük, azzal a kéréssel, hogy egyes példányokat tagjainkhoz és munkánk iránt érdeklődő testvéreinkhez eljuttatni szíveskedjenek.

— **Polgáriskolai tanfolyamot végzettek önképzőköre,** november 28-án — vasárnap — délután fél 5 órakor műsoros estét rendez, a Kálvin-teremben, Takáts Károly és Molnár Zoltán vezetésével. Előadást tartanak dr. Csighy Sándor és Molnár Zoltán. Közreműködnek: Nagy Ilonka, Juhász Margit, Tóth József, Szücs Sándor, Horog László, Varanka Ferenc, az önképzőkör énekara és szavalókórusa Bálint Magda vezetésével.

— **Miskolcon** vasárnap tartja szervezkedő gyülését Szövetségünk. Délelőtt az összes protestáns templomban Szövetségünk képviselői: Gáspár Béla, Balogh Vilmos, dr. Gyimesy Károly, Balla Árpád hirdetik az Igét, majd a miskolci Városi Színházban ismertetik Szövetségünk célkitűzéseit.

— **Kunszentmiklóson** — vasárnap — Endrédi János szanki lelkipásztor képviseli Szövetségünket és ismerteti programmunkat. Főton december 2-án tartunk evangelizációt.

— **Az abaúji egyházmegye közgyülése,** dr. Benke Imre vizsolyi lelkipásztort bizta meg a szociális előadói tisztttel és a Magyar Evangéliumi Munkásszövetségnek az egyházmegyében való elterjesztésével.

— **„Szívvel-lélekkel az Evangéliumi Munkásszövetség mellett vagyunk"** — mondotta dr. Tatár Géza alispán Beregszászon, a MEMSz munkájának ismertetése után, november 21-én. A gyülésen megjelent a város és a vármegye vezetősége és nagyszámú dolgozó, akik egyhangúlag kimondották a Szövetségünkhöz való csatlakozást. Hasonló volt a helyzet Munkácson is, ahol a hétköznap ellenére — november 15-én — igen nagyszámú érdeklődő hallgatta programmunkat. Mindkét helyen főtitkárunk képviselte Szövetségünket.

— **A külső józsefvárosi csoportban,** december 3-án, este 7 órakor dr. Domján János lelkipásztor tart előadást „A fizikai és szellemi munkás lelki élete" címmel. Tagjait és az érdeklődőket szeretettel várja a vezetőség.

— **Józsefvárosi** csoportunkban, 29-én, hétfőn este fél 7 órai kezdettel, dr. Szilvássy Sándor tart előadást: „Az Evangéliumi, mint gazdasági politika" címmel.

— **Óbudán,** december 2-án, 7 órakor Mirtse Árpád tart előadást.

— **Valéria-telepen,** november 30-án, este hat órakor Gáspár Béla ügyv. elnök tart előadást.

— **Tisztviselőtelepi csoportunk** minden hétfőn este tartja összejövetelét fél 7 órakor.

— **Kálvin-téri csoportunk** minden hétfőn jön össze tagértekezletre, fél 7 órára.

— **Tisztviselőnők szokásos összejövetelüket,** kedden fél 6 órakor tartják itt a központban. Vezető: Csillinghné Kenyeres Gizella.

Ujságot kérnek a katonák az F/558. tábori postaszámra. Mindennemű küldeményt, könyvet, folyóiratot, egyházi lapokat köszönettel vár dr. Konez Sándor tábori főlelkész.

HOL VÁSÁROLJUNK, DOLGOZTASSUNK?

Hirdetési díjszabás: ebben és az apró rovatban mm sora —.80, szöveg-oldalon 1.— pengő.

BUNDÁK, bolerók, ezüstrókák, nerzek nagy választékban
Alakítás eredeti modell szerint

VARSÁNYI AJOS-nál, IV. Múzeum-körút 7.

MŰFOG Biró Sándor — Olvasóinknak kedvezmény, OTBA és ORBA tagok a min. segély + cis ráfizetés ért állami vizsgázott fogász Rákóczi-út 25. Tel. 138-039

NŐI FEHÉRNEMŰ PONGYOLA PYJAMA
SZABÓ OTTÓ HOZOTT ANYAGBÓL IS KÉSZÜL BUDAPEST, IV., PIARISTA-U. 1

TÓTH LAJOS fest, tisztít
V., József nádor-tér 9. TELEFON 181-297

LEGJOBB ZONGORÁT

pianinót legolcsóbban vásárol részletre a **Szávits**-nál. Vétel, javítás, hangolás precíz kivitelben. Budapest, **Baross-tér** (Rákóczi-út sarok) Tel 145-104

Ezüst és tűzrókák különféle bundák rendelésre olcsón
Bischinger szűcsnél Kálvin-tér 2. I. 4.

Butorcsere, konyhák, kombinált szobák, rekamék, olcsón, jól **GAÁL,** Podmaniczky-utca 6. szám

JÓ BÚTORT,
kárpitosárut bizalommal vegyen **Oláhnál,** József-körút 66. Tel.: 132-102.

bármilyen (származási nemesak nemesi) beszerzési ügyében forduljon
HERALDIKA NEMESSÉGI
irodához, IV, Gr. Károlyi-u. 14. T: 381-199, 184-644

SZÖRMÉT rókát, bundát, VI., Ó-utca 36 főh. udv. száll.
Megbízható, jutányosan
KATZER A. ATTILA bírósági szakértőnél

D Bagdi Miklós **kályhásmester**
VIII., Bezerédi-utca 3. Telefon nincs

Pályi Eszter és Margit
KALAPSZALÓN
Budapest, IV., Váci-utca 10, földszint. Tel.: 384-349
Alakítást is vállalunk

Női és leánykaruha, divatáru kötöttáru
LŐRINCZI PRESBITERNÉL
ÓBUDA, KÓRHÁZ-UTCA 43. Telefon 162-81

Bundák KISS MIKLÓS szűcsnél Váci-u. 11/b. IV., Aranykéz-u. Vállal kozott anyagból átszabást, megóvást, Telefon 181-546

Urasztali terítők, ünnepi díszzászlók
művészi kivitelben, előnyös áron **Kalmárné Tuzson Erzsébetnél,** XIV., Nürnberg-u. 15. Telefon: 499-640

Ördögh Mátyás
órásmester, precíziós órák és ékszerek raktára, IV., Deák Ferenc-tér 4. T. 181-175

Használt **ruha,** cipő, fehérnemű, limlomért, hagyatékért **legtöbbet fizetek** Tel.: 137-634

Rádiót használtat és újat, üveg és más csillárokat veszek, eladok és becserélek Telefon 121-565.
FÜRCHTGOTT, VI., Nagymező-u. 29

Zongorák, pianinók
legolcsóbban részletre is. Vétel, csere, bérlet, hangolás **Kernács.**
Rákóczi-út 13. Tel.: 349-911

HASZNÁLT ruha, cipő, fehérnemű és egyenruhákért sokat fizetek
Visnovszkyné, Dobozi-u. 1. II. 5-6 **143-868**

Minden könyvet ha használható **megvásárol**
Hartmann Testvérek antiquáriuma
IV., Múzeum-körut 7. Telefon: 380-514

Angol és francia női szabó
Bálint Sándorné, VIII., József-körút 21. I. 4.
Ruhaügyeiben forduljon ide **bizalommal**

MEGJELENT
Ifjúsági Egyletek részére
Héthalmi Károly: BETHLEHEM
c. műve. Ünnepi előadás a karácsony egy estjére.
Egységesen összefüggő, de külön-külön is előadható, könnyen megtanulható karácsonyi bibliai csoportjelenetek, az ismert legszebb karácsonyi énekekkel.
A mű, mint karácsonyi énekgyüjtemény énekkaroknak karácsonyi használatra kiválóan alkalmas, de mint olvasmány is élvezetes, szép karácsonyi ajándék.
ÁRA CSAK 7.50 pengő.

Illés János
festő

1942-ben a Horganylemezgyár Müvelődési Házában két sec cól festett Gádor Emillel.

Ury Endréné: Gádor Emil 60 éves.
Müvészet, 1972.január - 29.oldal

Pest, 1943. nov. 20.

VII. PIUS PÁPA HUSZÁRKÖPÖNYEGE

Goethe örökéletű »Mignon«-ja Itália-jában, Toscana síkján, a hegyekben és Róma közelében, ahol ma a Szent János *Négy Apokaliptikus Lovasa*, a Háború fúriái dúlnak, most százhuszonkilenc esztendeje magyar huszárlovak patkója csattogott, vereshajtókás fehér magyar huszárköpönyegek lobogtak, Itália mosolygó kék egenek napja arasznyi széles, görbe magyar huszárszablyákon csillogott.

Kopott, régimódi párisi utazóbatárt eskortáltak a magyar huszárok az Örök Város, Róma felé. A batár a hegyvidék felé kanyarodott. A batárban a borzongató, hideg, tavaszi hegyi szélben törékenytestű, hetvenkétesztendős aggastyán didergett. *VII. Pius* pápa, aki a *Páris* melletti *Fontainebleau* királyi kastélyból, fogságából igyekezett haza Rómába.

Napoleon vetette fogságba a Szentatyát, magyar huszárok kísérték haza. A pápa didergett. És ekkor a batár mellett lovagoló kunszentmiklósi születésű magyar huszárkapitány, *Horváth* János uram lekanyarította a válláról vereshajtókás, fehér, kerek huszárköpönyegét, aranysujtásos, préme zöld mentéjét a Szentatya térdére terítette és kardos, kemény magyar huszármarkával gondosan, gyöngéden belebugyolálta a didergő aggastyánt a jó meleg magyar abaposztóból szabott kerek huszárköpönyegbe. A pápa Rómáig ebben tette meg az utat.

Mindez olyan szép, mint a Magyarországi Szent Márton köpönyegéről szóló bájos ófrancia legenda, melyben Szent Márton a didergő koldusra terítette rá a köpönyegét.

Vitéző *Horváth* János kapitány köpönyege históriáját *Károly* János néhai székesfehérvári kanonok, kapitányuram unokaöccse írta meg. Rengeteg egyéb adatot Rómában élő honfitársunk, Florio *Bánfi* gyüjtött össze. Mai adatokat a volt bécsi K. u. k. *Kriegsarchiv*, *Forli* olasz város levéltára, a magyar *Hadimúzeum*, *Kazinczy* írása, *Babirák* János főtisztelendő uram gyüjtése és a ráczkevei Szent Domonkos temető egyik sírköve őriz. A többit Monsignore Cesare *Orsenigo* volt magyarországi nuncius, azután az annak idején a vatikáni levéltárban dolgozó Padre *Giustino* — ma *Serédi* Jusztinián bíboros hercegprímás — és vitéz *Aggházy* Kamil ezredes, a Hadimúzeum akkori igazgatója segítségével gyüjtötték össze. A história minden szava hiteles valóság.

A György-huszárok és a pápa

A pápát kürtös, fehérzászlós francia parlamentair adta át 1814 március 23-án a magyar *György-huszárok* — a későbbi cs. és kir. 5. huszárezred — előőrsének, a *Forenzuola* melletti véres csata második napja, a *Taro* folyó hídja előtt, *Cas el Guelfo* falu mellett. A magyar huszárezredben e napon ott szolgált egy fiatal huszárkapitány, gróf *Széchenyi* István, azután *Csányi* László, — harmincnégy év mulva magyar vértanu — Elemér és Ittebei nemes *Kiss* Ernő hadnagy, — utóbb tábornok és aradi vértanu — *Mészáros* Lázár kapitány, — utóbb Kossuth Lajos honvédminisztere — a legendás emlékű *Dessewffy* Arisztid és a hunyadi birtokos, báró *Nopcsa* Ferenc, akinek alakjáról *Jókai Fatia Negra* alakját mintázta.

A huszárkíséretet a *Taro* hídja előtt az öreg pápa latin beszéddel köszöntötte. Báró *Gavenda* Mátyás ezredes uram latinul válaszolt, a huszárok *Éljent!* kiáltottak. A Bécsben őrzött katonai akta megemlíti: »*Kopott fekete talárjában állott a pápa az aranyról ragyogó magyar huszárok között.*«

A Rómába való halladan fényü bevonulás a fegyverszünet után, május 8-án történt meg. Egész Itália és Róma magyar huszárjainkat ünnepelte. Az Angyalvárban százegy ágyúlövés dördült el. A pápa az őt kísérő két huszárszázadnak *vadon túj uniformist* csináltatott. A legénység dupla menázsit és lénungot kapott. Az erkély alatt, ahonnan a pápa áldását osztotta az ujjongó népre, vállára nyugtatott szablyával egy huszárszázad állotta a díszőrséget. Csákós, mentés, kardos huszárok állottak a főoltár előtt a Szent Péter Bazilikában az ünnepi mise alatt. A pápa a világhírű nyaralóban, a Castel Gandolfóban ozsonnát adott a huszároknak. A huszártisztek asztalnál a szardiniai, a nápolyi és a többi királyok között ültek. *Egy király, egy huszár... egy király, egy huszár...*

A pápa a római főnemes dámák állal hímzett *magyar huszárzászlót* ajándékozott az ezrednek. A zászlót megtaláltam a bécsi Heeresmuseumban. Az aranyrojtos fehér damasztzászlón ott áll az üres pápai trónus, melybe a magyarruhás *Patrona Hungariae*, fején a *Magyar Szent Koronával* és *Szent Péter* vezetik a pápát. A felirata magyartárgyú latin disztikon: *Ungariae Patrona Pium comitatus ad Urbem. Oh felix, tanta, Roma sub auspicio!*

Magyarra így fordítottam:

Pátrónája magyar Honnak kísérte a pápát! Örvendezz Róma, üdvös e pártfogolás!

Ugyanekkor adta át *Forli* város polgármestere is a város által ajándékozott másik magyar huszárzászlót. Forli városa az ottani dómban *megfestette az eseményt*, melynek egykorú képe a *pápai belső lakosztály dísze*. Az eseményt száznyi ujságcikk és népies metszet örökítette meg. A bevonulásnál a huszárok a pápai díszhintó előtt és mögött lovagoltak. Csákóik mellett a béke olajága díszlett. A római nép mirtusszágakat szórt drága magyar huszárjaink lovai elé.

Horváth János, *Benkő* Ferenc, *Pintzés* Gábor és *Márffy* János százados a *Krisztus Rend* a *Szen Lázár* és *Szent Móric Rend* keresztjeit kapták, ezenkívül rengeteg más medáliát az olasz uralkodóktól.

A kapitány és a kondás

Horváth János 1772-ben született *Kunszentmiklóson*. Árva parasztfiú volt, *Pitzinger* János ráckevei szabómester nevelte fel. Eredetiben meglévő verbunkoslapja tanusága szerint mint ráckevei szabólegény 1793-ban verbuváltatta magát huszárnak. 1794-ben a Rajna melletti harcokban lett *vicekáplár*, 1799-ben *őrmester*. 1813 december 17-én *elsőosztályú huszárkapitány*. Megtanult németül, deákul, olaszul és franciául. 1815-től mint pensionátus őrnagy élt Ráckevén. 1847 február 7-én hunyt el. Érdemrendjeit kehelytakaróra varrva a ráckevei katolikus templom őrzi. Bútorai egy részét és arcképét is megtaláltam.

Vénségére igen haragudott a ráckevei kondásra, mert az hajnalban az ablaka alatt tülkölte össze a malacokat. Mérgében pisztolylövésekkel kergette el a hangos kondást. Az ottani rác és sváb legényeket magyar tánora tanítgatta.

Vénségére is rettentő erejü volt. Egy este elszunyókált a létánia alatt, éjjel kifeszítette a sekrestyés által rázárt templomajtót. *Petőfi* ismerte az öregurat: *ezt a kis históriát írta meg a Helység kalapácsá-ban.*

Sírkövén ez a felirat áll: »*Itt nyugszik a boldog Feltámadás reményében Nagyságos Horváth János császári és királyi magyar lovasőrnagy, a szicíliai Szent György s a pápai Krisztus Rend gyémántcsillagos Vitéze, a bátorsági Díszjel és a Lipcsei Kereszt tulajdonosa. Elhúnyt 1847 február 7-én, életének 73-ik esztendejében.*«

Dr. Bevilaqua Borsody Béla

Tömegcikké nyilvánították a sütőtököt

A városi lakosság körében népszerű terméknek: a sütőtöknek nagykereskedelmi és kiskereskedői haszonkulcsát a téli időszakra az idén is megállapították. Egyébként sütőtökben árubőség és az enyhe időre kínálat van.

A konyhakerti termékek piacán az árak nagyban így alakultak: Gülbaba burgonya és nyárirózsa 30.55, őszirózsa 29.50, Ella és sárga 26.35, étkezési Krüger 23.75, étkezési Woltmann 24.88, vöröshagyma 30.35—30.07, fokhagyma 79.84—101.44 pengő métermázsánként. Fejeskáposzta 34, kelkáposzta 36, zöldpaprika vegyesen 54, sárgarépa 22—27, petrezselyemgyökér 44—51, kalarábé súlyra 50—80, fejessaláta 25—60, karfiol levélzettel mérve 140—200, sütőtök 45—75, zeller súlyra 100—160, céklarépa súlyra 50—90, feketeretek 60—90, torma 70—450, csiperkegomba 900—1500 fillér.

A gyümölcspiacon a nemesalma 240—600, közönséges 140—280, nemeskörte 250—650, közönséges 140—300, szőlő 350—580, gesztenye 300—600, mogyoró 580—600 fillér.

A tojáspiacon az eredeti ládaáru friss tojás 54, kiolvasva 556, főzőtojás 510—518 ipari tojás 500 fillér kg-ként nagyban.

Mi tilos az új autórendelet értelmében

A nyersanyagokkal való takarékoskodás érdekében igen nagy fontossága van annak, hogy *a gépkocsiközlekedés terén a visszaéléseket minden erővel megakadályozzák*. A hatóságok ellenőrző szerveinek általános erélyes ellenőrzése tudja csak megakadályozni, hogy a tilalmi időben »Ü« betű nélküli gépkocsik közlekedjenek.

Lehetetlen állapot, hogy az ország fokozott takarékoskodásának, erőkifejtésének és a társadalom komoly áldozatainak idejében akadjanak, akik *az autóraziák elő »ügyesen« rejtegetik gépkocsijuka*t, hogy akadjanak, akik a tettenérés kellemetlen pillanatában arra hivatkozzanak, hogy *éjne idején »közérdekű kereskedelmi tárgyalásokat« folytatta... a szórakozóhelységben*, s hogy akadjanak egyáltalán, akik a komoly időkhöz nem méltó magatartással *kihívják a háború nehézségeine súlyát kemény akarattal viselő magyar társadalom megbotránkozását.*

Illetékes helyen a személygépkocsik rendeltetésszerű használatával, valamint a gépkocsiforgalom korlátozásával kapcsolatosan kiadott rendelkezések büntető hatálya alá eső cselekményekre vonatkozóan az alábbi tájékoztatást kaptuk:

Akinek gépkocsijáról nyilvánvalóan megállapítható, hogy azt *kirándulásokra vagy szórakozásra használták;* aki egyedül vagy társaságban *ittas állapotban ül a gépkocsijában;* aki gépkocsiján *mulatókba jár;* aki kölcsönadta autóját vagy kölcsönvett gépkocsin közlekedik; aki bérautóval a telephelytől számított 75 km-en túl engedély nélkül autózik; aki *»feketén« szerzett üzemanyaggal jár; hölgyek, akik személyre szóló engedély nélkül maguk vezetik a gépkocsit*, egyedül vagy társaságban bevásárló-körutakat tesznek; akik bármilyen ürüggyel jogtalanul igénybe vesznek bérautót vagy taxit, úgyszintén akik *kölcsönadják a taxiigazolványt;* az orvosok, akik személyes kényelmi célokra rendelnek bérautót vagy taxit és *nem tudják igazolni, hogy az beteghez, betegtől vagy betegszállításra használják;* a tehergépkocsik tulajdonosai, akik olyankor használják a teherautót, amikor teherfuvarozásról nyilvánvalóan szó sem lehet, vagy azt *személyfuvarozásra veszik igénybe;* akik bármilyen fondorlattal vagy személyi tekintélyükkel *üzemi motalkót vagy nem fel személyes célra* gépkocsijukba; akik hosszabb-rövidebb ideig való távollétük idejére gépkocsijukat másnak engedik át; akik előzetes miniszteri engedély nélkül *engedélyes gépkocsijukat eladják vagy gépkocsit vásárolnak;* akik a gépkocsit engedéllyel vagy anélkül megvásárolták és azt fondorlatos úton hosszabb-rövidebb ideig a régi forgalombantartási engedéllyel használják anélkül, hogy saját használatukra engedélyt nyertek volna, tehát *mindazok, akik a gépkocsihasználatot rendeletekbe ütköző módon, vagy a háborús idők súlyos erőfeszítéseihez nem méltó magatartással üzik:* állásra, hivatalra, foglalkozásra való tekintet nélkül a rendeletek által biztosított *legszigorúbb megtorlás alá esnek.*

KÉT KIÁLLÍTÁS

Téli tárlat a Műcsarnokban

A *Műcsarnok* idei *Téli tárlata* igazán nem hoz semmi meglepetést. Tizenöt termet megtöltő anyaga túlnyomórészt a *mult* elhasználtformanyelvén szólal meg s újra elmondja ugyanazt, amit Isten tudja hányszor és hányan, többnyire jobban mondottak el már előtte. Igy hát önmagát ismétli csak ez a tipikus »műcsarnoki« kiállítás, amelynek résztvevői közül a valóban *élő* magyar képzőművészet majd minden valamirevaló értéke hiányzik.

A naturalista ábrázolás festő-képviselőit — akiknek jelenléte egyúttal a tárlat alaphangját is megadja — a következő ismertebb nevek jelzik itt: *Szlányi* Lajos, *Viski* János, *Gaál* Ferenc, *Aldor* János, *Komáromi-Kacz* Endre, *Barkász* Lajos, *Merész* Gyula, *Györffy* István, *Gulyás* Sándor, *Garay* Ákos, *Benkhard* Ágost, *Kárpáthy* Jenő, *Burján* László, *Halasi Horváth* István, *Sárkány* Gyula, *Boldogfai Hajgató* Ferenc, *Knopp* Imre, *Aradi Edvi* Illés, *Englerth* Emil és vitéz *Darvassy* István. Hozzájuk csatlakozik aztán a korszerűbb festészet jegyében *Kunffy* Lajos, *Istokovits* Kálmán, *Haranghy* Jenő, *Vidovszky* Béla, *Basilides* Sándor, *Feszty* Masa, *Mihalovits* Miklós, *Udvardy* Pál, *Biai Föglein* István, *Ruzicskay* György, *Emőd* Aurél, *Henda* Vince, *Diósy* Antal, *Bajor* Ágost, *Prohászka* József, *Kassa* Gábor, *Weil* Erzsébet, *Döbrentey* Gábor, *Makoldy* József, *Emánuel* Béla, *Páris* Erzsi, *Belányi* Viktor, *Futó* Ferenc, *Hikády* Erzsébet és ifj. *Czene* Béla. A szobrászok népes csoportjából *Kisfaludi Stróbl* Zsigmond, *Horvai* János, *Borbereki Kovács* Zoltán, *Gách* István, *Kocsis* András, *Szandai* Sándor, *Dabócsi* Mihály, *Eösze* András, *Szomor* László, *Reményi* József és *Schrotta* János válik ki legelőnyösebben.

A kiállítás ma délben nyílik meg.

Hét fiatal művész a Nemzeti Szalonban

Hat fiatal festő és egy szobrász válogatott műveiből rendezte meg legújabb csoportkiállítását a Nemzeti Szalon. Az együttes jól összehangolt és komoly színvonalat tart. Tagjait fejlett szerkesztőkészség, a képépítő és komponáló tehetség biztonsága jellemzi. Mesterségbeli tudásuk éppoly alapos, mint amilyen őszinte a törekvésük sajátos, önálló formanyelv kialakítására.

Legszembetünőbben bontakozik ki közülük *Breznay* József mélylirájú, kulturált egyénisége. Temperái meleg fényekben fürdő, lágyan elomló színeket csendítenek össze, a gazdag formaképzés legtisztább festőiségével. *Lámpagyujtáskor* című finomhangulatú kompozíciója nemesen érett munka, talán az egész kiállítás legszebb darabja. De a *Hervadó kert*, *Sárguló domboldal*, *Ablakban*, *Alkonyati séta*, *Becsapódó fénynél* is hasonló festői kvalitásokat mutat. *Mágori Vargha* Béla mozgalmas kompozíciói változatosabbak és inkább a rajzos formák szerkezeti erőteljességét hangsúlyozzák. A *Vízparton*, *Ujpesti öbölben*, a *Lázadó*, a *Rakpart*, a *Dunai komp* s főleg a *Hazafelé* tele van drámai telítettséggel. *Szentiványi* Lajos sötétebb tónusú, tompított színek bársonyos puhaságát éreztető temperái ugyancsak rendkívül komoly, elmélyült tehetségről tanuskodnak. *Angelus a patakparton*, *Kettesben* és *Műteremben* című képe, valamint akvarell-sorozata kiforrott művészi értékek hordozója. *Szabó* Vladimir *Emberek* című kompozíciója festőileg egyenletesebben megoldott, mint komor alaptónusból sötétragyogású szineket elővillantó kisebb olajképei. Tehetsége igazában mégis rajzain mutatkozik meg. Mint illusztrátor a legjobbak közül való. *Nagy* Lajos és *Illés* János plasztikus formákba kötött, dekorativ hatású temperáinak főerőssége a lényeget kiemelő és zártan összefoglaló, tömör szerkezeti egység.

Tar István tehetséges fiatal szobrász, akit elsősorban a mozgás plasztikai kifejezése érdekel. Kisebb terrakottái mellett etekintetben kivált *Kövezője* igen sikerült alkotás.

—p—

— **A »Hermes« Magyar Általános Váltóüzlet rt.** igazgatósága a november 19.-én tartott ülésében megállapította az 1942/43. üzletévi mérleget. A folyó évi június 30.-ra lezárt mérleg *a bank további örvendetes fejlődéséről ad számot. A tiszta nyereség 328.328.77 pengő* az előző évi 271.949.61 pengővel szemben. Az igazgatóság a folyó hó 30.-án tartandó 50. évi rendes közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1942/43. üzletévre részvényenként *1.— pengő osztalék* fizettessék.

aroma
+VITAMIN
=arovit

SZINHÁZ ÉS FILM

Az utolsó kaland
Helsinkiben

Helsinki, november 20. **A helsinki Városi Színház november 24-én mutatja be Márai Sándor »Utolsó kaland« című színdarabját, amelyet Kalima Jaro fordított finn nyelvre. A főszerepet Lcheas Arvi játssza, aki ez alkalommal ünnepli húszéves színészi pályafutását. A magyar premier különös érdekessége, hogy a női főszereplő Scikula Irma, a leghíresebb finn filmszínésznő, aki először játszik életében színpadon.**

Liszt—Schubert—Chopin-est

Koréh Endre *Liszt* és *Schubert* dalokat énekelt tegnap este a Vigadóban. Meglátatta, hogy színpad és mozgás nélkül is mennyi drámaiságot lehet adni az előadásban. Természetesen ehhez olyan meggyőző és eszközökben gazdag művészet kell, mint amilyennel ő rendelkezik. Külsőséges hatásokat soha nem keres, mindig a zenéből indul ki és ezt most meg kellett említenünk, mert a színpadi művész általában ritkábban méltányos a szerzővel szemben. Koréh Endre mindig és most is »kiállt« a szerzőért ezért volt nagy sikere tegnap este a Liszt-daloknak is, amelyek más előadásban fel sem tűntek volna.

Blaha Márta rendezett zongorajátéka nem hat a zenei fantáziára. *Liszinél* nem tud elég megdöbentő lenni, *Chopinhez* a színei hiányzanak. De aki annyira *akarja* a zongorázást, mint ő, annak hihetünk a fejlődésében, mint a befektetett munka eredményében.

A nyári Vigözvegy visszatér

Szilvássy Margit és Udvardy Tibor, a nyári margitszigeti Vigözvegy Glavary Hannája és Danilója a jövő héten visszatér. Az Operaház két kiváló művésze közös hangversenyt rendez a pesti Vigadóban november 27-én este. A zenekart Rubányi Vilmos vezényli s a műsoron csak magyar szerzők magyar művei szerepelnek. Az első részben klasszikus, a második részben pedig könnyebb zenei alkotásokat énekel Szilvássy Margit és Udvardy Tibor.

Uj Karády-film
BOLDOG IDŐ

Karády Katalin új filmje kerül rövidesen bemutatásra Boldog idő címmel. Barabás Pál írta a filmet, amelyben Karády egy fényűző élethez szokott asszonyt játszik, akinek férje a filmben Ajtay Andor lesz.

A Lajla bemutatója
a láthatáron

Hatalmas várakozás előzte meg a *Lajla* című skandináv film bemutatóját. Repülőgépen, Svájcból hozták ezt a reprezentatív északi filmóriást, amely a *Félvér* testvérfilmjének számít. Cselekménye Észak-Svédországban a nomád szamojédek és lappok világában játszódik le.

A ZÖLDNADRÁGOS LOVAG
Főpróba és bemutató a Nemzetiben

Szörényi Éva

A Nemzeti Színház ma délelőtt főpróbát, este pedig bemutatót tart Tirso *de Molina* középkori spanyol író *A zöldnadrágos lovag* című vígjátékából, amelyet *Lendvay* István fordított magyarra. Tirso de Molina a középkori spanyol irodalom legtermékenyebb »színpadi szerzője« volt, állítólag közel ötszáz színpadi művet írt, amelyek legnagyobb része vígjáték és a lovagkor romantikus történeteit, kalandjait, románcait, szerelmi és politikai ármányait dolgozta fel. A zöldnadrágos lovag egy fiatal nemes úrhölgyről szól, akinek szerelmét Madridba rendelik s aki féltékenységén úgy segít, hogy maga is lovagnak öltözik és a madridi udvarba megy. Ő lesz a legendáshírű zöldnadrágos lovag, akinek kalandjait tárja fel a vidám és vérbő spanyol vígjáték. A mai bemutató érdekessége, hogy a címszerepet, mint élete első nadrágszerepét, a színpadon hosszú ideje nem szerepelt *Szörényi* Éva játssza.

ŐFELSÉGE A PÉNZ
Bemutató a Revűpalotában

Pénteken este mutatta be új produkcióját *Heinemann* Sándor a Revűpalotában. *Siliga Halász* Rudolf írta a kétrészes, tizenkét képes revűt, amelynek tálalásában jelentős újítás, hogy a revű alapelemét, a táncot olyan kiváló koreográfus és balettmester tervezte és tanította be, mint *Trojanoff* mester, akinek táncpedagógiai közreműködése nyomokat hagyott úgy a szólóművésznők, mint a tánckar tudásán. A műsor egy táncfantáziával kezdődik, amelynek címe *Az aranybánya*, majd *Szondy* Biri, a széphangú szőke primadonna és *Ráthonyi* Róbert adja elő »húszpengős bluettjét«.

Az első nagy revűszám az *Inkák kincse*, amelyben Robinson szigetére megérkezik Kolumbusz Kristóf és felfedezi Amerikát. Az indián-revű táncprimadonnája Yvonne *Lamar*, míg a törzsfőnököt *Kazal* László, Kolumbuszt *Lugosi* György, Robinsont pedig *Utassy* Jenő személyesíti meg. Igen szép, szinte pittoreszk hatásokban gazdag a Chopin-fantázia, amelyben a Revűpalota tánckara, *Szondy Biri*, *Anthony és Angéla*, a *Szamosi nővérek* és *Emánuel Arzén* táncolnak egy változatos keringőfantáziát Chopin gyönyörű muzsikájára. *Ráthonyi* Róbert és *Lugosi* György paródia-versenyében *Ráthonyi* fejhosszal győzött, majd új parodisztikus revűkép következett, a *Szép Heléna*.

Az egykori trójai szerelmi ármány hőse *Déry* Sári, a Revűpalota csúcsprimadonnája, aki a csélcsap ókori asszonyságot személyesíti meg pikánsan és szekszepilesen. *Rév* Erzsi, *Kazal* László, a jóízű *Fodor* Artúr, *Lugosi* György, *Ráthonyi* Róbert és *Utassy* Jenő egészíti ki az olimpuszi revűgárdát, amely az est legmulatságosabb negyedóráját szerzi a közönségnek. Igen szép, artisztikus, igazi revűteljesítmény *Georgina* kisasszony aktmodell-kiállítása, amellyel az első rész be is fejeződik. A második menet a *Női légió* című revűképpel kezdődik, amelynek ugyancsak *Déry* Sári és *Fodor* Artúr a hőse, s a háromórás pesti revű egy három-paródiával fejeződik be, amely magábafoglalja *Heinemann* mester hagyományos színpadi képét is. Ez egyébként az egész revű legsikerültebb része, amelyben a fiatal *Ráthonyi* Róbert csípős konferanszának van a legnagyobb sikere. **(b. g.)**

RACZKÓ LAJOS kirlapiró rádió-interjút csinál hétfőn délután 5 órakor Budapest I. műsorán a legfiatalabb magyar repülőgép-szerkesztővel, a 14 éves Bocskor Péterrel.

BUTTYKAY EMMY első filmszerepét játssza »A makacs Kata« című Mester-vígjátékban, amelyet Peéry Piri írt és amelyet a közeljövőben mutatnak be.

SHAKESPEARE divalba jött. A soproni színtársulat is felújítja a »Hamlet«-et Somkuthy Dezsővel a címszerepben.

HÁBORÚS felvételeket vettek fel a Hunnia udvarán a »Viharbrigád« című Görgényi-film forgatása során. A Hunnia udvarán bunkereket és lövészárkokat építettek erre az alkalomra és ott vették fel Sárdy János, Pethes Ferenc és C. Turán Endre jeleneteit.

A SZINÉSZ-CSALÁDOKBAN kitört a gyermekláz. Jelen pillanatban három állami szinházi, két magánszinházi és egy filmművésznő várja a gólyát.

A NEMZETI SZINHÁZ tavalyi »vihar jegyespárja«, akinek eljegyzését többször bontották fel és erősítették meg, a legkomolyabban új eljegyzésre lépett, amelynek végső megerősítéseként a legrövidebb idő alatt anyakönyvvezető elé állnak.

T. URAY MARGIT vasárnap délután ½3 órakor a Zeneakadémia nagytermében vidám délutánt rendez a legjobb pesti komikusok közreműködésével.

MEZEY MÁRIA, akinek premierjét a Vígszínház karácsony előttről januárra halasztotta, valószínűleg ismét elutazik néhány hétre Budapestről, hogy a nyáron megkezdett gyógykúráját befejezze.

A FEKETE PÉTER
búcsúja

A mult év végén bemutatott és nyári szórakozásból komoly őszi sikerré érett *Fekete Péter* a Vígszínház 150 előadásán eddig közel kétszázezer ember előtt került színre. A *Somogyi—Eisemann* zenés vígjáték kedden érkezik el 150. előadásához és a főszereplők másirányú elfoglaltsága miatt az igazgatóság már csak néhány alkalommal tűzi műsorra a *Fekete Pétert*, amelynek ebben az évben november 29.-én lesz a búcsúelőadása.

Mindenki mást csinál
a rádióban

Újszerű műsorszámot ad a rádió holnap este 7 óra 30 perckor Budapest I. műsorán. *Az én műsorom* címmel kiváló művészeink egészen mást csinálnak, mint a közönség várná tőlük. *Losonczy* György operaénekes festőműtermében *Laurisin* Lajos helyszíni közvetítést ad, *Oláh* Gusztáv főrendező hangversenyszámot zongorázik, *Lukács* Margit énekel, *Raiter* Lajos rádiókarnagy gordonkázik, zongorán kíséri *A. Balogh* Pál rendező. *Dr. Pálló* Imre gazdaságából *Hámory* Imre helyszíni közvetítést ad, *Sárdy* János orgonál, *Karády* Katalin szaval, *Babay* József magyar nótákat zongorázik, *Rajnai* Gábor a gyümölcstermelésről beszél, *Barabás* Sári táncszámokat játszik, *Fedák* Sári cseveg, *Ajtay* Andor pedig magyar nótákat énekel. *Buday* Dénes zeneszerző és cigányzenekara kíséretével.

KÁ-PÉ
25

A Komédia Orfeumban ma este lesz a »Ká-Pé« című nagysikerű paródiarevű 25. előadása. Változatlanul Türk Berta, Fekete Pál, Barna Anci, Misoga László és az artisták válogatott kivánalmenye szerepel a revűben.

A pécsi Nemzeti Színház
bányászfalukban

Pécs, november 20. A Pécsi Zenekedvelők Egyesülete a színházban tartotta hangversenyét és ezen az estén a Nemzeti Színház együttese *Komló* és *Vasas* bányaközségekbe rándult ki, ahol a *Tábornokné*-t és az *Egy nap a világ*-ot adták elő. Ezeket a bányaközségi vendégjátékokat Pécs kultúrprogramja keretében bonyolítják le.

MEDGYASZAY VILMA november 24-én este ½7 órakor a Zeneakadémia nagytermében megismélli nagysikerű szanzonestjét Bródy Tamás zongorakiséretével.

A BALATONI TÁRSASÁG a hadiárvák balatoni iskolaotthona javára november 26-án este ½7 órakor a Zeneakadémia nagytermében díszhangversenyt rendez a Budai Dalárda, Hir Sári, Raffay Erzsi, Rácz Vali, Szép Ilonka, dr. Laczkovics János, Nagypál László és a Légierők Zenekara közreműködésével.

A színházak mai és holnapi műsora

OPERA. Szombat: Rózsalovag (½6). Vasárnap d. e.: Rigoletto (11); este: Bohémélet (6). — NEMZETI. Szombat, vasárnap este (I.): A zöldnadrágos lovag. Vasárnap d. u.: Örökmozgó (½3, ½7). — KAMARA. Mindkét este és vasárnap d. u.: Tartuffe (3, ½7). — MŰVELŐDÉS HÁZA. Szombat d. u.: Kis filharmóniai hangverseny (4); este: Filmelőadás (½7). Vasárnap d. e.: A házasságszédelgő; Aranyos öregek (Bsz., 10); este: Műsoros est (6) — VÍG. Szombat, vasárnap este: Két boldog hét. Vasárnap d. u.: Fekete Péter (3, ½7). — PESTI. Minden este, szombat, vasárnap d. u.: Warrenné mestersége (½3, 6). — ÚJ MAGYAR. Mindkét este és vasárnap d. u.: Az első (3, ½7). — FŐVÁROSI OPERETT. Minden este és vasárnap d. u.: Egy boldog pesti nyár (½3, 6). Szombat d. u. és vasárnap d. e.: Latyi Matyi mint Robinson (3, 11). — ANDRÁSSY. Mindkét este és vasárnap d. u.: Josephine (3, ½7). — VIDÁM. Mindkét este és vasárnap d. u.: Ballépés jobbra (3, ½7). — MADÁCH. Mindkét este és vasárnap d. e.: Hamlet (11, 6). — BÁBSZÍNJÁTÉK. Szombat és vasárnap este: Panoptikum. Szombat és vasárnap d. u.: Mesejáték (½4, ½7). — REVŰPALOTA. Mindkét este és d. u.: Pénz őfelsége (½4, ½7). — KAMARA VARIETÉ. Mindkét este és d. u.: Münchhausenné mestersége (szombat ½4, ½7; vasárnap 2, ½5, 7). — KOMÉDIA. Mindkét este és d. u.: Ká-Pé (½4, ½7). — ERDÉLYI BÁBSZÍNHÁZ. Mindennap: Hófehérke; Piroska és a farkas; A láda (hétköznap 4, vasárnap 11, 2, 4 órakor). — ERZSÉBETVÁROSI. Mindennap: Egy nap a világ. — JÓZSEFVÁROSI. Mindennap: Mária főhadnagy. — KISFALUDY. Mindennap: Sárga liliom. (Az utóbbi három színház kezdési ideje hétköznapo ½5, 7, vasárnap ¾3, ¾5 és 7 órakor.)

A mozik műsora

Rövidítések: Sz = Szombat. V Ü = Vasárnap és ünnepnap. M = Matiné.

ADRIA-ADMIRAL (353—707): **Az éjszaka lánya.** (¼4 ½6 ½8; V Ü 11 és ½2-kor is.) — **ALKOTÁS** (355—374): **Szerelmi láz.** (¼4 ½6 ¾8; Sz ½2; V Ü 11 és ½2-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Elvarázsolt hercegkisasszony.** — **ATRIUM** (153—034, 154—024): **Kerek Ferkó.** (½4 ½6 ½8: Sz V Ü ½2-kor is.) — **BARLANG-BROADWAY** (422—722): **Csavargók.** (½2 ½4 ½6 ½8.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Leányálmok.** — **BAROSS-BODOGRAF** (149—510): **Az éjszaka lánya.** (3 5 7: V 11-kor is.) — **BELVÁROSI FILMSZÍNHÁZ** (384—563): **Az éjszaka lánya.** (½4 ½5 ½6 ½7 ½8: V ½2 és ½3-kor is.) — **BELVÁROSI HÍRADÓ** (181—244): **A bubák története** (kultúrfilm). **Raizos híradó Stein Aurélról. Ufa-Magazin. Donald, a rendőr** (színes rajzfilm). **Magyar és Ufa híradók.** (Folytatólagos egyórás előadások 10—21 óráig.) — **BETHLEN-HOLLYWOOD** (225—003): **Ragaszkodom a szerelemhez.** (½4 ½6 ½8: V Ü 11 és ½2 órakor is.) — **BUDAI APOLLÓ** (351—500): **Az éjszaka lánya.** (½4 ½6 ½8: V ½2 órakor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Robinson.** — **CAPITOL** (134—337): **Münchhausen.** (11 2 ½5 7.) — **CORVIN** (138—988, 329—584). Második hétre prolongálva! **Kerek Ferkó.** (3 5 ¼8.) — **CSABA-SAVOY** (146—040): **Münchhausen.** (¾3 ¾5 7: V 11 órakor is.) — **DEÁK-DÉCSI** (121—343, 125—952): **Tizenegyedik premierhét! Sziámi macska.** (½2 ¼4 ½6 ½8: V Ü 11-kor is.) — **DUNA-LLOYD** (111—134): **Ragaszkodom a szerelemhez.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **ERZSEBET-VESTA** (222—401): **Inkognitó.** (11 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **FORUM** (189—707): **Éjjeli zene.** (½4 ½6 ½8: V Ü 11-kor is.) — **GLÓRIA** (427—521): **Az éjszaka lánya.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) — **HÍRADÓ FILMSZÍNHÁZ** (222—499): **Facsusztatás** (kultúrfilm). **Raizos híradó Stein Aurélról. Tizenkét perc külföldi művészekkel. Donald, a rendőr** (színes rajzfilm). **Magyar és Ufa híradók.** (Folyt. egyórás előadások 9—21 óráig.) — **HOMEROS** (496—178): **Két asszony.** (½4 ½6 ½8: vasár- és ünnepnap ½2 órakor is.) — **JÓZSEFVÁROSI** (131—316): **Az éjszaka lánya.** (½4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) Vasárnap délelőtt 11 órakor: **Falu rossza.** — **KAMARA** (423—901): **Megálmodtalak.** (½12 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **KORZÓ** (182—818): **Gróf Monte Christo.** I. rész: **Az If-vár foglya.** (½4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 ½4 ½6 ½8.) — **MESEVÁR-ELIT** (114—502): **Ópiumkeringő.** (½4 ½6 ½8: V ½2-kor is.) — **NEMZETI (ROYAL) APOLLÓ** (222—002): Harmadik hétre prolongálva! **Aranypáva.** (½4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **NYUGAT** (121—022): **Az éjszaka lánya.** (½4 ¼6 ½8; Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OMNIA** (130—125): Második hétre prolongálva! **Zenélő malom.** (½4 ½6 ½8: Sz ½2: V Ü 11 és ½2-kor is.) — **OTTHON** (146—447): **Ne kérdezd, ki voltam.** (½4 ¼6 ¾8: V 11 és ½2-kor is.) — **PÁTRIA** (145—673): **Férfiak, nők, kömek.** (10 ¾12 ½2 ½4 ½6 ½8: V 11 ½2 ¼4 ½8 ½8.) — **PEST-PALACE** (221—222): **Magyar kívánsághangverseny.** (¼12 ½2 ½4 ½6 ½8.) — **PETŐFI-ODEON** (428—478): **Az éjszaka lánya.** (¼4 ½6 ½8: V Ü ½2-kor is.) Vasárnap d. e. 11-kor: **Megvédtem** Harmadik hétre prolongálva! **Tilos utakon.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **SZITTYA-CITY** (111—140): **Aranypáva.** (½4 ½6 ½8; Sz V ½2-kor is.) — **TINÓDI-TIVOLI** (226—602): **Az éjszaka lánya.** (½4 ¾6 ½8: Sz ½2: V 11 és ½2-kor is.) — **TOLDI-RIALTÓ** (224—443): **Valakit szeretni kell.** (10 ¾12 ½2 ¼4 ¼6 ½8: V Ü 11 1 3 5 ½8.) — **TURÁN** (120—003): **Valakit szeretni kell.** (11 ½2 ¼4 ½6 ½8.) — **ÚJBUDA-SIMPLON** (268—999): **Münchhausen.** (½2 ¾5 ¼8: V Ü 11 2 ½5 7.) — **URÁNIA** (146—046): Második hétre prolongálva! **Kerek Ferkó.** (3 5 ½8: V Ü 11-kor is.)

Illés János

7

-r.-

Csoportkiállítás a Nemzeti Szalonban

Csütörtökön délután nyilt meg a *Nemzeti* Szalon új csoportkiállítása, amelyen hét fiatal művész — *Breznay József*, *Szentiványi* Lajos, *Mágori Vargha* Béla, *Szabó* Vladimir, *Nagy* Lajos, *Illés* János festő és *Tar* István szobrász — mutatja be válogatott munkáit. A kiállítók közös vonása a korszerű formanyelv kialakítására való törekvés, komoly nívó-tartás és alapos mesterségbeli felkészültség. Ez hangolja őket igazi »együttesbe«, bár egyébként mindegyikük saját egyéniségének megfelelő úton haladva, belső hajlama szerint keresi a felvetett művészi problémák megoldását.

Legigényesebb, egyúttal legkiforrottabb köztük *Breznay József*, akinek tompított, finom színekben pompázó temperái mély lírával átitatott, tiszta festőiség szellemében, fogantak. *Lámpagyujtáskor* című kompozíciója formaadásának biztosságával és tónus-árnyalatainak gazdagságával a tárlat egyik legszebb, legértékesebb darabja. Ehhez csatlakozik a *Sárguló balatoni hegyoldal*, a *Hervadó kert*, az *Alkonyati séta*, az *Esteledő földek*, a *Becsapódó fénynél*, az *Ablakban* s még egy sereg lágyan elomló színekbe hangolt, sejtelmes fények játékát elővillantó nagyobb alkotás, valamint egy sor pompás akvarell. *Szentiványi* Lajos sötétebb-tónusú, bensőséges hangulatú temperái hasonló fejlett ízlésről és festői elmélyedésről tanuskodnak. A *Műteremben*, az *Önarckép*, a *Kettesben*, de különösen az *Angelus*, a *Lámpafénynél* és a *Téli Duna*

Esti Magyarország 1943. nov. 19.

part zárt komponáló tehetségének legérettebb, legharmonikusabb megnyilatkozásai. Vízfestményei szintén rendkívül megkapóak. *Mágori Vargha* Béla súlyosabb egyéniség. Előadása is markánsabb. Olykor rajzosan emeli ki a képi szerkezetet, máskor inkább a tömeghatás éreztetésére veti a hangsúlyt. Lehiggadt, erőteljes művészete érdeklődéssel fordul a nehéz testi munkát végző dolgozók világa felé. *Ujpesti öbölben* című mozgalmas kompozíciója, de többi temperája is — köztük a *Vízparton*, *Hajósok*, *Kompon* és *Hazafelé* — e nemben java értékeit summázzák, nem egyszer szinte a drámai sűrítettség nyomatékával. *Szabó* Vladimir kissé komor hangulatú, tüzes színfoltok kontrasztját kedvelő olajképei sorából főleg egy többalakos kompozíció válik ki előnyösen. Legjobb kvalitásai mégis szénrajzain nyilatkoznak meg. Mint illusztrátor: elsőrendű.

Nagy Lajos és *Illés* János kitűnően felépített, plasztikus formákba kötött, erős dekoratív hajlandóságra valló temperái és akvarelljei a »novecentisták« lényegetösszefoglaló törekvéseivel tartanak rokonságot. Biztos szerkesztőkészségük egyképp meggyőzően jelentkezik figurális kompozícióikon és nagyvonalú tájképeiken. *Tar* Istvánt, a kiállítás szobrász-résztvevőjét elsősorban a mozgás kifejezése érdekli. Tiszta plasztikai eszközökkel ható, főformákat kiemelő és zárt egységbe foglaló kisebb terrakottáin kívül különösen *Kövező*je, *Várakozója* és *Ülő asszonya* tart számot megkülönböztetett figyelemre.

— r —

98. CSOPORT-KIÁLLITÁS

BREZNAY JÓZSEF
ILLÉS JÁNOS
MÁGORI VARGHA BÉLA
NAGY LAJOS
SZABÓ VLADIMIR
SZENTIVÁNYI LAJOS
TAR ISTVÁN

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1943. NOVEMBER 18—28.

98. CSOPORT-KIÁLLITÁS

BREZNAY JÓZSEF
ILLÉS JÁNOS
MÁGORI VARGHA BÉLA
NAGY LAJOS
SZABÓ VLADIMIR
SZENTIVÁNYI LAJOS
TAR ISTVÁN

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1943. NOVEMBER 18—28.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKOK

CSÓK ISTVÁN GEREVICH TIBOR HORVAI JÁNOS
FARKAS ZOLTÁN

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

A kiállított műtárgyak jegyzéke:

BREZNAY JÓZSEF

1.	Lámpagyujtáskor, tempera, (+30% f. a.)	3500.—
2.	Hervadó kert, tempera (+ 30% fény. a.)	3000.—
3.	Sárguló hegyoldal a Balatonnál, tempera	2000.—
4.	Alkonyati séta, tempera	2000.—
5.	Ablakban, tempera	1800.—
6.	Óbuda eső után, tempera	2000.—
7.	Pirosló lombok, tempera	1800.—
8.	Korai hó, tempera	1200.—
9.	Becsapódó fénynél, tempera	2000.—
10.	Útelágazás, tempera	1000.—
11.	Borús idő, tempera	1000.—
12.	Fürdőzők, tempera	mgt.
13.	Esteledő földek, tempera	Föv. képtár tul.
14.	Esti kukoricapattogtatás, tempera	mgt.
15.	Esti olvasmány, tempera	1000.—
16.	Rózsaszínruhás nő, tempera	1000.—
17.	Gizi arcképe, tempera	mgt.
18.	Fasor, tempera	900.—
19.	Csendélet kerttel, tempera	800.—
20.	Asztalnál, vizfestmény	500.—
21.	Gyümölcsöstál, vizfestmény	400.—
22.	Szobi tetők, vizfestmény	350.—
23.	Tihanyi táj, vizfestmény	400.—
24.	Séd-part Veszprémben, vizfestmény	480.—
25.	Ablak piros házzal, vizfestmény	400.—
26.	Tihanyi dombok, vizfestmény	400.—
27.	Patak, vizfestmény	450.—
28.	Sárguló hegyoldal a Balatonnal, vizf.	400.—
29.	Dunapart fákkal, vizfestmény	400.—
30.	Csendélet tükörrel, vizfestmény	400.—
31.	Város vége, vizfestmény	450.—
32.	Tükör és ablak, vizfestmény	400.—
33.	Dunapart, vizfestmény	300.—

6

ILLÉS JÁNOS

37.	Csendélet, tempera	800.—
38.	Kompozició, tempera	2000.—
39.	Kompozició, tempera	800.—
40.	Kompozició, tempera	2000.—
41.	Mélyített vasút, tempera	100.—
43.	Tanulmányfej, olaj	600.—
46.	Falu részlet, grafika	250.—
48.	Üres telek, vizfestmény	350.—
49.	Tájkép, vizfestmény	300.—
50.	Vázlat, vizfestmény	450.—
51.	Kápolnás út, vizfestmény	350.—
53.	Nehéz felhők, vizfestmény	400.—
54.	Szürke felhők, vizfestmény	300.—

MÁGORI VARGHA BÉLA

55.	Vizparton, olaj-tempera (+ 30% fény. adó)	4000.—
56.	Önarckép, tempera	2000.—
57.	Csángó család, olaj-tempera	2000.—
58.	Varrónő, tempera	2000.—
59.	Ablakomból, tempera	2000.—
60.	Lázadó, olaj-tempera (+ 30% f. adó)	3000.—
61.	Templom után, olaj-tempera	2000.—
62.	Ujpesti rakpart, tempera	1400.—
63.	Hajósok a Dunán, tempera	1600.—
64.	Komppal a Dunán, tempera (+ 30% f. a.)	3000.—
65.	Őrzse virágokkal, tempera	1800.—
67.	Hazafelé, tempera (+ 30% fény. adó)	4000.—
68.	Ujpesti öbölben, tempera (+ 30% f. a.)	5000.—

NAGY LAJOS

69.	Sleppek, tempera	1500.—
70.	Halászok, tempera	1500.—
71.	Tutajbontó, tempera	1200.—
72.	Reggel, tempera	800.—
73.	Három halász, tempera	700.—
74.	Tutajbontás, tempera	1200.—
75.	Tárházak, tempera	800.—
78.	Vakok, tempera	600.—
79.	Pihenő kubikosok, tempera	1100.—
84.	Halász, tempera	mgt.
85.	Tutajos tót, tempera	mgt.
87.	Komp, olaj	1500.—

88. Ritmus, olaj 1000.—
89. Téli táj, olaj 1000.—
91. Gyermekek a vízben, olaj 700.—
92. Tihanyi reggel, vízfestmény 400.—
93. Balatoni táj, vízfestmény 300.—
94. Homokoshajó, vízfestmény 300.—
95. Hajók a Tiszán, vízfestmény mgt.
97. Homokkotró, vízfestmény 250.—
98. Párizsi öregasszony, grafit 250.—
99. Demagóg, aqua-tinta 250.—
100. Család, aqua-tinta 250.—
102. Munkások, grafit 250.—
103. Tihany, aqua-tinta 250.—

SZABÓ VLADIMIR

105. Novocentó, olaj 1000.—
106. Emberek, olaj 800.—
107. Vándor, olaj 800.—
110. Nagyváros, olaj 800.—
111. Táj, olaj 800.—
114. Zenélők, olaj 800.—
115. Művészek, olaj 800.—
116—120. Illusztratív rajzok à 250.—

SZENTIVÁNYI LAJOS

121. Gesztenyevirágos csendélet, tempera 700.—
122. Kettesben estefelé, olaj-tempera Főv. képtár tul.
123. Önarckép, tempera 1460.—
124. Kanári, tempera 1500.—
125. Műteremben, tempera 1800.—
127. Zöldblúzos lány, tempera 1000.—
128. Lámpafénynél, tempera 1200.—
129. Téli Dunapart, tempera 1300.—
130. Eső után a Margithidon, tempera 1400.—
131. Téli tér fákkal, tempera 1200.—
132. Csendélet, tempera 800.—
133. Kék konyha, tempera 800.—
134. Ősz a Deák-téren, tempera 600.—
135. Hajóállomás holdvilágnál, tempera 600.—
136. Szobi Dunakanyar, tempera 850.—
138. Kuxhaveni kikötőrészlet, tempera 700.—
139. Lejtős út Balatonnál, tempera 700.—
140. Hazafelé, vízfestmény 500.—

141.	A tihanyi ív, vízfestmény	600.—
142.	Bíbor felhők, vízfestmény	mgt.
143.	Rakpart, vízfestmény	400.—
144.	Tórészlet a Városligetben, vízfestmény	400.—
145.	Ködös reggel a Balatonon, vízfestmény	400.—
146.	Ipolysági dombok, vízfestmény	400.—
147.	Szobi Dunakanyar, vízfestmény	350.—
148.	Téli dombok, vízfestmény	mgt.
149.	Fűzfői halmok, vízfestmény	mgt.
150.	Ipolypart, vízfestmény	500.—
151.	Fürdőzők, vízfestmény	300.—
152.	Fürdőzők II., vizfestmény	300.—
153.	Szél a Duna felett, vízfestmény	300.—
154.	Csendélet, vízfestmény	400 —
155.	Futó felhők, vízfestmény	350 —
156.	Szivárványos hegyi út, vízfestmény	400 —
157.	Kárpátaljai táj, vízfestmény	300 —
159.	Füredi sétány, vízfestmény	350 —
160.	Balatoni jegenyék, vízfestmény	300 —
161.	Borulás a Duna felett, vízfestmény	500 —
162.	Esteledik a Balatonon, vízfestmény	500 —
163.	Fák a szélben, vízfestmény	350 —

TAR ISTVÁN

164.	Kövező, gipsz (+30% fény. adó)	3000.—
165.	Várakozás, gipsz (+30% fény. adó)	3000.—
166.	Ülő asszony, bazalt	mgt.
167.	Nő korsóval, fa	a Székesfővárosi Képtár tulajdona
168	Kofa, terrakotta	a Székesfővárosi Képtár tulajdona
169.	Akt, terrakotta	mgt.
170.	Akt, terrakotta	700.—
171.	Fekvő akt, terrakotta	700 —
172.	Fésülködő, terrakotta	700 —
173.	Béres, terrakotta	700 —
174.	Guzsalyos, terrakotta	700 —
175.	Szüretelő, terrakotta	700 —
176.	Akt, terrakotta	700 —
177.	Vető, terrakotta	500 —
178.	Fej, gipsz	mgt.
179.	Vetkőző, terrakotta	800 —
180.	Akt, terrakotta	800 —
181.	Galambos leány, terrakotta	700 —

Illés János

Arrabb

26

HEREND HVNGARIA

HEREND!

ÖRÖKBECSŰ

Felelős kiadó: Kanizsai Nagy Antal.

özv Ábrahám Józsefné nyomda, Budapest, II., Fő-u. 42. Felelős vezető: Schlier József.

MDK

Illés János, festö

Kompozició. Olf.

Füv.Kpt.-[illegible].-II.Szabad Nemz.Kiáll. 1947.márc.16.-
ápr.6.Kat.12.l.

Illés János, festő

Nouvelle Revue de Hongrie

1944. XXXVII. a. LXX. I. 60-61. l.

François Gachot: Három hónap a mester festészetből.

MDK

Illés János

Falu részlet, grafika

Üres telek, vizf.
Tájkép, "
Vázlat, "
Kápolnás ut, "

N. Szal. 98. csop.kiáll. 1945. nov. k 6e

MDK

Illés János

Csendélet, temp.
Kompozició, "
" "
" "

Mélyitett vasut, temp.
Tanulmányfej, olaj

N. Szal. 98. csop. kiáll. 1943. nov. 6 l.

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROS
KÉPTÁRA KIÁLLÍTÁSAI
XXIX.

FIATAL MAGYAR KÉPZŐMŰVÉSZEK

BUDAPEST
1946. DECEMBER

BUDAPEST SZÉKESFŐVÁROSI IRODALMI ÉS MŰVÉSZETI INTÉZET

Budapest ostroma a kiállítóhelyiségek legnagyobb részét rombadöntötte. A Műcsarnok, Nemzeti Szalon, a Tamás Galéria pusztulása igen megnehezítette képzőművészeink nagyobb arányú felvonulását. Erősen érezhető egy, a művészekkel foglalkozó folyóirat hiánya is. A beérkezett művészeket kevésbé sujtotta ez a helyzet, hiszen őket ismerik és az esetleges vásárló, műtermükben is reájuk talál. A fiatalság azonban, a most útnak indulók, fokozottan érzik a nyilvánosság hiányát. Érvényesülésük amúgy is rögös útja elé ez a körülmény újabb akadályokat gördít és még nehezebbé teszi helyzetüket. Mindez egyre kiáltóbban hívta fel figyelmünket a fiatalokat összefogó, felvonultató kiállítás megrendezésének szükségességére. Így jött létre ez a bemutató, a fiatal magyar képzőművészek seregszemléje. A Fővárosi Képtár annál is inkább kötelességének tartotta megrendezését, mivel hivatásának érzi az új utakat kereső, forrongásban levő irányok támogatását és bemutatását.

KOPP JENŐ

KIÁLLÍTOTT MŰTÁRGYAK JEGYZÉKE

Rövidítések:

br.	=	bronz.
Mag.	=	magasság
terr.	=	terrakotta
M.	=	méret
jelz.	=	jelzés
l.	=	lent
j.	=	jobb
b.	=	bal
k.	=	közép
a.	=	alul
f.	=	felül
olajf.	=	olajfestmény
temp.	=	tempera
paszt.	=	pasztell
vízf.	=	vízfestmény
v.	=	vászon
p.	=	papír
d.	=	deszka
lp.	=	lemezpapír
tollr.	=	tollrajz
tusr.	=	tusrajz
tal.	=	talapzat
tusf.	=	tusfestmény
szépiar.	=	szépiarajz
tusvázl.	=	tusvázlat

ANDRÁSSY KURTA JÁNOS:

1. **Danaida.** — Szobor, br. Mag.: 27·5 cm. Jelz. a tal. felül: »A. Kurta«. — Szfőv. tul.
2. **Keresztlevétel.** — Dombormű, terr. M.: 37·8×41·5 cm. Jelz. l. j.: »A. Kurta J.« — Szfőv. tul.

ANNA MARGIT:

3. **Árva.** — Temp., p. M.: 21×18·5 cm. Jelz. l. j.: »Anna Margit«. — Szfőv. tul.

ANTAL KÁROLY:

4. **Női fej.** — Szobor, terr. Mag.: 44 cm. Jelz. l. j.: »Antal K.« — Szfőv. tul.
5. **Flóra.** — Szobor, fa. Mag.: 128 cm. Jelz. l. j.: a talapz.: »Antal K«.

ÁMOS IMRE:

6. **Festő.** — Vízf., p. M.: 15·5×21·5 cm. Jelz. l. k.: »Ámos 1944. I«. — Szfőv. tul.

BAK JÁNOS:

7. **Önarckép.** — Olajf., v. M.: 35×45 cm. Jelz. l. j.: »P. Bak János 1940.« — Szfőv. tul.
8. **Krumpliszedők.** — Olajf., v. M.: 42×34 cm. Jelz. l. j.: »P. Bak János 1945.« — Szfőv. tul.

BALLAGÓ IMRE:

9. **Udvar lóval.** — Olajf., v. M.: 80×59·5 cm. Jelz. l. b.: »Ballagó 1942.« — Szfőv. tul.

nagyborosnyói BARTHA LÁSZLÓ:

10. **Kertrészlet.** — Vízf., p. M.: 35×48 cm. Jelz. l. j.: »Bartha László 1944«. — Szfőv. tul.
11. **Interieur.** — Vízf., p. M.: 34×45·5 cm. Jelz. l. j.: »Bartha László 1944«. — Szfőv. tul.
12. **Epilógus.** — Olajf., v. M.: 120×120 cm. Jelz. l. j.: »Bartha László«.
13. **Lovasok.** — Olajf., v. M.: 90×80 cm. Jelz. l. j.: »Bartha László«.

BÁLINT ENDRE:

14. **Hagymás csendélet.** — Olajf., v. M.: 77×50 cm. Jelz. f. j.: »Bálint 46«.
15. **Halas csendélet.** — Paszt., p. M.: 57×44·2 cm. Jelz. l. b.: »Bálint/46«.

BÁN BÉLA:

16. **Háború.** — Tollr., p. M.: 15·7×31·5 cm. Jelz. l. j.: »Bán 941. VIII. 13«. — Szfőv. tul.
17. **Szendergő.** — Olajf., v. M.: 100×70 cm. Jelz. l. j.: »Bán 939«. — Szfőv. tul.
18. **Munkás.** — Olajf., v. M.: 70×99 cm. Jelz. nélkül.

BECK ANDRÁS:

19. **Szőnyi István portréja.** — Szobor, br. Mag.: 33 cm. Jelzés nélk. — Szfőv. tul.
20. **Női fej.** — Szobor, br. Mag.: 27 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.

BECK JUDIT:

21. **Alvás közben.** — Tusr., p. M.: 26·7×41·2 cm. Jelz. l. b.: »Beck Judith 940«. — Szfőv. tul.
22. **Fák alatt.** — Vízf., p. M.: 20×28·5 cm. Jelz. l. b.: »Beck Judith 943«. — Szfőv. tul.
23. **Tájkép.** — Olajf., v. M.: 60×49 cm. Jelz. l. j.: »Beck Judith«.

BENE JÓZSEF:

24. **Pihenő székelyek.** — Olajf., v. M.: 74×93 cm. Jelz. l. j.: »Bene«. — Szfőv. tul.

BENEDEK JENŐ:

25. **Szántás.** — Olajf., lp. M.: 105·7×75 cm. Jelz. l. j.: »Benedek«. — Szfőv. tul.

BÉNYI LÁSZLÓ:

26. **Virágzó fák.** — Temp., p. M.: 48×34 cm. Jelz. l. j.: »Bényi László 42«. — Szfőv. tul.

BIRÓ ANTAL:

27. **Önarckép.** — Olajf., v. M.: 50×60 cm. Jelzés nélk.

BODA GÁBOR:

28. **Cigányasszony.** — Szobor, gipsz. Mag.: 63 cm. Jelz. a talapz. f. lapján: »Boda, 1938«. — Szfőv. tul.
29. **Női fej.** — Szobor, terr. Mag.: 40·5 cm. Jelz. l. j.: »Boda G. 1937». — Szfőv. tul.

BODNÁR BERTALAN:

30. **Aszkétafej.** — Temp., lp. M.: 19×25 cm. Jelz. nélk.
31. **Domboldal.** — Temp., d. M.: 55×34·2 cm. l. j.: »Bodnár Bertalan«.

BOLDOGFAI FARKAS SÁNDOR:

32. **Demagóg.** — Szobor, működ. Mag.: 43 cm. Jelz. nélk. — Szfőv. tul.
33. **Női képmás.** — Szobor, terr. Mag.: 33 cm. Jelz. b. o.: »Boldogfai Farkas S.« — Szfőv. tul.
34. **Szent Kristóf.** — Dombormű, szin. működ. M.: 28·8×59 2 cm Jelz. l. b.: »B. F. S.«

BORBEREKI KOVÁCS ZOLTÁN:

35. **Almaszedő.** — Szobor, fa. Mag.: 69·5 cm. Jelz. old. a létrán: »Borbereki«.
36. **Férfifej.** — Szobor, fa. Mag.: 35 cm. Jelz. h. a nyakon: »Borbereki«.
37. **Torzó.** — Szobor, terr. Mag.: 26·5 cm. Jelz. h. alul: »Borbereki«.

BORDY ANDRÁS:

38. **Leányka.** — Vízf., p. M.: 34·3×24·3 cm. Jelz. f. b.: »Bordy«. — Szfőv. tul.

BOROSS GÉZA:

39. **Krumpliszedők.** — Olajf., v. M.: 115×120 cm. Jelz. l. b.: »Boross Géza 1942«. — Szfőv. tul.

BORSOS MIKLÓS:

40. **Mosoly.** — Szobor, márv. Mag.: 25 cm. Jelz., b. a fej old.: »Borsos M.« — Szfőv. tul.
41. **Szent Ferenc.** — Tusr., p. M.: 20·7×23·7 cm. Jelz. l. b.: »Borsos Fiesole 1929«. — Szfőv. tul.
42. **Csikóval.** — Tollr., p. M.: 21·3×34 cm. Jelz. l. j.: »Bm'1941. Csesznek (?). — Szfőv. tul.
43. **Vízparton.** — Tollr., p. M.: 23·9×33·4 cm. Jelz. l. j.: »Bm'941«. — Szfőv. tul.

BÖHM LIPÓT:

44. **Mosó.** — Tusf., p. M.: 21×30 cm. Jelz. l. j.: »Böhm Lipót 1941«. — Szfőv. tul.
45. **Önarckép.** — Olajf., lp. M.: 49×59 cm. Jelzés nélk.

BREZNAY JÓZSEF:

46. **Teverepart.** — Vízf., p. M.: 27·8×36·5 cm. Jelz. l. j.: »Breznay 1941«. — Szfőv. tul.
47. **Csendélet.** — Olajf., lp. M.: 99×64·5 cm. Jelz. l. b.: »Breznay József 1946«.
48. **Zongoránál.** — Olajf., v. M.: 97·5×78 cm. Jelz. l. j.: »Breznay J. 1946.«

BURIÁN LÁSZLÓ:

49. **Öregasszony.** — Olajf., v. M.: 23×28·5 cm. l. k.: »Burián László 937«. — Szfőv. tul.

BUZI BARNA:

50. **Szegényasszony.** — Szobor, fa. Mag.: 117 cm. Jelz., l. j. a talapzaton: »Buzi Barna«.
51. **Télen.** — Szobor, fa. Mag.: 45 cm. Jelz. l. b. a talapz.: »Buzi Barna«.
52. **Éva.** — Dombormű, fa. M.: 107 cm. Jelzés nélkül.

CSEBI POGÁNY ISTVÁN:

53. **Fürdés a hullámzó vízben.** — Vízf., p. M.: 43·5×36 cm. Jelz. l. b.: Csebi Pogány 942. — Szfőv. tul.

CSERGEZÁN LÁSZLÓ (? — 1944):

54. **Önarckép.** — Olajf., lp. M.: 49·8×60 cm. Jelz. l. j.: »Csergezán L. 43« (?). — Szfőv. tul.

DOMANOVSZKY ENDRE:

55. **Csendélet kosárral.** Temp., v. M.: 100×80 cm. Jelz. b. DE monogramm »42«. — Szfőv. tul.
56. **Csendélet.** — Temp. p. M.: 85×71·5 cm. Jelz. l. b.: »Domanovszky 42«. — Szfőv. tul.

DURAY TIBOR:

57. **Lófej.** — Tusr., p. M.: 16·5×22 cm. Jelz. f. b.: »Duray T. 944«. — Szfőv. tul.
58. **Anya gyermekkel.** — Tusr., p. M.: 22·8×16·8 cm. Jelz. f. b.: »Duray T. 1944«. — Szfőv. tul.
59. **Fej.** — Olajf., v. M.: 41×56 cm. Jelz. nélk.
60. **Önarckép.** — Olajf., v. M.: 40×57 cm. Jelzés l. b.: »Duray T. 946«.
61. **Szent György.** — Olajf., v. M.: 51×120 cm. Jelz. l. b.: »Duray T. 946«.

EÖSZE ANDRÁS:

62. **Ülő akt.** — Szobor, br. Mag.: 37 cm. Jelz. o. a talapz.: »Eösze«. — Szőv. tul.

ÉLESDY ISTVÁN:

63. **Pest látképe a Hármashatárhegyről.** — Vízf., p. M.: 30×40·5 cm. Jelz. l. b.: »Élesdy I. Bp. 941«. — Szőv. tul.

FARAGÓ PÁL:

64. **Kis kép.** — Olajf., lp. M.: 33·5×47 cm. Jelz. nélk. — Szőv. tul.

FÁY LORÁNT (1906—1945):

65. **Háttal ülő akt.** — Tusr., p. M.: 21·5×30·5 cm. Jelz. l. b.: »Fáy Loránt«. — Szőv. tul.
66. **Lovas kompozició.** — Tusr., p. M.: 24×31·7 cm. Jelz. l. j.: »Fáy Loránt«. — Szőv. tul.

GY. FEKETE GÉZA:

67. **Női fej.** — Szobor, terr. Mag.: 30·5 cm. Jelz. a nyakon j. o.: »942«.

FIEDLER FERENC:

68. **Bűnbecsés.** — Tusr., p. M.: 18·8×15·3 cm. Jelz. l. j.: »Fiedler 41. I. 18«. — Szőv. tul.
69. **Imádkozó.** — Tusr., p. M.: 24×18 cm. Jelz. l. b.: »FF/41«, monogramm. — Szőv. K. tul.
70. **Ülő akt.** — Vízf., p. M.: 33·3×24·8 cm. Jelz. a passzpartun l. j.: »Fiedler Ferenc 1942«. — Szőv. tul.
71. **Ülő nő.** — Olajtemp., v. M.: 79·4×97·5 cm. Jelz. l. j.: »Fiedler F. 1946«.

FÖLDES PÉTER:

72. **Virágcsendélet.** — Temp., vízf., p. M.: 41·5×32 cm. Jelz. l. b.: »Földes Péter 1946. IV.« — Szőv. tul.

FÜLÖP ANTAL ANDOR:

73. **Sarkantyúvirág-csendélet.** — Olajf., v. M.: 60·5×50·5 cm. Jelz. f. b.: »Fülöp Antal Andor 1943«. — Szőv. tul.

E. GÁLL FERENC:

74. **Novemberi nap.** — Olajf., pl. M.: 31·2×24·3 cm. Jelz. l. b.: »E. Gáll Ferenc«. — Szőv. tul.

R. GÁBOR MARIANNE:

75. **Szürke ház.** — Olajf., v. M.: 70×50 cm. Jelz. »Gábor Marianne«. — Szőv. tul.

GRANTNER JENŐ:

76. **Női fej.** — Szobor, br. Mag.: 33 cm. Jelz. h.: »Grantner J.« — Szőv. tul.
77. **Akttanulmány.** — Krétar. p. M.: 20×27·8 cm. Jelz. l. j.: »Grantner 935«. — Szőv. tul.
78. **Táncosnő.** — Szobor, br. Mag.: 60 cm. márv. talapz. 12×26×8 cm. Jelz. a talapz.: »Grantner 1944«. A Szépm. Múzeum tulajdona.

GYŐRY DEZSŐ:

79. **Szent Orsolya.** — Szobor, fa. Mag.: 139 cm. Jelz. l. j.: »Győry D. 1943«.

HAJNAL JÁNOS:

80. **Alvó tigris.** — Tusvázl., p. M.: 47×31·7 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.
81. **Térdelő akt.** — Szépiar., p. M.: 29·3×44·5 cm. Jelz. l. j.: »Hajnal« és olvashatatlan betűk. — Szfőv. tul.
82. **Önarckép.** — Olajf., lp. M.: 78×76 cm. Jelz. nélkül.
83. **Pulykavágás.** — Olajf., v. M.: 90×118·5 cm. Jelz. l. j.: »Hajnal«.

~~HÁY KÁROLY~~:

84. **Munkából.** — Olajf., v. M.: 65×53 cm. Jelz. l. j.: »Háy 1940«.

HEGEDÜS LÁSZLÓ:

85. **Szigetfa.** — Vízf., p., M.: 37·3×27·3 cm. Jelzés nélkül. — Szfőv. tul.

~~CZ. HIKÁDY ERZSÉBET~~:

86. **A csoda.** — Temp. falemez. M.: 39×54·5 cm. Jelz. l. b.: »Hikády E. Ábrahámhegy 1943«. — Szfőv. tul.

ILLÉS JÁNOS:

87. **Kompozició.** — Temp., lp. M.: 151×83·5 cm. Jelz. l. j.: «Illés János«.

IMRE ISTVÁN:

88. **Mátyástemplom.** — Vízf., p. M.: 42×37 cm. Jelz., l. b.: »Imre István«. — Szfőv. tul.

IVÁN SZILÁRD:

89. **Búzaszedő.** — Szénr., p. M.: 22×17 cm. Jelz. l. j.: »Iván Szilárd 939. Tihany«. — Szfőv. tul.
90. **Várakozó kocsi.** — Vízf., p. M.: 22·5×28·5 cm. Jelz. f. j.: »Iván Szilárd 942. IV. 6.« — Szfőv. tul.
91. **Patak partján.** — Olajf., v. M.: 120×100 cm. Jelz. l. j.: »Iván«. — Szfőv. tul.
92. **Csendélet szőlővel.** — Olajf., lp. M.: 29·6×23·6 cm. Jelz. l. j.: »Iván«.
93. **Körték.** — Olajf., lp. M.: 29·3×23 cm. Jelz. l. j.: »Iván«.
94. **Tájkép.** — Olajf., v. M.: 66×54 cm. Jelz. l. j.: »Iván«.

JANKÓ JÁNOS:

95. **Napibéres.** — Szobor, terr. M.: 23·5 cm. Jelz. h.: »Jankó J.« — Szfőv. tul.

E. KANDÓ GYULA:

96. **Csendélet.** — Olajf., lp. M.: 40×33 cm. Jelz. f. j.: »E. Kandó, 46«.
97. **Kompozició.** — Olajf., v. M.: 66×48 cm. Jelz. l. j.: »E. Kandó 46«.

KARAY GYULA:

98. **Fejtanulmány.** — Szénr., p. M.: 33×48·5 cm. Jelz. nélk. — Szfőv. tul.
99. **Tanulmány.** — Tollr., p. M.: 21×13·6 cm. Jelz. nélk. — Szfőv. tul.
100. **Férfi fej.** — Tusr., p. M.: 18·2×15 cm. Jelz. nélk. — Szfőv. tul.

KÁDÁR GYÖRGY:

101. **Tájkép.** — Paszt. lp. M.: 40·5×27·9 cm. Jelz. l. j.: »Kádár«.
102. **Tájkép.** — Paszt. lp. M.: 41×28·5 cm. Jelz. l. b.: »Kádár«.

KÁKONYI ISTVÁN:

103. **Rőzseszedő.** — Vízf., p. M.: 48×34 cm. Jelz. l. j.: »Kákonyi István 1946«.
104. **Pihenők.** — Vízf., p. M.: 46×34 cm. Jelz. l. j.: »Kákonyi István 943«.

KERÉNYI JENŐ:

105. **Törülköző nő.** — Szobor, terr. M.: 68 cm. Jelz. b. h. a talapz.: »Kerényi J. 1939«. — A Szfőv. tul.
106. **Talpát néző lány.** — Szobor, terr. — M.: 36 cm. Jelz. b o.: »Kerényi 1943«. — Szfőv. tul.
107. **Pihenő női akt.** — Tusr., p. M.: 24×31·5 cm. Jelz. l. j.: »Kerényi Jenő 1945«. — Szfőv. tul.
108. **Fekvő akt.** — Tusr., p. M.: 33·5×24 cm. Jelz. l. j.: »Kerényi Jenő 1945«.
109. **Álló akt.** — Szobor, br. Mag.: 24·5 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.
110. **Női akt.** — Szobor, br. Mag.: 18·9 cm. Jelz. nélkül.

KOFFÁN KÁROLY:

111. **Női akt.** — Tusr., p. M.: 28×16 cm. Jelz. l. j.: »Koffán 932«. — Szfőv. K. tul.
112. **Karosszékben ülő nő.** — Temp., p. M.: 41·7×30·5 cm. Jelz. l. j.: »Koffán«; b.: »Páris 1937«. — Szfőv. tul.
113. **Pólyálás.** — Tusr., p. M.: 14·8×11·5 cm. Jelz. l. j.: »Koffán 941. I. 29«. — Szfőv. tul.
114. **Olvasó.** — Tollr., p. M.: 23·2×17·3 cm. Jelz. l. b.: »Koffán 933«. — Szfőv. tul.
115. **Önarckép.** — Olajf., lp. M.: 33×43·5 cm. Jelz. l. j.: »Koffán 940«. — Szfőv. tul.
116. **Tájkép.** — Olajf., lp. M.: 43·5×30 cm. Jelz. l. j.: »Koffán«. — Szfőv. tul.

KONDOR GYÖRGY:

117. **Zugló.** — Vízf., p. M.: 42·5×28·5 cm. Jelz. l. j.: monogramm »941«. — Szfőv. tul.

KORNISS DEZSŐ:

118. **Almafák.** — Olajf., falem. M.: 35×28 cm. Jelz. f. j. sarokban: »Korniss D.« — Szfőv. tul.
119. **Petroleumlámpa és hegedű.** — Olajf., falem. M.: 23·2×42·7 cm. Jelz. l. b.: »Korniss D.«

KOVÁCS MÁRIA:

120. **Korsóvivő nő.** — Szobor, br. M.: 51 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.

KOVÁCS ZOLTÁN:

121. **Női fej.** — Olajf., lp. M.: 40×49·7 cm. Jelzés nélkül.

KUN ISTVÁN:

122. **Önarckép.** — Szénr., p. M.: 23·5×31·5 cm. Jelz. l. b.: »Kun 1936«. — Szfőv. tul.

KURUCZ DEZSŐ:

123. **Cséplés.** — Olajf., deszka. M.: 127·8×116 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.

124. **Tájkép.** — Olajf. d M.: 67×44 cm. Jelz. nélkül.

KÜHNER ILSE:

125. **Rókuskápolna.** — Tusr., p. M.: 30×19 cm. Jelz. l. b.: »I. Kühne 1939«. — Szfőv. tul.

LORBERSBERGI LORBERER ANNA:

126. **Interieur.** — Olajf., v. M.: 70×80 cm. Jelz. l. j: »Lorberer 942«. — Szfőv. tul.

LŐRINCZ GYULA:

127. **Klasszikus hangulat.** — Temp., p. M.: 22×32 cm. Jelz. l. j.: »Lőrincz Gyula«. — Szfőv. tul.

MADARASSY WALTER:

128. **Pieta.** — Szobor, ólom, M.: 31·5 cm. Jelz. a b. o.: »Madarassy«. — Szfőv. tul.

129. **Madonna.** — Dombormű, terr. M.: 16·5×39·7 cm. Jelz. l. j.: »Madarassy«. — Szfőv. tul.

130. **Angyal.** — Szobormű, br. Mag.: 34 cm. Jelz. j. a talapzaton: »Madarassy«.

MAROSÁN GYULA:

131. **Tusrajz.** — Tusr., p. M.: 34×20 cm. Jelz. l. j.: »Marosán Gyula 1935«. — Szfőv. tul.

132. **Fővárosi Képtár kertje.** — Vízf., p. M.: 35·5×50 cm. Jelz. l. b.: »Marosán Gyula Károlyi palota (Fővárosi Képtár kertje). — Szfőv. tul.

133. **Kompozició.** — Olajf., lp. M.: 89·1×64·4 cm. Jelz. l. j.: »Marosán 1946«.

134. **Kompozició.** — Olajf., v. 68·4×55 cm. Jelzés nélk.

MAROSÁN LÁSZLÓ:

135. **Lány.** — Szobor, br. Mag.: 36 cm. Jelz. l. b.: »Marosán«. — Szfőv. tul.

136. **Kondás.** — Szobor, fa, M.: 130 cm. Jelz. jobbold. a talapzaton: »Marosán 940«.

137. **Menekülő lány.** — Szobor, br. Mag.: 25·5 cm. Jelzés nélk.

MATZON FRIGYES:

138. **Torzó.** — Szobor, terr. Mag.: 28·5 cm. Jelz. j. o.: »Matzon«. — Szfőv. tul.

139. **Pieta.** — Dombormű, fa, M.: 37×21 cm. Jelz. l. j.: »Matzon F. 1945.«

METKY ÖDÖN:

140. **Madonna.** — Szobor, gipsz, Mag.: 188 cm. Jelz. nélkül.

MEZEY ARTUR:

141. **Őszi szántás.** — Olajf., v. M.: 41×32·8 cm. Jelz. l. b.: »Mezey Artur«. — Szfőv. tul.

MIKUS SÁNDOR:

142. **Szent Ferenc.** — Szobor, br. M.: 35·5 cm. — Jelz. l. h.: »M. S.« — Szfőv. tul.

143. **Leányakt.** — Szobor, br. Mag.: 83 cm. Jelz. l. h.: »Mikus S.«

SZEGEDI MOLNÁR GÉZA :

144. **Önarckép.** — Olajf., v. M. : 40×50 cm. Jelz. l. j. : »Szegedi Molnár 1944«. — Szfőv. tul.

MOLNÁR RÓZA :

145. **Festőnő.** — Olajf., v. 69×94 cm. Jelz. l. j. : »Molnár Róza.«

NÓTI ANDRÁS :

146. **József Attila.** — Szobor, márv. Mag. : 55 cm. Jelz. l. b. : »Nóti András 1942«. — Szfőv. tul.

NYERGES PÁL :

147. **Havas sinek.** (Budán). Tusr., p. M. : 28·5×18 cm. Jelz. l. b. : »Nyerges 42«. — Szfőv. tul.

ÖSZ DÉNES :

148. **Rókus kápolna.** — Vízf. p. M. : 26·3×37 cm. Jelz. l. j. : »Ö«. — Szfőv. tul.

149. **Modell.** — Vízf., p. M. : 27·5×18·5 cm. Jelz. l. j.: »Ö. 40«. — Szfőv. tul.

150. **Önarckép.** — Vízf., p. M. : 29·5×20 cm. Jelz. l. b. : »Ö«. — Szfőv. tul.

151. **Szárnyasoltár.** — Olajf., fa. M. : 53×48 cm. Jelzés a középen : »Ö 43«. — Szfőv. tul.

OELMACHER ANNA :

152. **Fiatal anya.** — Olajf., v. M. : 59×70 cm. Jelz. l. j. : »Oelmacher A 946«.

PALOTAI GYULA :

153. **Ülő akt.** — Szobor, terr. Mag. : 22 cm. Jelz. nélk.

PÁNDI KISS JÁNOS :

154. **Dr. Péterffy Gedeon.** — Szobor, gipsz, Mag. : 26 cm. Jelz. j. a nyakon : »P. Kiss«.

155. **Jövendő.** — Szobor, gipsz. Mag. : 171 cm. Jelz. nélkül.

PERCZ JÁNOS :

156. **Károlyi kertben.** — Vízf., p. M. : 33×48·3 cm. Jelz. l. j. : »Percz János 1943«. — Szfőv. tul.

PLEIDELL JÁNOS :

157. **Téli táj.** — Olajf., fa, M. : 59·5×50·3 cm. Jelz. l. b. : »Pleidell 942«. — Szfőv. tul.

158. **Csibék.** — Vízf., p. — M. : 28·5×40·5 cm. Jelz. l. b. : »Pleidell 1944«. — Szfőv. tul.

PIRK JÁNOS :

159. **Ablakban.** — Olajf., lp. M. : 86×69 cm. Jelz. l. j. : »Pirk János«. — Szfőv. tul.

160. **Szobában.** — Temp., d. M. : 51×49 cm. Jelz. l. j.: »Pirk János 1945«.

161. **Őszi vetés.** — Temp., d. M. : 36·2×94 cm. Jelz. l. j. : »Pirk János«. — Szfőv. tul.

PITUK JÓZSEF :

162. **Népkonyha.** — Tusr., p. M. : 17×24·2 cm. Jelz. l. j. : »Pituk J. 1940«. — Szfőv. tul.

163. **Teherkocsi.** — Tusr., p. M. : 35×24 cm. Jelz. l. j. : »Pituk J. 1940«. — Szfőv. tul.
164. **Pásztorok imádása.** — Temp., p. M. : 30×21·3 cm. Jelz. l. j. : »Pituk 1943«. — Szfőv. tul.
165. **Térdelő női akt.** — Tollr., p. M. : 20·3×28·8 cm. Jelz. l. j. : PI monogramm, »43 IV«. — Szfőv. tul.

POLONYI ELEMÉR :

166. **Villák.** — Olajf., l. p. M. : 72×72 cm. Jelz. nélkül.— Szfőv. tul.

ROZSDA ENDRE :

167. **Önarckép dáliával.** — Olajf., v. 60×91·5 cm. Jelz. nélk.
168. **Ős Én.** — Olajf., v. M. : 49×65 cm. Jelz. nélkül.

SCHAÁR ERZSÉBET :

169. **Gyermekfej.** — Szobor, br. Mag. : 26·5 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.
170. **Férfi fej.** — Szobor, br. Mag. : 38·5 cm. Jelz. nélkül — Szfőv. tul.

SIKUTA GUSZTÁV :

171 **Csendélet üveggel.** — Olajf., falem. M. : 66×31 cm. Jelz.. nélkül.
172. **Hegyek, lombok.** — Olajf., lp. M. : 80×60 cm. Jelz. nélkül.

SIMON BÉLA :

173. **Önarckép.** — Olajf., v. M. : 53·5×67 cm. Jelz. l. k. : »Simon Béla«. — Szfőv. tul.
174. **Ágyasházban.** — Vízf., p. M. : 26×22 cm. Jelz. l. j. : »Simon Béla«.

SOMLAY GYULA :

175. **Akt.** — Tusr., p. M. : 42·5×22 cm. Jelz. l. j. : »942 Somlai« — Szfőv. tul.
176. **Magyar vidék.** — Vízf., p. M. : 42·5×30 cm. Jelz. l. j. : »Somlai«. — Szfőv. tul.
177. **Dombok.** — Olajf., falem. M. : 52·7×37·2 cm. Jelz. l. j. : »Somlay«. — Szfőv. tul.
178. **Bodajk.** — Olajf., falemez, M. : 69×52 cm. Jelz. l. j. : »Somlai«. — Szfőv. tul.

SZABADOS JENŐ (1912—1942) :

179. **Otthon.** — Olajf., v. M. : 145×120·5 cm. Jelz. l. b. : »Szabados Jenő 1939. nov«. — Szfőv. tul.
180. **Festészet.** — Olajf., hármaskép., lem. p. M. : két szélső kép : 33·5×58·5 cm., középső : 49×58·5 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.
181. **Kordé.** — Olajf., v. M. : 80×80 cm. Jelz. l. b. : »Szabados Jenő Tihany 1939 aug«. — Szfőv. tul.
182. **Önarckép.** — Olajf., v. M. : 51×65 cm. Jelz. l. j. : »Szabados Jenő 1938 máj. 6.« — Szföv. tul.
183. **Szövőnő.** — Vizf. p. M. : 22·2×28·5 cm. Jelz. l. b. : »Szabados Jenő 939. szep. 28.« — Szfőv. tul.

SZABÓ IVÁN :

184. **Ülő nő.** — Szobor, márv. Mag. : 28 cm. Jelz. e. a talapz. : »Szabó I.« — Szfőv. tul.

185. **Ülő nő.** — Szobor, terr. Mag.: 29·7 cm. Jelz. b.: »Szabó Iván«. — Szfőv. tul.

SZALAY LAJOS:

186. **Népszónok.** — Tollr., p. M.: 14·5×22·7 cm. Jelz. l. j.: »Szalay«. — Szfőv. tul.
187. **Női akt.** — Szépiar., p. M.: 23·5×35 cm. Jelz. nélk. — Szfőv. tul.
188. **Pihenő zsákhordó.** — Tusr., p. M.: 23·4×13 cm. Jelz. l. j.: »Szalay 941«. — Szfőv. tul.
189. **Pilátus.** — Tollr., p. M.: 14·8×28·5 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.
190. **Gyóntató.** — Tollr., p. M.: 21×29·7 cm. Jelz. nélk. — Szfőv. tul.
191. **Sámson és Delila.** — Tollr., p. M.: 21×29·7 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.

SZALAY ZOLTÁN:

192. **Badacsony.** — Vízf., p. M.: 30×46·5 cm. Jelz. l. j.: »Szalay Z. 1941«. — Szfőv. tul.

SZÁNTÓ PIROSKA:

193. **Fej.** — Paszt., lp. M.: 29·5×41·5 cm. Jelzés nélkül. —
194. **Kecskék.** — Tusr., p. 41×26 cm. Jelz. l. j.: »Szántó Piroska 945«.
195. **Napraforgók.** — Temp., lp. M.: 47·2×59 cm. Jelz. l. j.: »Szántó Piroska/1945«.

SZENTIVÁNYI LAJOS:

196. **Esti látogató.** — Temp., v. M.: 75×80·5 cm. Jelzés nélkül. — Szfőv. tul.
197. **Hajóhíd holdvilágnál.** — Olajf., v. M.: 70×65 cm. Jelz. l. b. »Szentiványi Szob/1943«. (?) — Szfőv. tul.
198. **Csendélet.** — Vízf., p. M.: 31×29 cm. Jelz. l. b.: »Szentiványi 1940«. — Szfőv. tul.

SZERVÁTIUS JENŐ:

199. **Önarckép.** — Szobor, fa. Mag.: 35 cm. Jelz. h. a nyakon: »Szervátius J. 1931«. — Szfőv. tul.

SZOMOR LÁSZLÓ:

200. **Anyám.** — Szobor, beton. Mag.: 27 cm. Jelz. nélkül. — Szfőv. tul.
201. **Fésülködő.** Szobormű, gipsz. Mag.: 35·5 cm. Jelz. l. b.: »Szomor«. — Szfőv. tul.
202. **Krisztus.** — Szobor, terr. Mag.: 62·5 cm. Jelz. nélk.

TAHI TÓTH NÁNDOR:

203. **Virágáruslány.** — Vízf., p. M.: 29·3×39·7 cm. Jelz. f. b.: »Tahi Tóth N. 940«. — Szfőv. tul.
204. **Csodálatos halfogás.** — Tollr., p. M.: 31·6×44 cm. Jelz. l. b. »Tahi Tóth 942«. — Szfőv. tul.

TALLÓS ILONA:

205. **Boldog Margit társnői lábát mossa.** — Vízf., p. M.: 35×29·5 cm. Jelz. nélk. — Szfőv. tul.

TAR ISTVÁN:

206. **Korsós nő.** — Szobor, fa. Mag.: 65 cm. Jelz. a talapz. »Tar 1940«. — Szőv. tul.

207. **Fekvő akt.** — Szobor, terr. M.: 15·5×21·5 cm. Jelz. l. h.: »Tar 1943«. — Szőv. tul.

208. **Paraszt.** — Szobor, terr. M.: 29×12 cm. Jelz. nélkül. — Szőv. tul.

TÓTH B. LÁSZLÓ:

209. **Tél.** — Temp. lp. M.: 46·5×36·6 cm. Jelz. l. b.: »Tóth B. László 1937«. — Szőv. tul.

210. **Tájkép.** — Olajf., lp. M.: 66×49 cm. Jelz. l. j.: »Tóth B. László«. — Szőv. tul.

TÓTH MENYHÉRT:

211. **Madonna.** — Olajf., p. M.: 32×45 cm. Jelz. nélk. — Szőv. tul.

TÖRZS ÉVA:

212. **Asszony.** — Paszt. lp. M.: 37×48·5 cm. Jelz. f. j.: »Törzs É.«

VAJDA LAJOS:

213. **Kompozíció.** — Paszt. lp. M.: 60×95·4 cm. Jelz. nélk.

214. **Önarckép.** — Paszt., p. M.: 62×88·5 cm. Jelz. nélkül.

VARGA FERENC:

215. **Judás.** — Szobor, terr., Mag.: 38 cm. Jelz. a talapz. j.: »Varga F. 1940«. — Szőv. tul.

216. **Építő asszonyok.** — Szobor, terr. Mag.: 39 cm. Jelz. a talapz. j.: »Varga F. 1941.« — Szőv. tul.

VÉN EMIL:

217. **Kislány.** — Olajf., lp. M.: 45·5×67·5 cm. Jelz. l. j.: »Vén«. — Szőv. tul.

ZAKARIÁS MARGIT:

218. **Pirosruhás lány.** — Vízf., p. M.: 21·5×28 cm. Jelz. l. b.: »Zakariás Margit«.

ZEMPLÉNYI MAGDA:

219. **Sárgakesztyűs Bernadette.** — Olajf., v. M.: 69·5×100·5 cm. Jelz. f. b.: »Zemplényi«. — Szőv. tul.

220. **Kompozíció.** — Tusr., p. M.: 35·5×33 cm. Jelz. nélkül. — Szőv. tul.

ZUGOR SÁNDOR:

221. **Önarckép.** — Tollr., p. M.: 9·5×12 cm. Jelz. nélkül. — Szőv. tul.

222. **Húgom.** — Tollr., p. M.: 7·9×9·3 cm. Jelz. l. j.: »1943 jan. 3«. — Szőv. tul.

Felelős kiadó: dr Katona Lajos
Budapest székesfőváros házinyomdája — 84405
Felelős vezető: dr Mihalik Gusztáv

~~Hegedüstanító~~

Gellés János

Tovább

1946

111/Pg

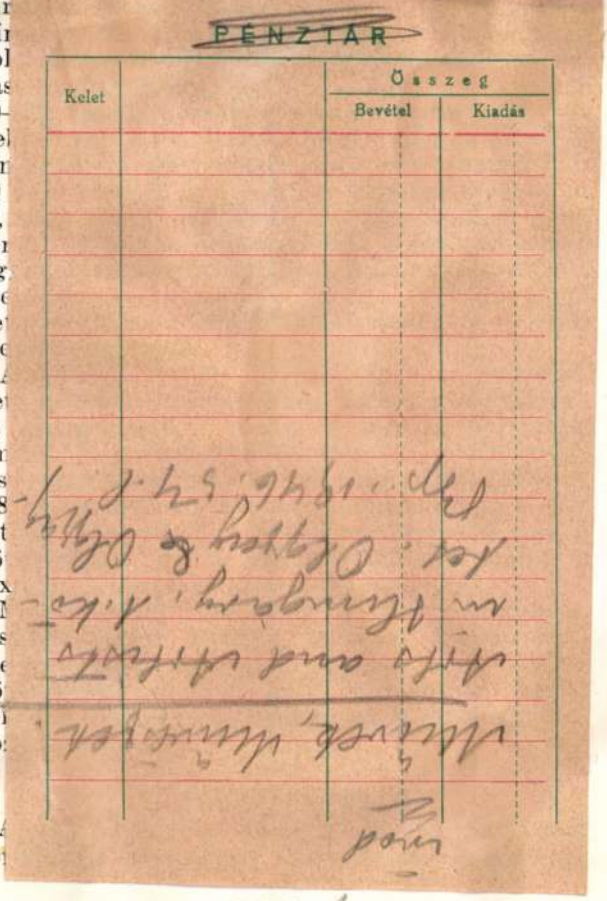

PÉNZTÁR

Kelet		Összeg	
		Bevétel	Kiadás

sán, a metaphasisban való torlódásán van a hangsúly, addig a növényeken a sejtmagelemek, a chromoszomák aberrációi, a polyploidia a jellegzetesebbek, a gyakoriabbak és fontosabbak.

Másrészt *Havas* már kísérletei legkezdetén (10, 18, 19, 20) rámutatott azokra a feltünő hasonlatosságokra amelyek, úgy makroskopikusan mint mikroszkópikusan, a colchicin okozta elváltozások és a növényi rák között észlelhetők: okozta azt akár a Bacterium tumefaciens, valamely állati carcinogén anyag, növényi vagy állati hormonok, vagy különböző sugárzások. *Dustin*-nel ellentétben viszont *Havas* annak a felfogásának adott kifejezést (18, 20), hogy a colchicin nem kizárólag, sőt nem is elsősorban sejtmagméreg, mert hiszen növényeken gyakran észlelhetők a colchicin makroskopikus hatásai és a cytoplasma jellegzetes elváltozásai anélkül, hogy ezt az említett karyologikus jelenségek és főkép a polyploidia szükségszerüen kísérnék.

A COLCHICIN HATÁSA A NÖVEKEDÉSRE

a) Állatokon.

Természetes, hogy úgy állatokon mint növényeken minden olyan beavatkozás, amely a sejtszaporodás ütemét megváltoztatja, a sejtek számát szaporítja, avagy nagyságukat befolyásolja, épp oly sokféle mechanizmust válthat ki, mint maga a növekedés különböző megnyilvánulásai. Minthogy pedig ezek a növekedés közönséges physiológiai megnyilvánulásaitól (mint p. o. az általános testmegnagyobbodás) a lokalizált pathologiai megnyilvánulásokig (mint p. o. a rákos da-

Illés János
festő

Svájci magy. kiáll.
kat. 1944
27. l.

Illés János

festő

kollektív kiáll. 1943. nov.

37 – 54. sz.

lásd

Nemzeti Szalon

98. csop. kiáll.

katalógusát l. könyvtárunkban

Előszó.

A Szinyei Merse Pál Társaság bizottsága ez évben XVI.-szor rendezi a fiatal magyar művészek műveinek bemutatására a *Tavaszi Szalon* kiállítását. A kiemelkedőbb műveket a rendelkezésére álló díjakkal jutalmazza, hogy további lelkes munkára búzdítson. Katalógusunk elején felsorolt gazdag névsor mutatja, hogy a kiállítások rendezésével ifjú magyar művészetünknek számos értékes tagjára hívta fel a figyelmet az elmult 15 esztendő alatt. Az évenként újabb és

Illés János
festő

Illés János

kétféle arcát is mutatja. Az egyik programszerűen idegen ettől a környezettől, a másik, az — úgy érezzük — őszintébb — mondjuk inkább —, közvetlenebb arca, annál közelebb áll hozzá. Temperái az „újolasz" iránynak hódolnak. Ez a stílus teljesen idegen a természetes, bensőséges magyar stílustörekvésektől. Ünnepélyes merev megnyilatkozásai csupa külsőség. Fogalmaiból hiányzik az éltető tartalom. A legszebb fényei is temetőhangulatot árasztanak. Világa kulisszavilag nagy, kifejezéstelen, geometrikus felületeivel és éles kontúrjaival. Illés ezt a műfajt tagadhatatlanul tehetségesen, helyenként vizionárius erővel szolgálja és így belső ellentmondásai még csak jobban előtérbe lépnek. („Kompozíció"-i.) Ám másik, közvetlenebb arcán hamar megszólalnak melegebb színei, grafikai alaphajlandóságai megelevenednek s minél jobban közeledik a szabad természethez, annál életteljesebbek a mondanivalói. („Falurészlet" című grafikája és a vízfestményei közül a „Nehéz felhők" és a „Szürke felhők" című darabjai.)

Kolt. kiáll. a Neureti Szatonban

Népszava. 1943. nov. 25. (Hat festő és egy szobrász.) p 52. s.:

Arany János
összes költői művei egy kötetben

Az idei könyvnapra a Franklin-Társulat olyan meglepetéssel szolgál a magyar olvasóközönségnek, amilyenre a magyar könyvkiadás történetében már régen nem volt példa. A Franklin-Társulat egy kötetben adja a közönség kezébe Arany János összes költői műveit, biblia-papiron, olyan választékos szedéssel és nyomással, hogy a kötet bátran bibliofil-kiadásnak nevezhető.

Ennek a kiadványnak kettős a jelentősége. Egyrészt könnyen kezelhető kötetben hozza forgalomba Arany János költői műveit, olyan olcsó áron, hogy megszerzése senkinek sem okozhat komolyabb anyagi gondokat s ezzel természetesen nagymértékben hozzájárul az Arany-kultusz ébrentartásához és Arany János műveinek népszerűsitéséhez, holott eddig Arany János költeményeit csak többkötetes drága kiadásban, igazán csak kevesen szerezhették meg.

De másik, ennél nagyobb jelentősége a kiadványnak az a körülmény, hogy a Franklin-Társulat időszerűnek látta Arany János költeményeinek kiadását ma, amikor a modern szellemi áramlatok, jelszavak és világ-

I Yllés János László, f. restaur.
(alias Moosz)
1908 márc 5 Pécs

Kép Föisk 1936

Ygarosdanoveisk. rapztanító

1943. Tól kiállít N. tral
Nemz. kép kiáll

1943. nov.

98. CSOPORT-KIÁLLITÁS

BREZNAY JÓZSEF
ILLÉS JÁNOS
MÁGORI VARGHA BÉLA
NAGY LAJOS
SZABÓ VLADIMIR
SZENTIVÁNYI LAJOS
TAR ISTVÁN

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1943. NOVEMBER 18—28.

1 pld az anyagban

98. CSOPORT-KIÁLLITÁS

BREZNAY JÓZSEF
ILLÉS JÁNOS
MÁGORI VARGHA BÉLA
NAGY LAJOS
SZABÓ VLADIMIR
SZENTIVÁNYI LAJOS
TAR ISTVÁN

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

1943. NOVEMBER 18—28.

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET

ELNÖK

Gróf ZICHY JÁNOS

TÁRSELNÖK

PRESZLY ELEMÉR

ALELNÖKOK

CSÓK ISTVÁN

GEREVICH TIBOR

FARKAS ZOLTÁN

HORVAI JÁNOS

IGAZGATÓ

HUBAY CEBRIAN ANDOR

FŐTITKÁR

LEHEL BÉLA

TITKÁR

KANIZSAI NAGY ANTAL

A kiállított műtárgyak jegyzéke:

BREZNAY JÓZSEF

1.	Lámpagyujtáskor, tempera, (+30% f. a.)	3500.—
2.	Hervadó kert, tempera (+ 30% fény. a.)	3000.—
3.	Sárguló hegyoldal a Balatonnál, tempera	2000.—
4.	Alkonyati séta, tempera	2000.—
5.	Ablakban, tempera	1800.—
6.	Óbuda eső után, tempera	2000.—
7.	Pirosló lombok, tempera	1800.—
8.	Korai hó, tempera	1200.—
9.	Becsapódó fénynél, tempera	2000.—
10.	Útelágazás, tempera	1000.—
11.	Borús idő, tempera	1000.—
12.	Fürdőzők, tempera	mgt.
13.	Esteledő földek, tempera	Főv. képtár tul.
14.	Esti kukoricapattogtatás, tempera	mgt.
15.	Esti olvasmány, tempera	1000.—
16.	Rózsaszínruhás nő, tempera	1000.—
17.	Gizi arcképe, tempera	mgt.
18.	Fasor, tempera	900.—
19.	Csendélet kerttel, tempera	800.—
20.	Asztalnál, vizfestmény	500.—
21.	Gyümölcsöstál, vizfestmény	400.—
22.	Szobi tetők, vizfestmény	350.—
23.	Tihanyi táj, vizfestmény	400.—
24.	Séd-part Veszprémben, vizfestmény	480.—
25.	Ablak piros házzal, vizfestmény	400.—
26.	Tihanyi dombok, vizfestmény	400.—
27.	Patak, vizfestmény	450.—
28.	Sárguló hegyoldal a Balatonnal, vizf.	400.—
29.	Dunapart fákkal, vizfestmény	400.—
30.	Csendélet tükörrel, vizfestmény	400.—
31.	Város vége, vizfestmény	450.—
32.	Tükör és ablak, vizfestmény	400.—
33.	Dunapart, vizfestmény	300.—

ILLÉS JÁNOS

37.	Csendélet, tempera	800.—
38.	Kompozició, tempera	2000.—
39.	Kompozició, tempera	800.—
40.	Kompozició, tempera	2000.—
41.	Mélyített vasút, tempera	100.—
43.	Tanulmányfej, olaj	600.—
46.	Falu részlet, grafika	250.—
48.	Üres telek, vizfestmény	350.—
49.	Tájkép, vizfestmény	300.—
50.	Vázlat, vizfestmény	450.—
51.	Kápolnás út, vizfestmény	350.—
53.	Nehéz felhők, vizfestmény	400.—
54.	Szürke felhők, vizfestmény	300.—

MÁGORI VARGHA BÉLA

55.	Vizparton, olaj-tempera (+ 30% fény. adó)	4000.—
56.	Önarckép, tempera	2000.—
57.	Csángó család, olaj-tempera	2000.—
58.	Varrónő, tempera	2000.—
59.	Ablakomból, tempera balkezes	2000.—
60.	Lázadó, olaj-tempera (+ 30% f. adó)	3000.—
61.	Templom után, olaj-tempera.	2000.—
62.	Ujpesti rakpart, tempera	1400.—
63.	Hajósok a Dunán, tempera	1600.—
64.	Komppal a Dunán, tempera (+ 30% f. a.)	3000.—
65.	Őrzse virágokkal, tempera	1800.—
67.	Hazafelé, tempera (+ 30% fény. adó)	4000.—
68.	Ujpesti öbölben, tempera (+ 30% f. a.)	5000.—

NAGY LAJOS

69.	Sleppek, tempera	1500.—
70.	Halászok, tempera	1500.—
71.	Tutajbontó, tempera	1200.—
72.	Reggel, tempera	800.—
73.	Három halász, tempera	700.—
74.	Tutajbontás, tempera	1200.—
75.	Tárházak, tempera	800.—
78.	Vakok, tempera	600.—
79.	Pihenő kubikosok, tempera	1100.—
84.	Halász, tempera	mgt.
85.	Tutajos tót, tempera	mgt.
87.	Komp, olaj	1500.—

88. Ritmus, olaj 1000.—
89. Téli táj, olaj 1000.—
91. Gyermekek a vízben, olaj 700.—
92. Tihanyi reggel, vízfestmény 400.—
93. Balatoni táj, vízfestmény 300.—
94. Homokoshajó, vízfestmény 300.—
95. Hajók a Tiszán, vízfestmény mgt.
97. Homokkotró, vízfestmény 250.—
98. Párizsi öregasszony, grafit 250.—
99. Demagóg, aqua-tinta 250.—
100. Család, aqua-tinta 250.—
102. Munkások, grafit 250.—
103. Tihany, aqua-tinta 250.—

SZABÓ VLADIMIR

105. Novocentó, olaj 1000.—
106. Emberek, olaj 800.—
107. Vándor, olaj 800.—
110. Nagyváros, olaj 800.—
111. Táj, olaj 800.—
114. Zenélők, olaj 800.—
115. Művészek, olaj 800.—
116—120. Illusztratív rajzok à 250.—

SZENTIVÁNYI LAJOS

121. Gesztenyevirágos csendélet, tempera 700.—
122. Kettesben estefelé, olaj-tempera Föv. képtár tul.
123. Önarckép, tempera 1460.—
124. Kanári, tempera 1500.—
125. Műteremben, tempera 1800.—
127. Zöldblúzos lány, tempera 1000.—
128. Lámpafénynél, tempera 1200.—
129. Téli Dunapart, tempera 1300.—
130. Eső után a Margithidon, tempera 1400.—
131. Téli tér fákkal, tempera 1200.—
132. Csendélet, tempera 800.—
133. Kék konyha, tempera 800.—
134. Ősz a Deák-téren, tempera 600.—
135. Hajóállomás holdvilágnál, tempera 600.—
136. Szobi Dunakanyar, tempera 850.—
138. Kuxhaveni kikötőrészlet, tempera 700.—
139. Lejtős út Balatonnál, tempera 700.—
140. Hazafelé, vízfestmény 500.—

141. A tihanyi ív, vízfestmény 600.—
142. Bíbor felhők, vízfestmény mgt.
143. Rakpart, vízfestmény 400.—
144. Tórészlet a Városligetben, vízfestmény 400.—
145. Ködös reggel a Balatonon, vízfestmény 400.—
146. Ipolysági dombok, vízfestmény 400.—
147. Szobi Dunakanyar, vízfestmény 350.—
148. Téli dombok, vízfestmény mgt.
149. Fűzfői halmok, vízfestmény mgt.
150. Ipolypart, vízfestmény 500.—
151. Fürdőzők, vízfestmény 300.—
152. Fürdőzők II., vízfestmény 300.—
153. Szél a Duna felett, vízfestmény 300.—
154. Csendélet, vízfestmény 400 —
155. Futó felhők, vízfestmény 350 —
156. Szivárványos hegyi út, vízfestmény 400 —
157. Kárpátaljai táj, vízfestmény 300 —
159. Füredi sétány, vízfestmény 350 —
160. Balatoni jegenyék, vízfestmény 300 —
161. Borulás a Duna felett, vízfestmény 500 —
162. Esteledik a Balatonon, vízfestmény 500 —
163. Fák a szélben, vízfestmény 350 —

TAR ISTVÁN

164. Kövező, gipsz (+30% fény. adó) 3000.—
165. Várakozás, gipsz (+30% fény. adó) 3000.—
166. Ülő asszony, bazalt mgt.
167. Nő korsóval, fa a Székesfővárosi Képtár tulajdona
168 Kofa, terrakotta a Székesfővárosi Képtár tulajdona
169. Akt, terrakotta mgt.
170. Akt, terrakotta 700.—
171. Fekvő akt, terrakotta 700 —
172. Fésülködő, terrakotta 700 —
173. Béres, terrakotta 700 —
174. Guzsalyos, terrakotta 700 —
175. Szüretelő, terrakotta 700 —
176. Akt, terrakotta 700 —
177. Vető, terrakotta 500 —
178. Fej, gipsz mgt.
179. Vetkőző, terrakotta 800 —
180. Akt, terrakotta 800 —
181. Galambos leány, terrakotta 700 —

HEREND!

ÖRÖKBECSŰ

Felelős kiadó: Kanizsai Nagy Antal.

özv Ábrahám Józsefné nyomda, Budapest, II., Fő-u. 42. Felelős vezető: Schlier József.

Lap: Haladás
1949 OKT. 20
Megjelent:

Iparművészek restaurálják a parlament freskóit

Az Országház nagy ebédlőtermében, a volt felsőházi folyosón, mindenfelé hatalmas állványok meredtek a mennyezetre és fent szédületes magasságban hangyáknak látszó, fehérkabátos emberek mozognak. A freskókat restaurálja az Épületfestő és Mázoló Nemzeti Vállalat.

A vállalat irodahelyiségében *Tarján* vezérigazgató, a vállalatvezető mosolyogva fogad bennünket:

— Bizonyára vannak emberek, akik azt képzelik, hogy mázolósegédek restaurálják a parlament freskóit. Nem értik, hogy kerül a csizma az asztalra, illetve. Lotz-freskó az épületfestőhöz. Mindenkit megnyugtathatok, hogy ilyesmiről nincs szó.

— Ilyet még feltételezni sem volna szabad. Vállalatunknak külön iparművészeti csoportja van és ennek tagjai: *Döbrentei Gábor, Illés* János, *Streda* Károly, *Teleki-Vámos* Árpád és *Takács* Ferenc, régi szakemberek, kiváló művészek. Ez a csoportunk végzi az összes művészeti munkákat. Ezek a művészek már régebben is foglalkoztak az Országház freskóinak restaurálásával.

— Mennyi a fizetésük a művészeknek?

— A restaurálás aprólékos, hosszadalmas, sok történelmi és festői tudást igénylő munka. A művészek az OMB jóváhagyásával a 42-es bérosztályba vannak besorolva. *Havi fix alapfizetésük 1250.— forint, amelyhez még ilyen kényesebb munkáknál külön pótlék járul, úgy hogy 2000,—2200.— forintot keresnek havonta.* Talán mondanom sem kell, mennyire örülnek a művészek, hogy végre fix álláshoz jutottak és minden törekvésük arra irányul, hogy minél több magyar képzőművésznek adjunk munkalehetőséget. A hároméves terv először a legszükségesebb építkezésekkel foglalkozott, de már az elmult évben a házak külsejének renoválására is sor került. *Az ötéves tervben már a szépítéssel, csinosítással, iparművészeti munkákkal is foglalkozhatunk.* Hogy a freskórestaurálás milyen kényes munka, talán akkor látja legjobban, ha mindjárt átmegyünk az Országházba.

A nagy ebédlőteremben „égigérő létrán" felmászunk a mennyezetig. *Tardos-Krámer* Viktor hatalmas freskóját javítják. Az ostrom alatt kitörtek az ebédlőterem ablakai és az Országház kupolája is megsérült. A mennyezet teljesen beázott, a nyitott ablakokon betódult a dunai szél. A freskó súlyosan megsérült.

— A meglévő vonalak lendületéből állítjuk össze a testet — mondja *Döbrentei* Gábor. — A hibás felületeket óvatosan letisztítjuk, új alapot hordunk rá, és a meglévő részletekből az egészre következtetve szinte újra megfestjük a freskót. A lehetőség szerint mindenben az eredetihez ragaszkodunk. Boldogok vagyunk, hogy végre rendes fizetésért nyugodtan, gondok nélkül végezhetjük művészi munkánkat.

Az Országház műszaki osztályának vezetője a következőket mondja:

— A parlament azelőtt hitbizomány volt, amelyben egy-két „bevágódott" magánvállalkozó azt csinált és annyit keresett, amennyit akart. Most ez az új nemzeti vállalatunk vette kezébe a dolgot a legteljesebb egyéni felelősség mellett. Igazán művészi munkát végeznek, amellyel mindenki meg van elégedve. A Világifjúsági Kongresszus alkalmával a világ legkülönbözőbb nemzeteinek küldöttei csodálták meg Országházunkat amelynek helyreállított részei még szebbek, mint voltak. *A nagy ebédlőterem, amely úgyszólván csupa rom volt, a Lánchíd megnyitásának ünnepére készül el,* régi fényében és szépségében. Ezzel is bizonyságot teszünk amellett, hogy amit a fasiszta tébolyt lerombolt, azt a népi demokrácia felépíti.

—ács—es

A m. kir. vallás- és közok

539/1927. szám.

III/a. ü.o.

A Műemlékek Országos Bizottságának,

B u d a p e s t.

Mult évi december hó 29.-én 475. sz
alatt kelt felterjesztésére tudomás és a
kiadó értesitése végett másolatban ki-
adom.-

Budapest, 1927. évi február hó 9.-én.

A miniszter rendeletéből:

Tihanyi

miniszteri osztálytanácsos

Illésné Bohács Mária
Nógrádi Krónika 1994. X. 17

A FESTŐNŐ A TÁJKÉPEKET SZERETI

Rögvest vásznat és festéket hozatott a téeszelnök

Unokája, Gábor portréjával

I.L.

Mátranovákon él és alkot *Illésné Bohács Mária*. Nevezhetnénk naív festőnek is, hiszen nem tanította senki, de gyönyörű képeit nézve, igazi kifinomult festményeket lát az ember.

- Már az iskolában is nagyon szerettem festeni. Mátracserpusztán születtem és laktam. Az ottani táj valóban megkapóan gyönyörű. Akkoriban még csak vízfestékkel, vagy temperával festettem. Később tértem át az olajfestékre, és vászonra. Már több mint húsz éve festek. Rengeteg képem volt, de sokat elajándékoztam rokonoknak, ismerősöknek, lakodalmakkor nászajándékba.

Illésnét a férje is patronálja, támogatja, mert elmondása szerint már fiatalasszonyként is tehetségesnek találta, csak akkoriban még nem voltak meg az anyagi lehetőségek.

- Elkezdtem járni *Iványi Ödön* festőművészhez, aki tehetségesnek tartott, de a hethónapos tanfolyamot nem tudtam elvégezni, mert akkor építkeztünk és a kislányom is egy-két éves volt. A tanfolyam művészi képesítést adott volna, de sajnos abbahagytam, már bánom.

Legjobban a tájképeket szereti. A négy évszak a kedvenc témái közé tartozik. A vörös színt nagyon kedveli, de mindegyiket szívesen használja. Megtalálja a módját, hogy a természet szépségeit fesse meg. A tájképeket nézegetve, olyan hangulata támad az embernek, mintha ott sétálgatna az erdőben.

- Több helyen volt már kiállításom. De vannak képeim a kékesi szanatóriumban és ményt tökéletesíteni. A vásznak tele vannak élettel, a természet csodálatával, erdőkkel, mezőkkel, a nováki táj szépségével.

Emlékezetes esetet is említ:

- Kukoricát voltam kapálni az Alföldön, amikor a brigádvezetőm megsúgta a téeszelnöknek, hogy én festeni szoktam. Az elnök azonnal hozatott vásznat és festéket, és le kellett festenem a Tisza-partot, és a szövetkezet két magyar ökrét, amint hordják velük a szénát.

Hát ez bizony már van 15 éve is, hogy történt. Ezt a két festményemet otthagytam ajándékba.

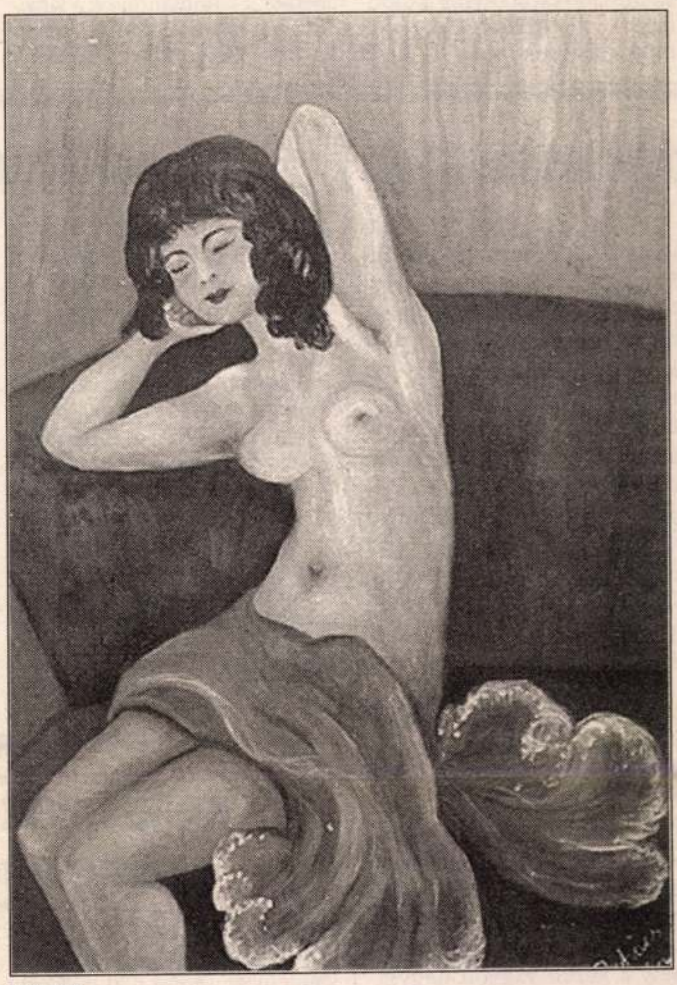

Női akt

Felgyőn is. A Balassi Bálint Asztaltársaságnak is a tagja vagyok. Jelenleg is kiállításunk van a megyei könyvtárban.

Nagyon szeretek festeni, valósággal nyugtat, amikor a kezembe veszem az ecsetet.

Illésné egyszerű asszony. Éli a „háztartásbeliek" mindennapi, dolgos életét. Állattartással is foglalkozik és a két unokájára is gyakran vigyáz. Amikor ideje engedi, akkor fest. Sokszor éjszakába nyúló munkával, képes egy-egy fest-

Tájkép

GYURKÓ PÉTER FELVÉTELEI

ENYEGETŐZÖTT A DEBRECENI TÚSZEJTŐ

sakor cinikusan mosolygott

A kft.-tulajdonos közölte, hogy sajtónyilvánosságra tart igényt, hogy gazdasági vállalkozásával összefüggő gondjairól, problémáiról szólhasson. Később azt követelte, hogy a Nap TV vasárnap reggeli egyenes adásában hozhassa nyilvánosságra problémáit. Hogy milyen gazdasági gondjai vannak, arra a rendőröknek nem válaszolt, azt hangoztatva, hogy csak akkor beszél, ha a sajtó képviselői jelen lesznek. Közölte, hogy ha kérését meghatározott határidőn belül nem teljesítik, úgy ötpercenként egy túszt kivégez. Nyomatékul 0.22-es forgótáras pisztolyából három lövést adott le, de ezek közül egy sem irányult emberre. Időközben a helyi rendőrség kérte az Országos Rendőr-főkapitányság különleges szolgálatát. Reggeli megérkezésük után a helyi különleges csoportokkal együtt tovább tárgyaltak a túszejtővel. Ennek eredményeként a tárgyalás utolsó fázisában két hölgyet Papp Illés szabadon engedett, de egyben azt is közölte, hogy a szálló árkádjai alatt parkoló Mercedesben robbanószerkezetet helyezett el, és ha rendőri tevékenységet észlel, a pokolgépet távirányítással működésbe hozza.

Bökönyi István ezredes, az ORFK különleges szolgálatának parancsnoka a sajtótájékoztatón elmondta, hogy a helyi kollégák rendkívül jól előkészítették a terepet és a szálloda személyzete is segítette munkájukat. A kaszinó zárt láncú videohálózata végig rögzítette az ötórás túszejtés pillanatait, így azt a momentumot is, amikor fél hétkor a kommandósok a kaszinó bejárati ajtajánál lefegyverezték Papp Illést. Bökönyi István jelentős eredményként emelte ki, hogy sem a túszok, sem a rendőrök közül nem sérült meg senki és az elkövető is sértetlen maradt. A Speditőr Kft. két maroklőfegyverrel rendelkezik - hangzott el a sajtótájékoztatón -, ezek a szállítványok kísérésének védelmére szolgálnak. Önvédelmi célra Papp Illés fegyvert nem tarthatott volna magánál. A Mercedesben egyébként nem volt robbanóanyag.

Az akcióban több mint száz rendőr vett részt, s az ügyben a vizsgálat még tart. A büntetés 5-15 évig terjedhet, s az első hírek szerint elrendelik Papp Illés elmeorvosi vizsgálatát. - Az 1955-ös születésű túszejtő elfogásakor meglepődött és arcán cinikus mosoly jelent meg - hangzott el a sajtótájékoztatón.

efektetési Alap

A vagyon jelentős részét ugyanakkor biztonságos állampapírba fekteti az alap, legalább olyan mértékben, hogy ez garantálja az alaptőke visszafizetését. Az alap minimum 100 millió, maximum 2 milliárd forintos tőkével alakul, és évente fizet hozamot. A jegyzési hitel 3 éves lejáratú, feltételeiről később ad tájékoztatást az alapkezelő. A befektetési jegy megvásárlására fordított összeg leírható az adóalapból, annak 30 százalékáig.

A Budapest Első Befektetési Alap 1993-ban a legmagasabb hozamot fizette az alapok közül, és hasonlóan jók a kilátások az idei évre is - közölte Miszori István. Hozzátette: a Budapest Alapkezelő befektetési alapjai rendelkeznek a legtöbb - közel 30 ezer - befektetővel, és a cégé az első hely a kezelt vagyon nagyságát illetően is.

Vincellérképzés indul

MTI Középfokú vincellérképzés indul október végén Balatonfüreden. Ez lesz az első eset, hogy azoknak a gazdáknak szerveznek továbbképzést, akik alapfokú tájékozottsággal, illetve gyakorlattal rendelkeznek a szőlő- és bortermelésben, ám szeretnék továbbfejleszteni tudásukat. Erről a Földművelésügyi Minisztérium sajtóosztálya tájékoztatta az MTI-t.

A kéthetes bentlakásos tanfolyamra elsősorban olyanok jelentkezését várják, akik a közelmúltban jutottak nagyobb szőlőterülethez és most kezdenek mezőgazdasági vállalkozásba. A képzésben résztvevők a tanfolyam első hetében az elméleti, a második héten pedig a gyakorlati tudnivalókat sajátítják majd el. Áttekintést kapnak a magyar szőlő- és bortermelés helyzetéről, kilátásairól, a szakmai érdekvédelmi szervezetek működéséről, továbbá a termesztésre javasolt szőlőfajtákról. Emellett lesznek előadások a szőlőültetvények tervezésének, kivitelezésének és művelésének módszereiről. A résztvevők ismertetőket hallgathatnak meg a vállalkozási jogról, a hitel- és támogatási lehetőségekről és a borászatról is. A vincellérképző programja egynapos belföldi és kétnapos osztrák tanulmányúttal zárul.

A költségvetés bevételei szeptember végéig

MTI Az állami költségvetés adó-, illeték és vámbevételei szeptember végéig 680 milliárd forintot értek el. Ez az összeg az 1994-re szóló eredeti költségvetésben előirányzott bevételek 71 százaléka. Mindez abban a levélben olvasható, melyet Békesi László pénzügyminiszter küldött az országgyűlési képviselőknek a központi költségvetés háromnegyedéves bevételeiről.

Személyi jövedelemadóként az év első kilenc hónapjában 170,5 milliárd forintot fizettek be az adózó állampolgárok a központi költségvetésbe. Ez az eredeti éves előirányzat 72,2 százaléka. A költségvetés általános forgalmi adóból származó bevételei szeptember végén 235,5 milliárd forintra rúgtak, ez az éves eredeti előirányzat 70,6 százaléka. Társasági adóként a gazdálkodó szervezetektől 20,9 milliárd forint, a pénzintézetektől 18,6 milliárd forint folyt be az állami költségvetésbe. A pénzintézetek társasági adója 80,7 százalékos teljesítést ért el, a gazdálkodó szervezetek társaságiadó-befizetései azonban az éves eredeti előirányzatnak csupán 35,4 százalékát tették ki. A fogyasztásiadó-befizetések 118 milliárd forintot mutattak. Illetékből 11,7 milliárd forint folyt be a költségvetésbe. Így a fogyasztási adó-befizetések 63,3 százalékos teljesítést jelentettek, illetékből a befizetés az éves előirányzat 57 százaléka volt.

A költségvetés forrásai közül a vám- és importbefizetések tervét szeptember végén már „túl is teljesítették". E címen az első kilenc hónapban 104,8 milliárd forint jutott az állami költségvetésnek, ami az egész évre szóló eredeti éves terv 107 százaléka.

VILÁGÉLELMEZÉSI NAP

„Víz az életért"

MTI Hagyományosan ebben az évben is a világ több mint 170 országában emlékeznek meg az élelmezési világnapról, október 16-ról. Az idei világélelmezési nap jelszavául a FAO, az ENSZ Élelmezési és Mezőgazdasági Szervezete Víz az életért mottót választotta - tájékoztatták az MTI-t a Földművelésügyi Minisztérium sajtóosztályán.

Az ENSZ szakosított szervezete azért választotta a szóban forgó kérdéskört az idei világnap témájául, mivel a víz az élet fenntartója és elengedhetetlenül szükséges az emberi jóléthez, továbbá a természetes környezet fenntartásához. A víz hiánya, vagy rossz minősége drámai hatással lehet nemcsak a mezőgazdasági termelésre, hanem a mindennapi élet körülményeire is minden vonatkozásban. Ezért a víz az életért mottó a reflektorfénybe szeretné helyezni a víz helyes és helytelen felhasználásának lehetőségeit, problémáit, valamint az utóbbiból eredő kockázatokat.

A FAO világélelmezési napjáról hazánkban országszerte hétfőn tartanak megemlékezéseket. Ebben az évben több helyen is nagyobb rendezvényt szentelnek ennek az eseménynek. A Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztérium, az Országos Vízügyi Főigazgatóság és a Magyar Hidrológiai Társaság szervezésében kerül sor Egerben a Flóra Szállóban a Kárpát-medence vízkészlete és vízi környezetvédelme elnevezésű kongresszusra. A Központi Élelmiszeripari Kutató Intézet (KÉKI) és a Gödöllői Agrártudományi Egyetem is szervez ünnepi rendezvényeket.

ILLÉS JÁNOSNÉ festő

Lagzis menetet tervez a mátranováki házasságkötő terembe

Festőálmok – kis pénzzel

Mátranovákon él és alkot az ötvennégy éves Illés Jánosné, Mariska néni. Amatőr festő, akit tehetséggel áldott meg az Isten.

– Már több mint húsz éve festek olajjal. Évente körülbelül három-négy festményt készítek, persze van úgy, hogy egyet feldolgozok többféle variációban is. A tájképeket szeretem nagyon, szívesen viszem „vászonra" a négy évszakot. Sajnos, nagy bánatom, hogy nem tudok annyit festeni, mint amennyit szeretnék és tudnék. A festékek drágák, nem tudom megfizetni.

– Előnyugdíjas vagyok és 3880 forinttal mentem nyugdíjba, most az idén az emelésekkel együtt 4926 forintot hoz a postás. Mire elég ez? Szinte semmire. Ami festményt eladok, az nagyon kevés, mert inkább elajándékozom munkáimat, szeretek örömet szerezni másoknak.

– Most a mátranováki polgármesteri hivatalba festettem egy bányabejáratot, a „Csurgó-tárót." E bányászközségben Csurgó-táró közismert hely volt. Fényképről festettem meg. A terveim között szerepel az is, hogy a polgármesteri hivatal házasságkötő termébe egy régi lagzis menetet fessek.

– Ha sok pénzem lenne, akkor rengeteget festenék, mert engem a festés nyugtat. Olyankor nem kell a szívgyógyszert szednem, annyira jó hatással van rám.

Illés Jánosné, Mariska néni a Balassi Bálint Asztaltársaságnak is tagja. Jelen pillanatban is megtekinthető egy kiállításuk Salgótarjánban, a Balassi Bálint Könyvtárban.

– Nagyon rendesek velem az asztaltársaságnál, mert még azt is megszavazták, hogy nekem ne kelljen fizetnem az ezer forint éves tagdíjat, mivel ilyen kevés a nyugdíjam. Sajnos, nagy úr a szegénység! Legalább tíz képkeret kellene most, de ez minimum százezer forint, erre a kevés nyugdíjból képtelen vagyok. A férjem nyugdíjából vegetálunk, mert ebből rendesen nem lehet még élni sem.

Illés Jánosné elsősorban a tájakat, a természetet szereti megörökíteni FOTÓ: RIGÓ TIBOR

Mariska néni már több kiállításon szerepelt, nemcsak Nógrád megyében, hanem országos szinten is. Sőt most Japánba fest két festményt, de már Németországba és Kanadába is több képe kijutott.

– Kedvenc témám – mint már említettem – a tájképek és a történelmi témájú festmények. Megfestettem már a szentendrei katolikus templom sikátorát, régi búboskemencét. A régiségeket szeretem megörökíteni, hogy maradandóak legyenek.

Lenne kedvem festeni, van is témám bőven, de sajnos azt kell mondjam, hogy ez kevés, mert nincs rá pénzem. Pénz nélkül pedig nem lehet dolgozni. Amíg a pénztárcám engedi, addig festek. Most szóltak, hogy lehetne menni külföldre is kiállításra, de erről nem is álmodhatom. Reménykedem, ha ötvenöt éves koromba megkapom a rendes nyugdíjat, akkor talán több lesz és nagyobb lehetőségeim lesznek anyagilag és művészileg.

Cserhalmi Adél

Adidas fazonban! adidas

rján, ÉVI Áruház. Telefon: 32/310-773

R KEDVEZŐ ÁRON:

KŐ PAPÍROSZTÁLYON és
IPOLY ÁRUHÁZBAN.

lásoknak most 26 Ft
oknak most 55 Ft
141 Ft

EZON - ÚJ RUHA!

szú ujjas 1 600 Ft-tól
1 570 Ft-tól
jjas 1 500 Ft-tól
1 500 Ft-tól
700 Ft-tól
2 500 Ft-tól
200 Ft-tól

K!

MOST OLCSÓBB!
Minden edény és konyhafelszerelési cikk
10 % engedménnyel kapható
aug. 28., 29., 30-án a
LAKBERENDEZÉSI ÁRUHÁZBAN
és a
CSARNOK VASÁRUHÁZBAN.

N.

ÉBEN GYÁRTJÁK ...

ISLER akció!
elyet vásárlók köteényt
kapnak ajándékba.

R gyártmányú kályhát,
elyet vásárlók között
ILL,
NSÜTŐ,
ÚLYZÓ kerül kisorsolásra.

sárolhatja:
RENDEZÉSI ÁRUHÁZBAN,
VASÁRUHÁZBAN,
, a VASÁRUHÁZBAN.

R NYEREMÉNYAKCIÓ!
mblémával ellátott bankkártyával,
rsoláson vesz részt.

yeremények!

(38402)

KIT

Kereskedelmi és Idegenforgalmi
TOVÁBBKÉPZŐ
NÓGRÁD MEGYEI KÉPVISELETE

szakképesítést nyújtó tanfolyamokat indít:

BOLTVEZETŐ, VENDÉGLÁTÓ ÜZLETVEZETŐ,
SZAKÁCS, FALUSI VENDÉGLÁTÓ, ABC-ELADÓ,
RUHÁZATI ELADÓ, TÖLTŐÁLLOMÁS-KEZELŐ ÉS ELADÓ
szakokon.
1997. szeptember 6-án (szombaton) 10.00-kor.
Helye: Balassagyarmat, Régimalom út 2. (Madách Kollégium)
Jelentkezés: - a fenti időben és helyen,
- **előzetesen:** KIT. képviselet 2660 Balassagyarmat, Régimalom út 2.
Tel.: (35)300-028 (üzenetrögzítő és fax is) vagy (35)300-788.
Tanfolyamaink költségeit a:
- Nógrád Megyei Munkaügyi Központ kirendeltségei és a
- Nógrád Megyei Vállalkozásfejlesztési Alapítvány támogathatja.
Tananyagot, diákigazolványt biztosítunk.
Részletes információkkal indításkor szolgálunk.

(38119)

ESÉLY A SIKERRE !!!

Avonmore

Avonmore
Pásztó Kft.

PERSONAL ASSISTANT TO MANAGING DIRECTOR

Avonmore is presently seeking a personal assistant to its managing director.

Candidates should:
- be fluent is english
- have a business or commercial training
- be hardworking and motivated
- be capable of working on their own initiative
- have some experience though this is not essential.

The position offers the opportunity to gain business experience in one of the country's leading dairy companies. Further advancement in the company will be open to the right candidate. A competitive salary is offered.

If you are interested in this position please send your curriculum vitae to:
Mr Gerry Lenihan
Avonmore Kft.,
3060 Pásztó, Fő út 157.

(38330)

Illés József, keramikus

□ LISZIÁK ELEK rajzfilmrendező-tervező képzőművészeti alkotásaiból nyílik kiállítás ma délután 6 órakor az angyalföldi József Attila Művelődési Központban. (XIII., József Attila tér 4.) A kiállítással egyidőben Illés József kerámiáit, és Orvos András festőművész munkáit is megtekinthetik az érdeklődők.

□ Liszják Elek

2.

Esti Hírlap, 1980. ápr. 16.

Illés József, keramikus

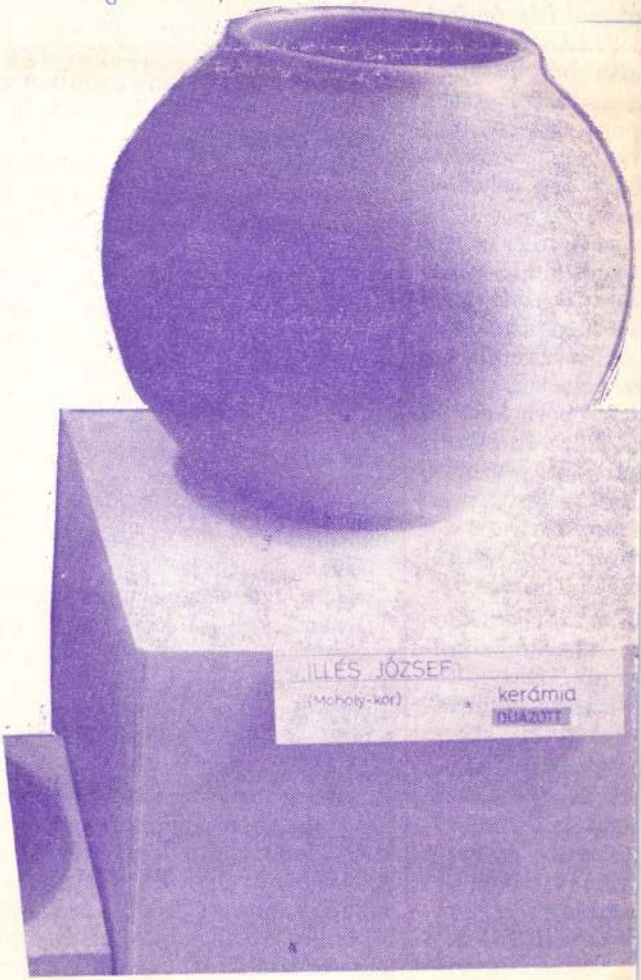

Népművészet, 1974/1. 3.

rumaival, találkozóival, erősödő rendszerességével figyelemre méltó. Az évenkénti ismétlődés kiváló alkalom a bemutatkozásra, az áttekintésre, a kapcsolatok erősítésére. Nem ártana azonban szélesíteni az érdeklődők körét, bővíteni a közönséget.

Hogyan tovább? Igazolódott a szakbizottságok fontos szerepe az amatőr művészeti ágak fejlődésében, s rövidesen megalakul az *iparművészeti szakbizottság* is. Levontuk azt a tanulságot is, hogy a képzőművészetben a szakköri tagok többnyire színvonalasabb teljesítményre képesek, mint az egyéni alkotók. Ezért az utóbbiak számára *tanácskozásokat, értékeléseket* tervezünk *legalább félévenként*. Ezeknek helyszíne valószínűleg a József Attila Művelődési Központ lesz.

Nem fejthetem ki e helyen részletesen gondjainkat, csak címszavakban jelzem őket: képzés-továbbképzés, a szakkörvezetők helyzete, a szakkörök és a művelődési házak viszonya, a szakbizottságok feladatai, a művészeti ágak egyedi sajátosságai, gondjai. Szóban és írásban mindezen problémák több teret kívánnak: szervezők, alkotók, szakvezetők sok-sok eszmecseréjét. A vizuális művészeti hónap hatékonyan ösztönzött ilyeneknek a szervezésére.

DÓZSA TIHAMÉRNÉ

Illés Judit

ILLÉS JUDIT grafikus kiállítása a fővárosi XII. kerületi tanácsházán (Böszörményi út) megnyílt.

Magyar Hirlap 1976/116/1o

Illés Judit, grafikus

L.: Nemes Attila

Sz. j.: Beváltak a klubok 4

Esti Hírlap, Bp. 1976. okt. 12.

. MDK

Illés Judit

Magyar plakát 66. 5. magyar plakát kiáll.
Mücs. 1966. dec.

nesvonalu szabás történ
Itt a Nyugat-Dunántulon
Kapuvárott azonban sajá

Illés László kerámikus tanár

Az Atelier művészeti és műhelyiskola tanára, tanitványainak munkájából rendezett kiállitást.
A lap felsorolja a tárlat minden résztvevőjét "Az Atelier kiállitása" cimmel.
1935. junius 22.-én nyitották meg az iskola negyedik kiállitását.

A HÉT, Bp. 1935. junius 30.
45. évf. 13-14. sz. 4. lap.

Illés József
kerámikus

közös kiállítása Varga József grafikussal a soproni Sopron Szálló galériáján.

Népszabadság, 1988. jún. 24.

resent models for the f[illegible]on of our own solar system.

How a cloud fragm[illegible]me of the two fundamenta[illegible]teristics of stellar evolution th[illegible]ory must be able to describe. In[illegible]r clouds can be as large as 10[illegible]times the mass of the sun—quit[illegible]e com- pared with stars, wh[illegible]s seldom larger than about 10 [illegible]the solar mass. In addition most [illegible]n the disk of our galaxy seem to [illegible]n clusters

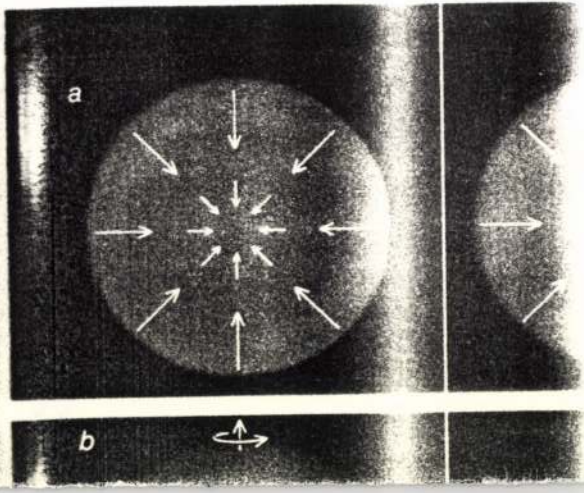

Illés József, keramikusművész

A XVII. Ker.-i József Attila Művelődési Közp.-ban nyári művészeti tábort hirdették még általános iskolások részére. – Okányi Ferenc a művészeti vezető mondja el, kik tanítanak a táborban: Katulic László grafikus, Orvos András festő-iparművész, Illés József és Mészáros Gábor keramikus, Cerovszki Iván, aki a tűzzománckészítés művésze és Sarlai Sándorné rajztanár, festőművész.

Székely Anna: Művészeti tábor Angyalföldön.
Magyar Hírlap, 1984. aug. 3. 6-old.

ILLÉS Károly miskolci órásmester. Nagyvisnyón dolgozik 1872-ben, ahol a reformátustemplom toronyóráját készíti. /Voit kézirat 1958./

A Hevesmegyei Topográfia adatgyüjtéséből. Voit

Illis Károly
gipszszobrász
74 éves
(szívgyengeség)
+ 1953. VIII. 2.
Kispesti Ujtemető

Halotti főkönyv
635

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Paula Illés-Kupka

ÉLET ÉS IRODALOM

1964 JUN 13.

1021

Paula Illés-Kupka: Tanulmány

ORADOUR ES LIDICE

A falut körülzárták. Rohamsisakos, géppisztolyos, csizmás katonák álltak az utakon, minden ösvényt elálltak, minden méterről fegyverek meredtek a középpont felé, s az emberek, akik a géppisztolyt, rohamsisakot, csizmát, katonai jelzéseket, kitüntetések kicsinyített mását, rendfokozatokat, bőrszíjakat, femcsattokat viseltek, már nem is voltak emberek. Fallá változtak, hurokká, fémből, izmokból, ólomból, robbanóanyagokból, kiáltásokból és rekedt parancsokból font rettenetes kötéllé — süketté a könyörgésre, vakká a látásra, bénává az emberségre.

A falut körülzárták. Mindenki bemehetett, de senki sem jöhetett ki onnan. Milyen lehetett a falu? A kis kertek, az udvarok, a meztelen gyerektalpak taposta ösvények a fűben, a hangok a falu fölött, a harang megszokott csengése, az állatok elbődülése az istállókban, a kutyák ismert ugatása, a kútkerekek nyikorgása, a tej csobogása a sajtárokban, a tűz pattogása a konyhákban, kanalak csörömpölése, ajtók nyikorgása. Minden, ami békés, körülvéve a hurokkal, minden, ami eleven, körülvéve az idegen és megmagyarázhatatlan

lalkozása a véletlenne
Láttuk, ismerjük arcá
mozgását, lépteinek kop
gását, gondolkozásmódjá
Ismerjük parancsszavait é
eszközeit.

Nem feledhetjük el Ora
dourt és Lidicét.

Kuczka Péter

IPARMŰVÉSZETI MÚZEUM

MŰHELYSAROK 1994 február

Válogatás három fiatal iparművész munkáiból , akik , bár ugyanabból az anyagból, a bőrből dolgoznak, mégis nagyon eltérő műtárgyakat hoznak létre.

ATTALAI ZITA
1078 Budapest, Marek József utca 17. Telefon: 121 7689

" Az objektek, amelyekkel a kiállításon részt veszek, inkább megközelítik a bőrből készült kisplasztika fogalmát, mint a cipő megnevezést. Ezzel a kifejezéssel az a célom, hogy rámutassak arra, hogy tárgyaim a cipőkészítés technológiájával készülnek, de nem elsősorban mint cipőfunkciót ellátó öltözékdarabok, hanem mint lábdíszek szerepelnek."

BRÁDA JUDIT
1118 Budapest Villányi út 109. Telefon: 185 0892

" Egyedi bőrtáskákat mutatok be, amelyek készítésekor hagyományos, kézműves bőrmegmunkáló eljárásokat alkalmaztam. Emellett szívesen kísérletezem bőr és más anyagok - fém, fa, bambusz - együttes használatával. Szándékom szerint olyan játékos , karakteres tárgyak ezek, amelyek jellemzők lehetnek viselőjükre. "

ILLÉS KATALIN
1124 Budapest Nárcisz u. 49/b Telefon: 140 6467

" Cipőim hagyományos manufaktúrális technikával készülnek, a használhatóság alapelvei szerint. A nyers és fekete szinek kombinálása elsődlegesen a szerkezeti elemek hangsúlyozását szolgálják."

MŰHELYSAROK

augusztus

SZILÁGYI ANDRÁS

1949. Budapest.
Az Iparművészeti Főiskola üvegszakán diplomázott 1973-ban.1973-tól 1975-ig az Orosházi Üveggyár tervezője, 1975 és 1990 között az Üvegipari Művek (Pannonglass Ip. Rt.) művészeti vezetője volt. 1991-től a La Girouette Studió Művészeti Kft. alapítója és ügyvezetője.
KIÁLLITÁSOK, DIJAK
Minden jelentős hazai kollektív kiállításon résztvett.
1974. ÜM dekorpályázat I. díj
1979. Művelődésügyi Miniszter Nívódija
1980. Valencia Design kiállítás
1987. Terítési Kultúra koll. II. díj
KÖZGYÜJTEMÉNYBEN LÉVŐ MUNKÁK
Iparművészeti Múzeum, Tál
JELENTŐSEBB KÖZTÉRI MUNKÁK
1974.Pápa, Házasságkötő terem, lámpák, Győr, Városháza Díszterem, üvegbúrák
1975. Szeged, Új Hungária szálló, üvegmozaik Minya Máriával
1980. Eger kispréposti palota, üvegfal és csillár rekonstrukció
1982. Bátor, a római katolikus templom freskói
1983. Napkok, a római katolikus templom seccói
1985. Szeged, Malév cégér
1987. Chemolimpex Vendégház, lámpabúrák
1987-89. Hódmezővásárhely, Zsinagóga ólmozott üvegablakainak rekonstrukciója
1989. Szeged, reformátusház, mozaik
1990. Keszthely, Abázia Hotel, ólmozott üvegablakok, Apostolok, étterem
1991. Sopron, Konzumbank Rt. cégér és pénztárüveg, Abasár, római katolikus templom, homokfúvott üvegablakok
1992. Pécs, Természetvédelmi Igazgatóság, lámpák és ólmozott üvegablakok, Budapest, karmeliták oratóriumának secco felújitása
1993. Nagymágocs, ólmozott üvegablakok felújítása és rekonstrukciója.

KOVÁCS JÚLIA

1947. Szeged.
Az Iparművészeti Főiskolán diplomázott 1972-ben. 1972 és 1979 között a Nagykanizsai Üveggyár, majd a Salgótarjáni Öblösüveggyár tervezője volt. 1979-től önálló tervező. 1991 óta a La Girouette Stúdió Művészeti Kft. alapítója és ügyvezetője.
KIÁLLITÁSOK, DIJAK
Minden jelentős hazai kollektív kiállításon résztvett.
1974. Folklór a művészetben c. kiállítás, Kecskemét, II. díj
1975. Házgyári konyha program díjazottja - ma is gyártott tervei az almareszelő és citromprés, valamint a hőálló tea-, tejforraló
1977. I. Szilikátipari Formatervezési Triennálé, Kecskemét, triennálé díj
1980. Valencia Design kiállítás
1988. Terítési kultúra koll. I. díj
JELENTŐSEBB KÖZTÉRI MUNKÁK
1975. Szeged, Új Hungária szálló, homokfúvott üvegajtók, lámpakompozíció
1977. Eger, Hotel Eger, homokfúvott üvegajtók
1980. Szeged, Vezetőképző, savazott termopán üvegfal
1982. Balatonalmádi, ÜM üdülő, homokfúvott termopán üvegfal
1987. Chemolimpex Vendégház, ajtók, lámpák
1987-89. Hódmezővásárhely, Zsinagóga ólmozott üvegablakainak rekonstrukciója
1989. Szeged, református ház, mozaik rekonstrukció, Szegvár, kastély, ólmozott üvegablakok
1993. Nagymágocs, ólmozott üvegablakok felújítása és rekonstrukciója

Végül, de nem utolsó sorban említendő Kovács Júlia és Szilágyi András sok törődést és erőfeszítést igénylő tevékenysége: Báthory Júlia életművének megőrzése és gondozása. Az értékes szakmai hagyomány ápolását a rokonságon túl a tanítványok mesterük iránt érzett tisztelete és megbecsülése ösztönözte.

ILLÉS Katalin

Illés Lajos

Közgazdasági Technikum, Szentes /Maár Márton épitész/.
- Ism: Illés Lajos, Müszaki Tervezés, 1968.12.sz.lo-11.
1.

Az 1970.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. - Művtört.Ért. 1971.2.sz.169-182. l.

156. l.

Ilić Lajos

Illés Lajos

Nemzetközi kemping, Szeged. /Illés Lajos, Novák István épitészek/. - Müszaki Tervezés, 1968.12.sz.36.l.

Az 1968.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája /Művtört.Ért. 1971.2.sz.149-182. l./

155. l.

Illés Józsefné dr

Válkay Ernsi

festő

szül. Bpest

lásd

Bozmaagaszlex.

470, 471 h.

Illés Lajos

ötvös

1840-1852.

Kassai születésű s Hagedorn György kassai mesternél 5 éven át tanult. 1840. okt 4-en felszab. 1852. szinte Reni a kassai nemzeti rajztanoda adnaki bizonyítvánnyt hogy mesterré lehet, mert nelltük s különböző gyűrűk rajzolásában járatos. Több eredményt ujjainak hibás volta miatt nem tudott felmutatni. Mesterre 1852 okt 17-en lesz. jogért 50 beés. forint fizet a céhnek.

Mihalik József Kassaváros ötvösségének tört. Bpest 1900. 313. l.

Frenzl György Benjamin

festő.

XVIII. st.

Illés

Illés Lajos épitész M.D.K.

A kijelölt terület beépitési javaslatai a tervpályázat kiirása /1966/ elött

1958. a Tisza partra 3 hétszintes lakóépület terve repr.

Szmetana György: A Szegedi Olajközpont tervpályázat városépitészeti értékelése

Magyar Epitőművészet 1967/5. 2.1.

Illés Lajos
festőművész
32 éves
(szívgyull.)
+1945 X 13.
Új köztemető

Halotti főkönyv
199.

M. D. K

ILLÉS Lajos építész

Szeged, északi városrész rendezése

III. díj

Tanstervező: Borrendig B. Kőhalmi J.

Teropályázati eredmények

Magyar Építőművészet 1960 4. sz. 62. l

M. D. K.

ILLÉS Lajos építész

Szeged, Mart ~~[illegible]~~ Lévi Lakóház

Repr.

Magyar Építőművészet 1960. 3. sz. 7. l.

Illés Lajos, építész

MDK

Harmadmagával III b díjat -11000 ft-s!- mert Szeged északi városrésze rendezésére kiírt terapályázaton.

-: Kihírdették a szegedi városrendezési terapályázat eredményeit

14. l

Népszabadság. Bp. 1960. júl. 3. [Vidéki]

„MŰVÉSZET AZ IPARBAN". AZ IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT KARÁCSONYI KIÁLLÍTÁSA

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat „Művészet az iparban" c. karácsonyi kiállításának 1941. évi december hó 3-án, délután 6 órakor történt ünnepélyes megnyitásán Szablya János ügyvezető alelnök üdvözlő szavaira dr. Varga József m. k. t. t., m. kir. iparügyi miniszter a következő beszéddel válaszolt:

Igen tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Őszinte örömmel jöttem el az Országos Magyar Iparművészeti Társulat „Művészet az iparban" címen rendezett karácsonyi kiállításának megnyitására, mert magam is úgy érzem, hogy az iparművészet és az ipar szoros kapcsolatban van egymással.

Az iparművészet, vagy művészi ipar környezetünknek azt a részét óhajtja szebbé, művészivé tenni, amely nem tartozik sem az építő-, sem a festő- vagy szobrászművészet körébe. Iparművészeti tevékenységnek minősíthető tehát minden olyan munka, mely használati tárgynak, otthonunknak, ruházatunknak művészi tartalmat kíván adni.

A magyar iparművészeti termékekre és így a fejlett magyar iparművészeti ízlésre európai viszonylatban is büszkén hivatkozhatunk. Iparművészeti ágaink között első helyen kell felemlítenem a hazai agyagművességet, mely fejlettség és művészi érték szempontjából egyrangú a nyugati államokéval. A dicső multú magyar ötvösség és ékszerészipar újra kezdi bontogatni szárnyait, s csak a bőkezű rendelőket várja, hogy a 15. és 16. század nagy magyar mestereihez méltó műveket alkothasson. Meg kell még említenem a magyar vasművesség, fémdíszműipar, az üvegfestészet és a fiatal magyar grafika hatalmas fejlődését is, melyek mindenütt becsületet szereznek a magyar munkának.

Az iparművészeti kiállítások, így ez a karácsonyi kiállítás a közönség figyelmét ezekre a művészibb ipari termékekre óhajtja felhívni, ezzel pedig iparunk fejlődését és magasabb színvonalra való emelését mozdítja elő.

Nagyrabecsülve az Országos Magyar Iparművészeti Társulatnak a cél érdekében végzett fáradságos munkáját, a társulat Vezetőségének őszinte elismerésemet és köszönetemet nyilvánítom és a „Művészet az iparban" karácsonyi kiállítást megnyitom.

Az igazi művészet mindig valamely magasabb eszmény szolgálatában áll és sohasem öncélu. A nagy európai stílusok kialakulásánál mindig egy nagy szempont volt az irányadó, az egyházművészet. A kor embere Istene dicsőítésére templomokat épített, vagy képeket festett és szobrokat faragott. Kezdetben az elsőrendű szerep a templomépítészetnek jutott s festészet, szobrászat csak ennek kiegészítőjeképen szerepeltek. Idővel, ekkor már a renaissance kezdetén járunk, a kép lekerül a falról, nem csupán freskó többé és architektúrába beillesztett oltárkép, hanem önálló szerepet kap. Ugyanígy a szobrászat is, amely a gótikában még tartóoszlop, kapubéllet szerepét játssza, kilép a falsíkból s elkezd önálló életet élni. Szobrok és képek mellett azonban idővel a templom, majd a házak belső dekorációjának számtalan lehetősége fejlődik ki s ez alakítja meg a tulajdonképpeni iparművészetet. Valódi helyét megjelölendő a művészetek nagy együttesében, az olasz díszítőművészet, arte decorativa néven jelöli meg. Helyes azonban mindamellett a magyar iparművészet elnevezés is. A művészet sohasem öncélú, mondottuk az imént, tehát az iparművészet sem lehet az. Szerepe, hogy művészeinek adottságával megnemesítse az ipart s azt összehangolja a művészettel.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat helyiségeiben rendezett kiállítás is ennek a magasabbrendű kulturális s egyben gyakorlati jellegű programnak szolgálatában áll: „Művészet az iparban", sőt menjünk tovább egy lépéssel, magyar művészet a magyar iparban. Különösen aktuálissá teszi ezeket a vezérlőszempontokat a mai háború okozta külföldi nyersanyagellátási nehézség. Mert autarchiára nemcsak gazdasági téren van szükség, hanem a művészetben is. Nem kívánjuk ezzel azt mondani, hogy minden állam üzzön strucepolitikát s ne legyen számára jó és szent, csak az, ami határain belül van, mert ez az eljárás hamarosan súlyos reakcióra vezetne; de ezzel szemben ne érezze az a nemzet azt se, hogy ami a külföldön történik, minden nagyszerű és tökéletes s immár más mód nem is marad hátra, mint utánozni. — A legnagyobb művészek mindig egyben mozgékony emberek is voltak s életük során számos ország számos városa fogadta be őket falai közé, de mindaz, amit láttak és tapasztaltak, bár hatott is rájuk, azt mégis önmagukon átszűrve s megnemesítve váltották nemzeti jellegű valósággá.

A művészi autarchiára való törekvés egészen nagyszerű példáit látjuk felcsillanni ezen a kiállításon. Úgy érezzük, hogy nincs semmi fölösleges itt ebben a maga egyszerűségében is elegáns beállításban. Minden tárgy ott van, ahol éppen lennie kell. Nincs meg a kiállításoknál szokásos zsúfoltság, de nem érezzük, hogy keveset láttunk, mert az, ami itt van, annak minden darabja a magyar iparművészet.

A kiállítás anyaga világosan és áttekinthetően van elrendezve. Nyugodt, minden zavaró momentumtól

mentes a térhatás. A falakba süllyesztett nagy, símavonalú vitrinek tárják szemünk elé az ezüstszürke milieu-be ágyazott tárgyakat. Olyanok ezek a vitrinek, mint szürkealapú, csillogó képek, melyekhez az architektura adja a passepartout-t. A kiállított tárgyak hatásosan különálló, de mégis egymásbaolvadó csoportokba vannak tagolva s bárhonnan szemléljük őket, mindenünnen mást mutatnak, más részleteket, más szempontokat tárnak elénk.

Leggazdagabban a kerámia van képviselve.

A Drasche porcellángyár meglepően jó anyagot állított ki s noha nem régen űzi a porcellángyártást — használati porcellán és díszműáru készítésével 1936 óta foglalkozik — néhány állatfigurájában egészen megközelíti nagy riválisát a Zsolnay-gyárat. Örvendetes tény, hogy hazánkban immár három nagyobb, művészi porcellángyár működik s törekszik az elsőségre. Versenytársakra szüksége van úgy a művésznek, mint az iparosnak, mert az ilyfajta versengés mindegyik felet újszerű elgondolások kivitelére serkenti és csak elősegíti az egészséges fejlődést és a kibontakozást. Láttunk két tájképes, szürkéstónusú, a koppenhágai porcellánokra emlékeztető vázát és egy modern, de egyéni elgondolású teáskészletet.

Számos hazai és külföldi kiállítás után most ismét meg kell csodálnunk a Zsolnay-gyár utánozhatatlan zománckultúráját, de egyben felmerül bennünk az a kívánság is: bár ezek a tüneményes irizáló mázak ne szecessziós stílusáramlat szülte edényformákat dekorálnának. A ma keramikusa a technikai fejlettségnek oly fokán áll már, hogy tehetségét nem szabad egy letűnt stílusáramlat formáinak díszítésére pazarolnia, hanem méltóbb formákra kell lelnie: ilyenek lehetnének például a klasszikus művészet óta máig fennmaradt, örökértékű [illegible] formák. A kiváló fiatal állatszobrászunk, [illegible] András, néhány finom figurájával, egy flamingoval, nyúllal, rókával szerepel.

Örvendetes újdonságot jelentenek a kiállításon szereplő üvegek. Az utóbbi évtizedekben ugyanis művészi magyar üvegművességről nem sok szó esett nálunk. Piacaink el voltak árasztva külföldi, főleg cseh üveggel és ólomkristállyal. Most azonban, hogy a szállítási és háborús nehézségek miatt a külföldi behozatal megszűnt, a magyar gyártású, magyar csiszolású művészi üveg mintegy varázsütésre pótolta azt. A kiállításon két irányzat is szerepel, az egyik még formailag és dekorációjában is követi a külföldi példákat, a másik már teljesen független mindenféle idegen hatástól és teljesen egyéni. Az előbbi irányt a Tokodi-üveggyár képviseli vésett üvegeivel és a Salgótarjáni-gyár, főleg modern, színes — finomak füstszínű üvegei — likőröskészleteivel s egyéb használati tárgyaival.— A másik irány egyedülálló s művészi elgondolásaiban páratlan zsenialitású képviselője Báthory Júlia. Ez a huzamosabb ideig Párisban élt iparművésznő három évvel ezelőtt, az első Iparművészeti Tárlaton mutatkozott be a magyar közönségnek. Azóta minden kiállítás újra és újra hozta alkotásait s három esztendő után ma már felfedezzük bennük a magyar sajátosságokat. Négyféle technikával dolgozik, véséssel, maratással, homokolással és csiszolással, s ezeket a technikákat sokszor együtt is használja. Díszítőelemei figurálisak, halászat, vadászjelenet; vagy ornamentálisak, levélgirlandok, búzakalászok, mindezt azonban némileg stilizálva, nagyszerű ötletességgel alkalmazza. Formái különlegesek, nem is kelyhek, nem is vázák, hanem egészen újszerű üvegedények. A művészi üvegműves ugyanis ma nagy probléma előtt áll még: formáit nem készen kapja a gyáraktól, hanem azokat üvegkereskedések kirakataiból kell összeválogatnia, átalakítania. Megtudjuk, hogy a nagy — halászjelenetet ábrázoló — edény eredetileg bowléstál volt, csak vastag hengertalpát faragta le; a vendéglői borospohár lecsiszolt talpa pedig most fedőül szolgál. Ugyanígy látunk átalakított likőrösüveget, sőt a közönséges szódásüveg is művészi tartalommal telik meg Báthory Júlia keze nyomán.

A kiállítás másik kiemelkedő egyénisége Gorka Géza, aki tizenöt évi munkássága után még mindig tud újat és meglepőt adni. Nemesformájú edényein a technikai bravúroknak egész skáláját vonultatja fel. Csak ritkán díszít rajzosan, mert elve az, hogy az az igazi kerámia-dekoráció, mely önmagából az anyagból ered, melyet mint kiszámított véletlent az egymástkövető égetések hoznak létre. Így legáltalánosabb díszítőeleme a „kraklé", a máz felületi összevissza repedezése. Gorka Géza edényein azonban még a véletlen is tudatosan s előre kigondolt módon működik s ebben a máz különböző keverési arányai játszanak nagy szerepet. Másik érdekes, mesterségesen kitenyésztett, látszólagos hiba az edények rücskössége. Itt a máz a belékevert anyagnál fogva összehúzódik, a felület göröngyössé válik. Dolgozik az olasz eredetű sgraffito technikával is, mely nálunk eddig csak Erdélyben fordult elő. Lényege az, hogy égetés előtt a még friss mázból kikaparják az alakokat vagy egyéb díszítőelemeket. Látunk habán-technikával dekorált és habánformájú edényeket is, mindez azonban beleolvad és megnemesedik Gorka saját egyéni kultúrájában. Három nemesformájú, nagyméretű szarvasos vázája a művész három különböző felfogását tárja elénk. Az első, világos, erezett alapon, élesen kirajzolva — mint a habánoknál láttuk — hozza a formákat. A másodiknál a rajz már kissé „elpeng", szétfolyik, míg a harmadik vázán alap és dekoráció között már csak elmosódó tónuskülönbségek vannak. Edényeinek színe ezúttal is csupa finom, matt pasztellszín.

A több mint százesztendős herendi porcellángyár fényes multját s a jövő ígéretét hozza elénk ezen a kiállításon. Mert bármily nemesek is Herend tradíciói, önmagát másolva nem állhat meg az úton, egyre csak visszafelé tekintve. Érezzük, hogy művészi jelene fejlődésképesebb s többet ígér, mint valaha. Az előbbi évek irányzatához képest nagy fejlődést látunk a dísztárgyak s a figurák terén. Herend ugyanis egyike azon kevés nagyvállalatnak, mely átlátta, hogy a szó legszorosabb értelmében vett iparművészet csakis az iparos s a művész összefogásából jöhet létre. A közeledés pedig nem csupán a művész feladata, hanem még inkább a gyáriparosé; neki kell, saját érdekében is, megkeresnie és felvennie a kapcsolatot a művésszel, hogy ezáltal tartalmat tudjon adni gyára termékeinek.

Ennek az elgondolásnak megvalósulását látjuk, amint végigtekintünk a herendi figurákon. —

Herend szobrai közül kitűnik Lux Elek posthumus műveiből két finommozgású táncosnő figura. A különösen szép fátyoltáncosnő bizonyítéka annak, hogy Herend hozzá mer nyúlni a legnehezebb technikai feladatokhoz is. — Szép Lőrinc Istvánnak a porcellántechnika minden követelményét megoldó Ülő akt-ja és Szembekötősdi-je. Ugyancsak tőle látjuk a Lepkefogó-t, A mesé-t, a Verseny-t s egy bájos, amorettes bonbonnièret. — Rómában élő szobrásznőnk, Papininé Kuzmik Lívia, egy színezett leányfejjel és Ádám és Éva c. szobraival szerepel, melyeken kissé érezzük az olasz légkör, talán Andreotti hatását. — Az előbb említett kis női fejen mutatja be a herendi gyár, hogy a porcellánnál mily fontossággal bír a színezés. A szoborból két változat készült, az egyiknél erős, merész színeket látunk, a másiknál alig odalehelt pasztellszíneket; két különböző karakter, de mindkettő porcellánszerű és dekoratív. Herend ma figuráinak festésében programmszerű utat mutat a porcellánszínezés terén.

A herendi vitrinben feltűnik még B. Lőte Éva Viktóriája és Gondos József Furulyás fiúja, Leonardo da Vinci Trivulzio zsoldosvezért ábrázoló lovasszobra s a XVII. századbeli szepességi Toporczi Madonna. Mindkettő a Szépművészeti Múzeumban őrzött eredeti után, Gácsér Katalin átdolgozásában, a múzeum szorgalmazására készült. Különösen a Toporczi Madonna nyujt érdekes eredményt, mert noha fából faragott eredeti után készült — és ha ezért nem is teljesen anyagszerű — dekoratív hatása mégis igen kellemes. — Sajnáljuk, hogy a figuráknál tapasztalt haladást nem láthatjuk a herendi serviceknél is. Talán a rátermett iparművészek hiányát is jelenti ez a körülmény?

Kováes Margit kerámiái a bizánci stílusban gyökereznek. Különös formájú és szépszínű agyagedényei hangulatosan emelkednek ki a vitrin ezüstszürke hátteréből.

Gádor István az önmagán átszűrt népművészetet hozza kerámiáin. Alkotó képzeletét az ősi edényformák ragadták meg s ezeket a formákat dekorálja, igen ötletesen, magyar népi motívumokkal. Edényeinek alapszíne terrakotta, erre rakja fel elütő színű, fényes zománcát.

Megemlítést érdemelnek még Duma György keramikus-tanár szép mázas agyagedényei is, amelyek sok biztató igéretet rejtenek magukban a jövőt illetőleg.

Deli Anna lakkozott és festett fatárgyain szintén nyilvánvaló a népművészet hatása, melyet azonban művészi egyéniségén át kifinomítva ad vissza. Technikája egészen elsőrendű s a cél érdekében sokszor tizennyolc-, húszszor is átcsiszol, átlakoz egy-egy tárgyat, hogy elérje vele a megfelelő hatást. Technikai bravúrjai közé tartozik egy Hunor és Magyar-t ábrázoló kerek fatányér, amelynél a tányér széle fényesre lakkozott, tükre azonban matt, Hunor lova ismét egészen fényes, míg Magyar fehér lova az összhatás érdekében már sokkal tompább fényt kapott.

Az ötvösmunkák között feltűnik Okrutzky Erzsébet néhány liturgikus kelyhe. Elsőrangú formaérzéke és kiváló zománckultúrája főleg ott érvényesül, ahol a megrendelők kívánalmai nem szegik szárnyát művészi elképzeléseinek.

A kiállítás egyik értékes darabja a Magyar Iparművészek Országos Egyesületének Kolozsvári Márton és György emlékserlege, mely Csajka István tervei nyomán Hodina A. Mihály kivitelezésében készült. Csajka Istvánnak ez az első, egyéni elgondolású, előre meg nem szabott kivitelű munkája. A serleg modernül megfogalmazva a régi erdélyi pokály formáját adja vissza, fényesre csiszolt arany felületén az iparművészet hét ágát jelképező hét színes kővel. Tetején egy angyal, elülső oldalán a Kolozsvári testvérek Szent György szobrának mattarany másolata, mint az érmes iparművészek szimbóluma.

Az ötvösművesek között különálló helyet foglal el Teván Margit. Domborművekkel ékesített fémmunkái a románkori dekorációs törekvéseket tükrözik vissza, a román stílus kőfaragványait, eredeti modernizálásban. Nagy érdeme, hogy kulturális értéket terjeszt, amennyiben a művészi kiképzés mellett olcsó előállíthatóságra is törekszik; tudniillik az elgondolása után trébelt eredeti darabok nyomán számos öntött példány készülhet.

Az újjászervezett Fejérmegyei Házipar — a szervezés Latabár Károly érdeme — kiállítási anyagával, háneskosarakkal és szatyrokkal, felhívja az iparművészek figyelmét a hánesra, erre a könnyen feldolgozható, nagyszerű anyagra. Önkénytelenül is felvillan előttünk a kérdés: hogyha a népművészet, azaz háziipar ily kiváló eredményeket tudott felmutatni, mi mindent hozhatna ki ebből az anyagból a hivatott iparművész?

Érdekes pontja a kiállításnak Sima Sándor kovácsmester néhány kovácsoltvas gyertyatartója s tá[illegible]k vitrinjeiben valószínűleg még sohasem szerepelt, kapurészlete. Ehhez az anyaghoz iparművészeink még nem igen mernek hozzányúlni, pedig az architektúra szolgálatába állított művészi vasművességnek fényes érvényesülési lehetőségei lehetnének.

A kiállítás látogatóinak figyelmét megragadják Huszár Imre játékosan stilizált faállatai. Stílusukban még őrzik a művész tizenegy, Párisban töltött esztendejének szellemi örökségét.

A kiállítás nagytermének bejárati falát Pekáry István hangulatos, magyaros témájú szőttesei élénkítik (a Budai Szövőműhely kivitele). — A nagyteremtől balra külön textilcsoportra bukkanunk. A kerámia mellett ma a textil játssza a legjelentősebb szerepet a magyar iparművészetben. — A színesnyomású imprimék terén két nagy versenytárssal találkozunk, a régi, kiváló hírű Goldberger-gyárral s a Kispesti Textilgyárral. Goldbergerék a tőlük megszokott jó anyagot hozzák, mellettük külön is feltűnik a kispesti gyár selyemnyomás mintáival, melyeket most, ezen a kiállításon mutat be először, de 1942 tavaszán minden bizonnyal kiemelkedő újdonságai lesznek a pesti textilkirakatoknak. A selyemminták soha nem látott finom tónusátmeneteit, színgazdagságát úgy érik el, hogy a tipográfiából ismert négyszínnyomású eljárást átszerkesztették a textilnyomásra is.

A kézinyomású lenvásznakat, falikárpit- és bútorhuzatokat a Minerva textilvállalat

mutatja be. A minták művészi átvitelével immár esztétikai értelemben is világversenyképessé tette a magyar lenvásznat.

A textilcsoport vitrinjében feltűnnek Zsindelyné Tüdős Klára ízléses tervei. Tüdős Klára a magyarruha divatnak korszerű újjátervezésében egészen egyedülálló érdemeket szerzett már magának. Iparművészeti ambiciója az, hogy nemzetien magyar karaktert adjon a magyar díszítőművészet minden ágazatának.

Dicséretet érdemelnek Schubert Ernő nehézszövésű bútorkárpitjai és Szabó Éva, ezüstkoszorús takácsmester színes textilnyomásai is. T. Bodrog Erzsébet modern függönyei és tüllhímzései legkiválóbb képviselői ma nálunk ezen szakmai irányzatnak.

A kisebb egységek csoportjában még néhány igen kiváló alkotással találkozunk: a kerámiánál Ohmann Béla két terrakottába égetett, finomvonalú Madonnájával, a fiatal, de már fejlett technikájú Eschenbach Jenő Stáció kompozíciójával, Zilzer Hajnalka, Ráhmer Mária, Kende Judit és Illés László néhány jobb művével; az üvegnél pedig jáki Jantschi Béla és Báthory Júlia egyházművészeti üvegvéseteivel. Művészi Okrutzky Erzsébet magasdomborítású, páratlan zománctechnikájú Madonnája; Örkényiné Pataky Piroska néhány bravúros pamuthímzése. Pasztelles hímzett virágcsokraival ugyanúgy egyéni utakon jár, mint Mészáros Anna, akinek utánozhatatlan bájú magyar babái között a Kukoricafosztás s a Hófehérke és a hét törpe csoportja osztatlan sikert arat.

Ugyancsak említést érdemelnek K. Holéczy Etus kifinomodott művészi ízlésű, egyéni festett porcellántárgyai, Hiesz Géza álló Madonnája, Kitlinger Kálmán sajátos jellegű bádogplasztikái.

Finom színfoltja még a karácsonyi kiállításnak a művészi magyar könyv. Látjuk a Hungária könyvek néhány példányát, a három és fél év alatt máris oly nagy népszerűségnek örvendő Officina képeskönyv-sorozatot. — Az Athenaeum nyomda a Vaszary-emlékkiadvánnyal szerepel. A könyv színes reprodukciói vetekszenek a legkiválóbb német művészeti könyvek illusztrációival is. A Székesfőváros Házinyomdája Richter Aladár tervei alapján, kéziaranyozás és bőrfelrakásos technikával készült két remek díszkötetet állított ki.

A kiállítás egyik különálló részét az iparművészetek közvetett használatának csoportja képezi. Csupa ízlésről tanúskodnak Milch Blanka asztalilámpái, melyeknek ernyőit a külön e célra kiválasztott kerámia vagy fa lámpatesthez tervezi, úgy színben, mint formában.

A művészi kartonázs nagyszerű példáit látjuk Kozma Lajos, K. Lukács Kató és Mallász Gitta tervei szerint készült Stühmer, Meinl és Flóris dobozokon, melyeket többnyire finoman stilizált magyaros motívumok és figurák díszítenek.

Nagy fejlődést mutat a művészi cartonage terén az utóbbi években a Magyar Kir. Dohányjövedék is. A művészet jegyében megindult sorozat első s máig is egyik legízlésesebb terve, a Vitéz-cigaretta doboza, Richter Aladár elgondolása. Rajta kívül még Végh Gusztáv gazdagította terveivel ezt a sorozatot.

Hasonló irányzatot látunk kialakulni — természetesen még nem ily eredmények mellett — a likőrgyárak üvegformáinak és címkéinek megválasztásánál. Különösen a Kajoti, Zwack és Braun gyárak kísérleteznek ebben az irányban.

A csak főbb szempontjaiban ismertetett kiállítás gondolata — a társulat kiállítási bizottság elnökének — Rimaszéki Richter Aladárnak az érdeme. Az ő, az iparművészeket oly megértően önzetlenül segítő programmjából ered a tervezés és megszervezés. A nagyvonalú, nyugodt térhatás, de ugyanakkor a legapróbb tárgy elhelyezése is az ő kiváló ízlését és stílusérzékét dicsérik. Meg kell még emlékeznünk arról is, hogy nehéz munkájában megfelelő felkészültséggel támogatták ifj. Payer József építő-iparművész, a kiállítási bizottság előadója, továbbá Szabó István építő-iparművész, aki az installációt építette, a szervezési részben pedig Helbing László titkár és Braunné Andreetti Olga műtáros.

Az Országos Magyar Iparművészeti Társulat elnökségét és illetékes bizottságait illeti az érdem azért, hogy nagy áldozatkészséggel igyekszenek — az örökös elnökkel dr. vitéz József Ferenc kir. herceggel az élen — megfelelő kulturmissziót teljesíteni akkor, amidőn közel tíz esztendő óta rendszeres programmszerű kiállításokkal viszik előre — Szablya János ügyvezető alelnök nagy koncepciójú irányítása mellett — ízlésnemesítő interieurös kiállításokkal a magyar iparművészet és műipar korszerűsítésének ügyét.

Dr. RUZICSKA ILONA

MDK

Illés László

"Kerámia" művének repr.

Képzőművészet 1934. 209.lap.

MDK

Illés László, ip.müv.

néhány jobb művével szerepelt.

Dr.Ruzicska Ilona:"Művészet az iparban". Iparművészeti Társ. karácsonyi kiállitása. 1941.dec. Magyar Iparművészet. 12.sz. 333-36.l. 1941.

Illés László

Kerámiája repr.

Képzőművészet

1935. 83-84. sz.

98. l.

1850. Vízj. K K H M az ívben egyszer. — Vastag, k

1 kr.
sötétnarancs

2 kr.
fekete

1850. Vízj. K K H M az ívb

3 kr.
piros

Illés László

Földmüves anzony Keleten, Keramia

repr.

Független Kritika

1936. 4. 7.

765

cégnek

9815			32.50
		1.80	5.40
			37.90

Illés László

Figurális kerámia,
repr.-
Képző művészet
1934. 210. l.

ILLÉS LÁSZLÓ

Az "Atelier" művészeti tervező- és műhelyiskola tanára.

Ujság, 1936.jun.21.

Fellé László

.festőművész

Lakásművészeti kiállitás - Technológiai Muzeumban - képével szerepel.

Nemzeti Ujság
1933.I.22.

Illés László

szerepelt a Nemzeti Szalon iparművészeti kiállításán.

M. H. 1932. X. 10.

Illés Lánló

szerepelt a Nemzeti Szalon iparművészeti

kiállításán.

PH. 1932. XII. 8

Illés László

Munkájával szerepel az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállitásán.

N.U.933.XII.6.

Illés László ip. m.

nemzetközi viszonylatban is kitűnő dolgai feltűnek.

Márffy: Négy kiállítás. – N. Szal. 74. cs. kiáll.

N. U. 931. XII. 6.

MDK

Illés László

Kerámia, repr.

Képzőművészet 1935. 83-84. sz. 98.l.

MDK

Illés László, ip.müv.-keram.

kerámiai tervével
az 1932. év folyamán meghirdetett I. pályázaton/Butorok és ip.művészeti tárgyak/ - a nyertesek közé került.

Pályázatok. 1932. év folyamán két meghirdetett pályáza
Magyar Iparművészet. 1933. 79.l. Ip.m. Társ.

Illés László

keramikus IX. Rákos u. 1.

tagja a Magy. Iparm. Orsz. Egyesületének és részt vett első karácsonyi kiállitásain

(Nemzeti Szalon) 1931-

Itt levágandó!

NEMZETI SZALON MŰVÉSZETI EGYESÜLET
V., Erzsébet tér.

Tagsági szám: .....

Belépési nyilatkozat.

Alulirott ..... belépek

a Nemzeti Szalon Művészeti Egyesület műpártoló-pártfogó / műpártoló-alapitó tagjai sorába.

MDK

Illés László, keramikus

Rosner K: A milanoi Triennale. Magy. Iparművészet, 1933. 94 l.

Jäderholm és Tyra Lundgren kerámiai munkái és Marianne Strengell szőnyege.

Franciaország kiállítása a mérsékelt közép-szer unalmas együttese, Belgium aránylag ötletesen megoldott terme tartalmilag jóformán semmit sem nyujt. E kettő között helyezkedik el — igen szerencsés helyen: Magyarország.

Az Országos Képzőművészeti Tanács által alakított bizottság, Ugron Gábor elnök és Kertész K. Róbert h. államtitkár vezetése alatt végezte e hivatalos kiállítás szervezését, míg a kivitellel dr. Bierbauer Virgil építészt és Kaesz Gyula építő-iparművész tanárt bízták meg, kik a rájuk bízott feladatot a lehető legsikeresebben oldottak meg.

E helyt említem meg a magyar kiállítás [illegible]egészítő részét, a parkban felállított magyar pavillont, melyet Weichinger Károly építész tanár tervezett és mely nemcsak mint borkóstoló, de igen eredeti építészeti munka is különleges sikert arat.

A magyar terem három részre tagozódik. Franciaország felé eső („A") részben nyert elhelyezést a színpadi makettek hosszú sora, igen szép kivitelben, illuziótkeltően. Belső megvilágításával és e helyt újszerűségével a magyar kiállításnak ez a része könyvelheti el a legnagyobb közönségsikert. Bárány Ilona, Fülöp Zoltán, Horváth György, Németh Antal és Békeffy István, Oláh Gusztáv, Upor Tibor díszletei sorakoznak itt fel, melyek közül az olasz sajtóban a le[illegible] díszletei [illegible] Oláh Gusztáv : Bartók : Csodatos Mandarin ; Upor Tibor : Magyar Elektra ; Fülöp Zoltán : Írja hadnagy díszletei kap[illegible]

E fallal szemben lett beépítve Árkayné St[illegible] Lili színes üvegablaka, majd emellett a fa[illegible] helyezett vitrinben vannak az O. M. Iparmű[illegible]szeti Iskola ötvösosztályának sikerült munk[illegible]

A terem középső részén („B") a nagy és vi[illegible]gos falfelületeken Bor Pál, Kontuly Rózsa Vértes Árpád szőnyegei, valamint Pekáry István különleges sikert aratott képszőnyegei függenek jó elhelyezésben, mely minden egyes darabnak kellő felületet és hatást biztosít. A terem bútorzata már nem ilyen szerencsés. A magyar belső építészet az elmult 12 esztendőben olyan jelentős fejlődésen ment keresztül, hogy igen erős egyéniségű tervezőink, és igen fejlett bútoriparunk megérdemelte és elvárhatta volna, hogy helyet biztosítsanak neki e kiállításon. A Triennale bútoranyagán végigtekintve, biztosan állíthatom, hogy két szoba berendezéssel, elsőrangú építész és iparos munkájával, Magyarország a legnagyobb sikert aratta volna a Triennale-n és nagy megbecsülést szerzett volna a magyar bútoriparnak.

Egyetlen szépen sikerült bútordarab említhető csak meg : Kaesz Gyula szekrénye Nemes Erich franciásan finom festésével, és Szabó Éva bútor-

miezky, Csillag Vera, Dallos, Dankó, Csabai-Ékes, Fiora Margit, Gergely Tibor, Irsai, Kaesz, Kner, Kozma, Körner, Lányi, Lengyel Lajos, Lukáts Kató, Macskássy, Máday, Mohrlüder, Nemes, Radó, Reiter, Révész, Schneider, Szántó, Szirmai Ili, Tábor, Végh Dezső és Gusztáv munkái, melyek olyan érdeklődést váltottak ki olasz könyvkiadók és iparvállalatok körében, hogy több grafikus címe iránt érdeklődtek a Triennale vezetőségénél.

anyagai, melyek butorokon sokkal többet mutattak volna.

E rész vitrinjeiben nyert gondos elrendezésben elhelyezést a magyar csoport iparművészeti anyaga : Bartos-Ferda Klára, Berkovits Anna és Erzsébet, Gádor István, Gorka Géza, Illés László, Kovács Margit, Molnár Margit, Márkus Lili, Rahmer Mária és Zilzer Hajnalka kerámiai, Richter László könyvkötései, Delli Anna és Engel Piroska famunkái, és Tevan Margit ötvös-munkái.

A terem harmadik („C") része a grafikai művészeteké, legnagyobbrészt. A terem felső részén, mintegy girlandként a mai magyar plakátművészet legjobbjainak plakátjai függnek, főhelyen Budapest Székesfőváros által külön e helyre készített három jelentős idegenforgalmi plakáttal, Molnár C. Pál, Bortnyik Sándor és ifj. Richter Aladár tervei. Ezeken kívül Berény, Bortnyik, Csabai-Ékes, Irsai, Körner, Molnár C. Pál, Nemes György, Richter és Végh Gusztáv plakátjai. Két oldalt, két falba épített vitrin, mindkettő Rosner Károly rendezésében az egyikben a magyar könyvművészet reprezentánsai: Buday György, Dallos Hanna, Csabai-Ékes Lajos, Fáy Dezső, Gróf József, Kozma Lajos, Kner Albert, Kolozsváry Sándor, Molnár C. Pál, Pekáry István, Reiter László, Gáborjáni Szabó Kálmán, Vadász Endre és Végh Gusztáv könyvillusztrációi és könyvkötései, a másikban a magyar reklám grafika modern reprezentánsai, számszerint 33-an, névszerint : Berény, Byssz, Bortnyik, Conrad Gyula, Cse-

MAGYAR IPARMŰVÉSZET
1933. 94. l.

E terem szomszédságában találjuk a … szervek végezték, kik nem termet, fantasztikus fényhatásokkal, … a korszerűt, — tény az, hogy jából elszomorítóan ötlettelen munká… részben az osztrák anyag állja ékszer az, mely legkevésbbé alakult át … elyét — és néhány kitünő hol- években és fantasztikus, de inkább … kiváltó munkákat hozott. A kis terem … darabja egy alabástrom szobor: Le… munkája.

Igen érdekes rész a főépület földszintjén … gol áruház néhány osztályát a közlekedésügyi kiállítás. Egy hatalmas fal- … anyagú és kivitelű bőröndökkel, felület mutatja be a közlekedési eszköz … ót öltözékekkel, gyakorlati bazár-kerámiákkal. vasút, hajó) formaváltozását a repülés … édországot az Orrefors-gyár képviseli, közgépek kialakulásának hatása alatt. … ismerten szép üvegjein kívül sok eddig ismerettapasztalat, mely a repüléssel sze… formájú és színezésű üvegtárggyal, gyakorlatban átment az egyéb kö… ia rosszul elhelyezett teremrészeiben eszközök formájába is. Érdekes a g… Hildo Krop (Amsterdam) szép terrakotta kívánalmak ideális művészi megvalós… és egymás mellett három üvegablak, fényképeken kívül szép modellek is d… ől csak a legnagyobb elragadtatás hangtermet, melynek egyik részében az O c… tok. Ez a három ablak egy allegórikus egyik legújabb olasz tengerjáró óriásh… ozatból való, melyet Joep Nicolas di lónját találjuk tökéletes kivitelben. Az e… ıd készített a „Compagnied, Electria kitünő Gustavo Pulitzer-Finali építész te… nbourg—Maastricht részére. A három készült, aki egyben a hajószalón tervező… víz, a villamosság és a tűz allegóriája

A grafikai munkák kiállításában á… egfestészetben teljesen új, eddig ismeszegény Triennale egyik reklám… ányt mutat. Ugyanezen művész két gyüjteményét találjuk még e teremben. … laka is kiállításra került, az eindhókedési plakátok szerény, de annál jele… ips-lámpagyár sorozatából, ezek azongyüjteménye ez, melynek Cassandre … sbbé kiforrottak, mint az elsőbben Valerio valamennyi szebbnél szebb utaz… három munka. Németország termét kátja ad különleges értéket. … her Werkbund—Berlin megbízásából

A főépület első emeletén a hatalmas freskók …

megszívlelendő. Maga a kiállítási anyag a német nyomdaművészet, könyv- és reklámművészet legnagyobb dicsérete.

A szomszédos osztrák terem a némettel ellentétben kevéssé áttekinthető. A terem közepét egy hatalmas vitrin foglalja el, mely túl nagy terjedelmével az oldalfalakon elhelyezett anyagot elnyomja, tagoltsági hiánya folytán pedig belseje sem áttekinthető. Ausztria kiállításának — a mindenben megszokott magas átlagot jelentő ízléstől eltekintve — legérdekesebb ujdonságai a textiliák és kézimunkák, valamint színes-mintás anyagok: Blumberger, Jurasek és Iperasck munkái. Természetesen Goldscheider kerámiái és Paris v. Gütersloh gobelinje mint mindig, most is legjobb művészetet jelentenek — haladás nékül.

Finnország terme nagy falfelületeivel, komoly formáival igen hatásos. Sok a szőnyeg, kerámia, bár egyénileg nincs sok kiemelhető. Talán G. L.

MDK

Illés László

Az Iparmüvészeti Társulat ~~19~~ karácsonyi kiállitása.
Nemzeti Ujság 1933. dec. 6. 11.l.

Kassa.

Illés Lajos, ötvös, 1840

Arch.Közl.1899.XXI. 313

Illés László

keramikus

Csanyi 1954

59 l.

K. D. K.

ILLÉS László keramikus

Csánji 1954. 59., 104., 116. l.

Illés László

A Derkovits Gyula Művelődési Központ képzőművész köre grouppe-kiállítása nov. második felében Leninvárosban megnyílt, melyen munkája szerepel az óvárosi képzőművész kör fiatal munkásának rajzai.

Északmagyarország, 1973. dec. 4.

Illés László

Megragadóak az óvárosi képzőművész kör e fiatal mimkásának bíráian szép rajzai. Részt vett a Leninvárosi Derkovits Gyula Művelődési Központ képzőművészkörének kiállításán.

A mester és tanítványai

Észak-Magyarország 1973/283 4 old.

Illés László

Leninvárosban megnyílt hétfőn Pataki János festőművész kiállítása; ugyanabban a teremben állították ki tanítványainak munkáit: Illés László több képe szerepel.

(benedek): Pataki, meg a tanítványai.
Észak-Magyarország, 1975. dec. 10.

Illés Lászlóné MDK

Kalocsai terítő

Műcsarnok 1950.Képző- és Diszitőművészeti körök kiáll.

MDK

Illés Lászlóné ip. műv.

Két lámpatestje: Halászlegény [!?] [valójában leányfigura!] és Libapásztorlányka sikerrel szerepelt az Iparművészeti Vállalat lámpatestekre hirdetett pályázatán. (repr.)

F. Á.: Fényeskedjenek nekünk!

Nők Lapja, Bp. 1957. augusztus 15. [17. l.]

Premier a Duna Galériában

Czirok Ferenc, Csík Gabriella, Csorba Anita, Dömötör László, Farkas Ottó, Herczku András, Illés Márta, Manyák Mariola, Orsos Renáta, a Magyar Alkotóművészek Országos Egyesülete új tagjainak alkotásait láthatjuk a Duna Galériában.

Czirok Ferenc festményei színekben gazdag, bravúros festői technikája az érzelmek, hangulatok világát tükrözi. A szomorkás barnák, elhaló sárgák az elmúlás hordozói, míg *Bűnök kertje* című képén mélyvörös, narancsos, élősárga színekkel a tartalom kifejezője, ahol csak a női arc, a szem és az ívelt idomok dominálnak. Csík Gabriella antik oszlopai, ódon falai a színes csíkok mesteri manipulációi. Melegnarancs, vörös, benne a sárga mint elválasztó, néhol a kék, kékeszöld, naranccsal megtörve, vagy bordóval csíkozott sárga színei. Forma- és témaválasztásában a klasszikustól a modernig ível művészete. Merczuk András maszkszerű fejeket, portrékat fest, azonos méretű négyzetekre. A háttér okker, barna, fekete. Eszerint változik a fej is rajta, amely tökéletes festői mű. Illés Márta két óriás spirálja a drapp és fehér, valamint a barnák és a bújtatott bordók ölelkezései. Csorba Anita kecskéi, tyúkjai, malacai tréfás alakot öltenek. Kettős értelmezést hordoznak Dömötör László gyufaszálakból épített alkotásai, amelyek a gyufaszál piros és fekete végeinek kompozíciói.

A kiállítás megtekinthető január 23-ig, hétfő kivételével mindennap 10 órától 18 óráig a Duna Galériában (XIII., Pannónia utca 95., telefon: 340–9186).

Vajda Ildikó

Czirok Ferenc: Bűnök kertje

Ille's Návta

Ernst Múzeum aukcioi XVII. K.

Herrer Cézár (1868—1919).

355. VELENCEI RÉSZLET. (Doge-palota.) Lent: Igazolom, hogy Herrer Cézár eredeti műve. Herrerné.
Fa. 50×40.

Herrer Cézár (1868—1919).

356. TÁJ SZÉNABOGLYÁKKAL. Jelzés lent jobbra: Herrer.
Lemezpapir. 39×46.

Herrer Cézár (1868—1919).

357. TÜKÖR ELŐTT. (Vázlat a Szépművészeti Múzeumban őrzött képhez.)
Vászon. 35×32,5.

Háry Gyula (szül. 1864).

358. HOLLANDIAI SZÉLMALOM. Jelzés lent jobbra: Háry Gy.
Lemezpapir. 35×40.

Háry Gyula (szül. 1864).

359. MENAGGIO. Lent jobbra: Háry Gy., balra: Como Menaggio.
Fa. 17,5×13,5.

Hatvany Ferenc báró (szül. 1881).

360. PARKRÉSZLET. (Festetett 1900 körül.)
Fa. 33×21.

Hatvany Ferenc báró (szül. 1881).

361. AZ ELŐSZOBÁBAN. (Festetett 1900 körül.)
Fa. 35,5×23.

Horti Ede (20. század).

362. TÉLI TÁJ. Jelzés lent jobbra: Horti Ede 1920.
Vászon. 55×68.

Horváth Béla (20. század).

363. TÉLI TÁJ. Jelzés lent jobbra: Horváth Béla.
Lemezpapir. 33×43.

Ifj. Illés Ödön (20. század).

364. NŐI TANULMÁNY. Jelzés lent balra: ifj. Illés Ö.
Pasztell. 51,5×23.

Innocent Ferenc (szül. 1859).

365. NŐI FEJ. Jelzés jobbra: Innocent 907.
Vászon. Átmérője 60.

Iványi-Grünwald Béla (szül. 1867).

366. TÁJ KÉT NŐVEL. Jelzés lent jobbra: I. Grünwald Béla.
Vászon. 70×55.

Iványi-Grünwald Béla (szül. 1867).

367. TÁJ NÉGY MEZTELEN NŐVEL. Jelzés lent jobbra: I. Grünwald.
Lemezpapir. 95×113.

Iványi-Grünwald Béla (szül. 1867).

368. BÉRCEK KÖZÖTT. Jelzés lent jobbra: Grünwald N. B. (Tanulmány a Szépművészeti Múzeumban őrzött képhez.)
Vászon. 53×69.

Iványi-Grünwald Béla (szül. 1867).

369. FÜRDŐ NŐ. Jelzés lent balra: Iványi-Grünwald B.
Lemezpapir. 47×26,5.

Iványi-Grünwald Béla (szül. 1867).

369a. NYUGVÓ NŐ. Jelzés lent jobbra: Grünwald Béla Nagy Bánya.
Lemezpapir. 44×91,5.

Iványi-Grünwald Béla (szül. 1867).

370. NŐ KOSÁRRAL.
Lemezpapir. 47×27.

Jakobey Károly (1826—1891).

371. VADÁSZTÁRSASÁG. Jelzés lent jobbra: Jakobey Károly Pesten 861.
Vászon. 144×172.

Jakobey Károly (1826—1891).

372. FÉRFI TANULMÁNY.
Vászon. 56×46.

Jakobey Károly (1826—1891).

373. TÁJ KÉT LÓVAL. Jelzés lent a középen.
Vászon. 32,5×44.

Kacziány Ödön (szül. 1852).

374. ALKONY. Jelzés lent jobbra: Kacziány.
Lemezpapir. 27,5×47.

Kádár Béla (20. század).

375. TÁJKÉP. Jelzés lent jobbra: Kádár Béla.
Pasztell. 48×59.

Kandó László (20. század).

376. A PALA-HEGYSÉG. Jelzés lent jobbra: Kandó László Carigole 1915 és egy két soros felirás: Maschinengewehr Stützpunkt . . . Pala Gruppe.
Lemezpapir. 62×54.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

377. NŐI TANULMÁNYFEJ. Jelzés lent jobbra: Karlovszky Bertalan.
Vászon. 55×47.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

378. BESZÉLGETŐ PARASZTOK. Jelzés lent jobbra: Karlovszky.
Tus- és vizfestmény. 41×30.

Karlovszky Bertalan (szül. 1858).

379. NŐI AKT. Jelzés lent balra: Karlovszky Bertalan.
Fa. 57×72.

Katona Nándor (szül. 1864).

380. TÁJKÉP. Jelzés lent jobbra: Katona Nándor.
Fa. 28×39.

Katona Nándor (szül. 1864).

381. POPRÁDFELKA. Jelzés lent jobbra: Katona Nándor.
Vászon. 60×82.

Kaufmann György (1824—1892).

382. ÖNARCKÉP.
Miniatür. 8×6,5.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

383. A TEHÉNISTÁLLÓ. Jelzés lent balra: G. Klette 857. (A festő ifjukori műve.)
Vászon. 31,5×42.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

384. TÁJ TEHENEKKEL. Jelzés lent jobbra: G. Klette pinx. 857. (A festő ifjukori műve.)
Vászon. 32×43.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

385. A LABDAJÁTÉK. (A festő ifjukori műve.)
Vászon. 23×31,5.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

386. HEGYI TÁJ. (A festő ifjukori műve.)
Vizfestmény. 29×37,5.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

387. TÁJ KÉT PARASZTTAL. (A festő ifjukori műve.)
Vizfestmény. 27,5×36,5.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

388. TÁJ FOLYÓVAL. (A festő ifjukori műve.)
Vizfestmény. 23×33.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

389. TÁJ HÁROM PARASZTTAL ÉS EGY KUTYÁVAL. (A festő ifjukori műve.)
Szépiarajz. 20×28.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

390. TÁJ VÁRROMMAL. (A festő ifjukori műve.)
Szépiarajz. 14,5×23.

Keleti Gusztáv (1834—1902).

391. BARLANG PÁSZTOROKKAL ÉS KECSKÉKKEL. (A festő ifjukori műve.)
Szépiarajz. 13,5×20.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

392. A KÖNYVTÁRBAN. (Vázlat.)
Lemezpapir. 20×28.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

393. FIRENZEI ÉKSZERÉSZ. Jelzés lent balra: Kéméndy Jenő.
Vászon. 60×100.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

394. AZ ORVOSNÁL. Jelzés lent balra: Kéméndy Jenő.
Lemezpapir. 32×34.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

395. ALKU. Jelzés lent jobbra: Kéméndy Jenő.
Lemezpapir. 34×48.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

396. REGGELI LÁTOGATÓK. Jelzés lent jobbra: Kéméndy Jenő.
Lemezpapir. 34×48.

Kéméndy Jenő (szül. 1860).

397. TAVASZ. Jelzés balra: Kéméndy Jenő München 1898.
Fa. 16,5×8.

Keményffy Jenő (1875—1919).

398. KAPUÁTJÁRÓ. Jelzés lent jobbra: Keményffy Jenő.
Pasztell. 53×67.

Kimnach László (1857—1906).

399. SÁRIKA KÉPMÁSA. (Festetett 1880-ban.)
Fa. 21×14.

Knopp Imre (szül. 1867).

400. TÁJ LEÁNNYAL. Jelzés lent balra: Knopp Imre.
Vászon. 55×65.

Knopp Imre (szül. 1867).

401. A KÁVÉHÁZBAN. (Vázlat.)
Fa. 11,5×17,5.

Kóber Henrik (19. század).

402. ESTHANGULAT. Jelzés fent jobbra: Kóber Henrik. (Festetett 1914-ben.)
Vászon. 70×72.

Konek Ida (szül. 1854).

403. ALPESI KÜRTÖT FUVÓ FIU. Jelzéslent balra: Konek.
Vászon. 61×44.

Konek Ida (szül. 1854).

404. FIRENZEI VIRÁGVÁSÁR. Jelzés lent jobbra: Konek.
Vászon. 34×50.

Konek Ida (szül. 1854).

405. BUZAVIRÁG. Jelzés lent jobbra: Konek.
Pasztell. 34×25.

Koroknyai Ottó (1856—1898).

406. FEJTANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Koroknyai Ottó 95.
Pasztell. 31×34.

Koszta József (szül. 1864).

407. CSIRKÉK. Jelzés lent jobbra: Koszta.
Lemezpapir. 35×50.

Koszta József (szül. 1864).

408. ÖKÖR. Jelzés lent jobbra: Koszta J.
Lemezpapir. 58×80.

Kosztolányi-Kann Gyula (szül. 1868).

409. TÁJ KÉMÉNNYEL. Jelzés lent jobbra: Kosztolányi.
Vászon. 60×50.

Körösfői-Kriesch Áladár (1863—1920).

410. TANULMÁNY A „TORDAI ORSZÁGGYÜLÉS" EGYIK ALAKJÁHOZ.
Pasztell. 60×41,5.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

411. GORGOPHONE.
Vászon. 115×69.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

412. CINCÁK. Fent balra a művész monogrammja és az évszám 918.
Vászon. 70×100.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

413. TÁJKÉP. Lent jobbra a művés[z] [mo]nogrammja és az évszám 909.
Lemezpapir. 40, 5×60.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920)

414. FÉRFI TANULMÁNY. Lent b[al]a művész monogrammja és az évszám 895.
Szines krétarajz. 63×45.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

415. FÉRFI TANULMÁNY. Lent j[o]a művész monogrammja és az évszám 896.
Szines krétarajz. 64×46,5.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920)

416. TANULMÁNY A PANNONHA[LMI] FRESKÓHOZ: A TATÁROK OSTROMOLJÁK PANNONHALMÁT. Lent balra a n[évt]z monogrammja és az évszám 897.
Tollrajz. 45×31,5.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

417. ÁLLÓ FIU BOTTAL (AKT). Le[nt j]ra a művész monogrammja.
Tempera. 40,5×27.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

418. FIATAL LEÁNY. Lent balra a [mű]vész monogrammja.
Szines krétarajz. 45×31.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

419. SZENT LÁSZLÓ. Lent balra a művész monogrammja és az évszám 899.
Tempera. 52,5×37,6.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

420. FÉRFI FEJ. Lent jobbra a művész monogrammja és az évszám 896.
Szines krétarajz. 44,5×31,5.

Körösfői-Kriesch Aladár (1863—1920).

421. ÜLŐ FÉRFI. Lent balra a művész monogrammja.
Szines krétarajz. 46,5×61,5.

Kuszka Jenő (szepesi) (szül. 1856).

423. VIHAR UTÁN. Jelzés lent jobbra: Szepesi Kuszka Jenő.
Vászon. 28×48.

Kuszka Jenő (szepesi) (szül. 1865).

424. TENGERSZEM. Jelzés lent jobbra: Szepesi Kuszka Jenő.
Fa. 33×58.

Laccataris Demeter (1798—1865).

425. MÁRIA-SZOBOR ELŐTT IMÁDKOZÓ GYERMEKEK. Jelzés lent jobbra: Laccatari.
Vászon. 58×74.

Laccataris Demeter (1798—1865).

426. ÜLŐ GYERMEK CSENGETYŰ[illegible]L.
Vászon. 46×28.

Id. Lieder Frigyes (1780—1859).

426a. A MŰVÉSZ ÖNARCKÉPE.
Vizfestmény. 22,5×20.

Id. Lieder Frigyes (1780—1859).

426b. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés le[illegible]ra: F. Lieder pinxit 1837.
Vizfestmény. 17×14,5

Id. Lieder Frigyes (1780—1859).

426c. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent [illegible]ra: F. Lieder f. Tyrnau 1829.
Vizfestmény. 17×13.

Liezenmayer Sándor (1839—1919).

427. NŐI AKT. (A művész hagyatékából.)
Lemezpapir. 21,5×32,5.

Liezenmayer Sándor (1839—1919).

428. SZERELMES PÁR. (A művész hagyatékából. A lap hátán két rajz.)
Vizfestmény. 20,5×14.

Ligeti Antal (1823—1890).

429. HEGYI TÓ. Jelzés lent balra: Ligeti A. 2.
Vizfestmény. 18×24.

Lotz Károly (1833—1904).

430. NŐI AKT. Jelzés lent jobbra: Lotz K.
Vászon. 92×87. Illusztr. XVII. táblán.

Lotz Károly (1833—1904).

431. NŐI ÉS FÉRFI AKTTANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Lotz.
Vörös krétarajz. 21×27,5.

Lotz Károly (1833—1904).

432. LÓ A GÉMESKUT MELLETT.
Vizfestmény. 15×18.

Lotz Károly (1833—1904).

433. TANULMÁNY (2 ALAK).
Vörös krétarajz. 34,5×27.

Lotz Károly (1833—1904).

434. PÁRIS ITÉLETE. (Kiállítva a [illegible]sz hagyatéki kiállításán, 1905.)
Fa. 57,5×27,5. Illusztr. XIV. táblán.

Lotz Károly (1833—1904).

435. NŐI KÉPMÁS. Jelzés jobbra: [illegible] K.
Vászon. 109×87.

Lotz Károly (1833—1904).

436. SZENT LÁSZLÓ.
Szénrajz. 125×104.

Lotz Károly (1833—1904).

437. SZENT ISTVÁN. Jelzés lent balra: Lotz K.
Szénrajz. 125×104.

Lotz Károly (1833—1904).

438. SZENT MARGIT.
Szénrajz. 125×104.

Lotz Károly (1833—1904).

439. KRISZTUS FELTÁMADÁSA. Jelzés lent balra: Lotz K.
Szénrajz. 175×115.

Lotz Károly (1833—1904).

440. KRISZTUS.
Szénrajz. 225×114.

Lotz Károly (1833—1904).

441. MÁRIA KERESZTTEL ÉS KEHELLYEL. Jelzés lent balra: Lotz K.
Szénrajz. 227×115.

Lotz Károly (1833—1904).

442. ÁDÁM. Jelzés lent jobbra: Lotz K.
Szénrajz. 225×108.

Lotz Károly (1833—1904).

443. 2 DARAB RAJZ.
1. ÁMOR.
8,5×6.
2. NŐI AKT. Jelzés lent jobbra: Lotz.
8,5×11.

Lotz Károly (1833—1904).

444. 2 DARAB RAJZ:
1. KÉT ÁLLÓ ALAK. Jelzés lent jobbra: Lotz.
Tusrajz. 12×10.
2. LEÁNY MELLKÉPE. Jelzés lent jobbra: Lotz.
Ceruzarajz. 12×10.

Lotz Károly (1833—1904).

445. TÁJ GÉMESKUTTAL. Jelzés [illegible]obbra: Lotz.
Vizfestmény. 20,5×31,5.

Lotz Károly (1833—1904).

446. NŐI KÉPMÁS.
Vászon. 100×55.

Lotz Károly (1833—1904).

447. AZ IGAZSÁG ALLEGORIÁJA. (Hátul.) Lent: „Justitia".
Krétarajz. 44×33.

Lotz Károly (1833—1904).

448. NŐI KÉPMÁS. Jelzés lent balra [illegible]
Vászon. 50×39.

Lotz Károly (1833—1904).

449. AZ ERDŐ. (Hátul szepiarajz „A korcsma előtt". 10,5×10,5.)
Vizfestmény. 17×27.

Lotz Károly (1833—1904).

450. MOCSARAS TÁJ. Jelzés lent jobbra: Lotz.
Lemezpapir. 31×46.

Lotz Károly (1833—1904).

451. „HUNGARIA." Jelzés lent jobbra: Lotz. (Hátul női fejtanulmány.)
Fa. 31×23.

Lotz Károly (1833—1904).

452. LEBEGŐ ANGYAL. Jelzés lent jobbra: Lotz K.
Szénrajz. 64×52.

Lotz Károly (1833—1904).

453. NŐI AKT.
Tempera. 6×9.

Lotz Károly (1833—1904).

454. KOROKNYAI OTTÓNÉ KÉPMÁSA. Jelzés lent jobbra: Lotz K. (Kiállitva a művész hagyatéki kiállitásán, 1905.)
Vászon. 69×56.

Lotz Károly (1833—1904).

455. Illusztráció Petőfi „BEFORDULTAM A KONYHÁBA" c. költeményéhez.
Szépiarajz. 27×17.

Lotz Károly (1833—1904).

456. TÁJKÉP. (A kép hátán még egy vizfestmény. Lent: Lotz Károly hagyatékából.)
Vizfestmény. 27×17.

Lotz Károly (1833—1904).

457. TÁJKÉP.
Vizfestmény. 27×17.

Lotz Károly (1833—1904).

458. NŐI AKT.
Lemezpapir. 25,5×10.

Madarász Viktor (1830—1917).

459. CSENDES TÁJ. (A művész hagyatéki kiállitásából.)
Vászon. 34×73.

Magyar festő, (19. század).

460. NŐI KÉPMÁS.
Vászon. 27,5×19,5.

Magyar festő, (19. század).

461. ORDÓDY ISTVÁN KÉPMÁSA.
Miniatür. 6×5.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (szül. 1859).

462. TÉLI TÁJ. Jelzés lent jobbra: Magyar Mannheimer G.
Fa. 33×37.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (szül. 1859).

463. TÁJKÉP. Jelzés lent jobbra: Magyar Mannheimer G.
Fa. 24×33.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (szül. 1859).

464. TÁJ FIÚVAL ÉS KUTYÁVAL. Jelzés lent balra: Mannheimer G.
Tusrajz. 13,5×25.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (szül. 1859).

465. IDYLL. Jelzés lent balra: Mannheimer G.
Vászon. 98×58.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (szül. 1859).

466. FÜSTÖLGŐ KÉMÉNYEK.
Fa. 21,5×29.

Magyar-Mannheimer Gusztáv (szül. 1859).

467. NAPNYUGTA. Jelzés lent balra: Magyar Mannheimer G.
Fa. 16×26.

Mányai József (szül. 1875).

468. VITORLÁSOK. Jelzés lent balra: Mányai József.
Vászon. 40×30.

Mányoki Ádám (?) (1673—1757).

469. II. RÁKÓCZI FERENC IFJÚKORI KÉPMÁSA.
Vászon. 73×61.

Margitay Tihamér (szül. 1861).

470. KIHALLGATÁSRA VÁRAKOZÓK.
Vászon. 23×39.

Markó András (1824—1895).

471. NYÁRI MULATSÁG.
Vászon. 21×29.

Markó András (1824—1895).

472. VIHAROS TENGERI TÁJ SZIVÁRVÁNNYAL. (Szabad ismétlés id. Markó Károly festménye után a Szépművészeti Múzeumban.)
Vászon. 106×157.

Markó András (?) (1824—1895).

473. SZIKLÁS TÁJ.
Vászon. 41×52.

Markó Ferenc (1832—1891).

474. TÁJKÉP. Jelzés lent jobbra: Markó F. 1871.
Lemezpapir. 28×36.

Márton Ferenc (szül. 1884).

475. NŐI TANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Márton Fer. 915 aug. 14.
Szénrajz. 42×27,5.

Mednyánszky László báró (1852—1919).

476. TÉLI TÁJ. Jelzés lent jobbra: Mednyánszky.
Vászon. 115×87.

Mednyánszky László báró (1852—1919).

477. TÁTRAI RÉSZLET. Jelzés lent jobbra: Mednyánszky.
Vászon. 28×36,5.

Mednyánszky László báró (1852—1919).

478. RÉSZLET A TÁTRÁBÓL. Jelzés lent jobbra: Mednyánszky.
Vászon. 100×70.

Mednyánszky László báró (1852—1919).

479. FENYŐFÁK. Jelzés lent jobbra: Mednyánszky.
Vászon. 23,5×20,5.

Mednyánszky László báró (1852—1919).

480. ERDŐ PARASZTNŐVEL TÜZ MELLETT. Jelzés lent jobbra: Mednyánszky.
Tollrajz. 24,5×32.

Mednyánszky László báró (1852—1919).

481. EBÉDET FŐZŐ FAVÁGÓK AZ ERDŐBEN. Jelzés lent jobbra: Mednyánszky.
Tollrajz. 21×32,5.

Mezei József (1823—1882).

482. TISZA VÖLGYE MÁRAMAROSBAN. Jelzés lent a középen: Mezei József 1862.
Vászon. 63×92.

Mendlik Oszkár (szül. 1871).

483. SZIKLÁS TENGERPART. Jelzés lent balra: Mendlik O. 1907.
Vászon. 55×102.

Mészöly Géza (1844—1887).

484. TÁJ PARASZTOKKAL. Jelzés lent jobbra: Mészöly 880.
Vászon. 24×40. Illusztr. VIII. tábl.

Mészöly Géza (1844—1887).

485. TÁJKÉP.
Vászon. 27×41,5.

Mészöly Géza (1844—1887).

486. OLASZ NŐ. Jelzés lent jobbra: Mészöly 73.
Vászon. 47×31.

Mesterházy Kálmán (1857—1898).

487. MŰTEREM-SAROK. (Saját atelier-jének egy sarka.) Jelzés lent balra: Mesterházy Kálmán.
Lemezpapir. 37,5×28.

Mihalik Dániel (1869—1910).

488. ESTI HANGULAT. Jelzés lent balra: Mihalik.
Lemezpapir. 20×30,5.

Mihalik Dániel (1869—1910).

489. TÁJKÉP. Jelzés lent balra: Mihalik Dániel.
Vászon. 33×38,5.

Molnár József (1821—1899).

490. HÁBORGÓ BALATON. Jelzés lent balra: Molnár J.
Fa. 33×19.

Munkácsy Mihály (1844—1900).

491. Tanulmány a „KRISZTUS A KALVÁRIÁN" c. képhez.
Vászon. 81×131. Illusztr. XVI. tábl.

Munkácsy Mihály (1844—1900).

492. POROS UT. Jelzés lent balra: M. de Munkácsy 87. (Egy hasonló kép a Szépművészeti Múzeumban.) Illusztr. XVI. tábl.

Munkácsy Mihály (1844—1900).

493. A FALU HŐSE. Jelzés lent jobbra: M. de Munkácsy 1887. (A kép Gerhardt Gusztáv budapesti gyűjteményéből származik. Elárvereztetett Berlinben 1911-ben.)
Fa. 120×170. Illusztr. XV. tábl.

Nagy Sándor (szül. 1869).

494. PÓK, FEJÉN KORONA. Lent balra: Rajzolta Nagy Sándor.
Vizfestmény. 13×17,5.

Nagy Vilmos (szül. 1874).

495. „TAVASZ."
Vászon. 69×48.

Neogrády Antal (szül. 1861).

496. BURGONYASZÜRET. Jelzés lent balra: Neogrády A.
Vizfestmény. 29×48.

Olgyay Viktor (szül. 1870).

497. TÉLI TÁJ. Jelzés lent jobbra: Olgyai Viktor.
Vizfestmény. 62×84.

Olgyay Ferenc (szül. 1872).

498. „JUNIUS." Jelzés lent jobbra: Olgyay Ferenc 1898.
Vászon. 80×120.

Orbán Dezső (szül. 1884).

499. TÁJ MAGAS KÉMÉNNYEL. Jelzés lent balra: Orbán.
Fa. 19×25.

Paál László (1846—1879).

500. TÁJKÉP. Lent jobbra: 869. 29. 9.
Vizfestmény. 20×26,5.

Pállik Béla (1845—1908).

501. NYUGVÓ BIRKÁK. Jelzés lent jobbra: Pállik Béla.
Krétarajz. 22×32.

Pállik Béla (1845—1908).

502. FÉRFI KÉPMÁS. Jelzés lent balra: Pállik Béla 1866.
Vászon. 68×54.

Pállik Béla (1845—1908).

503. NŐI TANULMÁNYFEJ. Fent balra: P . . . ll.
Vászon. 52,5×42,5.

Pállya Celesztin (szül. 1864).

504. PIHENŐ LOVAK. Jelzés lent balra: Pállya C.
Fa. 9,5×16,5.

Pállya Celesztin (szül. 1864).

505. LOVAK A KUTNÁL. Jelzés lent balra: Pállya C.
Fa. 11,5×18,5.

Pap Henrik (1864—1910).

506. LEDA A HATTYUVAL. (A művész hagyatékából.)
Pasztell. 38,5×36.

Pataky László (1857—1912).

507. BALESET. Jelzés lent balra: Pataky L.
Vászon. 126×174.

Pataky László (1857—1912).

508. CIGÁNYASSZONY. Jelzés lent jobbra: Pataky L.
Vászon. 43×14.

Pataky László (1857—1912).

509. A KUTNÁL.
Lemezpapir. 21×26.

Pataky László (1857—1912).

510. TÁJKÉP. Jelzés lent jobbra: Pataky.
Vászon. 23,5×30,5.

Pataky László (1857—1912).

511. FALUSI HÁZAK. Jelzés lent jobbra: Pataky L.
Lemezpapir. 18×28.

Pataky László (1857—1912).

512. LOVASOK. (A művész hagyatékából.)
Tus- és ceruzarajz. 24×18,5.

Pataky László (1857—1912).

513. PARASZT KOSÁRRAL. Jelzés lent jobbra: Pataky.
Ceruzarajz. 21×13,5.

Pataky László (1857—1912).

514. ÁLLÓ ALAK BOTTAL. (A művész hagyatékából.)
Ceruzarajz. 23×15,5.

Pentelei-Molnár János (szül. 1878).

515. ŐSZI HANGULAT. (Erdő ludakkal.) Jelzés lent jobbra: Pentelei-Molnár.
Vászon. 53×45.

Pentelei-Molnár János (szül. 1878).

516. VERANDA. Jelzés lent balra: Pentelei-Molnár.
Vászon. 90×75.

Pentelei-Molnár János (szül. 1878).

517. CSENDÉLET HÁROM ÜVEGGEL ÉS RÉZKATLANNAL. Jelzés lent jobbra: Pentelei-Molnár.
Vászon. 80×60.

Perlmutter Izsák (szül. 1866).

518. HAJÓGYÁR. Jelzés lent jobbra: I. Perlmutter 895.
Fa. 36×45,5.

Perlmutter Izsák (szül. 1866).

519. PARASZT-INTERIEUR GYERMEKKEL.
Vászon. 30,5×38,5.

Perlmutter Izsák (szül. 1866).

520. ERDŐRÉSZLET. Jelzés lent balra: Perlmutter.
Vászon. 29×33.

Perlmutter Izsák (szül. 1866).

521. TÁJ ALVÓ LEÁNNYAL.
Fa. 13×21.

Peske Géza (szül. 1859).

522. FIU KUTYÁVAL. Jelzés lent jobbra: Peske Géza.
Vászon. 83×92.

Poll Hugó (szül. 1867).

523. PARASZTNŐK HUSZÁRRAL. Jelzés lent jobbra: Poll H.
Pasztell. 16×21.

Reinhart L. (19. század).

524. CSENDÉLET. Jelzés fent balra: L. Reinhart.
Fa. 26,5×20,5.

Révész Imre (szül. 1859).

525. FÉRFI TANULMÁNY. Jelzés lent jobbra: Révész Imre.
Krétarajz. 46×34.

Révész Imre (szül. 1859).

525a LEÁNYFEJ. Jelzés fent jobbra: Révész Imre.
Fa. 12×9,5.

Révész Imre (szül. 1859).

526. CIGÁNYKARAVÁN. Jelzés lent jobbra: Révész Imre.
Fa. 21,5×28,5.

Révész Imre (szül. 1859).

527. FIATAL PARASZTOK. Jelzés fent balra: Révész Imre.
Fa. 12×9,5.

Rippl-Rónai József (szül. 1861).

528. KÉT MUNKÁS. Jelzés lent jobbra: Rónai.
Pasztell. 37×29.

Rippl-Rónai József (szül. 1861).

529. VOLOSCA. Jelzés lent jobbra: Rónai.
Fa. 50×70.

Rippl-Rónai József (szül. 1861).

530. EGY KATONA KÉPMÁSA. Jelzés lent jobbra: Rónai. Fent balra az ábrázolt neve és az évszám 1916.
Krétarajz. 19×14,5.

Rippl-Rónai József (szül. 1861).

531. PÉCHY ERZSI KÉPMÁSA.
Pasztell. 52,5×42.

Rippl-Rónai József (szül. 1861).

532. ZORKA. Jelzés fent jobbra: Rónai.
Pasztell. 51×41.

Roskovics Ignác (1854—1915).

533. A SZENT CSALÁD. Jelzés lent jobbra: Roskovics 1888.
Fa. 53×22.

Rombauer János (1782—1849).

534. KRISZTUS FELTÁMADÁSA. Tanulmány a gróf Bobrinszky-család részére festett nagy oltárképhez. (Lásd Divald Kornélnak a „Művészet" 1914—1915-ben Rombauerről szóló cikkeit.)
Bádog. 73×33.

Rubovics Márk (szül. 1868).

535. FÁK FOLYÓ MENTÉN.
Vászon. 61×79.

Rudnay Gyula (szül. 1878).

536. TÁJ SZEKÉRREL. Jelzés lent jobbra: Rudnay Gy.
Krétarajz. 8,5×11,5.

Rudnay Gyula (szül. 1878).

537. NŐI FEJ. Jelzés fent jobbra: Rudnay.
Lemezpapir. 42,5×34.

Ruff András (20. század).

538. TANULMÁNY (FIU). Jelzés lent jobbra: Ruff András Bruxelles 1909.
Ceruzarajz. 17×17.

Sajó Sándor (20. század).

539. UJONCOK BEVONULÁSA. Jelzés lent jobbra: Sajó Sándor és az évszám.
Vizfestmény. 24,5×18,5.

Sajó Sándor (20. század).

540. GYALOGLÓ KATONÁK. Jelzés lent jobbra: Sajó 913.
Vizfestmény. 31,5×25,5.

Sajó Sándor (20. század).

541. HAZATÉRŐ MUNKÁSOK. Jelzés lent balra: Sajó 915.
Vizfestmény. 39,5×28.

Schäffer Béla (1815—1871).

542. VIRÁGCSENDÉLET.
Vászon. 69×56.

Soós Elemérné szül. báró Korányi Anna (19. század).

543. KÖRUT. Jelzés lent balra: Soós Elemérné.
Vászon. 54×91.

Soós Elemérné szül. báró Korányi Anna (19. század).

544. UTCARÉSZLET. Jelzés lent balra: Soós Elemérné.
Vászon. 70×47,5.

Spányi Béla (1852—1914).

545. TÁJ PATAKKAL. Jelzés lent balra: K. Spányi B.
Vászon. 63×79.

Spányi Béla (1852—1914).

546. TÉLI TÁJ. Jelzés lent balra: K. Spányi B.
Fa. 31×37.

Spányi Béla (1852—1914).

547. HERREN CHIEMSEE, BAJORORSZÁG. (A művész hagyatékából.)
Vászon. 9,5×24,5.

Spányi Béla (1852—1914).

548. MOCSARAS TÁJ TEHENEKKEL. Jelzés lent jobbra: K. Spányi B.
Vászon. 60,5×75.

Spányi Béla (1852—1914).

549. TÁJ BIRKANYÁJJAL. Jelzés lent jobbra: Spányi B.
Vászon. 119×61.

Spányi Béla (1852—1914).

550. VAJDAHUNYAD.
Vizfestmény. 27×20.

Spányi Béla (1852—1914).

551. TÁJ NYÁJJAL.
Tollrajz. 37×30.

Spányi Béla (1852—1914).

552. A MOCSÁR.
Tollrajz. 44×32.

Spányi Béla (1852—1914).

553. MOCSARAS TÁJ TEHENEKKEL. Jelzés lent jobbra: Spányi B. 889.
Vászon. 120×240.

Spányi Béla (1852—1914).

554. ERDŐ BIRKANYÁJJAL. Jelzés lent jobbra: Spányi B.
Vászon. 109×154.

Spányi Béla (1852—1914).

555. MOCSARAS TÁJ. Jelzés lent balra: K. Spányi B.
Vászon. 64×116.

ILLÉS MÁRTA

MEGÁLLÍTOTT ÖRVÉNYLÉS

KÁTONA LÁSZLÓ

Illés Márta alkotásai a Ferencvárosban

Kollázsok, festmények, térplasztikák segítségével örökítette meg a víz erejét Illés Márta az Örvény című kiállításon, amely a Ferencvárosi Pincegalériában látható július 30-ig. (Metro)

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAHIR
1091 BUDAPEST IX., ÜLLŐI ÚT 51.
Telefon: 337-748, 340-726

1982 JÚL 03

SZOLNOK MEGYEI NÉPLAP

1021

Illés Sándor keramikusművész kiállítását tegnap délután Szolnokon, a Megyei Művelődési és Ifjúsági Központban dr. Rácz Albert, munkaügyi államtitkár nyitotta meg. A kiállításon Illés Sándor három figurális kerámiasorozata, a Volt egyszer egy háború, a XX. század és a Boccacio-szituációk láthatók július 17-ig. Felvételünkön a kiállítás egy részlete.

zília
nok ellen is
ogott

szakvezető. — De a nagy melegben csaknem összeroppantunk. Csapatunkat dicséri, hogy 1:2-ről is egyenlíteni tudott. A franciák ellen is bizonyítani fogunk.

— A spanyolokat legyőző északírek voltak az esélyesek, a döntetlen jó eredménynek könyvelhető el a mi szempontunkból — nyugtázta Schmidt osztrák kapitány. — De még mindig messze voltunk a korszerű labdarúgástól.

* * *

A barcelonai Sarria stadion tegnap fontos helyszínné lépett elő a világbajnoki címvédő argentin válogatott spanyolországi tartózkodása során, hiszen az első mérkőzésén a C csoportban az olaszokkal szemben vesztes Menotti-legénység a Mundial első számú esélyesévé előlépett. Brazília ellen a győzni

Mund

Menotti csapata a tegnapi 90 percben a találkozó nagy részében alárendelt szerepet játszott, csak akarása volt dicsérhető. Ezután a 90 perc után Brazília nemcsak büszkélkedhet, hogy az Argentínával szembeni 1974 óta tartó veretlenségi szériáját parádés győzelemmel folytatta, hanem azzal is, hogy játéka rendkívül magasan szervezett és amellett látványos, élvezetes is. Aligha téved nagyot az, aki bennük látja a VB első számú esélyesét továbbra is.

Brazília—Argentína 3:1 (1:0). Barcelona, Sarria stadion, 41 000 néző. V.: Vas-

V
a Népst

Az atlétikai idény kellős közepében vagyunk. Verseny itt, verseny ott, verseny mindenütt. Az V. Budapest [illegible] díj rangjához

Illés Sándor

1021

1982. VII. 2. Televizió 2. müsor 20,50 Áné

TV Hiradó 2.

- Illés Sándor keramikus iparmüvész munkáiból nyilt ma kiállitás Szolnokon, a Megyei Müvelődési és Ifjusági Központban. Figurális kompozicióinak egyik csoportja a Volt egyszer egy háboru cimet viseli. Az alkotások témája a fasizmus, a személytelen tömeggé demoralizált náci hadsereg, és a lágerek emberi mivoltot sárba tipró szégyenletes, szörnyü emléke. A müvész iróniáját sugározza a személyi kultuszt egy emberöltőnyi idő után kifigurázó kompoziciója. Illés Sándor kiállitott müveinek zö[illegible] azonban a pajzán humor a jellemző. Bocaccio és korának hangulatát idézik az álszent alakok. De megtalálhatjuk a még ma is [illegible] vényes vigan mulat a magyar mondanivalójú karikaturisztikus szobrokat is. Illés Sándor kiállitása julius 17-ig látható Szolnokon a Megyei Müvelődési és Ifjusági Központban.

ILLÉS RÉKA

43. Vásárhelyi ÖT

szervezete.

Szabó D. Feltámadás Makucskán
meg hasonló munkája a Testvérisé
többnyire borító, illetve címla
stilizált figurákat jelenít meg,
használatával. Belső
illusztrációi gyermekirodalomh
kiemelkedőek: Sebestyén M. Zimi
Gyeremek versek (1958), Mirnic
elmített gyermeklapok-, és több
könyvillusztrációján,
gyermekek nemzedékeinek hosszú
rangos elismerés koronázza: az A
illusztrációs
bienállé oklevelei , az Újvidé
Iparművész Egyesület több okleve
Pajtás elismerése,
a Jó Pajtás arany-plakettje.

Egyéni kiállítás: 1972: Gye

Csoportos tárlat: 1957: Sze
Belgrád;1971: Belgrád; 1960: A p
kiállítás,
Újvidék; 1968: Grafikai kiállí
1973, 1975, 1977, 1979, 1981: Ar
kiállítás,

ILLÉS SÁNDOR, szücsmester

A NÉPRAJZI MUZEUM Adattárában, a rajzraktár leltárában rajzaival szerepel. Jászapátin dolgozott. 293.old

CS. SEBESTYÉN KÁROLY: A Néprajzi Muzeum rajzgyüjteménye 287.old

NÉPRAJZI ÉRTESITŐ, Menzeti Muzeum?néprajzi Muzeum Évkönyve XXXVI. 1954. Bpest, 1954

M.D.K.

Illéo Sándor[x)], építés

tervei szerint a Vuk és Svadló családok két új háromemeletes bérházat építtetnek a Podmarniczky [Rudas László] - utcában.

x) később „Gyula"

Bauzeitung für Ungarn, Bp. 1890. XIX.évf.
ápr. 1. 75.
+ ort. 20. sz. 228. old.

Illés Sándor, kerámia MDK

4. Orsz. iparm. kiáll. Mücs. 1959.

ILLÉS Sándor

Moldova György: IllésSándor kerámiái.

ÚJ TÜKÖR, XVIII. évf. 48 sz. 4. o. 1981.

Ervényes 19.....tól....

Felkérjük,hogy a fenti kutatás
egy példányát az MTA MKCS Köny
veskedjék.

ifj.E.ILLÉS ÖDÖN

14o. Arckép. Olajf.

Képzőm.Társ.1905/6. téli kiáll.kat. 38.oldal.

MDK

ifj. Illés Ödön, festőm.
20.sz.

Női tanulmány. Jelz.l.b.:ifj.Illés Ö.
Pasztell 51.5x23

Ernst Muz.aukc.XVI. Kat. 29.l.
1921.

M.D.K.

Illés Péter

"Lókötők" c. müvének repr.-ját bemutatja a lap a "Magyar Képirók Kiállitásá"-ról.

Szinházi Élet. Bp. 1933. január 29. -febr. 4. XXIII. évf. 6. sz. 41. ⁄ lap.

tárgyat, szokást, hagyományt, amelyeket nemcsak a ma divatos nosztalgia sirat el. Nem feltámasztani kell ezeket, de ismerni igen, a hasznosítani — átvenni az értékeit. A paraszti leleményességre már utaltam. Csak a legritkább esetben hívtak mesterembert, mert maguk építették a házaikat (fából, agyagból), készítették a használati eszközeiket, sőt a ruházatuk egy részét is. Ma már nincs szükség ezekre, mert a modern gyáripari szériával nehezen tudna versenyezni a kézügyesség. De érdemes felidézni azokat a közösségi szokásokat, normákat, amelyek kormányozták és megtartották a falut az évszázadokban. Senki nem az (el)zártságot siratja vissza, de azt az erkölcsi erőt, szokásrendet igen, amely a közösség minden tagjára érvényes volt. Korlátozott, nevelt, de meg is tartott. Élni segített. Elgondolkodtató ugyanis, hogy ma, a korszerűbb gazdasági eszközök ellenére is parlagon van a falu határának egy része, mert nincs aki megművelje. A lakosság pedig az elmúlt száz évben csaknem a felére csökkent. Dobosy László tárgyilagosan, szűkszavúan írja le ezeket a tényeket, de érezhető szeretettel is. Könyve ettől ízig-vérig értelmiségi gesztus, mert elkötelezett. Hűségre nevel, lokálpatriotizmusra, értékeink felismerésére és megbecsülésére.

(Herman Ottó Múzeum, Miskolc)

Horpácsi Sándor

Illés Sándor kerámiája: Jegyespár

lós. Munkája első fele kissé szárazabb leírás, míg a másik lényegében antológia, a tokaji dicséretéről szóló írásos gyűjteménye. Összességében kedvcsináló, a szó jó értelmében ínycsiklandó olvasmány, mert nemcsak azt tudjuk meg, hogy milyen a tokaji (ezt eddig is tudhattuk), de azt is, hogyan készül, hogyan becsüljük meg azokat, akik fáradnak a hegyoldalakon, pincékben, míg az asztalunkra kerül a nemes nedű.

Gondolat K. Bp. 1985.

Dobosy László

Gömörszőlős egy gömöri falu néprajzi monográfiája

Irigylem a gömörszőlősieket. Tudom, nem illik így recenzóit kezdeni, de miért titkolnám el azt a csodálkozással vegyes tiszteletem, amelyet ez a kis határszéli falu kelt bennem? Pontosabban fogalmazva, nemcsak a falu maga, hanem az a maroknyi, de lelkes értelmiségi, akik példát mutatnak a nagyobb településeken élő, szerencsésebb sorsú kollégáiknak is. A Kelemér-Gömörszőlősön működő Tompa Mihály nevét viselő honismereti egyesületre, társulatra gondolok, amely nemcsak a helyi hagyományokat kutatja és ápolja, de akcióikkal, rendezvényeikkel mozgósítják az egész környék szellemi életét is. Kiállításokat, koncerteket, tudományos előadásokat szerveznek egy olyan (kis) faluban, amelynek sem tanácsa, sem iskolája nincs. Gömörszőlős ugyanis az aprófalvak között is az egyik legapróbb — alig lakja 200 lélek. Soha nem volt önálló, mert mindig Kelemérhez tartozott. Iskolája még jóval a körzetesítési kampány előtt szűnt meg — a gyerekek kis létszáma miatt, 1950-ben. Rohamosan, sőt vészesen csökkent a lakossága is a hetvenes évekig, ám azóta stagnál, s úgy látszik, konszolidálódnak a viszonyai is. A főutaktól távol fekvő kis falu ugyanis mindenkor mező- és erdőgazdálkodásból élt. Nehezen, de bámulatos leleményességgel. Errefelé nem a legjobbak a szántóföldek, ráadásul meredek domboldalakon terülnek el. Ezért volt szükség az erdőművelés mellett egyfajta kereskedői talentumra is. Állatokkal, a faluban előállított termékekkel járták a városokat, vásárokat. A trianoni békeszerződés a falu mellett jelölte ki a határt, s ez a körülmény döntően megváltoztatta a mozgáslehetőségeket, mivel elmetszette a társközségekkel évszázadok óta élő kapcsolatokat. A falu, a paraszti lelemény alkalmazkodott ehhez, mint ahogyan az 1945. után megváltozott gazdasági-társadalmi körülményekhez is. A munkaerő — a férfiak — most a Sajó mentén kiépült iparban (Ózdon, Kazincbarcikán, valamint a bányákban) talál munkát és megélhetést. Visszaszorult a mezőgazdaság, de meg nem szűnt teljesen, noha a falu már régóta nem önellátó, mint volt hajdanán.

Mindezt pedig Dobosy László: Gömörszőlős, egy gömöri falu néprajzi monográfiája című karcsú kis kötetében olvastam. S nemcsak ezt, mert a szerző nagy szorgalommal és ügyszeretettel kutatta a falu történetét — a hajdani Poszobáét — amely a honfoglalás óta érintetlenül él a Kelemérbe ömlő kis patak partján. Most mondjam azt, hogy minden falu történetét hasonlóan meg- és le kellene írni? Az elmúlt évtizedek dinamikus változásai a szó szoros értelmében is letöröltek a föld színéről sok olyan objektumot,

IRODALOM

1. Pusztay Béla: Élelmiszer-termelés, racionális földhasználat. Borsodi Szemle, 1983. 3—4. szám. A racionális földhasználat jogi eszközrendszere kérdéséhez. Uo.: 1984. 2. szám. A racionális földhasználat és a jog. Magyar Jog 1985. 8. sz. A földművelési ág változásainak engedélyhez kötöttsége. Borsodi Műszaki Gazdasági Élet 1984. 3. szám.
2. Toldi Ferenc Jogalkotói és jogalkotási eljárás a kodifikációs gyakorlat nézőpontjából. Állam és Igazgatás 1982. évi 4. és 5. szám.
3. Bognár József: Strukturális változásunk társadalmi-gazdasági összetevői és ellentmondásai. Az 1970-es évtized a magyar történelemben. Kossuth Könyvkiadó, 1980.
4. Kovács István hozzászólása. Az 1970-es évtized a magyar történelemben. Kossuth Könyvkiadó, 1980.
5. Sárándi Imre: Magyar Polgári Jog. III. Tulajdonjog. Házilagos jegyzet.
6. Eörsi Gyula: A tulajdonjog fejlődése. I. kötet. Jogi és Államigazgatási Könyv- és Folyóirat Kiadó, Bp. 1951.
7. Nagy László: A szocialista földhasználat szabályozásának néhány alapkérdése. Közgazdasági Szemle 1979/11.
8. Dr. Földes Iván: A földvédelemről. A földjogi törvényhozás kérdései. MJSZ. 1982.
9. Környezetvédelmi ABÉCÉ 44. oldal.
10. Nagy László: Az új földtörvény néhány elméleti kérdése. A földjogi törvényhozás kérdései. MJSZ. 1982.
11. Dr. Domé Györgyné: Földtulajdon — földhasználat. Magyar Jog. 9/1982.
12. Dr. Petrik Ferenc: Gazdaságirányítás és igazságszolgáltatás (I. rész) Magyar Jog 7/1982.

Illés S. kerámiája: Hencegő

kat, ugyanakkor megnöveli a dolgozók termelésben való érdekeltségét, és nem csak a termelés növelésében, hanem a költségek csökkentésében, egyszóval a gazdaságosság érvényesülésében.

Ilyen összefüggések értékelésével jutottunk olyan következtetésre, hogy a racionális földhasználat érdekeire tekintettel a stratégiai, tehát az állam által közhatalmi minőségben megállapítható jogosítványok közé kell sorolni

— a termelés körébe tartozó vetőmagvak és egyéb szaporítóanyagok előállításával, forgalmazásának és ellenőrzésének, a szőlő- és gyümölcstermelés, valamint borgazdálkodás, a legelő- és apaállat-gazdálkodás és végül a növény- és állatfajták minősítésének szabályozását,

— a földhasználatot tulajdonjogi oldalról érintő földforgalomra kizárólagos állami tulajdont képező földeken gyakorolható földhasználati jogosultság lehetőségeire, a személyi földtulajdon mértékére, az állami mező- és erdőgazdasági ingatlanok kezelése és a kezelők jogai és kötelezettségeire, továbbá a szövetkezeti tulajdonjog megszerzésének lehetőségeire vonatkozó szabályok megállapítását,

— a földhasználatot földhasználati jogi oldalról érintő és a tartós földhasználatra, a személyi földhasználatra, a földhaszonbérletre és a különleges földhasználatra vonatkozó szabályozást,

— a szakigazgatási (hatósági) jellegű, így a növényvédelem, földrendezés, zártkertté nyilvánítás, földvédelem (ezen belül a termelési kötelezettség és a természetvédelem, továbbá a művelési ágváltozás bejelentési kötelezettségére) a kisajátítás, vállalati felügyelet és az egységes állami nyilvántartásra vonatkozó szabályozást, a közgazdasági szabályozók körében: a mezőgazdasági üzemek adóztatására, a termelési alapok képzésére és felhasználására, a mezőgazdasági üzemek és kistermelők támogatására (kiemelve a kedvezőtlen adottságú mezőgazdasági üzemek támogatási rendszerére vonatkozó) állami intézkedéseket.

Ezek most és a jövőben is az állami szuverenitás területére tartozó intézkedések. Feltehetően hosszabb távon sem válhatnak egyszerűen belátáson nyugvó állami magatartássá. Természetesnek tartjuk, hogy a bennük kifejezésre jutó össztársadalmi érdekek az állami irányítás keretében érvényesítendő normák megállapításával kapjanak jogi biztosítékot. A gazdálkodással összefüggő minden más, így a jogilag szabályozottak között, illetve ilyen szabályozásra ajánlottak között fel nem sorolt tevékenységek az önállóság keretébe, vagyis a taktikai döntések hatókörébe tartozzanak. Más megközelítéssel, de éppen a taktikai oldal érdekeit szem előtt tartva, ez úgy fogalmazható: a gazdálkodás önállóságának érvényesülését az állami irányításnak a termelési folyamat minőségi növelésével, a kezelői jogosítványok operatív gazdálkodási oldalon történő bővítésével, a termelőszövetkezeti közös földhasználat egységes szövetkezeti tulajdonjogi alapra helyezésével, a földhasználat hatékonyságát befolyásoló földforgalom szocialista tulajdonformák közötti lehetővé tételével, a földet érintő és az egész társadalom szempontjából releváns kérdésekben igazgatási természetű intézkedésekkel (a földvédelmet szolgáló rendeltetés szerinti tagolás törvényi szintű megállapításával a termelési kötelezettség előírásával), a képviseleti szervek fokozottabb bevonásával alkotott gazdasági szabályozók megállapításával kell elősegíteni.

val bonyolultabb feladatok megoldására is alkalmas. Kútkitörések elfojtásának KGST-n belül témagazdái. Külföldön (Franciaország, Görögország) geotermikus kutak létesítésével, javításával nemzetközileg is elismert munkát végeztek, és még számos egyéb indokot is fel lehetne sorolni.

Az új szervezeti keretek közé beillesztendő azon vállalatok, szervek, szakemberek tevékenysége is, amelyek, akik ma a szénhidrogén-bányászat keretein kívül végeznek munkát, és oldanak meg feladatokat a geotermikus energiabányászat érdekében.

Illés S. kerámiája: Volt egyszer egy háború

Elemezni kell a vízkőkiválás jelenségét és a probléma megoldásának lehetőségeit (pl. oldatban tartás, lerakódás eltávolítása) és a vízzel együtt termelt gáz hatását a termelésre és annak felszíni leválasztását.

A *felszíni felhasználás berendezései.* Valójában nem a bányászathoz tartoznak. Önköltséget azonban számítani nem lehet, ha nem ismerjük a felszíni felhasználó berendezések fő jellemzőit. Ezért szükséges annak megadása, hogy milyen hasznosítástípussal (pl. épületfűtés, elektromos energiatermelés) kell számolni ma és a belátható jövőben. Célszerű lenne a berendezések vázlatos kapcsolási sémáját is közölni. Meg kell határozni berendezéstípusok szerint a működéshez szükséges termelési paraméterek határértékeit: elsősorban a víz minimális hozamát, a kívánt hőmérsékletet és nyomást. Becsülni kell a különböző hasznosítóberendezések hasznosítási hatásfokát és fajlagos önköltségét (termelési, visszanyomási költségek nélkül).

Ipargazdaság. Közelítően meg kell határozni a különböző termelési és felhasználási típusok által biztosított hasznos energia fajlagos önköltségét. — Elemezni kell, hogy milyen önköltségszámítási mód alkalmazása látszik legcélszerűbbnek. Ugyanilyen módon meghatározott fajlagos önköltséget kell közölni összehasonlításul az egyéb energiahordozókból nyert hasznos energiára vonatkozóan. Az összehasonlítási önköltségadatok ugyanolyan típusú hasznosításra vonatkozzanak.

Figyelemmel kell lenni arra, hogy a termelési önköltség igen változó lehet attól függően, hogy a kút beruházási költségének milyen hányada terheli azt, valamint, hogy visszanyomással vagy anélkül termel-e a kút.

Jogi vonatkozások. Csak néhány kiemelt feladattal kellene foglalkozni. Elsősorban olyan kérdésekkel, amelyek kívánatos megoldása alapvetően eltér a jelenlegi gyakorlattól. Ilyen lehet pl. annak a rendelkezésnek megváltoztatása, hogy a kutatófúrások felett a mezőgazdaságilag művelt talajt eredeti állapotába kell visszaállítani. Ma néhány m^2 termőtalaj biztosítása gyakran 10 millió forintos nagyságrendű beruházási költséggel létesített kút egyszersmindenkorra való elvesztését jelenti. Eldöntendő, hogy geotermikus termelő vállalatok létrehívása esetén hogyan alakul az állóeszközök tulajdonjoga. Célszerűnek látszik a már termelő kutakat a jelenlegi felhasználó szerv tulajdonában hagyni. Meg kellene azonban pontosan határozni a kutak működési korlátait. A kút fenntartását, termelőberendezés-cserét, kútjavítást a termelő vállalat hatáskörébe kellene utalni. Elemezni kell, hogy milyen meggondolások alapján állapítják meg az illetékes szervek a hőenergia eladási árát.

A fenti — még nem is teljes — felsorolás talán jól mutatja azt, hogy hányféle műszaki, gazdasági, jogi probléma megoldása szükséges ahhoz, hogy a hazai korszerű geotermikus energiabányászat megszülethessen. Akinek a feladat nagysága láttán azonban az a gondolata támad, hogy talán nem is érdemes ilyen bonyolult kérdéshez hozzányúlni, meg kellene gondolnia, hogy

— nagyon kevés olyan energiakincsünk van, amelynek előfordulása hazánkban a világátlagnál kedvezőbb;

— a mai gyakorlat mind műszaki, mind gazdasági, mind mennyiségi szempontból elmaradt;

— minél tovább várunk a helyes megoldással, annál több kárral számolhatunk, s az elkövetett hibákat annál nehezebben lehet majd (ha egyáltalán lehetséges) helyrehozni.

Végül, de nem utolsósorban, a szénhidrogéntelepek feltárásának és termelésének technikája igen jól alkalmazható a geotermikus energiabányászatban. Az egy gazda szerepét szénhidrogén-bányászaink különösebb zökkenő nélkül tudnák vállalni. Számos, esetenként a legnehezebb, mélyfúrási, kútkiképzési feladatot „alkalmi munkaként" ma is ők végeznek. A föld alatti áramlások leképezésére kitűnő felkészültséggel rendelkeznek. Termeléstechnikájuk a víztermelésnél jó-

[1] ...yers Rerzső—Tardos Márton: A gazdasági konszolidáció szükségessége és a a fejlődés lehetősége. Gazdaság, 1984. 1. sz. 28. o.

[2] Kornai János: Bürokratikus és piaci koordináció. Akadémiai Kiadó. 1984. 33—34. o.

[3] Herbert A. Simon: A vezetői döntés új tudománya. Statisztikai Kiadó Vállalat. 1982. 144. o.

[4] Bélyácz Iván: Struktúraváltás, szabályozás, beruházás. Egyetemi Szemle, 1984. 1. sz. 29—30. o.

[5] Petschnig Mária: A pénz értékcsökkenése a szocializmusban. Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, 1983. 153, 212. o.

[6] Zala Júlia: Együtt kell-e élnünk az inflációval? Figyelő, 1985. március 14.

[7] Csikós Nagy Béla: Elmélkedés az inflációellenes politikáról. Magyar Nemzet. 1985. március 19.

Illés S. kerámiája: Századunk

Nagy Aladár

Új törekvések a Szovjetunióban

A Szovjetunióban 1985 március óta bekövetkezett változások olvasóink széles köre előtt váltak ismeretessé. E változások lényegét szemléletesen összefoglalta V. Raszputyin, a jeles szovjet író, az Izvesztyijának adott interjújában: „Most a jobb akarásának az idejét, a nyílt értékelések és a konkrét tettek, nem pedig az ígérgetések, bizonyítgatások, tömjénezések korát éljük" [1]. E változások jegyében olyan folyamat van kibontakozóban, amelynek lényegét a realitásokhoz való visszatérés és a viszonylag hosszabb idő alatt felhalmozódott problémák távlati megoldásának útkeresése fejezi ki. Célszerűnek tűnik a viszonylag nagy számú személycserék mögött mélyebb összefüggéseket, a szovjet társadalom politikai, ideológiai és gazdasági fejlődésének alapvető kérdéseit szemügyre venni.

A tudományos életben a ma végbemenő változások hátterét alkotó új szemlélet már több év óta megjelent, elsősorban a közgazdasági szaksajtó hasábjain. Az új szemléletet az jellemzi, hogy az előtérben álló gazdasági kérdéseket átfogó, társadalmi összefüggésben közelíti meg, másrészt a gazdasági kérdések reálisabb értékelését és tudományosan kidolgozott elvi megoldását kísérli meg.

Az aktuális gazdasági kérdések társadalmi szemléletű megközelítésében előtérbe került az a felfogás, amely a társadalom működésének egész mechanizmusát veszi szemügyre és azt kívánja megújítani [2]. A társadalmi mechanizmus az emberi élet újratermelésével, az emberi környezet felhasználásával, az anyagi javak és szolgáltatások létrehozásával és fogyasztásával kapcsolatos társadalmi-gazdasági csoportok közötti együttműködés tartós rendszerét fogja át.

E nagy rendszeren belül ragadható meg az alapvető jelentőségű gazdasági alrendszer működése. A gazdasági alrendszer működésében az egyének és a társadalmi csoportok aktív tényezőként vesznek részt és ezer szállal kötődnek a politikai és ideológiai alrendszerek működéséhez. Ennek következtében a társadalmi mechanizmus működésében jelentkező zavarok megoldását nem lehet csak a gazdasági alrendszerre korlátozni, hanem a politikai és ideológiai rendszer továbbfejlesztésével összhangban kell a társadalom egészének működését újrarendezni.

Az átalakítás fő irányát a társadalmi nagyrendszer belső és külső körülményeinek történetileg konkrét feltételei határozzák meg. E változások mélyre hatóan érintik a társadalom szociális struktúráját, a társadalmi csoportok hely

a párt gazdaságpolitikáját. Folyamatosan gyűjtsék, elemezzék az új vál-irányításra való áttérés helyi tapasztalatait.

A vezetőktől követeljék meg a politika iránti elkötelezettséget, az új iránti ogékonyságot. Támogassák és bátorítsák a tehetséges, rátermett, demokratikus vezetőket, akik megkövetelik a rendet, a fegyelmet, a jó munkát. A gazdasági vezetők munkájának minősítésénél a gazdasági eredményt tekintsék meghatá-rozónak.

Fokozzák a gazdaságpolitikai párthatározatok végrehajtásának ellenőrzését. A feltárt hiányosságok megszüntetésére tegyenek intézkedéseket, szükség esetén kezdeményezzék a felelősségrevonást.

A szakszervezetben dolgozó kommunisták törekedjenek az érdekvédelmi és termelést segítő funkciójuk együttes megvalósítására. Követeljék meg a fegyel-mezett, jól szervezett munkát és az ehhez szükséges feltételek megteremtését. Segítsék elő a munkaerő hatékony foglalkoztatását, támogassák és fogadtassák el a dolgozók szükség szerinti átcsoportosítását, átképzését. A nehéz gazdasági fel-tételek mellett fontos feladat a dolgozók érdekvédelme.

Az új vállalatirányítási rendszerre való áttérés továbbra is jelentős felada-tokat ró a szakszervezetekre. Segítsék elő, hogy az új vezető testületek forma-lizmustól mentes, érdemi munkát végezzenek. Gondoskodjanak arról, hogy a szo-cialista munkaverseny- és brigádmozgalom céljai és vállalásai összhangban le-gyenek a gazdaságpolitikai és az adott munkahelyi közösség konkrét feladataival.

A Kommunista Ifjúsági Szövetség vonja be jobban tagjait a vállalatok előtt álló feladatok megoldásába. Mutassanak példát a feladatok teljesítésében. Tá-mogassák a fiatalok kezdeményezéseit. Biztosítsák az ifjúság érdekvédelmét, se-gítsék a fiatalok lakáshelyzetét javító vállalati és társadalmi törekvéseket.

A megyei pártbizottság nagy fontosságot tulajdonított annak, hogy a me-gyében működő *társadalmi és tömegszervezetek* segítsék a VII. ötéves terv és az 1986. évi gazdasági feladatok elfogadtatását, mozgósítsanak azok megvalósí-tására.

Az 1986. évi feladatok teljesíthetők, s így jogosan bízhatunk abban, hogy sikeresen kezdjük el a VII. ötéves tervidőszak célkitűzéseinek megvalósítását.

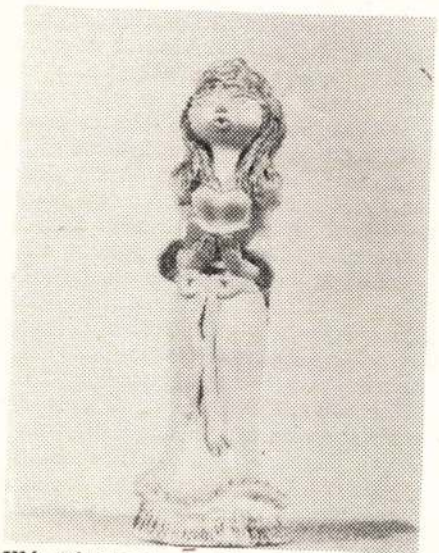

Illés Sándor kerámiája: Leányka III.

Barta Imre

Hangsúlyváltás a gazdaságpolitikában

A XIII. kongresszusi határozat és az azt konkretizáló hetedik ötéves terv a gazdaságpolitikában több ponton is fontos változtatásokat fogalmazott meg. A változtatások közül legfontosabb — az 1979—85. évek közötti restriktív kurzust, konszolidációs szakaszt lezárva — *a gazdasági fejlődés élénkítése.* Az élénkítés érdekében a hatékonyság javítása és a jövedelemtermelő-képesség növelése irányába kell elmozdítani a gazdaságot. Világosan kell ugyanakkor látni, hogy először is csak egyensúlyorientált növekedésről lehet szó, másodszor a növekedésnek szerkezeti változásokkal kell együtt járnia, harmadszor, csak olyan növekedés kívánatos, amely intenzív forrásokból táplálkozik. Ez az alapelv a VII. ötéves terv egészét áthatja.

A VII. ötéves tervidőszak cselekvési programjának másik legfontosabb kérdése, hogy a magyar gazdaságnak miként sikerül alkalmazkodnia a világban lezajló korszakos gazdasági változásokhoz. A külgazdasági kapcsolatok fejlesztésének iránya és mértéke már nem egyszerűen a külgazdasági egyensúly javításának kérdése, hanem a világgazdaságban végbemenő, nagy horderejű minőségi és szerkezeti változásokkal való lépéstartás kulcsfeladata. Az illeszkedés meggyorsítása a világgazdasági tendenciához ilyen elemi erővel a szocialista magyar gazdaságban még soha nem vetődött fel. Az erre adott válasz hosszú távon eldönti fejlődésünk feltételeit. A késlekedés, a nem megfelelő alkalmazkodás a műszaki fejlődésben pótolhatatlan lemaradást, pozícióvesztést, a belföldön felhasználható jövedelem szűkülését és végső soron a társadalmi-politikai feszültségek kiéleződését okozhatja. A világgazdasághoz való illeszkedés — amely akár a VII. ötéves terv mottója is lehetne — alapvetően az exportképesség növelésével valósítható meg. A magyar gazdaság jelenlegi szerkezetét figyelembe véve, az importhelyettesítés ugyan rövid távon egyszerűbb, könnyebben keresztülvihető alternatíva, de csak az exportorientáció — és az ennek alárendelt importhelyettesítés — eredményezhet tartós megoldást. A VII. ötéves népgazdasági terv koncepciójában így egyidejűleg van jelen a korábbi időszak gazdaságpolitikájának folyamatossága és az ehhez képesti elmozdulás. Az új tervidőszak első évei-re előreláthatólag a folyamatosság erőteljesebben rányomja a bélyegét, míg a későbbi években a részben korábban megkezdett változások teljesedhetnek ki. A koncepció nem szakít a korábbi időszak egyensúly-orientált gazdaságpolitiká-

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET

1969 FEB 16

Illés Jánosné, Jakobey Emma
rajztanár.
1021

Magyar Nemzet

Arcok a kerületek vetélkedőjén

A RAJZTANÁRNŐ

Terézváros „színeiben" állt, illetve ült „rajthoz" a Gorkij fasori általános iskola rajztanárnője, *Illés* Jánosné, *Jakobey Emma* is. Gyorsan, pontosan „röpítette célba" a válaszokat, úgy tűnt, minden kérdésbombát szeretett volna azonnal elhárítani, hogy a kerület minél több időt nyerhessen. Tájékozottságát, rokonszenves nyugtalanságát észrevéve, a kamera gyakran irányult a fiatal nőre. Az egyik kérdés szerint arra kellett feleletet adni, ki volt az a vendégművész, aki a nevezetes terézvárosi családnál, Harkányiéknál vendégeskedett. A húszegynéhány éves fiatalasszony mondta ki *Munkácsy* Mihály nevét.

— Honnan tudta? — kérdeztük tőle.

— Apám említette. Aztán elfelejtettem, a vetélkedőn jutott eszembe. Persze, számomra most már nemcsak ennyiről van szó. De amikor megfeleltem a kérdésre, akkor ez még nem járt a fejemben. Csak később gondoltam rá és a felfedezés erejével hatott rám: mennyi minden tartozik ehhez a válaszhoz belőlem, emlékeimből, életemből, sőt az apáméból is. Akkor már a sors játékának éreztem, amiért éppen én felelhettem erre a kérdésre.

— Apám festőművész szeretett volna lenni, nagybátyja is festő volt. Az örökölt művészvért, hajlamot, mint apám mondta, Munkácsy Mihályig vezethettük vissza. Apám tizenöt éves korában szépen zongorázott is, koncerteket adott, tanítói vitatkoztak, festő vagy zongoraművész legyen belőle. Végül is vegyész lett, nagyapám akarta így. Apám mindmáig képeket gyűjt, ez volt az egyetlen szenvedélye, minden pénzét festményekre költötte. Barátai a művészek közül kerültek ki. *Aba-Novák* az egyik legjobb barátja volt. Egyik cirkuszos képe szobánk falán függött. Én örökké azt a képet néztem. Lefényképezték a képet, a fénykép hátoldalára Aba-Novák lerajzolta magát és nekem, az egyéves gyermeknek dedikálta. Ma is őrzöm. Később jelentőséget tulajdonítottam ennek az apróságnak. Többnek tartottam egyszerű kedveskedésnél, úgy éreztem, jeladás a sorstól. De magam sem tudtam, mennyire tartom játékosnak a gondolatot és mennyire hiszek benne. A valóság annyiban támogatott, hogy gyerekkoromban sokat rajzoltam. Amikor jelentkeztem a Képzőművészeti Főiskolára és nem vettek fel, nagyon bántott. Sokat festettem, utaztam. Aztán a Pedagógiai Főiskolán tanultam, rajztanár lettem. De soha nem adtam fel az elhatározást, hogy festő leszek. Néhány évvel ezelőtt hárman kiállítást rendezhettünk képeinkből. Egyikünk, *Hézső* Ferenc azóta már elismert festőművész.

Négyszáz műemléképület

— Hogyan készültek a vetélkedőre?

— A felkészülés talán még érdekesebb, izgalmasabb volt számunkra, mint a vetélkedő. Mielőtt felosztották volna a területeket, a kerületi épületeket, intézményeket a csoportok között, a tanács népművelési osztálya 250 oldalas anyagot készíttetett a kerületről: helytörténeti, irodalmi, képzőművészeti, színházi, zenei, munkásmozgalmi eseményekről, művészekről. Az 1700-as évekre visszamenőleg számos dokumentumot végignéztek ehhez az alapanyaghoz, amelyet minden csapatkapitány megkapott. A csoportok tagjai fejlesztették tovább. A Nyugati pályaudvarról például volt vagy három oldal, hozzágyűjtöttek vagy huszonötöt. Külön személy foglalkozott az Operaházzal, a Zeneakadémával, a Teréz-templommal, a freskókkal. Évkönyveket böngésztek, régi plakátokat kerestek, egykori dramaturgiai tanulmányokat, feljegyzéseket olvastak a Színháztudományi Intézetben. Több mint négyszáz műemléképület van a kerületben: a történetüket kutatták, a kerületben élt híres emberekről adatokat gyűjtöttek. Én a szobrokat, díszkutakat választottam. Előbb könyvekben olvastam róluk. Elmentem a műemlék felügyelőségekhez, érdeklődtem, mit restauráltak, mert azokról a szobrokról, díszkutakról sok felvételt készítettek. A Képzőművészeti Főiskola homlokzatát díszítő, hat festő, illetve szobrászművész portréját is lefényképezték, ezt sikerült megszereznem, ezért is tudtam a vetélkedőn.

— Majdnem minden kapualjba benéztem. A Népköztársaság útján az 1800-as években minden házban volt vörös márvány kút. A legtöbb ház homlokzatát szobrokkal díszítették. Mennyit szaladgáltam! Sok művész nem jelezte nevét a szobron. A Népköztársaság útja 31-ben is találtam egy ilyen szobrot, alkotóját nem is sikerült megtudnom. Csak azt, hogy a kút tetején álló nő alakot a kerületben, a Schlick vasöntődében öntötték.

ILLÉS JÁNOSNÉ
(Rózsahegyi György rajza)

Estély a Nyugati restijében

— A keskeny utcákon járva nem láttam a magas házak teljes homlokzatát. Gimnazisták segítettek. Nemcsak a kutak tetejére másztak fel, hogy elolvassák a szobrász nevét, hanem épületekben is kutattak nevek, évszámok, emléktáblák után. Ők gyűjtötték össze a kerület emléktábláit. A műemlékfelügyelőség ennek körülbelül egynegyedét, csak a legjelentősebbeket tartja számon. Sok száz embert megkérdeztem a szobrokról, összeírtam, melyik szobor helyén régebben mi volt.

— A műemlék felügyelőségen fényképmásolatot találtam egy 1840-ben készült pesti tervrajzról. Akkoriban a Lövölde tér is hozzánk tartozott, így arról is kerestem adatokat. Megtaláltam a Lövölde alaprajzát. Az egyik idős munkatárs feljegyeztette velem, hogy ide járt *Kossuth*, *Széchenyi* és *Wesselényi* is, az akkoriban divatos sportot úzni, itt avatták lövésszé *Liszt* Ferencet, bár akkor vett először a kezébe fegyvert. Itt tudtam meg azt is, hogy a régi Zeneakadémia épületében, a Népköztársaság útja 67-ben nemcsak Liszt Ferenc lakott, amint az emléktábla utal rá, hanem vele egyidőben *Erkel* Ferenc is, *Stróbl* Alajosnak pedig műterme volt benne. Néhány anekdotát is megjegyeztem, hátha szükség lesz rá. Amikor az Operaházat építették, Stróbl Alajost bízták meg, készítsen szobrot Liszt Ferencről. Liszt félig tréfásan tiltakozott: nem ő a magyar opera megteremtője, az egyetlen bemutató is elmaradt. Végül Liszt Ferenc csak úgy engedett, ha Erkel Ferencet is megmintázzák. Így készült el a két zeneszerző szobra az Operaház részére. Még egy kerületi emlék Liszt Ferencről: 1886-ban, egyik tanítványa hangversenye után a Nyugati pályaudvar restijében adott estélyt, mielőtt elutazott volna Bécsbe.

Műemlék jellegű menetidő

— Októbertől minden héten más csoport próbavetélkedőt tartott. Én a műemlék csoportba tartoztam. Egyikünk húszharminc nehéz kérdést állított össze. Stopperórával mértük, meddig tartanak a feleletek. A főpróbán 51 kérdésre húsz perc alatt válaszoltunk. Felszabadultan, örömmel játszottunk, főleg, ha nem számított az idő. Még a tréfákból is tanultunk. Egy példával próbálom érzékeltetni az ilyen összejövetelek hangulatát: az ország első vasútjáról volt szó, és arról, hogy akkor Budapest és Vác között 59 perc volt a menetidő. Valaki hirtelen bekiáltotta, hogy ma már „csupán": 61 perc. A Nyugati pályaudvar két mérnöke alaposan megismerte az Operaház történetét, művészi értékeit, a bábszínház művészeit a kerület műemléktáblái érdekelték a legjobban; aszerint történt ez, ahogyan a barátságok, ismeretségek születtek.

— A felkészülés összes „szálát" a népművelési osztály vezetője, *Pille* Györgyné tartotta kézben. Akkor nem gondoltunk rá, milyen mesterien. A főpróbán még azt is megbeszéltük, ki hová üljön, melyik lesz az ő széke, milyen könyveket tegyen maga elé, ki nyomja meg a lámpa nyomógombját. A vetélkedő napján már öt órára a Lotz-teremben voltunk. Telefon-összeköttetésben álltunk a hátvédcsapatokkal. A Hazafias Népfrontban, a MÁV-nál, a Kölcsey Gimnáziumban és a Labda utcai iskolában készenlétben álltak a tanárok, diákok. Ők is felkészültek, akárcsak mi. A Magyar titkok című életképgyűjteményből felolvasott részlet írójának, *Nagy* Ignácnak a nevét végül is a Labda utcai iskolából telefonálták meg.

Garázs lett a Király Színház

— Annyi anyag gyűlt össze, hogy a tervek szerint év végén kötetben kiadják, elküldik majd az iskoláknak, vállalatoknak, intézményeknek. Hasznos olvasmány, „kerületi lexikon" lesz. Az egyik csoportunk a kerület kisebb sztrájkmozgalmait is feldolgozta. Erről a Vörös Újság egyetlen számában írtak. Egy példányt a Szabó Ervin Könyvtár vezetője szerzett meg nekünk. Talán kevesen tudják a kerületben azt is, hogy a Majakovszkij, illetve egykor Király utcában volt az ország első selyemgyára, a Valero-gyár, építését kapcsolatba hozták a Városliget eperfáinak telepítésével. Ugyanebben az utcában egy garázsban felfedezték a hajdani Király Színházat. A színpad, amelyen Jászai Mari is játszott, teljesen ép maradt. Ez a vidék is régen a mi kerületünkhöz tartozott.

— Érdekességek még? A Terézváros iskolájában tanított *Radnóti*, *Babits*. A kerületben is lakott *József* Attila, *Ady* Endre. Az egyik csoport tagjai azt is összegyűjtötték, melyik színész mikor játszott az első, Andrássy úti kabaréban és mi volt a színdarab címe, amelyben először felléptek. Sokan nem hallottak arról, hogy a Csengery utcában *Gózon* Gyulának és *Berki* Lilinek kabaréja volt, vagy hogy *Jókai* hatodik kerületi képviselő is volt, és sokat tett a kerületért.

— A kerület gyárai, vállalatai is szurkoltak nekünk. Anyagi ajándékot küldtek, hogy csomagokat készítettünk és tombolán kisorsoltuk egymás között. Mindenkinek jutott emlék. Az Operaház karnagya, ha jól emlékszem, egy púderkompaktot nyert...

Tóth Erzsébet

lat szülhet új gondo

yar Nemzet vitafóruma a Fén, es szelekről

vonásokat kértek számon a realizmus nevében.

Népfrontpolitika

Ezekkel a kifogásokkal szemben részben ugyanazok érveltek, akik a problémákat fölvetették. Győrffy Sándor például alaposan elemezte a film általános érvényű mondanivalóját, úgy látva, hogy a film *elsősorban a nemzetközi munkásmozgalom történetében és jelenében kibontakozó három irányzatot szembesíti.* Az egyiket a nadrágos lány személyesíti meg. ő diktatórikus hajlamú, s azt vallja: aki nincs velünk, ellenünk van. A másikat a pirosinges fiú testesíti meg a filmen; ő a legyőzéssel szemben a meggyőzés híve, ér is el sikert a balos túlzásokkal szemben is, az ellenségesen néma tömeggel szemben is. de voltaképpen egy romantikus népfrontgondolat híve, a problémákkal szemben gyöngének bizonyul. Végül a harmadikat a fiatal rendőrtiszt ábrázolja, aki *elfogadja és gyakorolja az erőszakot, ha szükséges,* ha az pozitív erőszak, aki ismeri és fölismeri a veszedelmeket, de *vállalja a vitát,* vállalja a küzdelmet, s nyilvánvaló, hogy *végül is ő ért majd szót az emberekkel,* minden becsületes emberrel, ez testesíti meg a küzdő és *győztes népfrontpolitikát.*

A történelmi hitelesség kérdésében dr. *Huber* Róbert orvos azt vallotta, hogy sohasem szabad kiragadott részletet ábrázolni. A háziasszony azt is fölrótta a filmnek, hogy csupán egyetlen igazán pozitív hőse van, a többiekben rossz és jó keveredik. *Sükösd* Mihály vette fel a harcot ezekkel a gondolatokkal: arra utalt a többi között, hogy a külsőséges teljességet sosem szabad megkövetelni műalkotásoktól, éppen úgy, ahogyan nem elengedhetetlen feltétel a direkt korhűség sem. *Sándor* György egyetemista utalt arra, hogy a *Fényes szelek* szándékolt anakronizmussal jelzi: általános kérdésekkel foglalkozik, nem pedig adott történelmi kor csak akkor érvényes problémáival. *Kékesi* Katalin emlékeztetett arra, hogy a *Fényes szelek* megértéséhez alapvetően szükséges egy marxista filozófiai alaptétel elfogadása, mégpedig az, hogy *a jelenben a jövő mozzanatai fölismerhetők.*

Időszerű alapkérdések

Gyurkó László szállt síkra a legszenvedélyesebben azért, hogy a *Fényes szeleket* sem elsősorban, sem huszadsorban ne tekintsük „nékoszfilmnek". Jancsó Miklós — mondta Gyurkó — egyike a leginkább lényegre törő művészeknek, *korunk lényeges problémáival foglalkozik.* A XX. század művészetében Gyurkó szerint két végletes irányzat polarizálódik: az egyik abszurd és absztrakt, a másik viszont szociográfikus értelemben konkrét, a napi szituációt dolgozza föl. Jancsó nagy érdeme, hogy a kettő *egészséges szintézisét* hozta létre, mert *a napi politikai szituációkból bont ki általános törvényszerűségeket,* ebben a filmben például a nemzetközi munkásmozgalom ötven esztendei történetének egy szakaszát. Ez különben már a korábban idézett ipari tanuló felszólalása is cáfolta, mert azt bizonygatta, hogy a *Fényes szelek* pontosan leírja a hatalom gyakorlásának módjait és elhatárolja a terror alkalmazásának lehetőségeit. Fehér Ferenc kifejtette, hogy a *Fényes szelek* az erőszak három típusát konkretizálja. Legkevésbé elfogadható a filmbeli fehéringesek erőszakgyakorlata, mert cinikus, hidegvérű, embertelen és öncélú, visszaélés a hatalommal. A legrokonszenvesebb, ahogyan a fiatal rendőrtiszt értelmezi és gyakorolja az elkerülhetetlen forradalmi erőszakot; belső válsággal, áldozatvállalással. Ő az igazi forradalmár, aki tudja, hogy *nincs joga félreállni,* a harcot végig kell küzdeni. Az erőszak harmadik típusa a kollégistáké: ezt Fehér a legemberibb erőszaknak nevezi. Érthető, hogy a gyűlölt rossz világgal mihamarább le akarnak számolni, de türelmetlenségük eltorzul. (Érdekesen elemzi mindezt Fehér Ferenc a *Filmkultúra* most megjelenő számában.)

Gondolkozni kell

Világosan kirajzolódott a vitában, hogy akár műalkotásokat, akár társadalmi, ideológiai kérdéseket mennyire azt gondolkodás nélkül *elveti.* Sokféle színezetű lehet az efféle dogmatizmus. Többen is óva intettek a vitában attól, hogy *előítéletekből fegyvert kovácsoljunk.* A másik magatartás a fejlődésé, s ennek eszköze, *lényege a gondolkozás.* A legtöbb hozzászóló igen örvendetesen azt bizonygatta, hogy a nyílt szembenézés a problémákkal, a készség a viaskodásra, az igazságkereső szenvedély, az első pillanatban érthetetlent megérteni igyekvő elemzés, *új gondolatok gazdagságát tárhatja föl,* a gondolatok hatványozódását indíthatja meg.

Az máris cáfolhatatlanul bebizonyosodott, hogy a *Fényes szelek* a forradalom időszerű és fontos kérdéseiről értékes vitát indított meg s ezzel a szocialista filmművészet alapvető követelményének eleget tett. Tanúul végül nem is azokat idézzük, akik őszinte lelkesedéssel szóltak a filmről, hanem azokat, akik aggályaikat vagy kifogásaikat mondották el. Egyikük azt mondta: nem tetszik neki a *Fényes szelek,* de megnéz minden Jancsó-filmet, megnézi majd a *Sirokkót* is, mert ezeken a filmeken *el kell gondolkozni.* Varga Rózsa pedig azt mondta: nem lehet rossz az a film, amelyik ennyi gondolatot ébreszt.

Időszerű, helyes, hasznos, forradalmi gondolatokat.

Zay László

Technika és álom

Néhány hete azon töprengtem e hasábokon, hogy miközben az amerikai űrhajósok a Hold közvetlen közelében keringenek, egy Brazíliában élő indián törzs kőbaltával küzd az anakonda nevű óriáskígyó ellen. Elég sok telefonhívást és több levelet is kaptam. A hozzám fordulók egy része azt hangsúlyozta, hogy ne aggódjak: a technika fejlődése automatikusan megold minden — ma még jelentkező — problémát, ellentmondást.

Külföldi lapokban mind többet olvasok mostanában brazíliai indiánokról. És velük együtt a „Servico de Proteccao ao Indio" nevű szervezetről, amelynek portugál neve magyarul azt jelenti: *„Az indiánokat segítő szolgálat".* Ezt a szervezetet egy Candido Mariano da *Silva Rondon* nevű marsall alapította éppen hatvan esztendővel ezelőtt, és e „protezsáló" szolgálat már hosszú ideje a legmodernebb technikai eszközökkel (köztük korszerű fegyverekkel) van fölszerelve. Mondhatni, a technika csodája a szép nevű marsall által életre hívott szolgálat — Brazíliában csak így nevezik: SPI — amely a többi között az ugyancsak a technika remekének nevezhető új fővárostól, Brasiliától néhány kilométernyire is. *az indiánok ezreit és ezreit gyilkolta le.* Két év alatt *hetvenezer* brazíliai indián pusztult el az indián törzsek körülbelül kilencvenezer tagja közül, és az SPI-t védelmező brazil ügyészek szerint több tízezret a „protezsáló" szervezet munkatársai végeztek ki.

Itt be is fejezném, ha az „Anakonda" című glosszácskámra reagálók között nem lettek volna olyanok is, akik nem a technika automatikus „mindent megoldásá"-nak hívei, hanem éppen ellenkezőleg, olyanok, akik szerint a technika fejlődése *szükségképpen* magával hozza a pusztítás kiterjedését, kiterjesztését. Ez azonban nem „szükség'képpen" igaz. A brazíliai indiánok szörnyűséges sorsa nem igazolja sem azokat, akik istenítik, sem azokat, akik tagadják a technikai fejlődés áldásait. A technikának — *önmagában!* — nincs köze sem az emberséghez, sem az embertelenséghez. Viszont egy jó ügy szolgálatában csodálatosan sokat tehet az emberért a technika. Nem kívánkozhatunk vissza az őserdőbe, amelyet az egyik levélíróm egyenesen „idilli"-nek, „álombeli"-nek nevezett. De visszakívánkozhatunk azokhoz az álmainkhoz, amelyeket az emberi nem legjobbjai a szebb életről és a jobb világról szőttek. Vissza tehát a legszebb álmokhoz és ugyanakkor előre a legmodernebb technikáig! *Együtt!* Az álom erőtlen a technika nélkül, a technika veszélyes az álom nélkül.

(a. g.)

Munkatársainkat sok család jó ismerőskén' tanácsadókén' fogadja.

Engedje meg, hogy Önt is felkeressük és tájékoztassuk, hogy az

ÉLET-BIZTOSÍTÁS

melyik korszerű változata a legjobb Önnek és családjának.

ÁLLAMI BIZTOSÍTÓ

Badál

Illésné Kupka Paula: Csisztopoli emlék
/rajz/

Müvelt Nép
1954.nov.7./V.évf.35.sz./7.l.

M.D.K.

Illés Sándor festő

Közreműködött a Pácini Alaghy-Mágócsy várkastély
Helreállitásánál
/ sgraffitók /
Munkatársai: Szentesi Róza, Reizinger Mária

Kissné Nagypál Judit: A pácini Algghy-Mágócsy
reneszánsz várkastély helyreállitásáról
Müemlékvédelem, 1964/4

M.D.K.

Illés Sándor festő

Közremüködött a Pácini Alaghy-Mágócsy várkastély
Helreállitásánál
/ sgraffitók /
Munkatársai: Szentesi Róza, Reizinger Mária

Kissné Nagypál Judit: A pácini Alaghy-Mágócsy
reneszánsz várkastély helyreállitásáról
Müemlékvédelem, 1964/4

MDK

Illés Sándor

kerámia

4. Orsz. Iparmüv. kiáll. Mücs. 1959.dec.

MDK

Illés Sándor

Illés Sándor /kerámia/ műveivel szerepelt a IV.Orszg.Iparm.Kiall.-on.

IV.Országos Iparművészeti Kiállitás.Műcsarnok Budapest 1959.Dec. 18 - 1960.Jan.31.Kat.

Illés Sándor Keramikus

agyagfiguráival és dísztárgyaival szerepelt a Vízivárosi Galéria VI.16-án nyílt kiállításán.

Zika Klára cikket lásd: Osváth Miklósnál

Magyar Nemzet 1980. VI. 24.

Illés Sándor, szobrán

ILLÉS SÁNDOR KIÁLLÍTÁSA

Miskolcon, a Kossuth úti galériában nyílt meg Illés Sándor iparművész kiállítása. A Budapesten élő művész eddig nyolc egyéni tárlaton mutatta be kerámiáit. Új kiállításán ötvennél több műve látható. Képünkön a Volt egyszer egy háború ...

43.

XXIII/10

MDK

Illés Tibor

rajza (illusztráció) repr.

(Korda Miklós: Csók az autóbuszon.)

Ország-Világ, Bp. 1958. április 9. 12. l.

Illésné Lentesi Róza

és társai végezték az Aquincumban feltárt mozaik és faltöredék helyreállítási munkálatait.

Deresényi Dezső, Entz Géza, Havassy Pál,

Merényi Ferenc: Magyar műemlékvédelem 1969-70. Budapest 1972

4251

Illés Sándor kerámiái a miskolci Mini Galériában

Deresedő hajú „ifjak" gyűltek össze tegnap délután 5 órakor a miskolci Mini Galériában, hogy miután meghallgatták *dr. Rácz Albert* államtitkár megnyitóját, megtekintsék *Illés Sándor* kerámiáit. A megnyitó után *Bacsa Gabriella*, a Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola hallgatója egy Brahms-művet adott elő.

Illés Sándor elmondta a kiállítás előtt, hogy ez a tárlat azért fontos neki, mert először állít ki ifjúsága városában. Az előző vidéki kiállítása Szolnokon volt, 1983-ban, s ezt követően Budapesten, 1984-ben.

A művész kerámiafigurái szinte megszólalnak, mivel mindegyiknek az arca egyénített, más-más gondolatot és karaktert fejez ki. Ezzel egyszersmind azt is dokumentálja a művész, hogy *a pajzán humortól a tragikumig* követi az életet. Több *Lányka* című szobra van. Ezek a fiatal nő üdeségét, kamaszos báját fejezik ki. Komolyabb élethelyzeteket fejeznek ki az erdélyi életképek, s kifejezetten tragikusakat a *Volt egyszer egy háború* című sorozata. A háborút például a hadba induló férj és feleség búcsúzásától követi nyomon egészen a lábát veszített rokkantig. A *Századunk* című sorozatban pedig a társadalmi feszültségeket, igazságtalanságokat fejezi ki.

(Horpácsi)

kai szakember érkezett az ország minden tájáról, a fővárosba, hogy részt vegyen az *idegenforgalmi fórumon*, amelyet tegnap tartottak a Budapest Kongresszusi Központ nagytermében. *Juhár Zoltán* belkereskedelmi miniszter bevezető előadásában áttekintést adott a turizmus eredményeiről, problémáiról és feladatairól. A többi között elmondta, hogy *a Balatonnál a főszezoni zsúfoltság alig csökkent;* a nagy tömegek ellátására rövid két éven belül bevásárlóközpontot építenek öt nagyobb településen, vásárcsarnokot Balatonfüreden, több ABC-áruházat hoznak létre, és mintegy 200 pavilont állítanak fel. Bejelentette, hogy a szezonális üzletek gazdaságossá tétele érdekében *eltörölték a műszakpótlék és a túlórapótlék után fizetendő béradót.*

Rakonczay Zoltán, az Országos Környezetvédelmi Hivatal elnökhelyettese előadásában hangsúlyozta, hogy a környezetvédelem és az idegenforgalom kapcsolatai rendezettek, de figyelmeztetett arra, hogy *nemcsak a szállodáknak vagy a koncerttermeknek, hanem a pataknak, a tónak, a rétnek is van befogadóképessége, amit nem figyelembe venni veszélyes.* Mint a Magyar Természetbarát Szövetség elnöke viszont keresetlen szavakkal fakadt ki amiatt, hogy *az ötszázezer természetbarátnak, a bakancsos turistáknak nincs hol megszállniuk, enniük,* mert a turistaházak fenntartására senki sem hajlandó áldozni. A természetjárás is része az idegenforgalomnak, állapította meg, s hozzátette: *nem lehet nem tudomásul venni hogy a hátizsákos turisták is aludni akarnak valahol.*

A kongresszusi turizmus eredményeit és távlatait vá-